2 ANNE și SERGE GOLON

Angelica și drumul spre Versailles

CURTEA MIRACOLELOR

Prin ochiul de geam, Angelica privea figura călugărului Bécher. Indiferentă la zăpada ce se topea și care i se scurgea de pe acoperiș pe umeri, ea rămînea acolo, în noapte, lipită de taverna Treillis-Vert.

Călugărul stătea la o masă în fața unui ulcior de cositor și bea, cu privirea fixă.

Angelica îl vedea foarte clar, în ciuda geamului gros de la fereastră. În interiorul cîrciumii nu era prea mult fum. Călugării și clericii, care erau clienții de bază la *Treillis-Vert,* nu prea erau iubitori de pipă. Veneau acolo să bea, dar mai ales să joace dame și să învîrtă cornetul cu zaruri.

Tînăra femeie care, în ciuda frigului, rămînea nemișcată în pînda ei încăpățînată, era îmbrăcată sărăcăcios. Purta haine făcute din stofă grosolană; iar părul și-l acoperise cu o bonetă.

Totuși, cînd ușa tavernei se deschidea, în dîra de lumină puteai vedea o față fină, foarte frumoasă, poate prea palidă, dar a cărei distincție îi dovedea originea nobilă.

Nu cu mult timp în urmă, această femeie fusese unul din cele mai frumoase giuvaeruri de la

curtea luxoasă a tînărului rege Ludovic al XIV-lea. Dansase în rochie țesută din fir de aur, înconjurată de focul privirilor admirative stîrnite de frumusețea ei deosebită.

Se numea Angelica de Sancé de Monteloup. La șaptesprezece ani, părinții o căsătoriseră cu un nobil din Toulouse, contele Geoffrey de Peyrac.

Ce destin cumplit și neprevăzut o adusese în această seară aici, unde, cu fața lipită de geamul tavernei, își urmărea dușmanul ?

Privind figura sinistră a călugărului Bécher, Angelica retrăia calvarul ultimelor luni, coșmarul îngrozitor în care se zbătuse.

Îl revedea pe contele de Peyrac, soțul ei, acel bărbat ciudat și seducător în ciuda piciorului infirm care îi atrăsese porecla de Șchiopul Neînfrînt din Languedoc.

Savant, artist, spirit luminat și generos, contele de Peyrac atrăgea simpatia și dragostea, iar foarte tînăra lui soție, la început sălbatică, sfîrșise prin a-l iubi cu pasiune.

Dar averea fabuloasă a contelui de Peyrac stîrnise invidii pe măsură.

El fusese obiectul unui complot în care regele, temîndu-se de acest vasal puternic, jucase rolul principal. Acuzat de vrăjitorie și închis la Bastilia, contele fusese judecat de un tribunal nedrept și condamnat la ardere pe rug.

Îl văzuse pe acest călugăr aprinzînd rugul din *Place de Gréve* în care pierise acela pe care ea îl iubea.

Văzuse flăcările amestecîndu-se cu aurul soarelui, în aerul pur al unei dimineți de iarnă, nu cu mult timp în urmă.

Și rămăsese singură, ocolită de toți, condamnată să dispară, ea și cei doi fii ai ei.

Florimond şi Cantor îi apărură înainte, ca într-un vis. Pleoapele i se zbătură, chinuite. O clipă încetă să privească prin fereastră şi capul i se înclină, obosit.

Oare Florimond plîngea în momentul acesta ? Oare striga ? Biet copil lipsit de părinţi.

Îşi lăsase copiii la sora ei, Hortense, în ciuda protestelor acesteia. Doamna Fallot, soţie de procuror, tremura toată la gîndul că adăposteşte progenitura unui vrăjitor. Îngrozită, o gonise pe Angelica. Din fericire, mai exista Barbe, servitoarea cu suflet minunat. Căreia îi era milă de bieţii orfani...

Ea, Angelica, rătăcise multă vreme fără ţintă, printr-un Paris întunecat şi înzăpezit, care se transforma, la lăsarea întunericului, în bîrlogul banditilor şi în teatrul ambuscadelor şi crimelor. Întîmplarea o adusese în faţa tavernei *Treillis-Vert* unde călugărul Bécher tocmai se strecurase, cu o figură speriată, pentru a încerca să uite în băutură, flăcările rugului pe care el îl aprinsese.

Atunci Angelica se trezise la viaţă. Nu, încă nu era învinsă. Îi rămînea o datorie de împlinit! Călugărul Bécher trebuia să moară !

Angelica nu tresări. Ea singură ştia pentru ce călugărul Bécher trebuia să moară. Vedea în el simbolul a tot ceea ce Geoffrey de Peyrac dispreţuise toată viaţa : prostia omenească, intoleranţa şi concepţiile înapoiate contra cărora el încercase în zadar să opună ştiinţele moderne. Şi tocmai acest spirit mărginit, rătăcit într-o dialectică învechită şi întunecată, triumfase. Iar Geoffrey de Peyrac murise!

Dar înainte de a muri, îi strigase lui Conam Bécher în piaţa din faţa catedralei *Notre-Dame :*

— Îţi dau întîlnire peste o lună la judecata lui Dumnezeu !

Luna aceea se împlinea...

— Nu faci bine, fetiţo, să aştepţi atîta în noaptea asta.

N-ai cinci franci de dat ?

Angelica se întoarse, căutînd cu privirea pe cel care-i vorbise dar nu văzu pe nimeni. Dintr-o dată, luna, strecurîndu-se printre nori, îi dezvălui la picioarele ei forma îndesată a unui pitic. Acesta ridicase două degete încrucişate într-un mod ciudat. Tînăra femeie îşi aminti de gestul pe care maurul Kouassi-ba i-l arătase într-o zi, spunîndu-i :

— Încrucişezi degetele în felul acesta şi prietenii mei vor spune : În regulă, eşti de-a noastră !

Fără să vrea, Angelica făcu semnul lui Kouassi-ba. Un surîs larg lumină faţa piticului.

— De-asta îmi eşti, bănuiam eu ! Dar n-o să te predau. Eşti de-a lui Rodogone-Egipteanul, de-a lui Jean-fără-Dinţi, ori a lui Mathurin-cel-Albastru sau a Corbului ?

Fără să răspundă, Angelica îşi reluă supravegherea călugărului Bécher. Piticul se căţără şi el pe marginea ferestrei. Lumina palidă care venea din cîrciumă îi descoperi figura masivă, încununată de o pălărie jegoasă. Avea mîinile mici şi grăsuţe şi nişte picioare scurte, încălţate cu pantofi de pînză asemănători celor purtaţi de copii.

— Care-i deci clientul pe care nu-l scapi din ochi ?

— Acolo, cel care stă în colţ.

— Crezi că sacul ăsta de oase, spanchiu, o să-ţi plătească destul pentru toată osteneala ?

Angelica respiră profund.

— Trebuie să-l omor pe omul acela, spuse.[1]

Sprinten, piticul îşi plimbă o mînă îndemînatică în jurul taliei ei.

— N-ai nici măcar cuţit ! Cum vei face ?

Pentru prima dată, tînăra femeie privi cu atenţie acest personaj ciudat care ţîşnise din caldarîm ca un guzgan, unul din acele animale infame de care era invadat Parisul pe măsură ce întunericul se îndesea.

— Vino cu mine, marchiză, spuse brusc piticul, sărind pe pămînt. Să mergem pînă la Sfinţii Inocenţi. Acolo, te vei înţelege cu prietenii cum să-i vii de hac şobolanului tău.

Ea îl urmă fără cea mai mică ezitare. Piticul mergea înainte, clătinîndu-se.

— Eu sînt Barcarole, reluă el conversaţia. Nu-i aşa că e un nume graţios, la fel de graţios ca şi întreaga mea făptură ? Huu ! Huu !

Scoase un fel de ţipăt de cucuvea, făcu o săritură, apoi meşteri un bulgăre de zăpadă întărit cu noroi pe care-l trimise în fereastra unei case.

— S-o ştergem, draga mea, continuă piticul grăbind pasul, altfel ni se vor vărsa în cap oalele de noapte ale acestor burghezi cuminţi pe care îi împiedicăm să sforăie.

Abia sfîrşi cuvintele şi se auzi o fereastră deschizîndu-se, iar Angelica fu obligată să sară într-o parte pentru a evita duşul anunţat.

Piticul dispăruse. Angelica îşi continuă drumul. Picioarele i se înfundau în noroi, iar hainele îi erau umede. Dar nu simţea frigul.

Un fluierat uşor îi atrase atenţia către o gură de canal. Din ea apăru Barcarole.

— Scuză-mă, marchiză, că nu ţi-am ţinut com-

---

[1] Cul-de-Bois — c — r de lemn (N.T.).

panie, dar am alergat să-l caut pe prietenul meu, Janin-Cul-de-Bois[1].

În spatele lui, o altă siluetă scundă ieșea din canal. Nu era un pitic, ci un cul-de-jatte[1], un om cu bustul așezat pe un castron enorm din lemn. În mîinile lui noduroase ținea niște mînere tot de lemn pe care se sprijinea pentru a se mișca din piatră în piatră.

Monstrul ridică spre Angelica o privire cercetătoare. Avea o față bestială, acoperită de bube purulente. Părul rar era potrivit cu grijă pe craniul lucios. Singurul lui veșmînt se compunea dintr-un soi de tunică din pînză albastră cu butoniere și revere bordate cu aur, care trebuie să fi aparținut cîndva unui ofițer. Înzestrat cu un jabou impecabil, personajul era extraordinar. După ce a examinat-o îndelung pe tînăra femeie, își curăță gîtul și scuipă pe ea. Angelica îl privi cu uimire, apoi se șterse cu zăpadă.

— Perfect, spuse omul satisfăcut. Tipa își dă seama cu cine vorbește.

— Vorbește ? Hm ! E un fel de a spune că vorbește, exclamă Barcarole.

Izbucni în rîsul său de cucuvea.

— Huu ! Huu ! Cît de spiritual sînt !

— Dă-mi pălăria, spuse Cul-de-Bois.

Își puse pălăria garnisită cu pene. Apoi, apucînd mînerele, porni la drum.

— Ce vrea ? reluă după un timp.

— S-o ajutăm să ucidă un șobolan.

— Nu este imposibil. De-al cui e ?

— Nu știu...

---

[1] Cul-de-jatte = persoană fără picioare și fără coapse (N.T.).

Pe măsură ce înaintau, alte siluete li se alăturau. Mai întîi se auziră nițe fluierături ce veneau din cele mai diferite direcții : colțuri întunecoase, malurile înalte ale Senei, curți părăsite. Apoi văzu răsărind calicii Parisului cu bărbile lor lungi, cu picioarele goale, înväluiți în uriașe cape zdrențăroase ; bătrîne care arătau ca niște pachete de boarfe legate cu sfoară sau cu șiruri de mătănii ; orbi și șchiopi care își puneau cîrjele pe umăr pentru a merge mai repede ; cocoșați care nu avuseseră timp să-și scoată cocoașa. Doar cîțiva nenorociți și infirmi adevărați se amestecau cu cei falși.

Angelica înțelegea cu greu limba ce-o vorbeau, plină de cuvinte bizare. La o intersecție, un grup de spadasini, cu mustăți înfoiate îi abordă. Crezu că sînt militari sau poate paznici de noapte, dar își dădu repede seama că nu erau decît bandiți deghizați.

Abia în acest moment, în fața ochilor de lupi ai noilor veniți, Angelica schiță un gest de teamă. Aruncă o privire înapoi și se văzu înconjurată de aceste forme hidoase.

— Ți-e frică, frumoaso ? întrebă unul dintre bandiți trecîndu-i un braț în jurul taliei.

Ea îi îndepărtă brațul, spunînd :

— Nu ! Și cum bărbatul insista, își înfipse unghiile în obrazul lui.

În rîndul calicilor se produse agitație în timp ce Angelica se întrebă ce i se va întîmpla. Dar nu-i era teamă. Ura și revolta care îi umpleau sufletul de atîta vreme se concentrau acum într-o puternică dorință de a mușca, de a zgîria, de a scoate ochii. Aruncată în fundul prăpastiei, iată că ea se regăsea fără prea multă trudă la același nivel cu fiarele sălbatice care o înconjurau.

Ciudatul Cul-de-Bois a fost cel care reinstaură ordinea prin autoritatea sa şi prin mugetele sale turbate. Arătarea avea o voce cavernoasă care, atunci cînd voia, făcea să tremure de frică pe toţi cei din jur şi sfîrşea prin a domina totul.

Cuvintele lui furioase domoliră cearta. Privind la spadasinul care o provocase, Angelica văzu că figura acestuia era brăzdată cu dîre de sînge şi că îşi ţinea o mînă la ochi. Dar ceilalţi rîdeau :

— O, la, la ! Te-a aranjat bine, afurisita !

Angelica se auzi rîzînd, un rîs provocator care o surprinse. Drumul spre iad n-o mai înfricoşa! Frica... Peste tot şi toate, ce este frica ? Un sentiment, la urma urmei, care nu există. Bun numai pentru oamenii cumsecade ai Parisului care tremurau în paturile lor auzind cum trec pe sub ferestre calicii din „Pegra" în drumul lor spre cimitirul Sfinţilor Inocenţi pentru a-şi saluta prinţul, pe Marele Coesre.

— A cui este ? întrebă cineva.

— A noastră ! urlă Cul-de-Bois. Să se ştie !

Îl lăsară să meargă în faţă. Nici unul dintre calici, chiar dacă avea picioare sprintene, nu îndrăznea să-l depăşească. Pe o străduţă în pantă, doi dintre falşii soldaţi, care erau porecliţi „soldăţoi", se grăbiră să ridice hîrdăul cu omul-trunchi şi să-l care mai departe.

Mirosul cartierului devenea pătrunzător, groaznic : carne şi brînzeturi, legume putrezind, peste tot un miros pestilenţial. Se aflau în cartierul Halelor, devenit sinonim cu oribilul cimitir al Sfinţilor Inocenţi.

Angelica nu fusese niciodată la „Inocenţi", deşi acest loc macabru era unul din cele mai populare puncte de întîlnire din Paris. Puteai vedea aici

chiar doamne din înalta societate în căutare de cărţi „picante" sau de lenjerie „provocatoare" care se puteau găsi numai în prăvălioarele instalate sub osuar!

În timpul zilei, era un spectacol obişnuit să vezi domni eleganţi însoţiţi de amantele lor, mergînd printre arcade, împingînd neglijent cu vîrful bastonului cranii sau oseminte risipite, în timp ce înmormîntările le tăiau drumul.

În timpul nopţii, acest loc privilegiat, unde, prin tradiţie, nu putea fi arestat nimeni, servea drept refugiu pungaşilor şi banditilor ; şi tot de aici, dintre perverşi, îşi alegeau libertinii Parisului tovarăşii de dezmăţ.

Ajunşi în faţa cimitirului, al cărui zid prăbuşit în mai multe locuri permitea accesul în interior, un cioclu ieşi pe poarta principală, îmbrăcat în redingota sa neagră, brodată cu capete de mort, cu tibii încrucişate şi lacrimi de argint. Observînd grupul, spuse fără să se emoţioneze :

— Vă anunţ că există un mort pe strada Fierarilor şi că se caută săraci pentru cortegiul de mîine. Se va da fiecăruia zece pistoli [1], haine şi cîte o mantie neagră.

— Mergem, mergem ! strigară cîteva bătrîne ştirbe.

Pentru o nimica toată, babele erau gata să se instaleze imediat în faţa casei din strada Fierarilor, dar ceilalţi tăbărîră pe ele şi Cul-de-Bois răcni încă o dată, înjurîndu-i copios :

— Rahat ! poftim, ne interesează doar treburile şi micile noastre afaceri, în timp ce Marele Coesre ne aşteaptă ! Cine m-a pricopsit cu babele

---

[1] pistol = în Franţa medievală, piesă de zece franci (n.tr.).

astea ? ! Se pierd bunele obiceiuri, pe cuvîntul meu !...

Babele, încurcate, plecară capul, tremurînd. Apoi fiecare, printr-o spărtură sau alta din zid, se strecură în cimitir.

Cioclul se îndepărtă. La răscruce își ridică ochii spre lună și psalmodie lugubru :

Treziți-vă, oameni care-ați adormit.
Rugați-vă lui Dumnezeu,
Pentru cei ce au murit.

Angelica, cu ochii măriți, avansa pe mijlocul spațiului imens, plin de morți. Ici-colo se aflau gropi comune deschise, pe jumătate pline cu cadavre cusute în lințolii ; așteptau un nou contingent înainte de a fi acoperite.

Cîteva pietre funerare, cîteva dale, așezate chiar pe pămînt, marcau mormintele familiilor mai bogate. Dar, prin excelență acesta era, de secole, cimitirul săracilor. Bogătașii preferau să fie îngropați la Sfîntul Pavel.

Pe cerul limpezit de nori, luna reușea să lumineze stratul subțire de zăpadă care se așternuse pe acoperișul bisericii și al clădirilor alăturate.

Crucifixul înalt de metal, ce se înălța chiar în centrul cimitirului, în apropierea unei estrade, lucea stins. Frigul mai stingea mirosul greţos. De altfel, nimănui nu părea să-i pese. Însăși Angelica inspira cu indiferență acest aer saturat de miasme. Ceea ce îi atrăgea atenția și o îngrozea, erau cele patru galerii ce porneau de la biserică și formau împrejmuirea cimitirului. Galeriile erau vechi și cuprindeau în temeliile lor o mînăstire cu arcade în ogivă, unde, în timpul zilei, negustorii își așezau tarabele. Deasupra mînăstirii se aflau camere mansardate al căror acoperiș din olane se sprijinea în

partea dinspre cimitir pe stîlpi de lemn, lăsînd la vedere spaţii libere între arcade şi acoperiş. Toate aceste spaţii erau pline de oseminte. Mii şi mii de cranii şi de fragmente de schelete omeneşti se înghesuiau acolo unele peste altele. Mansardele morţii, ghiftuite de recolta lor sinistră, expuneau privirii o îngrămădire ciudată de cranii pe care curenţii de aer îi uscau iar timpul le transforma în cenuşă. Dar, fără încetare, altă recoltă, extrasă din gropile cimitirului, le lua locul. Privitorii cei încă vii, aveau la ce medita.

De fapt, aproape pretutindeni, lîngă morminte, se puteau vedea mormane de schelete ale căror cranii fuseseră cu grijă stivuite de gropar. Toate aşteptau ziua de mîine pentru a fi depozitate în mansardele de deasupra mînăstirii.

— Ce-i... ce-i asta ? bolborosi Angelica, temîndu-se că a înnebunit, într-atît de ireală îi părea imaginea din faţa ochilor săi.

Cocoţat pe un mormînt, piticul Barcarole o privea curios.

— Osuarul ! îi răspunse. Osuarul Inocenţilor ! Cel mai frumos osuar din Paris !

Adăugă după o clipă de tăcere :

— De unde naiba ai ieşit ? Deci n-ai văzut, niciodată, nimic ?

Angelica veni şi se aşeză lîngă el. De cînd îi zgîriase faţa banditului, o lăsaseră în pace şi nu-i mai vorbiseră. De cîte ori priviri curioase sau obraznice se întorceau spre ea, o voce anunţa imediat :

— Cul-de-Bois a spus : ea este de-a noastră! Păzea, flăcăi !

Angelica nu văzu cum cimitirul, la început aproape gol, se umpluse puţin cîte puţin cu o mulţime înfricoşătoare, în zdrenţe.

Osuarul îi reţinea toată atenţia. Nu ştia că acest gust macabru de a îngrămădi scheletele era totuşi specific Parisului. Toate marile biserici din capitală căutau să facă concurenţă „Inocenţilor". Angelica vedea numai oribilul. Piticul Barcarole, însă, găsea că este minunat. Murmură :

...În sfîrşit, moartea i-a cuprins
Necazuri şi speranţe
Moartea le-a învins.

Angelica în întoarse încet spre el.

— Eşti poet ?

— Nu eu le-am scris, ci Poetul-Ţicnit!

— Îl cunoşti ?

— Dacă-l cunosc ? Păi, e poetul de la Pont-Neuf.

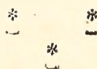
— Şi pe el vreau să-l omor.

Piticul sări ca o broască.

— Cum ? Fără glume. E prietenul meu !

Privi în jurul lui şi luîndu-i pe ceilalţi ca martori, îşi duse un deget la tîmplă.

— E nebună, surata. Vrea să vină de hac la toată lumea.

Dintr-o dată izbucniră strigăte şi mulţimea se dădu la o parte în faţa unui cortegiu ciudat.

În faţă mergea un individ foarte înalt şi slab ale cărui picioare goale călcau mărunt prin zăpada noroioasă. Părul bogat şi alb îi cădea pe umeri, dar faţa îi era spînă. Părea o femeie bătrînă şi la urma urmei probabil că nici nu era bărbat, în ciuda nădragilor şi a tunicii zdrenţăroase.

Cu pomeţii proeminenţi, cu ochi verzi şi trişti înfundaţi în orbite, individul era tot atît de lipsit

de sex ca un schelet şi foarte potrivit în acest decor lugubru. Purta o suliţă lungă în vîrful căreia era înfipt un cîine mort. Lîngă el, un omuleţ dolofan şi spîn flutura o mătură.

După aceşti doi indivizi port-drapel venea un cîntăreţ la vielă [1] care învîrtea manivela instrumentului. Originalitatea cîntăreţului consta în pălăria enormă de pai pe care şi-o înfundase pe cap, pînă la umeri. În dreptul ochilor făcuse două găuri în calota pălăriei prin care răzbătea o privire batjocoritoare. Era urmat de un copil care lovea cu putere fundul unui lighean de aramă.

— Vrei să-ţi spun numele acestor trei gentilomi celebri ? o întrebă piticul.

Apoi, făcînd cu ochiul, adăugă :

— Cunoşti semnul nostru, dar îmi dau seama că nu eşti de pe la noi. Primii doi sînt Marele Eunuc şi Micul Eunuc. De ani de zile, Marele Eunuc e pe punctul de a muri, dar nu moare niciodată! Micul Eunuc este gardianul femeilor Marelui Coesre. El poartă insigna Regelui Calicilor.

— O mătură ?

— Sst ! Nu-ţi bate joc. Prin această mătură se înţelege „a face menajul". În urma lor vine Thibault — cîntăreţul din vielă şi pajul său Linot. Şi, iată-le pe „nevestele" Regelui Calicilor.

Sub bonetele lor murdare, femeile desemnate de Barcarole îşi etalau feţele umflate şi ochii încercănaţi de prostituate. Unele erau încă frumoase şi toate priveau în jur cu neobrăzare. Numai una singură — cea din faţă — o adolescentă, aproape un copil, avea o oarecare prospeţime. În ciuda fri-

---

[1] vielă = instrument muzical cu coarde, folosit de trubadurii din sec. al XII-lea şi al XIII-lea, la care se cînta învîrtindu-se dintr-o manivelă.

gului, era cu bustul gol şi arăta cu mîndrie sînii tineri, în formare.

În continuare veneau purtătorii de torţe, muşchetarii — purtători de săbii, cerşetorii şi falşii pelerini ai Sfîntului Iacob. Apoi, în scîrţîit de osii, apăru o tărăboanţă împinsă de un uriaş cu privirea pierdută şi cu buzele proeminente.

— Asta este Bovottant, idiotul Marelui Coesre, anunţă piticul.

În spatele idiotului, un personaj cu barba albă încheia convoiul, acoperit cu o redingotă neagră ale cărei buzunare erau burduşite cu suluri de pergament. La cingătoare atîrnau trei nuiele, un corn cu cerneală şi trei pene de gîscă.

— E Tăgîrţă — Moşneagul, arhi-complicele Marelui Coesre ; el face şi desface legile în regatul „Trei Piţule".

— Şi Marele Coesre, unde este ?

— În tărăboanţă.

— În tărăboanţă ? repetă Angelica stupefiată.

Se ridică pe vîrfuri să vadă mai bine. Tărăboanţa se oprise în faţa tronului. Astfel era denumită estrada aşezată în mijlocul cimitirului. Avea acoperişul în formă de piramidă şi se ajungea la ea urcînd cîteva trepte. Idiotul Bavottant se aplecă peste tărăboanţă de unde luă un obiect, apoi se aşeză în vîrful peronului şi puse obiectul pe genunchi.

— Dumnezeule ! murmură Angelica. Acum îl vedea bine pe Marele Coesre. O făptură cu un trunchi monstruos, terminat cu două picioare firave şi albe ca ale unui copil de doi ani. Capul mare era garnisit cu o coamă de păr negru şi zbîrlit, legat cu o cîrpă murdară care ascundea bube purulente. Ochii, înfundaţi în orbite, scînteiau de cruzime sub

sprîncenele ţepoase. O mustaţă neagră, groasă, cu vîrfurile răsucite în sus, completa personajul.

— Ha, ha, ha ! rînji Barcarole, văzînd figura uluită a Angelicăi. Trebuie să ştii, copila mea, că în lumea noastră cei mici îi domină pe cei mari. Ştii cine va fi probabil Marele Coesre cînd Rolin-cel-Scurt va da ortul popii ?

Îi şuşoti la ureche :

— Cul-de-Bois. Este o lege a naturii. Pentru a domni în „Pegra" e nevoie de minte. Ori aceasta lipseşte cînd ai picioare prea lungi. Ce părere ai, Picior-Sprinten ? Numitul zîmbi. Tocmai se aşezase pe marginea unui mormînt şi-şi pusese o mînă pe piept. Părea că suferă. Era foarte tînăr, cu o figură blîndă şi timidă. Spuse cu o voce ce se sufoca :

— Ai dreptate, Barcarole. Mai bine să ai cap decît picioare pentru că atunci cînd picioarele te lasă, nu-ţi mai rămîne nimic.

Cu mirare, Angelica privi picioarele lungi şi musculoase ale tînărului. Acesta surîse cu tristeţe.

— Ah ! Picioarele mele sînt la locul lor, dar abia le pot mişca. Eram alergător la monseniorul de La Sablière ; apoi, într-o zi, după ce alergasem aproape douăzeci de leghe m-a lăsat inima. De atunci nu mai pot merge.

— Lasă că ai alergat destul, strigă piticul, făcînd o tumbă. Huu ! Huu ! Ce caraghioasă e lumea!

— Tacă-ţi fleanca, Barco ! bombăni o voce. Ne plictiseşti.

O mînă solidă îl prinse pe pitic de tunică şi-l aruncă pe o grămadă de oseminte.

— Stîrpitura asta e un mare pisălog, nu-i aşa, frumoaso ? Bărbatul care intervenise se aplecă spre Angelica. Sătulă de atîtea diformităţi şi orori, tînăra femeie contemplă uşurată frumuseţea noului

venit. Nu-i vedea bine fața, ascunsă de borul mare al unei pălării, în panglica căreia era înfiptă o pană jerpelită. Totuși se puteau ghici lesne trăsăturile regulate, ochii mari și gura frumos modelată. Era tînăr, în plină forță. Mîna lui brună se odihnea pe mînerul unui pumnal lung, agățat de centură.

— A cui ești, frumoaso? întrebă cu o voce mîngîietoare, în care se ghicea un ușor accent străin.

Ea nu răspunse și continuă să privească disprețuitor în depărtare. Mai încolo, pe treptele tronului, în fața Marelui Coesre și idiotului său uriaș, tocmai se așezase ligheanul de aramă care servise de tobă în timpul procesiunii. Și calicii Parisului avansară unul cîte unul pentru arunca în lighean impozitul cerut de prințul lor. Fiecare era taxat în funcție de specialitatea sa. Piticul, care se apropiase iar de Angelica, o punea la curent în șoaptă cu titlurile și ocupațiile acestui popor de cerșetori care, de cînd exista Parisul, sistematizase exploatarea milei publice. Îi arătă „onorabilii" care, îmbrăcați decent și afișînd o mină rușinată, întindeau mîna și povesteau trecătorilor cum fuseseră cîndva oameni onorabili ale căror case și bunuri sfîrșiseră prin a fi incendiate și jefuite în timpul războaielor. Tarabagiii care se dădeau drept foști negustori, prădați de bandiții de drumul mare, și „convertiții", care mărturiseau că asupra lor s-a pogorît grația divină și urmau să treacă la catolicism. Îndată ce luau banii, plecau să se convertească pe teritoriul altei parohii. „Vulpoii" și „Șmecherii", foști soldați, cereau pomană cu mîna pe mînerul spadei, amenințîndu-i și speriindu-i pe burghezii de treabă în timp ce „orfanii", copii mici

care întindeau mîna și plîngeau de foame; încercau să le înmoaie inima.

Toată această calicime îl respecta pe Marele Coesre pentru că acesta menținea ordinea între bandele rivale. Monezi de aramă, de argint și chiar de aur cădeau în lighean. Bărbatul cu tenul arămiu nu o pierdea din ochi pe Angelica. Se apropie de ea și o mîngîie pe umăr, gest la care ea se trase înapoi. Bărbatul spuse repezit :

— Sînt Rodogon-Egipteanul. Am patru mii de oameni în subordine, aici în Paris. Toți țiganii în trecere îmi plătesc impozit, la fel și țigăncile care ghicesc norocul în palmă. Vrei să fii una din nevestele mele ?

Ea nu răspunse. Luna strălucea deasupra clopotniței bisericii și cimitirului. Prin fața tronului, defilau acum infirmii adevărați sau falși, aceia care se automutilau pentru a stîrni mila precum și aceia care, imediat ce se lăsa seara, aruncau cîrjele, bandajele și plasturii. Din această cauză, bîrlogul lor căpătase numele de „Curtea Miracolelor".

Veniți din strada Cerșetorilor, din cartierele Saint-Denis, Saint-Martin, Saint-Marcel și din strada Sfînta Maria-Egipteanca, rîioșii, schilozii, nenorociții, orbii și în sfîrșit cei fără o doagă, cei care, de douăzeci de ori pe zi cădeau ca morți la cîte un colț de stradă după ce își legau brațul cu o sfoară pentru a-și opri pulsul, toți își aruncau obolul unul după altul în fața celui a cărui autoritate o acceptaseră.

Rodogone-Egipteanul își puse din nou mîna pe umărul Angelicăi. De data aceasta, ea nu se eliberă. Mîna era caldă și puternică, iar tinerei femei îi era așa de frig ! Bărbatul era puternic, iar ea era slabă. Își întoarse ochii spre el și încercă să distingă trăsăturile acestui chip care nu-i inspira teamă.

Văzu sclipind albul imaculat al unor ochi prelungi de ţigan. El scăpă o înjurătură printre dinţi şi se lăsă cu toată greutatea pe umărul ei.

— Vrei să fii „marchiză“ ? Da, cred că pentru tine aş merge pînă acolo.

— Mă vei ajuta să omor pe cineva ? întrebă ea.

Banditul îşi dădu capul pe spate şi hohoti sălbatic.

— Zece, douăzeci de persoane dacă vrei ! N-ai decît să mi-l arăţi şi îţi jur că pînă apar zorile, tipul îşi va lăsa hoitul pe caldarîm.

Scuipă îl palmă şi i-o întinse.

— Bate palma, s-a făcut.

Angelica însă îşi duse mîinile la spate, scuturînd din cap.

— Încă nu.

Bărbatul înjură din nou, apoi se îndepărtă, dar n-o slăbi din ochi.

— Eşti încăpăţînată, spuse. Dar te vreau. Şi te voi avea.

Angelica îşi trecu o palmă peste frunte. Cine oare îi mai spusese acelaşi lucru ?... Nu-şi mai amintea.

Între doi soldaţi izbucnise o ceartă. Defilarea cerşetorilor se terminase. Intraseră în scenă cei mai periculoşi bandiţi ai capitalei : cei care furau pungile cu bani, cei care furau mantourile dar mai ales asasinii plătiţi şi spărgătorii care deschideau orice broască. Printre ei se amestecaseră studenţi destrăbălaţi, valeţi, condamnaţi la galere şi mulţi alţi indivizi pe care războaiele nesfîrşite îi aruncaseră aici : spanioli şi irlandezi, nemţi şi elveţieni, chiar şi ţigani.

În toată această adunătură, erau mult mai mulţi bărbaţi decît femei şi nu venise toată lumea. Deşi

foarte vast, cimitirul Sfinţilor Inocenţi nu putea cuprinde pe toţi nenorociţii şi sărăntocii capitalei.

Pe negîndite, gărzile Marelui Coesre împrăştiară mulţimea cu lovituri de nuiele, croind o potecă spre mormîntul pe care stătea Angelica. Aceasta înţelese că pe ea o căutau. Bătrînul pe care îl numeau Moş-Tăgîrţă mergea în fruntea lor.

— Regele celor „Trei Piţule“ întreabă cine este această tînără femeie, spuse arătînd spre Angelica.

Rodogone îşi trecu un braţ după talia tovarăşei sale.

— Nu te mişca, murmură. Se va aranja.

Ţinînd-o strîns lipită de el, o duse lîngă tron. Se uita la mulţime cu aroganţă dar şi cu suspiciune, temîndu-se parcă de un eventual inamic care i-ar fi putut smulge prada.

Cizmele lui erau din piele frumoasă, iar tunica dintr-un material de calitate. Angelica înregistră aceste amănunte fără să-şi dea seama. Bărbatul n-o înspăimînta. Se vedea că este obişnuit să domine şi să lupte. Angelica se supunea puterii lui ; feminitatea ei avea nevoie de un stăpîn.

Ajunşi în faţa Marelui Coesre, Egipteanul întinse gîtul, scuipă şi spuse :

— Eu, duce de Egipt, o iau pe această femeie drept marchiză. Cu un gest larg, aruncă o pungă plină în lighean.

— Nu, zise o voce calmă şi brutală.

Rodogone se întoarse rapid.

— Calembredaine !

La cîţiva paşi, în lumina lunii, stătea un bărbat a cărui figură era acoperită în partea de sus cu o mască violetă. Acelaşi bărbat care, rîzînd, îi ţinuse de două ori calea Angelicăi. Era la fel de înalt ca Rodogone, dar mai voinic. Veşmintele lui în zdrenţe lăsau să se vadă două braţe cu muşchi pu-

ternici şi un piept lat, acoperit cu păr negru şi creţ. Bine înfipt pe picioarele depărtate, cu degetele mari ale mîinilor vîrîte în centura lată, privea sfidător la egiptean. Corpul lui de atlet părea mai tînăr decît faţa josnică, invadată de o claie de păr cărunt. Unicul lui ochi lucea printre şuviţele murdare de păr. Celălalt ochi era acoperit cu un petic negru. Luna îl lumina perfect şi în spatele lui se vedea zăpada scînteietoare şi acoperişul osuarului.

— Doamne ! Ce loc înfiorător ! murmură Angelica şi se apropie de Rodogone. Ducele de Egipt era ocupat să profereze un şir lung de insulte la adresa adversarului său imposibil.

— Cîine ! Pui de căţea ! Haimanaua dracului! Canalie ! Trebuie să încheiem socotelile... Unul din noi e de prisos...

— Tacă-ţi fleanca... răspunse Calembredaine. Apoi scuipă în direcţia Marelui Coesre, ceea ce părea să fie omagiul tradiţional, şi aruncă în lighean o pungă mai grea decît cea a lui Rodogone. Un rîs neaşteptat zgudui stîrpitura mizerabilă ce stătea aşezată pe genunchii idiotului.

— Am o poftă nebună s-o scot pe frumoasa asta la licitaţie ! începu să ţipe cu o voce piţigăiată! S-o dezbrăcăm pentru ca flăcăii să poată judeca marfa. Pentru moment, Calembredaine este în avantaj. E rîndul tău, Rodogone.

Calicii urlară de bucurie. Mîini hidoase se întinseră spre Angelica. Egipteanul o împinse în spatele lui şi trase pumnalul. În acest moment, Calembredaine se apleacă şi aruncă un proiectil rotund şi alb care lovi mîna adversarului. Proiectilul se rostogoli. Angelica văzu cu groază că, de fapt, era un cap de mort. Egipteanul lăsă să-i scape pumnalul. Deja, Calembredaine îl prinse în braţe. Se luptară

corp la corp făcînd să pîrîie oasele, apoi se rostogoliră în noroi.

Acesta fu semnalul unei bătălii atroce. Membrii celor cinci sau şase bande rivale ale Parisului se aruncară unii asupra altora. Cei care aveau săbii sau pumnale loveau la întîmplare şi sîngele începu să curgă. Ceilalţi, imitîndu-l pe Calembredaine, adunau craniile şi le aruncau ca pe mingi.

Angelica, dintr-un salt, se aruncă în îngrămădeală, încercînd să fugă. Dar braţe solide o înşfăcară şi o aduseră în faţa tronului. Marele Coesre, înconjurat de garda sa specială, urmărea lupta, răsucindu-şi mustaţa. Moş-Tăgîrţă strîngea la piept ligheanul cu bani. Idiotul Bavottant şi Marele Eunuc rîdeau sinistru. Thibault-Cîntăreţul învîrtea la manivelă, cîntînd cît îl ţinea gura. Bătrînele cerşetoare, împinse, doborîte, călcate în picioare, urlau ca nişte scorpii.

Angelica văzu cum un bătrîn fără un picior îl lovea din răsputeri cu cîrja pe Cul-de-Bois în cap, parcă vroia să bată cuie. O spadă lungă îi străpunse burta şi se prăvăli peste omul-trunchi. Barcarole şi nevestele Marelui Coesre se refugiaseră pe acoperişul osuarului şi folosind ampla rezervă de craniii a acestuia, bombardau cîmpul de bătaie.

La toate aceste ţipete stridente, urlete şi gemete se adăugau acum apelurile locuitorilor din străzile alăturate care, aplecaţi peste ferestre, deasupra acestui cazan de vrăjitoare, invocau Sfînta Fecioară şi chemau gărzile.

Luna cobora încet la orizont. Rodogone şi Calembredaine continuau să lupte ca doi cîini turbaţi. Loviturile curgeau unele după altele. Cei doi bărbaţi erau de forţe egale. Dintr-o dată, se auzi un strigăt general de stupoare. Rodogone dispăruse ca prin farmec. Panica şi frica de un miracol invadară

asistenţa compusă, în totalitate, din necredincioşi. Auziră însă strigătele lui Rodogone. Pumnul lui Calembredaine îl expediase într-una din gropile comune ale cimitirului. Venindu-şi în simţiri printre morţi, îi implora acum să-l scoată de acolo.

Un rîs homeric îi cuprinse pe spectatorii mai apropiaţi şi apoi se comunică şi celorlalţi. Muncitorii şi meşteşugarii din străduţele vecine ascultau, cu fruntea scăldată în sudoare, acest rîs enorm care urmase strigătelor de ajutor. La ferestre, femeile îşi făceau semnul crucii.

Se auzi sunetul argintiu al unui clopot, anunţînd rugăciunea de dimineaţă. Un val de blasfemii şi obscenităţi se ridică din cimitir în noaptea ce începea să pălească, în timp ce toate clopotele Parisului se trezeau la viaţă.

Trebuiau să fugă. Precum cîrtiţele sau demonii ce se tem de lumină, oamenii din „Pegra" părăsiră cimitirul Sfinţilor Inocenţi.

În lumina palidă a zorilor murdare şi urît mirositoare, Calembredaine stătea în faţa Angelicăi şi o privea rîzînd.

— Este a ta, zise Marele Coesre.

Angelica alergă spre grilaj. Dar aceleaşi mîini violente o înhăţară, paralizîndu-i orice mişcare. Un căluş de cîrpe i se vîrî în gură. Continuă să se zbată un timp, apoi îşi pierdu cunoştinţa.

2

— Nu-ţi fie teamă, spuse Calembredaine. Era aşezat pe un taburet, în faţa ei cu mîinile lui enorme sprijinite pe genunchi. Pe pămînt, o lumînare

așezată într-un splendid sfeșnic de argint, lupta contra luminii palide a zilei ce se năștea. Angelica se mișcă și văzu că era întinsă pe un pat mizerabil unde se îngrămădise un număr impresionant de pelerine din fel de fel de stofe de toate culorile. Unele erau elegante, din catifea brodată cu fir auriu, asemănătoare cu cele pe care tinerii nobili le purtau cînd mergeau să cînte din ghitară sub ferestrele iubitelor ; altele erau făcute din postav gros, confortabil, pentru călători și negustori.

— Nu te teme... Angelica, repetă banditul.

Angelica îl privi cu ochii dilatați. Rațiunea îi juca feste. Pentru că banditul îi vorbise în dialectul din Poitou și ea îl înțelegea !

El își duse mîna la față și dintr-o singură mișcare își smulse excrescența de pe obraz. Ea nu-și putu opri un țipăt. El își aruncase deja pălăria și împreună cu ea și peruca încîlcită. Apoi își desfăcu peticul negru de pe ochi. Acum, Angelica avea în fața ei un tînăr cu trăsături aspre, cu păr negru buclat deasupra unei frunți pătrate. Înfundați în orbite, sub sprîncenele stufoase, doi ochi căprui pîndeau fiecare gest al tinerei femei ; în ei se citea o oarecare teamă.

Angelica își duse mîna la gît ; se sufoca. Ar fi vrut să strige, dar era incapabilă. Într-un tîrziu, reuși să-și miște buzele, ca o surdo-mută care ignoră sunetul propriei voci :

— Ni...co...las.

Un surîs destinse buzele bărbatului.

— Da, eu sînt. M-ai recunoscut ?

Ea aruncă o privire la boarfele murdare care zăceau pe pămînt alături de taburet : peruca, legătura neagră...

— Și... tot ție ți se spune Calembredaine ?

El se ridică în picioare și se bătu cu pumnul în piept.

— Eu sînt Calembredaine, ilustrul bandit de la Pont-Neuf. Am făcut un drum lung de cînd ne-am despărțit, nu-i așa ?

Angelica îl privea. Continua să stea întinsă pe patul cu pelerine și nu putea face nici o mișcare. Prin deschizătura din zid care ținea loc de fereastră, ceața dimineții, groasă ca un fum, pătrundea în valuri domoale în încăpere. De aceea, probabil, acest personaj zdrențăros, acest Hercule în mizerie care se bătea cu pumnii în piept strigînd : Sînt Nicolas... Sînt Calembredaine, i se părea o fantasmă.

Era gata să leșine din nou.

Neluîndu-și ochii de la ea, personajul începu să măsoare camera în lung și-n lat.

— Cît e cald afară, merge să trăiești în pădure, reîncepu el să vorbească. Am lucrat cu contrabandiștii de sare. După asta, am găsit o bandă în pădurea de la Mercoeur : foști mercenari, foști țărani din Nord, evadați de la galere. Erau bine organizați. M-am alăturat lor. Jefuiam călătorii pe drumul de la Paris la Nantes. Dar cum ți-am spus, e bine în pădure cînd e cald. Cînd vine iarna, trebuie să te întorci în oraș. Nu-i ușor... Am fost la Tours, Châteadun și altele. Așa am ajuns în fața porților Parisului. Am avut de furcă cu toți vînătorii ăia de cerșetori și de bandiții pe urmele noastre ! Pe cei care îi prindeau la porți, le rădeau sprîncenele și jumătate din barbă și adio, prietene ! întoarce-te la ferma distrusă, la ogoarele pîrjolite și la războaiele tale. Sau te trezeai la Châtelet [1] imediat ce-ți

[1] Châtelet — închisoare în Paris, situată pe malul stîng al Senei, vis-a-vis de Petit-Pont.

găseau în buzunare o bucată de pîine furată. Numai că eu am descoperit locurile prin care te puteai strecura în Paris, ocolind gărzile : pivniţe care comunicau de la o casă la alta, canale subterane pentru evacuarea apei şi, cum era iarnă, şlepurile prinse în gheaţă de-a lungul Senei, după Saint-Clond. Şi; dintr-un şlep în altul, iată-ne ! Într-o noapte, am intrat cu toţii în Paris, ca nişte şobolani...

Angelica spuse distrată :

— Cum ai putut să cazi aşa de jos ?

El tresări şi se aplecă deasupra ei cu faţa crispată de furie.

— Dar tu ?

Angelica îşi privi rochia sfîşiată. Din boneta de şifon pe care se obişnuise s-o poarte ca orice femeie din popor scăpau şuviţe de păr despletit şi nepieptănat.

— Cu mine nu-i acelaşi lucru, spuse ea.

Nicolas scrîşni din dinţi şi scoase un mîrîit.

— Oh ! Ba da ! Acum... e aproape acelaşi lucru! M-ai înţeles... tîrfă ce eşti ?

Angelica îl privea cu un fel de surîs îndepărtat. Acum îl recunoştea. Îl revăzu în picioare, în plin soare, cu mîna lui mare plină de fragi de pădure! Şi pe figura lui, aceeaşi expresie răutăcioasă, răzbunătoare... Toate îi reveneau în memorie, una cîte una. El se apleca aşa... Un Nicolas mai stîngaci, păstrînd încă aerul de ţăran, dar deja o prezenţă neobişnuită în acea pădurice încîntătoare a adolescenţei lor. Pasionat ca un animal tînăr şi care, totuşi, îşi încleşta mîinile la spate pentru a nu fi tentat s-o ia cu forţa.

— Aş vrea să-ţi spun că... numai tu existai în viaţa mea. Eu... sînt ceva care nu-şi găseşte locul nicăieri şi care umblă mereu de colo colo fără ţintă... Singurul meu loc, erai tu...

O declarație destul de reușită pentru un țăran! Dar, în realitate, locul lui adevărat era acela în care se găsea acum, înspăimîntător și insolent : căpitan de bandiți în capitală !... Locul celor buni de nimic, pentru care era mai ușor să ia de la alții decît să muncească. Asta se putea ghici deja din copilărie, cînd își abandona cireada de vaci și se ducea să șterpelească bruma de mîncare a celorlalți copii. Și Angelica era pe-atunci complicea lui !

Se ridică din așternut și își înfipse privirea verde-albăstruie în ochii lui.

— Îți interzic să mă insulți ! N-am fost niciodată tîrfă cu tine. Și-acum dă-mi să mănînc. Mi-e foame !

De fapt, foamea pe care o simțea îi dădea amețeli. Nicolas Calembredaine păru dezorientat de acest atac.

— Nu te mișca, spuse. Are cine să se ocupe de asta.

Luă o bară de metal și lovi un gong de aramă care lucea pe zid ca un soare. În curînd se auzi pe scară un galop de saboți și un bărbat cu aer zăpăcit apăru în cadrul ușii. Nicolas i-l arătă Angelicăi.

— Ți-l prezint pe Jactance. Unul din cei mai abili hoți din banda mea... Bogătașii nici nu simt cînd le taie pungile cu bani de la cingătoare. Dar mai ales este faimos pentru că a găsit metoda de a se lăsa legat la stîlpul infamiei, luna trecută. Așa că, acum, îl țin la bucătărie timp în care clienții Halelor să-i uite forma nasului. După care, îi vom pune o perucă și la treabă, foarfecelor ! Păzea pungilor !

— Ce ai în oale, trîntore ?

Jactance strănută și își șterse nasul cu mîneca.

— Ciolane de porc, șefule, cu varză.

— Porc ești tu ! urlă Nicolas. Crezi că asta e o mîncare demnă de o doamnă ?

— Nu știu, șefule!

— Merge și asta, spuse Angelica nerăbdătoare. Mirosul de mîncare o făcea aproape să se clatine. Foamea asta, care o simțea totdeauna în momentele cele mai importante sau mai dramatice din viața ei, avea ceva umilitor. Și cu cît evenimentele erau mai dramatice, cu atît foamea era mai mare. Cînd Jactance se întoarse, purtînd un blid de lemn plin ochi cu varză și cu măruntaie gelatinoase, era însoțit de Barcarole. Acesta făcu o tumbă apoi schiță o reverență de curte la adresa Angelicăi. Cu un picioruș înainte, măturînd pămîntul cu uriașa lui pălărie, omulețul era de-a dreptul caraghios. Capul lui enorm nu părea lipsit de inteligență, nici chiar de o anumită frumusețe. De aceea, poate, în ciuda diformității, Angelica îl găsi imediat simpatic.

— Am impresia că nu ești nemulțumit de noua ta cucerire, Calembredaine, spuse făcîndu-i cu ochiul lui Nicolas. Dar ce-o să zică marchiza poloneză ?

— Gura ! mormăi șeful. Cu ce drept intri în locuința mea ?

— Cu dreptul servitorului fidel care merită o recompensă. Nu uita că eu ți-am adus-o pe frumoasa asta pe care o urmăreai de-atîta timp prin tot Parisul.

— Și-ai adus-o la Inocenți! Mare tîmpenie! N-a lipsit mult să mi-o sufle Rodogone-Egipteanul.

— Vezi bine că trebuia s-o cîștigi, făcu micuțul Barcarole, care trebuia să-și dea capul pe spate pentru a-l privi pe Nicolas. Cine ar vrea un șef care nu s-ar bate pentru marchiza lui ? Și nu uita că încă n-ai plătit toată dota. Nu-i așa, frumoaso ?

Angelica nu auzise nimic pentru că mînca cu disperare. Piticul o privi cu un aer înduioșat.

— Tot ce e mai bun la picioarele de porc sînt ciocănelele, zise amabil. Sînt foarte bune dacă le sugi şi foarte amuzant să le ronţăi. După părerea mea, restul nu merită mîncat.

— De ce zici că dota n-a fost încă plătită ? întrebă Calembredaine, încruntînd sprîncenele.

— Maică Precistă ! Şi tipul pe care ea îl vrea mort ? Călugărul cu ochii saşii !...

Şeful se întoarse spre Angelica.

— E adevărat ? Eşti de acord ?

Angelica mîncase prea repede. Moleşită, se întinsese din nou pe maldărul de pelerine. La întrebarea lui Nicolas, răspunse, cu ochii închişi :

— Da, trebuie.

— Aşa e drept ! strigă piticul. Sîngele trebuie să sfinţească nunta cerşetorilor. Huu ! Huu ! Sînge de călugăr !...

Înjură cumplit, apoi, la un gest ameninţător al şefului, dispăru pe scară. Calembredaine închise uşa cu o lovitură de picior.

În picioare, la capătul patului pe care era întinsă tînăra femeie, Nicolas o privi mult timp, cu mîinile în şolduri. Într-un tîrziu, Angelica deschise ochii.

— E adevărat că mă urmăreai de mult timp prin Paris ? întrebă ea.

— Te-am văzut imediat. Cu toţi oamenii pe care îi am, îţi dai seama că sînt repede la curent cu noii veniţi şi ştiu mai bine decît ei înşişi ce bijuterii au şi cum se poate intra în locuinţele lor cînd ceasul din Place de Grève sună miezul nopţii. Dar şi tu m-ai văzut la „Trei ciocane"...

— Ticălosule ! murmură Angelica, înfiorîndu-se. Şi de ce mă priveai rîzînd ?

— Pentru că începusem să înţeleg că în curînd vei fi a mea.

Ea îl privi cu răceală, apoi ridică din umeri şi căscă. Nu se temea de Nicolas cum se temuse de Calembredaine. Totdeauna îl dominase pe Nicolas. Nu te poţi teme de un bărbat pe care l-ai cunoscut cînd era copil. Somnul o cotropea. Îl mai întrebă, somnoroasă :

— De ce... de ce totuşi ai plecat din Monteloup?

— Ei, bravo, eşti grozavă ! strigă Nicolas, încrucişîndu-şi braţele pe piept. De ce ? Crezi că aveam chef să fiu străpuns de suliţa bătrînului Guillaume... după tot ce s-a petrecut între noi doi ? Am plecat din Monteloup în seara nunţii tale... Dar şi asta ai uitat ?

Da, şi asta uitase. Sub pleoapele închise, amintirile renăşteau, aducînd cu ele mirosul de fîn şi de vin, greutatea trupului musculos al lui Nicolas deasupra ei şi senzaţia aceea penibilă de grabă şi de supărare, de insatisfacţie.

— Oh ! făcu el cu amărăciune, se pare că nu ocupam nici un loc în viaţa ta. Bineînţeles că nu te-ai gîndit niciodată la mine în toţi anii ăştia, nu-i aşa ?

— Bineînţeles, repetă ea nepăsătoare. Aveam alte lucruri de făcut decît să mă gîndesc la o slugă de la ţară.

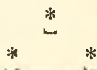
— Tîrfă ! strigă Nicolas, scos din fire. Fii atentă la ce spui. Sluga de la ţară este acum stăpînul tău. Eşti a mea...

El continuă să strige, dar ea adormise deja. Departe de a o înfricoşa, această voce îi dădea senzaţia de protecţie ; o protecţie brutală, dar binefăcătoare. El se întrerupse.

— Ei poftim, făcu el cu voce înceată, e ca altădată... cînd dormea pe muşchiul din pădure, în mijlocul certurilor noastre. Foarte bine, dormi, po-

rumbiţo. Oricum, eşti a mea acum. Ţi-e frig ? Vrei să te-nvelesc ?

Din pleoape, ea făcu un imperceptibil semn afirmativ. Nicolas alese cu grijă o pelerină superbă confecţionată dintr-un material de calitate şi o înveli. Apoi, cu gingăşie dar şi cu oarecare teamă. îi mîngîie fruntea cu mîna.

Camera era într-adevăr un loc foarte ciudat. Construită din blocuri enorme de piatră, ca vechile donjonuri, rotundă şi luminată sărăcăcios de o fereastră cu zăbrele, încăperea era plină cu un amestec de diverse obiecte de la oglinzi delicate prinse în rame de abanos sau de fildeş pînă la unelte de lucru ca sape, ciocane şi arme...

Angelica se ridică din pat. Abia trezită din somn, privind cu mirare în jur, alese una din oglinzile frumos lucrate şi se privi. Oglinda îi trimise înapoi imaginea necunoscută a unei feţe palide cu ochi sălbatici şi prea ficşi, ca ochii unei pisici ce îşi pîndeşte prada. Lumina înserării dădea o tentă albăstruie părului în dezordine. Aruncă oglinda cu frică. Această femeie palidă şi disperată nu putea fi Angelica !... Ce se întîmplase ? De ce erau atîtea lucruri îngrămădite în această cameră rotundă? Săbii, marmite, cufere pline cu diverse accesorii, eşarfe, evantaie, mănuşi, bijuterii, bastoane, instrumente muzicale, un vas cu jăratic pentru încălzit patul, grămezi de pălării şi mai ales de pelerine care, aruncate unele peste altele, alcătuiau patul pe care dormise.

O singură mobilă, un şifonier delicat, cu intarsii de esenţe rare de lemn, părea foarte mirat de a se găsi între aceste ziduri umede.

Ducîndu-şi mîna la cingătoare simţi ceva dur. O teacă de piele. Mînerul unui pumnal lung şi subţire. Unde văzuse acest pumnal ? Într-un coşmar lung şi dureros, în cursul căruia luna se jucase cu capete de mort. Bărbatul cu tenul smead îl ţinea în mînă. Apoi pumnalul căzuse şi Angelica îl culesese din noroi cînd cei doi bărbaţi au început să se bată şi s-au rostogolit pe pămînt. Era pumnalul lui Rodogone — Egipteanul. Îl puse la loc în teacă. Imagini confuze i se îngrămădeau în minte.

Nicolas... unde era Nicolas ?

Alergă la fereastră. Printre gratii văzu Sena cu valurile ei molcome de culoarea pelinului sub cerul noros şi acel du-te-vino necontenit al bărcilor şi şalandelor. Pe celălalt mal, deja prins de umbrele serii, recunoscu palatele Tuileries şi Louvre.

Această viziune a vieţii ei de altădată îi produse un şoc şi o convinse că înnebunise. Nicolas ! Unde era Nicolas ?

Alergă spre uşă şi găsind-o închisă şi încuiată, se apucă să lovească în ea cu pumnii strigîndu-l pe Nicolas, rupîndu-şi unghiile în lemnul putrezit. O cheie scîrţîi în broască şi apăru omul cu nasul roşu.

— Ce te-a apucat, marchiză ? De ce urli aşa ? întrebă Jactance.

— De ce a fost încuiată uşa ?

— Habar n-am.

— Unde este Nicolas ?

— Habar n-am.

El se uită un timp la Angelica, apoi se decise :

— Vino să-i vezi pe camarazi, te va distra.

Ea îl urmă pe o scară de piatră în spirală, umedă şi întunecoasă. Pe măsură ce cobora, auzea din

ce în ce mai clar acel strigăt format din vociferări, rîsete bărbăteşti, ţipete de copii. Pătrunse într-o sală boltită, în care se afla o mulţime de oameni. Mai întîi, îl văzu pe Cul-de-Bois tronînd pe masa cea mare. În fundul sălii ardea un foc şi, aşezat lîngă vatră, Picior-Sprinten supraveghea o marmită. O femeie grasă curăţa de fulgi o raţă. O alta, mai tînără, se ocupa de o treabă mai puţin plăcută, despăduchind un copil pe jumătate gol pe care îl ţinea între genunchi. Aproape peste tot, pe paie murdare aşternute direct pe podeaua din piatră, stăteau întinşi bătrîni şi bătrîne în zdrenţe, copii murdari şi scheletici care îşi disputau resturile de mîncare cu cîţiva cîini jigăriţi.

În jurul mesei, aşezaţi pe butoaie în loc de scaune, cîţiva bărbaţi jucau cărţi, beau şi fumau. La apariţia Angelicăi, toţi ochii se întoarseră către ea şi liniştea se aşternu peste acea adunare mizerabilă.

— Apropie-te, fiica mea, spuse Cul-de-Bois cu un gest solemn. Eşti ibovnica şefului nostru Calembredaine. Îţi datorăm consideraţie. Daţi-vă la o parte, voi ăia şi faceţi loc marchizei !

Unul dintre fumătorii de pipă dădu un cot vecinului.

— Bine făcută, fîţa ! Rotunjoară unde trebuie! De data asta, Calembredaine a ales aproape la fel ca tine.

Cel interpelat se apropie de Angelica şi o apucă de bărbie cu un gest amabil dar şi hotărît.

— Eu sînt Frumosul, spuse.

Arţăgoasă, ea îi îndepărtă mîna.

— Asta depinde de gust.

Un hohot enorm zgudui auditoriul care găsea gluma foarte nostimă.

— Nu depinde deloc, făcu Cul-de-Bois sughiţînd, ăsta e numele lui. Frumosul, aşa i se zice. Hei,

Jactance, adu ceva de băut pentru fătucă. Îmi place de ea.

I se puse în faţă un pahar înalt, cu picior, purtînd blazonul unui marchiz al cărui palat fusese pesemne vizitat de banda lui Calembredaine într-o noapte fără lună. Jactance îl umplu ochi cu vin roşu şi apoi făcu acelaşi lucru cu celelalte pahare.

— În sănătatea ta, marchiză !... Cum te cheamă ?

— Angelica.

Rîsul gros şi dezmăţat al banditilor răsună din nou sub bolta înaltă.

— Aşa deci, prea-frumoaso ! Angelica !... Ha ! Ha ! Ha ! Vorbeşti de un înger ! Nu s-a văzut niciodată aşa ceva pe la noi... Şi de ce nu ? După toate, noi ăştilalţi, de ce n-am fi toţi nişte îngeri ? Pentru că eşti marchiza noastră... În sănătatea ta, marchiză a Îngerilor !...

Toţi rîdeau, se băteau pe coapse şi toate acestea răsunau ca un uruit sinistru şi asurzitor în jurul ei.

— În sănătatea ta, marchiză ! Să bem... Să bem deci !...

Dar ea rămase imobilă, privind acest cerc de feţe aprinse de băutură, bărboase sau nerase, care se aplecau spre ea.

— Bea odată ! urlă Cul-de-Bois cu vocea sa înfricoşătoare.

Ea îl înfruntă pe monstru fără să răspundă.

Se lăsă o tăcere ameninţătoare, apoi Cul-de-Bois suspină şi se uită la ceilalţi cu un aer consternat.

— Nu vrea să bea ! Ce-o fi avînd ?

— Ce-o fi avînd ? repetară ceilalţi în cor.

— Frumosule, tu care te pricepi la femei, încearcă să rezolvi problema. Frumosul ridică din umeri.

— Adunătură de gunoaie, făcu el cu dispreț, nu vă place că fata nu se poartă ca voi.

Se așeză lîngă Angelica și, foarte tandru, îi mîngîie umărul ca unui copil.

— Nu-ți fie frică. Nu sînt răi, să știi. Își dau doar aere ca să-i sperie pe bogătași. Dar pe tine te iubesc deja. Ești marchiza noastră. Marchiza Îngerilor ! Nu-ți place ? Marchiza Îngerilor ! Și totuși, e un nume frumos. Și ți se potrivește, mai ales cu ochii ăștia frumoși. Hai, bea, mielușica mea, e un vin bun. Un butoi din port a venit singur pînă la picioarele turnului Nesle. Cam așa se petrec lucrurile pe la noi. Ne aflăm la Curtea Miracolelor. Îi duse paharul la buze. Ea se lăsă subjugată de această voce bărbătească și mîngîietoare. Bău. Vinul era bun. Se răspîndi prin corpul ei obosit, invadîndu-l cu o căldură plăcută și totul deveni mai simplu și mai puțin teribil. Bău și al doilea pahar apoi își puse coatele pe masă și privi în jur. Omul-trunchi îndrepta spre ea o privire posomorîtă, de monstru marin imobilizat pe fundul apei. Era oare însărcinat s-o supravegheze ? Dar ea n-avea de gînd să fugă! Unde s-ar fi putut duce ?

Odată cu venirea serii, cerșetorii și cerșetoarele care trăiau sub jurisdicția lui Calembredaine se întorceau la bîrlog. Printre ei se aflau multe femei care purtau în brațe copii infirmi sau sugari înfășați în zdrențe și ale căror scîncete jalnice nu se mai opreau. Unul dintre ei, a cărui față era acoperită de bube purulente, îi fu dat femeii așezate lîngă vatră. Aceasta, cu gesturi grăbite, smulse toate cojile de pe fața noului născut, îl șterse bine cu o cîrpă pînă cînd pielea deveni netedă și sănătoasă și îl puse la sîn.

Cul-de-Bois zîmbi și comentă cu vocea lui răgușită.

— După cum vezi, la noi bolile se vindecă foarte repede. Nu e nevoie să te duci în pelerinaj pentru a vedea miracole. Aici, se-ntîmplă în fiecare zi! Probabil că în acest moment, o doamnă milostivă povestește :

— Vai, draga mea, am văzut un copil pe Pont-Neuf, ce mizerie ! acoperit de pustule... Bineînțeles că i-am dat de pomană sărmanei mame...

Afurisitele astea de mironosițe sînt tare mulțumite de ele. Și, totuși, pomana nu era decît o felie de pîine uscată cu miere deasupra pentru a atrage muștele. Iată-l pe Moarte-Șobolanilor care vine încoace. Va trebui să pleci...

Angelica îl întrebă din priviri, surprinsă.

— Nu-i nevoie să-nțelegi, mormăi el. Totul este aranjat cu Calembredaine.

Numitul Moarte-Șobolanilor, care tocmai intrase, era un spaniol atît de slab încît genunchii ascuțiți îi găuriseră nădragii. Tristă rămășiță a cîmpurilor de bătălie din Flandra, continua să se poarte ca un matamore, cu mustață lungă și neagră, pălărie cu pene, iar pe umăr o sabie lungă în care erau înfipte cadavrele a cinci sau șase șobolani mari. În timpul zilei, spaniolul vindea pe străzi un produs care omora rozătorii. Noaptea, își completa veniturile amărîte închiriindu-și talentele de „duelist" lui Calembredaine.

Cu multă demnitate, acceptă un pahar cu vin, mîncă o gulie pe care o scosese dintr-un buzunar, în timp ce cîteva babe își *disputau* produsele vînătorii lui ; vindea un șobolan pe doi franci. După ce încasă arginții, Moarte-Șobolanilor salută cu sabia și o puse în teacă.

— Sînt gata, declară cu emfază.

— Du-te, îi spuse Cul-de-Bois lui Angelica.

în defensivă, ea vru să pună o întrebare, apoi își luă seama. Alți bărbați se ridicară, „soldații“ sau „răii“ cum li se spunea, foști soldați cu gustul bătăliilor și al prădăciunilor și pe care pacea îi aruncase în trîndăveală. Angelica se văzu încadrată de siluetele lor înalte. Purtau uniforme jerpelite, pe care mai atîrnau încă pasmanteriile și fireturile aurite ale vreunui regiment princiar.

Angelica își duse mîna la centură, pentru a pipăi pumnalul egipteanului. Dacă va fi nevoie, era decisă să-și apere cu îndîrjire viața. Dar pumnalul dispăruse. Văzu roșu în fața ochilor, furia fiindu-i accentuată și de vinul băut. Uitînd de orice prudență, urlă :

— Cine mi-a luat pumnalul ?

— Iată-l, zise imediat Jactance cu vocea lui tărăgănată și-i întinse arma cu o mutră inocentă. Angelica era stupefiată. Cum a putut să-i ia pumnalul fără ca ea să simtă? Și din nou izbucniră hohotele îngrozitoare de rîs, care de acum încolo o vor urmări toată viața pe tînăra femeie.

— Frumoasă lecție, micuțo ! exclamă Cul-de-Bois. O să cunoști mîinile lui Jactance. Fiecare din degetele lui este mai îndemînatic decît un magician! Poți să le întrebi pe gospodinele din piața Halelor!

— Frumos pumnal, zise unul din bandiți, luînd cuțitul. Apoi, după ce-l examină, îl aruncă pe masă cu frică.

— E cuțitul lui Rodogone-Egipteanul !

Cu un amestec de respect și de neliniște, toată lumea privi lung la lama care scînteia în lumina lumînărilor.

Angelica își luă arma și o strecură la centură. I se păru că acest gest o consacrase în ochii sărăntocilor. Nu știau în ce fel reușise ea să smulgă acest trofeu de la unul din cei mai redutabili inamici ai

bandei. Plana un mister care o învăluia cu o aureolă tulburătoare.

Cul-de-Bois fluieră uşor.

— Ei ! Ei ! E mai şmecheră decît o arată înfăţişarea, această marchiză a Îngerilor !

Angelica ieşi, urmărită de privirile apreciative şi deja admirative.

Afară, în noaptea întunecoasă, văzu profilîndu-se silueta turnului Nesle în ruine. Înţelese atunci că încăperea în care o condusese Nicolas Calembredaine se afla în vîrful acestui turn şi că servea de depozit tuturor obiectelor furate. Unul dintre „soldaţi" îi explică îndatoritor cum Calembredaine avusese ideea de a-şi încartirui banda în vechea incintă medievală a Parisului. Şi era tot atît de adevărat că turnul era o ascunzătoare ideală pentru bandiţi. Săli pe jumătate ruinate, metereze ce stăteau să se prăbuşească, turnuleţe gata să cadă, toate ofereau ascunzători pe care celelalte bande de cartier nu le aveau. Spălătoresele, care nu de mult timp, îşi puneau rufele la uscat pe crenelurile turnului Nesle, fuseseră nevoite să fugă din faţa invadatorilor.

Nimeni nu intervenise pentru a-i scoate de-acolo pe băieţii răi care pîndeau caleştile din cartierul Saint-Germain, ascunşi fiind sub micul pod arcuit ca spinarea unui măgar şi care fusese construit peste şanţurile de odinioară.

Se mărginiseră doar la a murmura cu teamă că în vecinătatea turnului Nesle riscai să ţi se taie gîtul. Şi, adesea, sunetul viorilor din palatul Tuileries, de pe celălalt mal al Senei, se amestecau cu strigătele lui tata Hurlurot sau cu refrenele lui Thibault-Flaşnetarul cînd cerşetorii dansau în cîte o noapte de orgii.

Marinarii micului port, aflat nu departe, coborîră vocile cînd văzură siluetele amenințătoare ce se apropiau. Colțul ăsta de Paris devenea cu fiece zi imposibil, își spuneau. Cînd oare se vor decide magistrații municipali să radă meterezele astea vechi și să pună pe fugă toată această drojdie ?

— Domnilor, vă salut, zise Moarte-Șobolanilor, abordîndu-i. Aveți bunătatea să ne conduceți pînă la cheiul Gesvres ?

— Aveți cu ce plăti ?

— Avem asta, făcu spaniolul, punîndu-i vîrful spadei în piept.

Omul ridică din umeri cu resemnare.

În fiecare zi aveau de-a face cu pramatiile astea care se ascundeau pe vase, furau marfa și cereau să fie trecuți de pe un mal pe altul fără să plătească, ca niște adevărați nobili. Cînd marinarii erau mai mulți la număr, se lăsa cu încăierări serioase și cu vărsare de sînge, deoarece membrii corporației fluviale erau bărbați curajoși, care își pierdeau lesne răbdarea.

În seara asta, totuși, cei trei bărbați, care tocmai aprinseseră focul pentru a veghea lîngă șalande, pricepură imediat că era în interesul lor să nu caute ceartă. La semnul șefului, cel mai tînăr dintre ei se ridică și, nu prea sigur pe el, dezlegă barca în care se instalase Angelica și siniștrii ei însoțitori.

Barca trecu pe sub arcadele de la Pont-Neuf și, în apropierea podului Notre-Dame, acostă la baza cheiului Gesvres.

— E-n regulă, fiule, îi zise Moarte-Șobolanilor barcagiului. Nu numai că îți mulțumim, dar te lăsăm să te întorci viu și nevătămat : împrumută-ne doar felinarul. Ți-l vom înapoia cînd o fi cazul...

Bolta imensă care susținea cheiul Gesvres, proaspăt construită, era o lucrare gigantică, o capodope-

ră tăiată în piatră. Angelica auzi vuietul fluviului încătuşat, care te ducea cu gîndul la valurile oceanului. Zgomotul trăsurilor ce treceau pe deasupra şi ecourile de tunet îndepărtat sporeau această impresie. Îngheţată şi umedă, această cavernă grandioasă, izolată în inima Parisului, părea creată pentru a servi de azil tuturor răufăcătorilor oraşului.

Banditii o urmară pînă la capăt. Trei sau patru canale întunecate, care serveau ca scurgere pentru abatoarele din strada Vieille Lanterne, scuipau valuri de sînge. Au sărit peste ele. Mai încolo, alte treceri înguste şi urît mirositoare, scări pitite între casele îngrămădite, maluri rîpoase unde piciorul se îngropa în mîl pînă la gleznă.

Cînd bandiţii ieşiră din nou în Paris, se întunecase de-a binelea şi Angelica n-ar fi putut spune unde se află. Erau, fără îndoială, într-o piaţetă cu o fîntînă în mijloc, pentru că auzea susurul apei. Vocea lui Nicolas se auzi dintr-odată, foarte aproape.

— Voi sînteţi, flăcăi ? Aţi adus şi fata ?

Unul dintre „şmecheri" îndreptă felinarul spre Angelica.

— Iat-o !

Ea văzu silueta înaltă şi figura înspăimîntătoare a banditului Calembredaine ; închise ochii cu groază. Deşi ştia că e Nicolas, priveliştea trezi în ea o frică iraţională. Şeful coborî lanterna.

— Nu eşti deloc prost cu „fumegătoarea" asta! Musiul are nevoie de lumină pentru o plimbare nocturnă ?

— N-am chef să cad în apă, sub cheiul Gesvres, protestă celălalt.

Cu un gest brutal, Nicolas o prinse de braţ pe Angelica.

— Nu te teme de nimic, inimioara mea; știi bine că sînt eu, Nicolas, o tachină el. O împinse la adăpostul unei tinde.

— Tu, Bujorelule, plantează-te de cealaltă parte a drumului, în spatele bornei. Tu, Martin, rămîi cu mine. Tu, Gobert, du-te mai la vale. Ceilalți veți pîndi la răspîntii. Barcarole, ești la post ?

O voce răspunse ca și cînd ar fi venit din cer:

— Prezent, șefu' !

Piticul era cocoțat pe firma unui magazin. Din tinda unde stătea cu Nicolas, Angelica putea să vadă, de la un capăt la altul, străduța aceea îngustă. Cîteva felinare agățate pe fațada unor case mai elegante, aruncau o lumină sărăcăcioasă, făcînd să lucească, ca un șarpe de sticlă, șanțul central de scurgere.

Dughenele erau zăvorîte. Oamenii se duceau la culcare și în spatele ferestrelor se vedea lumina luminărilor. O femeie deschise o fereastră și goli găleata în stradă. O auziră amenințînd pe un copil care plîngea că îl cheamă pe Călugărul-Nebun. Acesta era Bau-Bau-ul, un călugăr bărbos care, se spunea, umbla cu o traistă la spinare în care vîra copiii neascultători.

— Fii sigură că o să-ți dăm un Călugăr-Nebun ! mormăi Nicolas, după care adugă cu o voce joasă și hotărîtă :

— Urmează să-ți plătesc dota, Angelica ! Așa se petrec lucrurile în lumea calicilor. Bărbatul plătește pentru ca să-și obțină frumoasa, ca atunci cînd cumperi un obiect pe care ți-l dorești.

— Singurul lucru care se cumpără în lumea noastră, ripostă unul din spadasini.

Șeful îl făcu să tacă cu o înjurătură. Auzind zgomot de pași, banditii deveniră tăcuți și rămaseră nemișcați. Ușor, fără zgomot, își traseră săbiile

din teacă. Un bărbat înainta pe străduță, sărind dintr-o piatră în alta, ca să nu-și murdărească pantofii cu toc înalt.

— Nu-i el, șușoti Nicolas Calembredaine.

Ceilalți își puseră săbiile în teacă. Trecătorul auzise zgomotul armelor, tresări, desluși siluetele care se mișcau sub portic și o luă la fugă, urlînd.

— Hoții ! Asasinii ! Borfașii ! Mă omoară !...

— Idiot afurisit ! mormăi Bujorelul de pe partea cealaltă a străzii. O dată îl lăsăm și noi pe unul să umble liniștit fără să-l jefuim și se găsește să urle cît îl ține gura !...Mi se face lehamite ! Un fluier ușor, venind de la capătul străzii, îl făcu să amuțească.

— Privește cine vine, Angelica, șușoti Nicolas strîngînd brațul tinerei femei. Înghețată, insensibilă la tot, chiar și la contactul acestei mîini, Angelica aștepta. Știa ce se va întîmpla. Nimic nu se putea schimba. Așa fusese scris. Trebuia ca acest lucru să se întîmple. Inima ei nu putea să revină la viață decît DUPĂ. Pentru că totul murise în ea și numai ura avea putere s-o trezească la viață.

Văzu apărînd, în lumina galbenă a felinarelor, doi călugări care mergeau braț la braț. Într-unul îl recunoscu imediat pe Conan Bécher, celălalt, gras și agitat, vorbea în latinește și își întovărășea vorbele cu gesturi largi. Probabil că era cam afumat pentru că, din cînd în cînd, își împingea tovarășul lîngă un zid ca apoi, scuzîndu-se, să-l aducă din nou pe mijlocul drumului.

Angelica auzi timbrul sec al alchimistului. Și el vorbea în latină, dar pe un ton ofensat. Ajungînd în dreptul porticului unde se afla Angelica, alchimistul sfîrși prin a striga în franțuzește :

— Destul, frate Amboise, teoriile tale despre botezul cu supă grasă sînt eretice ! Un botez nu

poate avea valoare dacă apa este poluată cu elemente impuse cum sînt grăsimile animale. Un botez cu supă grasă ! Ce blasfemie ! De ce nu cu vin roşu ? Asta ţi-ar conveni de minune, pentru că se pare că îţi place foarte mult !

Şi, cu o smucitură, călugărul franciscan se eliberă de braţul care se cramponă de el. Grăsanul frate Amboise bolborosi pe un ton plîngăreţ, de beţiv :

— Părinte, mă mîhneşti profund... Vai ! Aş fi vrut aşa de mult să te conving. Subit scoase un strigăt nebun :

— Ha ! Ha ! Deus Coeli !

În acel moment, Angelica realiză că fratele Amboise se afla lîngă ei, sub portic.

— E rîndul vostru, flăcăi, murmură, trecînd direct din latină în argou.

Conan Bécher se întorsese :

— Ce te-a apucat ? Se întrerupse şi cercetă străduţa pustie cu teamă. Vocea i se frînse.

— Frate Amboise, chemă din nou. Frate Amboise, unde eşti ?

Faţa lui slabă păru să se subţieze şi mai mult. Îl auziră gîfîind în timp ce înaintă cîţiva paşi, uitîndu-se îngrozit în jurul lui.

— Cucuveaua ! Cucuveaua !

Era piticul Barcarole care intra în scenă cu ţipătul lui sinistru de pasăre de noapte. Se agăţă de firma metalică care scîrţîi şi, cu o săritură elastică de broască-gigant, ateriză la picioarele călugărului Bécher. Acesta se lipi de perete.

— Cucuveaua ! Cucuveaua ! repetă piticul.

Executînd un balet infernal în faţa victimei terorizate, îşi multiplică tumbele, salturile groteşti, strîmbăturile, gesturile obscene. Îl înconjura pe Bécher cu un cerc diabolic. Apoi, o altă creatură

hidoasă ieşi din umbră, rînjind. Era un cocoşat cu picioarele în X. Genunchii i se atingeau în timp ce gambele şi tălpile prea depărtate nu îi permiteau să înainteze decît legănîndu-se brusc şi oribil. Dar silueta lui era nimic în comparaţie cu faţa monstruoasă. Purta pe frunte o excrescenţă roşie, care atîrna.

Urletul care ieşi din gîtlejul călugărului nu avea nimic omenesc.

— Vaiii... demonii !

Corpul lui înalt şi subţire se frînse şi se trezi în genunchi pe pavajul plin de noroi. Ochii îi ieşeau din orbite. Faţa îi era de ceară. Între buzele întinse într-un rictus de groază, se vedeau două rînduri de dinţi stricaţi. Foarte încet, ca într-un coşmar, îşi ridică mîinile osoase, cu degetele răşchirate. Îşi mişcă, cu greutate, limba, Articulă :

— Milă... Peyrac !

Acest nume, pronunţat de o voce disperată, pătrunse în inima Angelicăi ca o lovitură de pumnal. Nebunia care se degaja din întreaga scenă o cuprinse şi pe ea. Începu să urle sălbatic :

— Ucide-l ! Ucide-l !

Şi, fără să ştie ce face, îl muşcă de umăr pe Nicolas. Acesta se eliberă dintr-o mişcare şi îşi scoase cuţitul de măcelar care îi servea de armă. Dar, dintr-o dată, se aşternu o tăcere apăsătoare. Se auzi vocea lui Barcarole :

— Ia te uită !

Trupul călugărului se prăbuşise lîngă perete. Banditii se apropiară. Şeful se aplecă şi săltă capul nemişcat ; gura se deschise enormă, lăsînd să scape un ultim strigăt de groază. Ochii erau ficşi şi deja tulburi.

— Gata, e mort ! constată Calembredaine.

— Dar nu l-a atins nimeni, spuse piticul. Nu-i aşa, Creastă-de-Cocoş, că nu l-am atins ? Doar ne-am strîmbat, ca să-l înfricoşăm !

— Ţi-a reuşit prea bine. E mort. Mort de frică!

O fereastră se deschise. O voce tremurătoare întrebă :

— Ce se întîmplă ? Cine vorbeşte de demoni ?

— S-o-ntindem, ordonă Calembredaine. Nu mai avem nimic de făcut aici.

A doua zi dimineaţă, cînd trupul călugărului Bécher fu găsit neînsufleţit şi fără răni sau urme de lovituri, poporul Parisului îşi aminti de cuvintele vrăjitorului care fusese ars pe rug în Place de Grève :

— Conan Bécher, peste o lună, îţi dau întîlnire la judecata lui Dumnezeu...

Fu consultat calendarul şi văzură că luna tocmai se încheiase. Făcîndu-şi semnul crucii, mulţi din locuitorii străzii Cerisaie, de lîngă Arsenal, povestiră despre strigătele ciudate care îi treziseră din primul somn, cu o seară înainte.

A trebuit să i se plătească dublu groparului pentru a săpa mormîntul călugărului blestemat. Şi pe mormînt se scrise acest epitaf :

„Aici odihneşte părintele Conan Bécher, călugăr franciscan reformat, care muri din voinţa demonilor, în ultima zi a lui martie 1661."

Banda lui Nicolas Calembredaine, vestitul bandit, sfîrşi noaptea prin cîrciumi. Toate tavernele înşirate între Arsenal şi Pont-Neuf primiră vizita lor. Întovărăşeau o femeie cu figura palidă şi cu părul despletit, căreia îi dădeau de băut.

Angelica, beată, de-abia se ținea pe picioare; sfîrși prin a voma tot. Și cum stătea cu capul pe masă, un gînd își făcu loc încet, cu disperare, în mintea ei încețoșată :

— Decădere ! Decădere...

Nicolas, cu o mînă autoritară, o ridică și o examină neliniștit.

— Ești bolnavă ? și nici nu s-a băut cine știe ce... e doar nunta noastră... Apoi, văzînd-o epuizată, cu ochii închiși, o luă în brațe și ieși. Noaptea era rece și totuși, la pieptul lui Nicolas, Angelicăi îi era cald și se simțea bine.

Poetul-Țicnit de la Pont-Neuf, culcat între picioarele calului de bronz, văzu trecînd un bandit înalt care ducea în brațe, la fel de ușor ca pe o păpușă, o siluetă albă al cărui păr cădea în cascadă.

Cînd Calembredaine pătrunse în sala cea mare de la piciorul turnului Nesle, o parte din cerșetori și cerșetoare era deja adunată lîngă foc. O femeie se ridică și se aruncă asupra lui, urlînd :

— Ticălosule ! Ți-ai găsit alta... Mi s-a spus! Și asta în timp ce eu eram cît p-aci să-mi dau duhul cu o bandă de mușchetari vicioși... Dar te voi sîngera ca pe un porc și pe ea la fel !

Calm, Nicolas o lăsă pe Angelica pe pămînt și o sprijini de perete. Apoi își ridică pumnul uriaș și fata se prăbuși.

— Acum, ascultați cu toții, spuse Nicolas Calembredaine, fata asta de aici (o arătă pe Angelica) este A MEA, a nimănui altuia ! Cel care va încerca să-i atingă un fir de păr din cap sau îi va căuta ceartă va avea de-a face cu mine. Știți ce înseamnă asta. Cît despre marchiza poloneză... O prinse pe fată de mînecă și, cu un gest energic și disprețuitor, o trimise grămadă în grupul jucătorilor de cărți.

...puteţi face ce vreţi cu ea !

Apoi, triumfător, Nicolas Merlot, originar din Poitou, fost păstor, devenit lup, se întoarse spre cea pe care o iubise din totdeauna şi pe care destinul i-o înapoiase.

O luă din nou în braţe şi începu să urce treptele scării din turn. Urca încet, atent să nu se clatine, pentru că aburii vinului băut îi înceţoşau creierul. Această ascensiune lentă avea ceva solemn în ea.

Angelica se abandonă braţelor lui puternice.

Ajuns pe ultima treaptă, Nicolas Calembredaine deschise uşa cu o lovitură de picior. Apoi se îndreptă spre grămada de pelerine şi o trînti pe Angelica ca pe un pachet.

— Între noi doi, acum !

Gestul dur şi rîsul triumfător al bărbatului o treziră pe Angelica din apatia în care se cufundase după ultima tavernă. Tresări şi ridicîndu-se, alergă la fereastră unde se agăţă de barele de fier fără să ştie de ce.

— Ei bine, strigă furioasă, ce vrea să zică : „Între noi doi", imbecilule ?

— Eu.., dar... vreau să spun... se bîlbîi Nicolas, complet dezorientat.

Angelica rîse dispreţuitor.

— Îţi închipui cumva că vei deveni amantul meu ? Tu, Nicolas Merlot ? Din doi paşi, Nicolas ajunse lîngă ea. Fruntea i se încruntase.

— Nu-mi închipui, spuse el, sec. Sînt sigur.

— Rămîne de văzut.

— Nu mai e nimic de văzut.

Ea îl înfruntă cu privirea. Focul roşiatic al unui felinar marinăresc, pus pe plaja de la piciorul turnului, îi lumina. Nicolas respiră profund.

— Ascultă, spuse cu o voce joasă şi amenințătoare, vreau să-ţi mai spun ceva, pentru că eşti tu şi pentru că trebuie să înţelegi. Dar n-ai dreptul să-mi refuzi ceea ce îţi cer. M-am bătut pentru tine. L-am ucis pe omul pe care mi l-ai indicat. Marele Coesre ne-a dat binecuvîntarea. Totul este în regulă deci cu regatul calicilor. Eşti a mea.

— Şi dacă eu nu vreau să aud de legile calicilor ?

— Atunci vei muri, spuse el cu ochi scînteietori. De foame sau de altceva. Îţi vei lăsa pielea printre calici, să nu-ţi faci iluzii. De fapt, nu mai ai de ales. Cu scăfîrlia aia mică, de contesă, n-ai priceput deci ce a ars în Place de Grève în acelaşi timp cu vrăjitorul tău de soţ ? Tot ce te despărţea de mine, înainte. Valetul şi contesa nu mai există ! Eu sînt Calembredaine, iar tu... nu mai eşti nimic. Ai tăi te-au părăsit. Cei de acolo, din faţă... Întinse braţul, arătînd pe malul celălalt al Senei, masa întunecată a palatului Tuileries unde scînteiau luminile.

— Pentru cei de-acolo, tu nu mai exişti. Iată de ce, acum, faci parte din regatul calicilor... E patria celor abandonaţi. Aici vei avea mereu ce mînca. Vei fi apărată. Vei fi răzbunată. Vei fi ajutată. Dar nu vei fi niciodată trădată.

Tăcu, respirînd cu greutate. Angelica îi simţea răsuflarea fierbinte, iar intensitatea dorinţei lui îi transmitea o febră pe care nu o înţelegea. Îl văzu ridicîndu-şi braţele, întinzîndu-le spre ea, apoi le lăsă să cadă, ca şi cînd nu îndrăznea... Apoi, Nicolas începu să o roage în şoaptă, în dialectul lor din Poitou :

— Păsărica mea, nu fi răutăcioasă. De ce te porţi aşa ? Totul e aşa de simplu ! Sîntem împreună... singuri... ca altădată. Am mîncat bine, am băut. Ce altceva să facem decît să ne iubim ? N-o să-mi spui că încă ţi-e frică de mine, nu-i aşa ?

Angelica rîse puţin şi ridică din umeri.

Nicolas, continuă :

— Hai, vino !... Aminteşte-ţi. Ne înţelegeam aşa de bine amîndoi. Eram făcuţi unul pentru celălalt. Am ştiut din totdeauna că vei fi a mea. Am sperat... Şi acum s-a împlinit. Aşa a fost scris, nu ne putem opune.

— Nu, spuse ea, scuturîndu-şi cu încăpăţînare capul, încît părul ei lung se revărsă pe umeri.

Scos din sărite, Nicolas strigă :

— Nu fi aşa sigură. Te pot lua cu forţa, dacă vreau.

— Încearcă numai şi-o să-ţi scot ochii cu unghiile.

— O să-mi chem oamenii să te ţină, urlă el.

— Laşule !

Exasperat, el începu să înjure.

Cu toate acestea, ea abia îl auzea. Cu fruntea lipită de barele reci ale ferestrei, ca o prizonieră care nu mai are nici o speranţă, Angelica se simţea cuprinsă de o nepăsare copleşitoare. „Ai tăi te-au abandonat..." Ca un ecou la cele spuse de Nicolas, alte fraze îi răsunau în urechi, tăioase ca o lamă : „Nu vreau să mai aud de voi... Trebuie să DISPĂREŢI. Nu mai aveţi titluri, nu mai aveţi nume, nimic".

Şi Hortense îi apăru în minte ca o scorpie, cu lumînarea în mînă.

— Cară-te ! Cară-te !

Nicolas avea dreptate. Nicolas Calembredaine, un Hercule cu sînge iute şi sălbatic.

Resemnată, trecu prin faţa lui şi în apropierea patului, începu să-şi descheie bluza de mătase maro. Apoi îşi scoase fusta. Rămasă în cămaşă, ezită o clipă. Frigul îi încreţea pielea, dar capul îi era fierbinte. Cu mişcări rapide îşi scoase şi acest ultim veşmînt şi, goală, se întinse pe patul improvizat.

— Vino, spuse, cu o voce calmă.

Cu răsuflarea tăiată, Nicolas amuţise. Această docilitate subită îi părea suspectă. Se apropie neîncrezător. La rîndul lui, îşi scoase zdrenţele cu gesturi măsurate.

Pe punctul de a-şi realiza visurile cele mai nebuneşti, Nicolas, fostul rîndaş, tremura. Lumina difuză a focului de pe plajă proiecta pe perete umbra lui gigantică.

— Vino, repetă ea. Mi-e frig.

De fapt, ea începuse să tremure, de frig probabil, dar şi de o nerăbdare amestecată cu teamă în faţa acestui trup atletic nemişcat. Dintr-o săritură, el fu deasupra ei. O strîngea în braţe cu furie şi rîdea cu o bucurie copilărească.

— Ah, de data asta va fi cum trebuie ! Ah ! Ce bine e ! Eşti a mea. N-o să-mi mai scapi ! Eşti a mea... A mea ! A mea ! repetă, scandînd astfel delirul său de bărbat.

Ceva mai tîrziu, ea îl auzi suspinînd ca un cîine ghiftuit.

— Angelica, murmură el.

— M- a durut, se plînse ea.

Şi, înfăşurîndu-se într-o pelerină, adormi. În acea noapte, Nicolas o mai luă de două ori. Toropită, ea ieşea dintr-un somn greu pentru a deveni prada acestei fiinţe din umbră care o înşfăca înju-

rînd, o forță scoțînd sunete guturale, care apoi se rostogolea lîngă ea, bîiguind cuvinte fără înțeles.

În zori, o voce în șoaptă o trezi.

— Calembredaine, cască ochii, zicea Frumosul! Avem niște treburi la tîrgul din Saint-Germain cu vrăjitoarele lui Rodogone-Egipteanul care i-au mă-trășit pe maica Hurlurette și pe taica Hurlurot.

— Am venit. Dar nu face zgomot. Mititica are nevoie de odihnă.

— Te cred. Ce tapaj a fost în noaptea asta în turnul Nesle ! Nici șobolanii n-au putut dormi. E caraghios că nu poți face dragoste fără să răcnești!

— Tacă-ți fleanca ! mormăi Calembredaine.

— Marchiza poloneză nu pare ofensată.

Trebuie să spun că ți-am executat ordinele la fix. Toată noaptea am răsfățat-o ca să nu-i vină ideea să urce aici cu un pumnal. Și ca să arate că nu-ți poartă pică, așteaptă jos cu o oală cu vin cald.

— Perfect. Întinde-o !

Frumosul plecă. Angelica strecură o privire printre gene. Nicoas era deja în picioare și își îmbrăca uniforma făcută din numeroase zdrențe. Stătea cu spatele la ea și se apleca peste un cufăr în care căuta ceva. Pentru o femeie cît de cît experimentată, atitudinea acestui spate era foarte semnificativă. Era aceea a unui bărbat stînjenit. El închise cufărul și, strîngînd ceva în pumn, reveni lîngă pat. Ea se prefăcu că doarme. El se aplecă și o chemă cu jumătate de voce :

— Angelica, mă auzi ?... Trebuie să plec. Dar înainte, aș vrea să-ți spun... Aș vrea să știu... Îmi porți pică pentru noaptea asta ?... Nu-i vina mea. A fost ceva mai puternic decît mine. Ești așa de frumoasă !...

Își puse mîna aspră pe umărul sidefat care ie-șea din cuvertură.

— Răspunde-mi. Știu că nu dormi. Privește ce-am ales pentru tine. Un inel, unul adevărat! L-am dus unui negustor de pe cheiul Argintarilor și l-a evaluat. Privește-l... Nu vrei ? Uite îl pun lîngă tine... Spune-mi ce ți-ar plăcea ? Vrei niște jambon ? Avem un jambon grozav. Chiar în dimineața asta l-au luat de la cîrnățarul din piața Gréve în timp ce acesta privea cum îl spînzură pe unul de-ai noștri. Sau vrei o rochie nouă ?... Am și de-astea... Răspunde-mi sau mă înfurii !

Ea consimți să privească printre șuvițele de păr ce-i cădeau pe față și zise pe un ton arogant.

— Vreau doar un hîrdău mare cu apă caldă.

— Un hîrdău ? repetă el, înmărmurit, privind-o cu suspiciune.

— Ca să faci ce ?

— Ca să mă spăl.

— A, bine, făcu el, potolit, Poloneza o să ți-l aducă. Cere tot ce vrei. Și, dacă nu ești mulțumită, să-mi spui la înapoiere. O să izbesc fără milă. Satisfăcut că în sfîrșit ea își exprimase o dorință, Nicolas se întoarse către o oglindă mică venețiană așezată pe marginea vetrei și începu să-și lipească pe obraz excrescența de ceară colorată care contribuia la desfigurarea lui.

Angelica se ridică dintr-o săritură.

— Asta niciodată ! spuse categoric. Îți INTERZIC, Nicolas Merlot, să te prezinți în fața mea cu figura ta dezgustătoare de bătrîn ramolit și dezmățat. Altfel, voi fi incapabilă să-ți mai port mîngîierile.

O exprpesie de bucurie copilărească ilumină fața brutală, marcată deja de o viață criminală.

— Și, dacă te ascult... O să mai vrei ?

Ea își acoperi, brusc, fața cu poalele pelerinei pentru a-și ascunde emoția, pe care această licărire din ochii banditului Calembredaine, i-o producea. Pentru că era privirea familiară a micului Nicolas, atît de ușuratic, de instabil, dar „cu suflet bun" cum spunea biata lui mamă. Nicolas care se apleca peste sora lui mai mică, siluită de soldați, strîngîn-d-o : Francine, Francine...

Iată deci, ce făcuse viața dintr-un băiețel, dintr-o fetiță... Inima Angelicăi plînse de milă pentru ea însăși și pentru Nicolas. Amîndoi erau singuri, abandonați de toți...

— Chiar o să vrei să te mai iubesc ? murmură el.

Atunci, pentru prima dată de cînd se reîntîlniseră în împrejurări așa ciudate, ea îi surîse.

— Poate.

Nicolas întinse solemn brațul și scuipă pe jos.

— Atunci, îți jur așa : chiar dacă trebuie să mă spăl pe față în plin Pont-Neuf spre hazul șmecherilor și răuvoitorilor, n-o să mă mai vezi niciodată sub înfățișarea lui Calembredaine.

Își strecură peruca și legătura pentru ochi în buzunar.

— Mă voi deghiza în sala de jos.

— Nicolas, îl chemă din nou Angelica, sînt rănită la un picior. Privește ! Crezi că Marele Mathieu, vraciul de la Pont-Neuf îmi poate da ceva să-mi treacă ?

— O să trec pe la el.

Brusc, îi luă piciorul mic și alb în mîinile lui uriașe și-l sărută.

După ce Nicolas ieși, închizînd ușa, Angelica se cuibări și încercă să mai doarmă. Frigul era din nou pătrunzător, dar bine învelită, nu-l simțea. Un

soare palid de iarnă aşternea pătrate de lumină pe zidurile încăperii.

Angelica se simţea obosită, tot trupul o durea, dar încerca şi o senzaţie de bine.

— E bine, îşi zicea. E ca atunci cînd îţi potoleşti foamea şi setea. Nu te mai gîndeşti la nimic. E bine să nu te mai gîndeşti la nimic. Lîngă ea, diamantul inelului scînteia în zeci de raze. Zîmbi. Oricum, pe Nicolas îl va duce de nas întotdeauna!

*

* *

Mai tîrziu, cînd Angelica se va gîndi la această perioadă petrecută printre dezmoşteniţii soartei, va murmura adesea, visătoare :

— Eram nebună !

De fapt, această nebunie a făcut-o să supravieţuiască în lumea aceea îngrozitoare. Şi dacă nu era nebunie, era o amorţire a sensibilităţii ei, un fel de somn animalic. Gesturile şi acţiunile ei se supuneau unor nevoi foarte simple. Ea voia să mănînce şi să-i fie cald. O nevoie imperioasă de protecţie o împingea la pieptul puternic al lui Nicolas şi o făcea docilă în faţa gesturilor lui brutale şi autoritare.

Ea, care iubise lenjeria cea mai fină, cearceafurile brodate, dormea acum pe un pat improvizat din pelerine furate, care păstrau în ţesătura lor toate mirosurile bărbaţilor din Paris.

Era prada unui bădăran, a unui rîndaş devenit bandit, a unui gelos, plin de orgoliu, care îi era stăpîn. Şi, nu numai că nu se temea de el, dar găsea chiar că sentimentul care o încerca avea o oarecare savoare. Obiectele de care se servea, mîncarea pe care o mînca, toate erau fructele furturilor, poate

chiar crimelor. Prietenii ei erau asasini şi ticăloşi. Locuinţa ei era un colţ de metereze dintr-un taluz, o cocioabă ; singura ei lume, în sfîrşit, era acest domeniu temut şi aproape inaccesibil de la Curtea Miracolelor, unde ofiţerii de la Châtelet şi soldaţii nu îndrăzneau să se aventureze decît în plină zi. Prea puţini faţă de armata de temut a acestor paria, care reprezenta atunci o cincime din populaţia pariziană, îi abandonau acesteia capitala pe timpul nopţii.

Şi totuşi, mai tîrziu, după ce murmurase : „Eram nebună", Angelica va deveni adesea visătoare amintindu-şi de această perioadă cînd domnise alături de ilustrul Calembredaine peste vechile fortificaţii şi poduri ale Parisului.

Fusese ideea lui Nicolas ca restul străvechii incinte, construită cîndva de Philippe August în jurul Parisului, să fie „ocupată" de hoţii şi cerşetorii din banda sa. De patru secole oraşul îşi dărîmase centura de piatră. Zidurile de pe malul drept dispăruseră aproape cu totul ; cele de pe malul stîng existau încă în ruină, invadate de iederă, dar pline de găuri pentru şobolani şi ascunzători providenţiale.

Pentru a intra în posesia lor, Nicolas Calembredaine condusese un asalt lent, perfid şi tenace, a cărui strategie fusese organizată de Cul-de-Bois, consilierul lui, cu o abilitate demnă de o cauză mai bună.

Mai întîi fuseseră trimişi să se instaleze ici şi colo liote de copii păduchioşi împreună cu mamele lor în zdrenţe, din acelea care nu puteau fi date afară fără să stîrnească un cartier întreg.

Apoi, veniră la rînd cerşetorii. Bătrîni şi bătrîne, infirmi, orbi, care se mulţumesc cu puţin, cu o gaură într-un zid, cu o treaptă de scară, cu nişa unei statui, cu un colţ de pivniţă. În sfîrşit, soldaţii, cu săbiile sau cu puştile lor, au luat cu forţa locurile cele mai bune, turnurile şi porţile încă solide, cu săli spaţioase şi subterane. În cîteva ore au reuşit să scoată toate familiile de artizani şi meşteşugari care speraseră să găsească acolo un acoperiş ieftin. Bieţii oameni nu îndrăzniră să se plîngă autorităţilor şi fugiră, fericiţi că au putut să salveze cîteva mobile şi că nu s-au trezit cu o sabie în burtă.

Totuşi, aceste expediţii scurte nu erau totdeauna la fel de simple. Printre „proprietari" existau unii „recalcitranţi". Aceştia erau membrii unor alte bande din „Pegra", care nu vroiau să cedeze locul. Atunci se încingeau adevărate bătălii sîngeroase a căror violenţă se vedea numai în zori după numărul de cadavre în zdrenţe pe care apele Senei le aruncau pe mal.

Cea mai grea bătălie se dăduse pentru ocuparea acestui vechi turn, Nesle, aşezat în unghiul dintre Sena şi vechile şanţuri de apărare. Dar odată instalaţi, ce minunăţie ! Un adevărat castel.

Aici îşi făcu refugiul Calembredaine. Abia atunci ceilalţi căpitani din „Pegra" îşi dădură seama că acest nou-venit printre „fraţi" încercuise tot cartierul Universităţii, ţinea împrejurimile străvechilor porţi Saint-Germain, Saint-Michel, Saint-Victor pînă pe malul Senei şi la temelia palatului Tournelle.

Studenţii care mergeau să se bată în duel, la Pré-aux-Clerc, burghezii de duminică, fericiţi să pescuiască în şanţurile de altă dată, frumoasele

dornice să-și viziteze prietenele din cartierul Saint-Germain sau confesorii de la Val-de-Grâce, nu aveau decît să-și pregătească pungile cu bani. O liotă de cerșetori apărea în fața lor, oprea caii, bloca trăsurile la podețele aruncate peste șanțuri sau la pasajele înguste ale porților.

Țăranii sau drumeții veniți din afară trebuiau să plătească încă o dată „soldaților" amenințători care le barau drumul, chiar în inima Parisului. Făcîndu-le aproape la fel de greu de trecut ca pe vremea podurilor mobile, oamenii lui Calembredaine reînviau fortificațiile lui Philippe August.

Fusese o lovitură de maestru în regatul „Trei Pițule". Stîrpitura înțeleaptă și lacomă care-l conducea, marele Coesre, Rolin-cel-Scurt nu interveni; Calembredaine plătea ca un prinț. Gustul pentru confruntări categorice, deciziile îndrăznețe, puse în serviciul unui geniu al organizării, Cul-de-Bois, îl făcea cu fiecare zi mai puternic. După turnul Nesle, Nicolas luă Pont-Neuf, locul privilegiat al Parisului, cu mulțimea lui de gură-cască atît de neroadă, încît era o joacă să le tai pungile cu bani de la cingătoare. Artiștii de felul lui Jactance nu mai găseau nici o plăcere în a-i fura.

Bătălia pentru Pont-Neuf fu teribilă și dură mai multe luni. Calembredaine cîștigă și de data aceasta pentru că ai lui ocupau deja împrejurimile. Pe vechile ambarcațiuni părăsite, prinse de arcadele sau pilonii podului, își postă cerșetorii lui care, dînd impresia că dorm, erau de fapt cele mai vigilente santinele.

În următoarele zile, îndrăznind să umble prin acest Paris subteran alături de Picior-Sprinten, Barcarole sau Cul-de-Bois, Angelica descoperi puțin cîte puțin rețeaua de păduchioși și diversele

metode prin care se făcea rost de bani. Toate fuseseră realizate cu grijă de fostul ei tovarăș de joacă.

— Ești mai șmecher decît te credeam, îi spuse într-o seară lui Nicolas. Ai unele idei bune în scăfîrlia aia. Și, cu o mișcare delicată, îi atinse fruntea. Astfel de gesturi, cu care Angelica era foarte zgîrcită, îl tulburau pe bandit. El o trase pe genunchi.

— Asta te miră ?... N-ai fi crezut din partea unei secături ca mine ? Dar secătură n-am fost niciodată, n-am vrut să fiu...

Scuipă cu dispreț pe dale.

Erau așezați în fața focului în marea sală de sub turnul Nesle. Acolo se adunau oamenii lui Calembredaine și o mulțime de zdrențăroși veniți să intre în grațiile suveranului de moment.

Ca în fiecare seară, acest public urît mirositor și gălăgios se agita în țipetele țîncilor, în blesteme și înjurături care răsunau sub bolți, în zăngănitul cănilor de cositor și în mirosul insuportabil de zdrențe vechi și de vin.

Adunarea era compusă din ce era mai de soi în trupele renumitului bandit. Acestuia îi plăcea ca să aibă întotdeauna butoaie pline cu vin, bune de dat cep și carne destulă pentru pus la frigare. Astfel de obiceiuri îmblînzeau și pe cei mai răi.

La drept vorbind, cînd afară ploua și bătea vîntul, cînd străzile erau pustii, cînd nobilii pregetau să se ducă la teatru iar burghezii la tavernă, ce altceva mai bun avea de făcut un șmecher fără bani decît să se ducă la Calembredaine pentru a-și pierde vremea.

Cul-de-Bois trona pe masă cu aroganța omului de încredere al șefului și cu aerul demn al unui filozof. Barcarole, cumătrul lui, se rostogolea de la unii la alții, enervîndu-i pe jucătorii de cărți. Moar-

te-Șobolanilor își vindea vînatul bătrînilor înfometați. Thibault — muzicantul învîrtea manivela flașnetei privind batjocoritor prin fereastra pălăriei lui de paie, în timp ce Linot, ajutorul lui, un copil cu ochi de înger, bătea într-o tigaie. Maica Hurlurette și tata Hurlurot începură să danseze, iar lumina focului proiecta pînă pe tavan umbrele lor grotești și greoaie. Barcarole zicea că acest cuplu de cerșetori avea în total doar un ochi și trei dinți. Tata Hurlurot era orb și scîrțîia la un fel de cutie pe care erau întinse două corzi și căreia îi zicea vioară. Ea, chioară, îndesată, cu o coamă enormă de cîlți suri ce scăpau din turbanul murdar, îl acompania din castaniete și bîțîia din picioarele ei umflate, înfășurate în mai multe perechi de ciorapi.

Barcarole mai spunea că probabil era spaniolă! Între timp, din originea ei spaniolă nu mai supraviețuiseră decît castanietele. Tot din anturajul apropiat al lui Calembredaine mai făceau parte: Picior-Sprinten, fostul alergător, mereu gîfîind, Tabelot-Cocoșatul, Jactance-Taie Pungă, Prudent, un hoț văicăreț și timorat, ceea ce nu-l împiedica să ia parte la toate spargerile. Frumosul care era ce se cheamă un „pește", adică un proxenet, care, cînd se îmbrăca ca un prinț, l-ar fi păcălit și pe rege, prostituate resemnate ca niște animale, și nemiloase ca niște scorpii, saltimbanci, mai puțini, e drept, pentru că omagiile lor mergeau la Rodogone-Egipteanul și lachei necinstiți, care, între două slujbe unde își furau stăpînii, căutau să se descotorosească de obiectele furate. Studenții săraci, atinși ireversibil de corupția acestei lumi de cerșetori, veneau, în schimbul unor servicii mărunte, să-și încerce norocul printre bandiți. Acești tineri, care știau să vorbească latinește, erau numiți „arhi-

complici" ; ei erau cei care inițiau și formulau legile Marelui Coesre. Dintre ei făcea parte și Burdufui care, deghizat în călugăr, îl atrăsese pe Conan Bécher în cursă.

Escrocii milei publice, falsificatorii, orbii, șchiopii, muribunzii de peste zi, aveau şi ei locul lor în adăpostul din Nesle. Zidurile vechi, care văzuseră orgiile dezmățate ale reginei Margareta de Bourgogne și auziseră cum horcăiau tinerii ei amanți sugrumaţi după întîlnirile de dragoste, își încheiau acum sinistra lor carieră adăpostind cele mai rele erori ale creației. Puteai găsi acolo şi infirmi adevăraţi, idioţi, nebuni şi monştri ca acel „Creastă de cocoş", pricopsit cu o ciudată excrescență în frunte și la care Angelica nici nu se putea uita. Din această cauză, Calembredaine a şi trebuit să-l alunge. Era o lume blestemată : copii care nu mai arătau a copii, femei care se dădeau bărbaților chiar acolo, pe podeaua sălii, bătrîni și bătrîne cu ochi de cîine bătut ; și totuși, oamenii aceştia aveau un aer de reală nepăsare şi satisfacţie. Și asta pentru că mizeria devine de nesuportat doar atunci cînd este totală și comparabilă cu altceva. Dar pentru cei de la Curtea Miracolelor ea era singura realitate, căci ei nu cunoscuseră altfel de viață și nici nu aveau speranţa unei schimbări.

O mulţime de flăcăi sănătoși, dar leneși, se complăcea în atmosfera de trîndăvie generală de acolo. Foamea și frigul erau pentru cei slabi, pentru cei obișnuiți cu ele. Crima și cerşetoria erau singura lor muncă. Nimeni nu avea grija zilei de mîine. Puţin le păsa ! Căci preţul acestei formidabile nepăsări era libertatea, dreptul de a lenevi la soare atunci cînd aveau chef. Ei riscau oricînd să fie ridicați de jandarmi şi închiși într-un azil pentru săraci, construit din pomana cine ştie căror

nobile şi bogate doamne. Iar cerşetorii, deşi aveau acolo mîncarea asigurată, nu intrau de bunăvoie într-un asemenea lăcaş ; şi asta pentru că masa pe care le-o oferea Calembredaine era mult mai bună. Zbirii săi îi aprovizionau cu cele mai bune lucruri, furate de pe şlepuri, din cîrnăţarii şi măcelarii, ca şi din coşurile celor ce se întorceau de la piaţă.

*
*   *

În faţa focului de vreascuri furate care trosneau, Angelica se sprijinea de coapsele musculoase, fără pic de grăsime, ale lui Calembredaine. Băieţandrul care odinioară se căţăra prin copaci ca o veveriţă, se transformase într-un adevărat Hercule, tot numai muşchi. Originea lui ţărănească se vădea în umerii largi, dar era limpede că îşi scuturase noroiul de pe saboţi. Acum era un adevărat lup de oraş, suplu şi agil.

Cînd o ţinea în braţe, Angelica avea impresia că este prinsă într-un cerc de fier pe care nimic nu l-ar putea sfărîma. După dispoziţia de moment, ea îl respingea sau îşi lipea obrazul de al lui, într-un gest tandru. Îi plăcea să-i vadă licărul de uimire din ochi şi să citească în ei puterea pe care o avea asupra lui. El nu i se mai înfăţişa acum decît nedeghizat. Trăsăturile fostului Nicolas din Monteloup o impresionau mai mult decît cele ale bărbatului de azi ; şi atunci cînd îi şuşotea la ureche, în dialectul lor natal, cuvinte de spus ciobăniţelor în căpiţele de fîn, tot ceea ce o înconjura acum dispărea. Era ca un drog, ceva care turna balsam pe rănile ei adînci.

Mîndria lui Nicolas de a o avea era, în acelaşi timp, ofensatoare şi impresionantă.

— Tu erai o aristocrată... îmi erai interzisă, îi plăcea lui să repete, dar eu îmi spuneam : o voi avea... Știam că vei apărea... Și acum, ești a mea!

Ea îl ocăra fără frică . pentru că nu te poți teme cu adevărat de cineva pe care l-ai cunoscut din copilărie : reflexele de atunci se păstrează toată viața. Familiaritatea care-i unea avea rădăcini prea adînci.

— Știi la ce mă gîndeam ? spuse el. Toate ideile cu ajutorul cărora am reușit aici, la Paris, mi-au fost inspirate de întîmplările și jocurile noastre copilărești. Le puneam bine la cale, îți aduci aminte ? Ei, și cînd a fost să-mi organizez treaba, mi-am spus...

Se întrerupse pentru a se gîndi mai bine și își trecu limba peste buze. Un ștrengar, pe nume Flipot, chircit la picioarele lui, îi întinse un pahar cu vin.

— Haide, bombăni Calembredaine, împingînd paharul, lasă-ne să vorbim. Vezi tu, continuă el, îmi spuneam uneori : ce-ar fi făcut Angelica în locul meu ? Ce i-ar fi trecut ei prin cap ? Și asta mă ajuta... De ce rîzi ?

— Nu rîd, zîmbesc. Mi-am adus aminte de ultima noastră ispravă, deloc reușită. Atunci cînd pusesem la cale să plecăm în America și am sfîrșit la mînăstirea din Nieul...

— Adevărat ! Mare prostie ! N-ar fi trebuit să mă iau după tine, atunci...

Se mai gîndi puțin.

— Nu erau prea grozave ideile tale și asta pentru că erai în creștere, te făceai femeie. Iar femeile, se știe, nu prea au cap. Au, în schimb, altceva, încheie el rîzînd șmecherește.

Ezită puțin, apoi își luă inima-n dinți și o mîngîie, privind-o cu coada ochiului. Angelica îl domina tocmai prin faptul că el nu știa niciodată cum vor fi primite inițiativele sale amoroase. Pentru un simplu sărut, îi sărea uneori țandăra și se zbîrlea ca o mîță înfuriată, amenințînd că se aruncă din turn ; îl ocăra atunci în jargonul lor de mahala pe care și-l însușise foarte repede. Obișnuia să stea bosumflată zile întregi, rece ca gheața ; în astfel de momente reușea să-l impresioneze chiar și pe Barcarole, iar pe Frumosul îl făcea să se bîlbîie. Calembredaine își aduna atunci oamenii și, întinși cu toții pe jos, se gîndeau ce ar fi putut să o supere. Alteori, din contră, știa să fie dulce și zîmbitoare, aproape tandră. În acele clipe, Nicolas o regăsea. Era ea !... Visul lui dintotdeauna ! Micuța Angelica, desculță, în straie simple, cu părul plin de frunze și rămurele, alergînd pe drum. Iar alte dăți devenea pasivă, absentă, ascultătoare, făcînd tot ce i se cerea. Era însă atît de indiferentă, încît el renunța să se mai apropie de ea și o privea neliniștit, cu o oarecare teamă.

Afurisită muiere, într-adevăr, marchiza asta a Îngerilor !...

Dar ea nu făcea nimic din calcul. Nervii ei greu încercați o aruncau cînd într-o stare de disperare și groază, cînd într-o nepăsare tristă, și, cumva, fericită. Instinctul feminin o învățase singura cale de a se apăra. Ea reușea să-l domolească pe banditul de azi, la fel cum, odinioară, o făcea cu micul țărănoi Merlot... Așa reușea să nu-i fie nici sclavă, nici victimă. Și îl ținea în puterea ei mai mult prin blîndețea cu care îl accepta, decît prin asprimea refuzului. Astfel, pasiunea lui Nicolas pentru ea devenea din zi în zi mai mistuitoare. Bărbatul a-

cesta periculos, cu mîinile pătate de sîngele atîtor crime, ajunsese să tremure de teamă că ar putea fi respins.

Într-o seară, văzînd că Angelica nu era în toane rele, începu să o mîngîie cu mîndrie, în timp ce ea lîncezea, rezemată de umărul lui. Se uita cu dispreţ la cei care făceau cerc în jurul lor, la toate fetele acelea oribile, care rînjeau. Îl lăsase pe Nicolas să-i desfacă bluza şi să o sărute brutal pe gură. Privea printre gene, pierdut şi provocator, cu ochii ei ca de smarald. Şi, deşi îşi dădea seama cît de mult a decăzut, Angelica părea să fie mîndră că aparţine unui bărbat atît de temut.

Astfel de scene o făceau să turbeze pe Poloneză. Fosta iubită a lui Calembredaine nu acceptase cu uşurinţă să fie „pusă pe liber", cu atît mai mult cu cît el, cu cruzimea proprie tiranilor, o făcuse servitoarea Angelicăi. Ea trebuia acum să-i aducă apă caldă rivalei sale pentru ca aceasta să-şi facă toaleta ; era un obicei atît de nelalocul lui în lumea calicilor, încît se vorbea despre asta pînă în cartierul Saint-Denis. Tremurînd de furie Poloneza îşi vărsa de fiecare dată jumătate din apa fiartă pe picioare. Fostul rîndaş era însă atît de temut de oamenii săi, că ea nu îndrăznea să scoată nici o vorbă în faţa celei care-i luase locul.

Angelica primea cu indiferenţă serviciile şi privirile pline de ură ale acestei fete zdravene şi brunete. În argou, Poloneza era „o infanteristă", adică o fată aparţinînd soldaţilor, una dintre acelea care merg în urma armatei, în timpul campaniilor militare. Avea mai multe amintiri de război decît un mercenar elveţian. Putea să vorbească, cu aceeaşi pricepere, despre tunuri, archebuze şi suliţe, căci avusese de-a face cu toate gradele eşalonului mi-

litar. Ajunsese chiar, după cum se lăuda, pînă la ofițeri, pe care îi acceptase mai mult pentru ochii lor frumoși și mustățile lor drăgălașe, pentru că acești simpatici gentilomi aveau, adesea, buzunarele mai goale decît soldații de rînd, care se dedau și la jafuri. În timpul unei asemenea campanii, fusese favorita unui regiment de polonezi, de la care i se trăgea și porecla. Purta la brîu un cuțit pe care-l scotea la cea mai neînsemnată aluzie și avea faima că știe să-l folosească foarte bine. Seara, după cîte o cană cu vin, Poloneza devenea limbută și povestea despre jafuri și incendii.

— Ah ! Ce bine era în timpul războiului ! Le spuneam soldaților : Făceți-mă, băieți ! Și eu o să vă omor puricii !...

Și începea să cînte refrene de-ale corpului de gardă și să-i sărute pe foștii soldați. Pînă la urmă, o dădeau afară în șuturi. Atunci, marchiza Polonezilor alerga, prin ploaia și vîntul de ianuarie, pînă la malul Senei, unde-și întindea brațele spre palatul Louvre, ascuns în noapte.

— Hei ! Maiestate ! Hei, tu ! Regele francezilor ! — striga ea —, cînd ne mai dai un război ? Un război pe cinste ? Ce faci, acolo, în căsoiul tău, nepriceputule ? La ce dracu' e bun un rege fără războaie ? ! Fără victorii ? !

Pe trezie, Poloneza uita de avînturile războinice și n-o mai interesa decît cum să-l recîștige pe Calembredaine. Își dădea multă osteneală, folosindu-se de toată iscusința temperamentului său vulcanic. După părerea ei, Calembredaine se va sătura repede de fata asta, care nu rîde deloc și care, uneori, nici nu-l vede. Bine, erau din același loc și asta te leagă, dar ea îl cunoștea pe Calembredaine. Nu-i va fi de ajuns. Și, drace, ea, Poloneza, nu cerea, în

fond nimic mai mult decît să-l împartă. La urma urmei, două femei la un bărbat nu e mult. Marele Coesre avea șase !...

Și drama izbucni, în mod inevitabil. Totul s-a petrecut repede, dar violent.

Într-o seară oarecare, Angelica se dusese să-l viziteze pe Cul-de-Bois, în cocioaba lui de lîngă podul Saint-Michel. Îi adusese un cîrnat de porc; Cul-de-Bois era singurul din bandă pe care-l aprecia. Îi făcea mici cadouri, pe care acesta le primea; de altfel, cu o mutră de dulău arțăgos.

În seara aceea, după ce mirosi bine cîrnatul, se uită la Angelica și îi spuse :

— Unde te duci, de aici ?

— La Nesle.

— Nu te duce acolo direct. Oprește-te, în trecere, pe la taverna lui Ramez, lîngă Pont-Neuf. O să-l găsești acolo pe Calembredaine cu oamenii lui și cu Poloneza.

Așteptă o clipă, apoi insistă :

— Ai înțeles ce trebuie să faci ?

— Nu.

Ea stătea în genunchi în fața lui, ca de fiecare dată, pentru a fi la înălțimea omului-trunchi. Podeaua și pereții cocioabei erau din lut și singura mobilă era un cufăr de piele în care Cul-de-Bois își ținea cele patru veste și cele trei pălării pe care le avea. Acest jumătate de om era întotdeauna atent la felul în care arăta.

Cocioaba era luminată de o candelă de biserică furată și agățată pe perete, o delicată lucrare de orfevrerie, din argint aurit.

— Intri în cîrciumă, îi explică Cul-de-Bois cu un aer doct, și, după ce-ai văzut ce face Calembredaine cu Poloneza, apuci ce-ți cade în mînă : un vas, o sticlă, orice, și-i dai în cap.

— Cui ?

— Lui Calembredaine, ce dracu' ! În situații din astea, nu te interesează femeia.

— Am un cuțit, spuse Angelica.

— Lasă-l încolo, nu știi să-l folosești. Și, pe urmă, ca să-i dai o lecție pungașului care-și înșală marchiza, trebuie să-l pocnești în cap, crede-mă.

— Dar mie nu-mi pasă deloc că secătura asta mă înșeală, zise Angelica cu un zîmbet trufaș.

Ochii lui Cul-de-Bois scăpărară în desimea sprîncenelor. Îi spuse rar :

— Nu ai dreptul. O să-ți spun chiar mai mult : n-ai de ales. Calembredaine e una din căpeteniile lumii noastre. Te-a cîștigat. Te-a avut. Nu mai ai dreptul să-l desconsideri. Și nu mai ai nici dreptul să-l lași pe el să te desconsidere. Este bărbatul tău!

Angelica avu un frison de mînie, dar și de voluptate ascunsă. I se uscă gîtul.

— Nu vreau, murmură ea cu voce stinsă.

Cul-de-Bois izbucni într-un rîs amar.

— Nici eu n-am vrut, atunci cînd o ghiulea mi-a smuls amîndouă cataligele, la Nordlingen! Dar nu mi-a cerut părerea. Nu poți să mai schimbi lucrurile astea. Trebuie să te obișnuiești cu ele, asta-i tot... Așa cum eu am fost nevoit să mă obișnuiesc să merg într-un talger de lemn...

Flacăra candelei scotea și mai mult în evidență coșii de pe fața lui mare. Angelica se gîndi că seamănă cu o trufă imensă, o ciupercă crescută la umbră și la răcoare.

— Așa că și tu trebuie să înveți cum să te porți printre noi, reluă el cu voce joasă și stăruitoare. Fă cum ți-am spus ; altfel, vei muri.

Ea își aruncă părul pe spate, cu un gest mîndru.

— Nu mi-e frică de moarte!

— Nu de moartea asta îți vorbesc, mormăi el, ci de cealaltă, cea mai rea din toate, cînd mori ca persoană, în fața celorlalți.

Și, deodată, se enervă.

— Mă faci să spun tîmpenii ! Încerc numai să te fac să înțelegi, ce naiba ! N-ai dreptul să lași o Poloneză oarecare să te zdrobească ! N-ai dreptul... Nu tu. Ai înțeles ?

Își vîrî ochii în ochii ei, cu o privire arzătoare.

— Hai, ridică-te și umblă ! Dă-mi sticla și paharul de-acolo, din colț.

Îi turnă în pahar băutura tare.

— Dă-l pe gît dintr-o dată și du-te... Să nu-ți fie frică să-l trăznești. Îl cunosc eu pe Calembredaine, are capul tare !...

Ajunsă la circiuma lui Ramez, Angelica se opri în prag. Ceața era acolo tot atît de deasă ca și afară. Coșul sobei nu trăgea bine și camera era plină de fum. Niște muncitori beau în tăcere, sprijiniți în coate, la cîteva mese șchioape. În fundul încăperii, în fața vetrei, Angelica îi zări pe cei patru soldați din garda obișnuită a lui Calembredaine, pe Bujor, Cobert, Rignet, La Chaussée, pe Barcarole, cățărat pe o masă, pe Jactance, Prudent, Burduf, pe Moarte-Șobolanilor și, în sfîrșit, pe Nicolas, ținînd-o în brațe pe Poloneză. Beată și aproape răsturnată, aceasta cînta cît o ținea gura.

Dar Nicolas era cel pe care Angelica îl ura, pe el și fața lui urîtă și sulemenită.

Simplul fapt de a-i vedea acolo, adăugat la alcoolul pe care Cul-de-Bois o silise să-l bea, trezi în ea pofta de bătaie. Cu o mînă sigură, înșfăcă un vas greu, de cositor, de pe una din mese și se apropie de ei. Erau însă cu toții prea beți ca s-o vadă sau

s-o recunoască. Odată ajunsă în spatele lui Nicolas, apucă vasul cu amîndouă mîinile și lovi orbește.

Se auzi un puternic : „Hoo" scos de Barcarole, apoi Nicolas se clătină și se prăbuși cu capul înainte, drept în tăciunii din vatră, trăgînd-o cu el și pe Poloneză, care începu să urle.

O dezordine de nedescris urmă acestei scene. Ceilalți bețivani o luară la goană, strigînd „Ne omoară !", în timp ce „soldățoii" își scoaseră săbiile, iar Jactance se căznea să-l tragă pe Nicolas din foc. Polonezei i se aprinse părul. Barcarole dădu fuga pînă la celălalt capăt al mesei pe care era cocoțat, înșfăcă un ulcior cu apă și îl goli peste ea.

Deodată, cineva strigă :

— Întindeți-o, fraților, că vin sticleții !...

Afară, se auzeau pași. Un ofițer de jandarmi apăru în prag și strigă, cu pistolul în mînă :

— Stați pe loc, haimanalelor !

Dar fumul gros și întunericul aproape total îl făcură să piardă minute prețioase.

Bandiții apucară corpul inert al șefului lor și trăgîndu-l în fundul camerei, fugiră printr-o ușă dosnică.

— Ia-o la sănătoasa, marchiză a Îngerilor ! urlă Burduf.

Ea sări peste o masă răsturnată și încercă să-i ajungă din urmă. Dar o mînă puternică o prinse din zbor. O voce strigă :

— Am prins-o pe ticăloasă, domnule sergent!

Angelica o văzu, deodată, pe Poloneză în fața ei. Femeia ridică pumnalul.

„O să mor", se gîndi Angelica și ameți.

Lama luci în întuneric. Jandarmul care o ținea pe Angelica se îndoi de mijloc și se prăbuși cu un horcăit. Poloneza răsturnă o masă în calea jandar-

milor care alergau spre ele, apoi o împinse pe Angelica spre fereastră şi săriră amîndouă în ulicioară. Un foc de armă răsună în urma lor.

Cele două femei îi ajunseră pe oamenii lui Calembredaine în apropiere de Pont-Neuf, cînd aceştia se opriră să-şi tragă sufletul.

— Uf ! făcu Bujor şi îşi şterse sudoarea de pe frunte cu mîneca hainei. Nu cred că ne vor urmări pînă aici. Dar blestematul ăsta de Calembredaine e ca de plumb, zău aşa !

— N-au prins pe nimeni ? Eşti aici, Barcarole ?

— Mereu.

Poloneza explică :

— Puseseră mîna pe marchiză. Dar l-am pălit pe sticlete drept în pîntec. Ăsta nu iartă.

Şi le arată pumnalul plin de sînge.

Alaiul îşi reluă drumul spre turnul Nesle şi pe parcurs, li se alăturară ceilalţi din bandă, care se mai învîrteau încă, la ora aceea, pe afară. Vestea trecea din gură în gură.

— Calembredaine ! Vestitul bandit ! Este rănit!

Burduf le explica :

— Marchiza Îngerilor i-a tras una la mir fiindcă-i făcea ochi dulci Polonezei...

— E dreptul ei, spuneau toţi.

Un om le zise :

— Mă duc să-l caut pe Marele Mathieu — şi o luă la goană.

În adăpostul lor din Nesle, Calembredaine fu aşezat pe masa din sala mare. Angelica se apropie de el, îi curăţă de pe faţă masca şi se uită la rană. O tulbura faptul că era atît de nemişcat şi plin de sînge ; nu crezuse că l-a lovit aşa de tare, iar peruca ar fi trebuit să-l protejeze. Dar marginea ul-

ciorului alunecase şi-l lovise în tîmplă. Mai mult decît atît, Calembredaine avea fruntea arsă.

Porunci :

— Puneţi apă la încălzit.

Cîţiva ştrengari se îmbulziră să-i facă pe plac. Se ştia că apa caldă este damblaua marchizei Îngerilor şi nu era momentul s-o contrazici. Ea era cea care îl doborîse pe Calembredaine, în timp ce nici chiar Poloneza nu îndrăznise să-şi pună în aplicare ameninţările.

Şi făcuse asta în linişte, la momentul potrivit, curat... Aşa cum era obiceiul. O admirau şi nimeni nu-l plîngea pe Calembredaine, căci ştiau că are căpăţîna tare.

De afară, se auzi, deodată, un zgomot de fanfară. Uşa se deschise şi apăru Marele Mathieu, vraciul din Pont-Neuf. Acesta nu renunţase, nici la ora aceea tîrzie din noapte, la gulerul său plisat, la colierul de dinţi şi la muzică. Era, ca toţi scamatorii, cu un picior în mahala şi cu altul în anticamera prinţilor. Oamenii devin egali în faţa cleştelui de scos dinţi şi durerea îi transformă pe nobilul cel mai mîndru, ca şi pe tîlharul cel mai îndrăzneţ, în aceleaşi fiinţe slabe. Calmantele cu opiu, de-a dreptul salvatoare, elixirele binefăcătoare şi plasturii miraculoşi ai Marelui Mathieu, făceau din el un om universal. De altfel, Poetul-Ţicnit compusese, special pentru el, un cîntec pe care bătrînii îl cîntau la colţul străzilor.

„Dintr-un motiv de el ştiut,
La orice boală ai,
El îi tratează tot aşa
Pe oameni şi pe cai.“

Îi îngrijea pe săraci dintr-o amabilitate înnăscută pentru a-şi asigura recunoştinţa lor, iar pe

bogați din ambiție și din lăcomie. Ar fi putut să facă o carieră fulgerătoare printre doamnele din aristocrație, pe care le trata, de altfel, cu multă familiaritate. Dar, intrînd deopotrivă în cele două lumi, el avea drept clientelă și prinți, și curve, și neveste. Călătorise mult, prin toată Europa, dar hotărîse să-și sfîrșească zilele aici, în Pont-Neuf, și nimeni n-ar fi reușit să-i schimbe gîndul.

Îl privi pe Nicolas, care era tot nemișcat, cu vădită satisfacție.

— Iată-l pe sîngerat. Tu l-ai aranjat așa bine ? o întrebă el pe Angelica.

Și, înainte ca ea să-i fi putut răspunde, el o apucă de bărbie cu o mînă fermă și îi examină gura.

— Nici un colț de scos, făcu el cu dezgust. Să vedem mai jos. Ești borțoasă ?

Și o masă pe burtă atît de energic, încît o făcu să țipe.

— Nu, coșul e gol. Să vedem mai jos...

Cu o săritură, Angelica reuși să scape de această consultație în toată regula.

— Al naibii șarlatan ce ești ! N-ai fost chemat aici ca să mă pipăi pe mine, ci ca să-l îngrijești pe omul ăsta...

— Ho ! Ho, Marchiză ! făcu Marele Mathieu. Ho ! Ho !... Ho ! Ho ! Ho !...

Ho ! Ho ! — urile sale mergeau crescendo și sfîrși prin a rîde ținîndu-se cu mîinile de burtă, de răsunau bolțile. Era un uriaș, îmbrăcat întotdeauna cu redingote portocalii sau albastru-păun. Purta perucă sub o pălărie garnisită cu pene și, cînd intra astfel costumat în lumea cenușie a zdrențelor și rănilor respingătoare, le apărea tuturor ca un soare.

După ce se potoli din rîs, își dădu seama că Nicolas își revenea. Stătea așezat pe masă, cu o expresie rea pe față, prin care își ascundea, de fapt, încurcătura. Nu îndrăznea să privească spre Angelica.

— Ce-ați găsit de rîs, grămadă de proști ce sînteți ? mîrîi el. Jactance, dobitocule, iar ai ars carnea. Pute a porc pîrlit în casa asta.

— Ha ! Tu ești porcul pîrlit, răcni Marele Mathieu, ștergîndu-și lacrimile de atîta rîs cu o batistă în carouri. Tu și Poloneza ! Priviți-o! Are jumătate din spate prăjit. Ha ! Ha ! Ha !...

Și începu să rîdă și mai tare.

Adevărul e că s-a rîs mult în noaptea aceea, în adăpostul calicilor din Nesle, față-n față cu palatul Louvre.

*

* *

— Uită-te puțin acolo, jos — îi spuse Bujor Angelicăi — la bărbatul acela care se plimbă pe lîngă apă, cu pălăria trasă pe ochi și cu pelerina pînă la gură. L-ai dibuit ? Ei bine, este un „deghizat".

— Un deghizat ?

— Unul care ne vrea răul. Un sticlete, ce naiba !

— Cum poți să știi ?

— Nu știu, simt.

Și „șmecherul" se ciupi de nasul său de bețivan ; avea un nas mare cît un cartof și roșu de la care i se trăgea și porecla — „Bujor".

Angelica stătea proptită cu coatele de micul pod ca o spinare de măgar, aruncat peste șanțurile din fața porții Nesle. Un soare palid risipea ceața

care acoperea oraşul de cîteva zile. Celălalt mal al Senei, cu palatul Louvre, era încă ascuns, dar se simţea de-acum un aer cald. Cîţiva copii zdrenţăroşi pescuiau în şanţuri, iar un lacheu spăla doi cai în apa fluviului, după ce îi adăpase.

Bărbatul pe care Bujor i-l arătase Angelicăi avea aerul paşnic al unui om care se plimbă, al unui mic — burghez care face cîţiva paşi pe malul Senei înainte de cină. Îl privea pe lacheul care spăla animalele şi arunca din cînd în cînd o privire spre turnul Nesle, ca şi cum ar fi fost interesat de această construcţie în ruine, martor al unei epoci îndepărtate.

— Ştii pe cine caută ? reluă Bujor şi îi suflă Angelicăi în faţă fumul de tutun ieftin al pipei lui.

Ea se îndepărtă puţin de el.

— Nu.

— Pe tine.

— Pe mine ?

— Da, pe tine, marchiza Îngerilor.

Angelica surîse vag.

— Eşti un imaginativ.

— Sînt... ce ?

— Nimic. Vreau să spun că îţi închipui. Nimeni nu mă caută pe mine. Nimeni nu se gîndeşte la mine. Eu nu mai exist.

— Probabil. Dar, pentru moment gardianul Martin este cel care nu mai există. Îţi aduci aminte că la cîrciuma lui Ramez, Burduf ţi-a strigat : „Ia-o la sănătoasa, marchiză a Îngerilor ! ?" Asta le-a rămas în urechi şi cînd l-au văzut pe sticlete cu pîntecele spintecat... s-au gîndit că marchiza Îngerilor este cea care l-a omorît. Şi te caută. Ştiu asta pentru că noi, foştii soldaţi, ne întîlnim cîteodată

la un pahar cu camarazii de arme care sînt în serviciul palatului. Şi mai aflăm cîte ceva

— Bah ! se auzi vocea lui Calembredaine în spatele lor, nu avem de ce să ne facem griji. Dacă am vrea, tipul de colo ar fi pescuit din Sena. Nu pot să ne facă nimic. Ei sînt de-abia o sută, pe cînd noi...

Avu un gest plin de mîndrie, ca şi cum ar fi strîns în pumnul lui tot oraşul. Mai în sus se auzeau, din ceaţă, glasurile şarlatanilor de la Pont-Neuf.

O trăsură intră pe pod. Micul lor grup se strînse pentru a-i face loc ; dar, la ieşirea de pe pod, caii se împiedicară din cauza unui cerşetor care se aruncase în faţa lor. Era Pîine-Neagră, unul dintre calicii lui Calembredaine, un bătrîn cu barba albă, împopoţonat cu şiraguri groase de mătănii şi de scoici.

— Fie-vă milă ! îngînă el, aveţi milă de un biet pelerin care e în drum spre Compostella pentru a face un legămînt şi nu mai are cu ce să-şi continue drumul. Daţi-mi cîţiva bănuţi şi mă voi ruga pentru voi la mormîntul sfîntului Iacob.

Birjarul îl lovi puternic cu biciul.

— Înapoi, sărăntocul dracului !

O femeie se arătă la ferestruica portierei. Mantia sa întredeschisă lăsa să se vadă frumoasele bijuterii pe care le purta la gît.

— Ce se întîmplă, Lorrin ? Grăbeşte-ţi puţin caii. Vreau să ajung la mănăstirea Saint-Germain-des-Prés la timp pentru împărtăşanie.

Nicolas făcu cîţiva paşi şi puse mîna pe mînerul portierei.

— Cucernică doamnă, zise el scoţîndu-şi pălăria găurită, veţi refuza dumneavoastră, care mergeţi

la împărtășanie, să-l miluiți pe acest biet pelerin, care se duce să se roage Domnului atît de departe, în Spania ?

Doamna se uită la chipul nebărbierit care i se înfățișa în lumina slabă a amurgului, îl măsură cu privirea pe acest individ a cărui cămașă zdrențăroasă lăsa să i se vadă brațele de luptător și care purta la brîu un cuțit de măcelar. Deschise gura cît putu și începu să urle :

— Ajutor ! Asas...

Dar Bujor îl împungea deja pe birjar în burtă cu vîrful spadei. Pîine-Neagră și Flipot, unul dintre băieții care pescuiau în șanțuri, apucară caii de căpăstru. Prudent veni și el în fugă. Calembredaine sări în interiorul trăsurii și înnăbuși strigătele femeii cu o mînă brutală. Apoi strigă către Angelica :

— Baticul ! Dă-mi baticul tău !

Fără să știe cum, Angelica se trezi în trăsură, unde mirosea a pudră de stînjenel, lîngă o frumoasă fustă lucrată cu fir de aur. Calembredaine îi smulsese baticul de la gît și îi făcea un căluș femeii.

— Mișcă-te, Prudent ! Smulge-i „marfa" ! Și ia-i și banii !

Femeia se zbătea cu putere. Pe Prudent îl treceau sudorile încercînd să-i desfacă bijuteriile : un mic lanț de aur și un „carcan", adică un lanț gros de aur, cu mai multe diamante mari, încrustate în el.

— Dă-mi o mînă de ajutor, marchiză a Îngerilor, gemu el. Îmi prind degetele în podoabele astea !

— Mișcă-te mai repede ! mîrîi Calembredaine. Îmi scapă. Parc-ar fi un țipar !

Mîinile Angelicăi găsiră închizătoarea. Nici nu era greu. Doar purtase și ea asemenea bijuterii.

— Dă bice, birjar ! strigă Bujor în zeflemea.

Trăsura coborî cu zgomot strada cartierului Saint-Germain. Fericit că a scăpat numai cu spaima, birjarul își puse în mișcare atelajul. Puțin mai departe, femeia reuși să-și scoată călușul și începu să urle din nou.

Angelica avea mîinile pline de aur.

— Adu lumînarea ! strigă Calembredaine.

Erau în sala din Nesle și se strînseseră cu toții în jurul mesei pentru a privi cum străluceau bijuteriile pe care Angelica tocmai le lăsase din mîini.

— Frumoasă lovitură !

— Pîine-Neagră își va avea partea. Doar el a început.

— Totuși, am riscat, suspină Prudent. Încă nu se întunecase.

— Ocazii ca asta nu se ratează, tîmpitule, mocăitule, țărănoiule ! Ah ! și se mai spune că ești iute de mînă ! Dacă nu ți-ar fi dat marchiza o mînă de ajutor !...

Nicolas o privi pe Angelica cu un surîs victorios.

— Și tu îți vei avea partea, murmură el și îi aruncă lanțul de aur.

Ea îl respinse cu scîrbă.

— Totuși, repetă Prudent, am riscat. Și cu un sticlete la doi pași de noi !...

— Era ceață. N-a văzut nimic și dacă a auzit ceva, trebuie că mai fuge încă. Ce-ar fi putut să facă, ai ? Mie numai de unul mi-e frică. Dar pe acela nu l-a mai văzut nimeni de mult timp. Trebuie că l-a aranjat cineva prin vreun colț întunecos. Păcat. Mi-ar fi plăcut să fiu eu cel care îi ia pielea, lui și cîinelui său blestemat...

— Oh ! cîinele ! Cîinele ! făcu Prudent cu ochii ieșiți din orbite. M-a prins de aici...

Şi îşi duse mîna la gît.

— Omul cu cîinele, murmură Calembredaine, cu ochii pe jumătate închişi. Dacă mă gîndesc bine, te-am văzut o dată cu el, lîngă Petit-Pont. Îl cunoşti ?

Se apropie de Angelica şi o privi gînditor, înainte de a zîmbi, din nou, în felul său îngrozitor.

— Îl cunoşti ! repetă el. Asta-i bine. O să ne ajuţi să punem mîna pe el, nu, acum că eşti de-a noastră ? !

— A plecat din Paris. Şi nu se va mai întoarce ştiu asta, zise Angelica cu voce albă.

— Ba da, se va întoarce...

Calembredaine dădu din cap şi ceilalţi îl imitară. Bujor mormăi, pe un ton lugubru :

— Omul cu cîinele se întoarce întotdeauna.

— O să ne-ajuţi, nu ? reluă Nicolas.

Luă lanţul de aur de pe masă.

— Ia-l, deci, drăguţo ! Îl meriţi.

— Nu !

— De ce ?

— Nu-mi place aurul, zise Angelica, cuprinsă deodată de un tremur. Urăsc aurul.

Şi ieşi, nemaiputînd să îndure lumea asta de iad.

*

* *

Silueta jandarmului dispăruse. Angelica mergea de-a lungul malurilor. În ceaţa ca de ardezie, punctele galbene ale felinarelor, atîrnate de şlepuri, se pierdeau. Auzi cum un marinar îşi acordează chitara şi începe să cînte. Se îndepărtă, mergînd spre marginea cartierului, de unde venea miros de pămînt. Atunci cînd se opri, nu se mai au-

zea nimic ; noaptea și ceața erau stăpîne. Și apa, care clipocea printre trestii, lîngă bărcile legate de mal.

Angelica spuse încet, ca un copil căruia îi este frică de prea multă liniște :

— Desgrez !

I se păru că aude o voce amestecîndu-se cu noaptea și valurile :

— Cînd vine seara la Paris, noi plecăm la vînătoare. Coborîm pînă la malurile Senei, dăm tîrcoale pe sub poduri și pontoane, rătăcim pe vechile metereze, ne afundăm în vizuinile împuțite, în care colcăie calicii și bandiții...

Omul cu cîinele se va întoarce. Omul cu cîinele se întoarce întotdeauna...

„Și acum, domnilor, a venit timpul să se facă auzită o voce grandioasă, o voce care, dincolo de mîrșăviile omenești, și-a călăuzit întotdeauna credincioșii cu înțelepciune..."

Omul cu cîinele se va întoarce... Omul cu cîinele se întoarce întotdeauna...

Își strînse umerii cu amîndouă mîinile, pentru a-și înnăbuși chemarea care îi umfla pieptul :

— Desgrez ! repetă ea.

Dar numai liniștea îi răspunse, o liniște la fel de profundă ca și liniștea zăpezii, în care Desgrez o abandonase.

Făcu cîțiva pași spre fluviu și picioarele i se înfundară în noroi. Apoi apa îi înconjură gleznele. Se simțea înghețată... Barcarole ar spune :

— Biata marchiză a Îngerilor ! Trebuie că nu i-a plăcut să moară în apa asta rece, ei, căreia îi plăcea atît de mult apa caldă.

Un animal se mișcă în trestii — un șobolan, fără îndoială. Un bulgăre de blană ud atinse picioa-

rele Angelicăi. Ea scoase un strigăt de dezgust și urcă malul cu repeziciune. Dar animalul se ținea cu ghearele de fusta ei. Șobolanul se cățăra pe ea. Lovi orbește, în toate direcțiile, pentru a scăpa de el. Animalul scoase niște țipete ascuțite. Deodată, Angelica simți în jurul gîtului două mici brațe care o strîngeau. Ea țipă, surprinsă :

— Ce-i asta ? Nu-i un șobolan !...

Pe drumul de remorcare a vaselor treceau doi piloți de vas, cu un felinar. Angelica îi strigă :

— Hei ! Cîrmaci ! Împrumutați-mi puțin lampa!

Cei doi bărbați se opriră și o priviră cu neîncredere.

— Frumoasă bucățică ! zise unul.

— Nu te băga. E ibovnica lui Calembredaine! Stai potolit dacă nu vrei să fii înjunghiat ca un porc. Pe asta e gelos ! Un adevărat turc !

— Oh ! o maimuță ! exclamă Angelica după ce reuși să vadă ce fel de animal se agățase de ea.

Maimuța continua să se țină strîns de gîtul Angelicăi cu brațele ei lungi și subțiri, iar ochii negri și speriați o priveau cu o expresie aproape umană. Deși era îmbrăcată în niște nădragi de mătase roșie, lungi pînă la genunchi, dîrdîia de frig.

— Nu e cumva a voastră sau a vreunuia dintre tovarășii voștri ?

Piloții negară din cap.

— Pe legea mea, nu. Trebuie să fie mai curînd a vreunuia dintre saltimbancii din tîrgul Saint-Germain.

— Am găsit-o aici, lîngă fluviu.

Unul dintre bărbați mișcă felinarul în direcția indicată de ea.

— E cineva aici, spuse el.

Se apropiară şi descoperiră un trup întins care părea adormit.

— Hei, omule ! E cam răcoare ca să dormi aici!

Dar cum bărbatul nu se mişcă, îl întoarseră şi scoaseră o exclamaţie de teamă cînd văzură că acesta purta pe faţă o mască de catifea roşie. Barba lungă şi albă îi ajungea pînă la piept. Pălăria conică, pe care se încrucişau panglici roşii, traista brodată, încălţările de catifea, legate de picioare tot cu panglici, acum vechi şi murdare de noroi, erau ale unui saltimbanc italian, unul dintre acei dresori de animale care veneau din Piemont şi umblau prin ţară.

Era mort. Avea gura deschisă, plină de mîl.

Maimuţa, care se ţinea de Angelica, scotea ţipete tînguitoare.

Tînăra femeie se aplecă şi ridică masca de pe chipul mortului. Faţa era aceea a unui bătrîn foarte slab. Moartea îi înţepenise trăsăturile ; ochii îi erau sticloşi.

— Nu mai avem ce să-i facem altceva decît să-l aruncăm în apă, zise unul dintre cei doi.

Dar celălalt, care se închinase cu pioşenie, spuse că trebuia să meargă să caute un preot la Saint-Germain-des-Prés şi să-l pună să-i facă o înmormîntare creştină bietului străin.

Angelica îi părăsi fără zgomot şi o luă pe drumul care ducea la turnul Nesle. Ţinea maimuţica strîns în braţe. Dădea din cap şi îşi amintea o scenă căreia, pe moment, nu-i acordase nici o atenţie.

La taverna „Trei ciocane" văzuse maimuţa pentru prima oară. Îi făcea să rîdă pe clienţi, imitîndu-le felul în care beau sau mîncau. Şi Gontran zisese, arătîndu-i-l pe bătrînul italian, surorii sale :

— Priveşte, ce minunăţie : masca roşie şi barbă albă, strălucitoare !...

Îşi aminti, de asemenea, că stăpînul ei o strigase pe maimuţă „Piccolo“

— Piccolo !

Maimuţa scoase un ţipăt plin de tristeţe şi se lipi şi mai tare de ea.

Numai mult mai tîrziu îşi dădu Angelica seama că rămăsese cu masca roşie în mînă.

*

* *

În aceeaşi clipă, Mazarin îşi dădea sufletul. După ce pusese să fie transportat la Vincennes şi îşi lăsase averea regelui — care, de altfel, îl refuzase — domnul cardinal plecase din această viaţă pe care o apreciase aşa cum trebuie, dat fiind că o cunoscuse în formele ei cele mai diverse.

Dar lăsase regelui pasiunea sa cea mai adîncă : puterea.

Şi prim-ministrul, ridicîndu-şi către rege faţa îngălbenită, îi transmise acestuia cheia puterii absolute :

— Fără prim-ministru, fără favoriţi atotputernici ! Voi singur, stăpînul...

Apoi, nepăsător la lacrimile reginei-mame, italianul muri.

Pacea de la Westfalia cu Germania, pacea din Pirinei cu Spania şi pacea din Nord, încheiate de el pentru Franţa, toate aceste păci vegheau la căpătîiul său.

Micul rege al Franţei, al războiului civil şi străin, regele a cărui coroană fusese ameninţată, odinioară, de cei puternici, care umbla din oraş în oraş, le apărea acum tuturor ca regele regilor.

Ludovic al XIV-lea ordonă să se facă rugăciuni timp de patruzeci de ore și intră în doliu. Curtea întreagă trebui să facă la fel. Regatul întreg bombăni în fața altarelor pe italianul urît de toţi și un murmur neîntrerupt pluti deasupra Parisului timp de două zile.

Apoi, după ce a vărsat ultimele lacrimi ale unei tinere și sensibile inimi care nu se mai voia sensibilă, Ludovic al XIV-lea porni la treabă.

Astfel, atunci cînd l-a întîlnit în anticameră pe președintele Adunării Clerului, care l-a întrebat cui trebuie să i se adreseze de acum înainte pentru problemele pe care le rezolva, de obicei, cu domnul cardinal, regele i-a răspuns :

— Mie, domnule arhiepiscop.

„Nu mai există prim-ministru... Nu mai există favoriți atotputernici... Statul sînt eu, domnilor !"

Și miniștrii, uimiți, stăteau în picioare în fața acestui tînăr, al cărui gust pentru plăceri le dăduse altfel de speranțe. Acum își prezentau dosarele lui, ca niște funcţionari disciplinați.

Curtea surîdea, neîncrezătoare. Regele își făcuse un program pe ore, care cuprindea toate ocupațiile sale, de la baluri, la amante, dar, mai ales, muncea intens, constant, scrupulos. Iar ei clătinau din cap, spunînd că nu va dura.

Însă urma să dureze cincizeci de ani.

*

* *

Pe celălalt mal al Senei, la turnul Nesle, ecouri despre viaţa regală ajungeau la urechie calicilor prin spusele lui Barcarole. Piticul era totdeauna bine informat despre cele ce se petreceau la curte.

Și asta deoarece, în anumite momente, se îmbrăca într-un costum de „nebun“ din secolul al XVI-lea, cu zurgălăi și pene, și se ducea la una dintre cele mai mari ghicitoare din Paris.

— Și degeaba poartă măști și voaluri frumoasele doamne care vin acolo, eu le recunosc pe toate...

Pronunța nume și dădea asemenea detalii, încît Angelica, care le cunoscuse pe toate, nu putea să se îndoiască de faptul că cele mai strălucitoare flori din anturajul regelui se duceau adesea în bîrlogul dubios al așa-zisei ghicitoare.

Femeia se numea Catherine Mauvoisin. Era poreclită „Vecina“. Barcarole spunea că este periculoasă și, mai ales, foarte abilă. Stînd așezat pe vine, ca o broască, în poziția lui obișnuită, lîngă prietenul său Cul-de-Bois, Barcarole îi descria în fraze scurte Angelicăi, care îl asculta cînd înspăimîntată, cînd curioasă, secretele intrigilor și arsenalul cumplit al punerilor la cale cărora el le era martor.

De ce plecau din palatul Louvre aceste mari doamne sau acești prinți, mascați și îmbrăcați în pelerine gri? De ce se grăbeau pe străduțele noroioase ale Parisului și băteau la ușa acestei case rău famate, pe care le-o deschidea un pitic amenințător ? De ce își încredințau secretele cele mai intime urechilor unei femei pe jumătate beată ? Pentru că toți voiau ceea ce nu se putea obține cu bani.

Voiau dragoste. Dragostea tinereții, dar și dragostea de care vor să aibă parte femeile coapte, care văd că amanții le scapă ; voiau dragoste și ambițioasele care nu se satură niciodată, care vor să urce mai sus, tot mai sus...

La „Vecina“ căutau băutura fermecată, care să înlănțuiască inimile, drogul iubirii, care să stîrnească simțurile.

Alții doreau să-l moștenească mai repede pe un unchi bătrîn, care nu se mai hotăra să moară ; ori moartea unui soț bătrîn, a unei rivale, a unui copil pe cale de a se naște.

Şi „Vecina" le putea ajuta să avorteze, să otrăvească sau le făcea farmece.

Dorințele lor, însă, nu se opreau aici. Voiau să găsească comori, să vorbească cu diavolul, să revadă vreun mort, să omoare de la distanță, prin magie...

„Vecina" putea să le facă pe toate. Trebuia numai să se înțeleagă la preț şi apoi ea făcea restul, cu ajutorul complicilor : savantul care prepara otrăvuri, lacheul sau camerista care furau scrisorile, preotul rătăcit care oficia slujbe de magie neagră şi copilul ucis în timpul sacrificiului, cu ajutorul unui ac lung, căruia i se bea sîngele.

Ajunsă în străfundurile Curții Miracolelor în urma unui fals proces de vrăjitorie, Angelica descoperea acum, prin spusele lui Barcarole, adevărata vrăjitorie. Piticul îi dezvăluia, de asemenea, lipsa cumplită a fricii de Dumnezeu în secolul al XVII-lea.

Un anume Jean-Pourri îi vindea copii din belşug „Vecinei", pentru sacrificii. De altfel, prin el reuşise Barcarole să intre uşier la ghicitoare. Lui Jean-Pourri îi plăcea munca serioasă, bine făcută, bine organizată.

Angelica nu putea să-l vadă pe acest om lipsit de suflet fără să se cutremure. Cînd se strecura pe uşa şubredă a sălii, cu fața lui palidă şi ochii de peşte mort, începea să tremure. Nici chiar un şarpe n-ar fi putut s-o îngrozească atît.

Jean-Pourri era negustor de copii. Exista pe undeva, prin cartierul Saint-Denis, în împărăția

Marelui Coesre, o maghernită făcută din pămînt, despre care nimeni nu vorbea decît în șoaptă. Zi și noapte se auzeau de acolo plînsetele nevinovaților chinuiți. Copii găsiți și copii furați erau îngrămădiți în cocioaba aceea. Cei mai firavi erau schiloditi și închiriați cerșetorilor, care îi foloseau pentru a stîrni mila trecătorilor. Din contră, cei mai arătoși, atît băieți, cît și fetițe, erau crescuți cu grijă și vînduți, de mici, unor bogătași vicioși, care și-i rețineau din timp, pentru plăcerile lor oribile. Cei mai fericiți erau aceia pe care îi cumpărau femeile sterpe, dornice de a avea în căminul lor zîmbetul unui copil sau pentru a-și mulțumi bărbatul. Iar alții își asigurau astfel, printr-o descendență falsă, o moștenire bogată.

Saltimbancii și scamatorii cumpărau pentru cîțiva bănuți, copii sănătoși, pe care îi sileau să facă ce voiau ei.

Această marfă, demnă de toată mila, stătea la originea unui trafic enorm și neîncetat. Micuțele victime mureau cu sutele. Apăreau, însă, mereu, alții. Jean-Pourri era neobosit. Umbla pe la doici, își trimitea oamenii la țară, aduna copiii abandonați, tocmea angajatele orfelinatelor, punea să fie răpiți copii din Savoia sau din Auvergne, care veneau la Paris să lucreze ca lustragii curieri sau coșari și care dispăreau pentru totdeauna. Parisul îi înghițea, la fel cum îi înghițea pe toți cei slabi, săraci sau singuri, bolnavi incurabili, bătrîni soldați fără pensie, țărani alungați de războaie de pe pămînturile lor, negustori ruinați.

Toți aceștia erau primiți la sînul dezgustător al *pegrei*, unde învățau rosturile și ascunzișurile acestei lumi, ca și legile ei, stabilite de secole.

Unii învățau să devină epileptici, alții să fure. Cei bătrîni se închiriau pentru a forma alaiuri de înmormîntare. Fetele se prostituau, iar mamele își vindeau fetele. Uneori, cîte un mare senior plătea un grup de spadasini pentru a-i ucide un dușman la vreun colț de stradă. Alții veneau să caute, la Curtea Miracolelor, sîmburii unei revolte menite a face să încolțească o intrigă de la curte. Iar oamenilor din *pegra* le plăcea să fie plătiți ca să strige sau să insulte. Prinși într-un cerc de zdrențăroși amenințători, mulți miniștri s-au aflat în primejdia de a fi aruncați în Sena și au fost obligați să cedeze presiunilor făcute astfel de rivalii lor.

În ajunul marilor procesiuni religioase, puteai să vezi siluetele unor călugări furișîndu-se spre cele mai periculoase cotloane. A doua zi, racla cu sfintele moaște ale sfintei Providențe sau ale sfîntului Marcel urmau să treacă pe străzi. Canonicii catedralei doreau ca un miracol binevenit să reînsuflețească credința mulțimii. Și unde puteai să-i găsești pe cei care să fie obiectul unui miracol, dacă nu la Curtea Miracolelor ? Plătiți cum se cuvine, falsul orb, falsul surd sau falsul paralitic se postau pe undeva pe drumul pe care trecea procesiunea și deodată, începea să strige că s-au vindecat, plîngînd de bucurie.

Cine ar fi putut să spună că oamenii Regatului de Trei Pițule trăiesc în trîndăvie ?

Frumosul, de exemplu, n-avea el atîta bătaie de cap cu batalionul lui de tîrfe, care îi aduceau, desigur, cîștigul lor, dar cărora trebuia să le potolească certurile și să le procure, prin furt, gătelile necesare meseriei lor ?

Bujor, Gobert și toți „soldățoii și șmecherii" locului găseau, adeseori, că noaptea e prea rece și

vînatul rar. Pentru un mantou pe care să-l smulgi proprietarului, cîte ore de pîndă, cîte strigăte și cîte belele!

Și să faci spume de săpun la gură, cînd ești „epileptic", tăvălindu-te în țărînă, în mijlocul unor gură-cască tîmpiți, credeți că-i plăcut?

Mai ales atunci cînd, la capătul drumului, nu te așteaptă decît moartea, singur, printre trestiile de pe malul apei sau, încă mai rău, tortura din beciurile închisorii, tortura care face să-ți plesnească nervii și să-ți sară ochii și spînzurătoarea din piața Grève, după tortură, „Scara regretelor", cum i se spune în Regatul de Trei Pițule.

*

* *

Și, totuși, în acest regat, Angelica, protejată de Calembredaine și de prietenia lui Cul-de Bois, se bucura de o viață liberă și ocrotită. Ea era de neatins. Își plătise dijma, devenind tovarășa unei haimanale. Legile *pegrei* sînt dure. Se știa că gelozia lui Calembredaine nu va cruța nimic și Angelica putea să se găsească în plină noapte, cu bărbați grosolani și periculoși ca Bujor sau Gobert, fără să fie expusă vreunui gest echivoc. Oricare ar fi fost dorințele pe care ea le inspira, atîta timp cît șeful nu ridica interdicția, ea nu-i aparținea decît lui!

În acest fel viața ei, mizerabilă în aparență, se împărțea aproape în întregime între orele lungi de somn și de prostrație și plimbările fără țel prin Paris. Se găsea întotdeauna ceva de mîncare pentru ea și, la turnul Nesle, ea găsea mereu focul aprins în vatră.

Ar fi putut să se îmbrace decent, căci, uneori, hoții aduceau toalete frumoase, mirosind a stînjenei

şi a lavandă. Îşi păstrase acelaşi costum de serj maro a cărei fustă se zdrenţuise. Aceeaşi bonetă de pînză îi strîngea părul. Dar Poloneza îi dăduse o curea specială pentru a purta cuţitul, pe care îl ascundea sub corsaj.

— Dacă vrei, te învăţ să-l foloseşti, îi propusese ea.

După întîmplarea cu vasul de aramă şi cu soldatul înjunghiat, se stabilise între ele un respect care era pe punctul de a se transforma în prietenie! În timpul zilei, Angelica ieşea puţin şi nu se îndepărta prea mult. Din instinct, adoptase ritmul de viaţă al tovarăşilor ei, cărora burghezii, negustorii şi soldaţii le cedaseră noaptea.

Într-o noapte, deci, trecutul îi reveni în faţă şi o trezi cu o asemenea cruzime, încît aproape că o omorî.

Banda lui Calembredaine dădea lovitura la o casă din cartierul Saint-Germain. Era o noapte fără lună, iar strada era prost luminată. După ce Sparge-Broască, un băieţandru cu degete dibace, reuşi să introducă o pană în broasca unei mici uşi de serviciu, hoţii intrară fără prea multe precauţii.

— Casa e mare şi nu e locuită decît de un bătrîn şi de o servitoare, care stau sus, explică Nicolas. O să fim în largul nostru.

După ce şi-a aprins felinarul orb (un felinar cu care poţi vedea fără să fii văzut, îi duse spre salon. Pîine-Neagră, care cerşise adesea prin apropiere, îi arătase dispunerea exactă a camerelor. Angelica încheia şirul. Nu era prima oară cînd lua parte la o asemenea acţiune. La început, Nicolas nu voise s-o ia.

— Ai putea să păţeşti ceva !

Dar ea nu făcea decît ce voia. Nu mergea cu ei ca să fure. Îi plăcea doar să adulmece mirosul caselor adormite : tapiserii, mobile bine lustruite, arome de mîncare sau de prăjituri. Atingea bibelourile, apoi le punea la loc. Niciodată vocea conştiinţei nu se ridica în ea s-o întrebe : „Ce faci tu aici, Angelica de Peyrac ?" Niciodată, cu excepţia acelei nopţi în care Calembredaine sparse casa bătrînului savant Glazer, din cartierul Saint-Germain.

În noaptea aceea, Angelica găsi, pe o consolă, un sfeşnic cu o lumînare. Aprinse lumînarea de la felinarul hoţilor, în timp ce aceştia îşi umpleau sacii. Apoi, zărind o uşă mică în fundul camerei, o deschise din curiozitate.

— Drace ! şopti vocea lui Prudent în spatele ei, ce-i asta ?

Flacăra lumînării se reflecta în nişte mari retorte de sticlă, cu gîturi lungi, şi se puteau distinge tuburi de aramă împletite, vase de faianţă cu inscripţii latine şi sticluţe de toate culorile.

— Ce-i asta ? repetă Prudent, uimit.

— Un laborator.

Angelica înaintă foarte încet şi se opri lîngă un suport de cărămidă, pe care era aşezat un mic cuptor. Privirea ei înregistra fiecare detaliu. Mai era, acolo, un pachet sigilat cu ceară roşie, pe care citi : „D-lui de Sainte-Croix", apoi, într-o cutie deschisă, un fel de pudră albă. Nasul Angelicăi adulmecă. Mirosul îi era cunoscut.

— Şi asta, întrebă Prudent, asta-i făină ? Miroase bine. Miroase a usturoi...

Luă puţin pe vîrful degetelor şi duse la gură. Cu un gest reflex, Angelica îi dădu peste mînă. Ea îl revăzu pe Fritz Hauer strigîndu-i :

— Gift, gnädige Frau !

— Nu pune mîna, Prudent. E otravă, arsenic!

Privi speriată în jurul ei.

— Otravă ! repetă Prudent zăpăcit.

Și, dîndu-se înapoi, răsturnă un balon pentru distilare, care căzu și se sparse cu un zgomot cristalin.

Se retraseră cu toții, în mare grabă. Acum salonul era gol. Se auzi un baston care lovea dalele de la etaj și o voce de bătrîn striga pe scară :

— Marie-Josèphe, iar ai uitat să închizi pisicile! E insuportabil. Trebuie să cobor, să văd.

Apoi, aplecîndu-se către vestibul, întrebă :

— Dumneata ești, Sainte-Croix ? Ai venit să cauți formula ?

Angelica și Prudent se grăbiră să ajungă în bucătărie, apoi în cămara spre care se deschidea ușița forțată de spărgători. Cîteva străduțe mai încolo, se opriră.

— Uf, suspină Prudent. Mi-a fost o frică ! Dacă am fi bănuit că mergem la un vrăjitor !... Numai de nu ne-ar purta ghinion ! Unde sînt ceilalți ?

— Trebuie că s-au întors pe alt drum.

— Ar fi putut să ne aștepte. E un întuneric de-ți scoți ochii.

— Of ! nu te mai plînge tot timpul, bietul meu Prudent. Oamenii ca tine ar trebui să vadă și noaptea.

Dar el o apucă de braț.

— Ascultă, spuse el.

— Ce este ?

— Nu auzi ? Ascultă... repetă el, cu groază în glas.

Deodată, adăugă într-un fel de horcăit :

— Cîinele !... Cîinele !...

Și, aruncîndu-și sacul la pămînt, o rupse la fugă!

— Bietul băiat, și-a pierdut mințile, își spuse Angelica, aplecîndu-se și ridicînd prada spărgătorului fără să se gîndească.

Atunci numai, îl auzi și ea. Zgomotul venea din fundul străduțelor tăcute.

Era un galop ușor, foarte rapid, care se apropia! Și, deodată, văzu animalul la celălalt capăt al străzii, ca pe o fantomă albă, care sărea. Împinsă de o teamă grozavă, Angelica o luă și ea la fugă. Fugea ca o nebună, fără să mai dea atenție pietrelor din pavaj care îi nenoroceau picioarele. Era oarbă. Se simțea pierdută și ar fi vrut să strige, dar nici un sunet nu-i ieșea din gît.

Șocul animalului care îi sări în spate o proiectă cu fața în noroi. Simți greutatea lui deasupra ei și, în ceafă, apăsarea unei fălci cu colții ascuțiți ca niște cuie.

— Sorbonne ! strigă ea.

Și repetă, mai încet :

— Sorbonne !

Apoi, foarte încet, întoarse capul. Era, fără nici o îndoială, Sorbonne, căci o linse imediat. Își ridică mîna și mîngîie capul mare ale danezului. Cîinele o mirosi, surprins.

— Sorbonne, bravul meu Sorbonne, m-ai speriat de moarte. Nu-i frumos, să știi !

Cîinele o linse pe față, cu limba lui mare și aspră.

Angelica se ridică cu greutate. Se lovise rău în cădere.

În acest moment, auzi zgomot de pași. Sîngele îi îngheță în vine. După Sorbonne... nu putea fi decît Desgrez. Dintr-un salt, fu în picioare.

— Nu mă trăda, se rugă ea încet, adresîndu-se cîinelui. Nu mă trăda.

Nu avu timp decît să se pitească în unghiul unei porţi. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. Speră nebuneşte ca cel care se apropia să nu fie Desgrez. El ar fi trebuit să părăsească oraşul. Nu se putea să se fi întors. Aparţinea unui trecut care murise.

Paşii erau acum foarte aproape. Se opriră.

— Ei bine, Sorbonne ! se auzi vocea lui Desgrez. Ce ţi s-a-ntîmplat ? N-ai prins-o pe tîrfă ?

Angelicăi îi bătea inima atît de tare în piept, încît îi provoca o adevărată durere.

Vocea aceasta familiară, vocea avocatului !

— Şi acum, domnilor, a venit timpul să se facă auzită o voce grandioasă, o voce care, dincolo de mîrşăviile omeneşti...

Noaptea era adîncă şi neagră ca un hău. Nu se vedea nimic dar, din doi paşi, Angelica ar fi putut să-l atingă pe Desgrez. Îi simţea mişcările şi îi ghicea nedumerirea.

— Blestemată marchiză a Îngerilor ! strigă el brusc. N-o să ne ducă mult timp de nas. Hai, adulmecă, Sorbonne, adulmecă ! Tîrfa asta a avut proasta inspiraţie să-şi lase baticul de la gît în trăsură! Cu ăsta, nu poate să ne scape. Vino, să ne întoarcem lîngă poarta Nesle. Acolo o să-i găsim urma, sînt sigur.

Şi se îndepărtă, chemîndu-şi cîinele cu fluierături.

Sudoarea şiroia pe fruntea Angelicăi. Picioarele îi tremurau. Se decise, în sfîrşit, să facă cîţiva paşi afară din ascunzătoare. Dacă Desgrez dădea tîrcoale pe lîngă poarta Nesle, era preferabil să nu se întoarcă acolo. O să încerce să ajungă la cocioaba lui Cul-de-Bois şi să-i ceară adăpost pentru această noapte.

Avea gura uscată. Auzi murmurul unei fîntîni. Piațeta în care se găsea fîntîna era luminată slab de o lampă agățată în fața dughenei unui negustor de mărunțișuri. Angelica se apropie și își băgă fața murdară de noroi în apa rece. Suspină de ușurare.

Cînd se ridică, un braț puternic o încercui, în timp ce o mînă brutală îi acoperi gura.

— Iată-te, drăguțo ! se auzi vocea lui Desgrez. Credeai că poți să-mi scapi așa de ușor ?

Angelica încercă să scape. Dar el o ținea în așa fel, încît nu putea să se miște fără să strige de durere.

— Nu, nu puicuța mea, nu scapi ! zise Desgrez cu un rîs înnăbușit.

Paralizată, ea regăsea mirosul familiar al hainelor sale uzate : pielea centurii, cerneală și pergament, tutun. Era avocatul Desgrez, în înfățișarea sa nocturnă. Simți că se sfîrșește, dominată de un singur gînd : „Numai de nu m-ar recunoaște... Aș muri de rușine... Numai de-aș reuși să fug înainte ca el să mă recunoască !"

Ținînd-o în continuare cu o singură mînă Desgrez duse la gură un fluier și lansă trei apeluri stridente.

Cîteva minute mai tîrziu, cinci sau șase bărbați năvăliră din străduțele învecinate. Se auzea cum le zdrăngăneau pintenii și săbiile prinse la șold cu o curea. Erau străjile de noapte.

— Cred că am prins pasărea, le aruncă Desgrez.

— Ei bine, iată o noapte care merită osteneala. Și noi am prins doi hoți care fugeau pe acolo. Dacă o prindem și pe marchiza Îngerilor, putem să spunem, domnule, că am făcut o treabă bună. Dumneavoastră cunoașteți ascunzătorile...

— Ne va conduce cîinele. Cu baticul de la gît al acestei putori, ar trebui să ne ducă drept la ea. Dar... e ceva ce n-am înțeles. Ceva îmi scapă. Voi o cunoașteți pe această marchiză a Îngerilor ?

— E tîrfa lui Calembredaine. Nu știm nimic altceva. Singurul dintre noi, care a văzut-o de aproape, a murit. E vorba de arcașul Martin, pe care ea l-a omorît într-o cîrciumă. Dar n-aveți decît să i-o duceți pe muierea pe care ați prins-o, domnule. Dacă e ea, doamna de Brinvilliers o va recunoaște. Era încă lumină cînd trăsura ei a fost atacată de tîlhari și a văzut-o foarte bine pe femeia care le era complice.

— Ce îndrăzneală totuși ! bombăni unul dintre bărbați. Nu mai au frică de nimic, bandiții ăștia. Să ataci chiar trăsura fiicei locotenentului gărzii, și asta în plină zi, în plin Paris !

— O vor plăti, crede-mă.

Angelica asculta replicile care se încrucișau în jurul ei. Încerca să stea nemișcată, în speranța că Desgrez își va slăbi strînsoarea. Atunci, dintr-o smucitură, s-ar elibera și s-ar pierde, fugind în noapte. Era sigură că Sorbonne n-ar urmări-o. Iar oamenii aceștia în uniformă, greoi și împiedicați, n-ar putea-o prinde.

Dar fostul avocat nu părea dispus să-și uite prada. O pipăi, cu o mînă expertă.

— Ce-i asta ? zise el.

Și îi simți degetele strecurîndu-i-se sub corsaj. El fluieră ușor.

— Un pumnal, pe legea mea ! Nu-i un briceag, credeți-mă. Ei bine, fetițo, nu-mi pari prea blîndă.

Puse pumnalul lui Rodogone-Egipteanul într-unul din buzunarele sale și își reluă inspecția.

Angelica tresări cînd mîna lui caldă şi aspră îi atinse sînul şi întîrzie acolo.

— Ce-i bate inimioara, zise Desgrez în zeflemea, cu voce joasă. Iată încă una care n-are conştiinţa curată. Hai s-o ducem la lumina felinarului de la dugheană ca să vedem cum arată.

Cu o zvîcnitură, ea reuşi să se elibereze. Dar zece pumni de fier o prinseră imediat şi o ploaie de lovituri se abătu asupra ei.

— Tîrfă ! Încerci să ne păcăleşti !

Au tîrît-o sub felinar. Desgrez o apucă de păr şi îi trase cu putere capul spre spate. Angelica închise ochii. Murdară cum era de noroi amestecat cu sînge, n-o putea recunoaşte. Tremura atît de tare, că îi clănţăneau dinţii. Clipele care se scurseră, în timp ce ea stătea astfel la lumina crudă a felinarului, îi părură secole. Apoi, Desgrez îi dădu drumul, cu un mormăit dezamăgit.

— Nu, nu-i ea. Asta nu-i marchiza Îngerilor!

Ceilalţi înjurară cu toţii.

— Dar cum puteţi şti, domnule ? îndrăzni să-l întrebe unul dintre ei.

— Ştiu pentru că am văzut-o. Mi-a arătat-o cineva, într-o zi, pe Pont-Neuf. Fata asta îi seamănă, dar nu-i ea.

— S-o ridicăm totuşi. Ar putea să ne dea cîteva mici informaţii.

Desgrez părea să reflecteze, perplex.

— De altfel, e ceva ce nu merge, reluă el gînditor. Sorbonne nu se înşeală niciodată. Ei bine, pe fata asta n-a înhăţat-o. Stătea liniştită, la cîţiva paşi de cîine. Dovadă că nu e periculoasă.

Apoi suspină :

— Am feştelit-o ! Din fericire, am prins şi doi spărgători. Unde dăduseră lovitura ?

— În strada Petit-Lion, la un bătrîn spițer, un anume Glazer.

— Să ne întoarcem acolo. Poate găsim vreo urmă.

— Şi cu fata ce facem ?

Desgrez ezită.

— Mă întreb dacă n-ar fi mai bine s-o lăsăm în pace. Acum îi cunosc figura şi n-am s-o uit.

Fără să insiste, străjile îi dădură drumul tinerei femei şi dispărură în întuneric, zăngănindu-şi săbiile.

Angelica se retrase din cercul de lumină. Se lipi de perete şi oftă uşurată cînd se regăsi în întuneric. Putea însă distinge o formă albă lîngă fîntînă şi auzi cîinele cum lipăie apă. Umbra lui Desgrez era lîngă ea. Înţepeni din nou. Îl văzu cum își ridică pelerina şi cum aruncă un obiect în direcţia ei.

— Ţine, auzi ea vocea ex-avocatului, îţi înapoiez cuţitul. N-am furat niciodată nimic de la femei. Şi apoi, un pumnal poate să-i fie de folos unei domnişoare care se plimbă la ora asta. Noapte bună, frumoaso !

Şi, cum Angelica rămăsese tăcută, adăugă :

— Nu-mi spui noapte bună ?

Ea își adună tot curajul pentru a şopti :

— Noapte bună.

Şi rămase pe loc, ascultînd zgomotul pe care îl făceau pantofii grei, cu cuie, ai lui Desgrez, în timp ce se îndepărta. Apoi începu să rătăcească, la întîmplare, prin Paris.

5

Zorii o găsiră la marginea cartierului Latin, lîngă strada Bernardins. Cerul începea să răspîndească o lumină roşiatică peste acoperişurile colegiilor. În lucrare, se vedea lumina de la lumînările studenţilor sculaţi cu noaptea în cap. Cu alţii, Angelica se încrucişă pe drum, atunci cînd aceştia părăseau, căscînd şi cu ochi ceţoşi, bordelurile, unde cîte o tîrfă miloasă îi legănase cîteva ore pe aceşti băieţandri amărîţi. Se împingeau în ea, aruncîndu-i cîte o vorbă obraznică. Aveau gulere murdare, nişte biete veşminte de serj uzate, care miroseau a cerneală, şi ciorapi negri, care le cădeau pe picioarele slabe.

Clopotele începură să bată, unul cîte unul.

Angelica se clătina de oboseală. Mergea desculţă, căci îşi pierduse pantofii. Pe faţă avea o expresie încremenită de năuceală.

Ajunsă pe cheiul Tournelle simţi în nări mirosul de fîn proaspăt cosit. Primul fîn de primăvară! Slepurile erau acolo, ancorate la rînd, cu încărcătura lor uşoară şi parfumată. Ele trimiteau, spre zorii Parisului, un mănunchi călduţ de miresme, aroma miilor de flori uscate, promisiunea zilelor frumoase care vor veni.

Angelica se strecură pînă la mal. La cîţiva paşi de ea erau nişte marinari care se încălzeau în jurul unui foc şi care nici n-o zăriră. Intră în apă şi se căţără în partea din faţă a unui şlep. Apoi se vîrî cu voluptate în fîn. Acolo, parfumul era încă şi mai ameţitor ; umed, cald şi fremătător ca o zi de vară! De unde venea oare acest fîn timpuriu ? De pe un

cîmp liniştit şi bogat, fecund, obişnuit cu soarele! Te făcea să te gîndeşti la nişte peisaje limpezi, zvîntate de vînt, cu un cer plin de lumină şi, totodată, la secretul vîlcelelor ferite, care păstrează căldura şi fac pămîntul rodnic.

Angelica se întinse cu brațele desfăcute. Ținea ochii închişi. Aluneca, se pierdea în fîn. Plutea pe un nor de parfumuri puternice şi nu-şi mai simțea corpul zdrobit de oboseală. Monteloup o înconjura, o ţinea la pieptul său. Aerul îşi regăsise mireasma florilor şi gustul de rouă. Vîntul o mîngîia. Plutea încet, spre soare. Noaptea, cu ororile ei, rămînea în urmă. Acum o mîngîia soarele. Și era mult timp de cînd nu mai fusese mîngîiată aşa!

Era prada sălbaticului Calembredaine ; era tovarășa lupului care reușea, uneori, să-i smulgă, în timpul unei scurte înlănţuiri, cîte un strigăt de voluptate animalic, cîte un geamăt de dobitoc posedat. Dar corpul său uitase blîndeţea unei adevărate mîngîieri.

Plutea spre Monteloup și regăsea, în fîn, parfumul de zmeură. Și apa pîrîului picura mîngîieri răcoroase pe obrajii ei fierbinți, pe buzele ei uscate. Deschise gura și suspină :

— Mai vreau !

În somn, lacrimile îi curgeau pe față și i se pierdeau în păr. Nu erau lacrimi de durere, ci de o prea mare ușurare.

Se întinse, pradă plăcerilor regăsite. Se lăsă în voia soartei, legănată de șoaptele cîmpurilor și pădurilor care îi şopteau la ureche :

— Nu plînge... Nu plînge, drăguța mea... Nu-i nimic... răul s-a sfîrşit... Nu plînge, biata de tine !

Angelica deschise ochii. Distinse, în penumbra coviltirului, o formă întinsă lîngă ea, în fîn. Doi ochi zîmbitori o priveau. Îngăimă :

— Cine ești dumneata ?

Necunoscutul își duse un deget la buze.

— Eu sînt vîntul. Un vînticel dintr-un mic colț de țară, din Berry. M-au cosit odată cu fînul... și mi-au luat tot !

Se ridică iute în genunchi și își întoarse buzunarele pe dos.

— Nici un bănuț ! Nici o lețcaie ! Curățat ca o miriște ! M-au aruncat pe un șlep și iată-mă la Paris. Ciudată soartă pentru un vînticel de țară, nu-i așa ?

— Dar... zise Angelica, încercînd să-și adune gîndurile.

Tînărul era îmbrăcat într-un costum negru, uzat și chiar găurit prin unele locuri. Purta la gît un guler de pînză zdrențuit, iar cureaua de la jachetă îl făcea subțire de tot.

Avea o față atrăgătoare, aproape frumoasă, în ciuda tenului palid, de om flămînd. Gura mare, cu buze subțiri, părea făcută pentru a vorbi întruna și pentru a rîde de tot. Trăsăturile nu-i erau niciodată fixe. Se strîmba, rîdea, își schimba mimica tot timpul. Acestei curioase fizionomii i se adăuga o claie de păr galben ca inul, cu un breton căzut pe ochi, care-i dădea un aer naiv, de țăran, dezmințit însă de privirea sa vicleană.

În timp ce Angelica îl examina, el continuă să vorbească întruna.

— Ce poate face un vînt mic, ca mine, la Paris ? Eu, care sînt obișnuit să suflu [1] în gardurile de

---

[1] Joc de cuvinte : souffler — a bate, a sufla ; soufflet — palmă, insultă.

nuielele, o să suflu acum în fustele doamnelor și o să primesc cîte o palmă... O să le iau pălăriile popilor și o să fiu excomunicat. Or să mă-nchidă într-unul din turnurile de la Notre-Dame și, acolo, o să fac clopotele să bată anapoda... Ce scandal !

— Dar... repetă Angelica, încercînd să se ridice.

El o trînti la loc cu un gest prompt.

— Nu te mișca... Ssst !

„E un student cam nebun" își zise ea.

El se întinse din nou și, ridicînd mîna, o mîngîie pe obraz, murmurînd :

— Nu plînge.

— Nu plîng , spuse Angelica și își dădu seama că avea fața udă de lacrimi.

— Și mie îmi place să dorm în fîn, reluă celălalt. Cînd m-am furișat pe șlep, te-am găsit aici. Plîngeai în somn. Atunci te-am mîngîiat ca să te consolez, iar tu mi-ai zis : „Mai vreau !"

— Eu ?

— Da. Te-am șters pe față și am văzut că ești foarte frumoasă. Nasul tău are finețea unei scoici dintre acelea pe care le găsești pe prund. Știi, scoicile astea sînt atît de albe și de fine, c-ai crede că vezi prin ele. Buzele tale sînt petale de clematită. Ai gîtul rotund și...

Angelica îl asculta ca prin vis. Era mult timp de cînd nimeni nu-i mai vorbise așa. De aceea, i se părea că vorbele vin de departe și se temea ca nu cumva el să rîdă de ea. Cum putea să spună că e frumoasă, cînd ea se simțea terminată, ștearsă, murdărită pe veci de această noapte teribilă, în

care a înţeles că nu putea să-i mai privească în faţă pe cei care o cunoscuseră altfel !

El continuă să-i şoptească :

— Umerii tăi sînt ca doi bulgări de fildeş. Ai sîni atît de frumoşi, încît nu pot fi comparaţi cu alţii. Sînt atît de mari, cît trebuie pentru a fi ţinuţi în palmele unui bărbat şi au cîte un mic mugure delicios, de culoarea lemnului de trandafir, primăvara. Pulpele îţi sînt lungi, frumoase şi mătăsoase. Pîntecul tău este o pernă de mătase, alb, puţin bombat, bine întins, pe care e o plăcere să-ţi pui obrazul.

— Într-adevăr ! Aş vrea să ştiu cum ai putut să-ţi dai seama de toate acestea ! spuse Angelica supărată.

— Te-am privit peste tot, în timp ce dormeai.

Angelica se ridică brusc, pe şezut, în fîn.

— Obraznicule ! Student desfrînat ! Pungaşul dracului !

— Ssst ! nu aşa tare. Vrei să fim descoperiţi şi să ne arunce în apă ?... De ce te superi aşa, frumoasă doamnă ? Nu-i normal ca atunci când găseşti o bijuterie pe drum să te uiţi la ea ? Doar vrei să ştii dacă e de aur, dacă e într-adevăr atît de frumoasă cum pare, pe scurt, dacă merită s-o păstrezi sau e mai bine s-o laşi acolo unde ai găsit-o. *Rem passionis suae bene eligere princeps debet, mundum examinandum* [1].

Şi tu eşti prinţul la care se uită lumea ? întrebă Angelica cu sarcasm.

El se uită la ea cu o figură uimită :

— Înţelegi latina, micuţă cerşetoare ?

---

[1] Un prinţ trebuie să aleagă cu grijă obiectul dorinţelor sale, căci lumea e cu ochii pe el (latină).

— Pentru un sărăntoc, o vorbești bine...

Studentul își frecă buza de jos, în semn de perplexitate.

— Cine ești, de fapt ? întrebă el cu blîndețe. Ai picioarele însîngerate. Trebuie să fi alergat mult timp. Ce te-a speriat așa ?

Și, pentru că ea nu spunea nimic :

— Ai un cuțit acolo... O armă teribilă, un pumnal egiptean. Știi să-l folosești ?

Angelica îl privi șiret, printre gene :

— Poate.

— Aha ! exclamă acesta, dîndu-se mai la o parte.

Luă apoi un pai și începu să-l mestece, cu ochi gînditori. Curînd, Angelica avu impresia că nu se mai gîndește la ea. Dar la ce se gîndea, oare ? Poate la turnurile acelea de la Notre-Dame,. unde spusese că va fi închis... Fața lui, foarte palidă, părea acum, cînd era imobilă și distantă, mai puțin tînără. Ea descoperi, la colțul ochilor săi, acele urme de ofilire cu care mizeria sau desfrîul marchează un om în plină tinerețe.

De altfel, era un om fără vîrstă. Corpul slab, în haine prea largi, părea imaterial. Și ei i se făcu frică să nu dispară cumva, ca o nălucă.

— Cine ești ? murmură ea, punîndu-i mîna pe braț.

O privi cu ochii mijiți.

— Ți-am spus deja : sînt vîntul. Dar tu ?

— Eu sînt adierea.

El începu să rîdă și o luă de după umeri.

Și ce fac vîntul și adierea atunci cînd se întîlnesc.

Se aplecă încet, deasupra ei. Angelica se trezi întinsă în fîn, cu gura lui mare şi sensibilă foarte aproape de a ei. Expresia buzelor lui avea un mic rictus, care o înspăimînta, fără să ştie de ce. Un semn ironic, puţin crud. Dar privirea era blîndă şi zîmbitoare.

El rămase aşa, în suspans, pînă ce ea, magnetizată de chemarea lui, schiţă un gest către el. Atunci bărbatul se culcă pe jumătate de-asupra ei şi o sărută. Un sărut lung cît zece, timp în care gurile lor s-au despărţit şi unit din nou, fără grabă.

Pentru simţurile brutalizate ale Angelicăi, a fost ca o primenire. Delicii vechi reînviau, atît de diferite de plăcerea grosolană pe care se pricepuse să i-o dea fostul rîndaş — cu cîtă ardoare, totuşi ! — şi cu care se obişnuise.

„Adineauri eram foarte obosită — gîndi ea — şi acum nu mai sînt. Nu-mi mai simt corpul trist şi degradat. Asta înseamnă că n-a murit totul în mine..."

Se mişcă puţin în fîn, fericită să simtă, în curbura corpului său, dorinţa lui trezită, care va deveni, repede, zvîcnitoare.

Bărbatul se ridicase într-un cot şi continua s-o privească surîzînd. Nu era neliniştită, era atentă doar la căldura care se răspîndea în ea. Curînd va fi din nou în puterea lui, avea tot timpul.

— Ciudat, murmură el, ai fineţuri de mare doamnă. N-ai crede asta, văzîndu-ţi hainele zdrenţăroase.

Ea rîse uşor.

— Într-adevăr ? Frecventezi marile doamne, tu, seniorul amărîţilor de studenţi ?

— Uneori.

O gîdilă pe vîrful nasului cu o floare uscată şi îi explică :

— Cînd am burta prea goală, mă angajez la băile de abur Saint-Nicolas, ale lui moş Georges. Aici vin marile doamne să adauge puţin piper amorurilor lor mondene. Oh ! desigur, eu nu sînt o brută, ca „Frumosul", şi plăcerile pe care le oferă bietul meu trup prost hrănit sînt mai puţin scumpe decît cele ale acestui golan solid şi păros, care pute a ceapă şi a vin negru. Dar am alte săgeţi în arc. Da, draga mea.. Nu găseşti în tot Parisul poveşti obscene mai bune ca ale mele. Iar partenerelor mele le plac îndeajuns ca să revină. Le fac să rîdă pe aceste frumoase tîrfe. Și de ce are nevoie mai mult o femeie, decît s-o bine-dispună cineva ? Vrei să-ţi spun povestea cu ciocanul şi cu nicovala ?

— Oh, nu ! spuse repede Angelica, te rog, nu-mi place genul acesta de poveşti.

El păru înduioşat.

— Biată inimioară ! Inimioară dragă ! Ciudat ! Pînă acum mi-a fost dat să întîlnesc destule mari doamne care păreau nişte tîrfe, dar niciodată o zdrenţăroasă care să pară o mare doamnă. Tu eşti prima... Eşti atît de frumoasă, încît pari un vis. Ascultă, auzi clopotele de la biserica Samaritaine, pe Pont-Neuf ?... În curînd e amiază. Vrei să mergem pe Pont-Neuf, să şparlim cîteva mere pentru masă ? Și un buchet de flori în care să-ţi bagi năsucul ? O să-l ascultăm pe Marele Mathieu cum îşi debitează minciunile şi o să ne uităm cum cîntă bătrînul cu caterinca. Şi o să-i dăm cu tifla ursuzului care mă caută să mă spînzure.

— De ce să te spînzure ?

— Dar... nu știi, deci, că sînt căutat ca să fiu spînzurat ? întrebă el uimit.

„Hotărît lucru, e cam nebun, dar e simpatic", își spuse ea.

— Acum îmi amintesc, spuse el brusc ; te-am mai văzut pe Pont-Neuf. Nu ești din banda lui Calembredaine, vestitul tîlhar ?

— Ba da, într-adevăr, sînt a lui Calembredaine!

El se dădu înapoi, cu o expreesie de groază comică.

— Ai ! Ai ! În ce m-am băgat, flecar incorigibil ce sînt ! Nu ești cumva, din întîmplare, acea marchiză a Îngerilor, pe care tîlharul nostru este gelos de moarte ?

— Da, dar...

— Iată unde duce inconștiența femeilor ! strigă el dramatic. Nu puteai să mi-o spui mai devreme, mizerabilo ? Ți-ar place să vezi cum curge sîngele de nătărău pe care-l port în vene ? Ai ! Ai ! Calembredaine ! Ce baftă am ! Să găsesc femeia vieții mele și ea să fie a lui Calembredaine !... Dar ce-mi pasă ! Cea mai adorabilă iubită este încă viața însăși. Adio, frumoasa mea !

Adună din fîn o pălărie veche, cu fund conic, cum purtau dascălii de școală și, înfundîndu-și-o pe claia de păr blond, se strecură afară de sub coviltir.

— Fii bună, mai șopti el, cu un surîs, și nu-i povesti stăpînului tău ce-am îndrăznit... Da, văd că n-o să-i spui nimic. Ești o scumpă, marchiză a Îngerilor... O să mă gîndesc la tine pînă-n ziua cînd or să mă spînzure... și chiar după aceea... Adio !

Îl auzi bîjbîind în josul șlepului, apoi îl zări, în soare, fugind pe mal. Îmbrăcat tot în negru, cu pălăria ascuțită, cu gambele subțiri și cu pelerina

găurită, care se umfla în vînt, semăna cu o pasăre ciudată.

Marinarii, care îl zăriseră ieşind de pe şlep, aruncară cu pietre după el. Dar el îşi întoarse către ei faţa palidă şi izbucni în hohote de rîs. Apoi dispăru subit, ca o părere.

6

Această ciudată apariţie o înseninase pe Angelica şi îi alungase din minte amintirea amarei sale întîlniri cu Desgrez, din timpul nopţii.

Mai bine să nu se mai gîndească la asta. Scutură din cap şi îşi trecu mîna prin păr ca să-şi desprindă firele de iarbă uscată. Pentru moment, nu trebuia să distrugă farmecul acestei ore. Suspină cu puţin regret. Chiar fusese pe punctul de a-l înşela pe Nicolas ?

Marchiza Îngerilor ridică din umeri şi rîse puţin, cu răutate. Nu poţi înşela un astfel de amant. Nimic n-o lega de Nicolas, în afară de sclavia mizeriei.

Datorită mişcării de recul a bărbatului de adineauri, ea putu să-şi dea seama, încă o dată, de puterea protecţiei cu care o înconjurase banditul. Fără el şi fără dragostea lui exclusivă, n-ar fi căzut încă şi mai jos ?

În schimb, ea îi dăduse corpul ei nobil şi rasat, la care el visase întotdeauna.

Erau chit. N-ar fi avut nici un scrupul să se bucure cu altul de plăceri mai blînde, cărora le uitase savoarea. Dar acel altul fugise şi era bine şi aşa. N-ar fi suportat să afle cum cuţitul lui Calem-

bredaine l-a amuțit pentru totdeauna pe acest vorbăreț.

Angelica așteptă o clipă, înainte de a se strecura, la rîndul ei, din stogul de fîn. Cînd atinse apa, simți că e rece, dar nu înghețată și, privind în jurul ei, fu uimită de lumină ; atunci își dădu seama că a venit primăvara.

Parcă studentul îi vorbise chiar de flori și de fructe pe Pont-Neuf. Angelica descoperi, ca la un semn al baghetei magice, toată desfășurarea acestui anotimp blînd.

Cerul mohorît era plin de roz și Sena avea o platoșă argintată. Pe suprafața sa netedă și calmă treceau bărci. Se auzea zgomotul vîslelor. Mai jos, lopățelele spălătoreselor băteau în ritm vioi.

Ascunzîndu-se de privirile marinarilor, Angelica se spălă în apă rece, care îi biciui în mod plăcut sîngele. Apoi, după ce s-a îmbrăcat, a luat-o de-a lungul malului, pînă la Pont-Neuf.

Cuvintele necunoscutului reușiseră să trezească spiritul Angelicăi, amorțit de iarnă.

Pentru prima dată, ea văzu Pont-Neuf-ul în toată splendoarea sa, cu arcadele albe și cu viața sa spontană, veselă, neobosită.

Era cel mai frumos pod din Paris, preferat între toate, căci el unea, pe drumul cel mai scurt, cele două maluri ale Senei și Insula Cetății.

O zarvă neîntreruptă se ridica de pe el, în care se amestecau strigătele micilor meseriași în căutare de lucru și reclamele vracilor și ale dentiștilor improvizați, cu refrene de cîntece, cu bătaia clopotelor de la biserica Samaritaine și cu văicărelile cerșetorilor.

Angelica păşi printre rîndurile de dughene şi tarabe. Era desculţă, şi cu rochia zdrenţuită. Îşi pierduse boneta şi părul lung îi cădea pe umeri, aurit de soare. Dar asta n-avea nici o importanţă. Pe Pont-Neuf, picioarele desculţe păşeau alături de pantofii grei ai meşteşugarilor şi de tocurile roşii ale curtenilor.

Se opri în faţa castelului de apă al bisericii Samaritaine pentru a privi „orologiul iscusit" care indica nu numai orele, dar şi zilele şi lunile, şi punea în mişcare clopotele care marcau orele şi pe care constructorul său, ca un bun flamand ce era, nu putuse să le uite.

Pe faţada acestei instalaţii monumentale, care furniza apă palatelor Luvru şi Tuileries, era un basorelief reprezentînd scena din Evanghelie în care Samariteana îi toarnă apă lui Isus, lîngă fîntîna lui Iacob.

Angelica se opri în faţa fiecărei dughene, în faţa negustorului de jucării, în faţa negustorului de păsări domestice, a păsărarului, a negustorului de jucărioare cu Hopa-Mitică, în faţa vînzătorului de cerneală şi culori, a celui de marionete, în faţa celui care tunde cîini şi a celui care jonglează cu pahare. Îi zări pe Pîine-Neagră, cu şiragul lui de scoici, pe Moarte-Şobolanilor cu spada şi tristul său vînat, pe maica şi taica Hurlurot, în colţul bisericii.

În mijlocul unui cerc de gură-cască, bătrînul orb scîrţîia la scripcă, iar cotoroanţa zbiera o romanţă sentimentală, în care era vorba de spînzuraţi, de cadavre cărora le mîncau corbii ochii şi de tot felul de orori, pe care oamenii le ascultau cu capul plecat, ştergîndu-şi ochii. Execuţiile prin spînzurătoare şi procesiunile erau cele mai bune

spectacole pentru ei, spectacole gratuite, la care simţeai cu tărie că ai un corp şi un suflet.

Maica Hurlurette îşi făcea numărul foarte convingător :

„Ascultaţi-mi toţi colinda
Căci atunci cînd voi pleca
La spînzurătoare,
Pentru voi mă voi ruga
Pînă-oi scoate limba“

Puteai să vezi pînă în fundul gurii ei ştirbe. O lacrimă i se prelinse pe obraz şi dispăru printre riduri. Era înspăimîntătoare şi admirabilă.

Cînd îşi termină romanţa, într-un tremolo suprem, îşi înmuie degetul în gură şi începu să împartă nişte foi pe care le ţinea sub braţ, strigînd :

— Cine n-are un spînzurat printre ai lui ?

Ajunsă în dreptul Angelicăi, izbucni în strigăte de bucurie :

— Hei, Hurlurot, uite-o pe tinerică ! Dacă ai şti ce concert ne face omul tău de azi-dimineaţă ! Zice că blestematul ăla de cîine te-a gîtuit. Pune la cale să-i arunce pe toţi calicii şi pe toţi schilozii din Paris, asupra închisorii Châtelet. Şi ea, marchiza, se plimbă pe Pont-Neuf !...

— De ce nu ? protestă Angelica, sfidător. Doar şi dumneata te plimbi pe-aici !

— Eu muncesc, zise bătrîna, aferată. Nici nu poţi să-ţi închipui cît aduce cîntecul ăsta. Îi spun mereu Poetului-Ţicnit :

— Dă-mi spînzuraţi. Nimic nu aduce mai mult decît spînzuraţii. Uite, vrei şi tu unul ? E gratis, că tu eşti marchiza noastră.

— O să ai un cîrnat pus de-o parte în seara asta,la turnul Nesle, îi promise Angelica şi se în-

depărtă, odată cu ceilalți gură-cască, citind foaia pe care i-o dăduse bătrîna.

„Ascultați-mi toți colinda,
Căci atunci cînd voi pleca
La spînzurătoare
Pentru voi mă voi ruga
Pînă-oi scoate limba."

În colțul de jos al paginii era o semnătură pe care o cunoștea : cea a Poetului-Țicnit. Amintirea tăioasă a urii urcă în inima Angelicăi. Privi spre calul de bronz. Acolo, i se spusese, între copitele calului, se cățăra uneori Poetul-Țicnit ca să doarmă. Borfașii îi respectau somnul. De altfel, n-aveai ce să furi de la el. Era mai sărac decît cel mai sărac dintre calici, mereu rătăcitor, mereu flămînd, mereu urmărit și provocînd mereu scandaluri prin vorbele sale înveninate, spuse la adresa oricui.

„Cum de nu s-a găsit încă nimeni să-l omoare ? se gîndi Angelica. Eu una l-aș omorî cu plăcere dacă l-aș întîlni. Dar aș vrea ca mai întîi să-i spun de ce..."

Mototoli hîrtia și o aruncă în apă. Trecu o trăsură, precedată de curieri, care săreau ca niște veverițe. Arătau magnific în livrelele lor de mătase și cu pene la pălărie.

Mulțimea încerca să vadă cine era în trăsură. Angelica îi privea pe curieri și se gîndea la Picior-Sprinten, a cărui inimă era slăbită de atîta alergat.

Bunul rege de bronz Henric al IV-lea strălucea în soare și zîmbea pe deasupra unei grădini de umbrele de soare roșii și roz. De jur-împrejurul statuii se instalaseră vînzătoarele de portocale și de flori. Un strigăt puternic anunță fructele aurii :

— Portugalia ! Portugalia !

Vînzătoarele de buchete de la Pont-Neuf se instalau aici încă din zori. Veneau din strada Bouquetterie, lîngă Sain-Julien-le-Pauvre, unde era sediul breslei lor, sau din strada l'Arbre-Sec, unde se aprovizionau din grădinile Frères Provençaux.

Cele mai tinere se plimbau prin mulţime, purtînd pe braţ coşurile cu tuberoze, cu trandafiri şi cu iasomie, timp în care cei mai în vîrstă supravegheau cîte o tarabă, la adăpostul unei umbrele de soare roşii.

Una dintre aceste cumetre o angajă pe Angelica să o ajute să facă buchete şi, pentru că le făcea cu gust, îi dădu douăzeci de bănuţi.

— Eşti prea în vîrstă ca să fii ucenică, îi spuse ea după ce o examină. Dar unei fetiţe i-ar trebui doi ani ca să înveţe să facă buchete ca tine. Dacă ai vrea să lucrezi pentru mine, ne-am putea înţelege.

Angelica făcu nu din cap, îşi strînse bănuţii în palmă şi se îndepărtă. În mai multe rînduri se uită la cele cîteva monede pe care i le dăduse negustoreasa. Erau primii bani pe care îi cîştigase din munca ei.

Merse şi îşi cumpără două clătite de la un vînzător ambulant, pe care le devoră în timp ce se amestecă printre acei gură-cască ce rîdeau în gura mare în faţa carului Marelui Mathieu.

Splendid, acest Mare Mathieu ! Era instalat vis-à-vis de regele Henric al IV-lea şi nu se temea nici de zîmbetul şi nici de maiestatea sa.

În picioare, pe platforma carului său cu patru roţi, înconjurat de o balustradă, se adresa mulţimii cu o voce tunătoare, care se auzea de la un capăt la altul al Pont-Neuf-ului.

Orchestra sa personală, compusă din trei muzicanţi care cîntau la trompetă, tambur şi cimbal îi

sublinia discursul și acoperea, cu un vacarm de-ți plesnea capul, vaietele clienților cărora el le scotea dinții.

Entuziast, perseverent, uimitor de viguros și de îndemânatic, Marele Mathieu venea de hac chiar și celor mai tari dinți, chiar dacă îl aducea pe pacient în cele mai ciudate poziții, îngenunchiat sau ridicat de la pămînt în vîrful cleștelui. După care îl trimitea, cu respirația tăiată, să-și clătească gura la negustorul de rachiu.

Între doi clienți, Marele Mathieu, cu pana de la pălărie în vînt, cu colierul său, format din două șiraguri de dinți și etalat pe haina de mătase, cu sabia care-i ajungea pînă la tocuri, se plimba dintr-un capăt la celălalt al platformei, lăudîndu-și priceperea și calitatea drogurilor sale, a prafurilor, a doctoriilor amestecate cu miere și a alifiilor de toate felurile, preparate cu grijă, cu mult unt, ulei, ceară și cîteva ierburi inofensive.

— Priviți, doamnelor și domnilor, pe cel mai mare personaj al lumii, un virtuoz, un fenomen în profesia sa, un adevărat model în medicină, succesorul lui Hipocrate și, în linie directă, cercetător al naturii, blestemul tuturor facultăților, priviți-l cu ochii voștri pe medicul metodic, galic, hipocratic, patologist chimist, alchimist, empirist. Îi tratez pe soldați din bunăvoință, pe săraci în numele Domnului, iar pe negustorii bogați pentru bani. Nu sînt nici doctor, nici filozof, dar leacul meu face cît toți doctorii și toți filozofii. Experiența valorează mai mult decît știința. Am aici o pomadă care albește tenul : e albă ca zăpada, parfumată ca balsamul și ca moscul... Am aici, de asemenea, o alifie de o valoare inestimabilă, căci, ascultați-mă bine, bărbați galanți și femei galante, acest unguent îi

apără pe cei şi pe cele care îl folosesc, de spinii trădători ai trandafirului dragostei.

Şi adăugă, ridicîndu-şi braţul cu lirism :

„Veniţi, domnilor, să cumpăraţi
Remediul pentru orice rău :
E o pudră uimitoare,
Ce-i face pe proşti cumpătaţi,
Dă escrocilor onoare
Şi inocenţă celor vinovaţi :
Dă bătrînelor amanţi,
Bătrînilor le dă fecioare
Şi-nţelepciune celor ignoranţi."

Această ultimă tiradă, pe care-o debita învîrtindu-şi în cap ochii enormi, o făcu pe Angelica să rîdă în hohote. El o zări şi îi făcu un semn amical.

„Am rîs. Oare de ce-am rîs ? se întrebă Angelica. Ce spune el acolo, e complet idiot."

Dar avea chef de rîs.

Puţin mai încolo, pe o estradă micuţă, un bătrînel simpatic, cu un picior de lemn, încerca să atragă atenţia trecătorilor.

— Veniţi să-l vedeţi pe omul roşu. Cel mai curios fenomen al naturii. Vă credeţi nişte savanţi pentru că aţi văzut cîţiva oameni cu pielea neagră. Dar ce este acum mai banal decît aceşti marocani cu care ne inundă Marele Turc ? În timp ce eu vă voi arăta un om necunoscut, dintr-o lume necunoscută — am numit America, ţara uimitoare, de unde vin şi eu...

Cuvîntul „America" o reţinu pe Angelica în faţa estradei.

Comediantul cu picior de lemn era un bărbat în vîrstă, nebărbierit, legat la cap cu un fular roşu.

Nu părea să fi avut grija de a se împopoţona cumva, asemenea celorlalţi măscărici sau vraci de pe Pont-Neuf, cu găteli false şi strălucitoare. Cămaşa murdară, în dungi roşii şi albe, vesta peticită, vocea spartă, care nu prea se auzea, nu reuşeau să adune spectatori. Purta la una din urechi un mic cercel de aur.

— Eu, care sînt un bătrîn marinar şi care am umblat şi umblu fără încetare pe navele regelui, cîte n-aş putea să vă spun despre acele ţinuturi necunoscute ? Dar sunteţi grăbiţi, doamnelor şi domnilor, văd eu bine. De aceea, n-am adus numai amintiri, ci şi pe acest curios fenomen pe care l-am capturat eu însumi, acolo, în America.

Şi arătă cu vîrful unei baghete spre un fel de gheretă acoperită de o perdea şi care părea a fi tot arsenalul demonstraţiei sale.

— Omul roşu, doamnelor şi domnilor, omul roşu !

Angelica aruncă cei cîţiva bănuţi care îi mai rămăseseră într-un mic taler de lemn aşezat în faţa estradei. Alţi gură-cască o imitară.

Cînd invalidul socoti că numărul de spectatori era suficient de mare, trase perdeaua cu un gest teatral. În fundul gheretei era o statuie, din pămînt ars, ai fi zis, şi care avea capul şi şalele acoperite cu pene.

Statuia se mişcă şi înaintă cîţiva paşi în soare! Oamenii murmurară. Fără nici o îndoială, era, într-adevăr, un om. Avea nasul, gura şi urechile împodobite cu inele, iar ochii alungiţi aruncau asupra mulţimii o privire îndepărtată. Pielea sa avea o tentă arămie destul de pronunţată, dar nu mai mult decît pielea unor munteni spanioli sau italieni, gîndiră spectatorii. În definitiv, în afară de pe-

nele care îi acopereau capul și șalele, omul cu pielea roșie nu era chiar așa de extraordinar.

După ce l-au privit pe îndelete și după ce și-au schimbat părerile între ei, oamenii au plecat, iar bătrînul marinar îl trimise pe fenomen înapoi, în gheretă. Apoi își acordă răgazul de a răzui puțin tutun și de a face din el un cocoloș, pe care începu să-l mestece.

Angelica rămase lîngă estradă. Vîntul care sufla dinspre Sena și care îi umfla părul, nu făcea decît și mai adevărată iluzia largului mării, iscată în mintea ei de acest singur cuvînt. America.

Se gîndi la fratele ei, Yosslin, îl revăzu ridicîndu-și către ea privirea strălucitoare și sălbatică, în timp ce murmura :

— Eu o să plec pe mare.

Pastorul Rochefort venise într-o seară, se așezase în fața căminului copiilor de Sance și aceștia îl înconjuraseră cu ochii mari, plini de uimire. Yosslin... Raymond... Hortense... Gontron... Angelica... Madelon... Denis... Marie-Agnés... Cît erau de frumoși copiii de Sancé, în nevinovăția și necunoașterea destinului lor ! Îl ascultau pe străin și cuvintele lui le înflăcărau inimile.

— Nu sînt decît un călător curios să vadă ținuturi noi, avid să cunoască locurile acelea, în care nimănui nu-i este foame sau sete și în care omul se simte liber. Acolo am înțeles că răul vine de la omul de rasă albă, pentru că el, nu numai că n-a ascultat cuvîntul Domnului, dar, mai mult, l-a răstălmăcit. Căci Domnul nu ne-a poruncit să ucidem, nici să distrugem, ci să ne iubim.

Angelica închise ochii. Cînd îi deschise din nou, îi văzu, la cîțiva pași de ea, în îmbulzeala de pe

Pont-Neuf, pe Jactance, Burduf, Bujor, Gobert, Frumosul şi pe ceilalţi, care o priveau.

— Surată, spuse Bujor, apucînd-o de braţ, o să mă duc să aprind o lumînare în faţa Părintelui Ceresc de la Saint-Pierre-aux-Boeufs. Am crezut că n-o să te mai vedem niciodată !

— Închisoarea Chatelet sau Azilul general, astea erau singurele posibilităţi pentru tine.

— Cu condiţia să nu fi fost ruptă în bucăţi de cîinele ăla blestemat.

— Sparge-Broască şi Prudent au fost prinşi. Au fost spînzuraţi azi-dimineaţă, în piaţa Grève.

O înconjurară. Şi astfel regăsi ea feţele lor sinistre, vocile răguşite, de beţivi, şi, totodată, lanţurile pegrei, acele lanţuri pe care nu le putea rupe într-o zi. Totuşi, după ceea ce ea urma să numească „ziua şlepului cu fîn" sau „ziua Pont-Neuf-ului", se trezi în ea o rază de speranţă. Nu ştia nici ea de ce speră. Nu poţi să urci din străfunduri tot atît de repede cum cobori.

— O să ne distrăm, frumoaso, spuse Bujor. Ştii de ce ne plimbăm aşa, în plină zi, pe Pont-Neuf? Pentru că micul Flipot o să-şi treacă proba de tăiat punga.

Flipot, unul dintre băieţandrii răpciugoşi de la turnul Nesle, îşi schimbase, pentru această împrejurare, zdrenţele cu un costum de serj mov şi cu nişte pantofi mari, în care se mişca cu greutate. Avea chiar şi un guler de pînză în jurul gîtului şi toate acestea, împreună cu o traistă de pluş în care se presupunea că-şi duce cărţile şi penele, îl făceau să semene foarte bine cu un copil de meşteşugar care trage chiulul de la şcoală şi cască gura pe Pont-Neuf, în faţa teatrului de marionete.

Jactance îi dădu ultimele sfaturi :

— Ascultă-mă, puştiule. E vorba numai să-i tai punga, aşa cum ai mai făcut-o deja. Dar o să vedem dacă eşti în stare să te strecori într-o încăierare şi să-ţi faci treaba. Ai înţeles ?

— Îhî, răspunse Flipot. Apoi îşi trase nasul nervos şi se şterse de mai multe ori cu mîneca la nas.

Tovarăşii săi îi priviră cu grijă pe trecători.

— Ia să vedem, uite un domn bine, care merge pe jos şi e foarte atent la doamna drăguţă care-l însoţeşte... E un noroc ! L-ai ochit pe bogătaşul care se apropie, Flipot ? Iată-i că se opresc în faţa Marelui Mathieu. Acum e momentul ! Ia-ţi foarfeca, puştiule, şi du-te la cules.

Cu un gest solemn, Jactance îi dădu băiatului o foarfecă ascuţită cu grijă şi îl împinse în mulţime. Complicii săi se strecurară deja printre spectatorii Marelui Mathieu.

Ochiul exersat al lui Jactance urmărea cu atenţie evoluţia ucenicului său. Deodată, începu să strige :

— Atenţie, dom'le ! Hei ! vă taie punga, senior !...

Trecătorii priviră în direcţia pe care o arăta el şi începură să fugă. Bujor zbieră :

— Fiţi atent, prinţe ! E acolo un puşti care vă uşurează !

Gentilomul îşi duse mîna la pungă şi dădu peste mîna lui Flipot.

— Hoţul ! urlă el.

Însoţitoarea sa scoase un strigăt strident.

Învălmăşeala a fost imediată şi totală. Oamenii strigau, loveau, se apucau de gît şi îşi cărau unul

altuia lovituri, în timp ce acoliţii lui Calembredaine măreau dezordinea cu strigătele şi şmecheriile lor.

— Am pus mîna pe el !

— El e !

— Prindeţi-l ! Scapă !

— Acolo !

— Pe aici !

Copii striviţi în mulţime plîngeau. Femeile leşinau. Mai multe dughene au fost răsturnate, cîteva umbrele roşii au zburat în Sena. Ca să se apere, negustorii de fructe au început să arunce cu mere şi cu portocale. Animalele celui care tundea cîini se amestecară şi intrară în picioarele oamenilor, ca nişte bulgări de blană, lătrînd şi lăsînd bale.

Frumosul trecea de la o femeie la alta, le prindea pe burgheze de talie, le săruta şi le mîngîia, în cel mai îndrăzneţ fel cu putinţă, sub ochii uluiţi ai soţilor, care încercau în zadar să-l lovească cu bastoanele. Loviturile lor cădeau asupra altora, care se răzbunau smulgîndu-le perucile soţilor ultragiaţi.

În mijlocul acestui vîrtej, Jactance şi complicii săi tăiau pungi, goleau buzunarele de la veste, smulgeau pelerine, în timp ce Marele Mathieu, de la înălţimea corpului său, urla ca un apucat, în vacarmul făcut de orchestra sa, învîrtindu-şi sabia pe deasupra capului.

— Haideţi, băieţi ! Mişcaţi-vă ! Asta face bine la sănătate.

Angelica se refugiase pe treptele de la soclul statuii, de unde vedea tot spectacolul.Lipită de grilaj, rîdea cu lacrimi. Ziua se termina chiar prea bine. Era exact ceea ce-i trebuia ca să-şi satisfacă acea dorinţă de a rîde şi de a plînge, care o chinuia de cînd se trezise din somn în fîn, sub mîngîierile necunoscutului.

Ea îi reperă pe taica şi pe maica Hurlurot, agăţaţ unul de altul, înotînd prin agitaţia bătăliei ca un enorm şomoiog de zdrenţe murdare.

Izbucni şi mai tare în rîs. Aproape că se sufoca! Oh ! într-adevăr era bolnavă de atîta rîs ! ...

— Ce-i aşa de caraghios, haimana ? mormăi o voce în spatele ei.

Şi o mînă o prinse de încheietură. Un sticlete nu se recunoaşte, se simte, îi spusese Bujor. După noaptea trecută, Angelica învăţase să miroasă de unde vine primejdia. Continuă să rîdă mai încet şi îşi luă un aer nevinovat.

— Da, e caraghios, oamenii ăştia se bat fără să ştie de ce.

— Şi ştii tu, poate, hai ?

Angelica se aplecă spre faţa poliţistului cu un surîs. Apoi, brusc, îi trase cu putere un pumn în nas, care îi răsuci acestuia cartilajul nazal şi, cum sub efectul durerii, el îşi dădu capul pe spate, îi trase una cu muchia palmei în mărul lui Adam! Era o lovitură pe care o învăţase de la Poloneză. Nu era atît de puternică încît să-l zăpăcească pe poliţist, dar suficientă ca să-l facă să-i dea drumul!

Eliberată, Angelica o luă la fugă, sărind ca o gazelă.

Fiecare se întoarse la turnul Nesle pe drumul său.

— Acum putem să socotim captura, spuse Jactance, dar ce recoltă, prieteni, ce recoltă !

Şi pe masă apărură pelerine, săbii, bijuterii, pungi sănătoase.

Flipot, garnisit ca o gîscă de Crăciun, adusese punga seniorului ce îi fusese desemnat. A fost deci

sărbătorit şi a mîncat laolaltă cu cei mari la masa lui Calembredaine.

7

— Angelica, murmură Nicolas, dacă nu te-aş fi regăsit...

— Ce s-ar fi întîmplat ?

— Nu ştiu...

O trase şi o strînse la pieptul său, s-o rupă.

— Oh, te rog, suspină ea, eliberîndu-se.

Îşi sprijini fruntea de gratiile ferestruicii. Cerul, de un albastru întunecat, îşi oglindea stelele în apa calmă a Senei. Aerul era înmiresmat de parfumul migdalilor în floare de prin parcurile şi grădinile cartierului Saint-Germain.

Nicolas se apropie de Angelica şi continuă s-o devoreze din priviri. Ea fu mişcată de intensitatea pasiunii lui statornice.

— Ce-ai fi făcut, dacă nu m-aş fi întors ?

— Depinde. Dacă te-ar fi prins sticleţii, mi-aş fi pus toţi ortacii în mişcare. Am fi supravegheat închisorile, azilurile, bordelurile. Te-am fi făcut să evadezi. Dacă te-ar fi sfîşiat cîinele, i-aş fi căutat peste tot, pe el şi pe stăpînul lui şi i-aş fi ucis... În sfîrşit, dacă...

Vocea lui deveni răguşită.

— Dacă ai fi plecat cu altul... te-aş fi găsit, iar pe el l-aş fi înjunghiat.

Ea zîmbi, aducîndu-şi aminte de un chip palid şi batjocoritor. Dar Nicolas era mai fin decît bănuia ea, iar dragostea îi ascuţea instinctele.

— Să nu crezi că poţi să-mi scapi aşa uşor, reluă el, pe un ton ameninţător. În lumea noastră

nu înșeli, ca în lumea bună. Și dacă o faci, mori. N-ar exista nici un loc în care să te poți ascunde... Sîntem prea mulți, prea puternici. Te-aș găsi oriunde, în biserici, în mănăstiri, pînă și în palatul regelui... Știi că sîntem bine organizați. Și mie, la urma urmelor, îmi place să pun la cale bătălii.

Își scoase cămașa zdrențuită și îi arătă un mic semn vînăt, aproape de sînul stîng.

— Uite, vezi asta ? Mama mi-a spus întotdeauna: „Este semnul tatălui tău!" Pentru că tatăl meu n-a fost secătura aia grasă de Merlot. Mama m-a avut înainte, cu un militar, un ofițer, cineva sus-pus! Nu mi-a spus niciodată numele lui. Dar, de cîte ori tata Merlot vroia să mă bată, mama îi striga : „Nu te atinge de cel mare, el are sînge nobil !" Nu știai asta, nu ?

— Bastard de cătană ! Ai și de ce să fii mîndru, zise ea cu dispreț.

El îi strînse cu putere umerii în mîinile lui puternice.

— Uneori te-aș zdrobi ca pe o alună. Dar acum ești prevenită. Dacă, vreodată, mă înșeli... Dacă te culci cu altul...

— Nu te teme. Îmbrățișările tale îmi ajung.

— De ce o spui cu răutate ?

— Pentru că ar trebui să am un temperament excepțional ca să mai cer încă. Dacă ai putea numai să fii puțin mai blînd !

— Eu nu sînt blînd ? se înroși el, eu care te ador ? Mai spune o dată că nu sînt blînd.

Își ridică pumnul. Ea îi strigă cu voce ascuțită :

— Nu mă atinge, secătură ! Brută ! Adu-ți aminte de Poloneză !

El lăsă să-i cadă brațul. Apoi, după ce o privi sumbru, scoase un suspin.

— Iartă-mă, Angelica. Tu ești mereu cea mai puternică.

Zîmbi și întinse brațele spre ea, cu stîngăcie.

— Vino, totuși. O să încerc să fiu blînd.

Ea îl lăsă să o răstoarne pe patul improvizat și, indiferentă, pasivă, se oferi ea însăși îmbrățișării, devenită de-acum, familiară.

După ce-și satisfăcu dorința, el rămase încă un lung moment lipit de ea. Angelica simțea pe obraz peria aspră a părului lui, pe care îl tundea foarte scurt, din cauza perucii.

— Acum știu... Niciodată, niciodată n-o să fii a mea. Pentru că nu numai asta vreau eu de la tine. Îți vreau și inima.

— Nu poți să ai totul, bietul meu Nicolas, spuse Angelica, pe un ton înțelept. Altădată aveai o parte din inima mea, acum ai corpul meu întreg! Altădată erai prietenul meu Nicolas, acum ești stăpînul meu Calembredaine. Ai ucis pînă și amintirea afecțiunii pe care ți-o purtam atunci cînd eram copii. Dar, totuși, țin la tine, într-un fel, pentru că ești puternic.

Bărbatul se crispă. Mormăi și suspină, încă o dată :

— Mă întreb dacă n-o să fiu obligat să te omor, într-o zi.

Ea căscă, încercînd să adoarmă.

— Nu spune prostii.

Prin fereastră, stelele se reflectau în oglinzile de furat. Orăcăitul broaştelor de la piciorul turnului nu înceta o clipă.

— Nicolas, zise dintr-o dată Angelica.

— Da ?

— Îţi mai aduci aminte că am vrut să plecăm în America ?

— Da.

— Ei bine, dacă am pleca acum, cu adevărat?

— Unde ?

— În America.

— Eşti nebună !

— Nu, fii sigur... O ţară unde nu ţi-e frig, nici foame... unde eşti liber.

Insistă, grăbită :

— Ce ne aşteaptă aici ? Pe tine numai puşcăria, tortura, galerele sau ştreangul. Pe mine... pe mine, care nu mai am nimic, ce m-ar aştepta dacă tu n-ai mai fi ?...

— Cînd trăieşti la Curtea Miracolelor, nu trebuie să te gîndeşti niciodată la ceea ce te aşteaptă. Aici nu există mîine.

— Acolo poate că am putea avea pămînt fără bani. L-am cultiva... Te-aş ajuta.

— Eşti nebună ! repetă el, într-un nou acces de furie. Ţi-am explicat că n-am nimic dintr-un ţăran. Şi-ţi închipui c-am să plec şi să-i las lui Rodogone-Egipteanul clientela tîrgului Saint-Germain ?

Ea nu răspunse şi recăzu în pasivitatea sa obişnuită.

El mai mormăi cîteva clipe.

— Muierile astea, cînd le vine lor vreo idee !...

Furios, se întorcea de pe o parte pe alta, neputînd să se liniştească. O voce, în el, repeta :

— Ce te așteaptă ? Scara-Regretelor ? Da. Și ce dacă ? Parcă poți să trăiești în altă parte decît la Paris ?...

În noaptea primăvăratică, pieptul mare al lui Nicolas era plin de suspine reținute.

O privi pe Angelica cum doarme și, cuprins de gelozie, vru s-o trezească, pentru că zîmbea în somn.

Visa că pleacă pe mare, cu o navă încărcată cu fîn.

8

Într-o seară de vară, Jean-Pourri se strecură în refugiul lui Calembredaine, la turnul Nesle. Venise s-o caute pe o femeie care avea zece copii și care îi închiria, pe rînd, unora și altora. Ea se fixase la această sursă de venit și nu apela la cerșit decît din amuzament, iar la prostituție din obișnuință, ceea ce n-o împiedica, de altfel, să rămînă gravidă, ci dimpotrivă.

Jean-Pourri, venise să-și „rezerve" copilul pe care-l aștepta femeia. Ea îl avertiză, ca un bun negustor :

— O să-ți iau mai mult, căci va fi șchiop.

— Cum poți să știi ?

— Cel cu care l-am făcut e șchiop.

— Ho, la, la o luă Poloneza în zeflemea, cu un rîs gros. Ai noroc dacă știi cum arată ăla cu care l-ai făcut. Ești sigură că nu-l confunzi ?

— Eu îi aleg pe ei, răspunse cealaltă cu demnitate.

Și continuă să toarcă un caier de lînă murdară. Era o femeie activă, căreia nu-i plăcea să stea degeaba.

Maimuțica Piccolo sări pe umerii lui Jean-Pourri și îi smulse cu putere o mînă de păr.

— Animal nebun ! strigă bărbatul, apărîndu-se cu pălăria.

Angelica era destul de mulțumită de inițiativa favoritei ei. Ea nu-și ascundea repulsia pe care i-o inspira călăul copiilor. Dar, cum Jean-Pourri era un individ temut și respectat de Marele Coesre, cu care împărțea ascunzișul, își chemă înapoi maimuța.

Jean-Pourri își freca craniul, mormăind niște înjurături. Îl prevenise deja pe Marele Coesre că oamenii lui Calembredaine sînt obraznici și periculoși. Se credeau stăpîni. Dar o să vină ea ziua în care ceilalți hoți se vor revolta. Și în ziua aceea...

— Vino să bei un pahar, îi spuse Poloneza pentru a-l calma.

Și îi turnă un polonic plin de vin fiert. Lui Jean-Pourri îi era mereu frig, chiar și în plină vară. Se vede treaba că în venele lui curgea sînge de pește. De altfel, avea ochii verzi-albaștri și pielea lipicioasă și rece ca a unui pește.

Bău cu un zîmbet oribil, care lăsă să i se vadă dinții stricați.

Thibault-Flașnetarul intră în sală, urmat de micul Linot.

— Ah, iată-l pe drăguțul de băiat, zise Jean-Pourri, frecîndu-și mîinile. Thibault, de data asta, hotărît, ți-l cumpăr și-ți dau — ține-te bine — îți dau cincizeci de livre: o avere.

Bătrînul îi aruncă o privire încurcată, prin fereastra pălăriei sale de pai.

— Ce vrei să fac cu cincizeci de livre ? Şi apoi, cine o să mai bată la tobă, cînd n-o să-l mai am ?

— O să înveţi un alt copil.

— Acesta este nepotul meu.

— Ei bine, nu-i doreşti fericirea ? zise îngrozitorul Jean-Pourri cu un zîmbet viclean. Gîndeşte-te că nepotul tău va fi îmbrăcat în catifea şi dantelă. Nu te mint, Thibault. Ştiu cui o să-l vînd. Va fi favoritul unui prinţ, şi, mai tîrziu, dacă va fi priceput, va putea să ajungă la cele mai înalte situaţii.

Jean-Pourri mîngîie buclele negre ale copilului.

— Ţi-ar place, Linot, să ai haine frumoase, să mănînci pe săturate, în vase de aur, să ronţăi drajeuri ?

— Nu ştiu, răspunse băiatul cu o strîmbătură.

Nu putea să-şi imagineze asemenea delicii copilul care nu cunoscuse decît mizeria, alături de bunicul său.

O rază de soare gălbuie, care se strecurase prin deschizătura uşii, îi lumina pielea aurie. Avea gene lungi şi dese, ochi mari, negri şi buze roşii ca cireşile. Îşi purta zdrenţele cu graţie. L-ai fi putut lua drept un mic senior deghizat şi părea surprinzător că o asemenea floare a putut să răsară în mocirlă.

— Hai! să mergem ! O să ne-nţelegem bine, noi doi, zise Jean-Pourri.

Şi îşi puse mîna în jurul umerilor copilului.

— Vino drăguţule, vino mieluşelul meu.

— Dar eu nu sînt de acord ! protestă bătrînul şi începu să tremure. N-ai dreptul să-mi iei nepotul!

— Nu ţi-l iau, ţi-l cumpăr. Cincizeci de livre! E corect, nu ? Şi stai potolit, altfel n-o să pupi nimic. Asta-i.

Il dădu la o parte pe bătrîn și porni către ușă, luîndu-l cu el și pe Linot.

Numai că în fața porții o găsi pe Angelica.

— Nu poți să-l iei fără permisiunea lui Calembredaine, spuse ea foarte calm.

Și, luîndu-l de mînă pe copil, îl duse înapoi în sală.

Tenul ca de seu al negustorului de copii nu avu cum să se albească mai mult. Jean-Pourri rămase fără grai cîteva secunde bune.

— Asta-i acum ! Asta-i acum !

Și își trase un scaun de bucătărie.

— Bine, o să-l aștept pe Calembredaine.

— Poți să-l aștepți mult și bine, zise Poloneza. Dacă ea nu vrea, n-o să-l ai. El face tot ce vrea marchiza, concluzionă ea, într-un amestec de ranchiună și de admirație.

* *
*

Calembredaine, urmat de oamenii săi, nu se întoarse pînă noaptea. Și, înainte de orice, ceru de băut. O să discute afaceri după aceea.

În timp ce el își turna pahar după pahar, cineva bătu la ușă, lucru neobișnuit printre calici. Se priviră, unul pe altul și Bujor, trăgîndu-și sabia, se duse să deschidă.

O voce de femeie întrebă de afară :

— Jean-Pourri este aici ?

— Intrați, totuși, spuse Bujor.

Torțele de rășină prinse de pereți în cercuri de fier luminară intrarea neprevăzută a unei tinere fete înfășurată în mantie și a unui lacheu în livrea roșie, care ducea un coș.

— Te-am căutat în Saint-Denis, îi explică fata lui Jean-Pourri. Dar ni s-a spus că eşti la Calembredaine. Se poate spune că ne faci să umblăm de colo pînă colo. Fără să mai spunem că de la Tuilleries am fi ajuns mai repede aici, la Nesle.

În timp ce vorbea, îşi dădu jos mantia şi îşi aranjă dantelele de la corsaj, unde strălucea o mică cruce de aur, atîrnată la gît cu o panglică de catifea neagră. Bărbaţilor li se aprinseră ochii la vederea acestei fete vioaie şi viguroase, căreia o bonetă fină, de dantelă, nu reuşea să-i ascundă părul roşu ca o flacără.

Angelica se retrăsese în umbră. O sudoare fină îi acoperi fruntea. O recunoscuse pe Bertille, camerista contesei de Soissons, care negociase cu ea, acum cîteva luni numai, cumpărarea lui Konassi-ba.

— Ai ceva pentru mine ? întrebă Jean-Pourri.

Cu un aer promiţător, fata ridică şervetul de pe coşul pe care lacheul îl puse pe masă şi scoase din el un copil nou-născut.

— Iată, zise ea.

Jean-Pourri examină bebeluşul cu un aer sceptic.

— Gras, bine făcut... spuse el cu o strîmbătură. Într-adevăr, n-am cum să-ţi dau pe el mai mult de treizeci de livre.

— Treizeci de livre ! exclamă ea indignată. Auzi, Yacinthe ? Treizeci de livre. Nu, nu te-ai uitat bine la el ? Nu eşti în stare să apreciezi marfa pe care ţi-am adus-o.

Smulse scutecul şi pruncul rămase gol, în lumina flăcărilor.

— Priveşte-l bine.

Micuţul, trezit din somn, se mişcă uşor.

— Oh ! exclamă Poloneza, are sexul negru !

— Este un copil de maur, șușoti camerista; un amestec de alb cu negru. Știi cît de frumoși se fac mulatrii, cu pielea lor de aur. Nu vezi prea des așa ceva. Mai tîrziu, cînd va avea șase sau șapte ani, vei putea să-l vinzi foarte scump, ca paj.

Pufni cu răutate și adăugă :

— Cine știe ? Poate vei putea să-l vinzi chiar mamei lui, contesa de Soisson.

Ochii lui Jean-Pourri se aprinseră de poftă.

— Bine, hotărî el. Îți dau o sută de livre.

— O sută cincizeci.

Nedemnul personaj ridică brațele în aer.

— Vrei să mă ruinezi ! Îți închipui cît o să mă coste să-l cresc pe broscoiul ăsta, mai ales dacă vreau să-l mențin gras și viguros ?

Urmă o tîrguială dezgustătoare. Pentru a fi mai convingătoare, Bertille, lăsase copilul pe masă și își pusese mîinile în șold ; ceilalți se îngrămădiră să-l vadă mai bine și îl priveau cu un soi de groază. În afară de faptul că avea sexul foarte închis la culoare, nu se deosebea cu nimic de alți nou-născuți. Numai pielea părea s-o aibă mai roșie.

— Și, mai întîi de toate, cine-mi garantează că este, într-adevăr, mulatru ? spuse Jean-Pourri, rămas fără alte argumente.

— Îți jur că taică-său era mai negru decît fundul unui ceaun.

Fanny-Iepuroaica scoase un țipăt de spaimă :

— Oh, eu, în locul tău, aș fi înțepenit de frică. Cum a putut stăpîna ta...

— Nu se spune că e de-ajuns ca un maur să privească o femeie drept în ochi și aceasta rămîne gravidă ? întrebă Poloneza.

Camerista izbucni într-un rîs dezlănțuit.

— Se spune... Și chiar o repetă, care mai de care, de la Tuilleries la Palatul Regal, de cînd sarcina stăpînei mele a devenit evidentă. Bîrfa a ajuns pînă în camera regelui. Majestatea-sa a zis : „Într-adevăr ? Atunci trebuie că a fost o privire foarte adîncă". Și atunci cînd a întîlnit-o pe stăpîna mea în antecameră, i-a întors spatele. Vă închipuiți cît a supărat-o asta pe contesă ! Ea, care spera să pună gheara pe el ! Dar regele este furios pe contesă de cînd bănuiește că un om cu pielea neagră a putut fi pus în aceeași oală cu el. Și, din nefericire, nici soțul și nici amantul — ticălosul ăla mic de marchiz de Varoles — nu vor să-și asume paternitatea. Dar stăpîna mea are mai mulți ași pe mînecă. Știe cum să oprească bîrfa. Mai întîi, oficial, nu o să nască decît în decembrie.

Și Bertille se așeză și privi în jurul ei cu un aer triumfător.

— Toarnă-mi un pahar, Polonezo, o să vă povestesc tot. Nu-i șmecheră ? E de-ajuns să numeri pe degete. Maurul a plecat din serviciul stăpînei mele în februarie. Dacă naște în decembrie, înseamnă că nu e el tatăl, nu-i așa ? Între timp, o să-și lărgească cercurile rochiilor și o să se vaiete : „Oh ! dragă, acest copil se mișcă mult. Mă paralizează. Nu știu dacă voi putea merge la balul regelui în seara asta !" Și, apoi, în decembrie, o să nască cu tam-tam, chiar la Tuilleries. Atunci va fi momentul, Jean-Pourri, să ne vinzi un copil nou-născut. Și nu va mai conta cine-i este tată. Maurul va fi scos din cauză, asta-i tot ce vrem. Toată lumea știe că el este pe una dintre galerele regelui încă din februarie.

— De ce este la galere ?

— Pentru o poveste urîtă, de vrăjitorie! Era complicele unui vrăjitor care a fost ars în Place de la Grève.

În ciuda stăpînirii de sine, Angelica nu se putea împiedica să nu arunce o privire spre Nicolas. Dar el mînca şi bea cu indiferenţă. Ea se trase, din nou, în umbră. Ar fi dorit să poată pleca din sală, dar în acelaşi timp, murea de curiozitate să audă mai mult.

— Da, o poveste urîtă, reluă Bertille cu voce groasă. Diavolul acela negru ştia să facă farmece. L-au condamnat. De aceea nici n-a vrut „Vecina" s-o ajute pe contesă să lepede copilul.

Piticul Barcarole sări pe masă, lîngă paharul cameristei.

— Hm ! Am văzut-o pe doamna asta şi te-am văzut şi pe tine, de mai multe ori, roşcată frumoasă. Eu sînt micul demon care deschide uşa la celebra ghicitoare.

— Într-adevăr, te-aş fi recunoscut după obrăznicie.

— „Vecina" n-a vrut s-o ajute pe contesă să avorteze, tocmai pentru că purta copilul maurului.

— Cum de-a ştiut ? întrebă Fanny.

— Ea ştie tot. E o ghicitoare.

— Doar i s-a uitat în palmă şi i-a spus tot, comentă camerista speriată. I-a spus că e un copil cu sînge amestecat, că bărbatul negru cu care l-a făcut cunoaşte secretele magiei şi că nu poate s-o ajute să-i lepede copilul pentru că ăsta i-ar purta ghinion ei, care era de asemenea, vrăjitoare. Stăpîna mea era foarte amărîtă.

— Ce-o să ne facem, Bertille ? îmi spunea ea! S-a înfuriat rău de tot. Dar „Vecina" n-a cedat. I-a

spus că o s-o ajute să nască, atunci cînd va veni timpul, şi că nimeni n-o să ştie nimic. Dar că nu poate să facă mai mult. Şi i-a cerut mulţi bani. Lucrul s-a petrecut noaptea trecută la Fontainebleu, unde se afla toată curtea pe timpul verii. „Vecina" a venit cu unul dintre oamenii săi, un vrăjitor pe nume Lesage. Stăpîna mea a născut într-o căsuţă care aparţine familiei „Vecinei", foarte aproape de castel. În zori, am condus-o înapoi şi, încă de la primele ore, îmbrăcată la şapte ace şi fardată bine, s-a prezentat la regină, după obicei, pentru că ea conduce casa. Asta îi va surprinde cu siguranţă, pe cei care se aşteaptă s-o vadă, zilele acestea, pusă în încurcătură. Dar nu vor trage nici un folos de pe urma bîrfelor lor. Doamna de Saissons va fi, în continuare, însărcinată şi nu va naşte decît în decembrie un copil foarte slab ; şi s-ar putea chiar ca domnul de Saissons să-l recunoască.

Un formidabil hohot de rîs sublinie concluzia acestei poveşti, Barcarole făcu o tumbă şi zise :

— Am auzit-o pe patroana mea spunîndu-i lui Lesage că afacerea asta a contesei valorează cît găsirea unei comori ascunse.

— Oh ! „Vecina" e hrăpăreaţă, mormăi Bertille cu ciudă. A cerut atît de mult, încît stăpîna de-abia a mai putut să-mi dea şi mie un mic colier, drept mulţumire că am ajutat-o.

Camerista îl privi pe pitic cu un aer gînditor.

— Tu, zise ea brusc, cred că ai face fericită o persoană foarte sus-pusă, pe care o cunosc.

— Totdeauna am crezut că sînt făcut pentru o soartă mai bună, replică Barcarole, proptindu-se bine pe micile lui picioare crăcănate.

— Piticul reginei a murit şi asta a supărat-o rău pe regină, care e foarte capricioasă de cînd e

însărcinată. Iar pitica este disperată. Nimeni nu poate s-o consoleze. Ar avea nevoie de un nou tovarăş... pe măsura ei.

— Oh ! sînt sigur că o să-i plac acestei nobile doamne ! strigă Barcarole, apucînd-o pe cameristă de fustă. Du-mă, roşcată frumoasă, du-mă la regină. Nu-i aşa că sînt admirabil şi seducător ?

— Într-adevăr, nu-i urît, nu, Yacinthe ? spuse ea amuzată.

— Sînt chiar frumos, afirmă avortonul. Dacă natura mi-ar fi dat cîţiva centimetri în plus, aş fi fost cel mai căutat mustăcios. Şi cînd e vorba să fac curte femeilor, nu-mi mai tace gura.

— Pitica nu vorbeşte decît spaniola.

— Eu vorbesc spaniola şi germana şi italiana.

— Trebuie să-l ducem ! exclamă Betille, pocnindu-şi mîinile. Afacerea asta este excelentă şi ne va face remarcaţi de către Maiestatea-Sa. Să ne grăbim. Trebuie să fim înapoi, la Fontainebleu, mîine dimineaţă, ca să nu ni se observe lipsa. E nevoie să te punem în coşul micului mulatru ?

— Vă bateţi joc de mine, doamnă, protestă Barcarole, deja cu aere de mare senior.

Toată lumea rîdea şi se felicita. Barcarole la regină !... Barcarole la regină !

Calembredaine se mulţumi să-şi ridice nasul din strachină.

— Să nu-ţi uiţi tovarăşii cînd o să fii bogat, zise el. Şi făcu gestul semnificativ de a freca o monedă între degete.

— Să mă tai dacă o să-i uit ! protestă piticul, care cunoştea legile nemiloase ale calicimii.

Şi, sărind în colţul în care se găsea Angelica, îi făcu acesteia o plecăciune adîncă.

— La revedere ție, cea mai frumoasă, la revedere surioară, Marchiză a Îngerilor.

Curiosul omuleț își ridică ochii vii, extrem de perspicace către ea și adăugă, imitînd afectarea unui țafandache :

— Sper, draga mea dragă, că ne vom revedea! Îți dau întîlnire... la regină.

9

Curtea era la Fontainebleu. În timpul căldurilor, nimic nu era mai încîntător ca acest castel alb, inundat de verdeață, cu heleșteul său, în care înotau crapi și, printre ei, strămoșul, cu totul alb, care purta în nas inelul lui Francisc Întîiul. Apă, flori, boschete...

Regele lucra, regele dansa, regele gonea nebunește. Regele era îndrăgostit. Dulcea Luiza de La Vallière, speriată că a putut să inspire o pasiune acestei inimi regale, ridica spre suveran niște ochi magnifici, de un albastru închis, plini de langoare. Iar curtea se întrecea în a sărbători ascensiunea acestei modeste fete blonde, căreia Ludovic al XIV-lea tocmai îi răpise virginitatea, organizînd alegorii sugestive, în care Diana aleargă prin codru și sfîrșește prin a-i ceda lui Endymion.

Șaptesprezece ani, abia ieșită din sărăcia unei familii numeroase din provincie, izolată printre domnișoarele de onoare ale lui Madame...[1] Avea și de ce să fie tulburată Luiza de La Vallière, atunci cînd toate nimfele și zeițele pădurilor de la

---

[1] Madame — soția fratelui regelui, al doilea urma la tron.

Fontainebleu şuşoteau, la trecerea ei : „Iată favorita ! Cum se-nghesuie toţi în jurul ei ! Nu mai ştie cum să-şi ascundă prea marea dragoste și rușinea păcatului !“ Dar curtenii cunosc bine rotițele meseriei de parazit. Prin amantă poţi să ai trecere la rege, să țeși intrigi, să obţii posturi, favoruri, pensii. În timp ce regina, îngreunată de sarcină, rămînea ascunsă în apartamentele sale, lîngă pitica neconsolată, afară, în lumina puternică a zilei de vară, era un lanţ neîntrerupt de serbări și plăceri.

La cină, pe canal, cum nu erau locuri în bărci şi pentru ofiţeri, era o plăcere să-l vezi pe prinţul de Condé, care, în loc să cîștige bătălii sau să complotezze împotriva regelui, lua platourile cu mîncare ce i se întindeau dintr-o barcă vecină şi i le prezenta regelui și amantei sale, în chip de servitor model.

Așezată pe malul Senei, în duhoarea mîlului încins, Angelica privea soarele coborînd dincolo de Notre-Dame.

Deasupra înaltelor turnuri pătrate şi a acoperișului bombat al absidei, cerul era galben, împestriţat cu rîndunele. Din timp în timp, o pasăre trecea pe lîngă ea, aproape atingînd malul, cu un țipăt ascuțit.

De cealaltă parte a apei, sub casele monahale ale călugărilor de la Notre-Dame, o pantă cu sol de argilă marca cel mai mare loc de adăpat din Paris. La această oră, o mulţime de cai se îndreptau într-acolo, conduşi de birjari sau de lachei de echipaj. Nechezatul lor se ridica în liniștea serii.

Deodată, Angelica se ridică.

„Mă duc să-mi văd copiii" gîndi ea. Pentru douăzeci de bănuţi, un barcagiu o aduse în rada Saint-Landry. Angelica o apucă pe strada Enfer şi se opri la cîţiva paşi de casa procurorului Fallot de Sancé. Nu intenţiona să intre în casa surorii sale îmbrăcată cum era, cu fusta în zdrenţe, cu părul despletit, legat cu o batistă, şi cu pantofii scîlciaţi. Dar se gîndise că, postîndu-se în apropiere, ar fi reuşit, poate, să-i zărească pe cei doi băieţi. Să-i vadă devenise pentru ea, de cîtăva vreme, o idee fixă, o nevoie care se accentua cu fiecare zi şi care-i ocupa toate gîndurile. Chipul micuţ al lui Florimond ieşea din abisul de uitare şi de năuceală în care se cufundase. Îl revedea, cu părul negru şi cîrlionţat, care-i ieşea de sub căciuliţa roşie. Îl auzea gîngurind. Ce vîrstă avea acum ? Puţin mai mult de doi ani. Şi Cantor ? Şapte luni. Nu şi-ar fi închipuit. Îl lăsase atît de mic !

Rezemată de zid, lîngă dugheana unui cizmar, Angelica începu să privească fix faţada acestei case în care trăise şi ea, pe vremea cînd era încă bogată şi respectată. Acum un an numai, trăsura sa blocase străduţa îngustă. De aici plecase, îmbrăcată somptuos, la intrarea triumfală a regelui. Şi Cateau — la Borgnesse îi transmisese propunerile avantajoase ale superintendentului Fouquet : „Acceptă, draga mea... Nu-i mai bine decît să-ţi pierzi viaţa ?

Refuzase. Atunci pierduse tot şi aproape că se întreba dacă în realitate nu-şi pierduse şi viaţa : nu mai avea nume, nu mai avea dreptul să existe! Era moartă în ochii tuturor.

Timpul trecea şi nimic nu mişca pe lîngă casă. Totuşi, în spatele geamurilor murdare ale biroului

procurorului, se ghiceau siluetele nevoiașe ale secretarilor.

Unul dintre ei ieși ca să aprindă felinarul.

Angelica îl abordă :

— Domnul Fallot de Sancé, este acasă sau este plecat la moșie ?

Înainte de a-i răspunde, acesta o privi pe îndelete.

— E cîtva timp de când domnul Fallot nu mai locuiește aici. Și-a vîndut funcția. A avut necazuri cu un proces de vrăjitorie în care a fost implicată și familia sa. Asta i-a creat neplăceri în profesie! S-a mutat în alt cartier.

— Și... nu știi în ce cartier ?

— Nu, zise celălalt pe un ton arogant. Și chiar dacă aș ști, nu ți-aș spune. Nu ești o clientă pentru el.

Angelica era dărîmată.. De cîteva zile nu trăia decît cu gîndul de a zări, chiar numai pentru o clipă, chipurile copiilor. Și-i imaginase întorcîndu-se de la plimbare, Cantor în brațele lui Barbe, iar Florimond tropăind vesel pe lîngă ea. Și iată că și ei dispăruseră pentru totdeauna.

Cuprinsă de amețeală, fu nevoită să se sprijine de zid.

Cizmarul, care trăgea obloanele dughenei sale pentru noapte și care auzise conversația, îi zise :

— Țineai așa de mult să-l vezi pe domnul Fallot ? E pentru un proces ?...

— Nu, răspunse Angelica, încercînd să se stăpînească dar ei... aș fi vrut s-o văd pe fata care era în serviciul lui... O anume Barbe. Nu știți cumva adresa domnului procuror, din cartierul în care s-a mutat ?

— Nu ştiu să-ţi spun nimic despre domnul Fallot și despre familia lui. Dar pot să-ţi spun despre Barbe. Nu mai e la ei. Ultima dată cînd am văzut-o lucra la un grataragiu, pe strada Vallée-de-Misère, cu firma „Cocoşul Ţanţoş“.

— Oh ! mulțumesc.

Angelica fugea deja pe străzile întunecate. Strada Vallée-de-Misère, în spatele marii închisori Chatelet, era fieful grataragiilor. Cîrîitul păsărilor sugrumate şi sforăitul fripturilor învîrtite pe foc nu mai conteneau de dimineață pînă seara. Localul „Cocoșul Ţanţoş“ era cel mai îndepărtat şi nu avea nimic care să te atragă în mod deosebit. Ba, privindu-l, ai fi putut crede că postul Paştelui începuse deja.

Angelica intră într-o sală abia luminată de două sau trei lumînări. Așezat la o masă, în faţa unui ulcior cu vin, un bărbat voinic, cu o bonetă de bucătar pe cap, părea mai ocupat să bea decît să-şi servească clienţii. Aceştia, de altfel, nu erau deloc numeroşi şi constau din niște meşteşugari și un călător cu aspect sărac. Un băiat, încins cu un şorţ murdar, îşi tîra picioarele, aducînd niște farfurii în care nu puteai distinge nimic.

Angelica i se adresă bucătarului cel voinic :

— Aveţi aici o servitoare pe nume Barbe ?

Bărbatul îi arătă cu degetul spre spatele bucătăriei.

Atunci o zări şi ea pe Barbe, care era așezată în faţa focului şi jumulea o pasăre.

— Barbe !

— Ce vrei, fato ? întrebă ea, obosită.

— Barbe ! repetă Angelica.

Servitoarea făcu ochii mari. Apoi, dintr-o dată, scoase o exclamație înăbușită.

— Oh ! Doamnă !... Să mă scuze Doamna...

— Nu trebuie să-mi mai spui Doamnă, zise Angelica cu glas tăios și se trînti pe piatra vetrei. Căldura era sufocantă.

— Barbe, unde-mi sînt copii ?

Lui Barbe îi tremurară obrajii, ca și cum și-ar fi reținut hohotele de plîns. Înghiți în sec și reuși, în sfîrșit, să răspundă.

— Sînt dați la doică, Doamnă... Afară din Paris, într-un sat de lîngă Longchamps.

— Sora mea, Hortense, nu i-a păstrat la ea ?

— Doamna Hortense i-a dat imediat la doică. Am fost o dată acolo, să dau banii pe care mi i-ați lăsat. Doamna Hortense a pretins să-i dau ei banii aceia, dar eu nu i-am dat. Am vrut să le folosească micuților. Pe urmă, n-am mai putut să mă duc la doică... Am plecat de la doamna Hortense... Am fost prin mai multe locuri... E greu să-ți cîștigi pîinea.

Acum vorbea repede, evitînd s-o privească pe Angelica. Aceasta se gîndea. Longchamps nu era prea departe. Doamnele de la curte făceau plimbări pînă acolo și ascultau slujba de seară de la mănăstire... Cu gesturi nervoase, Barbe reîncepu să jumulească găina. Angelica avu impresia că cineva o privește fix. Se întoarse și îl văzu pe Strică-Tot, a cărui privire nu lăsa nici o îndoială asupra sentimentelor pe care i le inspira frumoasa femeie în zdrențe. Era obișnuită cu privirile lacome ale bărbaților. Dar, de data aceasta, o agasară. Se ridică repede.

— Unde locuiești, Barbe ?

— În casa asta, într-o debara.

În acest moment intră patronul localului cu boneta pusă de-a curmezişul.

— Ce dracu faceţi, cu toţii ? întrebă el cu voce cleioasă. David, te cheamă clienţii... Mai ai mult de jumulit la pasărea aia, Barbe ? La naiba, ar trebui, poate, să mă deranjez eu, în timp ce voi leneviţi... Şi cerşetoarea asta ce caută aici ? Hai, gata, afară ! Să nu-ncerci cumva să-mi furi vreun clapon...

— Oh ! Doamnă...

Dar, în seara aceasta Angelica nu era pasivă. Își puse mîinile în șolduri şi tot vocabularul Polonezei îi veni pe buze :

— Tacă-ţi gura, umflatule ! N-am nevoie de cocoşii tăi bătrîni, de carton. În ce te priveşte pe tine, puţoiule, ar fi bine să-ţi faci lumina mai mică la felinare și să-nchizi fleanca dacă nu vrei să iei o labă peste...

— Oh ! Doamnă ! strigă Barbe, din ce în ce mai speriată.

Angelica profită de uimirea celor doi bărbaţi şi îi aruncă :

— Te aştept, afar', în curte.

Puţin mai tîrziu, cînd Barbe trecu, ţinînd în mînă un felinar, Angelica o urmă pe scara șubredă, pînă în chichineaţa pe care stăpînul acesteia i-o închiriase pe cîţiva bănuţi.

— E foarte sărăcăcios la mine, Doamnă, zise Barbe, cu umilinţă.

— Nu te jena. Ştiu ce-i sărăcia.

Angelica îşi aruncă pantofii ca să se bucure de răcoarea pardoselii şi se aşeză pe patul care nu era decît o saltea de paie, fără perdele, ridicată pe patru picioare.

— Trebuie să-l scuzaţi pe meşterul Bourjus, reluă Barbe. Nu e om rău. Dar, de la moartea neveste-si şi-a pierdut vlaga şi nu face decît să bea. Băiatul de la bucătărie e un nepot de-al lui din provincie, pe care l-a chemat să-l ajute, dar care nu-i prea dezgheţat. Din cauza asta, afacerile nu merg deloc.

— Dacă nu te deranjează, Barbe, întrebă Angelica, aş putea să dorm aici în noaptea asta ? Mîine o să plec încă din zori şi o să mă duc să-mi văd copiii. Pot să împart patul cu tine ? M-ar aranja soluţia aceasta.

— Doamna, mă onorează.

— Onoare, spuse Angelica cu amărăciune... Uită-te la mine şi nu mai vorbi aşa.

Barbe izbucni în plîns.

— Oh ! Doamnă, bolborosi ea. Frumosul dumneavoastră păr... părul dumneavoastră atît de frumos ! Cine vi-l perie acum ?

— Eu însămi... cîteodată. Barbe, nu mai plînge aşa de tare, te rog.

— Dacă Doamna îmi permite, murmură servitoarea, am o perie aici... Aş putea, poate... să profit... că sînt cu Doamna...

— Dacă vrei.

Mîinile pricepute ale servitoarei începură să descurce buclele frumoase, cu reflexe calde. Angelica închise ochii. Puterea gesturior cotidiene este mare. Erau de-ajuns aceste mîini grijulii ale unei servitoare pentru a reface atmosfera dispărută pentru totdeauna. Barbe plîngea încă.

— Nu plînge, repetă Angelica, toate acestea se vor sfîrşi... Da, cred că se vor sfîrşi. Nu încă, ştiu, dar va veni o zi... Tu nu poţi să înţelegi, Barbe. E ca un cerc infernal, din care nu mai poţi ieşi decît

prin moarte. Dar încep să cred că voi putea să scap, totuşi. Nu plînge Barbe, fată bună...

Dormiră alături. Barbe îşi începea lucrul de la primele licăriri ale zorilor. Angelica a mers cu ea în bucătăria cîrciumii. Barbe îi dădu să bea vin cald şi îi strecură două pateuri.

Acum Angelica mergea pe drumul spre Longchamps. Trecuse de poarta Saint-Honoré şi, după ce urmase cele cinci poteci prăfoase ale unui drum ce se numea Champs-Elysées, ajunse în satul Neuilly, în care Barbe o asigurase că se găsesc copiii. Încă nu ştia ce avea să facă. Să-i privească de departe ? Şi, dacă cumva Florimond s-ar apropia de ea, în joaca lui, ar putea încerca să-l atragă, oferindu-i un pateu.

Se informă unde era casa doicii Mavant. Apropiindu-se, văzu nişte copii care se jucau în praf, sub supravegherea unei fetiţe de vreo treisprezece ani. Erau destul de murdari şi de neîngrijiţi, dar păreau sănătoşi.

Încercă în zadar să-l descopere pe Florimond printre ei. Şi cum o femeie voinică, în saboţi, tocmai ieşea din casă, ea presupuse că era doica şi intră în curte.

— Aş vrea să-i văd pe cei doi copii care v-au fost încredinţaţi de doamna Fallot de Sancé.

Ţăranca, o femeie foarte brunetă şi bărbătoasă, o măsură cu neîncredere.

— Îmi aduceţi cumva plata deja în întîrziere ?

— Este, deci, o întîrziere în plata lunară pentru copii ?

— Dacă este ! izbucni femeia. Cu ce mi-a dat doamna Fallot cînd i-am luat şi cu ce mi-a mai dat servitoarea după aceea, n-aş fi putut să le dau de mîncare mai mult de o lună ! Şi de atunci, ioc, nici o leţcaie ! M-am dus la Paris să le cer, dar se mu-

taseră. Iată care sînt manierele acestor corbi de procurori !

— Unde sînt ? întrebă Angelica.

— Cine ?

— Copiii.

— Ce știu eu ? zise doica, ridicînd din umeri. Am destul de lucru cu mucoșii celor care plătesc.

Fetița care se apropiase, spuse repede :

— Cel mai mic e pe-aici. O să vi-l arăt.

Angelica o urmă, traversă sala principală a fermei și fu condusă într-un grajd în care erau două vaci. În spatele grătarului ieslei era o ladă în care distinse cu greu, din cauza întunericului, un copil de vreo șase luni. Acesta n-avea pe el decît o zdreanță de șifon, pusă pe pîntece, căreia îi sugea cu poftă un capăt.

Angelica apucă lada și o trase dincolo de țarc.

— L-am adus în grajd fiindcă aici e mai cald, noaptea, decît în pivniță, șușoti fetița. E plin de bube, dar nu-i slab. Eu mulg vacile dimineața și seara și îi dau, de fiecare dată, cîte un pic de lapte.

Angelica privea, sfîrșită, pruncul. Nu putea să fie Cantor această oribilă larvă micuță plină de bube și de păduchi ! De altfel Cantor se născuse cu părul blond, iar copilul acesta avea bucle negre. În acel moment, copilul deschise ochii și le arătă niște iriși limpezi și magnifici.

— Are ochii verzi, ca ai dumneavoastră, zise fetița. Sînteți mama lui ?

— Da, sînt mama lui, răspunse Angelica cu voce stinsă. Unde este cel mare ?

— Trebuie să fie în coteţul cîinelui.

— Janotte, nu te amesteca unde nu-ți fierbe oala ! strigă țăranca.

Se uită urît la ele, dar nu interveni, în speranța că poate, la urma-urmei, femeia aceasta prost îmbrăcată adusese ceva bani.

Coteţul era ocupat de un cîine cu aer fioros. Janotte trebui să recurgă la tot felul de mîngîieri şi promisiuni pentru a-l face să iasă.

— Flo se ascunde mereu în spatele lui Patou, pentru că îi e frică.

— Frică de ce ?

Fetiţa aruncă o privire rapidă în jurul ei.

— Frică să nu fie bătut.

Şi trase ceva din fundul cuştii. Ieşi la iveală un bulgăre negru şi creţ.

— Dar e tot un cîine ! strigă Angelica.

— Nu, e părul lui.

— Bineînțeles, murmură ea.

Desigur, o coamă ca aceasta nu putea fi decît a fiului lui Geoffrey de Peyrac. Dar, sub această blană stufoasă, închisă la culoare şi încîlcită, se vedea un corp micuţ, murdar şi scheletic, acoperit de zdrenţe.

Angelica îngenunche şi, cu o mînă tremurătoare, dădu la o parte claia de păr zbîrlit. Descoperi o fețișoară slabă, palidă, pe care străluceau doi ochi negri, dilatați. Deşi afară era foarte cald, un tremurat continuu scutura copilul. Oasele subţiri îi ieşeau prin pielea murdară şi aspră.

Angelica se ridică şi se îndreptă spre doică.

— Îi laşi să moară de foame, spuse ea cu voce înceată şi apăsătoare. Îi laşi să moară de mizerie... De luni întregi, copiii aceștia n-au mai primit nici o îngrijire şi nici mîncare. Numai resturile de la cîine şi fărîmăturile din mîncarea sărăcăcioasă a acestei copile. Eşti o mizerabilă !

Țăranca se făcu roșie toată. Își încrucișă brațele pe piept.

— Hai, că ești bună ! strigă ea, sufocîndu-se de mînie. Mi-au lăsat pe cap niște țînci fără nici un ban, au dispărut fără să-și lase adresa și acum trebuie să mă las și insultată de o cerșetoare de pe drum, o țigancă, o egipteancă, o...

Fără s-o asculte, Angelica intrase în casă. Trase o cîrpă care atîrna în fața vetrei, și, apucîndu-l pe Cantor, îl așeză în spinarea ei, susținîndu-l cu cîrpa înnodată pe pieptul ei, exact în felul în care își purtau, țigăncile, copiii.

— Ce-ai de gînd să faci ? întrebă femeia, care o urmase în casă. Doar n-ai de gînd să-i iei, nu ? Pentru că atunci trebuie să-mi plătești.

Angelica se căută prin buzunare și îi aruncă pe jos cîteva monede. Țăranca protestă :

— Cinci livre ! Vrei să rîzi, datoria e de mai bine de trei sute. Așa că, plătește ! Sau dacă nu, chem vecinii cu cîinele lor și te pun pe fugă.

Înaltă și masivă, stătea în fața ușii, cu brațele întinse. Angelica își băgă mîna în corsaj și scoase pumnalul. Lama lui Rodogone-Egipteanul lucea în umbră, la fel ca și ochii verzi ai celei care o ținea.

— Cară-te ! zise Angelica cu voce joasă. Cară-te sau îți dau cep.

Auzind limbajul argotier, țăranca se făcu albă. Era prea bine cunoscută, la porțile Parisului, îndrăzneala vagabonzilor și abilitatea cu care mînuiau cuțitul. Se dădu înapoi, îngrozită, și Angelica trecu prin fața ei, cu vîrful pumnalului îndreptat către ea, așa cum o învățase Poloneza.

— Nu striga ! Și să nu pui pe urmele mele nici cîinii, nici vreun țărănoi, dacă nu vrei s-o pățești.

Mîine o să-ţi ardă ferma... Iar tu o să te trezeşti cu gîtul sucit... Ai înţeles ?...

Ajunsă în mijlocul curţii, îşi puse pumnalul la loc şi, luîndu-l în braţe pe Florimond, o porni spre Paris.

Se aruncă, clătinîndu-se, spre capitala devoratoare de oameni, în care n-avea alt refugiu, pentru cei doi copii ai ei, pe jumătate morţi, decît ruinele şi bunăvoinţa sinistră a calicilor şi a banditilor.

Pe drum, era depăşită de trăsuri care ridicau nori de praf. Şi praful se lipea de faţa ei transpirată, dar ea nu încetinea pasul, nepăsătoare la povara dublă pe care o ducea în braţe.

— O să se sfîrşească ! gîndea Angelica. Trebuie să se sfîrşească într-o zi şi o să mă întorc printre cei vii...

La turnul Nesle o găsi pe Poloneză, care dormea după o beţie şi care o ajuta să-i îngrijească pe copii.

10

La vederea copiilor, Calembredaine nu se arătă nici furios, nici gelos, aşa cum se temuse ea. Dar pe faţa lui aspră şi neagră se aşternu o expresie de consternare :

— Eşti nebună ? Eşti nebună de-ţi aduci copiii aici ? N-ai văzut ce li se-ntîmplă, aici, copiilor ? Vrei, deci, să-i vezi cerşind ?... Sau mîncaţi de şobolani ?... Sau să ţi-i fure Jean-Pourri ?...

Copleşită de aceste reproşuri neaşteptate, Angelica se agăţă de el.

— Unde vroiai să-i duc, Nicolas ? Priveşte ce-au făcut din ei... Mureau de foame ! Nu i-am adus aici ca să li se-ntîmple ceva rău, ci ca să-i pun sub protecţia ta, a ta, care eşti puternic, Nicolas.

Ea se ghemui la pieptul lui, pierdută, şi îl privi aşa cum n-o făcuse niciodată. Dar el nu-şi dădu seama de aceasta şi clătina din cap, repetînd :

— N-o să pot să-i protejez mereu... pe copiii aceştia cu sînge nobil. N-o să pot.

— De ce ? Eşti puternic, se tem de tine.

— Nu sînt atît de puternic. Tu mi-ai slăbit inima. Pentru oameni ca noi, atunci cînd amesteci inima în astea, începi să faci prostii. Totul se duce dracului. Cîteodată, mă trezesc noaptea şi îmi spun: „Calembredaine, fii atent... Nu-i atît de departe Scara-Regretelor..."

— Nu vorbi aşa. E pentru prima oară cînd îţi cer ceva. Nicolas, Nicolas al meu, ajută-mă să-mi salvez micuţii !

Au fost numiţi „micii îngeri". Protejaţi de Calembredaine, ei duceau aceeaşi viaţă ca Angelica, în sînul mizeriei şi al crimei. Dormeau într-un cufăr mare de piele, burduşit cu pelerine confortabile şi cu cearşafuri fine. Aveau, în fiecare dimineaţă, lapte proaspăt. Pentru ei, Rigobert sau Bujor se duceau să le pîndească pe ţărăncile care veneau în piaţa Pierre-au-lait, cu burduful lor de piele pe cap. Lăptăresele sfîrşiră prin a nu mai vrea să treacă pe drumul Senei. Au fost nevoiţi să le caute pînă la Vaugirard. În final, ele au înţeles că nu era vorba decît să le dea o cană cu lapte, ca drept de trecere, şi „şmecherii" n-au mai avut nevoie să tragă sabia.

Florimond și Cantor îi treziseră inima Angelicăi. Îndată după întoarcerea de la Neuilly, trecu pe la Marele Mathieu. Voia o alifie pentru bubele lui Cantor și pentru Florimond... Ce-ar fi trebuit ca să readucă la viață acest trup micuț, epuizat, tremurător, care se strîngea cu groază, cînd te apropiai să-l mîngîi ?

Poloneza o însoți la Marele Mathieu. Pentru ele, acesta ridică perdeaua stacojie care împărțea estrada în două, și le introduse ca pe niște doamne în cabinetul său particular, unde se găseau, într-un talmeș-balmeș extraordinar, dinți falși, supozitoare, bisturie, cutii cu prafuri, ceainice cu coadă, ouă de struț și doi crocodili împăiați.

Maestrul unse el însuși, cu augusta sa mînă, pielea lui Cantor cu o alifie făcută de el și promise că în opt zile nu se va mai vedea nimic. Prezicerea lui se dovedi adevărată : cojile căzură și de sub ele ieși un băiețel grăsuț și liniștit, cu tenul alb, cu părul șaten, foarte buclat și căruia îi mergea de minune.

Pentru Florimond, Marele Mathieu a fost mai puțin încurajator. El luă copilul cu multe precauții, îl examină, îi zîmbi de cîteva ori și i-l dădu înapoi Angelicăi. Apoi își frecă barba, perplex. Angelica era mai mult moartă decît vie.

— Ce are ?

— Nimic. Trebuie să mănînce ; foarte puțin la început. Apoi, va trebui să mănînce cît poate mai mult. Și asta o să-i ajute, poate, să pună niște carne pe el.

— Cînd l-am lăsat, vorbea, mergea, repetă ea, zdrobită. Și acum nu mai spune nimic. Și abia dacă se ține pe picioare.

— Ce vîrstă avea cînd l-ai lăsat ?

— Douăzeci de luni, n-avea încă doi ani.

— Asta nu-i o vîrstă la care să înveţi să suferi, spuse Marele Mathieu, gînditor. E mai bine dacă începi înainte, imediat după naştere. Sau mai tîrziu. Dar pe micuţii aceştia, care încep să-şi deschidă ochii asupra vieţii, nu trebuie ca suferinţa să-i cuprindă cu prea multă cruzime.

Angelica ridică spre Marele Mathieu o privire plină de lacrimi reţinute. Se întreba cum de putea să ştie această brută vulgară şi puternică, lucruri atît de delicate.

— O să moară ?

— Poate că nu.

— Dă-mi, totuşi, ceva pentru el, îl rugă ea.

Vraciul turnă, într-un cornet, un praf de ierburi şi îi spuse să facă în fiecare zi un decoct din ele şi să-l dea copilului să-l bea.

— Asta îi va da puţină putere.

Dar el, atît de încrezător în calitatea medicamentelor sale, nu îndrăzni să-i dea nimic mai mult.

După un moment de gîndire, spuse :

— Ceea ce i-ar trebui, ar fi ca, mult timp deacum înainte, să nu-i mai fie foame, nici frig, nici frică, să nu se mai simtă abandonat, să aibă în jurul lui aceleaşi persoane... Ce i-ar trebui lui, n-am eu printre leacurile mele... I-ar trebui să fie fericit. M-ai înţeles, fato ?

Ea dădu din cap în semn c-a înţeles. Era nedumerită şi tulburată. Nimeni nu-i mai vorbise vreodată aşa despre copii. În lumea în care trăise ea odinioară, nu se făcea aşa ceva. Dar cei simpli aveau, probabil, mai multă pricepere la anumite lucruri.

Un client cu obrazul umflat, acoperit cu o batistă, urcase pe estradă, iar orchestra își reîncepuse gălăgia. Marele Mathieu le împinse afară pe cele două femei, dînd fiecăreia cîte o palmă prietenească între umeri.

— Încercați să-l faceți să zîmbească ! le mai strigă el, înainte de a-și apuca cleștele.

De atunci, la turnul Nesle, s-au străduit să-l facă pe Florimond să zîmbească. Taica Hurlurot și maica Hurlurette dansau pentru el îndrăcit, cu bătrînele lor picioare. Pîine-Neagră îi împrumuta scoicile lui de pelerin ca să se joace. Îi aduceau de pe Pont-Neuf portocale, prăjituri și mori de hîrtie. Un micuț din Auvergne îi arăta cutia lui cu minuni, iar unul dintre scamatorii din tîrgul Saint-Germain veni să-i arate cei opt șobolani dresați pe care-i avea și care dansau menuet la sunetul viorii. Dar Florimond se sperie și își acoperi ochii cu mîinile. Numai Piccolo, maimuțica, reușea să-l distreze. Totuși, nici ea, cu toate strîmbăturile și tumbele ei, nu reușea să-l facă să zîmbească.

Onoarea acestui miracol îi reveni lui Thibault-Flașnetarul. Într-o zi, bătrînul începu să cînte melodia „Moulin Vert". Angelica îl ținea pe Florimond pe genunchi și îl simți tresărind. Copilul își ridică privirea către ea. Gura îi tremură și își arătă dințișorii minusculi, ca niște boabe de orez. Și, cu voce joasă, răgușită, venită parcă de departe, îi zise :

— Mamă !

11

Sosi septembrie, rece și ploios.

— Iată că vine Ucigașa, gemu Pîine-Neagră, trăgîndu-se mai lîngă foc, în zdrențele lui ude de ploaie.

Lemnul umed fîșîia în vatră. În mod excepțional, burghezii și negustorii din Paris nu mai așteptară sărbătoarea Tuturor Sfinților pentru a-și scoate hainele de iarnă și pentru a-și lăsa sînge, după tradiția igienei acelor timpuri, care le recomandă să-i lase pe chirurgi să le ia sînge de patru ori pe an, la schimbarea anotimpurilor.

Dar nobilii și calicii aveau alte motive de bîrfă, decît să vorbească despre ploaie și frig.

Toate înaltele personaje de la curte și de la finanțe se găseau sub șocul arestării foarte bogatului superintendent al finanțelor, domnul Fouquet.

Și toate personajele din lumea pegrei se întrebau ce întorsătură o să ia, la deschiderea tîrgului Saint-Germain, lupta dintre Calembredaine și Rodogone-Egipteanul.

Arestarea domnului Fouquet a fost ca un trăsnet într-o zi frumoasă de vară. Cîteva săptămîni mai înainte, regele și regina-mamă fuseseră primiți la Vaux-le-Vicomte, de către fastuosul superintendent, și admiraseră, încă o dată, castelul magnific, opera arhitectului Le Vau, contemplaseră frescele pictorului Le Brun și degustaseră bucătăria lui Vatel. Parcurseseră splendidele grădini desenate de Le Notre, acele grădini răcorite de apele

captate de inginerul Francini și adunate în bazine, jeturi de apă, grote și fîntîni. În sfîrșit, curtea întreagă putuse să aplaude, la teatrul în aer liber, o comedie dintre cele mai spirituale, „Pisălogii“, a unui tînăr autor, numit Molière.

Apoi, odată stinse ultimele torțe, toată lumea se dusese la Nantes, pentru Adunările Bretaniei. Și acolo, într-o dimineață, anume, un obscur mușchetar s-a prezentat la Fouquet, tocmai cînd acesta se pregătea să se urce în trăsură.

— Nu acolo trebuie să urcați, domnule, ci în trăsura aceasta, cu gratii, pe care vedeți la doi pași de aici.

— Ce-i asta ? Ce înseamnă ?

— Că vă arestez, în numele regelui.

— Regele este stăpînul, murmură superintendentul, devenit foarte palid. Dar aș fi dorit, pentru gloria sa, să fi acționat mai deschis.

Încă o dată, afacerea purta sigiliul regalului elev al lui Mazarin. Nu era fără analogie cu arestarea, cu un an înainte, a unui mare vasal din Toulouse, contele de Peyrac, care fusese ars ca vrăjitor în piața Grève...

Dar, în nebunia și neliniștea în care fusese aruncată de dizgrația superintendentului, nimeni nu făcu o paralelă cu tehnica folosită, încă o dată, în această împrejurare.

Cei mari gîndeau puțin. Cu toate acestea, ei știau că în socotelile lui Fouquet nu se va găsi numai urma afacerilor sale necurate, ci și numele tuturor celor... a căror îngăduință o plătise acesta. Se vobea despre anumite dovezi, teribil de compromițătoare, că mari seniori și chiar prinți de sînge se vînduseră, pe timpul Frondei, subtilului financiar.

Nu, nimeni nu recunoştea încă, în această a doua arestare, mai spectaculoasă şi mai fulgerătoare decît prima, aceeaşi mînă autoritară.

Numai Ludovic al XIV-lea, rupînd sigiliile unei misive care îi anunţa tulburări în Languedoc, iscate de un gentilom gascon cu numele de d'Andijos, suspină:

— Era timpul !

Veveriţa, fulgerată în vîrful copacului, se prăbuşea din ramură în ramură. Era timpul ; Bretania nu se va revolta pentru Fouquet, aşa cum Languedoc se revoltase pentru celălalt, acel om ciudat, pe care a trebuit să poruncească să-l ardă de viu, în Place de la Grève.

Nobilimea, pe care Fouquet o mituise cu sume nebuneşti, nu-l va apăra, din teama de a nu-i împărtăşi soarta. Iar bogăţiile imense ale superintendentului se vor întoarce în visteria statului, aşa cum era şi drept. Le Vau, Le Brun, Francini, Le Notre, chiar şi rîzătorul Molière şi chiar Vatel, toţi artiştii pe care Fouquet îi alesese şi îi întreţinuse, împreună cu echipele lor de desenatori, pictori, muncitori, grădinari şi ajutori de bucătari, vor lucra de-acum înainte pentru un singur stăpîn. Îi va trimite la Versailles, acest „mic castel de cărţi de joc“, pierdut între mlaştini şi păduri, dar unde Ludovic al XIV-lea o strînsese întîia oară în braţe pe dulcea Luiza de la Valière. În onoarea acestei iubiri arzătoare, va construi acolo cea mai strălucitoare dovadă a gloriei Regelui-Soare.

În ce-l priveşte pe Fouquet, i se intenta un proces foarte lung. Va închide veveriţa într-o fortăreaţă. Şi îl vor uita...

Angelica nu avu timp să se gîndească la aceste evenimente. Destinul a vrut ca omul pentru care fusese sacrificat, în secret, Geoffrey de Peyrac, să cadă, la rîndul său, atît de repede după ce fusese victorios. Dar pentru ea era prea tîrziu. Nu încercă să-și amintească, să înțeleagă. Cei mari treceau, complotau, trădau, reintrau în grații, dispăreau. Un rege tînăr, autoritar și indiferent, secera capetele pentru a le aduce la același nivel. Micul sipet cu otravă rămînea ascuns într-unul din turnulețele castelului Plessis-Belliere...

Angelica nu mai era decît o femeie fără nume, care își strîngea copiii la piept și privea cu groază iarna care se apropia.

Și dacă, într-adevăr, curtea semăna cu un furnicar distrus de o neașteptată lovitură de picior, calicimea, în schimb, fierbea în așteptarea unei bătălii care se anunța teribilă. Și, în momentul în care regina și negustorii de flori de pe Pont-Neuf așteptau un moștenitor al tronului, țiganii intrară în Paris...

Această bătălie din Piața Saint-Germain, care însîngeră, încă din ziua deschiderii, vestitul tîrg, îi descumpăni, mai tîrziu, pe cei care încercară să-i afle motivul.

Au fost văzuți, acolo, lachei care îi băteau zdravăn pe studenți, nobili care își înfigeau sabia în trupurile scamatorilor, femei violate chiar pe pavajul pieții, trăsuri incendiate. În mare, însă, nimeni n-a înțeles care a fost scînteia care a provocat discordia.

Încă o dată, unul singur nu se înșela asupra motivelor și acesta a fost un tînăr pe nume Desgrez, un bărbat care cunoștea bine literatura și care avea

un trecut agitat. Desgrez tocmai obținuse funcția de locțiitor al căpitanului, la închisoarea Châtelet. Foarte temut de toți, începea să se vorbească despre el ca despre unul dintre cei mai abili polițiști ai capitalei. Ca urmare, tînărul va deveni, într-adevăr, celebru, prin arestarea celei mai mari otrăvitoare a timpului său și, probabil, a tuturor timpurilor, marchiza de Brinvilliers, și a ridicat, în 1678, vălul de pe celebra dramă a otrăvurilor, ale cărei dezvăluiri urmau să împroaşte cu noroi treptele tronului.

Pînă atunci, în acest sfîrşit de an 1661, polițistul Desgrez şi cîinele său, Sorbonne, erau considerați a fi locuitorii Parisului care cunoşteau cel mai bine toate ascunzătorile și toată fauna orașului.

Desgrez urmărea de mult timp rivalitatea dintre cele două puternice căpetenii de bandiți, Calembredaine și Rodogone-Egipteanul, pentru teritoriul tîrgului Saint-Germain. Știa, de asemenea, că erau rivali în dragoste, dispunîndu-și favorurile unei femei cu ochi de smarald, care era numită marchiza Îngerilor.

Cu puțin timp înaintea deschiderii tîrgului, el începu să spioneze mișcările strategice din sînul pegrei.

Deşi era subaltern, el reuși, în chiar dimineața deschiderii tîrgului, să obțină autorizația de a duce toate forțele de poliție ale capitalei în împrejurimile tîrgului Saint-Germain. N-a putut să evite declanșarea luptei, care s-a întins cu o rapiditate și o violență extremă, dar a redus-o și a anihilat-o, tot atît de brusc și de brutal, stingînd la timp incendiile, organizîndu-i în careuri de apărare pe gentilomii cu spadă care se găseau acolo, procedînd la arestări în masă. Zorii acestei nopți sîngeroase abia începură să apară și douăzeci de calici „de cali-

tate“ erau duşi afară din oraş, la sinistrul loc de execuţii comune de la Montfauçon şi spînzuraţi

La drept vorbind, celebritatea tîrgului Saint-Germain justifica din plin disputa dură dintre cele două bande de borfaşi pentru a obţine exclusivitatea „culesului“.

Din octombrie în decembrie şi din februarie pînă la începutul postului Paştelui, întreg Parisul trecea pe acolo. Regele însuşi binevoia să se ducă, în anumite seri, însoţit de curtea sa. Ce noroc era pentru toţi taie-pungă şi hoţii de buzunare, zborul acestor păsări mirifice !

În tîrgul Saint-Germain se vindea orice. Negustorii din marile oraşe de provincie : Amiens, Rouen, Reims, erau reprezentaţi acolo prin mărfurile lor. În prăvăliile de lux, lumea se bătea pe mantiile îmblănite din Marsilia, pe diamantele din Alençon şi pe drajeurile din Verdun.

Portughezul vindea chihlimbar cenuşiu şi porţelan fin. Provensalul etala portocale şi lămîi. Turcul îşi lăuda balsamul de Persia şi parfumurile din Constantinopol. Flamandul îşi prezenta tablourile şi brînzeturile. Era Pont-Neuf multiplicat la scară mondială, într-o rumoare de clopoţei, de flaute, de fluiere de trestie şi de tamburine.

Cei care arătau animale şi ciudăţenii atrăgeau mulţimea. Lumea venea să vadă şobolanii care dansau în sunet de vioară sau două muşte care se băteau în duel, cu două paie.

Printre spectatori, plebea în zdrenţe stătea alături de oameni de calitate. Fiecare venea să regăsească, la tîrgul Saint-Germain, în afară puzderiei de mărunţişuri lucitoare, o libertate de moravuri şi de purtări, pe care n-o mai găseai niciunde.

Totul era organizat, aici, pentru fericirea simțurilor.

Un desfrîu fără limite atingea locurile în care se mînca cu lăcomie, cîrciumile frumoase, ornate cu oglinzi și aur, și tripourile în care se juca brelan sau alte jocuri de cărți.

Nu exista vreun băiat sau vreo fată care să fie prinși de demonul amorului și care să nu poată găsi, acolo, satisfacție.

Dar, din totdeauna, țiganii rămîneau marea atracție a tîrgului Saint-Germain. Ei erau prinții acestui tîrg, cu acrobații și cu ghicitorii lor.

Pe la mijlocul verii, îi vedeai sosind în caravanele lor, trase de mîrțoage slabe, cu coamele împletite, încărcate de femei și de copii înghesuiți laolaltă cu oalele de bucătărie, jamboanele și puii furați.

Bărbații, aroganți și tăcuți, cu părul lung și negru acoperit de pălării cu pene, în umbra cărora li se aprindeau ochii de jar, purtau pe umeri muschete lungi.

Parizienii îi priveau pe acești rătăcitori eterni, cu fața arămie, cu curiozitatea lacomă cu care și înaintașii lor îi priviseră întîia oară, în 1427, cînd s-au ivit sub zidurile Parisului. Au fost numiți egipteni. Li se spunea, de asemenea, boemieni sau țigani. Calicii recunoșteau influența lor asupra legilor pegrei și, la sărbătoarea nebunilor, ducele Egiptului mergea alături de regele de Trei Pițule, iar înalții demnitari ai imperiului Galillea îi precedau pe locotenenții Marelui Coesre.

Rodogone-Egipteanul, el însuși țigan, nu putea să aibă decît un rang foarte înalt printre maeștrii în hoții din Paris. Era drept să vrea pentru el împrejurimile acelor sanctuare magice, decorate cu

broaște rîioase, schelete și pisici negre, pe care ghicitoarele sau vrăjitoarele oacheșe și le instalau în inima tîrgului Saint-Germain.

Calembredaine totuși, ca stăpîn al porții Nesle și al Pont-Neuf-ului, pretindea numai pentru el această bucată aleasă. O asemenea rivalitate nu putea să se sfîrșească decît prin moartea unuia dintre ei.

În timpul ultimelor zile dinaintea deschiderii tîrgului, numeroase certuri, sfîrșite cu bătaie, au izbucnit în cartier.

În ajun, trupele lui Calembredaine fuseseră nevoite să se retragă şi să se refugieze în ruinele palatului Nesle, în timp ce Rodogone-Egipteanul stabilea un fel de cordon de protecţie în jurul cartierului, de-a lungul vechilor şanţuri ale Senei.

Oamenii lui Calembredaine se reuniseră în sala mare, în jurul mesei la care Cul-de-Bois urla ca un nebun :

— De luni de zile prevedeam cotonogeala asta! Din cauza ta, Calembredaine ! Ibovnica ta te-a prostit de tot. Nu mai ştii să te baţi ; ceilalţi hoţi îşi sporesc forţele. Simt că pierzi teren şi or să-i dea o mînă de ajutor lui Rodogone ca să te răstoarne. L-am văzut, aseară, pe Mathurin-cel-Albastru...

În picioare, în faţa focului pe care silueta sa puternică se detaşa în negru, Nicolas se ştergea de sîngele care-i curgea dintr-o rană de la piept, făcută de o pușcă. Urlă și el, mai tare decît Cul-de-Bois :

— Știu bine că ești un trădător ; că ai strîns toţi hoţii, că te întîlneşti cu ei în seara asta şi că te pregăteşti să-i iei locul Marelui Coesre. Dar, ia seama ! O să-l previn pe Roland-cel-Scurt.

— Ticălosule ! Nu poţi să-mi faci nimic...

Angelica simţea că înnebuneşte la gîndul că urletele lor sălbatice ar putea să-l trezească pe Florimond şi să-l îngrozească. Fugii pînă în camera rotundă. Dar copiii dormeau liniştiţi. Cantor semăna cu un îngeraş din picturile olandeze. Florimond se mai împlinise un pic. Cu pleoapele închise peste ochii întunecaţi, el recăpăta, în somn, o expresie copilărească şi fericită.

Strigătele cumplite nu mai conteneau.

„Trebuie să se termine ! Trebuie să se termine odată !" îşi spuse Angelica, închizînd cu grijă uşa şubredă.

Auzi vocea răguşită a lui Cul-de-Bois :

— Nu te îndoi de asta, Calembredaine. Dacă dai înapoi, eşti terminat. Rodogone n-o să aibă milă. El vrea nu numai tîrgul, dar şi femeia ta, pe care i-ai suflat-o în cimitirul Inocenţilor. Teribil o mai vrea ! Şi n-o poate avea decît dacă tu dispari. Acum, e care pe care !

Nicolas păru că se calmează.

— Ce vrei să fac ? Toţi oamenii lui, blestemaţii ăştia de ţigani sînt acolo, afară, sub nasul nostru şi, după bătaia pe care am încasat-o, nu putem s-o luăm de la-nceput. Ne-ar omorî pe toţi.

Angelica intră din nou în cameră, luă o pelerină şi îşi puse pe faţă masca roşie, pe care o păstrase într-un sipet cu mărunţişuri. Apoi, echipată astfel, coborî iar în mijlocul vociferărilor.

Cearta dintre Calembredaine şi Cul-de-Bois devenise mai puţin furtunoasă. Şeful ar fi putut să-l zdrobească fără efort pe omul-trunchi, în farfuria lui de lemn. Dar autoritatea lui Cul-de-Bois era atît de mare, încît acesta domina situaţia.

La vederea Angelicăi mascată în roşu, tonul lor coborî un pic.

— Ce-i cu carnavalul ăsta ? bombăni Nicolas. Unde te duci ?

— Doar să-i fac pe oamenii lui Rodogone să-şi ia tălpăşiţa. Într-o oră, locul va fi curat, domnilor. Veţi putea să vă reluaţi poziţiile.

Calembredaine îl luă martor pe Cul-de-Bois :

— Nu crezi că-i din ce în ce mai nebună ?

— Ba cred, dar, la urma urmei, dacă are vreo idee, las-o în pace. Nu poţi să ştii niciodată, cu blestemata asta de marchiză a Îngerilor ! Ea te-a făcut să fii o cîrpă. Măcar de-ar drege oalele sparte!

Angelica fugi în noapte, pînă la poarta Saint-Jacques şi, acolo doar, sări peste şanţuri. Unul dintre boemienii lui Rodogone îi apăru în faţă. Ea îi îndrugă, într-o germană stîlcită, o poveste : că era una dintre negustoresele din tîrgul Saint-Germain şi acum se întorcea la tejgheaua ei. El o lăsă să treacă, fără nici o bănuială, pe această femeie mascată, înfăşurată într-o pelerină neagră. Iar ea alergă într-un suflet la un scamator, prieten de-al ei, care avea trei urşi enormi. Angelica îi cucerise pe cei trei urşi şi pe stăpînul lor, ca şi pe băieţandrul care strîngea bănuţii în pălărie.

Afacerea a fost încheiată repede, de dragul ochilor frumoşi ai musafirei.

La mănăstirea Saint-Germain-des-Près bătea de ora zece cînd oamenii lui Rodogone, care făceau de santinelă de-a lungul vechilor şanţuri au văzut, în lumina ceţoasă a lunii, cum venea spre ei o masă enormă care mormăia. Cel care încercă să ghicească cine încerca să forţeze astfel barajul, primi drept în piept o lovitură de labă, ale cărei gheare îi smulseră cămaşa şi o bucată zdravănă de carne.

Ceilalţi au sărit peste metereze, fără să mai aştepte explicaţii. Unii au alergat către Sena pentru a-şi preveni complicii. Dar aceştia primiseră şi ei aceeaşi vizită dezagreabilă, în două locuri. Cea mai mare parte a banditilor era deja în apă, înotînd către malul celălalt şi locuri mai puţin nesănătoase. Să se bată, să se omoare în luptă dreaptă cu calicii şi cu „şmecherii", asta nu putea să înspăimînte o inimă bine aşezată. Dar să se ia de piept cu un urs care, atunci cînd se ridică în două labe măsoară doi stînjeni, nici unul dintre oamenii lui Rodogone n-avea poftă s-o facă !...

Angelica îşi făcu liniştită apariţia la turnul Nesle şi îi anunţă că acum cartierul era, în întregime curăţat de prezenţe nedorite. Statul major al lui Calembredaine dădu o raită peste tot şi trebui să recunoască adevărul.

Hohotele cavernoase de rîs ale lui Cul-de-Bois le-au făcut să tremure pe femeile din tîrg.

— Oh ! la, la ! Marchiza asta a Îngerilor, repetă el, a făcut un miracol !...

Dar Nicolas n-a luat-o aşa.

— Te-ai înţeles cu ei ca să ne trădezi, repeta el, strivindu-i Angelicăi încheietura mîinii. Te-ai dus să i te vinzi lui Rodogone-Egpteanul !

Pentru a-i potoli furia geloasă, ea trebui să-i explice toată stratagema.

De data aceasta, ilaritatea omului-trunchi atinse bubuitul tunetului. Locuitorii din apropiere ieşiră la ferestre şi ameninţară că vor coborî cu sabia sau cu halebarda ca să le dea o lecţie acestor haimanale care împiedicau pe oamenii cinstiţi să se odihnească.

Dar omul-trunchi nu le dădu nici o atenţie şi traversă tot cartierul Saint-Germain, sărind din

loc în loc şi rîzînd cît îl ţinea gura. Ani de-a rîndul, după masa de seară, calicii şi-au povestit isprava celor trei urşi ai marchizei Îngerilor !

* *

*

Această manevră n-a putut, însă, să evite drama. Tot locţiitor al căpitanului de poliţie, Desgrez, a avut dreptate cînd, în dimineaţa de 1 octombrie, a mers să-i găsească pe domnii de Dreux d'Aubrays şi pe de Villiers, locotenentul civil al Parisului, şi s-a convins să mobilizeze toate forţele poliţieneşti disponibile în împrejurimile tîrgului Saint-Germain.

Totuşi, ziua a fost liniştită. Oamenii lui Calembredaine au domnit ca nişte stăpîni peste mulţimea din ce în ce mai numeroasă. La asfinţit, au început să sosească trăsurile celor din înalta societate.

Cu sutele de torţe aprinse la dughene, tîrgul avea aspectul unui palat fermecat.

Angelica era lîngă Calembredaine şi urmărea, împreună cu el, lupta dintre doi dogi şi un mistreţ. Mulţimea, nebună după aceste spectacole pline de cruzime, se strivea de marginea micuţei arene.

Angelica era puţin ameţită, căci gustase din toate soiurile de vin : tămîios, acidulat sau aspru. Cheltuise, fără limite şi fără scrupule, banii dintr-o pungă pe care i-o dăduse Nicolas. Cumpărase marionete şi prăjituri pentru Florimond.

Pentru a nu fi recunoscut, căci bănuia că sticleţii erau la pîndă, Nicolas se bărbierise şi se îmbrăcase cu o haină veche, dar mai puţin găurită decît cea care făcea parte din deghizarea lui obişnuită. Cu pălăria cu borul mare, care îi ascundea îngrijorarea privirii, el avea înfăţişarea unui ţăran sărac care, din toată sărăcia, a venit să petreacă la tîrg.

Aici uitai de toate. Luminile ţi se reflectau în ochi şi îţi aminteai de frumoasele tîrguri din copilărie, de prin orăşele sau sate.

Nicolas o ţinea pe Angelica de mijloc. Avea un fel al lui de a o ţine. Ea avea impresia că o strîngea un cerc de fier, dintre acelea care li se fixează, de mijloc, prizonierilor. Dar această înlănţuire nu era întotdeauna dezagreabilă. Astfel, în seara aceasta, ţinută de braţul său puternic, ea se simţea subţire, suplă, slabă şi protejată. Cu mîinile pline de bomboane, de jucării şi de mici sticluţe cu parfum, privea pasionată lupta dintre animale şi striga şi ţopăi cu publicul, atunci cînd căpăţîna neagră şi sălbatică a mistreţului, scuturîndu-se de atacatori, îl aruncă în celălalt capăt al arenei pe unul dintre dogi, cu burta sfîşiată.

Deodată, îl zări în faţa lor, de cealaltă parte a arenei, pe Rodogone-Egipteanul.

Acesta legăna între degete un pumnal cu lama lungă şi subţire. Pumnalul lansat şuieră pe deasupra arenei. Angelica se aruncă într-o parte, trăgîndu-l şi pe Nicolas odată cu ea. Lama a trecut la un fir de păr de gîtul lui Nicolas şi s-a înfipt în gîtlejul unui negustor de chinezării. Fulgerat, omul avu un spasm care l-a făcut să-şi ridice braţele, odată cu poalele pelerinei sale împestriţate. Rămase aşa o clipă, ca un fluture imens, înfipt într-un ac. Apoi, vomă un val de sînge şi se prăbuşi.

Atunci, tîrgul Saint-Germain a explodat.

Către miezul nopţii, Angelica a fost aruncată într-o temniţă joasă din închisoarea Chatelet, laolaltă cu o duzină de fete şi femei, dintre care două făceau parte din banda lui Calembredaine. Cu toate

că ușa grea era închisă, ei i se părea că mai aude încă zgomotul mulțimii isterice, strigătele calicilor și ale banditilor, împinși de grebla impecabilă a arcașilor și polițiștilor, și care fuseseră aduși, pe rînd, din tîrgul Saint-Germain la închisoarea comună.

— Ne-am aranjat, spuse o fată. Așa am eu noroc ! O dată mă duc și eu să mă plimb în altă parte decît la Glatigny și atunci trebuie să mă prindă! Aștia sînt în stare să mă așeze pe șevalet [1] pentru că n-am rămas în cartierul rezervat.

— Doare, șevaletul ăsta ? întrebă o copilă.

— Ah ! Doamne ! am încă venele și nervii întinși ca niște coarde. Cînd călăul m-a așezat pe el, am strigat : „Blîndule Isus ! Fecioară Maria ! Aveți milă de mine !"

— Mie, spuse alta, călăul mi-a vîrît un corn scobit pînă în fundul gîtlejului și mi-a turnat înăuntru aproape șase ceainice cu apă rece. Dacă măcar ar fi fost vin! Am crezut c-o să mă sparg ca o bășică de porc. După asta, a trebuit să mă ducă la bucătăria închisorii, în fața focului, ca să-mi revin.

Angelica asculta vocile acestea care ieșeau din întunericul putred, și auzea cuvintele fără ca înțelesul lor s-o impresioneze. Ideea că și ea va fi supusă torturii, în timpul interogatoriului, obligatoriu pentru orice acuzat, nu ajungea pînă la înțelegerea ei. Un singur gînd o domina : „Și micuții ?... Ce-o să li se-ntîmple ?... Cine o să se apuce de ei ? Poate că vor fi uitați în turn ? O să-i mănînce șobolanii..."

[1] șevalet — scaun de tortură (în argou).

Cu toate că în celulă era frig şi umezeală, sudoarea îi brobonea fruntea. Chircită pe o grămadă de paie putrede, se sprijinea de perete şi, cu braţele strînse în jurul genunchilor, se străduia să nu tremure şi să găsească motive pentru a se linişti :

„Se va găsi, desigur, una dintre femei, care să se ocupe de ei. Sînt neglijente, incapabile, dar, în fine, se gîndesc totuşi să le dea de mîncare copiilor lor... O să le dea şi alor mei. De altfel, dacă Poloneza e acolo, pot să fiu liniştită... Şi Nicolas va avea grijă...

Dar Nicolas nu fusese oare şi el arestat ? Angelica retrăia panica ce o cuprinsese atunci cînd, alergînd de pe o străduţă pe alta, pentru a scăpa din bătălia aceea sîngeroasă, văzuse, de fiecare dată, ridicîndu-se în faţa ei, un baraj de arcaşi şi de soldaţi.

Toate ieşirile din tîrg şi din cartier erau păzite, de-ţi venea să crezi că poliţia şi garda din Paris se înmulţiseră peste noapte.

Angelica încercă să-şi amintească dacă Poloneza reuşise să părăsească tîrgul înainte de încăierare. Ultima dată cînd o zărise, „infanterista" încerca să-l atragă pe un tînăr provincial, care părea totodată încurcat şi încîntat, spre malurile Senei. Dar, înainte să ajungă acolo, ar fi putut să se oprească la o mulţime de barăci, să se plimbe de colo-colo, să bea într-o cîrciumă.

Adunîndu-şi toată voinţa, Angelica reuşi să se convingă că Poloneza nu fusese prinsă şi gîndul acesta o linişti puţin. Din adîncul îngrijorării ei cumplite, se ridica un strigăt implorator şi urme de rugăciuni uitate îi reveneau pe buze automat.

„Din milă de ei ! Apără-i, Fecioară Maria !... Jur, repeta ea, că dacă îmi scapi micuţii, mă voi

smulge din noroiul în care m-am afundat. Voi înceta să mai trăiesc în tovărăşia hoţilor şi a criminalilor. Voi încerca să-mi cîştig viaţa muncind cu mîinile mele..."

Se gîndi la negustoreasa de flori şi îşi făcu cîteva planuri. Astfel, orele i se părură mai puţin lungi.

Dimineaţa, se auziră zgomote de zăvoare şi scrîşnet de chei şi uşa se deschise. Un arcaş din strajă pătrunse în încăpere cu o torţă aprinsă. Lumina zilei, care pătrundea printr-o ferestruică săpată în zidul gros, era atît de slabă, încît nu puteai vedea mare lucru în celulă.

— Uite nişte marchize, băieţi, strigă arcaşul vesel. Veniţi puţin aici. E o recoltă frumoasă.

Alţi trei soldaţi din strajă intrară, la rîndul lor, şi puseră torţa într-un suport, pe perete.

— Haideţi, micuţelor, o să fiţi cuminţi, da ?

Şi unul dintre ei scoase o foarfecă de sub cămaşă.

— Scoate-ţi boneta, îi spuse el femeii care se găsea cel mai aproape de uşă. Phui ! păr cărunt. În sfîrşit, o să luăm totuşi cîţiva bănuţi pe el. Cunosc un bărbier pe lîngă piaţa Saint-Michel, care face din aşa ceva peruci ieftine pentru bătrînii clerici.

Tunse părul cărunt, îl legă cu o sforicică şi îl aruncă într-un coş. Tovarăşii săi examinau capetele celorlalte prizoniere.

— Cu mine nu vă obosiţi, spuse una dintre ele. Mi l-aţi tăiat deja, cu puţin timp în urmă.

— Da, e-adevărat, zise arcaşul vesel. O recunosc pe micuţă. He, he ! ai prins gust să vii aici, mi se pare !

Unul dintre soldaţi ajunse lîngă Angelica. Ea îi simţi mîna grosolană pipăindu-i părul.

— Hei, prieteni, chemă el, uite ceva de soi. Apropiaţi un pic torţa ca să văd mai bine.

Flacăra răşinoasă lumină cascada frumosului ei păr şaten buclat, pe care soldatul tocmai îl eliberase, desfăcîndu-i boneta Se auzi un fluierat admirativ :

— Magnific ! Nu e în tonuri de blond, evident, dar are reflexe. Putem să-i vindem părul acesta domnului Binot, din strada Saint-Honoré El nu se uită la preţ, dar se uită la calitate :

— „Ia-ţi de aici pachetele mizerabile, îmi spune el, de fiecare dată cînd îi duc părul prizonierelor. Eu nu fac peruci din păr plin de păduchi !" Dar, de data aceasta, n-o să mai poată zice nimic !

Angelica îşi duse mîinile la cap. Doar n-o să-i taie părul ! Aşa ceva era de neînchipuit !

— Nu, nu, nu faceţi asta ! se rugă ea.

Dar o mînă puternică îi lăsă braţele în jos.

— Hai, frumoaso, nu trebuia să vii la Châtelet dacă vroiai să-ţi păstrezi coama. Trebuie să avem şi noi bănuţul nostru, înţelegi ?

Şi, cu un mare clănţănit de oţel,, foarfeca tăie buclele cu reflexe aurii, pe care Barbe le periase odată, cu atîta grijă.

După ce soldaţii au ieşit, Angelica îşi trecu o mînă tremurătoare peste ceafa golaşă. I se părea că, acum, avea capul mai mic şi prea uşor.

— Nu plînge, îi zise una dintre femei. O să-ţi crească la loc. Dar să nu te mai laşi prinsă. Că oamenii din strajă tund al naibii ! Pentru că, drace !

părul se vinde scump la Paris, cu toți filfizonii ăștia care vor să poarte perucă.

Angelica își legă boneta la loc, fără să-i răspundă. Tovarășele ei credeau că plînge. Dar întîmplarea trecuse. La urma urmelor, n-avea nici o importanță. Un singur lucru avea importanță pentru ea : soarta copiilor ei.

12

Orele treceau cu o încetineală îngrozitoare. Celula în care erau îngrămădite prizonierele era atît de mică, încît abia puteai respira. Una dintre femei spuse :

— E semn bun că ne-au băgat în celula asta mică. I se spune „Între două uși". Aici sînt închiși cei pe care nu prea știu dacă trebuie să-i considere în stare de arest sau nu. De fapt, cînd ne-au arestat, nu făceam nimic rău. Dovadă că toată lumea era acolo e faptul că nu ne-au percheziționat, pentru că femeile-jurați de la Châtelet se duseseră și ele să se distreze în tîrgul Saint-Germain.

— Și chiar și poliția era acolo, remarcă una dintre ele, cu amărăciune.

Angelica își pipăi, pe sub haine, pumnalul. Un pumnal asemănător aruncase Rodogone-Egipteanul spre Nicolas.

— E un adevărat noroc că nu ne-au percheziționat, repetă femeia, care trebuie că ascundea și ea o armă sau, mai curînd, vreo pungă cu cîțiva bănuți în ea.

— Or s-o facă, nici o grijă, îi replică alta.

Cele mai multe dintre femei nu se arătau deloc optimiste. Ele povesteau despre prizoniere care rămăseseră închise zece ani, înainte ca să-și aducă cineva aminte de ele. Iar cele care cunoșteau Chatelet-ul descriau închisorile sinistrei fortărețe. Era temnița „Sfîrșitul tihnei", plină de murdării și reptile, în care aerul era atît de puturos, încît nu puteai ține o lumînare aprinsă. „Măcelăria", numită așa pentru că acolo respirai numai mirosuri grețoase, care veneau de la abatorul din vecinătate. „Lanțurile", o sală mare, în care prizonierii erau legați cu lanțuri unii de alții. „Barbaria"! „Peștera" care însemna „grota", apoi „Puțul" și „Groapa", care aveau forma unui con răsturnat! Prizonierii stăteau aici cu picioarele în apă și nu puteau să doarmă nici în picioare. În mod obișnuit, mureau după cincisprezece zile. În sfîrșit, se cobora vocea, cînd venea vorba despre „Uitata", închisoare subterană de unde nimeni nu se mai întorcea.

O lumină cenușie intră prin ferestruica zăbrelită. Era imposibil să ghicești ora. O bătrînă își trase pantofii scîlciați, le scoase cuiele din talpă și le puse din nou, dar în sensul celălalt, cu vîrful în afară. Ea le arătă această armă curioasă și le îndemnă să facă la fel, ca să poată omorî șobolanii care vor apărea în cursul nopții.

Totuși, către mijlocul zilei, ușa se deschise cu zgomot și halebardierii le scoaseră de acolo pe prizoniere. Ei le-au condus, din coridor în coridor, într-o sală mare, îmbrăcată în tapiserii albastre, cu flori de crin galbene.

În fund, pe o estradă în semicerc, se afla un fel de masă din lemn sculptat, deasupra căreia erau

un tablou, reprezentîndu-l pe Hristos, şi un acoperămînt făcut dintr-o tapiserie.

Un bărbat în robă neagră, cu guler şi perucă albă, era aşezat acolo. Un altul stătea lîngă el, cu un teanc de manuscrise în mînă. Erau judecătorul-şef al Parisului şi adjunctul său.

Uşieri, sergenţi cu vergi şi soldaţi din garda regală le înconjurau pe femei. Acestea au fost împinse la picioarele estradei şi obligate să treacă prin faţa unei mese la care un grefier le trecea numele.

Angelica rămase proastă cînd i se ceru să-şi spună numele. Ea nu mai avea nume !... În sfîrşit, spuse că se numeşte Anne Sauvert, după numele unui sat din împrejurimile Monteloup-ului, care îi veni, brusc, în minte.

Judecata a fost rapidă. Châtelet-ul era plin de reţinuţi. Trebuia să fie triaţi repede.

După ce le-a pus cîteva întrebări fiecăreia dintre ele, adjunctul judecătorului a citit lista cu numele lor şi a declarat că „toate persoanele sus-numite erau condamnate să fie biciuite în public, după care vor fi duse la Azilul General, unde nişte persoane pioase le vor învăţa să coasă şi să se roage."

— Scăpăm ieftin, îi şopti una dintre fete Angelicăi. Azilul General nu este închisoare. Este azilul săracilor. Sîntem închise acolo cu forţa, dar nu sîntem păzite. Nu va fi greu să fugim.

Pe urmă, un grup de douăzeci de femei a fost dus într-o sală mare de la parter, unde sergenţii le-au aranjat de-a lungul zidului. Apoi, uşa se deschise şi intră un militar înalt şi corpolent, purtînd o foarte frumoasă perucă neagră, care îi încadra faţa roşie, tăiată de o mustaţă neagră, în vestă albastră, întinsă pe umerii umflaţi de grăsime, cu

centiromul lat, care-i încingea, burdihanul, cu reverele late de la mîneci, acoperite de pasmanterii, cu sabia și cu gulerul enorm, legați cu ciucuri auriți, el avea ceva din aspectul Marelui Mathieu, dar fără nimic din bonomia și jovialitatea șarlatanului. Ochii, înfundați sub sprîncenele stufoase, erau mici și răi.

Purta cizme cu tocuri înalte, care îi înălțau și mai mult statura puternică.

— Asta-i comandantul gărzii, suflă vecina Angelicăi. Oh ! e teribil. E numit „Căpcăunul".

Căpcăunul trecea prin fața prizonierilor, făcîndu-și pintenii să sune pe dale.

— Ha ! Ha ! Ticăloaselor, o să vă jupoi ! Hai, jos cămășile. Și atenție, cele care o să faceți prea multă gălăgie ! Pentru voi am cîte o lovitură de bici în plus.

Femeile care cunoscuseră deja supliciul biciului își desfăceau docile corsajul. Cele care aveau cămașă, o făceau să alunece de-a lungul brațelor și o răsfrîngeau peste fustă. Arcașii se duceau la cele care ezitau și le dezbrăcau cu brutalitate. Unul dintre ei, smulgîndu-i corsajul Angelicăi, l-a rupt pe jumătate. Ea se grăbi să se dezbrace ea însăși, de teamă să nu i se observe centura la care purta pumnalul.

Căpitanul gărzii se ducea și venea, examinînd femeile aliniate în fața lui. Se oprea în fața celor mai tinere și o luminiță se aprindea în ochii înfundați în grăsime. În final, cu un gest imperativ, el o desemnă pe Angelica.

Cu un chicotit înfundat, unul dintre arcași o scoase din rînd.

— Hai, luați de-aici toată scursura asta, ordonă ofițerul. Și să le usture pielea ! Cîte sînt ?

— Douăzeci, domnule!

— Este ora patru după-amiază. Să terminaţi înainte de apusul soarelui.

— Bine, domnule.

Arcaşii le scoaseră pe femei din sală. Angelica zări în curte o căruţă plină cu legături de vergi, care trebuia să urmeze cortegiul, demn de milă, pînă la locul rezervat pedepselor publice, de lîngă biserica Saint-Denis-de-la Châtre. Uşa se închise. Angelica rămase singură, cu ofiţerul de gardă. Ea furişă către el o privire surprinsă şi neliniştită. De ce nu împărtăşea şi ea soarta tovarăşelor sale ? Urma, oare, să fie dusă înapoi la închisoare ?

Sala aceea, joasă şi boltită, cu ziduri umede, era îngheţată. Deşi afară era încă ziuă, aici se întunecase şi ar fi trebuit aprinse torţele. Angelica îşi încrucişă braţele, tremurînd, şi îşi prinse umerii în mîini, mai puţin, poate, din cauza frigului, cît pentru a-şi feri pieptul de privirea apăsătoare a Căpcăunului.

Acesta se apropie greoi şi îşi drese glasul.

— Atunci, căprioară, ai, într-adevăr, chef să-ţi fie jupuit frumosul tău spate alb ?

Şi, cum ea nu răspundea, insistă :

— Răspunde ! Ai, într-adevăr, chef ?

În mod mai mult decît evident, Angelica nu putea să spună că are chef. Aşa că dădu din cap că nu.

— Ei bine, putem să aranjăm asta, reluă militarul, pe un ton dulceag. Ar fi păcat să distrugem o puicuţă aşa de drăguţă. Am putea să ne înţelegem noi doi, ce zici ?

Îi puse un deget sub bărbie pentru a o obliga să ridice capul şi fluieră admirativ.

— Drace ! Ce ochi frumoşi ! Maică-ta trebuie c-a băut absint în timp ce te aştepta. Hai, zîmbeşte-mi !

Degetele lui groase îi mîngîiau perfid gîtul fragil şi umărul rotund.

Ea se dădu înapoi fără să-şi poată stăpîni sila. Un hohot de rîs scutură pîntecul Căpcăunului. Ea îl privi fix, cu ochii ei verzi. Şi, cu toate că o domina cu statura lui, el păru primul stînjenit.

— Sîntem de acord, nu-i aşa ? reluă el. O să vii cu mine, în apartamentul meu. Apoi, te vei întoarce la lotul tău. Dar arcaşii te vor lăsa în pace. Nu vei fi biciuită... Eşti mulţumită, ai, puişor ?

Izbucni într-un rîs sănătos. Apoi, făcînd un pas hotărît înainte, o trase spre el şi începu să o sărute lacom.

Contactul cu botul acesta, cu damf de tutun şi de vin roşu, o scîrbi pe Angelica. Se zbătu ca un şarpe pentru a scăpa din strînsoare. Centironul şi pasmanteriile de la uniforma căpitanului îi zgîriau pieptul.

Reuşi, în fine, să scape şi se grăbi să-şi tragă pe ea bluza zdrenţuită, cum putu mai bine.

— Ei bine, ce ? făcu uriaşul mirat. Ce-ţi veni ? N-ai înţeles că vreau să te cruţ de pedeapsă ?

— Vă mulţumesc, spuse Angelica pe un ton ferm. Dar prefer să fiu biciuită.

Căpcăunul deschise gura mare, mustăţile îi tremurară şi se făcu roşu, ca şi cum legăturile de la guler l-ar fi strîns de gît.

— Ce... ce zici ?

— Prefer să fiu biciuită, repetă Angelica. Domnul judecător-şef m-a condamnat să fiu biciuită. Nu trebuie să înşel justiţia.

Și o luă, hotărîtă, către ușă. Dintr-un singur pas, el o ajunse și o apucă de ceafă.

„Oh ! Doamne ! gîndi Angelica. N-o să mai înhaț niciodată o găină de gît. E îngrozitor !"

Căpitanul o privi cu atenție.

— Ești cam ciudată pentru o cerșetoare, spuse el, gîfîind ușor. Pentru ceea ce mi-ai spus adineauri, aș putea să te bat cu latul sabiei pînă ai cădea leșinată. Dar nu vreau să te nenorocesc. Ești frumoasă, bine făcută. Cu cît mă uit mai mult la tine, cu atît te doresc mai mult. Ar fi prea de tot să nu ne putem înțelege. Pot să te ajut. Ascultă, nu face mutra asta. Fii drăguță cu mine și cînd va fi să te alături celorlalte, ei bine... poate că gardianul care te va duce o să se uite în partea cealaltă...

Într-o străfulgerare, Angelica întrevăzu scăparea. Fețișoarele lui Florimond și Cantor îi trecură prin fața ochilor.

Se uită buimacă la fața roșie, care se apleca deasupra ei. În ciuda ispitei, corpul i se revoltă. Era imposibil ! Niciodată n-o să poată ! De altfel, se putea fugi și de la Azilul General... și ar putea încerca chiar și pe drumul care duce acolo...

— Prefer Azilul General ! strigă ea, scoasă din fire. Prefer...

Restul se pierdu într-un vîrtej de furtună. Fu zgîlțîită pînă își pierdu răsuflarea și auzi cum cade asupra ei o ploaie de înjurături răsunătoare. Urmă lumina clară a unei uși deschise și se trezi aruncată afară, ca o minge.

— S-o bateți pe tîrfa asta pînă-i luați pielea !

Şi uşa se trînti ca un tunet!

Angelica se prăbuşise peste un grup de bărbaţi din garda civilă, care veniseră să-şi ia în primire serviciul de noapte. Erau, majoritatea, meşteşugari şi negustori paşnici, care se achitau, fără tragere de inimă, de această obligaţie, impusă în rîndul breslelor, pentru securitatea oraşului. Ei reprezentau, de altfel, garda „aşezată“ sau „adormită“, ceea ce, de fapt şi făceau.

De-abia începuseră să tragă o pipă şi să joace cărţi, cînd le fu aruncată la picioare această fată pe jumătate goală. Căpitanul îşi urlase ordinul în aşa fel, încît nimeni nu înţelesese nimic.

— Încă una căreia bravul nostru căpitan i-a venit de hac, zise unul dintre ei. Nu se poate spune că dragostea îl îmblînzeşte.

— Şi totuşi, are succes. Nu-şi petrece niciodată noaptea singur.

— Pe naiba ! le ia din lotul de prizoniere şi le dă de ales între închisoare şi patul lui.

— Dacă judecătorul-şef ar afla, s-ar prăji !

Angelica se ridicase, burduşită toată. Oamenii din gardă o priveau calm. Îşi înfundau pipele şi amestecau cărţile.

Păşi, clătinîndu-se pînă la pragul camerei corpului de gardă, dar nimeni nu încercă s-o oprească.

Se trezi sub pavajul boltit al străzii Saint-Leufroy, care dădea prin închisoarea Châtelet, în strada Saint-Denis şi podul Change.

Oamenii treceau încoace şi încolo. Angelica înţelesese că era liberă. Şi o luă nebuneşte la fugă!

13

— Psst ! marchiza Îngerilor !... Atenţie, nu înainta.

Vocea Polonezei o opri pe Angelica, atunci cînd se apropie de turnul Nesle.

Se întoarse şi o zări, făcîndu-i semn, din umbra unei porţi. Se îndreptă către ea.

— Biata de tine ! suspină cealaltă. Ca să vezi ! E o întreagă poveste. Din fericire, tocmai a venit „Frumosul". L-a pus pe un „frate" să-l tundă şi le-a zis sticleţilor că e călugăr. Apoi, în timp ce-l duceau de la Châtelet la închisoarea arhiepiscopală, a şters-o.

— De ce m-ai oprit să mă duc la turnul Nesle ?

— Drace ! Acolo e Rodogone-Egipteanul, cu toată banda lui.

Angelica se făcu albă. Poloneza îi explică :

— Trebuia să fi văzut cum ne-au dat afară ! Nici n-am avut timp să ne adunăm zdrenţele ! Uite, am putut, totuşi, să-ţi salvez cufărul şi maimuţa. Sînt în strada Val d'Amour, într-o casă în care „Frumosul" are prieteni şi unde o să-şi aşeze fetele.

— Şi copiii mei ? întrebă Angelica.

— Cît despre Calembredaine, nimeni nu ştie ce i s-a-ntîmpat, continuă Poloneza iute. Prizonier? Spînzurat ? Unii zic că l-au văzut aruncîndu-se în Sena. Poate că a reuşit să iasă din oraş.

— Puţin îmi pasă de Calembredaine, zise Angelica printre dinţi.

Ea o prinse pe femeie de umeri și îi înfipse unghiile în carne.

— Unde sînt copiii ?

Poloneza o privi ușor încurcată, cu ochii ei negri, apoi își coborî pleoapele.

— Aș fi vrut, te asigur... dar ceilalți erau acum cei mai puternici.

— Unde sînt ? repetă Angelica cu voce ștearsă.

— I-a luat Jean-Pourri... odată cu toți puștii pe care i-a găsit.

— I-a dus acolo... în cartierul Saint-Denis ?

— Da. Adică pe Florimond. Pe Cantor, nu. A zis că-i prea gras ca să-l poată închiria cerșetorilor.

— Ce-a făcut cu el ?

— L-a... l-a vîndut... Da, pe treizeci de bănuți... unor țigani care aveau nevoie de un copil pe care să-l facă acrobat !

— Unde sînt țiganii ăștia ?

— Parcă eu știu ? protestă Poloneza, eliberîndu-se. Și ține-ți ghearele acasă, că mă zgîrii... Ce vrei să-ți spun ?... Erau țigani... Au plecat... Bătălia din noaptea asta i-a speriat. Au plecat din Paris.

— În ce direcție au plecat ?

— Acum nici două ore se îndreptau către poarta Saint-Antoine. Eu am venit să dau tîrcoale pe aici, fiindcă mi-am închipuit c-o să te-ntîlnesc. Că doar ești mamă, nu ? Și mamele trec și prin ziduri...

Angelica era sfîșiată de durere și de disperare. Simțea că înnebunește.

Florimond acolo, în mîinile josnicului Jean-Pourri, plîngînd, strigîndu-și mama !... Iar Cantor, pe care-l luaseră pentru totdeauna, nu se știe unde !

— Trebuie să plec să-l caut pe Cantor, zise ea, poate că ţiganii n-au ajuns prea departe de Paris.

— Ai căpiat, biata mea marchiză !

Dar Angeica plecase. Poloneza o urmă.

— La urma urmei, spuse ea resemnată, să mergem... Am ceva bani. Poate c-or să vrea să ni-l revîndă...

*
* *

Plouase în timpul zilei. Aerul era umed şi mirosea a toamnă. Pietrele din pavaj luceau.

Cele două femei au urmat Sena pe malul drept şi au ieşit din Paris prin cheiul Arsenalului. La orizontul cîmpiei, cerul era de un roşu profund. Un vînt rece începuse să bată, odată cu lăsarea serii. Oamenii din cartierele străbătute le spuseseră că i-au văzut pe ţigani pe lîngă podul Charenton.

Mergeau repede. Din timp în timp, Poloneza ridica din umeri şi trăgea cîte-o înjurătură, dar nu protesta. O urma pe Angelica cu fatalismul unei creaturi care umblase mult şi îi urmase pe alţii oriunde şi oricînd.

Cînd au ajuns în apropierea podului Charenton, au zărit două focuri aprinse în cîmpie. în josul drumului.

Poloneza se opri.

— Ei sînt, şopti ea. Avem noroc.

Înaintară către tabără. Un pîlc de stejari groşi îi îmbiase, fără îndoială, să facă popas acolo. Pînzele întinse de la o creangă la alta erau singurul adăpost al ţiganilor, în această noapte ploioasă. Femei şi copii erau strînşi cu toţii în jurul focului. Îşi frigeau o oaie, într-o frigare improvizată grosolan. Alături de ei păşteau nişte cai slăbănogi.

Angelica şi tovarăşa ei se opriră.

— Ai grijă să nu-i superi, șușoti Poloneza. Nu poți să-ți închipui cît sînt de răi ! Or să ne-njunghie cît ai zice pește, ca pe niște oi, și nimeni n-o să spună nimic. Lasă-mă pe mine să vorbesc. Eu le cunosc puțin limba...

Un lungan, cu o căciulă de blană pe cap, se desprinse de lîngă foc și veni către ele. Îi făcură semnele de recunoaștere ale calicilor și bărbatul le răspunse trufaș. După care, Poloneza a început să-i explice de ce se aflau acolo. Angelica nu înțelegea nimic din schimbul de cuvinte. Încerca să ghicească pe fața țiganului ce gîndea, dar întunericul era atît de adînc, încît nu reușea să-i distingă trăsăturile.

În fine, Poloneza își scoase punga, bărbatul o cîntări în mînă, i-o dădu înapoi și plecă în direcția focului.

— A spus că se duce să vorbească cu ceilalți.

Au așteptat, înghețate de vîntul care bătea dinspre cîmpie. Apoi bărbatul s-a întors cu același pas suplu și liniștit.

Spuse cîteva cuvinte.

— Ce zice ? întrebă Angelica nerăbdătoare.

— Spune... că nu vor să dea copilul. Îl găsesc frumos și grațios. Îl iubesc deja. Spun că totul e bine așa.

— Nu se poate !... Îmi vreau copilul, strigă Angelica

Și făcu o mișcare spre cort. Poloneza o trase înapoi cu putere.

Țiganul își scoase sabia. Alții se apropiau.

„Infanterista" își tîrî tovarășa spre drum.

— Ești nebună !... Vrei să mori ?

— Nu se poate, repetă Angelica. Trebuie să fac ceva. Nu pot să-l ducă pe Cantor departe... departe...

— Nu-ţi mai bate capul, asta-i viaţa ! Într-o bună zi şi copiii pleacă... Mai devreme sau mai tîrziu, tot aia e. Şi eu am avut copii ! Crezi măcar că ştiu unde sînt ? Şi asta nu mă-mpiedică să trăiesc.

Angelica dădea din cap, să n-o mai audă. Începu să burniţeze. Trebuia să facă ceva !...

— Am o idee, spuse ea. Să mergem înapoi, la Paris. Vreau să mă întorc la Châtelet.

— Asta-i, să mergem înapoi la Paris, aprobă Poloneza.

Porniră, împotmolindu-se mereu în noroi. Angelicăi îi sîngerau picioarele în pantofii scîlciaţi. Vîntul îi lipea de picioare fusta udă. Simţea că leşină. Nu mai mîncase nimic de douăzeci şi patru de ore.

— Nu mai pot, murmură ea şi se opri ca să-şi tragă sufletul. Şi totuşi, trebuie să mă mişc repede... repede...

— Aşteaptă, zăresc nişte lumini în spatele nostru. Sînt nişte cavaleri care se îndreaptă spre Paris. O să le cerem să ne ia cu ei.

Poloneza se propti îndrăzneaţă în mijlocul drumului. Cînd grupul ajunse în dreptul lor, ea strigă cu vocea ei răguşită, dar care putea să aibă şi inflexiuni calde :

— Hei ! Galanţi seniori ! Nu vă e milă de două fete frumoase, care au dat de necaz? O să ştim să vă mulţumim...

Cavalerii îşi strunіră caii. Nu li se vedeau decît pelerinele cu gulerul ridicat şi pălăriile ude de ploaie. Schimbară între ei cîteva cuvinte într-o limbă străină. Apoi, o mînă se întinse către Angelica şi cu o voce tînără îi spuse în franceză :

— Urcă, frumoaso.

Strînsoarea mîinii era energică. Tînăra femeie se trezi așezată comod, ca o amazoană, în spatele cavalerului. Caii își reluară mersul.

Poloneza rîdea. Văzînd că cel care o luase era străin, începu să schimbe glume cu el, în germana pe care o învățase pe cîmpurile de bătălie.

Tovarășul Angelicăi îi spuse, fără să se întoarcă:

— Ține-mă bine, drăguțo. Calul e nărăvaș și șaua strîmtă. Poți să cazi.

Ea îl ascultă și îl strînse cu brațele, punîndu-și mîinile înghețate pe pieptul lui cald. Căldura aceasta îi făcu bine. Își lăsă capul pe spatele puternic al necunoscutului și își îngădui o clipă de odihnă. Acum, cînd știa ce avea de făcut, se simțea mai liniștită. Din discuția călăreților, înțelese că era vorba de un grup de protestanți care se întorceau de la Charenton.

După puțin timp, intrară în Paris. Tovarășul Angelicăi plăti și pentru ea vama de la poarta Saint-Antoine.

— Unde să te duc, frumoaso? întrebă el, întorcîndu-se, de data aceasta, și încercînd să-i zărească fața.

Ea se scutură de toropeala care o cuprinsese.

— N-aș vrea să abuzez de timpul dumneavoastră, domnule, dar v-aș fi, într-adevăr, obligată, dacă m-ați duce pînă la Châtelet.

— Te duc bucuros.

— Angelica, strigă Poloneza, faci o prostie! Ia seama!

— Lasă-mă... Și dă-mi punga ta. S-ar putea să mai am nevoie de ea.

— La urma urmei... murmură aceasta, ridicînd din umeri.

Sărise la pămînt şi se risipea în mulţumiri adresate cavalerului ei, în limba germană, cavaler care, de altfel, era olandez şi părea totodată, încîntat şi încurcat de veselia ei.

Cavalerul Angelicăi îşi ridică pălăria pentru a-şi lua rămas bun, apoi îşi mînă calul de-a curmezişul străzii largi ... puţin aglomerate a cartierului Saint-Antoine. Peste cîteva minute se opri în faţa închisorii Châtelet, pe care Angelica o părăsise cu cîteva ore mai devreme.

Ea coborî. Torţe mari, prinse sub bolta principală a fortăreţei, luminau locul. La lumina lor roşie, Angelica îl văzu mai bine pe îndatoritorul ei tovarăş. Acesta era un tînăr de vreo 20—25 de ani, îmbrăcat bine, dar simplu, în stilul burghez.

Ea spuse :

— Îmi cer iertare că v-am despărţit de prietenii dumneavoastră.

— Nu-i nimic. Tinerii aceia nu sînt tovarăşii mei. Sînt nişte străini. Eu sînt francez, locuiesc în La Rochelle. Tatăl meu, care este armator, m-a trimis la Paris ca să învăţ comerţul. Făceam drumul împreună pentru că i-am întîlnit la templul Charenton, unde am asistat la înmormîntarea unuia dintre coreligionarii noştri. Vedeţi, deci, că nu mi-aţi încurcat, în nici un fel, planurile.

— Vă mulţumesc că mi-o spuneţi atît de drăguţ, domnule.

Îi întinse mîna. El i-o luă şi ea văzu cum se apleacă spre ea o faţă tînără, blîndă, care îi zîmbea.

— Sînt mulţumit că ţi-am putut fi de folos, prietenă.

Îl privi cum se îndepărtează, prin învălmăşeala şi tarabele pline de sînge ale străzii Marelui Aba-

tor. El nu-şi întoarse capul, dar această întîlnire îi dădu curaj tinerei femei.

Puţin mai tîrziu, Angelica intră hotărîtă sub bolta pasajului şi se prezentă la intrarea corpului de gardă. Un arcaş o opri.

— Vreau să vorbesc cu comandantul gărzii regale.

Bărbatul îi făcu cu ochiul, în semn că a înţeles.

— Căpcăunul ? Ei bine, du-te mititico, dacă îl găseşti pe gustul tău.

Sala era albăstruie de la fumul pipelor. Intrînd, Angelica îşi netezi, fără să vrea, fusta umedă. Vîntul îi smulsese boneta şi se ruşină, gîndindu-se la capul ei golaş. Îşi desfăcu baticul de la gît, şi-l puse pe cap şi îl înnodă sub bărbie.

Apoi se îndreptă spre fundul camerei. În faţa focului din vatră, se detaşa silueta căpitanului. Vorbea tare, cu pipa lungă într-o mînă şi cu paharul de vin în cealaltă. Toţi îl ascultau căscînd sau legănîndu-se pe scaune. Erau obişnuiţi cu fanfaronada lui.

— Ia te uită, o don'şoară care vine să ne viziteze, spuse unul dintre soldaţi.

Căpitanul tresări şi se făcu violet, recunoscînd-o pe Angelica. Dar ea nu-i lăsă timp să-şi revină şi începu să strige :

— Domnule căpitan, ascultaţi-mă. Şi dumneavoastră, domnilor militari, veniţi-mi în ajutor ! Nişte ţigani mi-au furat copilul şi l-au luat cu ei, afară din Paris. În acest moment şi-au făcut tabăra lîngă podul Charenton. Vă implor să veniţi cu mine şi să-i obligaţi să-mi dea copilul înapoi. Vor trebui să se supună ordinelor gărzii...

Urmă un moment de nedumerire, apoi, deodată, unul dintre bărbaţi izbucni în rîs.

— Oh ! Uită-te la ea ! E cea mai tare chestie pe care am auzit-o vreodată ! Ha ! Ha ! Ha ! O fată care vine să ceară gărzii să se deplaseze pentru...! Ha ! Chiar că-i caraghios ! Cine te crezi, femeie ?

— Visează ! Se crede regina Franței !

Rîsul se întinse în toată sala. În orice parte se întorcea, Angelica vedea doar guri căscate și umeri scuturați de un rîs nebun. Numai căpitanul nu rîdea, iar fața lui roșie avea o expresie teribilă.

„O să mă arunce în închisoare, sînt pierdută", gîndi Angelica.

Cuprinsă de panică, privi în jurul ei.

— E un copilaș de opt luni, strigă ea. E frumos ca un înger. Seamănă cu pruncii voștri, care dorm, acum, în leagăne, lîngă mamele lor... Iar țiganii or să-l ducă departe... departe... N-o să-și mai vadă niciodată mama... N-o să-și cunoască patria, nici regele... El...

Hohotele de plîns o sufocară. Rîsetele se șterseră de pe fețele soldaților și ale oamenilor de gardă. Cîțiva mai rînjiră, apoi bărbații au schimbat între ei priviri stînjenite.

— Pe legea mea, zise un bătrîn plin de cicatrice, dacă cerșetoarea asta ține la micuțul ei... Sînt, deja, destule care-i lasă la colțul străzii...

— Liniște ! tună căpitanul.

Și se înfipse în fața tinerei femei.

— Deci... făcu el, cu un calm amenințător, nu numai că ești o curvă fără cămașă, condamnată să fii biciuită, dar îți mai și permiți să-ți dai aere de mare doamnă și găsești foarte normal să deranjezi o trupă de militari ! Și ce ne dai în schimb, marchiză ?

— Pe mine.

Ochii colosului se îngustară și el tresări.

— Vino aici, hotărî el, brusc.

Şi o împinse într-o nişă din apropiere.

— Ce-ai vrut să spui, mai exact ? mormăi el.

Angelica înghiţi cu greutate, dar nu dădu înapoi.

— Vreau să spun că o să fac ceea ce vreţi.

Deodată, o cuprinse o teamă nebună. Se îndoi că el ar mai vrea-o, gîndi că poate o găseşte prea mizerabilă. Vieţile lui Cantor şi Florimond depindeau de dorinţa acestei brute.

În acelaşi timp, el îşi spunea că n-a mai întîlnit niciodată o asemenea femeie. Un corp de zeiţă ! Da. Dumnezeule bun, asta se vedea şi pe sub zdrenţe. Era altceva decît femeile grase şi ofilite cu care era el obişnuit. Şi faţa, mai ales ! El nu se uita niciodată la faţa unei curve. Nu era interesant. A trebuit să trăiască pînă acum, ca să înţeleagă ce înseamnă faţa unei femei !

Căpcăunul stătea pe gînduri, iar Angelica tremura. În sfîrşit, el întinse mîinile, o prinse de subţiori şi o trase cu brutalitate spre el.

— Ceea ce vreau eu, spuse el cu un aer feroce, ceea ce vreau...

Ezită. Iar ea nu avu cum să ştie că în ezitarea lui era şi timiditate.

— Vreau o noapte întreagă, încheie el. Ai înţeles ? Nu o aventură între două uşi, aşa cum ţi-am zis mai devreme... O noapte întreagă.

Îi dădu drumul şi îşi luă din nou pipa, cu un aer răzbunător.

— Asta o să te-nveţe minte să mai faci pe sclifosita ! Atunci ? Ne-am înţeles ?

Incapabiă să spună ceva, ea făcu un semn afirmativ din cap.

— Sergent ! urlă căpitanul.

Un subofiţer apăru în fugă.

— Caii ! Şi cinci oameni ! Mişcă-te !

Mica trupă se opri la vederea taberei ţiganilor. Căpitanul dădu ordinele.

— Doi oameni să se ducă acolo, în spatele pîlcului de copaci, pentru cazul în care le-ar veni ideea să fugă prin cîmpie. Tu, fato, rămîi pe loc!

Instinctivi, ca orice animal obişnuit să miroasă noaptea, ţiganii priveau deja către drum şi se grupau.

Căpitanul şi soldaţii avansară, timp în care ceilalţi doi oameni făceau înconjurul taberei.

Angelica rămase în întuneric. Îl aştepta pe căpitan care, făcînd risipă de înjurături, îi explica bulibaşei că toţi oamenii trebuie să se alinieze în faţa lui, ca să fie număraţi. Era o formalitate obligatorie, ţinînd cont de ceea ce se întîmplase, în ajun, la tîrgul Saint-Germain. După aceea vor fi lăsaţi în pace.

Liniştiţi, ţiganii se executară. Erau obişnuiţi cu ameninţările.

— Vino aici, fato ! răcni atunci căpitanul.

Angelica se apropie în fugă.

— Copilul acestei femei este printre voi, reluă ofiţerul. Daţi-i-l înapoi sau veţi fi trecuţi toţi prin sabie.

În acelaşi moment, Angelica îl zări pe Cantor. Acesta dormea la sînul unei ţigănci. Cu un urlet de tigroaică, sări către femeie şi îi smulse copilul, care începu să plîngă. Ţiganca strigă, dar, cu o voce aspră, şeful tribului îi ordonă să tacă. Vederea arcaşilor călare, ale căror halebarde, îndreptate către

ei, luceau în lumina flăcărilor, îl făcuse să înțeleagă că orice rezistență era fără rost.

Totuși, plin de mîndrie spuse că plătiseră treizeci de bănuți pentru copil. Angelica îi aruncă banii.

Brațele ei se strînseră în jurul trupușorului rotund și neted. Cantor nu aprecie deloc această îmbrățișare puțin cam brutală. Se simțise foarte bine la sînul țigăncii.

Trapul calului pe care Angelica se urcase, în spatele unui arcaș, îl legăna însă și el adormi din nou, cu degetul în gură. Nu părea să sufere de frig, deși era gol de tot, după obiceiul copiilor de țigan.

Angelica îl lipi de pieptul ei și îl ținu bine cu o mînă, în timp ce cu cealaltă se prinsese de centironul soldatului.

La Paris era noapte, căci acolo orele se scurgeau încet, spre întunericul cel mai profund, pentru ca apoi ziua să izbucnească asemeni unui pîrîu care năvălește în cîmpie.

Oamenii cinstiți începeau să-și închidă obloanele la ferestre și să sufle în lumînări. Nobilii și burghezii se duceau la cîrciumă sau la teatru. Micile supeuri se prelungeau cu cîteva pahare de lichior de trandafiri și sărutări galante.

Orologiul de la Châtelet bătu de zece.

Angelica sări la pămînt și alergă către căpitan.

— Lăsați-mă să-mi duc copilul într-un loc sigur, imploră ea. Vă jur că o să mă-ntorc noaptea viitoare.

Acesta își luă un aer înspăimîntător.

— Ah ! Să nu-ncerci să mă prostești. O să-ți pară rău.

— Vă jur că o să mă-ntorc !

Și, neștiind cum să-l convingă de sinceritatea ei, își încrucișă două degete și scuipă pe pămînt, în felul în care calicii obișnuiau să facă un jurămînt.

— Bine, zise căpitanul. N-am prea văzut călcat un asemenea jurămînt. O să te-aștept... Dar să nu mă faci să tînjesc prea mult. Pînă atunci, vino și dă-mi un pupic.

Dar ea făcu un salt în spate și o luă la fugă! Cum îndrăznea s-o atingă, atîta timp cît avea în brațe copilul ? Hotărît, oamenii aceștia nu respectau nimic.

Strada Vallée-de-Misère se găsea chiar în spatele Châtelet-ului. Angelica avea numai cîțiva pași de făcut. Fără să-și încetinească mersul, ea ajunse la cîrciuma „Cocoșul Îngîmfat", traversă sala și intră în bucătărie.

Barbe era acolo, ocupată cu jumulitul unui cocoș bătrîn. Angelica îi puse copilul în poală.

— Iată-l pe Cantor ! zise ea gîfîind. Ține-l la tine, apără-l. Promite-mi că, orice s-ar întîmpla, n-o să-l părăsești.

Barbe cea liniștită strînse, într-un singur gest, la pieptul ei și bebelușul și pasărea.

— V-o promit, doamnă.

— Dacă stăpînul tău, Bourjus, se supără...

— O să-l las să strige, Doamnă. O să-i spun că-i copilul meu, că l-am făcut cu un mușchetar.

— Bine. Acum Barbe...

— Doamnă ?

— Ia-ți mătăniile și roagă-te Fecioarei Maria pentru mine...

— Da, Doamnă.

— Barbe, ai vreun pic de rachiu ?

— Da, Doamnă, aici, pe masă...

Angelica apucă sticla şi luă chiar din ea o înghiţitură zdravănă. Avu impresia că o să se prăbuşească şi fu nevoită să se sprijine de masă. Dar, după cîteva clipe, reîncepu să vadă clar şi simţi că o cuprinde o căldură binefăcătoare.

Barbe o privea cu ochii ieşiţi din orbite.

— Doamnă... Unde vă sînt pletele ?

— De unde vrei să ştiu unde-mi sînt pletele ? zise Angelica cu arţag. Am altceva de făcut decît să-mi caut pletele.

Şi, cu un pas ferm, se îndreptă spre uşă

— Doamnă, unde vă duceţi ?

— Să-l caut pe Florimond.

14

La colţul unei case de pămînt, era aşezată statuia Dumnezeului nelegiuiţilor : un Tată Ceresc, furat de la biserica Saint-Pierre-aux-Boeufs. Singurele „rugăciuni" pe care i le adresa poporul său erau insulte şi obscenităţi.

Şi, printr-un păienjeniş de străduţe murdare şi urît mirositoare, se pătrundea în regatul beznei şi al ororii. Statuia Tatălui Ceresc arăta hotarul pe care nici un poliţist sau arcaş nu-l putea trece de unul singur, fără riscul de a fi omorît. Şi nici oamenii cinstiţi nu se aventurau vreodată pe acolo. Ce-ar fi putut ei căuta în acest cartier fără nume, în care bordeie negre de pămînt, pe jumătate dărîmate, maghernițe, trăsuri şi căruțe vechi, mori bătrîne şi şlepuri sparte, aduse aici nu se ştie cum, erau locuinţele cîtorva mii de familii, fără nume şi

fără amintiri, care n-aveau alt refugiu decît lumea pegrei ?

După întunericul și liniștea profundă, Angelica își dădu seama că a intrat în regatul Marelui Coesre. Cîntecele ce răzbăteau de prin taverne, de-abia dacă se mai auzeau. Căci aici nu erau nici taverne, nici felinare, nici cîntece.

Nimic altceva în afară de mizeria cea mai neagră, cu gunoaiele, șobolanii și cîinii ei rătăcitori...

Angelica mai fusese în acest loc blestemat din Saint-Denis, în timpul zilei, cu Calembredaine. El îi arătase care era bîrlogul Marelui Coesre : o casă ciudată, cu mai multe etaje, care trebuie că aparținuse, pe vremuri, unei mănăstiri, căci turnulețele cu acoperișul în formă de piramidă și chiar ruinele mănăstirii se puteau vedea, încă, printre grămezile de pămînt, scînduri vechi, pietre și țăruși, cu care o înconjuraseră, în încercarea de a o împiedica să se prăbușească. Proptită din toate părțile, strîmbă și într-o rînă, cu bolțile și ferestrele căscate ca niște răni deschise și cu micile turnuri care odinioară fuseseră mîndria ei, casa aceasta era palatul regelui calicilor.

Marele Coesre trăia aici împreună cu curtea sa, cu femeile, cu locotenenții și cu nebunul său. Și tot aici, sub aripa marelui stăpîn, își ținea Jean-Pourri marfa sa, copiii furați, bastarzi sau legitimi.

De îndată ce intră în acest cartier de temut, Angelica încercă să afle casa. Instinctul îi spunea că Florimond era acolo. Înaintă, apărată de întuneric. Siluetele cu care se încrucișă în drumul ei nu îi acordau atenție acestei femei în zdrențe, atît de asemănătoare celorlalte locuitoare ale maghernițelor. Cunoștea suficient de bine limbajul și obiceiurile nelegiuiților

Deghizarea pe care o alesese era singura care îi permitea să traverseze, fără pericol, acest infern: acela al mizeriei şi decăderii.

În seara aceea, cu hainele ude şi zdrenţuite, cu părul tuns şi cu fruntea brăzdată de grijă şi oboseală, nici un calic n-ar fi putut spune că nu e de-a lor şi că intrase ca duşman în acest loc blestemat.

Şi, totuşi, trebuia să aibă grijă să nu fie recunoscută. Două bande, rivale celei lui Calembredaine, se ascundeau în acest cartier.

Ce s-ar fi întîmplat dacă s-ar fi răspîndit zvonul că Marchiza Îngerilor dădea tîrcoale pe acolo? Vînătoarea nocturnă de animale, în fundul unei păduri, era mai puţin crudă decît cea a oamenilor porniţi pe urmele unuia dintre ai lor, în măruntaiele unui oraş!

Pentru mai multă siguranţă, Angelica se aplecă şi îşi mînji faţa cu noroi.

*

* *

La ora aceea, casa Marelui Coesre se deosebea de toate celelalte, pentru că era luminată. Ici şi colo, la cîte-o fereastră, se vedea lucind steluţa roşiatică a unui opaiţ grosolan, făcut dintr-o strachină cu ulei, în care era înmuiată o bucată de pînză veche.

Ascunsă după un stîlp, Angelica privi un timp îndelungat. Casa Marelui Coesre era şi cea mai zgomotoasă. Aici se ţineau adunările calicilor şi ale bandiţilor, ca odinioară la turnul Nesle. Cum seara era destul de friguroasă, toate găurile fuseseră astupate cu scînduri vechi.

Angelica se hotărî să se apropie de una dintre ferestre şi privi înăuntru printr-o crăpătură dintre două scînduri. Sala era plină. Putu să recunoască

cîteva figuri : Micul Eunuc, Sfetnicul Rôt-le-Barbon, cu barba lui lungă, și, în sfîrșit, pe Jean-Pourri. Acesta își ținea mîinile deasupra flăcărilor și vorbea :

— Iată ceea ce se numește o lovitură frumoasă, dragul meu magistru. Nu numai că poliția nu ne-a făcut nimic, dar ne-a și ajutat să spulberăm banda acestui încrezut de Calembredaine.

— Găsesc că ești lipsit de măsură cînd spui că poliția nu ne-a făcut nici un rău. Cincisprezece dintre ai noștri au fost spînzurați, aproape fără să fie judecați, la Montfauçon ! Și nici măcar nu sîntem siguri că și Calembredaine a fost spînzurat !

— În orice caz, este zdrobit și nu se va mai putea reface mult timp... admițînd că ar reapare... ceea ce mă îndoiesc. Rodogone i-a ocupat toate locurile.

Le Barbon suspină.

— Va trebui, deci, să ne batem și cu Rodogone, într-o bună zi. Acest turn Nesle, care comandă Pont-Neuf-ul și tîrgul Saint-Germain, este un loc strategic formidabil. Odinioară, cînd îi învățam istoria pe șnapanii de la colegiul din Navarre...

Dar Jean-Pourri nu-l asculta.

— Nu fi pesimist în ce privește viitorul turnului Nesle. Nici eu nu vreau mai mult : o mică revoluție de felul ăsta să se repete din cînd în cînd! Ce recoltă frumoasă am adunat la turnul Nesle ! Douăzeci de puști pe cinste, de pe urma cărora o să cîștig bani grei.

— Unde sînt îngerașii aceștia ?

Jean-Pourri făcu un gest, arătînd spre tavanul crăpat :

— Acolo, sus... Madeleine fetițo, apropie-te și arată-mi sugarul.

O femeie voinică, cu un aer tîmp, desprinse de la sînul său un prunc și i-l întinse josnicului individ, care îl luă și îl ridică cu admirație.

— Nu-i așa că-i frumos acest micuț maur? Cînd se va face mare, o să-i fac o hăinuță albastră și o să-l vînd la curte.

În acest moment, unul dintre calici își luă fluierul, iar ceilalți începură să țopăie un dans țărănesc, așa încît Angelica n-a mai putut să audă nimic ce vorbeau Jean-Pourri și Le Barbon.

De altfel, acum știa că toți copiii furați de la turnul Nesle se găseau în această casă, undeva, într-o încăpere situată deasupra sălii principale.

Foarte încet, dădu ocol zidului și găsi o deschizătură care ducea spre o scară. Își ascunse pantofii și intră desculță, căci nu voia să facă nici un zgomot.

Scara urca în spirală și se termina într-un coridor. Pereții și podeaua erau dintr-un amestec de pămînt și paie. La stînga, zări o cameră goală, în care ardea o candelă. Niște lanțuri erau fixate în zid. Pe cine oare ținea acolo ?... Pe cine tortura astfel ?... Își aminti : se spunea că Jean-Pourri, în timpul Frondei, răpea tineri singuri pe lume pentru a-i vinde, apoi, ca recruți... Liniștea din această parte a casei era înspăimîntătoare.

Angelica porni pe coridor.

Un șobolan trecu pe lîngă ea și o atinse. Își înăbuși cu greu un țipăt.

Acum, un zgomot nou părea să vină către ea din măruntaiele casei.

Erau gemete, plînsete îndepărtate, care deveneau din ce în ce mai clare pe măsură ce se apropia. I se strînse inima : erau plînsete de copii. În minte îi apăru figura lui Florimond, cu ochii săi negri,

plini de groază, cu lacrimile curgîndu-i pe obrajii palizi. Îi era frică de întuneric. Striga... Înaintă, din ce în ce mai repede, atrasă de acest vaiet. Urcă încă un etaj și străbătu două camere în care erau aprinse opaițe. Văzu pe pereți niște talgere de aramă, care, alături de niște grămezi de paie aruncate chiar pe podea și cîteva străchini de pămînt, constituiau singurul mobilier al acestei sinistre case.

În sfîrșit, ghici că ajunsese unde trebuia. Auzi limpede tristul concert de plînsete, la care se adăuga murmurul unor voci, încercînd să-l liniștească.

Angelica intră într-o încăpere mică, de pe stînga coridorului pe care o apucase acum. O feștilă era aprinsă într-o nișă, dar în cameră nu era nimeni. Și totuși, zgomotul venea de aici. Zări, în fund, o ușă groasă, cu o închizătoare zdravănă. Era prima ușă pe care o întîlnea, căci prin celelalte încăperi se umbla în voie.

În ușă era tăiată o mică deschizătură, prevăzută cu gratii. Nu putu să vadă nimic prin ea, dar înțelese că acolo erau închiși copiii, în gaura aceea fără aer și fără lumină. Dar cum să-i atragă atenția unui copil de doi ani ?

Își lipi buzele de gratii și strigă ușor :

— Florimond ! Florimond !

Plînsetele se potoliră un pic, apoi o voce șopti din interior :

— Tu ești, Marchiză a Îngerilor ?

— Cine e acolo ?

— Eu, Linot. Jean-Pourri ne-a luat împreună cu Flipot și cu ceilalți.

— Florimond este cu voi ?

— Da.

— Plînge ?

— A plîns, dar i-am spus că o să vii să-l cauți.

După zgomot, ea înțelese că băiețelul se întorsese, pentru a murmura cu blîndețe :

— Vezi, Flo, mama ta e aici.

— Aveți răbdare, o să vă scot eu de acolo, promise Angelica.

Se dădu înapoi și examină ușa. Broasca părea solidă. Dar zidul era putred și poate că exista vreo posibilitate s-o scoată din balamale.

Încercă să zgîrie pe margini, cu unghiile.

Atunci, auzi în spatele ei un zgomot ciudat. Era un fel de cotcodăcit, mai întîi înăbușit, apoi din ce în ce mai tare, pînă cînd deveni UN RÎS.

Angelica se întoarse și îl văzu, în prag, pe Marele Coesre.

Monstrul stătea răsturnat într-un cărucior pus pe patru roți. Fără îndoială că așa circula pe coridoarele temutului său labirint, împingîndu-se cu amîndouă mîinile sprijinite pe podea.

De pe pragul încăperii, acesta o fixa cu o privire crudă pe tînăra femeie. Iar ea, paralizată de groază, recunoștea în el arătarea fantastică din cimitirul Inocenților.

El continua să rîdă cu chicoteli și cu sughițuri scîrboase, care îi scuturau pieptul de infirm, în prelungirea căruia se vedeau două picioare mici, subțiri și moi. Apoi, fără a înceta să rîdă, se puse în mișcare. Fascinată, Angelica urmărea cu privirea mersul căruciorului scîrțîietor. Dar acesta nu se îndrepta către ea, ci traversa oblic, încăperea. Și, deodată, ea zări, pe zidul spre care el se deplasa, unul dintre gongurile de aramă, pe care le văzuse și în celelalte camere. O bară de fier, era așezată pe pămînt, lîngă el...

Marele Coesre se pregătea să lovească în gong. Și la această chemare, urmau să se năpustească, din

toate colțurile casei, spre Angelica, spre Florimond, toți calicii, toți bandiții, toți demonii din acest infern.

* *
*

Ochii bestiei înjunghiate începeau să devină sticloși.

— Oh ! l-ai omorît, zise o voce.

Pe același prag pe care, adineauri, apăruse Marele Coesre, stătea acum o tînără fată, o fetiță aproape, cu un chip de madonă.

Angelica privi lama plină de sînge a pumnalului. Apoi zise cu voce joasă :

— Nu striga ! Altfel, voi fi nevoită să te omor și pe tine.

— Oh ! nu, n-o să strig. Sînt atît de bucuroasă că l-ai omorît !

Și se apropie.

— Nimeni n-avea curaj să-l omoare, murmură ea. Tuturor le era frică. Și, totuși, nu era decît un omuleț înfricoșător.

Apoi, își ridică ochii negri, către Angelica.

— Dar acum, trebuie să fugi repede.

— Cine ești tu ?

— Sînt Rosine... Ultima nevastă a Marelui Coesre.

Angelica își puse pumnalul la loc, în centură. Întinse o mînă tremurătoare și o puse pe unul dintre obrajii ei fragezi, trandafirii.

— Rosine, ajută-mă încă o dată. Copilul meu este dincolo de ușa aceasta, închis de Jean-Pourri. *Trebuie* să-l scot de acolo.

— Dublura cheii de la ușă este aici zise fetița. Jean-Pourri i-a încredințat-o Marelui Coesre. Este în căruciorul lui.

Se aplecă deasupra hoitului nemișcat și respingător. Angelica nu se uita. Rosine se ridică.

— Uite-o, spuse ea.

Și vîrî cheia în broască. Ușa se deschise cu un scîrțîit. Angelica se năpusti înăuntru și îl apucă pe Florimond, pe care Linot îl ținea în brațe. Copilul nu plîngea, nu striga, dar era înghețat și își strînsese mama atît de tare, încît aceasta își pierdu răsuflarea.

— Acum, ajută-mă să ies de-aici, îi spuse ea Rosinei. Nu pot să vă iau pe toți.

Se smulse din mîinile micuțe și murdare, dar cei doi copii alergau în spatele ei.

— Marchiză a Îngerilor ! Marchiză a Îngerilor, nu ne lăsa aici !

Deodată, Rosine, care îi condusese spre scară, își puse un deget la gură.

— Ssst ! Urcă cineva.

Un pas greu răsuna la etajul de sub ei.

— E Bavottant, idiotul. Veniți pe aici.

Și începu să fugă ca o nebună. Angelica o urmă, împreună cu cei doi copii. Cînd au ajuns în stradă, un strigăt neomenesc se ridică din străfundurile palatului Marelui Coesre. Era Bavottant, idiotul, urlîndu-și durerea în fața hoitului regal, pe care îl înconjurase atît de mult timp cu grija sa.

— Să fugim ! repetă Rosine.

Și amîndouă, urmate de copiii care gîfîiau, alergară pe mai multe străduțe întunecoase. În sfîrșit, fetița își încetini fuga.

— Iată felinarele, spuse ea. Este strada Saint-Martin.

— Trebuie să mergem încă și mai departe! S-ar putea să ne urmărească!

— Bavottant nu poate să vorbească. Nimeni n-o să înţeleagă ce s-a întîmplat. Poate chiar or să creadă că el l-a omorît. Vor alege un alt Mare Coesre. Iar eu n-o să mă mai întorc niciodată acolo. O să rămîn cu tine, pentru că tu l-ai omorît.

— Şi dacă ne găseşte Jean-Pourri ? întrebă Linot.

— N-o să ne găsească. O să vă apăr eu, pe toţi, zise Angelica.

Rosine arătă spre capătul străzii unde, la orizont, apăruse o lumină slabă, care făcea să pălească lumina felinarelor.

— Uite, noaptea s-a sfîrşit.

— Da, noaptea s-a sfîrşit, repetă Angelica, pe un ton crîncen.

Dimineaţa, [illegible] mănăstirea Saint-Martin-des-Champs, se împărţea supa săracilor. Marile doamne, care asistaseră la prima slujbă, le ajutau pe călugăriţe.

Săracii, care de multe ori dormiseră sub cerul liber, găseau aici, în marea sală de mese, o împăcare trecătoare. I se dădea, fiecăruia, cîte o strachină de supă caldă şi cîte o pîine rotundă.

Aici veni Angelica, cu Florimond în braţe, urmată de Rosine, de Linot, şi de Flipot. Erau toţi cinci buimaci şi murdari de noroi.

Au fost introduşi în sală, pe rînd, laolaltă cu alţi nevoiaşi, şi aşezaţi pe bănci, în faţa unor mese de lemn. Apoi apărură nişte servitoare care aduceau nişte ligheane mari, cu toarte, pline cu supă. Mirosul era destul de îmbietor. Dar Angelica a vrut ca, mai întîi, să-i dea de mîncare lui Florimond. Apropie, deci, blidul cu supă de buzele copilului.

Abia atunci a putut să-l vadă, în lumina slabă care se filtra printr-un vitraliu. Avea ochii pe jumătate închişi şi nasul rece. Respira repede, ca şi cum inima lui, obosită de groaza prin care trecuse, nu mai putea să-şi regăsească ritmul normal. Era inert şi lăsă să i se scurgă supa de pe buze. Totuşi, căldura lichidului îl dezmorţise. Sughiţă, reuşi să înghită un pic, apoi întinse mîinile către strachină şi, în sfîrşit, bău cu lăcomie.

Angelica se uita la faţa lui mică, împuţinată din cauza mizeriei, şi ascunsă sub claia de păr negru, încîlcit.

„Aşa, îşi spuse ea, iată ce-ai făcut din fiul lui Geoffrey de Peyrac, din moştenitorul conţilor de Toulouse, din copilul născut pentru lumină şi bucurie..."

Se trezea dintr-o lungă stare de îndobitocire şi contempla alunecarea în ruină a vieţii sale. O cuprinse mînia sălbatică împotriva ei însăşi şi împotriva lumii. Şi, în timp ce ar fi trebuit să fie doborîtă şi golită de orice putere după această noapte oribilă, se simţi, din contră, cuprinsă de o forţă fantastică.

„Niciodată, îşi spuse ea, niciodată n-o să-i mai fie foame... Niciodată n-o să-i mai fie frig... Niciodată n-o să-i mai fie frică. Jur.

Dar ce altceva îi aştepta la poarta mănăstirii, decît foamea, frigul şi frica ?

„Trebuie să fac ceva. Imediat."

Angelica privi în jurul ei. Nu era decît una dintre acele mame amărîte, asupra cărora doamnele gătite se aplecau cu milă, înainte de a se întoarce la flecăreala seratelor lor literare sau la intrigile de la curte.

Cu gluga de la pelerină trasă pe cap, pentru a ascunde strălucirea perlelor, cu un șorț prins în ace pe deasupra catifelelor și mătăsurilor, acestea mergeau de la o masă la alta. Erau urmate de cîte o servitoare care ducea un coș de unde împărțea prăjituri, fructe, și uneori, pateuri sau jumătăți de pui, resturi de la mesele princiare.

— Oh ! scumpo, zise una dintre ele, ești foarte curajoasă dacă ai venit la slujbă, atît de dimineață, în starea ta. Domnul să te binecuvînteze.

— Sper și eu, draga mea.

Rîsul ușor, care urmă acestor cuvinte, i se păru familiar Angelicăi. Ridică ochii și o recunoscu pe contesa de Soissons, căreia Bertile, roșcata, îi ținea o pelerină de mătase, violetă, în care aceasta se înfășură, zgribulindu-se.

— Dumnezeu a orînduit prost lucrurile, atunci cînd le-a obligat pe femei să poarte nouă luni fructul unei clipe de plăcere, îi spuse ea unei călugărițe care o conducea către ușă.

— Ce le-ar mai rămîne maicilor, dacă n-ar fi pe lume decît plăceri ? răspunse aceasta cu un surîs.

Angelica se ridică brusc și i-l întinse pe Florimond lui Linot.

— Ai grijă de el, spuse ea.

Dar copilașul se agăță de ea, țipînd. Se resemnă să-l păstreze și le porunci celorlalți :

— Rămîneți aici, nu vă mișcați.

O trăsură aștepta în strada Saint-Martin. În timp ce contesa de Soissons se pregătea să urce, o femeie prost îmbrăcată, cu un copil în brațe, se apropie și îi spuse :

— Doamnă, copilul meu moare de foame și de frig. Dați ordin ca unul dintre lacheii dumneavoastră să aducă, într-un loc pe care I-l voi spune, o căruță cu lemne, o oală cu supă, pîine, pături și veștminte.

Nobila doamnă o măsură, surprinsă, pe cerșetoare.

— Dai dovadă de multă îndrăzneală, fata mea! Nu ți-ai primit chiar în dimineața aceasta strachina cu supă ?

— Nu-i de-ajuns o strachină cu supă ca să trăiești, doamnă. Eu nu vă cer decît foarte puțin, pe lîngă bogăția dumneavoastră. O căruță cu lemne și niște mîncare, pe care să mi le dați pînă ce voi putea să mă descurc altfel.

— Nemaipomenit ! exclamă contesa. Auzi, Bertille ? Calicii ăștia devin tot mai obraznici ! Lasă-mă-n pace, femeie ! Să nu mă atingi cu mîinile tale murdare, că pun lacheii să te bată.

— Aveți grijă, doamnă, zise Angelica cu voce foarte joasă, aveți grijă ca nu cumva să vorbesc despre copilul lui Kouassi-ba !

Contesa, care își strîngea fustele pentru a se sui în trăsură, încremeni cu un picior în aer.

Angelica adăugă :

— Știu o casă, în cartierul Saint-Denis, în care se află un copil de maur, pe care îl cresc...

— Vorbește mai încet, murmură contesa de Soissons, furioasă.

Și o împinse pe Angelica înapoi.

— Ce-i cu povestea asta ? zise ea, pe un ton sec.

Pentru a se stăpîni, își deschise evantaiul și începu să-l agite, ceea ce nu-i era de nici un folos, dat fiind că vîntul era tăios.

Angelica îl mută pe Florimond pe celălalt braț, pentru că băiețelul începea să i se pară greu.

— Cunosc un copil de maur, care este crescut .. reluă ea. S-a născut la Fontainebleau, într-o zi pe care o știu, prin grija unei femei al cărei nume pot să-l spun cui va dori să-l afle. Nu va fi, oare, curtea foarte încîntată să afle că doamna de Soissons a purtat sarcina treisprezece luni ?

— Oh ! ticăloaso ! strigă frumoasa Olympe, care cădea mereu pradă temperamentului meridional.

O privi cu atenție pe Angelica, încercînd să o recunoască. Dar aceasta își plecă ochii, foarte convinsă că, în starea în care se găsea acum, nimeni n-ar fi putut s-o recunoască pe strălucitoarea Doamnă de Peyrac.

— Ei, am vorbit destul ! reluă contesa de Soissons, cu furie. (Se îndreptă repede, către trăsură). Ai merita să pun să-ți tragă cîteva. Să știi că nu-mi place să-și bată cineva joc de mine.

— Nici regelui nu-i place să-și bată cineva joc de el, murmură Angelica, în urma ei.

Prea nobila doamnă se făcu roșie la față și se prăvăli pe bancheta de catifea a trăsurii, potrivindu-și cu nervozitate fustele.

— Regele... regele... Să auzi o cerșetoare, care nu are nici cămașă pe ea, vorbind despre rege ! Este intolerabil ! Deci, ce vrei ?

— V-am spus, deja, doamnă. Foarte puțin : o căruță cu lemne, îmbrăcăminte groasă pentru mine; pentru copilul ăsta și băieții mei de opt și zece ani, puțină mîncare.

— Oh! ce umilință, să ți se vorbească așa! scrîșni doamna de Soissons, mușcînd batista de dantelă. Și idiotul acela de locotenent de poliție se mai și laudă că prin operațiunea de la tîrgul Saint-Germain i-a eliminat pe cei mai mulți dintre bandiți... Ce așteptați, de nu închideți odată portierele, imbecililor? strigă ea la adresa lacheilor săi.

Unul dintre ei o împinse înapoi pe Angelica, pentru a executa ordinul stăpînei sale, dar ea nu se dădu bătută și se apropie din nou, de portieră.

— Pot să mă prezint la palatul Soissons, în strada Saint-Honoré?

— Prezintă-te, spuse contesa, sec. O să dau ordinele necesare.

15

Și așa se întîmplă ca meșterul Bourjus, gratagiu pe strada Vallée-de-Misère, care tocmai își începea prima cană de vin, gîndindu-se cu melancolie la refrenele vesele pe care le cînta, odinioară, doamna Bourjus la ora aceea, văzu intrînd în curtea sa un alai ciudat.

O familie de zdrențăroși, compusă din două femei tinere și trei copii, mergeau în fața unui valet de casă mare, îmbrăcat într-o livrea roșie, care trăgea după el o șaretă plină cu lemne și îmbrăcăminte.

Colac peste pupăză, o maimuțică, urcată pe șaretă, părea foarte fericită să se plimbe astfel și le adresa trecătorilor tot felul de strîmbături. Unul dintre băieți ținea în mînă o vielă, căreia îi ciupea vesel corzile.

Jupîn Bourjus sări de pe scaun, înjură, bătu cu pumnul în masă şi ajunse în bucătărie la timp ca s-o vadă pe Angelica aşezîndu-l pe Florimond în braţele lui Barbe.

— Ce ? Ce-i asta ? îngăimă el scos din fire, n-o să-mi spui acum că şi ăsta-i al tău ? Şi eu, care te credeam o fată cuminte şi cinstită, Barbe ?

— Jupîne Bourjus, ascultă-mă...

— Nu mai ascult nimic ! Iei rotiseria drept azil ! Sînt dezonorat...

Dădu de pămînt cu boneta sa de bucătar şi alergă afară să cheme garda.

— Ţine-i pe cei doi micuţi la căldură, îi spuse Angelica lui Barbe. Eu mă duc să fac focul în camera ta.

Lacheul doamnei de Soissons, uluit şi indignat, a trebuit să care lemnele de foc la etajul şapte, pe o scară care se mişca şi să le depoziteze într-o încăpere mică, în care nu era decît un pat cu perdele.

— Şi să o sfătuieşti pe doamna contesă să-mi trimită aşa ceva în fiecare zi, îi spuse Angelica, după ce termină.

— Ei bine, frumoaso, după părerea mea... începu lacheul.

— N-am nevoie de părerea ta, marţafoiule, şi îţi interzic să mă tutuieşti, i-a tăiat-o Angelica, pe un ton care nu se potrivea deloc cu rochia ei zdrenţăroasă şi cu părul tăiat scurt.

Lacheul coborî scara, zicîndu-şi, ca şi jupîn Bourjus, că e dezonorat.

Puţin mai tîrziu, Barbe urcă ţinîndu-i pe Florimond şi pe Cantor sub braţ. Ea îi găsi pe Linot şi pe Flipot suflînd de zor într-un foc prietenos. Se făcu cald şi toţi aveau feţele roşii. Ea le povesti că

grataragiul nu se liniştea deloc şi că asta îl speria pe Florimond.

— Lasă-i cu noi, acum e bine aici, spuse Angelica, şi du-te la treburile tale. Barbe, nu te-ai supărat că am venit la tine cu micuţii, nu ?

— Oh ! Doamnă, e o mare fericire pentru mine!

— Şi, trebuie, de asemenea, să-i primeşti şi pe aceşti bieţi copii, zise Angelica, arătîndu-i pe Rosine şi pe cei doi băieţi. Dacă ai şti de unde vin !

— Doamnă, camera mea sărmană e a dumneavoastră.

Un răcnet se auzi din curte :

— Baaarbe !

Era jupînul Bourjus. Împrejurimile răsunau de strigătele sale. Nu numai că îi era invadată casa de calici, dar şi servitoarea căpiase. Lăsase să se ardă şase cocoşi... Şi ce era cu jerba aceasta de scîntei care ieşea pe coş ? Acolo nu se mai făcuse focul de cinci ani. O să ardă totul ! Asta era ruina. Ah ! de ce oare a trebuit să moară coana Bourjus ?

Oala trimisă de doamna de Soissons conţinea carne fiartă, ciorbă şi legume. Mai erau două pîini şi o oală cu lapte.

Rosine a coborît să ia o găleată cu apă de la puţul din curte şi au pus-o la încălzit. Apoi Angelica i-a spălat pe cei doi copilaşi, i-a îmbrăcat în cămăşi noi şi i-a înfăşurat în cuverturi calde. N-o să le mai fie niciodată foame şi frig !...

Cantor sugea un os de pui şi gîngurea, mişcîndu-şi picioruşele. Florimond nu părea încă restabilit. Adormea, apoi se trezea strigînd. Tremura, iar Angelica nu ştia dacă din cauza febrei, sau de frică. Dar, după baie, a transpirat din belşug şi apoi a căzut într-un somn liniştit.

Angelica îi scoase din cameră pe Linot și pe Flipot și se spălă și ea în hîrdăul în care se îmbăia, de obicei, Barbe.

— Ce frumoasă ești ! îi spuse Rosine. Nu te cunosc, dar sigur ești una dintre iubitele „Frumosului".

Angelica se freca pe cap și constata ce ușor e să-ți speli părul scurt.

— Nu, eu sînt marchiza Îngerilor.

— Oh ! exclamă fata, uluită. Am auzit atîtea despre tine. Calembredaine a fost, într-adevăr, spînzurat ?

— Nu știu nimic, Rosine. Vezi tu, acum sîntem într-o cămăruță curată. Pe perete este un crucifix și avem aici și apă sfințită. Nu trebuie să mai vorbim despre lumea aceea.

Își trase peste cap o cămașă groasă de pînză, o fustă și un corsaj din serj albastru. Toate fuseseră aduse de șaretă. Trupul subțire al Angelicăi se pierdea în aceste veșminte grosolane ; dar erau curate și ea simți o adevărată ușurare să-și arunce pe podea zdrențele din ajun.

Luă, apoi, o mică oglindă din sipetul pe care îl adusese din strada Val-d'Amour, odată cu maimuțica Piccolo. În acest sipet se găseau o grămadă de lucruri la care ținea ; printre ele, și un pieptene de baga. Se pieptănă. Cu părul tuns scurt, i se părea că fața ei este a unei necunoscute.

— Sticleții ți-au scurtat părul ? întrebă Rosine.

— Da... Însă crește la loc. Oh ! Rosine, ce am acolo ?

— Unde?

— În păr. Privește !

Rosine se uită.

— Este o șuviță de păr alb, spuse ea.

— Păr alb, repetă Angelica. Nu se poate ! Eu... ieri n-o aveam, sînt sigură.

— S-a întîmplat brusc. Poate în noaptea asta ?

— Da, în noaptea asta.

Angelica se aşeză pe patul lui Barbe ; îi tremurau picioarele.

— Rosine... Oare am îmbătrînit ?

Tînăra, îngenunche în faţa ei, o privi foarte serios. Apoi o mîngîie pe obraz.

— Nu cred. Nu ai riduri, pielea e netedă.

Angelica îşi potrivi părul cît putu mai bine, încercînd să-şi ascundă şuviţa cea albă. Apoi îşi înnodă pe cap o eşarfă din mătase neagră.

— Cîţi ani ai, Rosine ?

— Nu ştiu. Poate pai'şpe, poate cin'şpe.

— Acum îmi aduc aminte de tine. Te-am văzut într-o noapte în cimitirul Sfinţilor Inocenţi. Mergeai în cortegiul Marelui Coesre şi aveai sînii goi. Era iarnă. Nu mureai de frig, dezgolită aşa ?

Rosine îşi ridică spre Angelica ochii ei mari şi întunecaţi în care ea citi un vag reproş.

— Ai spus-o chiar tu. Nu trebuie să mai vorbim despre ce-a fost.

În acel moment, Flipot şi Linot au bătut la uşă. Intrară voioşi. Barbe le dăduse, pe ascuns, o tigaie, o bucată de slănină şi un vas cu cocă. Vor face clătite.

În seara aceea n-a existat loc în Paris unde să fie mai multă veselie decît în cămăruţa din strada Valée-de-Misère. Angelica făcea clătitele să sară, iar Linot ciupea corzile vielei lui Thibault-Flaşnetarul. Poloneza fusese cea care găsise viela şi i-o înapoiase nepotului bătrînului muzicant. Nu se ştia ce se întîmplase cu acesta în învălmăşeala luptei.

Puțin mai tîrziu, urcă și Barbe, cu sfeșnicul ei cu toartă. Ea le spuse că nu avuseseră nici un client în rotiserie, iar jupîn Bourjus, amărît, trăsese zăvoarele. Și ca o culme a nenorocirilor, cîrciumarului i se furase ceasul. Pe scurt, Barbe era liberă, mai devreme decît de obicei. Cînd termină de povestit, ochii îi căzură pe ceva pus pe cufărul de lemn, pe care își aranja ea hainele.

Erau acolo două răzătoare de tutun, o pungă lucrată cu fir, cu ceva bani în ea, niște nasturi, o croșetă și, în mijloc...

— Dar... ăsta-i ceasul lui jupîn Bourjus ! exclamă ea.

— Flipot ! strigă Angelica.

Flipot părea încurcat.

— Da, eu. Cînd m-am dus la bucătărie pentru coca de clătite...

Angelica îl luă de urechi și îl scutură zdravăn.

— Dacă mai faci așa ceva, sămînță de hoț ce ești, te arunc afară și n-ai decît să te întorci la Jean-Pourri !

Abătut, băiatul plecă să se culce, într-un colț al încăperii și adormi imediat. Linot făcu la fel. Apoi Rosine, după ce s-a întins de-a curmezișul patului. Pruncii dormeau și ei.

Îngenuncheată în fața focului, Angelica era singura care rămăsese trează, lîngă Barbe. Nu prea se auzeau zgomote de afară, căci camera dădea spre o curte, nu spre strada care, la această oră, începea să se umple de bețivani și de cartofori.

— Nu e tîrziu. Abia bate de nouă la orologiul de la Châtelet, spuse Barbe și se miră s-o vadă pe Angelica ridicîndu-și capul cu o expresie buimacă.

Tînăra femeie rămase un moment privindu-i pe Florimond şi pe Cantor, care dormeau. Pe urmă, se îndreptă spre uşă.

— Pe mîine, Barbe, şopti ea.

— Unde se duce Doamna ?

— Mi-a mai rămas numai un singur lucru de făcut. După aceea, s-a terminat. Voi putea reîncepe să trăiesc.

16

Nu avea de făcut decît cîţiva paşi ca să ajungă din strada Valée-de-Misère la Châtelet. De la rotiseria „Cocoşul Ţanţoş" se vedea acoperişul ascuţit al turnului mare de la fortăreaţă.

Degeaba a încetinit Angelica pasul, că tot a ajuns prea repede în faţa porticului principal al închisorii, încadrat de două turnuleţe şi deasupra căruia erau o clopotniţă şi un orologiu.

Ca şi în ajun, două torţe luminau bolta.

Angelica merse către intrare, apoi se întoarse şi începu să se învîrtească pe străzile din vecinătate, sperînd că, printr-un miracol, o să dispară castelul lugubru, ale cărui ziduri groase, rezistaseră şase secole. Întîmplările acestei ultime zile şterseseră din memoria ei promisiunea pe care i-o făcuse căpitanului gărzii. A fost nevoie de cuvintele spuse de Barbe pentru a-şi aduce aminte de ea. Acum sosise momentul să-şi ţină cuvîntul.

Străduţele pe care întîrzia Angelica, duhneau cumplit. Erau străzile Pierre-à-Poisson, la Tuerie şi la Triperie, unde şobolanii se băteau pe resturile împuţite.

— Haide, îşi spuse ea, nu cîştig nimic dacă stau aici. Oricum, tot trebuie s-o fac.

Reveni în faţa închisorii şi intră în camera corpului de gardă.

— Ah ! iată-te, zise căpitanul.

Fuma, aşezat cu amîndouă picioarele pe masă.

— Eu unul nu credeam că o să vină, spuse unul dintre bărbaţi.

— Eu unul eram sigur că o să vină, afirmă căpitanul. Am văzut destui şmecheri care nu şi-au ţinut cuvîntul, dar niciodată o curvă. Atunci, mititico ?

Ea îl privi cu ochii reci. Căpitanul întinse mîna şi o ciupi de şold.

— O să te ducem mai întîi la doctor, ca să te spele şi să vadă dacă nu cumva eşti bolnavă. Dacă eşti, o să-ţi dea o alifie. Hai, şterge-o !

Un soldat o duse pe Angelica la camera doctorului. Acesta era prins într-o discuţie galantă cu o femeie grasă.

Angelica a trebuit să se întindă pe o bancă şi să se supună respingătorului examen.

— Să-i spui căpitanului că e curată ca un ban nou şi proaspătă ca un trandafir, îi strigă chirurgul soldatului, care se îndepărta. Nu întîlneşti des una ca ea pe-aici !

După care, grasa a condus-o pînă în camera căpitanului, botezată pompos „apartament“.

Angelica rămase singură în încăperea aceea zăbrelită ca o temniţă, ale cărei ziduri groase erau, cu greu, acoperite de nişte tapiserii de Bergam, roase şi zdrenţuite. Un sfeşnic pus pe masă, alături de o sabie şi de o trusă de scris, de-abia dacă reu-

şea să risipească întunericul de sub boltă. Camera mirosea a piele veche, a tutun şi a vin. Incapabilă să se aşeze sau să facă ceva, ea rămase în picioare, lîngă masă, bolnavă de nelinişte. Şi, pe măsură ce timpul trecea, îi era tot mai frig, căci o pătrundea umezeala locului.

În sfîrşit, îl auzi pe căpitan venind. Acesta intră, aruncînd o ploaie de ocări.

— Bandă de puturoşi !... Nu sînt în stare nici să se c... singuri. Dacă n-aş fi aici !...

Îşi aruncă din mers sabia şi pistolul pe masă, se aşeză gîfîind şi îi ordonă Angelicăi, întinzînd un picior.

— Trage-mi cizmele !

Ei i se sui sîngele la cap.

— Nu sînt servitoarea dumitale !

— Asta-i acum ! murmură el, punîndu-şi mîinile pe genunchi ca s-o privească mai bine.

Angelica îşi spusese că era nebună să-i stîrnească mînia căpcăunului, în momentul în care se găsea cu totul în puterea lui. Încercă s-o dreagă.

— Aş face-o bucuros, dar nu mă pricep deloc la lucrurile militare. Şi apoi, cizmele dumitale sînt aşa de mari, iar eu am mîinile aşa de mici ! Uită-te.

— E adevărat că sînt mici, admise el. Ai mîini de ducesă.

— Aş putea încerca să...

— Lasă, vrăbiuţă, mormăi el şi o împinse la o parte.

Apoi apucă de una dintre cizme şi începu să tragă de ea, strîmbîndu-se şi răsucindu-se.

În acest moment se auzi un zgomot de paşi pe coridor şi o voce strigă :

— Căpitane ! Căpitane !

— Ce este ?

— Au adus un cadavru pescuit lîngă Petit-Pont.

— Duceţi-l la morga.

— Da... Numai că are o rană de cuţit în pîntec. Ar trebui să veniţi să constataţi.

Căpitanul înjură cît să se prăbuşească clopotniţa bisericii din apropiere şi se năpusti afară.

Angelica a fost astfel obligată să mai aştepte, din ce în ce mai îngheţată. Începea să spere că poate noaptea o să treacă aşa — sau căpitanul n-o să se mai întoarcă sau, cine ştie, o să fie rănit. Dar curînd auzi din nou gălăgia făcută de vocea sa puternică. Un soldat îl însoţea.

— Scoate-mi cizmele, îi spuse el soldatului. Bine. Acum poţi să pleci. Şi tu, fato, mai bine te-ai băga în pat, decît să stai acolo, ţeapănă ca o lumînare şi clănţănind din dinţi.

Angelica se întoarse şi se apropie de alcov. Apoi, începu să se dezbrace. Avea un nod în stomac. Se întrebă dacă să-şi scoată cămaşa şi, în final, o păstră. Se urcă în pat şi, în ciuda faptului că se temea, se simţi bine cînd se strecură sub cuverturi. Salteaua de puf era moale şi încet-încet, începu să se încălzească. Cu pătura trasă pînă sub bărbie, îl privi pe căpitan cum se dezbracă.

Acesta era, într-un fel, ca un fenomen al naturii. Pîrîia, sufla, gemea, mormăia, iar umbra enormei sale staturi aproape că acoperea zidul. Îşi scoase superba perucă neagră şi o aşeză cu grijă, pe o ciupercă din lemn. Apoi, după ce îşi frecă cu putere craniul, începu să-şi scoată şi ultimele veşminte.

Fără cizme şi fără perucă, gol; căpitanul semăna cu Hercule sculptat de Praxiteles. Ea îl auzi bălăcindu-se într-o găleată cu apă, apoi el se întoarse

cu un prosop înfășurat peste șale.

În acel moment, se auziră din nou ciocănituri în ușă.

— Căpitane ! Căpitane !

Acesta se duse să deschidă.

— Straja s-a întors, spunînd că a fost spartă o casă pe strada Martirilor și...

— Doamne, Dumnezeule bun ! tună căpitanul. Cînd o să vă dați odată seama că martirul sînt eu ! N-ați înțeles, deci, că am o puicuță caldă în pat, care mă așteaptă de trei ore ? Credeți că am timp acuma să mă ocup de că...rile voastre ?

Trînti ușa, trase zăvorul cu zgomot și rămase acolo un moment, gol și uriaș, înjurînd de mama focului. Apoi, după ce se mai calmă, își legă un fular în jurul capului și îi înnodă colțurile pe frunte.

În sfîrșit, apucă sfeșnicul și se apropie de pat cu prudență.

Ghemuită sub păturile trase pînă sub bărbie, Angelica îl privi apropiindu-se pe uriașul acesta, al cărui cap, parcă purtînd coarne, arunca o umbră ciudată pe tavan.

Liniștită de căldura patului, toropită de așteptare și aproape adormită, ea găsi această apariție atît de comică, încît nu se putu stăpîni să nu pufnească în rîs.

Căpcăunul se opri, o privi surprins și apoi un zîmbet apăru pe obrazul său aprins de băutură.

— Ho ! Ho ! mititica îmi zîmbește ! Iată, într-adevăr un lucru la care nu mă așteptam. Credeam că te pricepi numai să arunci priviri de gheață ! Dar văd acum că știi de glumă. He ! He ! Rîzi, frumoaso ! Așa e bine ! He ! He ! Ho ! Ho !

Începu să rîdă din toată inima şi era atît de caraghios cu coarnele şi cu sfeşnicul lui, încît Angelica se sufocă, literalmente, în pernă. În sfîrșit, cu lacrimi în ochi, ea reuși să se potolească. Era furioasă pe ea însăși, căci își propusese să fie demnă, indiferentă şi să nu dea nimic mai mult decît i s-ar fi cerut. Şi iat-o cum rîdea, ca o femeie uşoară care vrea să-şi binedispună clientul.

— E bine, drăguţo, e bine, repetă căpitanul, foarte mulţumit. Acum dă-te un pic mai încolo și fă-mi şi mie loc lîngă tine.

Salteaua se îndoi sub greutatea sa enormă. Căpitanul suflă în lumînare şi trase perdelele de la pat. În întunericul jilav al alcovului, mirosul puternic de vin, de tutun şi de piele deveni insuportabil. Respira repede şi mormăia nişte înjurături. În sfîrşit, pipăi salteaua pe lîngă el şi laba lui mare căzu pe Angelica. Aceasta înţepeni.

— Hai ! Hai ! spuse el. Eşti ca o păpuşă de lemn şi zău, nu-i momentul, frumoasa mea. N-am de gînd să te chinui. O să-ţi explic cu blîndețe, pentru că-i vorba de tine. Adineauri, cînd am văzut cum te uitai la mine, mi-am spus că nu ţi-a făcut deloc plăcere să vii să te culci cu mine. Totuşi, eu sînt un bărbat frumos și, de obicei, plac femeilor. În sfîrșit, nu trebuie să încerci să înțelegi cum gîndește o femeie... Ce e sigur, e că îmi placi. Am o adevărată slăbiciune pentru tine ! Nu semeni cu celelalte. Eşti de zece ori mai frumoasă. De ieri, nu mă gîndesc decît la tine.

Degetele sale groase o pipăiau și o mîngîiau uşor.

— S-ar zice că nu faci așa ceva în mod obişnuit. Şi totuşi, frumoasă cum eşti, trebuie că ai

avut destui bărbaţi ! În sfîrșit, în ce ne privește pe noi doi, o să-ţi vorbesc deschis. Cînd te-am văzut, mai devreme, în sala de gardă, mi-am spus că ai putea foarte bine, cu aerele tale de mare doamnă, să mă faci să nu mai fiu în stare de nimic. Li se întîmplă şi celor mai buni. Aşa că, pentru a fi sigur că pot să te onorez şi că n-o să mă fac de rîs, am pus să mi se aducă o cană mare cu vin. Vai de mine ! Din acel moment au început să-mi vină pe cap toate poveştile astea cu hoţi şi cu cadavre. Parcă o făceau numai ca să mă înnebunească pe mine ! Trei ore a trebuit să alerg de la grefă la morgă, cu vinul ăsta blestemat încălzindu-mi sîngele. Așa că acum sînt gata, nu ţi-o ascund. Ar fi totuși mai bine pentru amîndoi dacă ai arăta și tu un pic de bunăvoinţă, ce zici ?

Acest discurs îi dădu Angelicăi o stare de linişte. Contrar celor mai multe dintre femei, reflexele şi reacţiile sale, chiar şi cele fizice, rămîneau sensibile la argumente. Căpitanul, care nu era deloc prost, intuise asta. Nu poţi să iei parte la jefuirea atîtor orașe şi la violarea atîtor femei şi fete, de toate neamurile și din toate ţările, fără să capeţi experienţă !

Așa că a fost recompensat pentru răbdarea pe care a avut-o, găsind alături de el un corp fierbinte, tăcut și docil. Un mormăit de plăcere, puse stăpînire pe el.

Angelica n-a avut timp să simtă nici repulsie, nici revoltă. Scuturată în această îmbrăţişare ca de un vîrtej de furtună, s-a trezit, aproape imediat, eliberată.

— Uite c-am făcut-o, suspină căpitanul.

Şi, cu latul mîinii sale mari, o împinse către celălalt capăt al patului.

— Hai, dormi un pic, frumoasa mea tîrfă. O să mai facem o dată dimineață și apoi o să fim chit.

Două clipe mai tîrziu, sforăia zgomotos.

Angelica crezuse că nu-i va fi ușor să adoarmă, dar această întîmplare, adăugată oboselii din ultimele ore și confortului unui pat moale și cald, au făcut-o să cadă imediat într-un somn adînc.

Cînd se trezi în întuneric, avu nevoie de mult timp pentru a înțelege unde se află. Sforăitul căpitanului se mai potolise. Era atît de cald, încît își scoase și cămașa, a cărei pînză aspră îi zgîria pielea delicată.

Nu îi era teamă. Totuși, o urmă de neliniște mai rămăsese. Nu se simțea în largul ei și aceasta nu din cauza Căpcăunului. Era altceva... fără nume, înspăimîntător...

Încercă să adoarmă la loc și se foi multă vreme. Apoi, ciuli urechea.

Atunci auzi zgomotele nedeslușite care o treziseră din somn. Erau ca niște voci, foarte îndepărtate, dar care semănau cu un vaiet continuu, care scădea și apoi creștea din nou, în valuri. Și, deodată, înțelese : erau *prizonierii.*

Trecînd prin zidurile groase, ajungeau pînă la ea plînsetele înăbușite, strigătele de disperare ale nenorociților în lanțuri, înghețați, luptînd împotriva șobolanilor, luptîndu-se cu apa, cu moartea. Criminali care blestemau numele Domnului și nevinovați care îl invocau. Alții, sfîrșiți de torturile interogatoriilor, pe jumătate morți de foame și de frig, horcăiau. De acolo veneau aceste zgomote sinistre.

Angelica începu să tremure. Fortăreața Châtelet o apăsa cu toate secolele și ororile ei. Oare va

mai ajunge vreodată să fie liberă ? se întrebă ea! Căpcăunul o va lăsa să plece ? Acum dormea. Dar era puternic şi avea putere. Era stăpînul acestui infern.

Foarte uşor, se apropie de masa enormă, care sforăia alături de ea, şi se strădui, atingîndu-l cu mîna, să găsească un oarecare farmec pielii lui groase.

Căpitanul se mişcă şi fu cît pe ce s-o strivească atunci cînd se întoarse.

— He ! He ! micuţa prepeliţă s-a trezit, zise el cu voce cleioasă.

O trase spre el şi ea se simţi acoperită în întregime de carnea lui cu muşchi plini, care se mişcau sub piele.

Bărbatul căscă cu zgomot. Apoi, trase perdelele de la pat şi văzu o lumină palidă în spatele gratiilor de la fereastră.

— Eşti foarte matinală, pisicuţo.

— Ce sînt zgomotele astea, care se aud ?

— Sînt prizonierii. La naiba, ei nu se distrează ca noi.

— Suferă...

— Nu sînt închişi aici ca să se amuze. Tu ai avut noroc, să ştii, c-ai scăpat de aici. E mai bine în patul meu, decît pe paie, de cealaltă parte a zidului, nu-i aşa ?

Angelica aprobă din cap, cu o convingere care-l mulţumi pe căpitan.

Acesta luă o cană cu vin roşu de pe masă de lîngă pat şi bău îndelung. Mărul lui Adam urca şi cobora pe gîtul său lung şi puternic.

Apoi, îi întinse cana şi Angelicăi.

— Bea şi tu !

Ea primi, fiindcă simțea că numai vinul ar fi putut s-o salveze de disperarea cuprinsă între zidurile sinistre ale Châtelet-ului.

Căpitanul o încurajă.

— Bea, puicuțo, bea, frumoasa mea. Este vin bun. O să-ți facă bine.

Cînd Angelica se lăsă din nou pe perne, totul i se învîrtea în cap ; lichidul aspru și violent îi întuneca mintea. Nu-i mai păsa de nimic altceva decît de faptul că era vie.

Căpitanul se întoarse greoi spre ea, dar acum nu se mai temea de el. Încercă chiar un început de plăcere atunci cînd el o mîngîie cu mîna lui mare, fără multă blîndețe, bineînțeles, dar într-un mod energic și experimentat. Aceste mîngîieri, mai aproape de un masaj decît de adierea unui zefir, îi provocau o adevărată ușurare. O îmbrățișa țărănește, cu sărutări mari, lacome și zgomotoase, care o mirau pe Angelica și o făceau să rîdă.

După aceea, o luă din nou în brațele sale păroase și o așeză, cu grijă, de-a latul patului. Ea înțelese că era decis ca, de data aceasta, să profite de norocul lui și închise ochii.

Angelica era hotărîtă să nu-și amintească de momentele care urmau să vină.

Totuși, n-a fost atît de îngrozitor pe cît se așteptase ea. Căpcăunul nu era rău. Se purta ca unul care își cunoaște greutatea și forța, dar, în ciuda acestui inconvenient, care o lăsa pe jumătate strivită, trebui să recunoască faptul că nu fusese prea departe de a încerca o anume voluptate în a fi prada acestui colos plin de forță și de ardoare. După, se simți ușoară ca un fulg.

Căpitanul începu să se îmbrace, fredonînd un marș militar.

— Pîntece de fildeş, repetă el, tu mi-ai dat atîta plăcere ! Tu, de care îmi era frică !...

Doctorul de la Châtelet intră încărcat cu vasul de bărbierit şi cu bricele.

Angelica termină să se îmbrace, în timp ce amantul ei de o noapte îl lăsa pe doctor să-i lege un şervet sub bărbie şi să-i săpunească faţa, continuînd să-şi manifeste satisfacţia :

— Ai avut dreptate, bărbierule ! Proaspătă ca un trandafir !

Angelica nu ştia cum să facă să plece. Deodată, căpitanul aruncă o pungă pe masă.

— Uite, pentru tine.

— Am fost, deja, plătită.

— Ia-o, răcni căpitanul şi dispari de aici.

Angelica nu aşteaptă să i se spună de două ori. Dar, cînd ajunse afară, nu avu curajul să se întoarcă imediat în strada Vallée-de-Misère, căci era prea aproape de teribila închisoare. Coborî, deci, spre Sena. Pe cheiul Morfondus, marinarii instalaseră, pe timpul verii, nişte „băi" pentru femei. Din totdeauna, parizienii îşi petreceau cele trei luni de căldură bălăcindu-se în Sena. „Băile" constau în cîţiva ţăruşi, acoperiţi cu o pînză. Femeile puteau intra în apă doar cu cămaşă şi bonetă.

Cea căreia Angelica a vrut să-i plătească pentru baie îi strigă :

— Eşti nebună dacă vrei să te uzi la ora asta! E răcoare, să ştii.

— Nu-i nimic.

Într-adevăr, apa era rece. Dar, după ce a clănţănit puţin din dinţi, Angelica s-a simţit în largul ei. Cum era singura clientă, înotă între ţăruşi. După ce s-a uscat şi s-a îmbrăcat, s-a mai plimbat de-a

lungul malurilor, bucurîndu-se de căldura blîndă a soarelui de toamnă.

„S-a terminat, își spunea ea. Nu mai vreau să trăiesc în mizerie. Nu mai vreau să fiu obligată să fac lucruri urîte, ca uciderea Marelui Coesre, sau lucruri scîrboase, ca acela de a mă culca cu un căpitan al gărzii. Nu-mi stă în fire. Mie îmi plac lucrurile frumoase. Vreau ca niciodată copiilor mei să nu le mai fie nici foame, nici frig, să fie bine îmbrăcați și tratați cu considerație, să-și găsească un nume. Vreau să-mi găsesc un nume... Vreau să redevin o mare doamnă..."

17

Cînd Angelica se strecură, cît mai discret cu putință în curtea rotiseriei „Cocoșul Țanțoș", jupîn Bourjus se ivi, înarmat cu o cazma, și se năpusti asupra ei.

Deși nu se aștepta la așa ceva, ea avu timp să se retragă în spatele fîntînii.

— Afară de aici, calico, tîrfo ! urla grataragiul. Cu ce i-am greșit eu Cerului, să vină peste mine niște scăpați de la spital sau de la balamacul Bicêtre... ori și mai rău ? Știu ce înseamnă o căpățînă tunsă, ca a ta... Întoarce-te la Châtelet, de unde vii... Sau o să te fac eu să te-ntorci acolo... Nu știu ce m-a împiedicat ieri să chem garda... Sînt prea bun. Ah ! ce-ar zice nevasta mea dacă și-ar vedea prăvălia astfel batjocorită !

Angelica începu să strige și ea, mai tare ca el, ferindu-se totuși de atacurile lui :

— Şi ce-ar zice ea de rotiseria plină de praf şi de bărbat care începe să bea odată cu prima geană de lumină ?...

Cîrciumarul se opri brusc. Angelica profită de avantajul ei.

— Şi ce-ar zice ea de rotiseria plină de praf şi de puii pe care-i vinzi, uscaţi ca pergamentul, şi de pivniţa goală, de mesele şi băncile nelustruite ?...

— La dracu !... bîigui el.

— Ce-ar zice de un bărbat care huleşte ? Biata maică Bourjus, care trebuie că priveşte, din înaltul cerului, această dezordine ! Pot să te asigur, fără teamă că mă înşel : răposata dumitale nevastă nu ştie cum să-şi mai ascundă ruşinea în faţa îngerilor şi a tuturor sfinţilor din paradis !

Jupînul Bourjus părea din ce în ce mai rătăcit. Sfîrşi prin a se aşeza greoi pe ghizdul unei fîntîni.

— Vai, gemu el, de ce-a murit ? Era o gospodină atît de îndatoritoare, mereu hotărîtă şi veselă. Nu ştiu ce mă împiedică să-mi caut uitarea în fundul acestui puţ.

— O să-ţi spun eu ce te împiedică : gîndul că, acolo-sus, ea te va întîmpina, zicîndu-ţi : „Ah ! iată-te Pierre..."

— Pardon ! Jupîn Jacques !

— Iată-te, jupîn Jacques ! Nu te felicit. Am spus întotdeauna că n-o să fii în stare să te descurci de unul singur. Eşti mai rău ca un copil !... Ai dovedit-o din plin ! Cînd văd ce-ai făcut din frumoasa mea cîrciumă, atît de vestită pe vremea cînd trăiam... Cînd firma noastră cît e de ruginită şi cum scîrţîie în nopţile cu vînt, de nu-i lasă pe vecini să doarmă... Şi oalele mele de cositor, tăvile pentru plăcintă, tigăile de fript peşte, toate zgîriate, fiindcă idiotul tău nepot le curăţă cu cenuşă în loc să

folosească un praf mai fin, cumpărat de mine, special pentru asta, de la Temple... Şi cînd văd cum te laşi furat de toţi pungaşii de vînzători de păsări sau negustori de vin, care îţi strecoară cocoşi fără creastă, în locul claponilor, sau butoaie de aguridă, în loc de vinuri bune, cum crezi că pot să mă mai bucur că sînt în cer, eu, care am fost o femeie cinstită şi sfîntă ?..."

Angelica tăcu, rămasă fără suflu. Jupîn Bourjus părea a fi fost cuprins de visare.

— E adevărat, îngăimă el, e adevărat... aşa ar vorbi. Era atît de... de...

Obrajii săi mari tremurară uşor.

— Nu-ţi ajută la nimic să te smiorcăi, îi spuse Angelica. Nu aşa o să scapi de bătaia cu coada măturii, care te aşteaptă pe lumea cealaltă, ci punînd osul la treabă, jupîn Bourjus. Barbe e o fată bună, dar cam înceată în gîndire, trebuie să-i spui ce să facă. Nepotul dumitale e un caraghios. Iar clienţii nu intră într-o cîrciumă în care sînt primiţi cu mîrîituri de cîine de pază.

— Cine mîrîie ? întrebă Bourjus, din nou arţăgos.

— Dumneata.

— Eu ?

— Da. Şi nevasta dumitale, care era atît de veselă, nu te-ar fi răbdat nici trei minute cu mutra pe care o faci, cînd ai în faţă o cană de vin.

— Şi crezi că ar fi răbdat să vadă în ograda ei o păduchioasă obraznică ?

— Nu sînt păduchioasă, protestă Angelica, ridicîndu-se. Hainele mele sînt curate. Uită-te şi dumneata.

— Crezi că ar fi suportat să-i vadă pe neruşinaţii tăi de copii — adevărate seminţe de hoţ —

învîrtindu-se prin bucătărie ? I-am surprins giftuindu-se cu slănina din pivnița mea și sînt sigur că tot ei mi-au furat ceasul.

— Uite-ți ceasul, zise Angelica, scoțîndu-l, cu dispreț, din buzunar. L-am găsit sub scară. Presupun că l-ai pierdut cînd ai urcat să te culci, ieri seară, atît erai de beat...

Ea întinse ceasul pe deasupra ghizdului, în direcția cîrciumarului, și adăugă.

— Vezi, deci, că nici hoață nu sînt. Aș fi putut să-l păstrez.

— Să nu-l scapi în fîntînă, spuse el, neliniștit.

— Ți l-aș da eu, dar mi-e frică de cazmaua dumitale.

Mormăind o înjurătură, jupîn Bourjus își aruncă departe cazmaua. Angelica se apropie de el, luîndu-și un aer ghiduș. Simțea că noaptea petrecută cu căpitanul gărzii o învățase cîteva lucruri despre arta de a-i seduce pe cei ursuzi și de a le ține piept celor brutali. Căpătase o dezinvoltură care, de acum înainte, îi va fi de folos.

Nu se grăbi să-i dea ceasul.

— E un ceas frumos, spuse ea, examinîndu-l cu interes.

Fața cîrciumarului se lumină din nou.

— Nu-i așa ? L-am cumpărat de la un negustor ambulant din Jura, unul dintre muntenii aceia care își petrec iarna la Paris, cu marfa lor. Au adevărate comori prin buzunare... Dar nu le scot pentru oricine, nici chiar pentru prinți. Întîi trebuie să afle cu cine au de-a face.

— Preferă să trateze cu adevărații comercianți, decît cu cei care pot fi păcăliți... mai ales pentru aceste mici mecanisme, care sînt adevărate opere de artă.

— E așa cum zici : adevărate opere de artă, repetă grataragiul, mișcînd ceasul în așa fel, încît capacul său de argint să oglindească soarele timid, care se arăta printre nori.

Pe urmă îl puse înapoi, în buzunarul de la vestă: își prinse numeroasele lanțuri și brelocuri de butoniere și îi aruncă, din nou, o privire bănuitoare Angelicăi.

— Mă întreb cum o fi putut să-mi cadă din buzunar, spuse el. Și mă întreb, de asemenea, de unde ai luat felul ăsta de a vorbi, ca o adevărată doamnă, cînd acum cîteva seri trăncăneai în argou, de mi se făcuse părul măciucă pe cap. Cred că ți-ai pus în gînd să mă îmbrobodești, ca o ticăloasă ce ești.

Angelica nu se tulbură deloc.

— Nu e amuzant să vorbesc cu dumneata, meștere Jacques, spuse ea, pe un ton de reproș. Cunoști prea bine femeile.

Gratargiul își încrucișă miinile scurte și boante pe pîntecele său mare, rotund ca un butoi, și își luă un aer crîncen.

— Le cunosc și nu mă fraieresc ele pe mine !

Tăcu o bună bucată de vreme, cu ochii fixați asupra vinovatei, care își ținea capul plecat.

— Deci ? reluă el pe un ton hotărît.

Angelica era, în acest moment, mai înaltă decît el și îi venea să rîdă de aerul lui sever și de tichia pusă pe-o ureche. Cu toate acestea, îi răspunse smerită :

— O să fac ce-mi spui, jupîn Bourjus. Dacă mă alungi, cu doi copii în brațe, o să plec. Dar nu știu unde să mă duc, unde să-mi duc copilașii, ca să-i apăr de frig și de ploaie. Crezi că nevasta dumitale ne-ar fi alungat? Stau în camera lui Barbe. Nu te supăra. Am lemnele mele și am și mîncare. Băieții și

și fata care sînt cu mine te-ar putea ajuta : să care apă, să frece dușumelele. Copiii or să rămînă sus...

— Și de ce să rămînă sus ? zbieră el. Locul copiilor nu e într-o mansardă, ci în bucătărie, aproape de vatră, unde pot să se încălzească și să se miște în voie. Așa sînteți voi, calicii ! Aveți mai puțină inimă decît animalele ! Deci coboară-ți țîncii în bucătărie, dacă nu vrei să mă supăr ! Ca să nu mai spun că o să încetezi să mai faci focul acolo, sus, lîngă olanele mele de lemn !...

Angelica urcă, ușoară ca un fulg, cele șapte etaje care duceau la mansarda lui Barbe. În acest cartier, casele erau foarte înalte și strîmte, așa cum fuseseră ele înghesuite în vechime, cînd orașul se dezvoltase rapid. Nu existau decît două camere pe etaj, adesea chiar numai una, prinsă în scara spiralată, care părea că te duce pînă la cer.

Pe un palier, Angelica se încrucișă cu o siluetă furișată, în care îl recunoscu pe David, nepotul patronului. Ucenicul se lipi de zid și îi aruncă o privire plină de ranchiună. Ea nu-și mai amintea de cuvntele pe care i le aruncase în față, în ziua în care venise pentru prima oară la „Cocoșul Țanțoș“ ca s-o vadă pe Barbe. Îi surîse, deci, hotărîtă să-și facă prieteni în această casă, în care dorea să înceapă o viață liniștită.

— Bună, micule.

— Mic ? mîrîi el, tresărind. Sînt mai înalt ca tine. Am împlinit 16 ani la culesul viilor.

— Oh ! pardon, mesire ! E o mare greșeală din partea mea. Ați avea, într-adevăr, bunăvoința de a mă scuza ?

Băiatul, care, după toate aparenţele, nu era obişnuit cu astfel de glume, ridică stîngaci din umeri şi bîigui :

— Poa' că da.

— Sînteţi prea bun. Mă emoţionaţi. Şi ar fi, de asemenea, efectul bunei dumneavoastre educaţii dacă n-aţi tutui, atît de familiar, o doamnă de calitate, nu-i aşa ?

Bietul ucenic de grataragiu luase un aer chinuit. Avea nişte ochi negri, destul de frumoşi, pe faţa sa slabă şi palidă, de nătăfleţ. Siguranţa îl părăsise.

Angelica se opri brusc, după ce începu din nou să urce.

— Cu accentul tău, trebuie să fii din sud, precis!

— Da... doamnă. Sînt din Toulouse.

— Din Toulouse ! strigă ea. Oh ! un „frate din ţinutul meu !"

Îi sări de gît şi îl sărută.

— Toulouse ! repetă ea.

Ucenicul se făcuse roşu ca focul. Angelica îi mai spuse cîteva cuvinte în dialectul „oc", ceea ce îl emoţionă şi mai tare pe David.

— Deci şi dumneavoastră sînteţi de acolo ?

— Aproape.

Era, în mod ridicol, fericită de această descoperire. Ce contrast ! Să fii una dintre cele mai mari doamne din Toulouse şi să ajungă, acum, în situaţia de a săruta un ucenic, numai pentru că avea acest acent de soare, cu parfum de usturoi şi flori.

— Un oraş atît de frumos ! murmură ea. De ce n-ai rămas la Toulouse ?

David îi explică :

— Mai întîi, a murit tata. Apoi, el a ţinut, întotdeauna, ca eu să vin la Paris, unde poţi să faci vînzare mare, ca să învăţ meseria de limonagiu. El

era băcan. Am făcut cum a vrut el şi eram chiar pe punctul de a trece proba de „maestru“ în patiserie, zaharicale şi mirodenii, cînd a murit. Atunci am plecat la Paris şi am ajuns chiar în ziua în care mătuşa mea, stăpîna Bourjus, murea de vărsat. Eu n-am avut niciodată noroc. Mereu nimeresc pe-alăturea.

Se opri, cu răsuflarea tăiată.

— O să ţi se-ntoarcă norocul, ai să vezi, îi promise Angelica şi începu, din nou, să urce.

La mansardă o găsi pe Rosine, care se scărpina în cap, uitîndu-se cu ochi blînzi cum se zbenguiau Florimond şi Cantor. Barbe era la parter. Băieţii se duseseră „să se plimbe“. În argou, aceasta însemna că se duseseră să ceară de pomană.

— Dar nu vreau să cerşească, zise Angelica hotărît.

— Nu vrei să fure, nu vrei să cerşească. Atunci, ce vrei să facă ?

— Să muncească.

— Dar şi asta-i muncă ! protestă fata.

— Nu. Şi-apoi, gata ! Ajută-mă să-i cobor pe micuţi la bucătărie. O să-i supraveghezi şi o s-o ajuţi şi pe Barbe.

A fost bucuroasă să-i lase pe copilaşi în lumea plină de căldură şi de arome îmbietoare. Focul ardea în vatră cu veselie.

„Să nu le mai fie niciodată frig, să nu le mai fie niciodată foame ! repeta Angelica. Într-adevăr, n-aş fi putut să fac mai bine decît să-i aduc într-o rotiserie !“

Florimond era băgat tot într-o rochiţă de etamină gri închis, cu corsajul din serj galben şi un

şorţ din serj verde. Avea pe cap o căciuliţă tot din serj verde. Aceste culori făceau ca mutrişoara lui slăbuţă să pară şi mai bolnăvicioasă. Îi puse mîna pe frunte şi buzele în căuşul palmei, ca să vadă dacă n-are cumva febră. Părea bine dispus, deşi era un pic mofturos şi nemulţumit. În ce-l priveşte pe Cantor, acesta era ocupat, încă de dimineaţă, să scape de lucrurile în care Rosine încercase, de altfel fără prea multă îndemînare, să-l înfăşoare. Se ridică, imediat, din coşul în care fusese pus, gol ca un îngeraş, şi încercă să iasă de acolo, pentru a se duce să prindă flăcările.

— Copilul ăsta n-a fost îngrijit cum trebuie, observă Barbe, îngrijorată. I-au fost, oare, înfăşurate mîinile şi picioarele cum trebuie ? N-o să poată sta drept şi riscă chiar să fie cocoşat.

— Deocamdată pare, mai degrabă, zdravăn pentru un copil de nouă luni, spuse Angelica, admirînd fundul durduliu al copilaşului.

Dar Barbe nu era liniştită. Libertatea de mişcare a lui Cantor o chinuia.

— Îndată ce o să am un moment liber, o să tai nişte fîşii de pînză şi o să-l înfăş. Dar nu în dimineaţa asta. Jupîn Bourjus este turbat. Închipuiţi-vă. Doamnă, mi-a poruncit să frec duşumeaua, să lustruiesc mesele, şi mai mult, trebuie să dau o fugă şi pînă la Temple, să cumpăr un praf special, cu care să curăţ vasele de bucătărie. Simt că-mi pierd capul.

— Spune-i lui Rosine să te ajute.

După ce i-a văzut pe toţi la locurile lor, Angelica a pornit, sprintenă, spre Pont-Neuf.

Florăreasa n-a mai recunoscut-o. A fost nevoită să-i povestească, amănunţit, despre ziua în care o ajutase să facă buchete.

— Hei ! Cum ai vrea să te mai recunosc ? exclamă femeia. În ziua aceea aveai păr şi n-aveai pantofi. Azi, ai pantofi şi nu mai ai păr. În fine, nădăjduiesc să ai aceleaşi degete, nu ?... Vino şi aşează-te lîngă noi. Nu ducem lipsă de lucru acum, în apropierea sărbătorii Tuturor Sfinţilor. În curînd, cimitirele şi bisericile vor fi pline de flori, ca să nu mai vorbim de chipurile răposaţilor.

Angelica se aşeză sub umbrela roşie şi începu să lucreze, cu conştiinciozitate şi îndemînare.

Nu îşi ridica ochii, de teama de a nu zări, la orizontul colorat al fluviului, vechea siluetă a turnului Nesle sau de a nu recunoaşte, printre trecători, pe vreunul dintre calicii lui Calembredaine.

Dar Pont-Neuf era liniştit în ziua aceea. Nu se auzea nici măcar vocea răsunătoare a Marelui Mathieu, căci, în această perioadă, el îşi muta carul-platformă şi orchestra în tîrgul Saint-Germain.

Pont-Neuf era potolit. Acum erau mai puţini gură-cască, mai puţini scamatori, mai puţini cerşetori. Iar Angelica nu putea decît să se bucure de aceasta.

Negustorii vorbeau, cu o mulţime de „vai !" despre bătaia din tîrgul Saint-Germain. Se părea că încă se mai numără cadavrele victimelor acestei lupte, deosebit de sîngeroase. Dar, de data aceasta măcar, poliţia îşi făcuse datoria. Din seara aceea faimoasă, puteai vedea cum treceau pe stradă şiruri de calici, duşi de soldaţi fie la azil, fie, în lanţuri de ocnaş, la galere. Şi, în fiecare dimineaţă, puteau fi văzuţi cîte doi sau trei spînzuraţi, în piaţa Grève.

Se mai discuta, cu ardoare, despre hainele și podoabele cu care aceste negustorese — florăresele și vînzătoarele de portocale — de pe Pont-Neuf, se vor găti, atunci cînd vor merge, împreună cu vînzătoarele de pește din Hale, să prezinte complimentele negustoreselor din Paris, tinerei regine lăuze și delfinului [1].

— În așteptare, reluă patroana Angelicăi, altă grijă mă frămîntă. Unde o să facă bresla noastră petrecerea pentru sărbătorirea, așa cum se cuvine, a sfîntului Valbonne ? La „Copiii cuminți", ne-au furat ca-n codru, anul trecut. Nu vreau să le mai băgăm bani în pungă și anul acesta.

Angelica ascultase pînă acum conversația, ca o ucenică respectuoasă, dar, cînd auzi de masă, intră și ea în vorbă.

— Știu eu o rotiserie nemaipomenită, pe strada Vallée-de-Misère. Au prețuri convenabile și mîncăruri suculente și noi.

Enumeră, iute, specialitățile meselor de la „Gai-Savoir", pe rețetele căruia pusese mîna și ea, odinioară.

— Pateuri de raci, gîște umplute cu mărar, burtă de miel, ca să nu mai vorbim de plăcintele cu migdale și fistic, de colțunașii cu carne, de prăjiturile cu anason. Și mai puteți mînca, doamnelor în această rotiserie, ceva ce nici Majestatea-Sa. Ludovic al XIV-lea, n-a văzut vreodată pe masa lui : niște brioșe mici, fierbinți și ușoare, care au o umplutură de ficat glazurat. O adevărată minune !

---

[1] daufin (delfin) — prințul moștenitor al tronului Franței. (N. t.).

— Hmm ! fato, ne lasă gura apă, strigară negustoresele, cu fețele deja congestionate de poftă. La ce firmă zici că stai ?

— La „Cocoșul Țanțoș", ultima rotiserie de pe strada Vallé-de-Misère, în direcția cheiului Tăbăcarilor.

— Pe legea mea, nu cred că se mănîncă bine acolo. Bărbatul meu, care lucrează la Abatorul cel mare, se duce, uneori, acolo, să mănînce și spune că e un local trist și puțin atrăgător.

— Nu știi nimic, prietenă. Jupînului Bourjus, patronul, tocmai i-a sosit de la Toulouse un nepot, care este bucătar grozav și cunoaște toate felurile de mîncare de-acolo. Nu uita că Toulouse este unul dintre orașele Franței în care florile sînt regine. Sfîntul Valbonne n-ar putea fi decît foarte încîntat să fie sărbătorit în felul ăsta. Și mai este la „Cocoșul Țanțoș" și o mică maimuță, care știe să facă tot felul de jocuri. Și un cîntăreț din vielă, care știe toate cîntecele de pe Pont-Neuf. Pe scurt, tot ce trebuie ca să te simți bine.

— Fato, îmi pari încă și mai pricepută să faci reclamă decît să potrivești buchetele. O să te însoțesc la rotiseria aceea.

— Oh ! nu, nu astăzi. Bucătarul din Toulouse e plecat la țară, să aleagă el însuși varza pentru o tocană cu jambon prăjit, o rețetă secretă de-a lui. Dar o să vă aștepte mîine seară, pe dumneata și pe încă două doamne din breasla noastră, ca să discutați meniul care v-ar conveni.

— Și tu ce faci acolo, în rotiserie ?

— Eu sînt o rudă a jupînului Bourjus, le asigură Angelica.

Amintindu-şi că, atunci cînd negustoreasa o văzuse prima oară, arăta mai rău, îi explică :

— Soţul meu era un mic meşter patiser. Nu îşi trecuse încă examenul de „maestru“ ca să poată deveni patron, cînd s-a îmbolnăvit şi a murit de ciumă, în iarna ce a trecut ; m-a lăsat în mizerie, fiindcă făcusem datorii mari la spiţer pentru boala lui.

— Ştim şi noi ce înseamnă nota de plată a spiţerului ! suspinară femeile, ridicîndu-şi ochii spre cer.

— Jupînului Bourjus i-a fost milă de mine şi m-a luat să-l ajut. Dar cum muşterii sînt destui de rari, mai cîştig un ban şi prin alte părţi.

— Cum te cheamă, frumoaso ?

— Angelica.

Îndată după aceea, ea se ridică şi le spuse că pleacă pentru-a-l anunţa pe cîrciumar.

În timp ce se grăbea către strada Vallée-de-Misère, se mira şi ea de cîte minciuni spusese într-o singură dimineaţă. Nu încercă să înţeleagă ce-o apucase să-i atragă clienţi jupînului Bourjus. Vroia să-şi arate recunoştinţa faţă de cîrciumar pentru că n-o dăduse afară ? Spera vreo recompensă din partea lui ? Nu-şi punea întrebări. Urma chemarea care o împingea să facă un lucru, apoi altul. Instinctul mamei care îşi apără copiii o împingea înainte.

Din minciună în minciună, din idee în idee, din îndrăzneală în îndrăzneală, va reuşi să se salveze, să-şi salveze copii. Era sigură de asta.

18

A doua zi de dimineață, Angelica se sculă de la prima licărire de lumină și îi trezi și pe ceilalți : pe Barbe, pe Rosine și pe băieți.

— Hai, sus, prieteni ! Nu uitați că azi vin să ne vadă doamnele pentru masa confreeriei. Trebuie să le luăm ochii.

Flipot mîrîi puțin.

— De ce trebuie să muncim numai noi, mereu? De ce puturosul ăsta de David poate să doarmă mai mult și nu coboară în bucătărie decît atunci cînd focul e aprins, mîncarea caldă și sala măturată ? Ar trebui să-l scuturi nițel, marchiză !

— Atenție, băieți, nu mai sînt marchiza Îngerilor și nici voi nu mai sînteți calici. Acum sîntem servitori și vînzători. Iar în curînd, vom deveni domni.

— Rahat ! spuse Flipot. Mie nu-mi plac domnii. Domnilor le tai punga, le furi pelerinele. Nu vreau să devin domn.

— Și cum o să-ți spunem dacă nu mai ești marchiza Îngerilor ? întrebă Linot.

— Spuneți-mi doamnă și vorbiți-mi cu dumneavoastră.

— Numai atît ! zise Flipot, în zeflemea.

Angelica îi dădu o palmă care îl făcu să înțeleagă că viața devenea serioasă. În timp ce el se smiorcăia, ea verifică ținuta celor doi băieți. Erau îmbrăcați cu boarfe pentru săraci, trimise de contesa de Soisson, cîrpite și urîte, dar curate și cuviincioase. Mai mult, aveau și pantofi solizi, cu talpa

bătută în cuie, în care păreau nefirești dar care îi vor apăra de frig, la iarnă.

— Flipot, tu o să vii cu mine și cu David la piață. Linot, tu o să faci ce-ți spune Barbe. O să cari apă, lemne și ce mai e nevoie. Iar Rosine o să-i supravegheze pe micuți și frigările, la bucătărie.

Foarte trist, Flipot suspină :

— Nu-i deloc plăcută meseria asta nouă. Ca cerșetor și hoț, duci viața celor bogați. Într-o zi ești plin de bani : mănînci pînă crăpi și bei pînă nu mai poți. În altă zi nu mai ai nimic și atunci, ca să uiți de foame, te bagi într-un colț și dormi pe săturate. Aici muncești mereu pe brînci și mănînci numai ciorbă.

— Dacă vrei să te duci înapoi, la Marele Coesre, eu nu te opresc.

Cei doi copii protestară.

— Oh ! nu. De altfel, acum nici n-am mai putea. Ăia ne-ar omorî. Harșt !...

Angelica suspină.

— Vă lipsește aventura, micuților. Vă înțeleg. Dar, la capătul ei, vă așteaptă ștreangul. În vreme ce, pe drumul acesta, vom fi, poate, mai puțin bogați, dar vom ajunge să ne bucurăm de respect. Așa că, la treabă !

Mica trupă coborî, repede și cu zgomot, scara. La unul dintre etaje, Angelica se opri, bătu în ușa camerei tînărului Chaillou și intră.

— Sus, ucenicule !

Adolescentul ridică o față aiurită, pe deasupra cuverturii.

— În picioare, David Chaillou ! repetă veselă, Angelica. Nu uita că începînd de astăzi, ești un

bucătar celebru, căruia tot Parisul o să-i ceară rețetele.

Jupîn Bourjus, hărțuit, zăpăcit, dar și însuflețit de hotărîrea Angelicăi, sfîrși prin a-i încredința o pungă dolofană.

— Dacă ți-e teamă că o să te fur, poți să vii cu mine la Hale, îi spuse ea, dar ai face mai bine să rămîi aici să pregătești claponii, curcanii, rațele și fripturile la tavă. Înțelege că doamnele care urmează să vină, vor să afle un loc în care să se simtă bine. O frigare goală sau cu păsări amărîte, o sală murdară și mirosind a tutun, un aer de sărăcie și de stinghereală nu-i stîrnește pe oamenii care vor să mănînce bine. Și degeaba le-am promis eu o masă regească.

— Dar ce-o să cumperi în dimineața asta, dacă nu s-au hotărît ?

— O să cumpăr decorul.

— Dec... ce ?

— Tot ceea ce trebuie ca rotiseria dumitale să capete un aspect atrăgător : iepuri, pește, mezeluri, fructe și legume frumoase.

— Dar eu nu sînt birtaș ! se lamentă grăsanul. Eu sînt grataragiu. Vrei să mă iau în bețe cu breslele bucătarilor și patiserilor ?

— Ce să aibă cu dumneata ?

— Femeile n-or să priceapă niciodată lucrurile serioase gemu jupîn Bourjus, ridicîndu-și brațele scurte spre tavan. Jurații lor or să-mi facă proces, or să mă tîrască la tribunal. Vrei să mă ruinezi ?

— Ești deja, i-o taie Angelica. Deci n-ai nimic de pierdut dacă încerci altceva. Pune-ți păsările la fript și apoi du-te și dă o roată prin portul Grève. Se anunța sosirea unui transport de butoaie cu vin de Bourgogne și de Champagne.

Angelica îşi făcu cumpărăturile în piaţa Pilori, încercînd să nu se lase prea mult furată la preţ.

David complica şi el lucrurile, nemaicontenind să repete :

— Este prea frumos ! Este prea scump ! Ce-o să zică unchiul ?...

— Tontule ! sfîrşi ea prin a-l repezi. Nu ţi-e ruşine ţie, un băiat din sud, să-ţi mănînci de sub unghie, ca un avar cu inima de gheaţă ? Să nu-mi spui că eşti din Toulouse.

— Ba da, sînt din Toulouse, protestă ajutorul de bucătar, rănit adînc. Tatăl meu era domnul Chaillou. Numele ăsta nu-ţi spune nimic ?

— Nu. Cu ce se ocupa, de fapt, tatăl tău ?

David se întristă ca un copil căruia i s-a luat jucăria.

— Dar o ştii foarte bine, ce naiba ! Marele băcan, din piaţa Garonne ! Singurul care avea mirodenii pentru a da gust mîncării !

„Pe vremea aceea, nu făceam piaţa“ gîndi Angelica.

— Adusese multe lucruri necunoscute din călătoriile sale, căci fusese bucătar pe navele regelui, continuă David. Ştiţi bine... El este cel care voia să vîndă ciocolata la Toulouse.

Angelica făcu un efort pentru a-şi aminti întîmplarea pe care cuvîntul „ciocolată“ i-o amintea. Da, se vorbise despre aceasta în saloane. Îşi aduse aminte de protestul unei doamne. Şi spuse :

— Ciocolată ?... Dar este o băutură indiană !

David păru foarte tulburat, căci părerile Angelicăi aveau, deja, o mare importanţă pentru el.

Se apropie de ea şi îi spuse că, pentru a o convinge de minunatele idei ale tatălui său, o să-i în-

credințeze un secret pe care nu-l mai spusese nimănui pînă acum, nici măcar unchiului său.

O asigură că tatăl său, care în tinerețea sa fusese un mare călător, gustase ciocolata din mai multe țări străine ; aceasta se prepara din boabe aduse din Mexic. Astfel, în Spania, Italia și chiar în Polonia, el putuse să se convingă de calitatea excepțională a noului produs, care avea un gust dumnezeiesc și proprietăți vindecătoare.

David se arătă neobosit vorbind despre ciocolată. În dorința de a-i reține interesul doamnei visurilor sale, începu să-i strige tot ce știa despre această chestiune.

— Pfui ! făcu Angelica, ascultînd numai cu o ureche, n-am gustat niciodată așa ceva și nici nu-mi vine s-o fac. Se spune că regina, care e spaniolă, se dă în vînt după ea. Dar în mod sigur, toată curtea își bate joc de gusturile ei curioase.

— Asta pentru că cei de la curte nu sînt obișnuiți cu ciocolata, spuse, nu fără dreptate, ucenicul. Tatăl meu credea la fel și reușise să obțină de la rege un document care-i dădea dreptul să comercializeze acest nou produs. Dar, vai ! el a murit și, cum mama murise și ea, nu mai sînt decît eu care să pot folosi această scrisoare. Nu știu însă cum să fac. Nu i-am spus nimic unchiului. Mi-e teamă că o să-și bată joc de mine și de tata, căci nu pierde nici o ocazie să spună că tata era nebun.

— Mai ai scrisoarea asta ? îl întrebă brusc Angelica, punîndu-și coșul jos și privindu-l fix pe tînărul său admirator.

Acestuia aproape că-i veni rău sub strălucirea ochilor ei verzi. Cînd Angelica se gîndea intens la ceva, ochii căpătau o scînteiere diavolească.

Bietul David, care era o pradă sigură, nu rezistă.

— Mai ai scrisoarea asta ? repetă Angelica.

— Da, suflă el.

— Cînd este datată ?

— În 28 mai 1659, iar autorizația este valabilă 29 de ani.

— Deci, timp de 29 de ani ai dreptul să prepari și să comercializezi acest produs exotic ?

— Da, dar...

— Ar trebui să știm precis dacă ciocolata nu este cumva periculoasă, murmură Angelica gînditoare, și dacă ar putea plăcea. Tu ai băut ciocolată ?

— Da.

— Ce părere ai ?

— Eu o găsesc mai curînd fără gust. Cînd îi adaugi și ardei, mai merge. Eu, însă, prefer un pahar cu vin, adăugă el, șmecherește.

— Ferea la apă ! strigă o voce deasupra lor. N-au avut timp decît să sară într-o parte, ca să evite dușul urît mirositor. Angelica îl prinse de braț și simți că David tremură.

— Voiam să spun, bolborosi acesta, repede, că n-am văzut niciodată o... o femeie așa de frumoasă ca dumneavoastră.

— Ba da, ai văzut, zise ea înfuriată. N-ai decît să te uiți în jurul tău, în loc să-ți rozi unghiile și să te tîrăști ca o muscă strivită. Între timp, dacă vrei să-mi faci o plăcere, vorbește-mi de ciocolata ta și nu-mi mai face complimente fără rost.

Apoi, văzîndu-l așa amărît, încercă să-l îmbuneze. Își spuse că nu trebuie să-l respingă, căci ar putea deveni interesant cu scrisoarea lui patent.

Îi zise rîzînd :

— Din păcate, nu mai sînt o fată de 15 ani, băiete. Priveşte, sînt bătrînă. Am deja păr alb.

Îşi trase de sub bonetă meşa de păr, devenită în mod atît de ciudat albă, de-a lungul cumplitei nopţi din cartierul Saint-Denis.

— Unde e Flipot ? continuă Angelica, uitîndu-se în jurul ei. Golanul ăsta mic umblă teleleu.

Era puţin neliniştită, temîndu-se ca nu cumva Flipot să încerce să pună în aplicare învăţăturile lui Jactance-Taie-Pungă.

— Greşiţi că vă ocupaţi de pungaşul ăsta mic, zise David, pe un ton de gelozie acră. L-am văzut, adineauri, făcîndu-şi semne cu un calic plin de bube, care cerşea în faţa bisericii. Apoi, a şters-o cu coş cu tot. O să facă unchiul un scandal !...

— Tu vezi mereu lucrurile în negru, bietul meu David.

— Păi, dacă n-am avut niciodată noroc !

— Să ne întoarcem. O să-l găsim, cu siguranţă, pe zăpăcitul ăsta.

Dar puştiul îşi făcu apariţia, în goană.

Angelica îl găsea drăguţ, cu ochii lui mici, de vrabie pariziană, cu nasul roşu, cu părul lung şi drept, ieşindu-i de sub pălăria tuflită. Îl iubea, ca şi pe Linot, pe care-l scosese de două ori din ghearele lui Jean-Pourri.

— Să-ţi spun, marchiză a Îngerilor, gîfîi Flipot, uitînd, din cauza emoţiei, tot ce stabiliseră. Ştii cine este Marele nostru Coesre? Cul-de-Bois, da, draga mea, Cul-de-Bois al nostru, de la turnul Nesle !

Coborî vocea şi spuse înspăimîntat :

— Mi-au spus : „Păzea, voi, ăştia, care vă ascundeţi în fustele unei trădătoare !“

Angelica simţi că-i îngheaţă sîngele în vene.

— Crezi că ştiu că eu l-am omorît pe Rolin-cel-Scurt ?

— Nu mi-au spus nimic. Totuşi, dacă... Pîine-Neagră le-a spus despre poliţaii cu care te-ai dus la ţigani.

— Cine era acolo ?

— Pîine-Neagră, Picior-Sprinten, trei bătrîne de-ale noastre şi doi tîmpiţi din altă bandă.

Ei vorbiseră în argoul pe care David nu-l putea înţelege, dar căruia îi cunoştea intonaţiile de temut. Era, totodată, speriat şi încîntat de misterioasa relaţie pe care noua sa pasiune o avea cu scursura lumii care juca un rol atît de mare în Paris.

Angelica nu spuse nimic tot drumul dar, odată ajunsă la rotiserie, alungă toate gîndurile negre.

„Fată, îşi spuse ea; e foarte posibil ca, într-o bună dimineaţă, să te afli plutind pe Sena, cu gîtul tăiat. E un risc pe care ţi l-ai asumat de mult. Cînd nu te ameninţă părinţii, te ameninţă calicii ! Şi ce dacă ! Trebuie să lupţi, chiar dacă asta e ultima ta zi. Nu poţi să ieşi din necazuri fără să dai piept cu ele şi fără să plăteşti cu ceva din propria ta persoană... Nu aşa mi-a spus, odinioară, domnul Molines ?...

— Haideţi copii, strigă ea, trebuie ca doamnele florărere să se înmoaie ca untul la soare, cînd ne vor trece pragul.

* *
*

Doamnele — căci doamne erau, nu-i aşa ? — cînd au coborît, pe înserate, cele trei trepte ale cîr-

ciumii „Cocoşul Ţanţoş". Nu numai că acolo domnea minunatul parfum de prăjituri, dar sala se arăta în acelaşi timp, îmbietoare şi nemaivăzută. Focul mare, din vatră, îşi răspîndea trăznind lumina aurie. Ajutat de cîteva lumînări, puse pe mesele vecine, făcea să scînteieze toate vasele şi obiectele din cositor, care erau aşezate pe poliţe : oale, ulcioare, tigăi pentru fript peştele, tăvi de plăcintă. În plus, Angelica rechiziţionase cele cîteva piese de argintărie, pe care jupînul Bourjus le ţinea închise în cuferele sale : două ceainice, o olivieră, două cupe pentru ouă fierte în coajă, două vase pentru spălat mîinile. Acestea din urmă erau pline cu fructe — struguri şi pere — şi puse pe mese, alături de frumoase sticle cu vin roşu şi alb, în care focul aprindea reflexe de rubin şi aur. Tocmai aceste amănunte au fost cele care le-au surprins mai mult pe cumetre.

Datorită faptului că adesea fuseseră chemate să-şi ducă marfa în palate, cu prilejuri sărbătoreşti, ele regăseau, în acest aranjament de argintărie, cu fructe şi vinuri, o urmă din viaţa nobililor, lucru care le plăcea nespus.

Fiind însă negustorese, nu şi-au arătat prea pe faţă satisfacţia ; au aruncat priviri critice iepurilor şi jamboanelor atîrnate de grînzi, au mirosit cu neîncredere platourile cu mezeluri, friptură rece şi peşte în sos verde, şi au încercat, cu un deget expert, păsările. Decana de vîrstă a breslei, căreia i se adresau cu apelativul „mama Marjolaine" găsi, în sfîrşit, o fisură acestui prea perfect tablou.

— Lipsesc florile, spuse ea. Căpăţîna asta de viţel ar avea un cu totul alt aspect cu două garoafe în nări şi un bujor între urechi.

— Doamnă, noi n-am vrut să ne amestecăm, în nici un fel, în graţia şi priceperea pe care dumneavoastră o aveţi în acest domeniu, în care sînteţi regine, răspunse, foarte curtenitor, jupînul Bourjus.

Cele trei simpatice doamne au fost poftite să ia loc în faţa focului și a fost adus, din pivniţă, un ulcior cu cel mai bun vin. Linot, așezat pe piatra vetrei, învîrtea uşor manivela vielei, iar Flipot se juca cu maimuţica Piccolo. Meniul mesei de sărbătoare a fost stabilit într-o atmosferă prietenească. S-au înţeles de minune.

— Şi acum, gemu grataragiul, după ce le-a condus, cu multe plecăciuni, pe florărese, ce-o să facem cu toate aceste „înşelătorii" care împodobesc mesele ? Trebuie să sosească muncitorii și meşteşugarii, pentru un rasol rece cu pătrunjel. Nu or să mănînce ei lucrurile astea delicate şi cu atît mai puţin or să le plătească. Pentru ce, atunci, această cheltuială inutilă ?

— Mă uimeşti, jupîn Bourjus, protestă Angelica cu asprime. Te credeam mai priceput în ale comerţului. Cu această cheltuială ai pus mîna pe o comandă care o să-ţi aducă de zece ori mai mult decît ai dat astăzi. Fără să mai punem la socoteală că nu putem ști pînă unde vor merge cu dorinţele aceste doamne, după ce se vor înfierbînta. O să le facem să cînte și să danseze, iar trecătorii, văzînd cît de bine se petrece la noi, vor vrea să încerce și ei.

Cu toate că era îmbufnat, Bourjus împărtășea și el speranţele Angelicăi. Zelul și munca puse în pregătirea acestui ospăţ îl făcură să-și uite patima beţiei. Își regăsi, depănînd din picioarele sale scurte,

agilitatea de maestru bucătar și vocea autoritară în tocmelile cu negustorii, ca și amabilitatea mieroasă a oricărui cîrciumar care se respectă. Angelica sfîrși prin a-l convinge că aparența de bunăstare era necesară succesului, astfel că el merse pînă acolo, încît comandă un costum complet de ucenic bucătar pentru nepotul său și... un altul pentru Flipot. Bonetele enorme, vestele, pantalonii pînă la genunchi, șorțurile — totul, împreună cu fețele de masă și cu șervețele au fost trimise la spălătorie, de unde s-au întors apretate băț și albe ca neaua.

În dimineața zilei celei mari, jupînul Bourjus, zîmbind și frecîndu-și mîinile, îi vorbi Angelicăi.

— Copilă, îi spuse el prietenos, drept e că ai adus iar în casa mea veselia și agitația pe care, odinioară, sfînta și buna mea nevastă le întronase. Asta mi-a dat o idee. Vino cu mine.

Făcîndu-i cu ochiul în semn de încurajare, o pofti să-l urmeze. A urcat, deci, după el, scara în spirală și s-au oprit la primul etaj. În timp ce intrau în dormitorul jupînului Bourjus, Angelica se simți cuprinsă de o teamă care, pînă acum, nici nu-i trecuse prin minte. Nu cumva grataragiul își pusese în gînd să-i ceară celei care era pe cale s-o înlocuiască atît de bine pe nevastă-sa, să meargă încă și mai departe cu amabilitatea ? Fața lui zîmbitoare și vicleană, în timp ce închise ușa și se îndreptă cu un aer misterios spre garderobă, n-avea nimic liniștitor în ea.

Cuprinsă de neliniște, Angelica se întrebă cum o să facă față acestei situații. Va trebui, oare, să renunțe la frumoasele ei proiecte, să părăsească acoperișul acesta primitor și să plece, încă o dată, cu copiii și cu mica ei bandă ? Să cedeze ? Își simți

obrajii arzînd şi privi cu teamă în jurul ei, la camera micului comerciant, la patul mare, cu perdele de serj verde, la cele două scaune şi la scrinul din lemn de nuc, care avea un lighean pentru spălat şi un ibric de argint. Deasupra căminului erau două tablouri înfăţişînd sfinţi şi, aşezate pe poliţe, armele, mîndria oricărui meşter : două puşti mici, o muschetă, o archebuză, o suliţă şi o sabie cu gardă şi mîner de argint.

Deşi în viaţa obişnuită se arăta o fire domoală, patronul de la „Cocoşul Ţanţoş" era sergent al gărzilor şi acest lucru îi plăcea. În ciuda multora dintre ai săi, se ducea de bunăvoie la Châtelet, atunci cînd îi venea rîndul să facă de strajă.

Pentru moment, însă, Angelica îl auzea suflînd şi umblînd cu zgomot în mica debara din vecinătatea camerei. Apăru, împingînd o ladă mare din lemn înnegrit.

— Ajută-mă puţin, fată.

Ea trase cu putere de cufăr, pînă îl aduseră în mijlocul încăperii. Meşterul Bourjus îşi şterse fruntea.

— Uite, spuse el, m-am gîndit... În fine, tu singură mi-ai spus de atîtea ori că, pentru această masă, ar trebui să fim cu toţii la fel de frumoşi ca gărzile elveţiene. David, cei doi puşti şi eu însumi o să fim gătiţi. Eu o să îmbrac pantalonii mei din mătase maro. Dar tu, biata de tine, n-o să ne faci cinste, cu toată mutrişoara ta frumoasă. De aceea, m-am gîndit...

Se întrerupse, ezită, apoi deschise cufărul. Erau acolo, aranjate cu grijă şi parfumate cu lavandă, fustele doamnei Bourjus, corsajele, bonetele, baticurile de legat la gît şi frumosul său capişon din postav negru, ornat cu pătrate din mătase.

— Era puțin mai grasă decît tine, spuse el cu voce stinsă. Dar, cu nişte ace...

Îşi şterse cu degetul o lacrimă şi bombăni :

— Ce stai acolo şi te uiţi la mine ! Alege ce-ţi place.

Angelica ridică veşmintele răposatei. Erau găteli modeste, din serj sau ferandină [1], dar care, prin pasmanteriile din catifea, dublurile în culori vii şi finețea lenjeriei dovedeau că, spre sfîrşitul vieții sale, patroana de la „Cocoşu Ţanţoş" fusese una dintre cele mai înstărite negustorese din cartier. Avusese, chiar, şi un mic manşon din catifea roșie, cu un desen țesut cu fir de aur, pe care Angelica îl făcu să joace pe încheietura mîinii ei, cu vădită plăcere.

— O nebunie ! zise jupînul Bourjus, cu un surîs fericit. Îl văzuse la galeria Palatului şi mă tot bătea la cap. Eu îi spuneam : „Amandine, ce să faci tu cu manșonul ăsta ? Așa ceva e bun pentru o aristocrată din Marais, care se duce să flirteze la Tuileries sau pe Aleea Reginei, într-o zi însorită de iarnă". „Ei bine, îmi răspundea ea, o să mă duc să flirtez la Tuileries și pe Aleea Reginei". Asta mă făcea să turbez. I l-am dăruit de ultimul Crăciun. Ce s-a mai bucurat !. Cine ar fi spus că numai peste cîteva zile... o să... moară...

Angelica își stăpîni emoția.

— Sînt sigură că se bucură să vadă, de sus, din cer, cît ești de bun și de generos. N-o să port acest manșon căci este mult prea frumos pentru mine! Dar accept cu multă plăcere darul dumitale, jupîn Bourjus. O să văd ce mi se potrivește. Ai putea să

[1] ferandină — țesătură din mătase urzită cu lînă, folosită în secolele al XVII lea și al XVIII-lea. (N.T.).

mi-o trimiţi pe Barbe ca să mă ajute să modific hainele pe măsura mea ?

Ar fi îmbrăcată aşa şi aşa... S-ar învîrti de colo-colo, prin prăvălie, rîzînd veselă, cu muşteriii...

Angelica înregistră, ca pe un prim pas spre ţelul propus, faptul că se găsea în faţa unei oglinzi, cu o cameristă la picioare. Cu gura plină de ace, Barbe simţea şi ea la fel şi îşi spori apelativele de „madame", cu o satisfacţie evidentă.

„Şi unde mai pui că am, drept avere, numai cei cîţiva bănuţi daţi de florăresele de pe Pont-Neuf şi pomana zilnică a contesei de Soisson", gîndi ea, amuzată.

Îşi alesese un corsaj şi o fustă plisată din serj verde, cu pasmanterii din mătase neagră. Un şorţ din mătase neagră cu floricele aurii îi completa ţinuta de negustoreasă înstărită. Pieptul amplu al coanei Bourjus nu se potrivea cu sînii mici, tari şi obraznici ai Angelicăi. De aceea, un batic de culoare roz, brodat cu verde, ascundea răscroiala, puţin cam prea mare la gît, a corsajului. Într-un săculeţ, găsi bijuteriile simple ale răposatei : trei inele de aur cu cornalină [1] sau turcoaze, două cruciuliţe, nişte cercei şi opt şiraguri de mătănii, dintre care unul era făcut din jais [2], iar celelalte din cristal.

Într-un sfîrşit, ea coborî, purtînd, pe sub boneta apretată, care îi ascundea părul tăiat scurt, o pereche de cercei şi perle iar la gît, o cruciuliţă de aur, pusă pe o bentiţă de catifea neagră. Bunul grataragiu nu-şi ascunse deloc bucuria, în faţa acestei minunate apariţii.

---

[1] cornalină = varietate roşie de agată.

[2] jais = varietate de lignit, de culoare neagră, lucitoare ; agată.

— Pe sfîntul Nicolae, semeni cu fata pe care ne-am dorit-o mereu și pe care n-am avut-o ! Uneori, ne-o închipuiam. Ar fi avut acum 15—16 ani.

— Ești amabil, jupîn Jacques, că-mi faci așa niște frumoase complimente. Din păcate, nu mai am 15 sau 16 ani. Sînt mamă de familie.

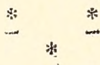
— Nu știu ce ești, zise el înduioșat. Parcă n-ai fi adevărată. De cînd ai început să te învîrți prin casă, parcă timpul nu mai e la fel. Nu sînt prea sigur că n-o să dispari, într-o zi, așa cum ai apărut... Mi se pare c-a trecut mult timp din seara cînd te-ai ivit, pe neașteptate, cu pletele pe umeri, și m-ai înrebat : „Aveţi cumva o servitoare care se numește Barbe ?" Asta mi-a sunat în cap ca un clopot... Poate că voia, deja, să arate că vei însemna ceva aici.

„Nădăjduiesc din toată inima" gîndi Angelica. Dar, cu voce tare protestă, pe un ton mustrător :

— Erai beat, de aceea vocea ți-a sunat în cap ca un clopot.

Era vremea sentimentelor și Angélica se hotărî să nu discute atunci, cu jupînul Bourjus, despre compensaţiile financiare pe care spera să le obţină, din colaborarea lor, pentru ea și ai săi.

Atunci cînd bărbații încep să viseze cu ochii deschiși, nu trebuie să-i aduci prea iute cu picioarele pe pămînt, căci și așa ei au o tendință exagerată spre realism. Angelica se hotărî să-și țină bine în frîu firea ei pripită, pentru a putea juca, timp de cîteva ore, de-adevăratelea, rolul încîntător al fetei de cîrciumar.

Ospăţul confreriei Sfîntului Valbonne a fost un triumf și sfîntul însuși n-a avut decît un regret,

acela de a nu se fi putut reincarna, pentru a se bucura din plin de această sărbătoare. Trei coşuri cu flori au fost folosite pentru decorarea meselor. Jupînul Bourjus şi Flipot, strălucitori, făceau onorurile şi serveau felurile de mîncare. Rosine o ajuta pe Barbe la bucătărie. Angelica mergea de la unii la alţii, supraveghind oalele şi frigările, răspundea mesenilor şi încuraja, prin complimente alternate cu reproşuri, talentele lui David, ridicat la rang de mare bucătar în specialităţi meridionale. De fapt, ea nu greşise prezentîndu-l ca pe un bucătar de nădejde, căci, de fapt, el ştia multe lucruri şi numai lenea şi, poate, lipsa ocaziilor, îl împiedicaseră pînă atunci să arate ce poate. Subjugat de zelul Angelicăi, încîntat, peste măsură, de aprobările ei şi îndrumat de ea, reuşi să se autodepăşească. A fost ovaţionat, atunci cînd Angelica l-a tras, roşu tot la faţă, în sală. Doamnele, înveselite de vinul bun, au găsit că avea ochi frumoşi, i-au pus întrebări indiscrete şi îndrăzneţe, l-au îmbrăţişat, l-au bătut afectuos pe umeri, l-au lăudat... Cînd Linot şi-a luat viela, au cîntat, cu paharul în mînă, apoi au rîs pe săturate cînd maimuţica Piccolo şi-a făcut numărul, imitînd fără milă cusururile mamei Marjolaine şi a tovarăşelor ei.

Tocmai atunci, un grup de muşchetari care se plimba fără ţintă pe strada Vallée-de-Misère, în căutare de distracţii, auzi vocile vesele de femei şi dădu buzna în sala de la „Cocoşul Ţanţoş" comandînd fripturi şi vin. Sărbătoarea luă, atunci, o întorsătură care i-ar fi displăcut categoric sfîntului Valbonne, dacă acest bun sfînt provensal, prieten cu soarele şi cu veselia, n-ar fi fost, de felul lui, indulgent cu desfrîul pe care îl crează, în mod fatal, întîlnirile florăreselor cu militarii galanţi. Nu

se spune, oare, că tristețea este un păcat ? Și dacă vrei să rîzi și să rîzi cu poftă, nu există douăzeci de feluri de a o face. Cel mai bine este să te afli într-o sală caldă și plină de miros de vin, mîncare și flori, cu un cîntăreț din vielă care să te distreze și cu cîteva femei zîmbitoare, care nu sînt sălbatice și se lasă sărutate, sub privirile indulgente ale cumetrelor grase și bine dispuse.

Angelica își veni în fire atunci cînd clopotul de la biserica Sainte-Opportune bătea pentru „angelus" [1]. Cu obrajii roșii, cu pleoapele grele, cu brațele rupte de cîte platouri și ulcioare cărase, cu buzele arzînd din cauza cîtorva sărutări îndrăznețe și mustăcioase, ea se însufleți cînd îl văzu pe jupînul Bourjus numărînd monedele de aur, cu un aer circumspect. Strigă :

— N-am muncit bine, meștere Jacques ?

— Desigur, fată. E mult timp de cînd n-a mai văzut cîrciuma mea o asemenea sărbătoare ! Și domnii aceia nu s-au arătat pînă la urmă, atît de răi platnici, pe cît te-ai fi temut văzîndu-le penele de la pălărie și spadele lungi.

— Nu crezi c-or să ni-i aducă pe prietenii lor?

— E posibil.

— Uite ce zic eu : o să continui să te ajut, cu toți copii mei : Rosine, Linot, Flipot și maimuțica. Iar dumneata o să-mi dai un sfert din beneficii !

Grataragiul se încruntă. Modul acesta de a face comerț continua să i se pară neobișnuit. Nu era foarte sigur că n-o să aibă, într-o zi, necazuri cu breslele sau cu judecătorul negustorilor. Dar beți-

---

[1] angelus = rugăciune, în latină, care începe cu acest cuvînt și care se face dimineața, la prînz și seara.

veala fericită de peste noapte îi aburise mintea și îl lăsase fără apărare în fața Angelicăi.

— O să facem un contract în fața notarului, reluă ea, dar care o să rămînă secret. N-ai nici o nevoie să știe toți vecinii ce faci. Spune-le că sînt o rudă tînără, pe care ai adăpostit-o, și că lucrăm în familie. O să vezi, jupîn Jacques, presimt că o să facem împreună afaceri strălucite. Tot cartierul îți va lăuda priceperea în comerț și oamenii te vor invidia. Mama Marjolaine mi-a vorbit, deja, de ospățul breslei vînzătoarelor de portocale de pe Pont-Neuf, care cade de ziua sfîntului Fiacre. Crede-mă, ai toate motivele să ne păstrezi. Uite, pentru data asta, îmi datorezi atît.

Numără iute partea care i se cuvenea și plecă repede, lăsîndu-l pe bietul om convins că este un comerciant plin de îndrăzneală.

Angelica ieși în curte ca să respire aerul proaspăt al dimineții. Strîngea cu putere în pumn piesele de aur și ținea mîna la piept. Aceste monede de aur erau cheia libertății sale. Sigur că nu-l furase pe jupînul Bourjus. Dar ea socotea că mica ei trupă se putea hrăni din resturile de la ospețe și că, deci, partea pe care o lua din beneficii și care va crește proporțional cu eforturile lor, va deveni ceva. De exemplu, de ce să nu exploateze patentul pe care David Chaillou pretindea că îl are ? Fără îndoială că oamenii din popor n-or să aprecieze ciocolata, dar „domnișorii“ și „prețioasele“, avizi de noutăți și de bizarerii, ar putea să lanseze moda. Angelica și vedea trăsurile doamnelor din nobilime și ale seniorilor gătiți cu panglici, oprindu-se pe strada Vallée-de-Misère.

Scutură din cap pentru a-și alunga visele. Nu trebuia să țintească prea sus. Viața era încă instabilă. Ceea ce trebuia acum, mai ales, era să adune,

să adune ca o furnică. Bogăția era cheia libertății, dreptul de a nu muri, de a nu-și vedea copiii suferind, dreptul de a-i vedea surîzînd. „Dacă lucrurile mele n-ar fi fost puse sub sechestru, sînt sigură că aș fi putut să-l salvez pe Geoffrey !" Scutură, din nou, din cap. Nu trebuia să se mai gîndească la asta, căci, de fiecare dată cînd se gîndea, gustul morții îi intra în sînge și era cuprinsă de dorința de a dormi veșnic, așa cum poți dormi pe firul unei ape care te duce cu ea. N-o să se mai gîndească niciodată la asta. Avea altceva de făcut. Trebuia să-i salveze pe Florimond și pe Cantor. O să adune, o să adune !... O să-și închidă aurul în cufărul de lemn, relicvă prețioasă a unor vremuri ticăloase, unde pusese și pumnalul lui Rodogone-Egipteanul. Acolo, lîngă arma acum inutilă, o să-și strîngă aurul, această armă a puterii.

Angelica își ridică ochii spre cerul umed, unde lumina aurie a zorilor dispărea, lăsînd locul unui cenușiu apăsător. Negustorul de rachiu își striga marfa pe străzi. La intrarea în curte, un cerșetor își îngîna, monoton, văicăreala. Privindu-l ea îl recunoscu pe Pîine-Neagră. Pîine-Neagră, cu toate zdrențele, rănile și bubele sale de pelerin etern al mizeriei. Cuprinsă de frică, fugi să caute o pîine și o strachină cu ciorbă și i le duse. Cerșetorul o privi insistent și crîncen, pe sub sprîncenele sale albe și stufoase.

19

Cîteva zile încă, Angelica își mai împărți talentele între oalele meșterului Bourjus și florile mamei Marjolaine. Florăreasa îi ceruse să mai stea

puţin, căci se apropia naşterea moştenitorului regal şi nu putea să facă faţă.

Într-o zi din noiembrie, în timp ce se aflau toate pe Pont-Neuf, orologiul palatului începu să bată. Jucăria orologiului de la Samaritaine îşi apucă ciocanul, iar în depărtare se auziră loviturile înfundate ale tunului de la Bastilia. Toată suflarea Parisului fu cuprinsă de nelinişte.

— Regina a născut ! Regina a născut !

Mulţimea număra, cu sufletul la gură :

— 20, 21, 22...

La a 23-a lovitură de tun, oamenii începură să se certe. Unii spuneau că e a 25-a, alţii că e a 22-a. Optimiştii erau în avans, pesimiştii în urmă. Iar ploaia de dangăte de clopote mari şi mici şi loviturile de tun, continuau să cadă asupra unui Paris în delir. Nu mai era nici o îndoială : *un băiat !*

— Un delfin ! Un delfin ! Trăiască delfinul ! Trăiască regina ! Trăiască regele !

Oamenii se îmbrăţişau. Pont-Neuf-ul izbucni în cîntece. Se formară farandole [1]. Prăvăliile şi atelierele au tras obloanele. Fîntînile au vărsat valuri de vin. Pe mese lungi, aşezate pe străzi de valeţii regelui, lumea se ospăta cu pateuri şi prăjituri. Iar seara, au putut privi un mare foc de artificii.

După ce regina s-a întors de la Fontainebleu şi s-a instalat la Louvre, împreună cu pruncul regal, toate breslele din oraş se pregătiră să-i prezinte complimente. Mama Marjolaine îi spuse Angelicăi, pe care o îndrăgise :

— O să vii şi tu. Nu prea se cade, dar o să te desemnez ucenică şi o să-mi duci coşurile cu flori.

[1] farandole = dans provensal pe care dansatorii îl execută ţinîndu-se de mînă, într-un şir lung.

O să-ţi placă, nu, să vezi locuinţa regelui, acest frumos palat care este Louvre ? Se pare că acolo camerele sînt mai mari şi mai înalte decît bisericile !

Angelica nu îndrăzni să refuze. Onoarea pe care i-o făcea femeia era mare. Dar, deşi nu şi-o mărturisea, era neliniştită la gîndul că se va afla din nou în acele locuri, martore, pentru ea, ale atîtor evenimente şi drame. Îi va zări, oare, pe Marea Domnişoară, cu ochii umflaţi de lacrimi de emoţie, pe aroganta contesă de Soissons, pe agerul Lauzun, pe ascunsul de Guiche ; pe de Vardes ?... Cine, dintre aceşti mari domni şi doamne ar reuşi să recunoască, în mijlocul negustoreselor, pe femeia care, odinioară, în rochii de curte, cu ochii arzători, trecea pe coridoarele Luvrului, urmată de maurul său imposibil, mergea de la unul la altul, neliniştită, apoi rugătoare, cerînd o imposibilă graţiere pentru un soţ dinainte condamnat ?

În ziua hotărîtă, ea se afla în curtea palatului, unde florăresele, vînzătoarele de portocale de pe Pont-Neuf, şi vînzătoarele de peşte din Hale îşi amestecau vocile sonore şi jupoanele apretate. Erau însoţite de mărfurile lor, la fel de frumoase, dar cu mirosuri diferite. Coşurile cu flori, panerele cu fructe şi putinile cu heringi urmau să fie depuse, pe rînd, în faţa alteţei sale, care trebuia, de asemenea să le atingă cu mînuţa. În timp ce femeile urcau scara ce ducea la apartamentele regale, într-un grup zgomotos, se încrucişară cu nunţiul apostolic, care venea să-i aducă moştenitorului prezumtiv al tronului, garnitura de scutece oferită în mod tradiţional de papă „drept mărturie că îl recunoaşte ca fiul întîi născut“. În anticameră, unde au aşteptat puţin, femeile se extaziară în faţa minunilor scoase din trei cufere de catifea roşie, cu

închizători de argint. Apoi, au fost introduse în camera reginei. Negustoresele îngenuncheară și își ținură discursurile. Îngenuncheată ca și ele, pe covorul în culori vii, Angelica o vedea pe regină întinsă în penumbra patului poleit cu aur, îmbrăcată într-o rochie somptuoasă. Avea tot aceeași expresie ușor încremenită, pe care o avusese și la Saint-Jean-de-Luz, la ieșirea din posomorîtele palate madrilene. Dar moda și coafurile franțuzești îi veneau mai puțin bine decît bogatele veștminte de infantă și decît părul umflat al perucii care îi încadrau, odinioară, ca într-o icoană, chipul și trupul îngeresc, promis Regelui-Soare. Mamă copleșită de daruri, îndrăgostită, liniștită de atențiile regelui, regina Maria-Tereza catadicsi să zîmbească grupului împestrițat și lipsit de jenă care trecea prin fața ei, în urma delegației ambasadei apostolice. Regele era alături de ea și surîdea.

Cuprinsă de o emoție teribilă, atunci cînd se văzu în genunchi la picioarele regelui, amestecată printre femeile acelea umile, Angelica se simți oarbă și paralizată. Nu-l vedea decît pe rege. Mai tîrziu, cînd se trezi afară din apartamentul reginei, i se spuse că erau acolo și regina mamă, doamna d'Orleans și domnișoara de Montpensier, ducele de Enghien, fiul prințului de Condé și mai mulți tineri și tinere aparținînd caselor princiare. Ea, însă, nu văzuse nimic, cu excepția regelui care surîdea, în picioare, pe treptele marelui pat al reginei. Îi fusese foarte frică. Regele nu mai semăna cu tînărul care o primise la Tuileries și pe care ea ar fi avut atîta poftă să-l înhațe de jabou. În ziua aceea fuseseră față în față, ca doi egali care se băteau cu

încrîncenare, fiecare fiind convins că merită să fie învingător.

Ce nebunie ! Cum de nu înțelesese atunci că, sub aparența unei sensibilități încă vulnerabile, se ascundea, în acest suveran, un caracter format, care nu va admite, niciodată, nici cea mai mică atingere adusă autorității sale? De la început, regele era cel care trebuia să triumfe, iar Angelica, datorită faptului că-l subestimase, fusese frîntă ca un pai.

Acum, urma grupul ucenicilor, care se îndrepta spre clădirile anexe, pentru a ajunge la ieșirea din palat. Femeile jurați ale corporațiilor rămîneau pentru a participa la un mare ospăț, dar ucenicele nu aveau dreptul la aceste agape. În timp ce traversa camerele de serviciu, în care mobile puse unele peste altele și maldăre de carne de tot felul așteptau să fie duse în săli, Angelica auzi un fluierat în spatele ei : o dată lung și de două ori scurt. Era semnalul bandei lui Calembredaine, și crezu că visează. Aici, la Luvru ?... Se întoarse. În deschizătura unei uși, zări umbra unui trup scund.

— Barcarole !

Alergă spre el, simțind o bucurie adevărată. Piticul se umfla în pene, demn și mîndru.

— Intră, surioară. Intră, iubita mea marchiză! Vino, o să palavragim puțin.

Ea rîse.

— Oh ! Barcarole, cît ești de frumos ! Și ce bine vorbești.

— Sînt piticul reginei, spuse Barcarole, plin de sine.

O introduse într-un fel de mic vorbitor și o făcu să-i admire haina de mătase, strînsă pe corp, jumătate portocalie, jumătate galbenă, prinsă cu o centură cu zurgălăi. După aceea, se lansă într-o

serie de tumbe, ca ea să poată aprecia efectul tuturor clopoţeilor Cu părul tăiat la ceafă, deasupra marelui guler plisat, şi cu figura sa plăcută, bărbierit cu grijă, piticul părea fericit. Angelica îi spuse că arăta mai tînăr.

— Într-adevăr, aşa mă simt aici. Viaţa nu e lipsită de plăceri şi cred că, la urma urmei, le plac oamenilor din această casă. Sînt fericit că am atins, la vîrsta asta, vîrful carierei mele.

— Ce vîrstă ai, Barcarole ?

— 35 de ani. E culmea maturităţii, dezvoltarea maximă a tuturor facultăţilor morale şi fizice ale unui bărbat. Vino, deci surioară. Trebuie să te prezint unei nobile doamne, pentru care nu-ţi ascund că încerc un tandru sentiment... şi care mi-l întoarce.

Cu un aer de îndrăgostit învingător şi misterios el o conduse pe Angelica prin labirintul întunecos al camerelor de serviciu din Louvru. O introduse într-o încăpere întunecată, în care Angelica zări, aşezată în spatele unei mese, o femeie cam de 40 de ani, foarte urîtă şi brunetă, care gătea ceva pe o sobiţă de argint aurit.

— Dona Teresita, ţi-o prezint pe dona Angelica! cea mai frumoasă madonă din Paris, anunţă pompos Barcarole.

Femeia o sfredeli pe Angelica cu privirea ei întunecată şi atentă, apoi spuse în spaniolă o frază în care puteai distinge cuvintele „marchiză a Îngerilor". Barcarole îi făcu semn cu ochiul Angelicăi.

— Întreabă dacă nu eşti tu acea marchiză a Îngerilor, cu care i-am împuiat capul. Vezi, surioară, eu nu-mi uit niciodată prietenii.

Dăduseră ocol mesei şi Angelica văzu că picioarele minuscule ale donei Teresita abia depăşeau

marginea taburetului pe care era cocoţată. Era pitica reginei. Angelica îşi apucă fusta cu două degete şi făcu o mică plecăciune pentru a-şi arăta consideraţia faţă de această doamnă de rang mare. Cu un semn din cap, pitica o invită să se aşeze pe un alt taburet şi continuă să amestece încet în cratiţa ei. Barcarole sărise pe masă ; spărgea şi curăţa alune, în timp ce-i povestea ceva în spaniolă, tovarăşei lui. Un frumos ogar alb veni şi o mirosi pe Angelica, apoi se aşeză la picioarele ei. Din instinct, animalelor le plăcea să-i stea alături.

— E Pistolet, ogarul reginei, îl prezentă Barcarole, şi iată-le şi pe căţelele Dorinde şi Mignonne!

Era linişte şi bine în acest colţ al palatului, în care cei doi pitici îşi adăposteau dragostea, între două tumbe. Nasul Angelicăi simţi mirosul care ieşea din cratiţă. Era o aromă nedefinită, plăcută, în care deosebeai un pic de ardei şi de scorţişoară. Examină ingredientele care se găseau pe masă : alune şi migdale, un mănunchi de ardei roşu, un borcan cu miere, o căpăţînă de anason şi boabe de piper, cutii cu pudră de scorţişoară. În sfîrşit, alte soiuri de boabe, pe care nu le cunoştea.

Concentrată la ceea ce făcea, pitica nu părea să dea atenţie noii venite. Cu toate acestea, poveştile vioaie ale lui Barcarole sfîrşiră prin a o face să zîmbească.

— I-am spus că mă găseşti întinerit şi că asta se datorează fericirii pe care mi-o dăruieşte ea. Draga mea, o duc aici ca-n sînul lui Avraam. Adevărul e că mă îmburghezesc. Uneori, mă şi neliniştesc din cauza asta. Regina e o femeie foarte bună. Cînd e prea tristă, mă cheamă lîngă ea şi

mă bate pe obraz, spunîndu-mi : „Ah ! bietul meu băiat ! Bietul meu băiat !" Iar eu nu sînt obişnuit cu astfel de atenţii. Mi se umplu ochii de lacrimi, cît mă vezi de Barcarole.

— De ce e tristă regina?

— Păi, începe să bănuiască faptul că bărbatul ei îi pune coarne.

— E adevărat, deci, ce se spune, că regele are o favorită ?

— Bineînțeles ! O ține ascunsă pe La Valliere a sa. Dar regina tot o să afle pînă la urmă. Biata femeie ! Nu prea e dusă la biserică, nu ştie nimic despre viață. Vezi tu, surioară, privită de aproape, viața prinților nu se deosebește prea mult de a umililor supuși. Își fac figuri urîte unul altuia, și se ceartă, acasă, la fel ca noi. Ar trebui s-o vezi pe regina Franței, cum îl așteaptă, seara, pe soţul ei, în timp ce el e în braţele alteia. Dacă e vreun lucru de care noi, francezii, putem fi mîndri, e capacitatea de a iubi a stăpînului nostru. Biată regină a Franţei !

Hotărît lucru, cinicul Barcarole avea, acum, o filozofie mai blîndă. El văzu surîsul Angelicăi şi îi făcu cu ochiul.

— Uneori, îți face bine, marchiză a Îngerilor, să ai sentimente frumoase, să te simți onest, cumsecade şi să-ţi cîştigi viaţa prin muncă cinstită !

Ea nu-i răspunse nimic, căci nu-i plăcea vocea mieroasă a piticului. Pentru a schimba vorba, întrebă :

— Poţi să-mi spui ce migăleşte dona Teresita cu atîta grijă ? Felul ăsta de mîncare are un miros bizar, căruia nu pot să-i dau un nume.

— Păi, asta-i ciocolata reginei.

Imediat, Angelica se ridică şi se duse să se uite în cratiţă. Văzu, acolo, un produs de culoare neagră, consistent şi care nu părea prea atrăgător. Prin intermediul lui Barcarole, începu să discute cu pitica şi aceasta îi spuse că, pentru a duce la bun sfîrșit capodopera pe care tocmai o pregătea, era nevoie de o sută de boabe de cacao, două grăunțe de chili sau de piper mexican, o mînă de anason, șase trandafiri de Alexandria, o păstaie de roșcovă, două grame de scorțișoară, 12 migdale, 12 alune şi o jumătate de căpățînă de zahăr. Angelica fu dezamăgită.

— Mi se pare foarte complicat. Măcar e bună? Pot să gust ?

— Să guste din ciocolata reginei ! O nelegiuită, o cerșetoare ! Ce erezie ! strigă pitica, afectînd o falsă indignare.

Și, deși găsea cererea foarte îndrăzneaţă, ea catadicsi să-i întindă Angelicăi un pic din pasta respectivă, într-o lingură de aur. Pasta îţi ardea gura și era mult prea dulce. Angelica, spuse, din politeţe :

— E excelentă.

— Regina n-ar putea să se lipsească de ea. Dorește chiar mai multe cești pe zi, dar i le ducem pe ascuns, căci regele și curtea întreagă își bat joc de această preferință a ei. Numai ea și Majestatea-Sa, regina mamă, care e, de asemenea, spaniolă, beau ciocolată la Louvre.

— De unde poți să-ți procuri boabele de cacao?

— Regina le aduce special din Spania, prin intermediul ambasadorului. Boabele trebuie prăjite, pisate şi degresate.

Adăugă, mai încet :

— Nu înțeleg de ce se face atîta caz pentru o asemenea oroare !

În acest moment, intră în cameră o fetișcană, care ceru, într-o spaniolă grăbită, ciocolata Majestății-Sale. Angelica o recunoscu pe Filippa. Se spunea că această copilă este fata nelegitimă a regelui Filip al IV-lea al Spaniei și că infanta Maria-Tereza o luase în grija sa, găsind-o abandonată pe coridoarele palatului Escurial. Ea făcea parte din suita spaniolă care trecuse Bidassoa.

Angelica se ridică și își luă rămas bun de la dona Teresita. Piticul o conduse pînă la o mică ușă care dădea spre cheiul Senei.

— Nu m-ai întrebat ce fac acum, îi spuse Angelica.

Avu impresia că piticul s-a transformat în bostan, căci nu mai vedea din el decît enorma pălărie de mătase portocalie. Se așeză pe prag, pentru a fi la înălțimea omulețului și pentru a-l privi în ochi.

— Răspunde-mi !

— Știu ce-ai ajuns. L-ai lăsat baltă pe Calembredaine și ai acum sentimente mai bune.

— S-ar zice că mă acuzi de ceva ? N-ai auzit vorbindu-se despre bătaia din tîrgul Saint-Germain? Calembredaine a dispărut. Eu am reușit să scap de la Châtelet. La turnul Nesle este acum Rodogone.

— Nu mai faci parte din calicime.

— Nici tu.

— Oh ! eu o să fac întotdeauna parte din ea. E regatul meu, spuse Barcarole, cu o solemnitate stranie.

— Cine ți-a spus toate astea despre mine ?

— Cul-de-Bois!

— L-ai mai văzut pe Cul-de-Bois ?

— M-am dus să-i aduc omagiul. El este acum Marele nostru Coesre. Cred că știi, nu-i așa ?

— Într-adevăr.

— M-am dus să-i dau o pungă plină cu ludovici de aur. Hu ! Hu ! draga mea, eram cel mai pricopsit din toată adunarea.

Angelica îl luă de mînă pe pitic, o ciudată mînuță rotundă și durdulie, ca de copil.

— Barcarole, or să-mi facă vreun rău ?

— Nu cred că există în Paris vreo femeie a cărei piele să facă mai puțin decît a ta.

Totuși, expresia lui rea era exagerată. Ea înțelese, însă, că amenințarea era adevărată. Dădu din cap.

— Cu atît mai rău ! O să mor ; dar nu mă mai întorc. Poți să-i spui asta lui Cul-de-Bois.

Piticul reginei își puse mîinile la ochi, într-un chip tragic.

— Ah ! ce greu e să vezi o fată așa de frumoasă, cu gîtul tăiat !

Cum ea se ridicase să plece, o apucă de fustă.

— Între noi doi, ar fi mai bine să i-o spui tu lui Cul-de-Bois.

Începînd cu luna decembrie, Angelica își ocupă tot timpul cu comerțul din rotiserie. Clientela se înmulțea. Satisfacția florăreselor se transformase într-un bulgăre de zăpadă. „Cocoșul Țanțoș" se specializă în ospețe pentru confreerii. Mulți meseriași, bucuroși să-și „ude măruntaiele" și să crape mîncînd, în compania tovarășilor lor și pentru gloria sfinților care îi patronau, veniră să-și organizeze agapele sub grinzile proaspăt lăcuite și garnisite;

mereu, cu tot ce putea fi mai bun şi mai arătos în materie de vînat şi de mezeluri.

Angelica se dedicase satisfacerii gurmanzilor şi a stomacurilor exigente, ca şi cum ar fi încălecat pe un cal îndărătnic, dar care putea s-o ducă repede şi departe.

După muncitori, meşteşugari şi negustori, începură să apară, la „Cocoţul Ţanţoş", grupuri de libertini, filozofi desfrînaţi şi rafinaţi, care îşi declarau deschis dreptul la toate plăcerile, dispreţul faţă de femei şi negarea lui Dumnezeu. Nu era uşor să scapi de mîinile lor neruşinate. În plus, erau dificili în alegerea mîncărurilor. Dar, deşi uneori era uimită de cinismul lor, ea conta mult pe reclama pe care aceştia ar fi putut-o face localului şi care le-ar fi adus o clientelă mai distinsă. Au fost, de asemenea, şi actori, care, fără să-şi dea jos nasurile roşii şi false, veneau, în grup, ca să admire isprăvile maimuţicii Piccolo.

— Iată-l pe maestrul nostru, al tuturor, ziceau ei. Ah! dacă acest animal ar fi fost om, ce comedian ar fi ieşit din el !

Cu fruntea asudată, cu obrajii aprinşi de căldură, cu mîinile pătate şi murdare de grăsime, Angelica îşi îndeplinea sarcinile fără să se gîndească la altceva decît la clipa prezentă. Nu-i era greu să rîdă, să arunce o vorbă indecentă, să îndepărteze, hotărîtă, o mînă prea îndrăzneaţă. Şi o distra să mestece sosuri, să taie zarzavat sau să împodobească platouri. Îşi amintea că, atunci cînd era fetiţă, la Monteloup, dădea bucuroasă o mînă de ajutor la bucătărie. Toulouse era, însă, locul în care prinsese gust pentru preparatele culinare, sub direcţia foarte rafinatului Geoffrey de Peyrac, ale

cărui ospeţe de la Cai-Savoir erau celebre în tot ţinutul. Încercarea de a recompune anumite rețete și de a-și aminti principiile sfinte ale artei gastronomice îi provoca, uneori, o plăcere melancolică.

La începutul iernii, Florimond se îmbolnăvi grav. Îi curgea nasul și îi supurau urechile. Profitînd de cîte un moment de liniște Angelica urca în fugă și de cîte 20 de ori pe zi cele șapte etaje care duceau la mansardă, unde micuţul, cuprins de febră, lupta singur cu moartea. Se apropia tremurînd de patul sărăcăcios și suspina ușurată, cînd vedea că fiul ei mai respiră. Îi mîngîia cu blîndețe fruntea mare și bombată, acoperită de broboane fine de sudoare.

— Dragostea mea ! Lasă-mi, Doamne, băieţelul în viaţă ! Nu cer nimic mai mult, Doamne ! O să mă întorc către biserică, o să plătesc slujbe. Dar lasă-mi băieţelul...

În a treia zi de boală a lui Florimond, jupînul Bourjus îi „ordonă“ arţăgos Angelicăi să coboare și să se instaleze în camera mare, de la primul etaj, în care el nu mai locuia de la moartea nevestei. Puteai oare, să îngrijeşti cum trebuie un copil, într-o mansardă în care se înghesuiau noaptea mai mult de șase persoane, fără a mai socoti și maimuța? Astea erau obiceiuri de ţigan, de calic fără inimă!

Florimond s-a făcut bine, dar Angelica a rămas în continuare, în camera mare, de la primul etaj, cu cei doi copii, în timp ce o a doua mansardă le-a fost dată băieților Flipot și Linot. Rosine continua să împartă camera și patul cu Barbe.

— Și aș mai vrea, zise meșterul Bourjus, roșu de mînie, să încetezi să-mi mai impui rușinea de a vedea cum, în fiecare zi, un fanfaron de lacheu aruncă lemne în curtea mea, sub ochii tuturor ve-

cinilor. Dacă vrei să te-ncălzești, n-ai decît să iei lemne din magazie.

Angelica o anunță, deci, pe contesa de Soissons, prin intermediul lacheului său, că nu mai avea nevoie de pomana ei şi că îi mulţumea pentru ajutor. Îi dădu un bacşiş servitorului, ultima oară cînd îl văzu. Acesta, care nu-și mai revenise din uimirea pe care ea i-o provocase, în prima zi, clătină din cap.

— Pot să spun că am fost obligat să fac multe lucruri, în viața mea, dar niciodată n-am văzut o femeie ca tine.

— Răul n-ar fi fost decît pe jumătate, dacă n-aș fi fost și eu astfel, obligată să te văd pe tine.

În ultimul timp, ea împărțise hainele și mîncarea trimise de doamna de Soissons, cerşetorilor şi calicilor din ce în ce mai numeroși, care se îngrămădeau în împrejurimile rotiseriei. Printre ei, se iveau destule fețe cunoscute, amenințătoare și tăcute. Ea îi miluia, ca și cum ar fi încercat să se împace cu niște forțe ostile. În felul acesta tăcut, le cerea acestor mizerabili dreptul la libertate. Dar ei deveneau. cu fiecare zi, tot mai lacomi. Valul de zdrențe și de cîrje urca, în asalt, către refugiul ei. Clienții începuseră să protesteze împotriva acestei invazii, spunînd că în jurul rotiseriei mişunau mai mulţi păduchioși decît pe lîngă o biserică. Mirosul și bubele lor purulente nu erau, deloc, în măsură să-ți facă poftă de mîncare. Jupîn Bourjus tuna și fulgera, de data asta fără să se mai prefacă.

— Trag la tine ca ursul la miere. Nu le mai da de pomană şi scuteşte-mă de toţi paraziţii ăştia, altfel voi fi nevoit să mă despart de tine.

Dar ea protestă :

— De ce-ți închipui că localul dumitale suferă mai mult din cauza cerșetorilor decît altele ? N-ai auzit zvonurile despre foametea care se răspîndește în regat ? Se spune că țăranii înfometați intră în orașe ca o armată și că săracii se înmulțesc... Iarna e de vină... și sărăcia...

Cu toate astea, și ei îi era frică.

Se scula noaptea, în camera mare și tăcută, în care nu se auzea decît răsuflarea celor doi copii, și privea cum strălucesc, în lumina lunii, apele greoaie ale Senei. Lîngă casă era o piațetă inundată de gunoaiele cîrciumilor : fulgi, gheare și alte resturi care nu se puteau găti. Cîinii și oamenii veneau aici să caute ceva de mîncare. Îi auzea cum scormoneau prin gunoaie. Era ora la care, în Paris, se auzeau strigătele și fluierăturile bandiților. Angelica știa că, la cîțiva pași mai încolo, pe stînga, dincolo de capătul podului Change, începea cheiul Gesvres, cel mai vestit bîrlog al bandiților. Își amintea de gaura aceea umedă și nesfîrșită, unde curgea în valuri sîngele vitelor sacrificate în strada Vieille-Lanterne. Bineînțeles, că nu mai făcea parte din acel neam blestemat al nopții. Acum, se număra printre aceia care își făceau semnul crucii, în casele lor bine zăvorîte, cînd auzeau vreun strigăt de moarte venind din ulițele întunecoase. Făcuse ceva. Dar apăsarea trecutului său n-o s-o oprească din drum ?

Se întorcea spre patul în care dormeau copiii. Lui Florimond, genele lungi și negre îi umbreau obrazul sidefiu. Părul des era întunecat. Cantor avea un păr la fel de des, dar buclele sale erau aurii,

în timp ce ale lui Florimond rămîneau negre ca pana corbului.

Angelica recunoştea că micuţul Cantor îi semăna. Avea nobleţea familiei Sancé din Monteloup, Educaţie, cîtă trebuie. Cantor îi amintea de Josselin prin încăpăţînare, de Raymond prin calm, de Gontran prin dorinţa de singurătate. Fizic, semăna mult cu Madelon, fără să aibă sensibilitatea ei. Acest pui de om rotofei, cu ochi luminoşi şi atenţi, însemna, de-acum, o întreagă lume, întruchipînd străvechile calităţi şi defecte. Creştea fără probleme, numai să-l laşi în pace. Atunci cînd Barbe a vrut să-l înfăşeze strîns, ca toţi pruncii de vîrsta lui, liniştitul Cantor, după cîteva clipe de uimire, a început să urle. Şi după două ore, cei din preajmă, asurziţi, au cerut să fie lăsat liber.

Barbe spunea că Angelica îl preferă pe Florimond şi că nu se ocupă deloc de mezinul său. Iar Angelica îi răspundea că, de fapt, Cantor nu avea nevoie de aşa ceva. Prin ce făcea, el spunea celorlalţi că vroia, înainte de toate, să fie lăsat în pace, în timp ce lui Florimond, sensibil cum era, îi plăcea să fie cineva în preajma lui, să-i vorbească şi să-i răspundă la întrebări. Florimond avea nevoie de multă îngrijire şi atenţie.

Angelica şi Cantor n-aveau nevoie de cuvinte şi gesturi. Erau din aceeaşi plămadă. Îl privea, îi admira carnea roză şi durdulie, şi respecta faptul că acest micuţ, care n-avea încă un an, luptase ca să trăiască, încă de la naştere. Ba chiar înainte de a se naşte, gîndea ea ; respinsese cu încăpăţînare moartea, care, atît de des, îi ameninţase viaţa abia începută.

Cantor reprezenta forța, iar Florimond sensibilitatea. Erau cele două margini ale sufletului ei.

Au urmat trei luni cumplite. Frigul și foamea erau din ce în ce mai amarnice. Săracii deveneau amenințători. Angelica luă hotărîrea să se ducă să-l vadă pe Cul-de-Bois. Ar fi trebuit s-o facă de mult ; Barcarole o sfătuise. Dar simțea că-i vine rău numai la gîndul de a se afla iar în fața casei Marelui Coesre.

O dată mai mult, trebui să se stăpînească, să treacă încă o etapă, să cîștige încă o bătălie. Se duse, deci, în cartierul Saint-Denis, într-o noapte geroasă și întunecată. A fost condusă în fața lui Cul-de-Bois. Acesta era în fundul casei sale de lut, pe un fel de tron, într-o cameră plină de fum și de funingine. În fața lui, pe pămînt, era așezat un vas de aramă. Ea aruncă acolo o pungă destul de grea, apoi scoase un alt dar : o pulpă mare de oaie, sîngerînd încă, și o pîine, alimente dintre cele mai rare, la vremea aceea.

— E cam tîrziu ! mormăi Cul-de-Bois. Te aștept de mult, marchiză. Știi că ai făcut un joc periculos ?

— Știu că, dacă mai sînt în viață, ție ți-o datorez.

Se apropie de el. De cele două părți ale tronului se aflau personajele de coșmar ale înspăimîntătorului său regat : Marele și Micul Eunuc, cu însemnele lor de nebuni, mătura și furca în care era înfipt un cîine mort, și Rot-le-Barbon, cu barba sa lungă și vergile de fost profesor care aplica pedepse cu bătaia, la colegiul din Navarre. Cul-de-Bois, îmbrăcat impecabil, ca întotdeauna, purta o

foarte frumoasă pălărie, cu două rînduri de pense roșii.

Angelica se angajă să-i aducă sau să-i trimită o sumă fixă, în fiecare lună și îi promise că de pe masa lui nu va lipsi niciodată nimic. În schimb, voia să fie lăsată liberă, în noua ei existență.

Ceru, de asemenea, ca cerșetorii să primească ordinul de a elibera pragul rotiseriei.

După expresia lui Cul-de-Bois, înțelese că a făcut, în sfîrșit, ceea ce trebuia și că acesta se declara mulțumit. La plecare, Angelica, i-a făcut, cu multă grație, o reverență.

— Fato, să mă bată Dumnezeu, dacă mai pun vreodată piciorul într-un local în care își permit să înșele, în felul acesta, cel mai fin gust din Paris !

Barbe veni iute, cînd auzi această declarație solemnă. Clientul se plîngea ! Venise pentru prima oară singur și se așezase, tăcut, la o masă. De obicei, era aranjat la șapte ace, mînca liniștit, cu o expresie religioasă, și plătea dublul notei prezentate. Tocmai de aceea, merita să se acorde atenție spuselor sale, căzute ca un trăznet într-o zi senină de vară. Angelica se prezentă imediat în fața lui. Gentilomul o măsură din cap pînă-n picioare, foarte prost dispus. Dar frumusețea, și probabil, distincția neobișnuită a patroanei, îl surprinseră. După o ezitare, reluă :

— Fată, țin să te previn că n-o să mai pun niciodată piciorul în rotiseria voastră, dacă mă înșelați, încă o dată, în felul acesta.

Angelica se strădui să-şi ia tonul cel mai umil, ca să-l întrebe ce s-a întîmplat. La această întrebare, clientul se ridică în grabă, roşu la faţă, iar ea simţi nevoia să-l bată pe spate, întrebîndu-se dacă, nu cumva, îi rămăsese vreun os de pui în gît. În sfîrşit, acestuia îi reveni glasul.

— Frumoaso, după felul cum arăt, poţi să ghiceşti că am acasă destui servitori ca să nu mai fie nevoie să cinez într-o cîrciumă. Am intrat aici, prima oară, atras de mirosul absolut *divin*. Şi bine am făcut, căci, spre marea mea surpriză, am mîncat una dintre acele omlete pe care eu însumi, mă auzi dumneata, *eu*, consilier la Parlament, *nu ştiu s-o fac.*

După o privire rapidă spre sticla de vin de-abia desfăcută, Angelica hotărî că nu beţia îl făcea să-i ţină acest ciudat discurs. De aceea, îşi stăpîni rîsul şi spuse, pe un ton nevinovat :

— Stăpîne, noi nu sîntem decît nişte modeşti servitori şi mai avem, încă, multe de învăţat. Mărturisesc că nu ştiam că domnii consilieri ai Parlamentului sînt atît de pretenţioşi...

Preocupat de ideea lui, clientul continua să-şi exprime plîngerea. Omleta care îi fusese servită azi, n-avea nimic din cea căreia el îi păstrase o amintire *divină*.

— Totuşi, ouăle sînt proaspete... îndrăzni Angelica.

— Atît ar mai fi lipsit ! Dar nu asta-i problema. Vreau să ştiu *cine* a făcut omleta în ziua aceea, fiindcă nu trebuie să credeţi c-o să mă faceţi s-o mănînc pe asta ca şi cum ar fi tot atît de bună.

Angelica se gîndi şi îşi aminti că ea făcuse acea faimoasă omletă.

— Sînt bucuroasă că v-a plăcut, dar vă mărturisesc că numai din întîmplare aţi fost, atunci

servit, imediat. În general, trebuie să-mi faceți comanda de mai-nainte, ca să pot aduna toate ingredientele necesare.

Un fulger de poftă lacomă se aprinse în micii ochi porcini ai personajului. Cu voce rugătoare, el o imploră pe Angelica să-i încredinţeze reţeta, iar ea trebui să-şi apere secretul, cu mai multă cochetărie decît ar fi făcut-o ca să-şi apere virtutea.

Practică din fire și judecîndu-l iute pe individ, ea decise că erau pe lume şi alții ca el, care ar putea deveni o sursă nesfîrșită de bani pentru „Cocoşul Ţanţoş". Își puse deci, cu hotărîre, mîinile în şold, ca să-şi joace rolul de hangiță amabilă, dar şireată, și îi spuse că, deoarece părea că se pricepe atît de bine la bucătărie, trebuia să ştie că, după o tradiție seculară, maeștrii bucătari nu-și cedau reţetele decît pe bani gheață. În ciuda condiției sale sociale ridicate, voinicul senior dădu drumul la vreo două sau trei înjurături, apoi, cu un suspin, conveni că așa e drept. Era de înțeles că va plăti un preţ bun, dar cu condiţia ca noua capodoperă să fie la fel ca prima. Și el promitea să aducă în această cîrciumă, o puzderie de clienți, mulți fiind cei mai pretențioşi gurmanzi ai Parisului.

Angelica se învoi și fu felicitată, călduros, de asistență. Apoi, rețeta fu remisă contra unei pungi grele a consilierului du Bernay, care o citi cu voce emoționată, ca și cum ar fi fost vorba de un bilet de dragoste.

— Într-o duzină de ouă bătute, se pun două degete de ceapă verde, una sau două creste de cocoş prăjite, şase frunze de sona, trei-patru rămurele de cebarea două-trei de limba-mielului, tot atîtea de limba-boului, cinci-șase frunze de măcriș, una-două rămurele de cimbrișor, două-trei frunze de lăptucă, puţin măghiran, isop și creson. Se pune

totul într-o crăticioară în care ai pus de mai-nainte jumătate ulei, jumătate unt de Vanves. Se adaugă deasupra smîntînă proaspătă.

După această lectură se lăsă o liniște pioasă, iar consilierul îi spuse Angelicăi, grav :

— Domnișoară, recunosc că eu, unul, nu m-aș fi putut hotărî niciodată să divulg un asemenea secret, demn numai de zei, nici pentru o sumă mai mare decît cea pe care ți-am oferit-o. De aceea, vreau să cred că, în acest gest, ai pus și dorința de a ne fi pe plac. Prietenii mei și cu mine îți vom fi recunoscători venind cît mai des în acest plăcut local.

Datorită acestui fapt, Angelica și-a cîștigat o clientelă rafinată, de „pofticioși". Îi avu, la masă, pe contele de Broussin, Bussy-Rabutin, pe marchizul de Villandry. Pentru acești domni, plăcerile mesei treceau înaintea tuturor celorlalte, inclusiv ale amorului. Iar trăsurile și lecticile începuseră să se oprească sub firma de la „Cocoșul Țanțoș", așa cum visase ea. Veniră, de asemenea, burghezi, oameni de litere și doctori. Aceștia aveau obiceiul de a vorbi într-una despre proprietățile medicale ale felurilor de mîncare pe care le comandau.

— Uite o pulpă de căprioară cu sos, pe care v-o recomand, domnilor, spunea doctorul Lambert-Martin prietenilor săi. Noi credem că mișcările acestui animal, ușurimea și voioșia sa îi purifică bine carnea de toate substanțele inutile... Și, după acest sos, ce ne mai dai, frumoaso ?

— Coarne de cerb prăjite [1], le răspunse Angelica. Se spune că sînt excelente pentru a le menține la locul lor pe cele ale unora dintre soți.

---

[1] Fel de mîncare foarte căutat la vremea aceea

În 1663, Angelica profită de timpul mai liber, din postul Paştelui, pentru a-şi duce la îndeplinire trei proiecte la care ţinea mult.

Mai întîi de toate, se mută. Nu-i plăcuse niciodată cartierul acesta înghesuit şi agitat, din umbra Marelui Châtelet. Ea găsi, în frumosul cartier Marais, o locuință cu un etaj și trei camere, care i se păru un palat. Aceasta era pe strada Francs-Bourgeois, nu departe de răscrucea cu strada Vieille-du-Temple. În timpul lui Henric al IV-lea, un bancher începuse să construiască aici o casă frumoasă din cărămidă şi piatră cioplită. Ruinat însă de războaie sau de escrocheriile sale, trebui să lase construcţia neterminată. Numai porticul, flancat de două gherete de portar, care străjuia marea curte interioară, era terminat. Proprietara casei era o bătrînică și ocupa o parte a clădirii. Ea îi închirie Angelicăi cealaltă parte, la un preţ modest.

La parter, două ferestre, cu gratii zdravene, luminau un coridor care ducea într-o bucătărie minusculă și într-o cameră destul de mare, în care s-a instalat Angelica. Frumoasa cameră de la etaj fu dată copiilor, care se mutară acolo împreună cu guvernanta lor, Barbe, ce părăsise serviciul de la jupînul Bourjus pentru a intra în cel al doamnei Morens. Acesta era numele pe care Angelica se hotărîse să și-l ia. Într-o zi, poate că va putea să adauge acestui nume particula „de". Altfel, copii vor purta numele tatălui lor: de Morens. Și, mai tîrziu, va încerca să revendice pentru ei titlurile, dacă nu și averea. Spera nebunește că o să reușească. Orice este posibil cu bani. Nu era, deja, „la ea acasă" ? Era numai o locuință de lacheu de casă mare, dar, cînd intrai, porticul făcea impresie. Deși frumoasele uși de stejar destinate acestui portic nu

mai fuseseră puse, sculpturile erau terminate : două capete de berbec, printre ghirlande de flori şi fructe. Uşa micului lor apartament dădea sub boltă.

Barbe părăsise rotiseria fără regrete. Nu-i plăcea meseria şi nu se simţea bine decît cu „micuţii ei". De cîtva timp nu se mai ocupa decît de ei. Pentru a o înlocui, Angelica angajase două fete şi un ajutor de bucătar. Împreună cu Rosine, care începea să fie o slujnică pricepută, cu Flipot ca ajutor de bucătar şi cu Linot, care avea sarcina să distreze clienţii şi să vîndă prăjiturile, colţunaşii şi rulourile, personalul de la „Cocoşul Ţanţoş" sporise simţitor. În strada Franc-Bourgeois, Barbe şi copii erau liniştiţi.

În seara instalării, Angelica nu mai conteni să urce şi să coboare. Nu aveau multă mobilă : un pat în fiecare cameră, plus un pătuţ de copil, două mese, trei scaune, perne de pluş. Dar focul ardea în vatră şi în camera mare mirosea a clătite, căci botezul unei locuinţe se face cu clătite. Cîinele Patou dădea din coadă şi mica servitoare Javotte îi zîmbea lui Florimond, care îi întorcea zîmbetul.

Pentru că Angelica se dusese la Neuilly să-i caute pe foştii tovarăşi de mizerie ai lui Florimond şi Cantor, cînd se instalase în strada Francs-Bourgeois, se gîndise la nevoia de a avea un cîine de pază. Cartierul Marais era izolat şi periculos noaptea, cu maidanele sale pustii şi cu grădinile care izolau casele unele de altele. Angelica obţinuse protecţia lui Cul-de-Bois, dar, în întuneric, hoţii puteau să greşească adresa. Astfel îşi aminti de fetiţa căreia cei doi copii ai ei îi datorau, fără îndoială,

viața, și de cîinele care protejase suferința lui Florimond.

Doica n-a recunoscut-o, căci Angelica purta mască și venise într-o trăsură închiriată. Pentru suma propusă aceasta a fost numai zîmbet și o lăsă să plece, fără părere de rău, pe fetiță, care îi era nepoata sa, precum și cîinele. Angelica se întreba care va fi reacția lui Florimond, dar se pare că cei doi nou-veniți îi trezeau amintiri plăcute. Privindu-i pe Javotte și Patou, își simți inima sfîșiată, amintindu-și-l pe Florimond în cușcă și își jură, încă o dată, că niciodată copiilor ei nu le va mai fi nici frig, nici foame.

În seara aceea își permisese să facă nebunii! Cumpărase jucării. Nu mori sau capete de cai puse într-un băț, pe care le puteai cumpăra, cu cîțiva bănuți, pe Pont-Neuf, ci jucării de la galeria Palatului, făcute, zice-se, la Nuremberg : o trăsurică de lemn aurit, cu patru păpuși, trei cîini mici din sticlă, un fluier de fildeș și, pentru Cantor, un ou de lemn pictat, care avea înăuntru mai multe ouă mici. Privindu-și familia, Angelica îi spuse lui Barbe :

— Barbe, într-o zi, acești tineri vor merge la Academia Mont-Parnasse și o să-i prezentăm la curte.

Iar Barbe răspunse, împreunîndu-și mîinile :

— Cred, Doamnă.

În acel moment, cel care striga morții, trecu pe strada lor.

„Ascultați, voi, molîilor, care acum dormiți,
Rugați-vă la Dumnezeu pentru răposați !"

Furioasă, Angelica alergă la fereastră și îi aruncă un vas cu apă în cap.

*
* *

Cea de-a doua inițiativă a Angelicăi a fost să schimbe firma rotiseriei „Cocoșul Țanțoș“, care, drept urmare a succesului, deveni taverna „Masca Roșie“. Avea ambiții mari, și acum își dorea o firmă pictată, pe care s-o agațe deasupra ușii.

Într-o zi cînd se întorcea de la piață, încremeni în fața firmei unui negustor de arme. Această firmă reprezenta un bătrîn militar, cu barbă albă, pregătindu-se să bea vin din coif, în timp ce sulița, rezemată alături, strălucea.

— Dar ăsta-i bătrînul Guillaume! strigă ea.

Intră repede în prăvălie și patronul îi spuse că această capodoperă de deasupra ușii lui era făcută de un pictor care se numea Gontran Sancé și care locuia în cartierul Saint-Marcel. Emoționată, Angelica dădu fuga la adresa indicată. La etajul trei al unei case cu înfățișare modestă, îi deschise o femeie tînără, micuță și zîmbitoare. În atelier, Angelica îl descoperi pe Gontran în fața șevaletului, în mijlocul pînzelor și al vopselelor : albastru, brun-roșcat, gri-bleu, verde de Ungaria... Trăgea din pipă și picta un îngeraș gol, pentru care avea ca model o fetiță de cîteva luni, întinsă pe un covoraș de catifea albastră.

Vizitatoarea, care era mascată, vorbi, la început, despre firma negustorului de arme. Apoi, își scoase masca, rîzînd, și se lăsă recunoscută. I se păru că Gontran se bucură sincer că o vede. El semăna din ce în ce mai mult cu tatăl lor și făcea același gest, de a-și pune mîinile pe genunchi cînd asculta. Îi spuse Angelicăi că reușise să-și treacă

examenul de maestru şi că se însurase cu fata fostului său patron, Van Ossel.

— Dar ai făcut o mezalianţă ! strigă Angelica, îngrozită, profitînd de faptul că olandeza se dusese la bucătărie.

— Şi tu ? Dacă am înţeles bine, ţii o tavernă şi le torni de băut unor oameni dintre care unii sînt mult sub condiţia mea.

După o clipă de tăcere, reluă :

— Şi ai dat fuga să mă vezi ! Tot atît de repede te-ai fi dus şi la Raymond, la el, care a fost numit preot confesor al reginei-mamă ? Sau la sora noastră Marie-Agnés, domnişoară de onoare a reginei şi care se prostituează la Louvre, aşa cum fac toate femeile frumoase ? Sau chiar la Albert, care e paj la marchizul de Rochant ?

Angelica recunoscu că se ţinea, în general, departe de familia sa. Îl întrebă ce ştia despre Denis.

— E în armată. Tata e fericit. În sfîrşit, un de Sancé în serviciul regelui ! Jean-Marie, ultimul, este la colegiu. Poate că Raymond o să-i facă rost de un post bun, căci este bun prieten cu confesorul regelui, cel care face numirile. Vom sfîrşi prin a avea un episcop în familie.

— Nu crezi că sîntem o familie ciudată ?

— Hortense pluteşte între două ape, cu bărbatul ei procurorul. Au multe relaţii, dar trăiesc urît. Sînt patru ani de la povestea cu răscumpărarea funcţiilor, patru ani de cînd Statul nu le mai dă nici un ban.

— Îi vezi ?

— Da. Ca şi pe Raymond şi pe ceilalţi. Niciunul nu e foarte bucuros să mă vadă. Dar fiecare e bucuros să-şi aibă portretul.

Angelica avu o scurtă ezitare.

— Şi... cînd vă întîlniţi... vorbiţi despre mine ?

— Niciodată! Ești o amintire prea cumplită pentru noi, o catastrofă, o prăbușire care ne-a zdrobit inimile. Din fericire, puțini au știut că erai sora noastră... Tu, femeia vrăjitorului care a fost ars de viu în piața Grève!

Totuși, în timp ce vorbea cu atîta duritate, îi luase mîna în mîna lui pătată de vopsea și aspră din cauza acizilor. Îi depărtă degetele, îi atinse palma micuță, care păstra urma arsurilor de la cuptor și își puse obrazul pe ea, într-un gest de mîngîiere. Așa făcea uneori și în copilărie...

Angelicăi i se puse un nod în gît și crezu că o să înceapă să plîngă. Dar era mult timp de cînd nu mai plînsese! Ultimele lacrimi le vărsase cu mult înaintea morții lui Geoffrey. Pierduse obișnuința de a plînge. Își retrase mîna și spuse, cu răceală, privind în jurul ei, la pînzele rezemate de zid:

— Faci lucruri foarte frumoase, Gontran.

— Da. Și cu toate acestea, marii seniori mă tutuiesc, iar burghezii mă privesc de sus, pentru că fac lucrurile astea frumoase cu mîinile mele. Ar vrea, poate, să le fac cu picioarele? Și de ce mînuirea unei săbii este o activitate mai puțin disprețuită decît mînuirea pensulei?

Dădu din cap și fața i se lumină de zîmbet! Căsătoria îl făcuse mai vesel și mai vorbăreț.

— Surioară, eu am încredere. Într-o zi, o să mergem amîndoi la curte, o să mergem la Versailles. Regele caută artiști în număr mare. O să pictez plafoanele apartamentelor, portretele prinților și prințeselor, iar regele o să-mi spună:

— Faceți lucruri foarte frumoase, domnule. Și ție o să-ți spună: Doamnă, sînteți cea mai frumoasă femeie de la Versaille.

Izbucniră amîndoi în rîs.

DOAMNELE DIN MARAIS

1

Pentru Angelica, al treilea proiect consta în a lansa în societatea pariziană acea băutură exotică, încă necunoscută celor mai mulţi francezi, care se chema ciocolata. Ideea nu-i ieșise din cap în ciuda decepţiei provocate de primul ei contact cu acest amestec ciudat. David îi arătase faimoasa scrisoare a tatălui său care îi statornicea monopolul desfacerii.

Scrisoarea i se păru că prezintă toate semnele de autenticitate și legalitate. Purta pînă și semnătura regelui Ludovic al XIV-lea și acorda lui jupîn Chaillou privilegiul exclusiv de a fabrica și de a vinde ciocolată în Franţa, specificînd că numita scrisoare este valabilă pentru douăzeci de ani.

«Viţelul ăsta este absolut inconștient de valoarea comorii pe care a moștenit-o, gândi Angelica! Ar trebui să facem ceva cu hîrtia asta.»

Îl întrebă pe David dacă avusese ocazia să fabrice ciocolată cu tatăl lui și ce ustensile folosise.

Ucenicul-bucătar, fericit că reţinuse atenţia zînei sale, lămuri cu un aer plin de importanţă că ciocolata venea din Mexic și fusese introdusă la

curtea Spaniei după anul 1500 de către celebrul navigator Fernando Cortez [1]. Din Spania, ciocolata trecuse în Flandra, apoi la începutul secolului, cucerise Florenţa şi Italia.

Prinţii germani se dădeau în vînt după ea şi era cunoscută pînă în Polonia.

— Tata mi-a povestit toate acestea de cînd eram copil, explică David, parcă ruşinat de propria lui erudiţie.

Angelica îl asculta foarte atentă. Minunaţii ei ochi fixaţi asupra lui îl făceau cînd să roşească cînd să pălească. Fără să bage de seamă, îl rugă pe un ton aspru şi preocupat să-şi continue explicaţiile.

El îi mărturisi că utilajele ciocolatei, confecţionate de defunctul său tată, se aflau încă în casa natală din Toulouse, în grija unor rude îndepărtate. Fabricarea ciocolatei era un proces destul de simplu, dar cu vreo cîteva reguli care trebuiau respectate cu sfinţenie.

Tatăl lui David adusese boabele, la început din Spania iar apoi direct din Martinica, de unde i le expedia un negustor numit Costa. Mai întîi, boabele trebuiau lăsate să fermenteze. Operaţia trebuia făcută primăvara, cînd nu era prea cald. După fermentare, boabele trebuiau uscate, dar cu grijă şi numai pînă la un anumit punct, să nu se sfărîme cînd erau decorticate.

În continuare, era uscate pentru a doua oară, de data aceasta pentru a le face cît mai fragile, ca să se piseze uşor, dar nici prea fragile, pentru a-şi păs-

---

[1] Fernando (Hernán) Cortez (1485—1547) — navigator spaniol, cuceritorul Mexicului.

tra toată aroma. În sfîrşit, erau bătute cu maiul şi tocmai în această ultimă operaţie consta marele secret al reuşitei. Trebuia să stai *în genunchi*, iar mojarul trebuia să fie jumătate din lemn, jumătate din tablă de fier şi uşor încălzit. Această ustensilă se numea „métat", nume dat de azteci, sau de pieile roşii din America.

— Am văzut odată pe Pont-Neuf unul din aceste piei roşii, spuse Angelica. L-am putea găsi. Ciocolata ar fi fără îndoială mai bună dacă pisălogul ar fi mînuit de un om priceput la aşa ceva.

— Tatăl meu nu era o piele roşie şi ciocolata lui era recunoscută, spuse Chaillou, nesesizînd ironia. Se poate deci şi fără indieni. Pentru prăjire, e nevoie de oale mari de fontă. Dar mai înainte trebuie vînturate cojile şi mai ales trebuie măcinată foarte fin. Apoi se adaugă zahăr într-o anumită proporţie, mirodenii şi alte ingrediente.

— În fond, concluzionă Angelica, presupunînd că am putea aduce aici utilajele tatălui tău şi grăunţele astea, crezi că ai putea fabrica această băutură, nu ?

David rămase perplex. Apoi, în faţa privirii Angelicăi, spuse da şi fu recompensat cu un surîs radios şi o mîngîiere prietenească pe obraz

Începînd din acest moment, Angelica nu scăpă nici o ocazie de a afla ce se ştia în Franţa despre această băutură fără alcool.

Un bătrîn farmacist, maestrul Lazare, de la care cumpăra mirodenii şi ierburi rare, îi spusese că ciocolata era considerată de neînlocuit contra

durerilor de splină. Această proprietate fusese pusă în evidenţă de lucrările, încă nepublicate, ale celebrului medic René Moreau. Acesta îşi făcuse observaţiile pe mareşalul Gramont, unul din puţinii seniori de la curtea Franţei care se înduplecaseră să guste aşa ceva.

Angelica îşi notă cu grijă aceste informaţii precum şi numele doctorului. Bătrînul farmacist o privi îndepărtîndu-se şi clătină, gînditor, din cap. Era neliniştit. Cunoscuse atîtea femei care căutau metode noi pentru a avorta. Acest gînd îi aminti de ceva îngrozitor. Scoţînd un ţipăt, maestrul Lazare lăsă alambicul unde distila un sirop şi alergă după tînăra femeie. Reuşi s-o ajungă pentru că ea se oprise auzind zgomotul paşilor.

Cînd reuşi să-şi recapete suflul, bătrînul se uită cu grijă în jur şi apoi îi şopti la ureche :

— Copila mea, în ciuda informaţiilor favorabile pe care le-am putut culege despre această băutură, cred că este de datoria mea să te pun în gardă în privinţa inconvenientelor folosirii ei. Să ştii că am auzit şi lucruri îngrozitoare...

— Spuneţi repede, maestre.

— Nu vorbi aşa tare, fetiţo ! Gîndeşte-te că mă pui într-o situaţie neplăcută, pentru că aproape îţi trădez un secret profesional, pe care noi, am jurat să-l păstrăm ca medici. În sfîrşit, o fac pentru binele dumitale. Cred că ştii că pe 18 noiembrie 1662, tînăra noastră regină a născut o fetiţă care a murit după o lună. Ei bine, acest copil era un mic monstru negru şi păros ca un diavol şi pe care nu ştiau unde să-l ascundă. Medicii au ajuns la concluzia că această nenorocire s-a datorat numeroa-

selor cești cu ciocolată pe care Majestatea Sa le bea în fiecare zi. Așa că vezi copila mea, fii foarte atentă cu această băutură !

— Voi fi, domnule, voi fi, afirmă Angelica, pe care povestea maestrului Lazare n-o înspăimîntă deloc.

În ciuda acestui început puțin încurajator, ea avea încredere în ciocolată. Se mai întîlni o dată cu pitica reginei și de data aceasta avu norocul să guste produsul înainte de a fi saturat cu boia de ardei și îngroșat cu prea mult zahăr. Îl găsi delicios. Doña Teresita, mîndră de secretul ei, o asigură că foarte puțini oameni, chiar veniți din străinătate, știau să pregătească o ciocolată după toate regulile. Dar șiretul Barcarole îi spuse că auzise vorbindu-se de un tîrgoveț tînăr care fusese în Italia să studieze arta culinară și care prepara excelent această băutură.

Acest tînăr, Audiger, era majordom la contele de Soissonss și era pe punctul de a obține dreptul de a fabrica ciocolata în Franța.

«Asta nu se poate, își zise Angelica. Eu am patentul exclusiv al fabricației în toată Franța».

Hotărî să obțină mai multe informații despre majordomul Audiger. Oricum, acesta proba că ideea ciocolatei plutea în aer și că trebuia să se grăbească pentru a o realiza dacă nu voia să fie depășită de concurenți mai dibaci sau cu proptele mai puternice.

La cîteva zile după această discuție, într-o după-amiază pe cînd ajutată de Linot, aranja florile în vasele de cositor de pe mese, un tînăr fru-

mos, îmbrăcat cu eleganță, intră pe ușa restaurantului.

— Mă numesc Audiger și sînt majordomul contelui de Soissons, zise. Mi s-a spus că aveți de gînd să fabricați ciocolată, dar că nu aveți patentul. Ei bine, eu am acest patent. Iată de ce am venit astăzi pentru a vă avertiza prietenește că este inutil să vă mai gîndiți. Altfel, nu aveți nici o șansă.

— Vă sînt recunoscătoare pentru atenția domniei voastre, stimate domnule, răspunse Angelica. Dar, dacă sînteți așa de sigur că veți cîștiga, nu înțeleg de ce ați venit pînă aici, pentru că riscați să vă trădați arătîndu-mi o parte din armele dumneavoastră, dacă nu cumva chiar punctul slab al proiectelor pe care le aveți.

Tînărul tresări, dezorientat. Se uită mai atent la interlocutoarea lui și un surîs îi destinse buzele, sub mustața fină și brună.

— Ah, micuțo, dar știu că ești frumoasă, nu glumă !

— Dacă începeți ostilitățile de maniera aceasta, mă întreb ce fel de bătălie ați venit să purtați aici ? făcu Angelica, neputîndu-se împiedica să zîmbească la rîndul ei.

Audiger își aruncă pelerina și pălăria pe o masă și se așeză în fața Angelicăi. Cîteva minute mai tîrziu deveniseră aproape prieteni. Audiger avea în jur de treizeci de ani și un început de burtă, ceea ce nu-i altera statura frumoasă. Asemeni tuturor majordomilor în serviciul marilor seniori, purta sabie și era la fel de bine îmbrăcat ca și stăpînul său.

Îi povesti că părinții lui erau niște oameni de treabă, din burghezia măruntă de provincie, destul de însăriți, ceea ce îi permisese să studieze. Cum-

părase un brevet de ofițer de intendență în armată și după cîteva campanii, se amuzase să obțină diploma de bucătar. Apoi, pentru a-și completa cunoștințele, plecase în Italia pentru a studia specialitățile de limonadă și dulciuri, de înghețată și șerbet, drajeurile și pralinele și bineînțeles, ciocolata.

— Și chiar la întoarcerea mea din Italia, în 1660, am avut norocul să-i plac Majestății Sale, de așa manieră încît viitorul meu este asigurat. Și iată prin ce întîmplare : pe cînd străbăteam cîmpia de lîngă Genova, am remarcat pe cîmp niște păstăi de mazăre cu totul și cu totul neobișnuite. Numai că ne aflam în ianuarie. Am avut ideea să le culeg și să le depozitez în cutii, iar după cincisprezece zile, ajungînd la Paris, le-am prezentat regelui, cu ajutorul domnului Bontemps, primul său valet de cameră. Da, draga mea, nu trebuie să mă privești cu ochi așa de mari. L-am văzut pe rege de aproape și m-a tratat cu multă bunătate. Dacă îmi amintesc bine, Majestatea Sa era însoțit de Monsieur [1], de domnul conte de Soissons, de contele de Noailles, de domnul mareșal de Gramont, de marchizul de Vardes și de ducele de Créqui. După ce au examinat micile mele păstăi, toți acești prinți eu exclamat la unison că nu văzuseră niciodată ceva atît de frumos. Domnul conte de Soissons a decojit cîteva în fața regelui. Apoi acesta, mărturisindu-și satisfacția, mi-a ordonat să le duc domnului Beaudoin, șeful bucătăriei regale căruia să-i spun să folosească o parte pentru a face mai multe feluri de mîncare ; unul destinat reginei-mame, al doilea reginei și al treilea pentru domnul cardinal, care se

---

[1] **Monsieur** — titlul oficial al lui **Philippe d'Orléans** (1640—1701), fratele mai mic al regelui Ludovic al XIV-lea.

găsea atunci la Luvru. Restul trebuia păstrat ca regele să-l mănînce seara cu Monsieur. În același timp, i-a ordonat domnului Bontemps să-mi dea un cadou în bani, dar eu am refuzat, mulțumind. Atunci, Majestatea Sa a insistat și a spus că îmi va da ceea ce îi voi cere. Doi ani mai tîrziu, după ce strînsesem o mică avere, i-am cerut autorizația de a deschide o fabrică de limonadă care va distribui, printre alte produse, și ciocolata.

— Atunci, de ce nu ai început încă ?

— Ușurel, frumoasă doamnă. Astfel de lucruri trebuie să se coacă. Dar, în cele din urmă, cancelarul Séguier, după ce mi-a examinat patentul regal, mi-a promis să-l înregistreze, aplicîndu-i și sigiliul regal și semnătura lui, astfel încît să-l facă executoriu imediat. Vezi bine deci, frumoasă prietenă, că avînd această exclusivitate de vînzare, nu va fi ușor să mi-o iei înainte, presupunînd chiar că vei obține un patent asemănător.

În ciuda simpatiei și a sincerității dezarmante pe care vizitatorul i le inspira, tînăra femeie era decepționată. Fu pe punctul de a-și contrazice interlocutorul cu duritate și de a-i mai tăia din siguranța de sine, mărturisindu-i că și ea, sau mai bine zis tînărul Chaillon, era în posesia unei exclusivități asemănătoare, care mai avea și avantajul că fusese înregistrată anterior. Se reținu însă la timp să-și dezvăluie atuurile.

Una din hîrtii putea să nu fie valabilă ; trebuie să se informeze mai bine pe lîngă corporații și la starostele negustorilor.

Cum nu înțelegea mare lucru din poveștile astea, preferă să nu înfrunte direct „concurența“ și continuă să glumească.

— Nu eşti deloc galant, jupîne, să te opui astfel dorinţei unei doamne. Vreau aşa de mult să le servesc ciocolata parizienilor.

— Ei bine, exclamă el bucuros, întrevăd posibilitatea ca totul să se aranjeze. Căsătoreşte-te cu mine.

Angelica rîse din toată inima, apoi îl întrebă dacă rămîne să ia masa la tavernă. El acceptă, şi ea îl servi cu o atenţie deosebită. Trebuia ca el să-şi dea seama că patronii de la *Masca Roşie* nu erau chiar nişte fitecine.

Audiger o mînca din ochi în timp ce ea venea şi pleca din sală. Iar cînd într-un tîrziu plecă, părînd subit preocupat, Angelica îşi frecă mîinile: «Începe să înţeleagă că nu-i va fi uşor să lanseze ciocolata. Dar n-am nici un minut de pierdut».

În aceeaşi zi, seara, îl abordă pe meşterul Bourjus.

— Unchiule, aş vrea să-ţi cer părerea cu privire la povestea asta cu ciocolata...

Grataragiul, căruia îi venise rîndul să facă de pază, se pregătea să plece la Châtelet. Ridică din umeri, rîzînd încet.

— Ca şi cînd ai avea nevoie de părerea mea, hoţoaică mică, şi pe urmă să faci tot cum te taie pe tine capul !

— Afacerea e foarte serioasă, meştere Bourjus. Am de gînd ca mîine să merg la biroul Corporaţiilor ca să văd care este valoarea exactă a patentului lui David...

— Du-te, du-te, copila mea. De fapt, dacă asta ţi-a intrat ţie în cap, parcă aş putea eu să te opresc?

— Meştere Bourjus, îmi vorbeşti ca şi cînd n-ai fi de acord cu iniţiativa mea.

El suflă în iasca cu care își aprinsese felinarul, apoi o bătu ușor pe obraz.

— Știi foarte bine că sînt un fricos... Dar acum tot timpul mi-e teamă să nu se întîmple ceva rău. Oricum, micuțo, tu urmează-ți calea și nu lua în seamă oftaturile unui bătrîn ursuz. Tu ești soarele acestei case și tot ce faci tu este bine.

Emoționată, ea îl privi îndepărtîndu-se în noaptea care se lăsa, purtînd felinarul și halebarda. Nu luă în seamă presentimentele grataragiului și în ce o privea, se pregătea să-l învingă pe Audiger.

2

A doua zi de dimineață, Angelica și David se înfățișară la starostele negustorilor. Au fost primiți de un bărbat îndesat și nădușit, a cărui cămașă dădea semne că nu mai fusese spălată cam de multișor și care le confirmă că patentul acordat tînărului Chaillou era valabil, cu condiția să plătească pentru reînoirea acestor drepturi.

Angelica obiectă :

— Dar pentru ospătărie am plătit deja taxele grataragiului, bucătarului și birtașului. Pentru ce trebuie să plătesc din nou ca să servesc o băutură fără alcool ?

— Ai dreptate, cocoană, ba chiar bine că mi-ai adus aminte. O să fie nevoie să mai scoți niște bani, să despăgubești subcorporațiile care vînd limonade! Dacă totul merge bine, vei avea onoarea să plătești două patente suplimentare : unul corporației băcanilor și celălalt corporației limonagiilor.

Angelica își stăpîni cu greu furia.

— Şi asta-i tot ?

— Oh ! nu, replică funcţionarul cu un aer grav. Bineînţeles că mai sînt şi taxele regale corespunzătoare, cele ale juraţilor — inspectori sau ale controlorilor de calitate şi greutate...

— Dar cum puteţi pretinde să controlaţi acest produs, cînd nici nu-l cunoaşteţi ?

— Nu-i nici o problemă. Produsul ăsta al dumitale e şi el o *marfă*, toate corporaţiile de care depinde el trebuie să-şi exercite controlul şi să-şi aibă şi ele partea lor de beneficii. Nu ? Pentru că ciocolata dumitale este, după cum spui o băutură condimentată, trebuie să aveţi un băcan şi un limonagiu pe care va trebui să-i plătiţi bine, să-i găzduiţi şi să mai plătiţi şi dreptul de a deţine noi fonduri de comerţ faţă de fiecare corporaţie. Şi cum nu prea ai aerul că vrei să împarţi cu cineva, te previn de acum că o să stăm cu ochii pe dumneata ca să fii în regulă.

— Ce vreţi să spuneţi exact ? întrebă Angelica, luîndu-şi aerul cel mai îndrăzneţ şi cu mîinile în şolduri.

Dar asta îi amuză pe negustori şi unul din ei, mai tînăr, se simţi dator să-i explice :

— Asta înseamnă că intrînd în corporaţie, vă veţi angaja să admiteţi ca noul vostru produs să poată fi vîndut de toţi confraţii băcani şi limonagii, presupunînd că acest produs bizar va place clienţilor, bineînţeles.

— Sună foarte încurajator, ce să spun, domnilor. Dacă vă înţeleg bine, noi trebuie să suportăm toate cheltuielile, să angajăm alţi meşteri cu toată liota lor de copii, să facem reclamă, să facem cum se spune toată treaba şi în continuare, fie ne ruinăm şi ne priveşte, fie cîştigăm şi atunci vom

împărţi beneficiul eforturilor noastre şi secretul nostru cu aceia care n-au făcut nimic ca să ne ajute, nu ?

— Din contră, frumoasa mea, care au făcut totul acceptîndu-vă şi nepunîndu-vă piedici în comerţul vostru.

— În concluzie, ceea ce îmi cereţi e un fel de mită.

Tînărul jurat încercă, binevoitor, s-o calmeze:

— Nu uitaţi că toate corporaţiile au o nevoie crescîndă de bani. Întrucît voi înşivă sînteţi negustori, cred că ştiţi cum, cu fiecare nou război, victorie, naştere regală sau chiar princiară, ni se cere să răscumpărăm încă o dată privilegiile noastre aşa de greu obţinute. Şi, în plus, regele se ruinează fabricînd cu fiecare ocazie, sau chiar fără ocazie, alte taxe sau privilegii, cam în genul celei pe care o prezentaţi în numele acestui jupîn Chaillou...

— Domnul Chaillou sînt eu, remarcă ucenicul. Sau cel puţin era răposatul meu tată. Şi trebuie să vă asigur că şi-a plătit patentul foarte scump.

— Tocmai aici, tinere, nu sînteţi în regulă faţă de noi. Mai întîi, nu sînteţi şi nu veţi fi niciodată băcan şi apoi corporaţia noastră n-a primit nimic din partea voastră.

— Dar, întrucît tatăl lui aduce corporaţiei ceva nou, o descoperire... începu Angelica.

— Demonstraţi-o mai întîi pe cheltuielile voastre. Apoi angajaţi-vă să ne faceţi părtaşi la descoperirea asta şi atunci mai stăm de vorbă.

Angelica simţea că o să-i crape capul şi oftă adînc. Îşi luă la revedere spunînd că trebuie să se gîndească mai pe îndelete la misterele administraţiei negustoreşti şi că era sigură acum că luna vii-

toare, aceşti domni vor găsi într-una motive peste motive ca s-o împiedice să reuşească ceva.

Pe drumul de întoarcere își reproșă lipsa de prudenţă şi asta o făcu să se înfurie din cale afară! Dar înţelesese că nu va ajunge nicăieri cu aceşti oameni chiar dacă își folosea zîmbetul. Audiger avea dreptate, afirmînd că datorită autorizației regale nu mai erau deloc la cheremul corporațiilor și asta nu putea fi decît în avantajul lor.

Dar el era bogat și avea proptele puternice, în timp ce Angelica și sărmanul David se găseau dezarmaţi în faţa ostilităţii corporaţiilor. Să ceară protecția regelui pentru acest prim patent, acordat cu cinci ani în urmă, i se părea și delicat și dificil!

Începu să caute un mijloc de a se înțelege cu Audiger. La urma urmei, în loc să se sfîșie unul pe altul, era în interesul amîndourora să-și unească eforturile și să împartă munca. Și mai ales roadele!

Astfel Angelica, cu patentul și utilajele fabricii se putea angaja să procure boabele de cacao și să le prelucreze pentru a fi bune de consumat, adică pînă la fabricarea pudrei dulci și vanilate. Majordomul la rîndul lui, avea să prefacă pudra în băutură și în tot felul de specialităţi de cofetărie.

În cursul primei lor conversații, Angelica reușise să-și dea seama că tînărul nu se gîndise încă serios la sursele de aprovizionare. Îi răspunsese neglijent că „asta nu prezenta nici o dificultate", că „va veni timpul să se gîndească și la asta" și că „o va rezolva cum va fi mai bine cu ajutorul prietenilor".

Or, Angelica știa de la pitica reginei, că aducerea în Franţa a cîtorva saci de cacao necesari plăcerii Majestăţii Sale reprezenta o adevărată misiune diplomatică, necesita mijlocitori cu nemiluita, relații la curtea Spaniei sau a Florenței...

Nu în felul acesta se putea rezolva aprovizionarea pentru un consum la scară mare. Şi se părea că numai tatăl lui David se arătase preocupat de aşa ceva pînă acum.

Audiger venea adesea la taverna „Masca Roșie". Se așeza la o masă izolată și îi evita vizibil pe ceilalţi clienţi. După începutul foarte îndrăzneț și vesel, devenise brusc taciturn, iar Angelica se simţea jignită că un confrate așa de renumit nu-i făcea nici un compliment cu privire la mîncărurile ei. De altfel nici nu prea mînca, mai curînd abia cu indiferenţă, neslăbind-o din ochi pe Angelica, care umbla de la o masă la alta. Privirea insistentă a acestui bărbat frumos, bine îmbrăcat şi sigur de el, sfîrşi prin a o intimida. Regreta acum discuţiile vesele din primele zile şi nu ştia cum să aducă vorba asupra acestui subiect care o apăsa pe suflet. Probabil că Audiger îşi dăduse seama că nu-i va fi uşor s-o înlăture din drum. În orice caz, o studia cu atenţie.

Împinse supravegherea şi mai departe pentru că, în cîteva rînduri, în timpul plimbărilor pe care toată familia le făcea duminica la ţară, îl vedeau apărînd pe Audiger călare. Prefăcîndu-se surprins, se invita prieteneşte să ia masa cu ei la iarbă verde. Ca din întîmplare, avea la oblîncul şeii un pateu de iepure sau o sticlă de şampanie.

Îl întîlneau fie în luntrea ce mergea la Chaillot pe fluviu, fie în poştalionul de Saint-Cloud unde panglicile, penele de la pălărie şi hainele lui din cel mai fin postav stîrneau curiozitatea...

Era vară. Duminica, din zori, toate drumurile, pe distanţă de o leghe în jurul Parisului, erau invadate de oameni care se plimbau în caleaşcă, pe jos sau călare, unii dintre ei la reşedinţele lor de la ţară, ceilalţi în satele din împrejurimi.

După ce ascultau slujba într-o bisericuţă, dansau sub ulmi de-a valma cu ţăranii şi gustau vinurile albe de Sceaux, Vanves, Issy şi Suresnes. Iar Poetul Noroaielor, pentru prima dată pe un ton mai puţin amar, proslăvea eterna nevoie de evadare a parizienilor :

Hai să petrecem, ce minunăţie !
Parisul se revarsă ca o apă vie,
Cîmpia-ntreagă e acoperită
Cu oameni ce petrec pe iarba înverzită...

Moş Bourjus şi mica lui lume urmau curentul general.

— La Chaillot ! La Chaillot ! Haideţi, un bănuţ de căciulă ! strigau luntraşii.

Barcazul trecea prin faţa mănăstirii Blajinilor [1]. Mai departe, toată lumea cobora şi mergeau în Bois de Boulogne pentru gustarea de după-amiază. Adesea, luntrile mergeau pînă la Saint-Cloud şi atunci cei mai mulţi alergau la Versailles pentru a-l vedea pe rege mîncînd. Angelica însă refuza mereu această plimbare. Îşi jurase că nu va merge la Versailles decît primită la curte, de către regele însuşi... Rămînea deci pe malul Senei cu cei doi băieţi îmbătaţi de aerul curat.

Se lăsa seara.

— La Paris ! La Paris ! Haideţi, un gologan de fiecare, răcneau barcagii, dornici de muşterii.

---

[1] Actualmente palatul Chaillot (n. aut.).

David și curtezanul Rozinei, fiul unui gratara-giu cu care aceasta urma să se căsătorească în toamnă, urcau copiii pe umeri. La porțile orașului dădeau peste cete de bețivani care-și petrecuseră și ei duminica în felul lor.

A doua zi după o plimbare veselă, Audiger ieși brusc din muțenie și îi spuse :

— Frumoasă doamnă, cu cît te observ mai mult, cu atît sînt mai nedumerit. E ceva în dumneata care mă sîcîie într-una.

— E vorba de ciocolata dumitale ?

— Nu... sau mai curînd, da... dar indirect. Mai întîi, mi s-a părut că ești făcută pentru treburi de inimă... și chiar de spirit. Apoi, am observat că, în realitate, ești foarte practică, materialistă chiar, și că nu îți pierzi niciodată capul.

„Sper din toată inima" își spuse Angelica. Se mulțumi doar să zîmbească cît mai încîntător posibil, apoi răspunse :

— În viață, vezi dumneata, sînt perioade cînd ești obligat să faci numai un lucru, apoi un altul. De exemplu, la un moment dat poate fi dragostea care să domine totul, în general cînd viața este ușoară. În alte momente poate fi munca, sau un anumit țel care trebuie atins. În ce mă privește, nu-ți ascund faptul că dorința cea mai importantă la ora actuală este să cîștig bani pentru copiii mei al căror... al căror tată este mort.

— Nu vreau să fiu indiscret, dar pentru că ai pomenit de copiii dumitale, crezi că într-un moment atît de obositor și nesigur și mai ales atît de puțin potrivit cu o adevărată viață de familie, vei reuși să-i crești cum trebuie și să-i faci fericiți ?

— Nu am de ales, spuse Angelica cu asprime. De altfel, nu am a mă plînge de meşterul Bourjus, iar lîngă el am găsit o situaţie nesperată în raport cu modesta mea condiţie.

Audiger tuşi, se jucă o clipă cu pliurile jaboului şi spuse cu o voce nesigură :

— Şi... dacă eu ţi-aş oferi o altă alegere ?

— Ce vrei să spui ?

Ea îl privi şi în ochii lui negri văzu o adoraţie mută. Momentul i se păru foarte bine ales pentru a împinge înainte negocierile.

— Bine că mi-am adus aminte, pînă la urmă ai obţinut patentul ?

Audiger suspină.

— Vezi bine cît eşti de interesată şi nici măcar nu te ascunzi. Ei bine, pentru a termina odată cu povestea asta, îţi spun că încă nu am sigiliul Cancelariei şi nu cred că o să-l am pînă în octombrie, fiindcă în timpul căldurilor de vară cancelarul Séguier se află la reşedinţa lui de la ţară. Dar, începînd din octombrie, totul va merge foarte rapid. De fapt, l-am şi pus la curent cu afacerea mea pe contele de Guiche, care este ginerele cancelarului Séguier. Vezi deci că în curînd nu va mai fi nici o speranţă pentru dumneata să ajungi o frumoasă fabricantă de ciocolată... doar dacă...

— Da... doar dacă... repetă Angelica. Ascultă, te rog...

Şi, dintr-o răsuflare, îi împărtăşi intenţiile ei. Îi dezvălui că avea un patent anterior celui deţinut de el, cu care ea ar putea să-i facă sumedenie de neplăceri ! Dar nu era mai bine să se înţeleagă ? Ea s-ar ocupa de procurarea şi prelucrarea produsului, iar el cu pregătirea şi desfacerea. Şi pentru

a avea partea ei de beneficiu, Angelica avea să aducă şi fondurile necesare.

— Unde te-ai gîndit să instalezi fabrica ? întrebă ea.

— În cartierul Saint-Honoré. Dar propunerile dumitale nu stau în picioare.

— Ba stau perfect şi o ştii foarte bine. Cartierul Saint-Honoré este un cartier excelent. Luvrul este aproape, Palais-Royal la fel. Nu ne trebuie un local care să semene a cîrciumă sau a ospătărie! Vreau pardoseală din dale negre şi albe, oglinzi şi lambriuri aurite, iar în spate o grădină cu separeuri din pai împletit, ca la terasa Celestinilor..! separeuri pentru îndrăgostiţi.

Jupîn Audiger, pe care explicaţiile tinerei femei îl făcuseră morocănos, se lumină puţin la această ultimă descriere.

— Eşti cu adevărat încîntătoare, draga mea, cînd te laşi în voia firii tale spontane. Îmi place veselia dumitale, îmi place focul interior, la care ştii să adaugi şi o doză de modestie, exact cît trebuie ! Te-am observat cu atenţie. Ai limba foarte ascuţită, dar eşti cinstită. Asta îmi place. Ceea ce mă şochează la dumneata, şi nu ţi-o ascund, este spiritul practic şi încăpăţînarea cu care vrei să tratezi de la egal la egal cu bărbaţi experimentaţi. Şi asta cu atît mai mult cu cît fragilitatea femeilor nu se armonizează cu tonul fără replică şi cu atitudinea prea directă. Femeile trebuie să lase în seama bărbaţilor grija de a dezbate astfel de daruri pe care căpşorul lor nu este în stare să le priceapă.

Angelica pufni dispreţuitoare.

— Îi şi văd pe meşterul Bourjus şi pe David pricepînd astfel de lucruri !

— Nu-i vorba de ei.

— Nu poţi. Îţi trebuie un protector.

Angelica se făcu a nu fi auzit.

— Uşurel, uşurel, jupîne Audiger. În realitate eşti un gelos rău care vrea să-şi bea singur ciocolata. Şi cum ceea ce îţi explic te deranjează foarte, văd că umbli să ieşi din încurcătură ţinîndu-mi discursuri despre fragilitatea femeilor. În fond, în micul război dintre noi, soluţia pe care ţi-o propun este excelentă.

— Cunosc una de o sută de ori mai bună.

Sub privirea insistentă a tînărului, Angelica tăcu. Îi luă farfuria, şterse masa şi îl întrebă ce dorea ca desert. Dar, cînd plecă spre bucătărie, el se ridică de pe scaun şi din doi paşi o ajunse.

— Angelica, draga mea, nu fi crudă ! o rugă. Acceptă invitaţia mea şi vino duminică să ne plimbăm împreună. Aş vrea să-ţi vorbesc foarte serios. Putem să mergem pînă la moara lui Javel. Mîncăm o matelotă [1] şi pe urmă ne plimbăm frumos pe cîmp. Vrei ?

O cuprinse pe Angelica de talie. Ea îşi ridică ochii, atrasă de această faţă tînără şi sănătoasă, mai ales de buzele bine conturate sub cele două virgule de mustaţă neagră. O gură care ştia să se impună, să ceară, să se facă ascultată.

O senzaţie de plăcere, pe care nu şi-o putea controla, o copleşi, şi cu o voce uşor tremurată îi spuse că acceptă invitaţia pentru duminică.

Perspectiva întîlnirii cu Audiger o tulbura pe Angelica mai mult decît ar fi vrut. De fiecare dată

---

[1] **Matelotă** — fel de mîncare compus din peşte, mai ales ţipari sau crap, cu vin şi ceapă.

cînd se gîndea la buzele lui și la brațul cu care o cuprinsese de după mijloc, un tremur dulce îi străbătea trupul. De multă vreme nu mai încercase o astfel de senzație. Și gîndindu-se mai profund, își dădu seama că de aproape doi ani, de la aventura cu căpitanul gărzii, nici un bărbat n-o mai atinsese! Era de altfel un fel de a vorbi, pentru că existența ei se derulase într-o atmosferă de senzualitate greu de depășit. Nu mai punea la socoteală sărutările și gesturile pe care le respinsese zgîriind sau pălmuind. De mai multe ori, pe stradă, fusese asaltată de cîte un bețiv brutal de care scăpase fie cu lovituri de saboți, fie țipînd după ajutor. Toate acestea, adăugate la experiența cu căpitanul gărzii și la îmbrățișările brutale ale lui Calembredaine, îi lăsaseră o amintire impregnată de violență care îi înghețase simțurile.

Acum se mira de trezirea lor, cu o spontaneitate și o plăcere de care s-ar fi simțit incapabilă cu două sau trei zile în urmă. Oare Audiger avea să profite de tulburarea ei pentru a-i cere să renunțe la planurile pe care și le făcuse ?

«Nu, își zise Angelica, Plăcerea e una și afacerile alta. O întîlnire de o zi, cît ar fi ea de grozavă, nu poate să dăuneze reușitei proiectelor mele de viitor». Pentru a-și înăbuși remușcările pe care deja le încerca simțind că înfrîngerea era inevitabilă, încerca să se convingă singură că interesul afacerilor ei făcea ca această înfrîngere să devină necesară. Și, la urma urmei, se putea foarte bine ca totul să se limiteze la o plimbare de duminică și atîta tot. Audiger fusese mereu foarte corect.

În fața oglinzii, își netezi cu degetul genele lungi și mătăsoase. Oare mai era frumoasă ? I se spunea

adesea. Dar căldura focului din bucătărie nu-i închisese și mai mult la culoare tenul și așa destul de închis ?

«M-am cam îngrășat, dar nu-mi stă chiar rău! De altfel, bărbaților de acest gen trebuie să le placă femeile cu forme mai pline».

Se rușină de mîinile ei asprite și înnegrite de munca la bucătărie și hotărî să se ducă la Marele Mathieu de pe Pont Neuf și să-și cumpere un borcănel de alifie care să le albească. La întoarcere trecînd pe lîngă Palatul de Justiție, urcă la galeriile negustorilor de mărunțișuri și își cumpără un guler din dantelă de Normandia pe care să-l pună la rochia ei modestă de postav albastru verzui. Astfel, va avea aerul unei mici burgheze și nu al unei servitoare sau negustorese. Își completă cumpărăturile cu o pereche de mănuși și un evantai. O nebunie !

Părul îi dădea acum tot felul de pricini de îngrijorare. Crescînd la loc, devenise mai buclat și mai blond, dar nu la fel de lung. Și își aminti cu părere de rău de cascada mătăsoasă care altădată i se revărsa de pe umeri spre talie.

În dimineața zilei fatale, și-l ascunse sub o bonetă din satin albastru închis care rămăsese de la maica Bourjus. La decolteu își prinse o camee din cornalină iar la centură o pungulița brodată cu perle care fusese și ea tot a sărmanei femei.

Apoi se duse să aștepte sub portic. Vremea se anunța a fi frumoasă. Printre acoperișuri, cerul se vedea de un albastru strălucitor.

Cînd trăsura lui Audiger apăru, Angelica se grăbi în întîmpinare ca o școlăriță de pension care a primit învoire să iasă în oraș.

De data asta, majordomul era cu adevărat sclipitor. Purta un pantalon pînă la genunchi, de culoare galbenă tivit cu panglici portocalii și o tunică de catifea galben deschis cu mici galoane portocalii care lăsa să se vadă pliseurile unei cămăși din cel mai fin linou. Dantela ce împodobea pantalonii la genunchi, manșetele și jaboul avea finețea unei pînze de păianjen.

Angelica pipăi dantela cu admirație.

— E în punct irlandez, completă plin de importanță. Dantela asta, așa cum o vezi, m-a costat o mică avere.

Un pic disprețuitor, ridică gulerul modest al tovarășei sale.

— N-o să treacă mult și vei avea un guler la fel de frumos, draga mea. Se pare că știi să te îmbraci ca o doamnă. Te văd foarte bine în rochie de mătase sau chiar de satin.

«Și chiar din brocart țesut cu fir de aur» — completă în gînd Angelica, strîngînd din dinți.

Cîteva minute mai tîrziu, cînd trăsura se urni, își regăsi buna-dispoziție.

Moara lui Javel își înălța, printre turmele de oi din cîmpia de la Grenelle, aripile ei de liliac uriaș, al căror tic-tac liniștit acompania sărutările și jurămintele perechilor de îndrăgostiți care veneau aici, la moara lui Javel, mai mult pe furiș. Clădirea mare a hanului, cu camere cochete, oferea perechilor o intimitate deplină, iar patronul era discreția personificată, ca unul ce-și cunoștea meseria și înțelegea să și-o facă după toate regulile artei.

— Dacă n-am ști să păstrăm tăcerea într-o casă ca a noastră, spunea el, ar fi mai mare păcatul ! Am produce multă dezordine în oraș.

Se puteau vedea trecînd măgăruşi încărcaţi cu saci pîntecoşi. În aer plutea un miros de făină, de grîu cald, de ciorbă de peşte şi de raci.

Angelica inspiră cu nesaţ aerul curat. Cîţiva nori albi alergau pe cerul albastru. Angelica îi privea zîmbind, comparîndu-i cu albuşul de ouă bătut cu spumă. Din timp în timp privea buzele lui Audiger şi savura tainic tremurul delicios care o cuprindea.

Oare va încerca să o sărute ? Arăta puţin cam ţeapăn în aceste veştminte strălucitoare şi cu totul preocupat să compună un meniu rafinat, cu concursul plin de bunăvoinţă al hangiului, care părea foarte onorat de această vizită.

În sala încăpătoare şi pătrunsă de o răcoare plăcută, îndrăgostiţii se aşezau la masă perechi-perechi. Pe măsură ce se goleau paharele cu vin alb, gesturile deveneau mai libere, mai îndrăzneţe, dovadă gunguritul din ce în ce mai vesel al doamnelor. Angelica bău şi mai mult ca să-şi ascundă nervozitatea, aşa că obrajii i se îmbujorară destul de repede.

Audiger începuse să vorbească despre călătoriile sale şi despre meseria lui. Făcu o trecere în revistă precisă, neomiţînd nici o dată, nici un nume, nici o osie ruptă de trăsură.

— După cum ai putut să-ţi dai seama, dragă prietenă, situaţia mea stă pe baze foarte solide, care exclud orice surpriză în viitor. Părinţii mei...

— Of ! Hai să ieşim de aici, suspină Angelica, punînd hotărîtă lingura pe masă.

— Dar afară e o arşiţă groaznică ! De ce am mai venit aici ?

— Afară adie cel puţin vîntul... şi apoi nu-i mai văd pe toţi oamenii ăştia sărutîndu-se, adăugă ea cu jumătate de voce.

În fața soarelui orbitor, Audiger o mustră cu blîndețe. Căldura avea să-i facă rău și să-i strice tenul. Galant, îi puse pe cap pălăria lui mare cu pene albe și galbene, exclamînd ca și prima dată cînd o văzuse :

— Dumnezeule, cît ești de frumoasă, micuță doamnă !

Dar, cîțiva pași mai departe, cînd o luară pe o potecă ce șerpuia pe malul Senei, el reluă povestea carierei sale. Îi spuse că, atunci cînd fabrica de ciocolată va fi pusă în funcțiune, va scrie o carte foarte importantă despre ocupația de ofițer de intendență, unde se vor găsi toate informațiile necesare pajilor și bucătarilor care doreau să se perfecționeze în această artă.

— Citind această carte, orice majordom va învăța cum trebuie aranjată o masă și cum trebuie servite bucatele și băuturile. În aceeași măsură, chelarul va învăța modul de a plia cît mai frumos șervetele de masă pentru a crea fel de fel de figuri precum și sistemul de a pregăti toate soiurile de dulciuri, fie uscate fie lichide, toate tipurile de bomboane și alte delicatesuri pentru toate gusturile.

Majordomul va înțelege mai limpede că, o dată sosită ora mesei, va trebui să ia un șervet alb să-l plieze în lung și să-l pună pe braț sau pe umăr. Îl voi face să înțeleagă că acest șervet este blazonul puterii lui, semnul demonstrativ și special al acestei puteri. Eu însumi pot servi masa încins cu sabia, cu pelerina pe umeri și cu pălăria pe cap, dar întotdeauna șervetul alb va fi pus în poziția despre care ți-am vorbit.

Angelica rîse ironic.

— Dar cînd faci dragoste, în ce poziţie ţii şervetul ?

Dar se scuză imediat în faţa figurii scandalizate şi stupefiate a bărbatului.

— Te rog să mă scuzi. Nu sînt deloc obişnuită cu vinul şi uite că îmi dă idei caraghioase. Dar ceva totuşi nu înţeleg. De ce m-ai rugat în genunchi să vin astăzi la moara lui Javel ? Numai ca să-mi ţii o lecţie despre aşezarea şervetelor ? Îmi dau seama, fireşte, că e ceva extrem de important, dar...

— Nu-ţi bate joc de mine, Angelica ! Îţi vorbesc de proiectele mele, de viitorul meu. Şi toate astea sînt în cea mai strînsă legătură cu intenţiile pe care le-am avut cînd te-am rugat să vii astăzi singură cu mine. Îţi aminteşti ce ţi-am spus în prima zi cînd ne-am întîlnit ? Atunci părea o glumă : «Mărită-te cu mine !» De atunci, m-am gîndit mult şi am înţeles că dumneata eşti într-adevăr singura femeie care... Vreau să zic cu care...

— Ah ! strigă Angelica, văd nişte căpiţe de fîn. Hai repede ! Acolo o să ne fie mai bine decît în soarele ăsta arzător. De o mie de ori ! Hai !

Şi începu să alerge ţinîndu-şi pălăria cu mîna şi se aruncă, gîfîind, în fînul proaspăt. În pofida voinţei lui, tînărul se aşeză totuşi lîngă ea, rîzînd de toana asta neaşteptată.

— Zvăpăiată mică ! Mereu mă zăpăceşti ! Credeam că vorbesc cu o femeie de afaceri pricepută şi cînd colo găsesc doar un fluture care zboară din floare în floare.

— O dată nu înseamnă mereu. Aşa că, dragă domnule, fii drăguţ şi scoate-ţi peruca. Mi se face şi mai cald cînd te văd cu tot ornamentul ăsta pe cap. În plus, aş vrea să-ţi mîngîi părul tău propriu.

El schiță gestul de a se trage înapoi. Totuși, după cîteva clipe își scoase peruca și își trecu degetele prin părul negru și scurt.

— E rîndul meu, spuse Angelica ridicînd mîna.

— Angelica !... Ce te-a apucat ? Ești de-a dreptul diabolică !... Și eu care voiam să-ți vorbesc de lucruri serioase !

Mîna lui îi apucase încheietura și o făcu să simtă atingerea asta ca pe un fel de arsură. Acum, cînd el arăta tulburat și stătea aplecat spre ea, își regăsea emoția. Buzele lui erau într-adevăr frumoase, tenul sănătos și tînăr, mîinile albe. Ar fi foarte plăcut să devină iubitul ei. Și la urma urmei de ce nu ? Lîngă el ar găsi îmbrățișări sănătoase, puternice și liniștite, aproape conjugale, adevărate oaze de odihnă în existența ei de luptă și muncă.

Numai că, în continuare, întinși unul lîngă altul, vorbiră tot despre viitorul ciocolatei.

— Ascultă, murmură ea, ascultă glasul morii care protestează. Nu se vorbește de lucruri serioase la umbra ei. Este interzis... Ascultă, privește, cerul e albastru, albastru... Și tu ești un bărbat frumos. Iar eu, eu...

Nu avu puterea să vorbească mai departe, dar ochii ei verzi și luminoși îl priveau cu îndrăzneală. Buzele ei întredeschise și puțin umede, roșeața din obraji, zvîcnirea precipitată a sînilor pe care Audiger îi descoperea tulburat prin deschizătura gulerului mare de dantelă, spuneau mai clar decît orice cuvinte : «Te doresc».

Atras ca de un magnet,făcu o mișcare mașinală spre ea, dar se opri. Se ridică precipitat și rămase o clipă în picioare, întors cu spatele spre ea.

— Nu, spuse el într-un tîrziu cu o voce hotărîtă, nu tu ! Sigur că mi s-a întîmplat şi pînă acum să fac dragoste în fîn — cu fete uşoare sau cu slujnice. Dar nu cu tine ! Eşti femeia pe care am ales-o. Vei fi a mea numai în noaptea nunţii noastre şi binecuvîntaţi de un preot. Este un jurămînt pe care mi l-am făcut de cînd eram foarte tînăr. O voi respecta pe cea care am ales-o să fie soţia mea şi mama copiilor mei. Iar eu pe tine te-am ales, Angelica, aproape din prima zi în care te-am văzut. Intenţionam să-ţi cer astăzi mîna şi să fii de acord. Dar m-ai întors pe dos cu... cu purtările astea din care nu mai înţeleg nimic. Vreau să cred că nu asta-ţi este adevărata ta fire. Sau e cazul să înţeleg că reputaţia ta de văduvă austeră este exagerată?

Angelica dădu cu nepăsare din cap. Muşca petalele unei flori în timp ce îl examina printre genele plecate pe bărbatul din faţa ei. Încerca să se imagineze în postura de consoartă legiuită a majordomului Audiger. O tîrgoveaţă căreia marile doamne îi vor răspunde cu condescendenţă la salut şi-or face plimbarea într-o caleaşcă modestă, capitonată cu postav verde, cu monograma înconjurată de o torsadă sculptată, cu un vizitiu îmbrăcat în negru şi un mic paj...

Îmbătrînind, Audiger avea să facă, fără îndoială burtă şi să capete vinişoare roşii în obraji. Şi cînd va povesti pentru a suta oară, copiilor sau prietenilor, istoria păstăilor de mazăre ale Majestăţii Sale, îi va veni să-l omoare...

— Am vorbit de tine cu jupîn Bourjus, continuă Audiger. Nu mi-a ascuns faptul că deşi duci o viaţă exemplară şi eşti foarte muncitoare, nu prea eşti evlavioasă. Nu reuşeşti întotdeauna să asculţi

slujba de duminică şi nu te duci niciodată la slujba de vecernie. Iar smerenia este, prin excelenţă, o virtute feminină. Ea este armura sufletului unei femei, care de la natură este o fire slabă şi mai este şi garanţia unei conduite corecte.

— Şi ce ai vrea ? Nu poţi fi în acelaşi timp şi pioasă şi lucidă, credincioasă şi logică.

— Cum poţi spune una ca asta, sărmana mea copilă ? Nu cumva eşti eretică ? Religia catolică...

— Ah ! Te rog ! ţipă Angelica, luînd foc. Nu-mi vorbi de religie ! Oamenii au alterat tot ce-au atins. Din tot ce le-a dat Dumnezeu ca fiind cel mai sacru lucru, religia, ei au făcut un amestec de războaie, ipocrizie şi sînge care mă face să vomit.

Cel puţin, într-o femeie tînără care doreşte să fie sărutată într-o zi frumoasă de vară, cred că Dumnezeu îşi recunoaşte opera, pentru că el a făcut-o aşa.

— Angelica, ţi-ai pierdut capul. E timpul să fii smulsă din societatea acelor libertini ale căror discursuri ai făcut greşeala să le asculţi. De fapt, cred că ai nevoie nu numai de un protector ci şi de un bărbat care să te îmblînzească puţin şi să te pună la locul tău de femeie. Între unchi şi prostul lui de nepot, care amîndoi te adoră, ai început să crezi că totul îţi este permis. Ai fost prea răsfăţată, ai nevoie de o mînă forte care să te dreseze...

— Nu zău ! răspunse Angelica şi căscă, îndepărtîndu-se de el.

Discuţia asta, cu o întorsătură atît de neaşteptată, venise ca un duş rece asupra simţurilor ei înfierbîntate. Se întinse în largul ei în fîn, nu înainte de a-şi ridica, cu perfidie, fusta lungă puţin mai sus de gleznele fine în ciorapi de mătase.

— Cu atît mai rău pentru tine, spuse.

După cinci minute adormise adînc. Audiger, cu inima bătîndu-i năvalnic, contemplă corpul suplu, abandonat în fîn. Privi în amănunt toate minunăţiile care le ştia pe dinafară, ca pe o litanie : o frunte de înger, o gură îndărătnică, un bust superb...

Angelica era de înălţime mijlocie, dar aşa de bine proporţionată că părea înaltă. Era prima dată cînd îi vedea gleznele şi le găsea nespus de fine, îngăduindu-i să ghicească picioarele frumos modelate. Audiger, cu fruntea transformată, găsi puterea să se îndepărteze, fugind de ispita care era pe punctul de a-l birui.

Angelica visa că se afla pe mare, într-o corabie încărcată cu fîn. O mînă nevăzută, îi dezmierda fruntea, murmurîndu-i : «Nu plînge».

Se trezi şi văzu că era singură. Dar soarele care cobora la orizont o învăluia într-o căldură plăcută.

— Din cauza idiotului de Audiger, iată-mă în situaţia de a mă mulţumi cu mîngîierile soarelui, îşi spuse Angelica cu un suspin. O moleşeală plăcută îi invadase trupul. Îşi mîngîie braţele catifelate.

«Umerii tăi sînt făcuţi ca două globuri de fildeş, sînii tăi sînt făcuţi ca să fie cuprinşi şi frămîntaţi de o mînă de bărbat...»

Ce se întîmplase oare cu pasărea aceea neagră şi caraghioasă, bărbatul de pe şlepul cu fîn ? Spunea nişte cuvinte frumoase şi visătoare care dintr-o dată începeau să sune a bătaie de joc. Şi acum dispăruse. Fusese doar un vis.

O sărutase apoi îndelung... Sau poate nici n-a existat ?

Se ridică, își scutură ierburile agățate de rochie și găsindu-l pe Audiger la han, îi ceru morăcănoasă să o conducă înapoi la Paris.

3

Venise toamna și amurgul se lăsa rece și neprietenos. Angelica se plimba pe Pont-Neuf, venise să cumpere flori și profita de ocazie ca să meargă din dugheană în dugheană. Se opri în fața estradei lui Mathieu și tresări.

Mathieu era pe punctul să scoată o măsea stricată unui bărbat îngenunchiat în fața lui. Pacientul ținea gura deschisă într-o strîmbătură cumplită din cauza cleștelui operatorului, dar Angelica recunoscu pletele blonde și aspre ca paiele de grîu și pelerina neagră tocită pînă la urzeală. Era bărbatul de pe șlepul cu fîn, din visul ei.

Femeia își făcu loc cu coatele pînă în față. Deși era destul de frig, Mathieu era lac de apă, îl trecuse toate nădușelile.

— Pe toți sfinții, dar tare mai e ! scrîșni el. Are niște rădăcini ca de stejar, lua-le-ar toți dracii!...

Se întrerupse pentru a-și șterge nădușeala, scoase cleștele din gura victimei și întrebă :

— Te doare ?

Pacientul se întoarse spre public și zîmbi, clătinînd negativ capul. Nu mai era nici o îndoială. El era, cu fața palidă, gura mare și strîmbăturile lui de nătărău înfumurat.

— Doamnelor și domnilor, onorată asistență, vă rog să rețineți ! răcni Mathieu. Nu e aici curată

minune ? Iată un om pe care nu-l doare şi totuşi are nişte măsele tari ca de cremene, ascultaţi-mă pe mine, că doar mă pricep. Şi prin ce minune nu-l doare ? Păi tocmai datorită acestui leac miraculos, alifia asta cu care am uns gingia înainte de operaţie. În sticluţa asta ce o vedeţi, doamnelor şi domnilor, se află uitarea tuturor durerilor. La mine nu vă doare, tocmai datorită acestui balsam miraculos şi vi se poate scoate măseaua dureroasă fără să vă daţi seama. Nici cît să zici că te-a ciupit un purice. Hai, prietene, să ne vedem mai departe de treabă, onorata asistenţă doreşte să se convingă!

Nefericitul pacient deschise gura supus. Cu opinteli şi înjurături, şarlatanul se agăţă din nou de măseaua care se încăpăţîna să-i strice demonstraţia. În sfîrşit, cu un strigăt de triumf, Mathieu reuşi să arate mulţimii pe duşmanul învins.

— Uite-l ! Priviţi, doamnelor şi domnilor, şi întrebaţi-l pe acest om de treabă dacă l-a durut vreun pic !

Celălalt se ridică, surîzînd mereu. Făcu un semn că nu.

— Ce să mai spun ? Iată un om, pe care l-aţi văzut la ce a fost supus şi care acum pleacă sănătos şi fericit la treburile lui şi la iubitoarea lui familie. Datorită balsamului miraculos pe care numai eu ştiu să-l folosesc, fiindcă toţi bărbierii umblă numai cu mofturi şi cu şiretlicuri şi cu şarlatanii, şi doctorii mai abitir ca ei, va să zică acuma nimeni n-are să mai stea pe gînduri ca să scape de aceste piroane urît mirositoare care dezonorează gura unui adevărat creştin. De acum încolo toată lumea va veni cu zîmbetul pe buze la dentist şi va pleca fericită ! Nu ezitaţi, doamnelor şi domnilor. Veniţi ! Suferinţa nu mai există ! Onorat auditoriu, distins

public, aţi putut constata cu proprii dumneavoastră ochi că *suferinţa a murit !*

Clientul îşi punea deja pălăria şi cobora de pe estradă, aşa că Angelica se luă după el. Dorea foarte mult să-l abordeze, dar se întreba dacă o va recunoaşte. El îşi continua drumul pe cheiul Morfondus, pe lîngă Palatul de Justiţie. La cîţiva paşi în faţa ei, Angelica vedea silueta lui înaltă şi stranie plutind nefiresc în ceaţa ce se revărsa dinspre Sena. Dădea din nou senzaţia tulburătoare că nu era o fiinţă în carne şi oase. Mergea încet, se oprea şi apoi pornea din nou cu paşii aceia ciudaţi.

Dintr-o dată dispăru. Angelica scoase un mic ţipăt. Dar înţelesese imediat că bărbatul coborîse cele trei sau patru trepte ce coborau de pe chei spre malul apei. La rîndul ei, fără să se gîndească, coborî scara şi aproape că se lovi de necunoscutul care se sprijinea de perete.

Şedea îndoit din şale şi gemea înfundat, abia auzit.

— Ce ai ? Ce ţi s-a întîmplat, întrebă Angelica! Eşti bolnav ?

— Oh ! Simt că mor... răspunse bărbatul cu o voce slabă. Bruta asta nenorocită mi-a smuls capul! Şi precis că mi-a rupt falca.

Scuipă puţin sînge.

— Dar spuneai că nu te doare, nu-i aşa ?

— Nu spuneam nimic... Nici n-aş fi putut scoate vreo vorbă. Măcar bine că m-a plătit binişor ca să joc comedia asta afurisită !...

Gemu iar şi scuipă. Angelica crezu că are să leşine.

— E o tîmpenie ! Nu trebuia să accepţi aşa ceva!

— N-am mîncat nimic de trei zile.

Angelica înconjură cu braţul bustul slab al necunoscutului. Era mult mai înalt decît ea, dar atît de slab, încît se simţea în stare să-l ducă pe sus.

— Vino, în seara asta ai să mănînci pe săturate, zise ea. Şi n-are să te coste nimic. Nici un sfanţ... nici un dinte.

Îndată ce se întoarseră la ospătărie, Angelica alergă într-un suflet la bucătărie şi căută ceva de mîncare, pe potriva unui om căruia tocmai i se scosese o măsea. Alese o supă de limbă de vacă cu morcovi şi cu castraveciori şi o carafă cu vin roşu.

— Începe cu astea, te rog. Pe urmă, mai vedem.

Nasul lung al necunoscutului palpita.

— Un miros delicios de supă, mormăi el îndreptîndu-se ca şi cînd ar fi renăscut. Esenţa binecuvîntată a divinităţilor comestibile...

Angelica îl lăsă singur să se sature în voie. După ce dădu toate ordinele, după ce verifică dacă totul era gata pentru primirea clienţilor, se retrase în oficiul ei personal ca să încropească la iuţeală un sos. Era o încăpere micuţă unde se retrăgea ori de cîte ori avea de pregătit cu mîna ei o mîncare cu totul deosebită.

După cîteva minute, uşa se deschise şi invitatul îşi strecură capul înăuntru.

— Ia spune-mi, fată frumoasă, nu eşti tu micuţa cerşetoare care ştia aşa de bine latineşte ?

— Sînt... şi nu sînt, spuse Angelica, neştiind dacă să se bucure sau nu că a fost recunoscută. De acum încolo, sînt nepoata lui jupîn Bourjus, patronul acestui birt.

— Altfel spus, nu mai ești sub jurisdicția cumplită a lui jupîn Calembredaine ?

— Dumnezeu să mă păzească !

El se strecură în cameră, se apropie de ea cu un pas ușor și, prinzînd-o de talie, o sărută apăsat pe gură.

— Ei bine, domnul meu, iată-vă repus pe picioare, zise Angelica cînd își recăpătă suflul.

— Să sperăm. E mult timp de cînd te caut prin tot Parisul, marchiză a Îngerilor !

— Taci ! făcu ea, privind cu teamă în jur.

— Nu-ți fie teamă. Nu e nici un sticlete în sală! N-am văzut nici unul și doar îi cunosc pe toți, de asta poți fi sigură. Deci, micuța mea cerșetoare, văd că te-ai descurcat binișor. Te-ai săturat de șlepurile cu fîn ? Am părăsit o floricică palidă, anemică, plină de noroi, care plîngea în somn și regăsesc o cumătră durdulie, care văd că șade bine pe picioarele ei...! Și cu toate acestea, ești aceeași. Buzele tale sînt la fel de dulci, dar acum au gust de cireșe și nu de lacrimi amare. Hai, vino...!

— A, nu, nici vorbă, spuse Angelica îndepărtînd mîinile care voiau s-o cuprindă.

— Două secunde de fericire fac cît doi ani de viață. Și în afară de asta, nu m-am săturat, înțelegi?

— Vrei clătite sau prăjituri ?

— Nu, te vreau pe tine. Mă satur doar privindu-te și atingîndu-te. Adică mai ales atingîndu-te! Vreau să mă înfrupt din buzele de cireașă coaptă și obrajii de piersică. Totul în făptura ta a devenit de mîncat. Un poet înfometat nu poate visa ceva mai bun. Pielea ta e așa de catifelată... Am un chef nebun să te mușc. Iar tu ai început să transpiri !...! Ah, ce minune ! Mirosul ăsta al tău, de trup încins,

de femeie tînără şi sănătoasă... mă face să mor de poftă.

— Eşti imposibil ! prostestă ea, eliberîndu-se. Declaraţiile tale, cînd poetice cînd triviale, mă fac să... să...

— Asta şi vreau ! Hai, nu te mai juca cu mine!

Cu un gest hotărît, care arăta că puterile îi reveniseră, o lipi pe Angelica de el şi, răsturnîndu-i capul pe spate, începu din nou s-o sărute, aprins, din ce în ce mai aprins...

Zgomotul brutal al unui polonic de lemn izbit de masă îi făcu să se despartă dintr-o dată, cu o tresărire speriată.

— Pe Sfîntul Jacques ! răcnea moş Bourjus, rostogolind cu furie ochii în toate părţile. Gazetarul ăsta afurisit, mîzgăliciul ăsta al diavolului, limba asta veninoasă care ponegreşte tot, în casa mea, în bucătăria mea, să-l văd cum se zbenguieşte cu propria mea fiică ! Ieşi de-aici, licheaua dracului, ori vrei să te scot eu cu şuturi în cur ! Marş afară, obrăznicătura pămîntului !...

— Îndurare, domnule, miorlăi batjocoritor oaspetele, îndurare pentru pantalonii mei atît de uzaţi încît augustul dumneavoastră picior riscă să ofere doamnelor un spectacol indecent.

— Afară, marţafoiule, scîrţa-scîrţa pe hîrtie, coate-goale ce eşti ! Îmi dezonorezi birtul, care va să zică o casă onorabilă, cu hainele tale găurite şi cu pălăria asta de scamator de bîlci.

Celălalt, strîmbîndu-se, rîzînd şi ţinîndu-şi cu amîndouă mîinile fundul ameninţat, fugi spre uşa care dădea în stradă şi se mistui afară. Angelica spuse, privind încurcată spre podele :

— Individul ăsta a intrat in oficiu și n-am putut scăpa de el...

— Mă rog, mă rog, nu e vina ta, murmură birtașul, dar nici prea nemulțumită de tratament n-aș zice că erai ! Ușurel, frumoaso, nu protesta ! Nu sînt eu ăla care să critic așa ceva. Chiar sînt de părere că un sărut, o mîngîiere din cînd în cînd fac bine la o fată frumoasă. Dar hai să ți-o zic și p-a dreaptă : nu mă așteptam la un așa ceva. Nu vin atîția bărbați cinstiți la noi în ospătărie ? De ce să alegi tocmai un nenorocit de gazetar, un linge-blide, un... un... ptiu, Doamne iartă-mă !

Favorita regelui, domnișoara de La Vallière, avea gura cam mare. Pe lîngă asta, mai avea și un ușor șchiopătat. Se spunea că tocmai acest defect îi dădea o grație anume și n-o împiedica să danseze minunat, dar vorba e că faptul rămînea fapt : șchiopăta.

Nu prea avea nici sîni. Era comparată cu Diana, se vorbea de farmecul hermafrodiților, dar faptele iarăși rămîneau fapte : avea sînii prea mici.

Avea și pielea cam uscată. Lacrimile vărsate din cauza infidelităților nenumărate ale regelui, a umilințelor de la curte și a remușcărilor începuseră să-i stingă strălucirea ochilor. Slăbea și se usca. După cea de doua naștere rămăsese cu beteșuguri ascunse despre care s-ar fi zis că numai Ludovic al XIV-lea putea da amănunte. Dar Poetul Noroaielor le știa și el.

Și din toate aceste mizerii ascunse sau cunoscute, din aceste dizgrații fizice, el făcu un pamflet uimitor, plin de spirit dar de o răutate și de o cruzime atît de mari încît pînă și burghezii mai puțin pu-

dici evitară să-l arate nevestelor, care la rîndul lor îl citeau pe furiș, adus de slujnice discrete :

Fetițo, de vrei zeului să-i placi,
Ascultă-ncoa, te-nvăț eu cum să faci :
Șchiop să pășești, să ai gîtul posmag
Și piept taman ca scîndura de prag.
Ploduri apoi să torni nenumărate
Prin cele anticamere bogate
Și laudă-te-apoi, neobosită,
Că fată mare ești, neprihănită.
Atunci ai să pui gheara, negreșit,
Ca La Vallière, pe cel mai strălucit !

Astfel începea cîntecul. Pamfletele apăruseră peste tot în Paris, la palatul Biron unde locuia Louise de La Vallière, la Luvru și chiar în apartamentele reginei care, la acest portret al rivalei, începuse să rîdă pentru prima dată de foarte mult timp și își frecase veselă mîinile micuțe.

Rănită pînă în adîncul sufletului, moartă de rușine, Louise de La Vallière se aruncă în prima caleașcă și ceru să fie dusă la mănăstirea Chaillot, unde voia să se călugărească. Regele îi porunci să se întoarcă imediat și să se arate la curte. Îl trimise pe domnul Colbert. În această chemare era mai puțină dragoste indignată și mai multă sfidare furioasă din partea unui suveran pe care poporul său îndrăznea să-l ridiculizeze, dar care începea să se teamă că amanta lui oficială nu era la înălțime.

Cei mai abili copoi ai poliției fură lansați în urmărirea Poetului Noroaielor.

De data aceasta, toată lumea era convinsă că va fi prins și spînzurat.

În micul ei dormitor din strada Francs-Bourgeois, Angelica își termina toaleta de noapte. Javotte tocmai se retrăsese cu o reverență. Copiii dormeau.

Afară se auziră pași alergînd, sunau înfundat din cauza stratului subțire de zăpadă, care începuse să cadă în seara asta liniștită de decembrie.

Răsunară bătăi în ușă. Angelica își puse capotul și se duse să deschidă.

— Cine e?

— Deschide repede, micuțo, repede ? Cîinele! Ah, javra dracului...

Fără să se gîndească, Angelica trase zăvoarele și gazetarul aproape că se prăbuși peste ea. În aceeași clipă, o masă informă țîșni din întuneric, făcu un salt și se năpusti asupra lui, înfășcîndu-l de gît.

— Sorbonne ! strigă Angelica.

Ea întinse mîna și întîlni blana umedă a dogului.

— Dă-i drumul, Sorbonne ! *Lass ihn ! Lass ihn !* [1]

Îi vorbea cîinelui în nemțește, amintindu-i vag că Desgrez îi dădea ordine în limba asta. Sorbonne mîrîia, cu dinții înfipți în gulerul victimei. După cîteva clipe, vocea Angelicăi îi ajunse la urechi. Dădu din coadă și consimți să-și lase prada, continuînd totuși să mîrîie. Bărbatul se clătină pe picioare.

— Sînt un om mort !

— Ba deloc. Intră repede.

---

[1] Lasă-l ! Lasă-l ! (germ.).

— Cîinele o să rămînă în fața ușii și o să-l aducă pe polițist.

— Intră, ți-am spus.

Îl împinse cu putere înăuntru, închise ușa și rămase afară în așteptare, ținînd cu fermitate cîinele de zgardă. Ningea în continuare, amenințînd să se pună pe viscol. Într-un tîrziu, distinse pașii ușori ce se apropiau, aceiași pași care se auzeau mereu în spatele cîinelui, pașii polițistului François Desgrez.

Angelica îi ieși în întîmpinare.

— Nu cumva îți cauți cîinele, maestre Desgrez?

El se opri apoi se apropie de Angelica.

— Nu, răspunse acesta cu foarte mult calm, caut un pamfletar.

— L-am văzut pe Sorbonne alergînd. Închipuiește-ți că ți-am cunoscut cîndva cîinele. L-am strigat și mi-am permis să-l rețin. Știam că o să apari.

— Fără îndoială, doamnă, cîinele meu este foarte încîntat să vă reîntîlnească. Să înțeleg că ați ieșit în pragul casei ca să respirați aer curat pe această vreme încîntătoare?

— Încuiam ușa. Dar continuăm să vorbim stînd în întuneric, maestre Desgrez și sînt sigură că nu ghicești cine sînt.

— Nu trebuie să ghicesc, doamnă, pentru că știu. E ceva timp de cînd știu cine locuiește în această casă și cum nici o tavernă din Paris nu mi-e necunoscută, v-am văzut la *Masca-Roșie*. Vă numiți doamna Morens și aveți doi băieți dintre care cel mai mare se cheamă Florimond.

— Nimic nu vă scapă, maestre Desgrez! Dar dacă știați cine sînt, de ce a trebuit să ne întîlnim printr-un noroc?

— Nu eram sigur că vizita mea v-ar face plăcere, doamnă. Ultima oară cînd ne-am văzut, ne-am despărţit în termeni foarte neplăcuţi.

Angelica îşi reaminti noaptea aceea de groază cînd începuse vînătoarea calicilor în cartierul Saint-Germain şi simţi cum i se usucă gura. Îl întrebă cu voce pierită :

— Ce vrei să spui ?

— Ningea ca în noaptea asta, iar uşiţa Templului era la fel de întunecată ca şi acest portic.

Angelica îşi ascunse un suspin de uşurare.

— Dar nu eram în termeni neplăcuţi. Eram doar învinşi, atîta tot, ceea ce nu este acelaşi lucru, maestre Desgrez.

— Nu trebuie să-mi spuneţi maestre, pentru că mi-am vîndut cabinetul de avocat şi în plus am fost şters din rolurile universităţii. Deşi, de ce să mint, mi-am vîndut licenţa la un preţ foarte bun, care mi-a permis să cumpăr funcţia de căpitan adjunct de poliţie, în virtutea căreia mă dedic unei sarcini mai dinamice dar la fel de utilă ca aceea de avocat : urmărirea răufăcătorilor şi oamenilor cu intenţii rele din acest oraş. Altfel zis, de la înălţimea cuvintelor am căzut în străfundurile tăcerii.

— Dar vorbeşti la fel de bine ca şi altădată, maestre Desgrez.

— Numai cînd am ocazia. Atunci regăsesc gustul pledoariilor de altădată. Fără îndoială că acesta este motivul pentru care mă preocupă aşa de mult toţi cei ce au de-a face cu cuvîntul scris sau nu ; poeţii, gazetarii, condeierii de toate felurile. În seara asta, de exemplu, urmăresc un personaj foarte periculos, un anume Claude Le Petit, un nemernic ştiut de toată lumea sub numele de Poetul No-

roaielor. Individul ar trebui să vă binecuvînteze pentru intervenţia dumneavoastră.

— De ce ?

— Pentru că ne-aţi reţinut, doamnă, pe Sorbonne şi pe mine, iar el a continuat să-şi vadă de drum.

— Oh ! Îmi cer scuze că te-am reţinut, maestre. Nici nu mi-am dat seama...

— Personal, mărturisesc că sînt încîntat, deşi acest adorabil salon în care aţi avut drăgălăşenia să mă primiţi n-aş zice că e chiar afară din cale de confortabil...

— Scuză-mă. Va trebui să revii, Desgrez.

— Voi reveni, doamnă.

Se aplecă şi puse lesa cîinelui. Ningea din ce în ce mai intens, aproape că începuse să viscolească de-a binelea. Poliţistul îşi ridică gulerul paltonului, făcu un pas şi se opri.

— Mi-am amintit ceva, spuse. Acest poet fără Dumnezeu a scris nişte lucruri pline de cruzime la vremea procesului soţului dumneavoastră. Dacă îmi amintesc bine... suna cam aşa :

Iar nemîngîiata cumătră Peyrac
Ar vrea ca Bastilia-nchisă să fie,
Cu şchiopul cel slut priponit pe vecie,
Ca dînsa la Louvru să-şi facă de cap...

— Oh ! Taci, fie-ţi milă ! strigă Angelica, astupîndu-şi urechile. Să nu mai vorbeşti niciodată de aceste lucruri. Eu nu-mi mai amintesc nimic. Nu vreau să-mi mai amintesc...

— Trecutul este deci mort pentru voi ?

— Da, trecutul este mort !

— Este cel mai înţelept lucru. N-o să mai vorbesc despre el niciodată. La revedere, doamnă... şi noapte bună !

Angelica, clănţănind din dinţi, trase zăvoarele! Îmbrăcată numai cu un capot peste cămaşa de noapte, îngheţase pînă în măduva oaselor. Frigului i se adăugase emoţia cauzată de revederea lui Desgrez şi de revelaţiile ce i le făcuse. Intră în dormitor şi închise uşa. Bărbatul cu plete blonde era aşezat lîngă sobă, cu braţele în jurul genunchilor slabi. Semăna cu un greiere.

Tînăra femeie se rezemă de uşă. Spuse cu o voce albă :

— Dumneata eşti Poetul Noroaielor ?

El surîse.

— Al noroaielor ? Categoric. Poate ? Poate.

— Dumneata ai scris acele... acele mîrşăvii despre domnişoara de La Vallière ? Nu-i poţi lăsa pe oameni să se iubească în linişte ? Regele şi fata aceasta au făcut tot ce se putea pentru a păstra dragostea lor în secret şi iată că vii dumneata şi dai tot la iveală, şi încă cu ce expresii, Dumnezeule ! Conduita regelui este condamnabilă, categoric. Dar e tînăr, cu un temperament arzător şi a fost căsătorit împotriva voinţei lui, din raţiuni de stat, cu o prinţesă care nu are nici frumuseţe nici inteligenţă.

— Cum îl mai aperi, frumoasa mea ! Oare acest tiran destrăbălat ţi-a subjugat inima ?

— Nu, dar sînt indignată cînd văd murdărit un sentiment atît de adînc omenesc. Şi, în afară de asta, doar e vorba de rege, ce Dumnezeu !

— În lume nu există nimic omenesc sau regal. Numai murdărie.

Angelica traversă încăperea şi se sprijini de cealaltă parte a căminului. Se simţea slăbită şi încordată. Poetul ridică ochii spre ea.

— Nu ştiai deci cine sînt ? întrebă el.

— Nimeni nu mi-a spus şi cum aş fi putut eu să ghicesc ? Condeiul dumitale este grosolan şi destrăbălat, iar dumneata... dumneata...

— Ei, eu ? Hai, zi mai departe !

— ...dumneata mi-ai părut bun şi vesel.

— Sînt bun cu micile cerşetoare care plîng în somn, refugiate pe şlepurile cu fîn. Şi sînt necruţător şi grosolan cu cei mari şi puternici.

Angelica suspină. Nu reuşea să se încălzească. Îi arătă uşa cu o mişcare autoritară din cap.

— Acum trebuie să pleci.

— Să plec ?! Să plec acum cînd acel cîine Sorbonne m-aşteaptă să-şi înfigă colţii în pantalonii mei, iar poliţistul acela blestemat îşi pregăteşte lanţurile ?

— Au plecat.

— Nu-i adevărat ! M-aşteaptă în întuneric.

— Îţi jur că nu bănuieşte că eşti aici.

— Cum poţi fi atît de sigură ? Oare nu-i cunoşti destul de bine pe aceşti doi tovarăşi nedespărţiţi, micuţa mea, tocmai tu, care ai făcut parte din banda lui Calembredaine ? Mă faci să rîd, zău!

Ea îi făcu semn să tacă.

— Vezi ? Tu însuţi îi simţi la pîndă, afară, în zăpadă. Şi vrei să plec !

— Da, pleacă !

— Mă goneşti ?

— Te gonesc.

— Şi totuşi, ţie nu ţi-am făcut nimic rău, nu-i aşa ?

— Ba da.

El o privi lung, apoi întinse mîna spre ea:

— Atunci, trebuie să ne împăcăm. Vino !

Şi, cum ea rămînea nemişcată, urmă :

— Amîndoi am fost urmăriți de cîinele acela rău. Ce ne mai rămîne dacă ne supărăm unul pe celălalt ?

Continuă să rămînă cu mîna întinsă.

— Ochii ți-au devenit duri și reci ca niște smaralde. Nu mai au acea strălucire a soarelui reflectat de pîrîul ce șerpuiește pe sub crengi și care păreau să spună : *Iubește-mă, sărută-mă...*

— Pîrîul spune asta ?

— Ochii tăi atunci cînd nu vezi în mine un dușman. Vino !

Ea se supuse dintr-o dată și veni să se așeze lîngă el. Oaspetele își trecu imediat brațul pe după umerii ei.

— Tremuri, micuța mea. Nu mai ai aerul sigur de gazdă ospitalieră. Ceva te-a înfricoșat și ți-a făcut rău. Cîinele ? Polițistul ?

— Și cîinele și polițistul și dumneata, domnule Poet al Noroaielor.

— Vai, sinistră trinitate a Parisului !

— Dumneata, care ești la curent cu totul, știi oare ce făceam înainte de a ajunge printre ai lui Calembredaine ?

El făcu o mutră plictisită și rînji.

— Nu. De cînd te-am regăsit am înțeles aproape complet cum te-ai descurcat și cum ai reușit să intri pe sub pielea lui moș Bourjus. Dar înaintea lui Calembredaine, sincer vorbind, nu știu nimic. Pista se oprește acolo.

— E de preferat.

— Ceea ce mă deranjează este faptul că sînt aproape sigur că acel polițist al diavolului îți cunoaște trecutul.

— Vrei să culegi informații ?

— Informaţii ! Adesea ne lipsim de ele, şi eu şi el.

— În fond, voi amîndoi vă asemănaţi.

— Un pic. Dar există şi o mare diferenţă între noi.

— Care ?

— Aceea că eu nu-l pot omorî, în timp ce el mă poate duce la pierzanie. Dacă în seara asta nu mi-ai fi deschis uşa, ajungeam sigur la Châtelet [1] prin grija lui. M-aş fi lungit cu cîteva degete datorită şevaletului [2] meşterului Aubin şi mîine, în zori, m-aş fi legănat la capătul unei frînghii.

— Şi de ce spui că, în ce te priveşte, nu poţi să-l omori ?

— Pentru că nu ştiu să omor. Vederea sîngelui mă face să leşin.

Ea începu să rîdă în faţa mutrei lui dezgustate. Mîna uscată şi nervoasă a poetului se aşeză pe gîtul ei.

— Cînd rîzi, semeni cu o porumbiţă.

Se aplecă spre faţa ei şi zîmbi. În acest zîmbet tandru şi ironic în acelaşi timp Angelica văzu gaura întunecată cauzată de cleştele lui Mathieu şi îi veni să-l plîngă şi să-l iubească pe bărbatul acesta atît de ciudat, căruia odinioară îi jurase moartea.

— Foarte bine, murmură el, nu-ţi mai este frică. Totul se îndepărtează... Nu mai există decît zăpada de afară şi noi doi, care stăm aici, la căldură... Nu mi se întîmplă prea des să fiu găzduit într-o casă cu o reputaţie aşa de bună. Nu ai nimic pe dedesubt ?... Da, o simt. Nu te mişca, iubita mea... Nu mai spune nimic...

---

[1] **Châtelet** — fortăreaţă situată pe malul stîng al Senei, care în secolul XVII servea de închisoare.

[2] şevalet — vechi instrument de tortură.

Mîna lui alunecă, îi deschise capodul pentru a urmări curba umărului, alunecă mai jos. Rîse cînd Angelica tresări.

— Iată mugurii de primăvară. Şi totuşi e încă iarnă !...

Îl luă lacom în stăpînire gura. Apoi se întinse în fața focului și, cu gingășie, o trase lîngă el.

*

* *

Poetul își pusese deja pălăria cu boruri mari şi mantaua jerpelită. Prin perdeaua deasă de ninsoare se vedeau zorile, iar pe strada troienită și tăcută, un vînzător de rachiu, înfofolit, se poticnea ca un urs. Angelica îl strigă. Omul se opri și le servi la amîndoi, chiar pe prag, un păhăruț de alcool. Cînd omulețul se îndepărtă, ei își zîmbiră.

— Unde te duci, acum ?

— Să aduc la cunoştința Parisului un nou scandal. În noaptea asta domnul de Brienne și-a prins nevasta cu un ibovnic. Unul nou-nouţ !

— În noaptea asta ? Cum poţi să ştii aşa ceva ?

— Eu ştiu totul. Adio, frumoasa mea.

Ea îl reţinu o clipă, prinzîndu-l de pulpana pelerinei.

— Întoarce-te, murmură ea. Te aștept...

*

* *

Şi el se întoarse. Venea seara, bătea încet în fereastră, după un semnal convenit şi ea îi deschidea fără zgomot. Și în odaia micuță dar plăcută, în care ardea totdeauna un foc vesel, alături de acest tovarăş rînd pe rînd vorbăreț, caustic şi amorezat, ea uita munca grea și istovitoare din timpul zilei.

El îi povestea scandalurile de la curte şi din oraş şi asta o amuza, pentru că ea cunoştea majoritatea persoanelor despre care îi povestea.

— Sînt sărac lipit, dar toată această frică a oamenilor care se tem de mine mă face să mă simt bogat.

Dar nu dădea nici o atenţie banilor. În zadar încercase Angelica să-l îmbrace mai decent. După o masă bună pe care o accepta fără să schiţeze măcar gestul de a-şi desface băierile pungii, dispărea şi cîte opt zile şi cînd se ivea din nou palid, slab, înfometat, dar surîzător. Ea îl întreba în zadar, de ce, dat fiind că el se înţelegea aşa de bine cu bandele de răufăcători din Paris, nu-i întovărăşea uneori la chefuri ? Nu fusese văzut niciodată la turnul Nesle. Totuşi, era un personaj important cu un loc rezervat în lumea de pe Pont-Neuf. Iar cu toate secretele pe care le deţinea ar fi putut şantaja pe mulţi.

— E mai amuzant să-i faci să plîngă şi să scrîşnească din dinţi, spunea el.

Nu accepta ajutor decît din mîna femeilor pe care le iubea. O florăreasă, o prostituată, o servitoare, după ce se lăsaseră iubite de el, aveau dreptul să-l răsfeţe puţin. Ele îi ziceau : «Mănîncă, micuţule», şi îl priveau înduioşate cum înfulecă.

Apoi îşi lua din nou zborul. Iar Angelica, la fel cu florăreasa, prostituata sau servitoarea, încerca uneori să-l reţină. Întinsă în patul cald, alături de acest corp lung şi uscat, a cărui îmbrăţişare era atît de uşoară dar atît de pasionată, îi înconjura gîtul cu braţele şi îl trăgea mai aproape de trupul ei, cu speranţa nemărturisită că de data asta el avea să rămînă.

Dar el deschidea ochii şi observa lumina zorilor dincolo de ochiurile ferestrei. Imediat sărea din pat şi se îmbrăca în grabă. De fapt, nu putea sta locului. Era posedat de o manie destul de rară la acea vreme şi care, în toate timpurile, s-a plătit scump : mania libertăţii.

4

Uneori avea dreptate să fugă astfel. Adesea, atunci cînd Angelica, cu fereastra deschisă, îşi termina toaleta, o umbră neagră se profila în spatele grilajului.

— Aţi început să faceţi vizite foarte de dimineaţă, domnule poliţist.

— Nu am venit în vizită, doamnă. Caut un pamfletar.

— Şi credeţi că îl puteţi găsi prin partea locului ? întreba Angelica cu dezinvoltură, aruncîndu-şi pelerina pe umeri pentru a se duce la taverna Masca Roşie.

— Cine ştie ? răspundea invariabil Desgrez.

Ea ieşea, iar poliţistul o întovărăşea de-a lungul străzilor înzăpezite. Sorbonne zburda în faţa lor. Aceste dimineţi îi aminteau Angelicăi de vremea cînd, tot aşa, merseseră amîndoi unul lîngă altul prin Paris. Într-o zi, Desgrez o dusese la baia de abur a meşterului Georges. Altă dată, banditul Calembredaine le apăruse în faţă pe neaşteptate, îngrozind-o.

Acum se regăsiseră şi fiecare îşi ţinea pentru el partea întunecată a ultimilor ani. Angelica nu se simţea ruşinată că el o găsise servind la mese într-o tavernă. El urmărise prea de aproape destrămarea averii ei pentru a nu înţelege acum nevoia care o împinsese să muncească din greu, umil, cu propriile ei mîini. Iar ea înţelegea că el n-o dispreţuia pentru asta. Putea deci să ascundă în cel mai tainic ungher al minţii amintirea vieţii ei alături de Calembredaine. Anii trecuseră şi Calembredaine nu mai apăruse. Angelica spera în inima ei că reuşise să scape şi să se ascundă la ţară. Sau poate se întovărăşise cu banditii de drumul mare? Poate căzuse în mîinile unuia care recruta soldaţi...

În orice caz, instinctul îi spunea că n-avea să-l mai vadă niciodată. Putea deci să meargă pe stradă cu capul sus. Bărbatul care mergea acum alături de ea, cu pasul lui simplu, obişnuit cu tăcerea, nu bănuia nimic. Şi el se schimbase. Vorbea mai puţin, iar veselia de altădată făcuse loc unei ironii muşcătoare şi de temut. În spatele celor mai simple cuvinte se ascundea adesea o ameninţare abia ghicită. Dar Angelica avea impresia că Desgrez nu i-ar fi putut face niciodată vreun rău. Părea de asemenea mai puţin sărac. Avea cizme frumoase şi de multe ori purta perucă. Ajungînd în faţa tavernei, poliţistul o salută ceremonios şi îşi continuă drumul.

Angelica admira deasupra uşii, firma frumoasă în culori vii pe care i-o pictase fratele ei Gontran. Tabloul înfăţişa o femeie îmbrăcată într-o mantie în carouri, din satin întunecat. Ochii verzi sclipeau în spatele unei măşti roşii. În jurul ei, pictorul schiţase strada din mahalaua Valea Plîngerii cu siluetele bizare ale caselor ei vechi, cu acoperişuri cu

cîte două ţuguiuri înălţate spre un cer înstelat şi cu focurile vesele ale ospătăriilor tihnite şi îmbietoare.

Strigătorul de vinuri, matinal ca de obicei, ieşea din han cu ulciorul în mînă, făcînd zgomotos reclama pentru care era plătit :

— Veniţi să luaţi vin curat şi sănătos ! răcnea el din răsputeri. Grăbiţi-vă, gospodine harnice ! Un vinişor bun pentru bărbaţii voştri, să vi-i stîrnească la plăcutele fapte !...

Viaţa îşi relua cursul în sunetul clopotelor. Iar seara, Angelica îşi rînduia în fişicuri scuzii sclipitori. După ce îi număra, îi punea în nişte săculeţi care la rîndul lor îşi luau locul într-un cufăr cu încuietori speciale, pe care moş Bourjus îl cumpărase la insistenţele ei.

Din cînd în cînd Audiger îşi făcea apariţia şi îşi reînnoia cererea în căsătorie. Angelica nu renunţase la proiectele ei cu ciocolata, aşa că, îl primea surîzînd.

— Ce se mai aude cu patentul dumitale ?

— În cîteva zile e gata !

Angelica sfîrşi prin a-i spune într-o bună zi.

— Cred că n-o să ai *niciodată* acest patent !

— Serios, doamnă prezicătoare ? Şi pentru ce, mă rog ?

— Pentru că te-ai sprijinit numai pe seniorul de Guiche, ginerele domnului Séguier. Şi cred că ai auzit şi dumneata că menajul domnului de Guiche a ajuns un adevărat iad şi că domnul Séguier îşi susţine fiica, cum e firesc. Pentru că ai lăsat patentul să zacă atîta, o să vezi cum cancelarul va folosi această ocazie, între multe altele, ca să-i joace un renghi ginerelui. Şi nu va scăpa ocazia, te asigur.

Știe aceste amănunte de la poet. Dar Audiger, jignit, țipa sus și tare că înregistrarea patentului lui era pe drumul cel bun. Ca dovadă, începuse deja să construiască viitorul local pe strada Saint-Honoré. Vizitînd șantierul, Angelica constată că majordomul îi urmase sugestiile. Peste tot erau oglinzi și lambriuri aurite.

— Cred că această noutate va atrage oamenii dornici de ceva deosebit, îi explică Audiger, uitînd cu totul că fusese ideea ei. Pentru a lansa un produs nou trebuie creată și o atmosferă nouă, nu crezi ?

— Și te-ai asigurat că vei avea ce vinde aici ?

— Oho ! Asta să fie grija ! Să mă văd eu cu patentul în buzunar, că restul are să vină de la sine!

Angelica lăsă jos pana și reciti cu satisfacție cifrele care arătau că afacerile mergeau din plin.

Tocmai se întorsese de la Masca Roșie unde fusese de față la sosirea zgomotoasă a unei bande de tineri seniori cu gulere din dantelă de Genova și manșete bogate care stăteau mărturie asupra solvabilității lor. Erau mascați, ceea ce constituia o dovadă în plus pentru rangul lor înalt. Unele persoane de la curte preferau să-și păstreze incognito-ul atunci cînd mergeau să uite prin taverne servituțile etichetei de la curte.

Tînăra femeie, așa cu se întîmpla frecvent de o vreme încoace, lăsase pe seama lui moș Bourjus, a lui David și a ucenicilor grija de a primi acești clienți simandicoși. Acum, că reputația casei era

făcută și David învățase de minune să pregătească specialitățile culinare care făcuseră faima casei, Angelica renunțase să mai servească la mese și consacra mai mult timp aprovizionării și daraverilor financiare ale ospătăriei.

Acestea se petreceau pe la sfîrşitul anului 1664. Pe nesimțite, situația evoluase în așa chip încît dacă ar fi spus cineva cu trei ani mai devreme cum vor sta lucrurile acum, toată strada ar fi izbucnit în hohote de rîs. E drept că încă nu cumpărase ospătăria de la moş Bourjus, așa cum de fapt era intenția ei secretă, dar Angelica devenise adevărata patroană. Grataragiul rămînea proprietarul, dar ea era cea care își asuma toate cheltuielile și care își crescuse, proporțional, partea ei din beneficii. E adevărat că moş Bourjus cîştiga ceva mai puțin, dar asta nu părea să-l deranjeze deloc. Dimpotrivă, era fericit că scăpase de toată bătaia de cap și putea acum să trăiască îndestulat în propriul lui han, cîștigînd și ceva în plus pentru zilele bătrîneții. Angelica putea să strîngă cîți bani dorea. Ceea ce dorea moș Bourjus era să o vadă locuind în continuare la han. iar el să-și ducă restul zilelor în tihnă, sub aripa ei ocrotitoare. Adesea, vorbind de Angelica, spunea *fiică-mea* cu atîta convingere încît mulți dintre clienții de la *Masca Roșie* erau convinși de rudenia lor. Ușor melancolic și foarte convins că nu va mai trăi mult, bătrînul povestea în dreapta şi-n stînga despre testamentul pe care il făcuse și care, deși nu uita de interesele propriului său nepot, o avantaja foarte mult pe Angelica. De altfel, David nu se simțea nici el frustrat de deciziile luate de unchiul lui cu privire la femeia care continua să fie idolul visurilor sale.

David se făcuse între timp un băiat frumos. Era conștient de acest lucru și din această cauză spera că, într-o zi, ființa pe care o adora va deveni iubita lui. Angelica observa progresele făcute de David în arta seducției și le măsura după propriile ei reacții. Stîngăciile de adolescent, care altă dată o sîcîiau atîta, lăsaseră acum locul unor priviri tăcute și grăitoare care îi provocau o plăcere nelămurită. Ea continua să-l trateze cu duritate, mereu nemulțumită, ca pe un frate mai mic, dar în cuvintele pe care i le spunea își reproșa uneori o anumită cochetărie. Rîsetele și glumele pe care le schimbau amîndoi în bucătărie cînd pregăteau bucatele conțineau uneori acea provocare netă ce apare între un bărbat și o femeie care, atrași unul de altul, ascund în spatele unor cuvinte chemări mult mai puțin inocente decît s-ar părea.

Angelica sfîrși prin a se întreba cu ironie pentru ea însăși dacă nu va ceda într-o zi, pentru a se distra, acestei pasiuni tumultoase și proaspete. În plus, avea nevoie de David, care era unul din pilonii pe care se baza succesul afacerilor ei viitoare. De exemplu, cînd ea avea să cumpere două sau trei prăvălii în tîrgul din Saint-Germain, David avea fie fără îndoială cel care care se va ocupa de lansare și de publicitate. Celălalt stîlp al afacerii era Audiger, responsabil cu perspectivele ciocolatei și ale limonadei. Și cu Audiger trebuia să ajungă la o înțelegere. Va trebui să nu-l descurajeze pe acest amorez mai grav și mai matur a cărui rezervă, accentuîndu-se, nu putea să semnifice decît un sentiment din ce în ce mai profund și mai trainic. De Audiger nu putea să scape cu cîteva cuvinte sau priviri amăgitoare. David, pentru o noapte în care ea i-ar acorda dreptul de a-i atinge pe îndelete

«corpul său divin», ar fi rămas, fără îndoială, înlănţuit pentru totdeauna. În ce-l privea pe Audiger, Angelica se temea puţin de tenacitatea bărbatului în toată puterea cuvîntului, care a depăşit vîrsta capriciilor fără s-o fi trăit vreodată pe cea a pasiunilor. Acest burghez calm, domestic fără să fie vulgar, militar prin însăşi firea naţiei lui, sincer, curajos şi prudent aşa cum alţii sînt blonzi sau bruneţi, nu se va lăsa plătit cu şiretlicuri.

Angelica scutură nisipul de pe foaia pe care făcuse socotelile şi rîse indulgent.

— Iată-mă prinsă între cei trei bucătari plini de iubire la adresa mea, fiecare din motive diferite ! Îmi vine să cred că de vină este profesia lor comună... Căldura din bucătărie le topeşte inima precum curcanilor grăsimea.

Javotte intră să o ajute la dezbrăcat şi să-i perie părul.

— Ce se aude ? întrebă Angelica.

— Nu ştiu. Parcă ar fi un şobolan care rîcîie la uşă de cîteva clipe.

Zgomotul se accentua, aşa că, Angelica trecu în anticameră şi constată că rîcîitul nu venea de la partea de jos a uşii ci de la micul ghişeu aflat la jumătatea acesteia. Deschise oblonul şi scoase un strigăt de repulsie pentru că o mînă mică şi neagră se strecură imediat printre zăbrele întinzîndu-se deznădăjduită spre ea...

— E Piccolo ! strigă Javotte.

Angelica trase zăvoarele, deschise uşa şi maimuţa năvăli în braţele ei.

— Ce s-o fi întîmplat ? Niciodată n-a venit singură pînă aici. S-ar zice că... şi-a rupt lanţul.

Intrigată duse maimuţa în dormitor şi o aşeză pe masă.

— Ia te uită ! exclamă servitoarea, rîzînd. În ce hal e ! Părul e roşu şi ud. Cred că a căzut în vin.

Într-adevăr, Angelica, mîngîindu-l pe Piccolo, observă şi ea că avea degetele lipicioase şi înroşite.

Duse mîna la nas şi încremeni de oroare.

— Nu e vin, spuse ea cutremurîndu-se, e sînge!

— E rănită ?

Dezbrăcă maimuţa de hăinuţele umede de sînge.

Animalul nu avea nici urmă de rană deşi tremura din tot corpul.

— Ce ai, Piccolo ? făcu Angelica cu vocea pe jumătate... Ce s-a întîmplat, micul meu prieten ? Ia spune tu drept, hai !...

Maimuţa o privi cu ochii ei vioi şi dilataţi. Subit, făcu un salt în spate, înşfăcă o cutie de ceară pentru sigilii şi începu să păşească cu gravitate, scuturînd cutia în toate părţile.

— Aha ! Şmecherul ! strigă Javotte, pufnind în rîs. Întîi ne înspăimîntă şi apoi se-apucă să-l imite pe Linot cu coşul lui de plăcinte. Nu credeţi că e remarcabil, doamnă ? Exact cum face Linot cînd îşi prezintă, grav şi delicat, coşul.

Dar animalul, după ce făcu înconjurul mesei imitînd silueta micului negustor de plăcinte, păru din nou neliniştit. Se răsucea, privea în jur, se dădea înapoi. Botul i se încreţea de durere, dar şi de frică. Îşi ridică faţa întîi la stînga, apoi la dreapta ca şi cînd implora un personaj invizibil. În sfîrşit păru că se zbate, se luptă. Aruncă furios cutia pe care o ţinea în braţe, îşi crispă ambele mîini pe abdomen şi căzu pe spate cu un strigăt ascuţit.

— Dar ce are ? Ce are ? bolborosi Javotte, înfricoșată. E bolnav ! a înnebunit, Dumnezeule !

Angelica urmărise cu atenție demonstrația maimuțoiului și fu convinsă că aici se ascundeau alte tîlcuri. Se îndreptă iute spre dulap, scoase pelerina și masca roșie și și le puse la iuțeală.

— Cred că i s-a întîmplat o nenorocire lui Linot, spuse ea cu o voce inexpresivă ; trebuie să mă duc la tavernă.

— Merg și eu cu dumneavoastră, doamnă.

— Dacă vrei. Ia felinarul. Mai întîi du maimuța la Barbe la etaj, și spune-i s-o spele, s-o usuce pînă se încălzește și să-i dea lapte.

Presentimentul unei drame o copleșea. Cu toate cuvintele încurajatoare spuse de Javotte pe drumul spre tavernă, era convinsă că maimuța asistase la o scenă teribilă. Realitatea însă depășea cu mult cele mai rele temeri.

Abia ajunse la cheiul tăbăcarilor că cineva care venea în goana mare aproape că o dădu grămadă. Era Flipot, îngrozit și cu priviri rătăcite.

Îl prinse de umeri și îl scutură ca să-l facă să-și vină în fire.

— Veneam să te caut, marchiză a Îngerilor, bolborosi puștiul. L-au... l-au omorît pe Linot !

— Cine ?

— Ei... bărbații aceia, clienții.

— Pentru ce ? Ce s-a întîmplat ?

Bietul ucenic își înghiți saliva și spuse precipitat ca și cînd recita o lecție învățată pe dinafară.

— Linot era pe stradă cu coșul lui de plăcinte și cînta :

«Plăcințele ! Plăcințele ! Cine cheamă plăcintarul ?...» Cînta ca în fiecare seară. Unul din clienții noștri, îi știți, unul din seniorii mascați, cu guler

de dantelă, a zis : „Iată o voce frumoasă. Cred că am chef de plăcinte. Să mi se aducă negustorul". Linot a venit. Atunci seniorul mascat a zis :

— Pe sfîntul Denis, iată ce puşti mai frumos chiar decît vocea lui. L-a luat pe Linot pe genunchi şi s-a apucat să-l sărute. Au venit şi ceilalţi şi au vrut să-l sărute şi ei... Toţi erau beţi criţă... Linot şi-a lăsat coşul şi a început să strige şi să-i lovească cu picioarele. Unul dintre seniori şi-a scos sabia şi i-a vîrît-o în burtă. Un alt senior a scos şi el sabia şi i-a vîrît-o şi el în burtă. Linot a căzut şi am văzut... aoleu, doamnă, uite-aşa i se împrăştiaseră măruntaiele pe jos !...

— Şi moş Bourjus n-a zis nimic ?

— Ba da, dar l-au jugănit !

— Ce ? Ce-ai spus ? Pe cine ?

— Pe moş Bourjus al nostru !

— Ai înnebunit !

— Nu, nu eu ! Eu ştiu ce zic, ăia, ăia de-acolo, ăia-s nebuni, mai mult ca sigur ! Cînd meşterul l-a auzit pe Linot ţipînd, a venit de la bucătărie şi le-a spus foarte politicos :

«Nobili seniori ! Staţi puţin ! Nobili seniori !» Dar au tăbărît şi pe el. Rîdeau şi îl burduşeau, strigîndu-i :

«Butoi de osînză ! Putină de grăsime !» Vă zic drept, chiar şi eu începusem să mă distrez. Şi apoi, unul dintre ei a zis : «Ia staţi aşa, că pe ghiujul ăsta bătrîn îl recunosc, e fostul patron de la *Cocoşul Ţanţoş* !»

Pe urmă altul cică «Nu prea ai aerul ţanţoş, tataie, cum şade bine unui cocoş, aşa că ia să facem noi din tine un clapon». A luat cuţitul mare de carne, au tăbărît cu toţii pe meşter şi iac-aşa i-a retezat mădularul, harst !

Puştiul termină povestirea cu un gest energic care nu lăsa nici o îndoală asupra mutilării îngrozitoare căreia îi căzuse victimă bietul grataragiu.

— Răgea mai dihai ca un măgar, săracul moş Bourjus al nostru ! Acum nu se mai aude, te pomeneşti că o fi murit. David a vrut şi el să-i oprească. L-au lovit cu sabia în cap. Cînd am văzut-o şi p-asta, apoi toţi, şi David, şi eu, şi ucenicii ăialanţii, şi fetele de şervete de mese, şi alde Suzanne, toţi ne-am cărăbănit de nu mai nimeream pe un'să ne luăm valea !

Strada Valea Plîngerii avea un aspect neobişnuit. Mereu animată, mai ales acum, în timpul Carnavalului, forfotea de clienţi ai ospătăriilor care nu mai conteneau să cînte şi să ciocnească paharele. Dar, la capătul ei se vedea o îngrămădeală neobişnuită de siluete albe cu bonete înalte. Grataragiii vecini şi rîndaşii lor, înarmaţi cu vătraie şi ţepe, se agitau în faţa tavernei de la *Masca Roşie.*

— Nu ştim ce să facem ! strigă unul dintre ei către Angelica.

Ticăloşii ăia au blocat uşa cu mesele şi cu canapelele. Au şi un pistol...

— Trebuie să chemăm straja, fraţilor, nu să stăm aşa, ca proştii, îşi dădu unul cu părerea.

— S-a dus David, dar...

Patronul de la *Claponul Jumulit* care era vecin cu *Masca Roşie* spuse coborînd vocea :

— Valeţii s-au întîlnit cu străjerii pe strada Mătăriei.

Le-am spus că nişte clienţi zurbagii fac prăpăd taman acuma la *Masca Roşie,* nişte mari seniori, din anturajul regelui, dar vardistul a zis că nu vrea să se amestece într-o daraveră de-asta, că are copii de crescut. David a fost chiar la Châtelet, dar acolo

cică treaba lui, îl privește, n-are decît să se descurce singur cu clienții, ei nu se bagă...

Din taverna *Masca Roșie* răzbătea un vacarm de nedescris : rîsete stridente, cîntece de bețivi și strigăte atît de sălbatice încît părul de pe creștetul bravilor grataragii li se ridică sub bonetele profesionale.

Ferestrele fuseseră astupate cu bănci și scaune încît nu se distingea nimic din ce se petrecea în interior, dar se auzea bine zgomotul de veselă spartă și, din cînd în cînd, pocnetul sec al unui pistol care probabil își lua ca țintă vazele de cristal fin cu care Angelica împodobise mesele și consola șemineului.

Angelica îl văzu pe David. Fața îi era la fel de albă ca și șorțul, iar fruntea îi era înfășurată într-o cîrpă pe care apăruse o stea însîngerată.

Veni spre ea și completă, bîlbîindu-se, povestirea orgiei înfricoșătoare. Seniorii fuseseră de la început foarte agresivi. Băuseră deja prin alte cabarete. Începuseră prin a răsturna castronul cu supă fierbinte în capul unuia dintre ucenici. Apoi, cu mare greutate, au reușit să-i scoată din bucătărie, unde li se năzărise să tabere pe Suzanne, cu toată urîțenia ei. În sfîrșit, drama lui Linot, a cărui frumusețe le stîrnise pofte împotriva firii...

— Vino, spuse Angelica, prinzîndu-l pe adolescent de braț. Trebuie să văd ce se întîmplă. Intru prin curtea din spate.

Douăzeci de brațe o reținură.

— Ești nebună ?... Ăștia te spintecă numaidecît, fetițo ! Sînt lupi, nu oameni !...

— Poate că putem să-l salvăm pe Linot și pe moș Bourjus...

— Ai răbdare, întîi să se îmbete pînă or cădea sub mese.

— Pînă atunci vor sparge, distruge şi arde tot, toată munca noastră ! strigă Angelica.

Se smulse din mîinile celor care vroiau s-o reţină şi, trăgîndu-l pe David, intră în curte şi apoi în bucătărie. Uşa bucătăriei dădea în sala cea mare şi fusese straşnic zăvorîtă de David cînd fugise cu ceilalţi servitori. Angelica suspină uşurată. Cel puţin proviziile importante nu căzuseră pradă furiei distrugătoare a tinerilor seniori. Ajutată de David, împinse masa lîngă perete, se căţără pe ea, pînă la fereastra de sus şi aruncă o privire în interiorul încăperii.

Văzu sala devastată, vesela şi mîncarea împrăştiate pe podele, feţele de masă pătate, paharele sparte. Jambonul şi vînatul fuseseră desprinse din grindă. Printre mesele răsturnate, se împleticeau bărbaţi beţi ale căror cizme striveau şi izbeau. Cîntecele deocheate, înjurăturile şi blestemele lor se auzeau acum distinct.

Cei mai mulţi dintre ei erau grupaţi în jurul uneia dintre mese, în apropierea şemineului. După vocile din ce în ce mai încleioşate se vedea bine că nu mai au mult pînă să cadă sub masă. La lumina flăcărilor din vatră, vederea acestor guri deschise, care urlau de sub măştile negre, avea ceva sinistru. Veştmintele bogate erau pătate de vin, de sos şi de sînge. Angelica încercă să distingă trupurile lui Linot şi a meşterulului Bourjus. Dar lumînările fusese răsturnate şi fundul sălii era în întuneric.

— Care dintre ei l-a lovit primul pe Linot ? întrebă ea în şoaptă.

— Cel mic de statură care stă în colţul mesei, cel cu tunica albastră şi panglici roz. Se părea că el dădea tonul în toate şi-i antrena şi pe ceilalţi.

Chiar în acel moment, cel indicat de David se sculă cu greutate și ridicînd paharul cu o mînă ce tremura, strigă cu o voce de soprană în falset :

— Domnilor, beau în sănătatea lui Asmodeu și Astreei [1], adevărații prinți ai prieteniei.

— Ah, vocea aceasta ! exclamă Angelica fă-cînd un pas înapoi.

Ar fi recunoscut-o dintr-o mie. Această voce continua încă să-i răsune în urechi în timpul coșmarurilor : «Doamnă, vei muri !»

Deci, el era — mereu el. Fusese oare ales de infern pentru a fi demonul care s-o hăituiască neîncetat pe Angelica ?

— El i-a dat prima lovitură de sabie lui Linot ?

— Cred că da, nu mai sînt sigur. Dar și cel înalt, cel cu haina roșie, l-a lovit și el.

Nici acesta nu trebuia să-și mai scoată masca pentru ca Angelica să-l recunoască. Îi știa pe amîndoi. Fratele regelui și cavalerul de Lorena ! Acum era sigură că putea să pună un nume pe fiecare din celelalte fețe mascate !

Subit, unul dintre bețivi începu să arunce jilțurile și taburetele în foc. Un altul apucă o sticlă și, de departe, o aruncă în vatră, unde explodă. O sticlă cu alcool. O flacără enormă țîșni din cămin, atingînd mobilele.

Tăciuni aprinși se rostogoliră pe dalele podelei. Angelica sări din postul ei de observație.

— Vor să dea foc casei ! Trebuie opriți !

Dar David o prinse în brațele lui nervoase.

---

[1] **Asmodeu** — demon biblic al plăcerilor vinovate. Astreea — zeiță din mitologia elină, veghind la puritatea morală a pămîntenilor.

— Nu vă duceţi nicăieri. Ăştia vă omoară !

Cîteva clipe se luptară unul cu altul. Cu forţele înzecite de furie şi de frica focului, Angelica reuşi să se elibereze. Îşi puse masca deşi nu-i mai păsa dacă va fi recunoscută. Foarte hotărîtă, trase zăvoarele şi deschise, cu zgomot, uşa bucătăriei.

Apariţia acestei femei, înfăşurată în pelerina ei neagră şi, lucru curios, cu faţa acoperită de o mască roşie, produse un moment de stupoare printre cheflii.

Cîntecele şi strigătele încetară.

— Domnilor, spuse Angelica cu o voce puternică, v-aţi pierdut minţile ? Nu vă temeţi de mînia regelui, cînd va afla despre crimele voastre ?...

După liniştea de mormînt care urmă acestor cuvinte, Angelica înţelesese că folosise singurul cuvînt — regele ! — capabil să pătrundă în creierele înecate în alcool şi să aprindă o scînteie de raţiune. Profitînd de avantajul creat, înaintă cu curaj. Intenţiona să ajungă la şemineu, să scoată mobilele şi să reducă astfel intensitatea focului care ameninţa să cuprindă restul încăperii. Atunci observă, sub masă, corpul mutilat îngrozitor al meşterului Bourjus. Alături zăcea Linot — doar un copil — cu pîntecele spintecat, cu faţa albă ca zăpada, calmă ca a unui înger ce părea că doarme. Sîngele celor două victime se amesteca cu şiroaiele de vin ce se scurgeau din sticlele sparte.

O secundă rămase paralizată în faţa acestui spectacol îngrozitor. Şi ca orice îmblînzitor care, cuprins de panică, îşi părăseşte din ochi felinele, pierdu şi ea controlul asupra haitei. Acea secundă de ezitare a fost suficientă pentru a declanşa, din nou, furtuna.

— O femeie ! O femeie !

— Tocmai ce ne trebuia !

O mînă brutală se abătu pe ceafa Angelicăi. Primi o lovitură violentă în tîmplă. Totul i se întunecă în fața ochilor. Era pe punctul de a-şi pierde cunoştinţa. Nu mai ştia unde se află. Undeva, o voce de femeie scotea un strigăt ascuţit şi continuu... Îşi dădu seama că ea era de fapt cea care ţipa. Era întinsă pe masă şi măştile negre se aplecau deasupra ei în hohote de rîs. Braţele şi gleznele îi erau ţinute de mîini puternice. Fustele îi fură ridicate cu gesturi violente.

— Al cui e rîndu ? Cine o vrea pe tîrfa asta ?

Din adîncul coşmarului care o înghiţea, Angelica ţipa în culmea deznădejdii şi a terorii. Un corp se prăvăli peste ea şi o gură se lipi de a ei. Apoi, nu mai urmă decît o linişte bruscă, atît de profundă încît Angelica crezu mai întîi că într-adevăr leşinase. Totuşi, nu era aşa. Călăii ei tăcuseră şi împietriseră. Privirile lor tulburi şi înfricoşate se uitau spre podea, la un obiect, pe care Angelica nu-l vedea.

Cel care, cu o secundă în urmă, se căţărase pe masă şi se pregătea s-o violeze se îndepărtase rapid. Simţindu-şi braţele şi picioarele libere, Angelica se ridică şi îşi trase la loc fustele. Nu înţelegea. Parcă o baghetă magică i-ar fi pietrificat subit pe scelerați.

Cu gesturi greoaie, se lăsă să alunece de pe masă Atunci îl văzu pe Sorbonne, care îl răsturnase pe bărbatul scund cu tunică albastră şi îl înşfăcă de gît.

Cîinele intrase prin uşa bucătăriei şi lovise iute ca fulgerul. Unul dintre libertini bolborosi :

— Cheamă-ţi cîinele... Unde... unde e pistolul?

— Nu mişcă nimeni, ordonă Angelica. Dacă cineva face cea mai mică mişcare, dau ordin cîinelui să-l gîtuie pe fratele regelui !

Genunchii îi tremurau, dar vocea îi era clară şi tăioasă.

— Domnilor, nu mişcaţi, repetă ea, altfel voi *toţi* veţi fi răspunzători de această moarte în faţa regelui. Apoi, foarte calmă, făcu cîţiva paşi. Privi la Sorbonne. Acesta îşi ţinea victima aşa cum îl învăţase Desgrez. Un singur cuvînt şi fălcile puternice ar fi sfărîmat oasele, curmînd viaţa. Monsieur d'Orleans scotea sunete neinteligibile, iar faţa îi devenise violacee din cauza sufocării.

— *Warte* [1], spuse încet Angelica.

Sorbonne dădu uşor din coadă pentru a arăta că înţelesese şi că aştepta ordinele. În jurul lor, autorii orgiei rămîneau imobili, în atitudinea în care îi surprinsese apariţia dulăului. Erau cu toţii prea beţi pentru a încerca să înţeleagă ce se întîmplă. Vedeau doar că Monsieur, fratele regelui, era pe punctul de a fi beregăţit şi asta era suficient pentru a-i îngrozi.

Angelica, fără a-i pierde din ochi, deschise unul din sertarele mesei, luă un cuţit şi se apropie de bărbatul cu pantalon roşu, care se afla cel mai aproape de ea.

Văzînd-o ridicînd cuţitul, acesta făcu un gest de recul.

— Nu te mişca ! spuse Angelica pe un ton ce nu admitea replică. Nu vreau să te omor. Vreau doar să ştiu cu cine seamănă un asasin în dantele ! Şi cu un gest prompt, ea tăie bareta care susţinea masca cavalerului de Lorraine. Cînd privi această

[1] **Warte** — aşteaptă (germ.).

față frumoasă, consumată de vicii și pe care o cunoștea prea bine pentru că o văzuse aplecată deasupra ei, la Louvre, într-o noapte pe care n-o va uita niciodată, se îndreptă spre ceilalți.

Buimaci, ajunşi în ultimul grad de beție, ei se lăsară demascaţi şi ea îi recunoscu pe toţi : Brienne, marchizul d'Olone, frumosul de Guiche, fratele lui Louvignys şi pe acela care, cînd ea îl demască, făcu o strîmbătură ironică şi murmură :

— Masca neagră în schimbul măştii roșii.

Nu era altul decît Peguilin de Lauzun. Îi recunoscu de asemeni pe Saint-Thierry şi pe Frontenac. Un senior elegant, întins pe podea într-o baltă de vin și vomă, sforăia. Stomacul Angelicăi se strînse de ură cînd îl recunoscu pe marchizul de Vardes.

Ah, frumoșii seniori ai regelui ! Cîndva le admirase penajul strălucitor, dar stăpîna de la *Masca Roșie* nu putea să le vadă acum decît sufletul lor putred !

Trei dintre ei îi erau necunoscuţi. Ultimul, totuși, îi trezea o amintire dar atît de vagă încît n-o putea preciza.

Era un tînăr înalt, care purta o perucă splendidă de un blond auriu. Mai puțin blocat decît ceilalți, se sprijinea de una din coloanele sălii și părea preocupat de a-şi studia unghiile. Cînd Angelica se apropie de el, nu aşteptă ca ea să-i taie cordonul măștii ci și-o scoase el însuși cu un gest grațios și nepăsător. Ochii lui de un albastru transparent aveau o expresie îngheţată şi dispreţuitoare. Ea fu tulburată. Tensiunea nervoasă care o susținuse se nărui dintr-o dată ; o oboseală imensă o cuprinse. Transpiraţia îi muia tîmplele pentru că, în sală, căldura devenise insuportabilă.

Reveni lîngă dog şi-l prinse de zgardă pentru a-l face să-şi lase prada. Sperase că Desgrez îşi va urma cîinele, dar ea se regăsea singură şi abandonată printre aceste fantome periculoase. Unica prezenţă reală era Sorbonne.

— Ridicaţi-vă, domnule, spuse cu o voce obosită. Şi voi toţi, plecaţi acum. Aţi făcut destul rău.

Clătinîndu-se, ţinînd cu o mînă măştile şi cu cealaltă susţinînd trupurile inerte ale marchizului de Verdes şi a fratelui regeui, curtenii se strecurară în stradă. Trebuiră să se apere cu săbiile împotriva hangiilor şi calfelor, care se înarmaseră cu vătraie şi reteveie şi îi urmăriră urlînd de revoltă şi de furie neputincioasă.

Sorbonne mirosea sîngele şi mîrîia, dezvelindu-şi colţii ascuţiţi. Angelica trase spre ea corpul uşor al micului negustor de plăcinţele şi îi mîngîie fruntea pură şi îngheţată.

— Linot ! Linot ! Micuţul meu dulce... sărman copil al mizeriei.

Un strigăt venit de afară o smulse din deznădejdea ei.

— Foc ! Săriţi, oameni buni ! Foooc ! ! !

Focul din şemineu izbucnise cu violenţă şi aprinsese hornul, cuprinzînd acoperişul. Resturi fumegînde se prăbuşeau deja în vatră iar fumul gros năpădea sala, făcînd atmosfera de nerespirat.

Angelica îl luă pe Linot în braţe şi ieşi afară. Strada era luminată ca ziua. Clienţi şi hangii îşi arătau unii altora flăcările care mistuiau acoperişul fostulu han. Jerbe de scîntei zburau spre acoperişurile învecinate, îngrozind lumea cu spectrul unui incendiu pustiitor. Toţi alergară spre fluviu pentru a organiza un lanţ de găleţi. Focul cuprinsese

acum și etajul. Iuți ca furnicile, începură să arunce apă de la etajele celor două case vecine, pentru că scara de la „Masca Roșie" se năruise.

Angelica, urmată de David, voise să se întoarcă în sală ca să scoată și trupul bietului moș Bourjus. Amîndoi se văzură însă nevoiți să dea înapoi, sufocați de fum. Atunci pătrunseră prin curtea din spate în bucătărie și scoaseră afară, claie peste grămadă, tot ce găsiră.

În sfîrșit, sosiră capucinii. Mulțimea îi primi cu aclamații, fiindcă îi iubea pe acești călugări care își asumaseră obligația de a interveni în caz de incendiu și sfîrșiseră prin a reprezenta singurul corp de pompieri ai orașului. Aduceau cu ei scări și căngi de fier precum și un fel de seringi uriașe din plumb prin care aruncau la distanță jeturi puternice de apă.

Ajunși la locul sinistrului, își suflecară mînecile sutanelor de dimie și fără să ia în seamă cioturile aprinse ce le cădeau pe cap, dispărură în casele învecinate. Îi văzură apărînd pe acoperișuri și începînd să demoleze totul în jur cu ajutorul căngilor. Datorită intervenției lor energice, casa în flăcări fu repede izolată și, cum vîntul nu sufla, incendiul nu se extinse în restul cartierului. Toată lumea se temuse de unul din acele incendii grozave căruia Parisul, cu aglomerația lui de case vechi din lemn îi cădea victimă de două sau trei ori într-un secol.

O spărtură largă, acoperită cu resturi fumegînde și cenușă, se formase în locul unde pînă ieri se aflase primitoarea și vesela tavernă de la *Masca Roșie*. Dar focul fusese stins.

Angelica, cu obrajii înnegriţi de fum, contempla ruina tuturor speranţelor ei. Sorbonne stătea lîngă ea.

— Unde o fi Desgrez ? Ah ! Aş vrea să-l văd pe Desgrez. El ar şti să-mi spună ce să fac, se gîndea ea. Prinse cîinele de zgardă.

— Du-mă la stăpînul tău, spuse.

N-a trebuit să meargă prea departe. La cîţiva metri în umbra unei tinde, distinse pălăria şi pelerina largă a poliţistului. Acesta priza puţin tutun.

— Bună-seara, spuse Desgrez cu vocea lui plăcută. Urîtă noapte, nu-i aşa ?

— Erai aici, la doi paşi ! exclamă Angelica, sufocîndu-se de indignare. Şi n-ai venit !

— De ce aş fi venit ?

— Nu m-ai auzit deci ţipînd ?

— Nu ştiam că sînteţi dumneavoastră, doamnă.

— N-are importanţă. Ţipa o femeie, nu era destul ?

— Nu pot să alerg în ajutorul tuturor femeilor care ţipă, răspunse Desgrez bine dispus. Totuşi, vă asigur, doamnă, că dacă aş fi ştiut că este vorba de dumneavoastră, aş fi venit într-un suflet.

Ea mormăi, ranchiunoasă :

— Mă-ndoiesc !

Desgrez suspină.

— Oare nu mi-am riscat cîndva viaţa şi cariera mea pentru dumneavoastră ? Puteam foarte bine să le risc şi a doua oară. Sînteţi în viaţa mea, doamnă, cum să vă spun... un obicei deplorabil şi mi-e teamă că, în ciuda prudenţei mele înnăscute, voi sfîrşi prin a-mi lăsa pielea.

— Brutele alea m-au ţinut pe masă... Vroiau să mă violeze.

Privirea sarcastică a lui Desgrez o studie pe Angelica.

— Doar atît ? Puteau să facă mai rău.

Angelica își trecu o mînă pe frunte.

— E-adevărat ! Cred că am simțit un fel de ușurare cînd mi-am dat seama că doar asta doreau... Și apoi, a apărut Sorbonne... la timp !

— Totdeauna am avut încredere în ideile acestui cîine. E mereu plin de inițiativă.

— Dumneata l-ai trimis ?

— Bineînțeles.

Tînăra femeie suspină profund și cu un gest spontan de slăbiciune și de scuză își sprijini obrazul de umărul aspru al tînărului.

— Mulțumesc.

— Trebuie să înțelegeți, reluă Desgrez cu vocea aceea liniștită care în același timp o exaspera dar o și calma, că eu aparțin doar în aparență poliției de stat. În realitate, sînt polițistul regelui. Deci nu-i treaba mea să deranjez escapadele încîntătoare ale nobililor noștri seniori. Să fim serioși, scumpă doamnă, oare n-ai trăit suficient printre ei ca să-ți dai seama din ce lume faci parte ?

Cine nu vrea să fie în pas cu moda ? Beția este un fleac, destrăbălarea împinsă pînă la obscen este un capriciu plăcut, orgia împinsă pînă la crimă este un mod agreabil de petrecere a timpului. Ziua se întrec în reverențe la curte ca orice nobil ; noaptea e rezervată amorului, tripourilor, tavernelor. Nu e asta o existență bine orînduită ? Vă înșelați, sărmană prietenă, dacă vă închipuiți că oamenii aceștia sînt de temut. În realitate, micile lor amuzamente nu sînt deloc periculoase pentru rege. Singurul dușman, cel mai înverșunat dușman al lui este acela care prin cuvintele lui îi poate surpa

puterea şi autoritatea, ziaristul, pamfletarul. În ce mă priveşte, eu pe pamfletari îi caut.

— Ei bine, poţi să porneşti la vînătoare, maestre, spuse Angelica înălţînd capul şi strîngînd din dinţi. Îţi promit că vei avea de lucru.

Îi venise o idee subită. Vru să plece, dar se mai întoarse o dată spre Desgrez :

— Erau treisprezece. La trei din ei nu le cunosc numele. Va trebui ca dumneata să le afli.

Poliţistul îşi scoase pălăria şi se înclină.

— La ordinele dumneavoastră, doamnă, spuse, regăsindu-şi vocea şi surîsul avocatului Desgrez.

Ca şi la prima lor întîlnire, Angelica îl găsi pe Claude Le Petit dormind pe un şlep cu fîn ancorat lîngă Arsenal. Îl trezi şi-i povesti evenimentele nopţii trecute. Toate eforturile ei se spulberaseră într-o singură noapte. Libertinii în dantele îi pustiiseră viaţa din nou, tot aşa cum o armată de învingători pustiesc ţara pe care au cucerit-o

— Trebuie să mă răzbuni, repeta ea cu ochii arzînd de febră. Numai tu mă poţi răzbuna. Numai tu, pentru că tu eşti cel mai mare duşman al lor. Mi-a spus-o Desgrez.

Poetul căsca de-i trosneau maxilarele, frecîndu-şi ochii cîrpiţi de somn.

— Ciudată femeie ! spuse într-un sfîrşit. Mă tutuieşti dintr-odată. De ce ?

Şi o prinse de talie trăgînd-o spre el. Ea se eliberă nerăbdătoare.

— Ascultă mai întîi ce-ţi spun !

— În cinci minute o să mă faci secătură şi ţopîrlan. Nu mai eşti calica amărîtă de altă dată, ci o mare doamnă care văd că dă porunci. Perfect : la ordinele dumneavoastră, marchiză. De altfel,

am înţeles totul. Cu care vrei să încep ? Cu Brienne ? Îmi aduc aminte că i-a făcut curte domnişoarei de La Vallière şi că visa s-o vadă pictată ca Sfînta Fecioară. De atunci, regele abia îl suportă. Ei bine, îl vom pune pe Brienne în sosul Majestăţii Sale ca să-i condimentăm zdravăn masa din seara asta. Sper să-i placă.

Îşi întoarse faţa frumoasă şi palidă spre răsărit unde se vedea apărînd soarele.

— Da, pentru masa din seara asta este foarte posibil. Presele meşterului Gilbert sînt totdeauna gata cînd e vorba de a multiplica scrîşnetele mele împotriva puterii. Ţi-am spus vreodată că fiul meşterului Gilbert a fost cîndva condamnat la galere pentru nu ştiu ce păcat minor ? E un lucru în favoarea noastră, nu-i aşa ?

Şi, scoţînd din buzunar o pană veche de gîscă şi o sticlă cu cerneală, Poetul Noroaielor începu să scrie de zor.

Se făcuse ziuă de-a binelea. Clopotele bisericilor şi mănăstirilor chemau pe credincioşi la rugăciunea de dimineaţă.

Dimineaţa încă nu se sfîrşise cînd regele, părăsind capela unde asistase la slujba religioasă, traversă anticamera unde îl aşteptau prezentatorii de petiţii. Remarcă imediat că podeaua era presărată cu foi albe pe care un valet încurcat încerca să le facă să dispară. Ceva mai încolo, în timp ce cobora scara spre apartamentele regale, Ludovic al XIV-lea întîlni aceeaşi dezordine şi îşi arătă nemulţumirea.

— Ce înseamnă asta ? Plouă aici cu hîrtii cum plouă cu frunze, toamna, pe Aleea Reginei. Vreau să văd una din ele.

Ducele de Créqui, roşu la faţă, interveni :

— Majestate, aceste inepţii nu prezintă nici un interes...

— Aha ! Înţeleg, spuse regele întinzînd nerăbdător mîna. Alte cîteva inepţii ale acelui Poet al Noroaielor de pe Pont-Neuf, care scapă printre degetele tuturor arcaşilor şi vine pînă în propriul meu palat să-şi împrăştie murdăriile chiar sub paşii mei. Daţi-mi una din foi ! E chiar el ! Cînd îl veţi vedea pe domnul locotenent civil şi pe domnul şef al jandarmeriei Parisului, puteţi să le transmiteţi complimentele mele, domnilor...

Ceva mai tîrziu, aşezîndu-se la masă în faţa a trei pui de potîrniche cu struguri, un castron cu peşte, o friptură în sînge garnisită cu castraveţi şi o farfurie cu clătite umplute cu limbă de balenă, Ludovic al XIV-lea îşi puse alături foaia murdară de hîrtie, pe care cerneala imprimeriei încă nu se uscase. Regele era un mare gurmand şi nimic nu-i strica pofta de mîncare. Mîncă şi acum cu aceeaşi plăcere în timp ce citea. Dar cînd termină de citit, în vasta încăpere în care de obicei se purtau discuţii animate şi plăcute între suveran şi favoriţii săi se aşternu o linişte de mormînt.

Pamfletul era scris în acelaşi limbaj direct şi grosolan, ale cărui cuvinte tăiau totuşi ca o lamă şi care, de mai mult de zece ani reprezenta, în ochii întregului Paris, spiritul rebel al oraşului. Erau povestite faptele mărețe ale domnului de Brienne, prim-gentilom al regelui, cel care, nemulţumit că nu reuşise să-i sufle „nimfa cu pete din raze de lună“ unui stăpîn căruia îi datora totul, nemulţumit că înţelegerile cu nevastă-sa alimentau un scandal permanent la curte şi în tot Parisul, azi-noapte făcuse o escapadă într-o tavernă din strada Valea Plîngerii. Acolo, acest tînăr galant şi tovarăşii săi,

după ce l-au batjocorit pe negustorul de plăcinte, l-au străpuns vitejeşte cu săbiile. L-au castrat pe patron care şi murise din această cauză, i-au spart capul nepotului şi au violat-o pe fiica bătrînului şi au încheiat nobila lor distracţie dînd foc localului din care nu mai rămăsese decît un morman de cenuşă.

Cu praf în ochi vor să ne dea, să credem noi
Că-i vorba de niscai nelegiuiţi,
Dar treisprezece-au fost, tot nobili străluciţi,
Cu vitejie făptuind isprăvi de soi.
În fiecare zi vom da un nume, să se ştie
Cine-a făcut cumplita mişelie,
În slujba regelui nevinovaţii sfîrtecînd.
Cine-au fost ei se va afla curînd,
Şi-s nume mari cei ce s-au bucurat
Să spintece ca mari viteji un biet băiat.

— Pe Sfîntul Daniel! spuse regele. Dacă lucrurile sînt adevărate, Brienne merită ştreangul. A auzit careva din voi vorbindu-se de aceste crime, domnilor?

Curtenii din jur bolborosiră încurcaţi că nu ştiau mai nimic despre evenimentele nopţii trecute. Atunci regele, văzînd un tînăr paj care ajuta la servitul mesei, îl întrebă direct :

— Tu, copile, care, trebuie să fii curios ca orice tînăr de vîrsta ta, repetă-mi cuvînt cu cuvînt ce se vorbeşte în dimineaţa aceasta pe Pont-Neuf.

Adolescentul roşi dar, avînd o bună educaţie, răspunse fără să se tulbure prea tare :

— Sire, se spune că tot ce povesteşte Poetul Noroaielor este exact şi că toate s-au petrecut azi-noapte la taverna *Masca Roşie*. Eu însumi veneam împreună cu cîţiva prieteni dintr-o mică escapadă

cînd am văzut flăcările și am alergat la locul incendiului. Dar deja călugării capucini reușiseră să stăvilească focul. Tot cartierul este în picioare.

— Se spune că incendiul a fost provocat de gentilomi ?

— Da, dar nu se cunoaște numele lor, pentru că erau mascați.

— Ce mai știi ?

Ochii regelui se fixară în cei ai pajului. Acesta, ca un adevărat curtean, tremura la gîndul de a pronunța un cuvînt care să-i ruineze viitorul. Dar, dînd ascultare acestei priviri poruncitoare, plecă capul și murmură :

— Sire, am văzut corpul micuțului negustor de plăcințele. Era mort și avea burta spintecată. O femeie îl scosese din foc și îl strîngea în brațe. L-am văzut și pe nepotul patronului, cu capul bandajat.

— Și patronul tavernei ?

— N-au putut să-i scoată trupul din flăcări. Oamenii spuneau...

Pajul schiță un zîmbet cu intenția lăudabilă de a destinde atmosfera.

— Oamenii spuneau că e o moarte frumoasă pentru un grataragiu.

Dar figura regelui rămase de gheață și curtenii își duseseră repede mîinile la gură pentru a masca această veselie necuviincioasă.

— Să fie chemat domnul de Brienne, spuse regele. Iar dumneavoastră, domnule duce, adăugă el adresîndu-se ducelui de Créqui, comunică-i domnului d'Aubrays următoarele : pe de o parte, să se culeagă toate informațiile și detaliile despre acest incident, iar raportul scris să-mi fie înmînat imediat și personal ; pe de altă parte, oricine împrăștie sau colportează aceste foi să fie arestat și condus

la Châtelet. În sfîrşit, orice cetăţean surprins culegînd sau citind o astfel de hîrtie va fi taxat cu o amendă severă şi ameninţat cu urmărirea şi întemniţarea. Vreau, de asemenea, să fie luate imediat măsurile cele mai energice pentru descoperirea imprimeriei şi a numitului Claude Le Petit.

Pe contele de Brienne îl găsiră acasă, aşezat în pat de către valeţi, vomînd vinul băut.

— Dragă prietene, îi spuse marchizul de Gesvres, căpitanul gărzilor, sînt trimis cu o misiune penibilă. Fără ca lucrurile să fi fost precizate, cred că, de fapt, am venit să te arestez.

Şi îi puse sub nas poemul cu care se delectase pe drum fără să-i pese că ar putea fi amendat.

— Sînt un om pierdut, constată Brienne cu o voce cleioasă. Ştirile circulă repede în acest regat! N-am reuşit încă să... evacuez tot vinul băut în afurisita aia de tavernă şi deja trebuie să plătesc preţul.

— Domnule ministru, spuse Ludovic al XIV-lea, am multe motive pentru ca o discuţie cu dumneavoastră să-mi fie neplăcută. Să fim scurţi. Recunoaşteţi că noaptea trecută aţi participat la aceste atentate murdare denunţate în foaia asta de hîrtie? Da sau nu ?

— Sire, eram acolo, dar n-am comis toate aceste mîrşăvii. Poetul însuşi recunoaşte că nu eu sînt cel care l-a asasinat pe micuţul negustor.

— Atunci cine a făcut-o ?

Contele de Brienne rămase tăcut.

— Vă aprob că nu încercaţi să aruncaţi în totalitate asupra altora o responsabilitate pe care o împărtăşiţi din plin. Asta vi se vede pe faţă. Cu atît mai rău pentru dumneavoastră, domnule conte,

ați avut ghinionul de a vă fi lăsat recunoscut. Veți plăti pentru ceilalți. Poporul murmură... și pe bună dreptate. Trebuie deci să se facă dreptate și repede! Vreau ca în seara aceasta să se poată spune pe Pont-Neuf că domnul de Brienne este la Bastilia... și că el va fi pedepsit exemplar. În ce mă privește, sînt încîntat că această ocazie îmi permite să mă debarasez de o prezență pe care o suportam cu greu! Și știți și pentru ce.

Sărmanul Brienne suspină gîndindu-se la sărutările timide pe care încercase să le fure gingașei La Vallière pe vremea cînd încă nu avea habar de iubirea stăpînului său pentru această încîntătoare persoană.

Acum plătea cu vîrf și îndesat atît iubirea inocentă de altădată cît și orgia de azi-noapte.

Va exista un gentilom în plus la Paris care să afurisească pana poetului.

În drumul spre Bastilia, caleașca în care era transportat de Brienne fu oprită de mulțimea negustoreselor din Hale. Acestea agitau într-o mînă foile cu pamfletul și în cealaltă cuțitele, cerînd să li se predea prizonierul pentru a-i tăia... ceea ce el și prietenii lui îi tăiaseră bietului Bourjus!

Brienne începu să respire abia cînd porțile grele ale Bastiliei se închiseră după el, salvîndu-i astfel bărbăția.

Numai că, a doua zi dimineață un alt pachet de foi albe se abătu asupra Parisului. Și, culmea nerușinării, regele găsi epigrama sub propria farfurie la micul dejun, înainte de a pleca la vînătoare de cerbi, în pădurea Boulogne. Vînătoarea a fost anulată și domnul d'Olone, șeful hăitașilor regelui, luă o direcție opusă celei așteptate. Adică în loc

să coboare pe Aleea Reginei, urcă strada Saint-Antoine, care îl ducea direct la Bastilia.

De fapt, noul articol îl denunța expres ca fiind gentiomul care îl ținuse pe meșterul Bourjus în timp ce îl castrau:

Fiecare zi va da un nume, iar ultimul denunțat
Va fi al aceluia care a ucis un copil nevinovat
Cu toții îl știți, e nume răsunător !
Ghiciți cine este asasinul micului negustor ?

Urmă apoi la rînd Lauzun. În timp ce caleașca îl ducea spre palatul regal pentru a fi de față la trezirea regelui, Péguilin, își auzi numele strigat pe străzile Parisului. Imediat, își întoarse caii și luă direcția Bastiliei.

— Pregătește-mi apartamentul, îi spuse el cătrănit comandantului închisorii.

— Dar, domnule duce, nu am nici un ordin în ce vă privește.

— Vei primi îndată, poți fi sigur.

— Dar unde este ordinul de arestare ?

— Iată-l, spuse Péguilin înmînîndu-i domnului de Vannois, foaia imprimată pe care o cumpărase de la un puști păduchios.

Frontenac prefera să fugă din Paris fără să mai aștepte, deși Vardes îi atrase atenția că nu e bine să acționeze astfel.

— Fuga ta este o mărturisire. Te denunță. Pe cînd dacă ai continua să faci pe nevinovatul s-ar putea să scapi din cascada asta de denunțuri. Uită-te la mine ! Arăt tulburat ? Rîd mai departe și glumesc ca fiecare. Nimeni nu mă bănuiește și însuși regele mi-a mărturisit cît îl supără afacerea asta blestemată.

— Vei înceta să rîzi cînd îţi va veni rîndul.

— Am aşa, o idee, că nu-mi va veni. Cîntecul spune că erau „treisprezece". Şi iată că abia au fost denunţate trei nume şi deja se spune că nişte colportori arestaţi au dezvăluit, sub tortură, numele meşterului care imprimă pamfletele. Ai să vezi că într-o zi-două totul va înceta şi va intra în normal.

— Nu împărtăşesc deloc optimismul tău, spuse marchizul de Frontenac, ridicîndu-şi zgribulit gulerul pelerinei de călătorie. În ce mă priveşte, mai bine exilul decît închisoarea. Adio !

Frontenac ajunsese la granița cu Germania, cînd îi apăru numele pe fiţuicile de la Paris, trecînd însă neobservat. Cu o seară înainte, Vardes fusese sacrificat răzbunării publice, şi încă de aşa manieră încît chiar regele fusese tulburat. Poetul îl acuza nici mai mult nici mai puţin, pe acest «scelerat din lumea mare» ca fiind autorul *scrisorii spaniole* care, cu doi ani în urmă, fusese introdusă în apartamentul reginei cu unicul scop de a o informa, prieteneşte, despre infidelităţile soţului ei cu domnişoara de La Vallière. Acuzaţia aceasta redeschidea o rană veche în inima suveranului, pentru că nu reuşise să pună mîna pe vinovat şi, în plus, îi vorbise lui Vardes în cîteva rînduri, cerîndu-i, culmea, chiar sfatul în această privinţă. În timp ce regele îl interoga pe căpitanul gărzii elveţiene şi pe doamna de Soissons, amanta şi complicea lui Vardes, în timp ce cumnata lui, Henriette d'Angleterre, implicată de asemenea în povestea *scrisorii spaniole*, i se arunca la picioare iar de Guiche şi cu micul Monsieur se certau în particular cu cavalerul de Lorena, lista criminalilor din taverna la

Masca-Roșie continua să ofere nestînjenită, în fiecare zi, o nouă victimă mulțimii înfuriate. Louvignys și Saint-Thierry, resemnați dinainte și luîndu-și toate măsurile, aflară într-o bună dimineață că Parisul era acum la curent nu numai cu numărul exact al amantelor lor dar și cu înclinațiile or speciale în dragoste. Aceste detalii acompaniau invariabilul refren :

Cine a ucis un copil nevinovat ?
Cine este asasinul micului negustor ?
Cu toții-l știți, e nume răsunător.

Avînd mare noroc cu tulburarea regelui provocată de dezvăluirile cu privire la Vardes, Louvignys și Saint-Thierry se văzură invitați doar să renunțe la obligațiile lor la curte și să se retragă pe moșiile lor. Un vînt de nerăbdare sufla în Paris.

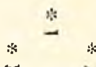
— Al cui e rîndul ? Al cui e rîndul ? strigau în fiecare dimineață colportorii de pamflete. Oamenii își smulgeau din mîini foile imprimate. De la o fereastră la alta se striga *numele zilei.*

Oamenii din lumea bună luaseră obiceiul de a se saluta, spunînd misterios :

— Cine, deci, l-a asasinat pe micuțul negustor de plăcințele ? Și pufneau în rîs.

Apoi începu să circule un zvon care făcu să înghețe rîsetele. La Louvru, un climat de panică și de jenă profundă luă locul amuzamentului acelora care, avînd conștiința curată, urmăreau veseli derularea jocului de masacre. Regina-mamă a fost văzută ducîndu-se de cîteva ori la palatul regal pentru a discuta cu cel de al doilea fiu al său. În împrejurimile palatului în care locuia micul Monsieur, staționau grupuri de gură-cască, tăcute dar vizibil ostile. Nimeni nu vorbea încă, nimeni, nu

afirma, dar zvonul că fratele regelui participase la orgia de la *Masca-Roşie* începuse să circule din ce în ce mai insistent. Mai mult, acelaşi zvon spunea că el îl asasinase pe micul negustor.

Angelica află de primele reacţii de la curte prin Desgrez. Chiar a doua zi după atentat, atunci cînd Brienne ajunsese cu greu la Bastilia, poliţistul ciocănea la uşa căsuţei din strada Franc-Bourgeois unde se refugiase Angelica. Ea ascultă cu o faţă impenetrabilă relatarea cuvintelor şi a hotărîrilor regelui.

— Regele îşi imaginează că o dată Brienne pedepsit, totul se va termina, murmură ea printre dinţii încleştaţi. Dar atenţie ! Povestea abia a început. Mai întîi vor fi cei mai puţin vinovaţi. Apoi, în fiecare zi, lucrurile vor avansa, vor avansa pînă în ziua în care scandalul va izbucni iar sîngele lui Linot va stropi treptele tronului.

Ea îşi frîngea cu furie mîinile palide şi îngheţate.

— Tocmai l-am condus la cimitirul Sfinţilor Inocenţi. Toate precupeţele din Hale şi-au părăsit tarabele şi l-au condus pe sărmanul micuţ care n-a avut de la viaţă decît frumuseţea şi nevinovăţia lui. A trebuit să vină nişte prinţi vicioşi să-i ia singurul său bun : viaţa. Dar pentru înmormîntare a avut cel mai frumos cortegiu.

— Cumetrele din Hale îi fac în acest moment un alt fel de cortegiu domnului de Brienne.

— Să-l spînzure, să-i dea foc trăsurii, să dea foc palatului regal ! Să dea foc la toate palatele din jur : Saint-Germain, Versailles...

— Ei, ei, mai ușor ! Incendiatoareo ! Unde o să mai dansezi atunci cînd ai să fii din nou o mare doamnă?

Ea îl privi intens și clătină din cap.

— Niciodată, niciodată nu voi redeveni o mare doamnă. Am încercat totul și apoi am pierdut totul din nou. Ei sînt mai puternici. Ai aflat numele celor trei, așa cum te-am rugat ?

— Iată-le, spuse Desgrez scoțînd un sul de pergament din buzunar. Sînt rezultatul unei anchete strict personale și de care știu numai eu. În seara aceea de octombrie 1664 au intrat în taverna *Masca-Roșie* ; domnul d'Orleans, cavalerul de Lorena, domnul duce de Lauzun...

— Oh ! Te rog, fără titluri, suspină Angelica.

— E mai puternic decît mine, făcu Desgrez rîzînd. Doar știți că sînt un funcționar foarte devotat regimului. Deci, cum spuneam : domnii de Brienne, de Vardes, du Plessis-Bellière, de Louvignys, de Saint-Thierry, de Frontenac, de Cavois, de Guiche, de La Vallière, d'Olone, de Thormes.

— De La Vallière ? Fratele favoritei ?

— El însuși, doamnă.

— E prea frumos, murmură ea, cu ochii sclipind de plăcerea răzbunării. Dar... stai puțin, sînt paisprezece. Eu am numărat doar treisprezece.

— La început au fost paisprezece, pentru că a fost și domnul marchiz de Thorms cu ei. Bărbatul acesta în vîrstă îi place să guste din desfrîul tinereții. Totuși, cînd și-a dat seama de intențiile micului Monsieur față de puști, s-a retras spunînd : «Bună seara domnilor, nu intenționez să vă urmez pe aceste poteci lăturalnice. Prefer să-mi urmez drumul meu pașnic și mă voi duce să dorm la marchiza de Raquenau». Toată lumea știe că această

doamnă voinică este amanta lui!

— Excelentă poveste pentru a-l face să plătească pentru laşitatea lui !

Desgrez privi o clipă la fața crispată a Angelicăi şi zîmbi.

— Răutatea vă stă bine, doamnă. Cînd v-am cunoscut erați mai curînd genul tulburător, acela care atrage haita.

— Iar dumneata, cînd te-am cunoscut, erai genul vesel, amabil, sincer. Acum sînt adesea pe punctul de a te urî.

Îl săgetă cu privirea ochilor ei verzi și spuse printre dinți :

— Copoi al diavolului !

Polițistul începu să rîdă amuzat.

— Doamnă, s-ar spune, auzindu-vă că ați frecventat societatea răufăcătorilor.

Angelica ridică din umeri, se îndreptă spre șemineu și cu ajutorul cleștelui aranjă mai bine lemnele în vatră pentru a-și ascunde tulburarea.

— Vă este frică, nu-i așa ? reluă Desgrez cu vocea lui tărăgănată specifică parizianului de la periferie. Vă este teamă pentru micul vostru poet? De data aceasta aş vrea să vă avertizez : va ajunge la spînzurătoare.

Tînăra femeie evita să răspundă deși ar fi vrut să strige : «Niciodată nu va fi spînzurat ! Poetul din Pont-Neuf nu poate fi prins. Îşi va lua zborul ca o pasăre şi se va aşeza pe turnurile de la Notre-Dame !»

Își simțea nervii întinși la limită. Mai ațîță focul, rămînînd cu fața aplecată deasupra flăcărilor. Pe frunte avea o mică arsură provocată în noaptea trecută de o așchie aprinsă. De ce nu pleca o dată Desgrez ? Cu toate acestea se simțea mai bine, mai

în siguranță, știindu-l aici. O obișnuință veche, fără îndoială.

— Ce nume mi-ai spus ? strigă dintr-odată. Du Plessis-Bellière ? Marchizul ?

— Poftim, acum vreți titluri ? Ei bine, într-adevăr este vorba de marchizul Du Plessis-Bellière, mareșalul de cîmp al regelui... Trebuie să-l știți, învingătorul de la Norgen.

— Philippe ! murmură Angelica.

Cum de nu-l recunoscuse cînd el își scosese singur masca și o privise cu aceeași ochi disprețuitori de un albastru rece cu care altădată, demult, o privise pe verișoara în rochie cenușie și tristă ? Philippe Du Plessis-Bellière ! Castelul du Plessis îi apăru în fața ochilor, așezat ca un nufăr alb pe apele verzi ale eleșteului copilăriei ei.

— Ce ciudată e viața, Desgrez ! Acest bărbat îmi este rudă, este unul din verii mei care locuia la cîteva leghe de castelul nostru. Ne-am jucat împreună.

— Și acum, că verișorul a vrut să se joace cu voi în tavernă, vreți să-l iertați ?

— Poate. În fond, erau treisprezece. Cu marchizul de Tormes, iese la socoteală.

— Oare nu sînteți imprudentă, dragă prietenă, să vă povestiți toate secretele unui copoi al diavolului ?

— Ce îți spun eu acum nu te va ajuta să descoperi imprimeria poetului și nici cum ajung pamfletele la Luvru. Și apoi știu că pe mine n-o să mă trădezi !

— Așa este, doamnă, pe dumneavoastră n-o să vă trădez, dar nici nu vreau să vă faceți iluzii. De data aceasta, poetul-pamfletar va fi spînzurat !

— Asta vom vedea !

— Ei bine, vom vedea, repetă el. La revedere, doamnă.

După ce Desgrez dispăru, Angelica reuşi cu greu să-şi stăpînească tremurul care o cuprinsese. Vîntul de toamnă sufla cu putere pe strada Francs-Bourgeois, pustiind şi inima ei chinuită. Neliniştea, frica, durerea, toate acestea îi intraseră în obişnuinţă. Dar de data aceasta atinsese o disperare fără margini şi fără lacrimi, pentru care nu găsea nici o uşurare, nici o consolare.

Audiger sosise în fugă, cu faţa răvăşită de îngrijorare. O luase în braţe, dar ea îl respinsese.

— Sărmana mea dragă, e o adevărată dramă! Dar nu te lăsa abătută. Nu trebuie să ai expresia asta tragică. Mă înspăimînţi !

— E o catastrofă, o catastrofă totală şi ireversibilă. Acum că taverna a dispărut, cum o să fac rost de bani ? Corporaţiile nu sînt făcute să mă apere, din contră. Contractul meu cu meşterul Bourjus nu mai are nici o valoare. Economiile mele se vor termina în curînd. Ultima dată am investit sume mari pentru redecorarea sălii principale şi în stocurile de vinuri, rachiuri şi lichioruri. David va putea primi ceva de la Biroul de Incendii, dar toată lumea ştie ce mînă strînsă sînt indivizii de-acolo. Şi oricum, întrucît bietul băiat şi-a pierdut toată moştenirea nu pot să-i cer şi ultimii bani. Tot ce am construit cu atîtea eforturi s-a năruit... Ce o să se aleagă acum din mine ?

Audiger îşi lipi obrazul de părul ei mătăsos.

— Să nu-ţi fie teamă de nimic, iubirea mea! Atîta timp cît sînt eu aici, nici tu şi nici copiii n-o să duceţi lipsă de nimic. Nu sînt bogat, dar am ceva bani şi cred că am să te pot ajuta. Şi imediat

ce punem afacerea pe roate, lucrăm împreună aşa cum ne-am înţeles.

Ea se smulse din braţele lui.

— Dar nu asta am vrut ! strigă. Nu ţin să lucrez cu tine ca servitoare...

— Nu ca servitoare, Angelica.

— Servitoare sau soţie e acelaşi lucru. Vroiam să vin cu partea mea în această afacere. Să am o poziţie egală...

— Ei ! Va să zică asta era ! Încep să cred că Dumnezeu a vrut să te pedepsească pentru orgoliul tău. De ce vorbeşti mereu de egalitatea femeii cu bărbatul ? Asta este aproape o erezie. Dacă ai fi mai modestă şi te-ai mulţumi cu locul pe care Dumnezeu l-a hărăzit pentru sexul vostru, ai fi fericită. Femeia este făcută pentru a trăi într-un cămin, sub protecţia soţului pe care să-l înconjoare cu grija şi atenţiile ei ca şi pe copiii născuţi din unirea lor.

— Ce tablou încîntător ! izbucni Angelica. Imaginează-ţi că existenţa de genul ăsta nu m-a tentat niciodată. Şi datorită firii mele m-am aruncat în vîltoarea vieţii cu doi copii mici în braţe. Pleacă, Audiger ! Dintr-odată îmi pari atît de prost şi de pompos, că îmi faci greaţă.

— Angelica !

— Pleacă şi lasă-mă în pace ! Te rog !

Nu mai putea să-l suporte. Cum nu mai putea suporta s-o vadă pe Barbe smiorcăindu-se, pe David năucit, pe Javotte înfricoşat, şi nici prezenţa copiilor care, cu instinctul făpturilor tinere care îşi simt universul ameninţat, îşi dublaseră ţipetele şi capriciile. Era sătulă de toţi. Ce aveau cu toţii de se agăţau de ea? Scăpase cîrma din mînă şi furtuna

o tîra în vîltoarea unde zburau, ca niște păsări uriașe, foile albe ale pamfletelor veninoase ale poetului.

Înțelegînd că va veni și rîndul său, marchizul de La Vallière mărturisi totul surioarei, la palatul Biron, unde Ludovic al XIV-lea își instalase favorita. Louise de La Vallière, înfricoșată, îl sfătui pe fratele ei mai mic să-i mărturisească totul regelui. Ceea ce acesta și făcu.

— Dacă te-aș pedepsi prea sever, mi-aș reproșa că am făcut să plîngă niște ochi care îmi sînt prea dragi, îi spuse regele. Părăsește Parisul, domnule, și alătură-te regimentului dumitale din Roussillon. Vom înăbuși scandalul.

Totuși lucrurile se vădiră a nu fi chiar așa de simple. Scandalul nu se lăsă înăbușit. Începu să plouă cu arestări, cu încarcerări severe, camerele de tortură erau ocupate fără contenire, dar în fiecare zi, cu regularitatea unui fenomen al naturii, apărea cîte un alt nume. Cel al marchizului de La Vallière nu mai putea întîrzia, nici cel al cavalerului de Lorena, nici cel al fratelui regelui. Toate imprimeriile erau supravegheate, percheziționate, majoritatea colportorilor de la Pont-Neuf erau încarcerați la Châtelet, dar degeaba. Fițuicile blestemate apăreau într-una, umplînd lumea și pătrunzînd, culmea nerușinării, pînă în augustul așternut al reginei!

Toți cei care intrau sau ieșeau din Luvru erau supravegheați, intrările păzite ca la o fortăreață în timp de război. Fiecare persoană care trebuia să intre în palat la primele ore ale dimineții, lăptarii, valeții, sacagiii și alții ca ei erau percheziționați pînă la piele. Fiecare fereastră, fiecare culoar era păzit de santinele. Era imposibil ca un om să poată

ieși din Luvru și să se reînfoarcă fără a fi luat la ochi și scotocit.

«Un om poate că nu, dar o jumătate de om, da», își zicea polițistul Desgrez, suspectîndu-l pe piticul reginei, Barcarole, de a fi complicele Angelicăi.

...Cum complici îi erau toți cerșetorii de la fiecare colț de stradă și care ascundeau pamfletele sub zdrențele lor ca apoi să le împrăștie pe treptele bisericilor și mănăstirilor, toți cuțitarii care noaptea, după ce ușurau de pungă vreun burghez întîrziat, îi lăsau în schimb «cîteva hîrtii de citit», ca să-l mai consoleze. Vînzătoarele de flori și de răcoritoare de pe Pont-Neuf, Mathieu care distribuia, sub formă de rețete gratuite oferite onoratei clientele, ultimele divagații ale Poetului Noroaielor.

...Cum complice îi era și Marele Coesre, el însuși, numitul Bucă-de-Lemn, în tainița căruia Angelica pusese să fie transportate, într-o noapte fără lună, trei cufere pline cu pamfletele care dezvăluiau numele ultimilor cinci vinovați. O descindere a poliției în grotele urît-mirositoare ale cartierului Saint-Denis era puțin probabilă. Nu era momentul propice pentru asaltul unui astfel de cartier a cărei capitulare ar fi necesitat o adevărată bătălie.

În ciuda vigilenței lor, arcașii, ușierii, sergenții nu puteau fi peste tot. Noaptea rămînea încă atotputernică și marchiza Îngerilor ajutată de oamenii ei reuși fără incidente să transfere cuferele din cartierul Universității pînă la palatul lui Bucă-de-Lemn.

Două ore mai tîrziu meșterul tipograf și ajutoarele lui au fost arestați. Un vînzător la mîna a doua, întemnițat la Châtelet și care trebuia să înghită din mîna călăului cinci ceainice cu apă rece,

divulgase numele meșterului. În tipografie au găsit suficiente probe care îl acuzau pe meșter, dar nici o urmă din următoarele pamfete. Unii au vrut să spere că ele nu vor mai apărea. Dar iluziile se spulberară cînd, a doua zi dimineața, Parisul află de lașitatea marchizului de Thormes care, în loc să-l apere pe micuțul negustor, își părăsise tovarășii spunînd :

«La revedere, domnilor. În ce mă privește, mă duc să mă culc la marchiza de Raquinau, conform micului meu obicei».

Marchizul de Raquenau știa de infidelitățile marchizei. Dar, văzîndu-le proclamate prin tot orașul, se simți obligat să-și provoace rivalul. Se bătură deci în duel și soțul fu omorît. Se mai întîmplă.

În timp ce marchizul de Thormes se îmbrăca din nou, își făcu apariția marchizul de Gesvres și îi prezentă ordinul de arestare. Marchizul de Thormes, care nu citise încă pamfletul acuzator, crezu că îl duc la Bastilia pentru că se bătuse în duel.

— Nu mai sînt decît patru ! Nu mai sînt decît patru ! cîntau puștii, în pas de dans.

— Nu mai sînt decît patru ! Nu mai sînt decît patru ! se striga sub ferestrele palatului regal. Gărzile împrăștiau, cu lovituri de bici, mulțimea care îi blestema.

Extenuat, hăituit de la o ascunzătoare la alta, Claude Le Petit veni să se refugieze la Angelica. Arăta mai palid ca niciodată, neras și nespălat.

— De data asta, frumoasa mea, spuse cu un surîs crispat, s-a terminat. Am un presentiment că nu voi putea să mă strecor printre ochiurile plasei.

— Nu vorbi așa ! Mi-ai spus de o sută de ori că nu te vor spînzura niciodată.

— Asta o ziceam pe vremea cînd nimic nu-mi atinsese forța mea interioară. Numai că nu știu cum s-a făcut că platoșa asta în care mă simțeam atît de sigur parcă a plesnit. Și puterile au început să se scurgă din mine...

Nefericitul se rănise fugind printr-o fereastră căreia trebuise să-i spargă ochiurile de geam. Ea îi urmărea mișcările cu atenție și ea simțea neliniștită pentru că în ochii lui nu mai vedea luminița aceea ironică.

— Fisura aceea ești tu, spuse el pe neașteptate. N-ar fi trebuit să te întîlnesc... și nici să te iubesc. Din clipa în care ai început să mă tutuiești, am înțeles că ai făcut din mine sclavul tău.

— Claude, făcu ea lovită, de ce îmi cauți ceartă ? Eu... eu te-am simțit ca pe cineva foarte apropiat, care ar face totul pentru mine. Dar dacă vrei, n-o să te mai tutuiesc. Ea se așeză pe marginea patului și îi luă mîna de care își lipi obrazul, cu un gest tandru.

— Poetul meu...

El își eliberă mîna și închise ochii.

— Ah ! suspină el, astfel de gesturi nu sînt bune pentru mine. Lîngă tine, un bărbat începe să viseze la o viață în care tu să fii mereu prezentă. Încep să gîndesc și eu ca orice burghez tîmpit. Îmi spun : «Mi-ar plăcea să mă întorc seara într-o casă călduroasă și luminoasă unde ea să mă aștepte ! Mi-ar plăcea s-o regăsesc în fiecare noapte în patul meu, frumoasă și proaspătă, supusă dorinței mele. Mi-ar plăcea să stau pe pragul casei, într-o seară, înconjurat de cîțiva burghezi și să spun nevastă-mea, vorbind despre ea cu vecinii». Iată ce poate să-și spună un bărbat cînd te cunoaște. Și atunci, acel bărbat începe să vadă că mesele din taverne

sînt prea tari pentru a dormi pe ele, că este prea frig între copitele calului de bronz şi că este singur pe lume, ca un cîine fără stăpîn...

— Vorbeşti exact cum vorbea şi Calembredaine, făcu Angelica visătoare.

— Şi lui i-ai făcut rău. Pentru că de fapt tu nu eşti decît o iluzie, trecătoare ca un fluture, ambiţioasă, lucidă, pe care n-o poţi prinde...

Angelica nu răspunse. Se simţea deasupra disputelor şi a nedreptăţilor. Chipul lui Geoffrey de Peyrac, în ajunul arestării sale, îi apăru în faţa ochilor, apoi al lui Calembredaine cu puţin timp înainte de bătălia din bîlciul de la Saint-Germain. Unii bărbaţi, în ceasul înfrîngerii, îşi regăsesc instincte de mult uitate. Cine n-a observat tristeţea soldaţilor pornind la luptă, unde ştiu că îi aşteaptă moartea ?

De data aceasta însă, nu vor fi luaţi pe nepregătite ; vor lupta contra destinului.

— Va trebui să părăseşti Parisul, decise Angelica. Sarcina ta s-a terminat, ultimele pamflete au fost scrise, tipărite şi sînt la loc sigur.

— Să părăsesc Parisul ? Eu ? Și unde ai vrea să mă duc ?

— La fosta ta doică, despre care mi-ai vorbit şi care te-a crescut în munţii Jura. Nu mai e mult şi vine iarna, drumurile au să fie blocate de zăpadă, nimeni nu te va căuta acolo. Va trebui să pleci din casa mea, fiindcă nu e deloc sigură, şi să te ascunzi deocamdată la Bucă-de-Lemn. La miezul nopţii, chiar în seara asta, vei ieşi din Paris prin poarta Montmartre care este din totdeauna cea mai prost păzită. Imediat ce ai ieşit, vei găsi un cal, iar în oblîncul şeii bani şi un pistol.

— Am înţeles, marchiză, spuse el căscînd.

Apoi se ridică să plece.

Docilitatea lui o chinuia pe Angelica mai mult decît îndrăzneala lui obișnuită.

Era rezultatul oboselii, al fricii sau al rănii ? Părea că acționează ca un somnambul. Înainte de a o părăsi, Claude o privi lung, fără să zîmbească.

— Acum, spuse el, ești foarte puternică și poți să ne lași în drum.

Ea nu înțelese ce vroia el să spună. Cuvintele nu mai ajungeau la creierul ei iar trupul o durea ca și cînd ar fi fost bătută.

Nu rămase să privească cum se îndepărtează, prin ploaia rară și rece, silueta deșirată și neagră a Poetului Noroaielor.

După-amiază, Angelica se duse în tîrgul de vite din Saint-Germain, cumpără un cal care o costă jumătate din economiile ei și apoi trecu pe strada Valea Dragostei ca să facă rost de un pistol de la Frumosul. Se luă hotărîrea, ca spre miezul nopții, Frumosul. Bujor și alți cîțiva să ducă pe furiș calul la poarta Montmartre. La rîndul lui, Claude Le Petit va sosi întovărășit de cîțiva oameni de încredere ai lui Bucă-de-Lemn. Paznicii aceștia urmau să-l escorteze tot timpul cît avea să traverseze Parisul, pînă va ajunge afară, în cîmp.

O dată planul stabilit, Angelica regăsi un pic de liniște. Pe seară, urcă în camera copiilor, apoi în mansarda unde îl adăpostea pe David. Băiatul avea temperatură mare, pentru că rana, prost tratată, se infectase.

Mai tîrziu, în camera ei, Angelica începu să numere orele. Copiii și servitorii dormeau ; maimuțica Piccolo, după ce zgîriase la ușă, se așezase pe marginea șemineului. Angelica cu coatele pe ge-

nunchi, privea pierdută focul, fără să vadă nimic! Se gîndea la ce avea să mai urmeze. Peste două ore, peste o oră, Claude Le Petit va fi în afara pericolului. Atunci putea și ea să respire mai ușor și să se culce, încercînd să doarmă. De la incendiul din taverna de la *Masca Roșie* i se părea că a uitat ce este somnul.

Copitele unui cal răsunară pe caldarîm. Cu inima bătînd puternic, se duse să deschidă oblonul de la fereastra din ușă.

— Sînt eu, Desgrez!

— Vii ca prieten sau ca polițist ?

— Deocamdată deschide. Îți spun pe urmă.

Trase zăvoarele, gîndindu-se că vizita unui polițist era ultimul lucru pe care și l-ar fi dorit. În fond, era mai fericită să-l vadă pe Desgrez în loc să stea singură și să simtă cum fiecare minut îi cade pe suflet ca o picătură de plumb topit.

— Unde este Sorbonne ? întrebă ea.

— În seara asta nu l-am mai luat cu mine! L-am învoit, are și el afacerile lui.

Ea observă că, sub pelerina udă, el purta o tunică de postav roșu tivită cu negru, garnisită cu guler și manșete din dantelă. Cu sabie și cizme cu pinteni întruchipa destul de bine pe micul gentilom de provincie mîndru de a se afla în capitală.

— Vin de la teatru, spuse el. O misiune destul de delicată pe lîngă o frumoasă...

— Nu-i mai urmărești pe pamfletarii nerușinați ?

— Se pare că unii au ajuns la concluzia că în această împrejurare nu mi-aș putea da toată măsura talentului meu...

— Ai refuzat să te ocupi de afacere ?

— Nu chiar. Mi se lasă libertate, după cum ştiţi. Se ştie că am metoda mea proprie.

În picioare, în faţa focului, el îşi freca mîinile ca să le încălzească. Îşi pusese mănuşile din piele neagră şi pălăria pe un taburet.

— De ce nu te-ai făcut soldat în armata regelui ? îl întrebă Angelica care admira prestanţa fostului avocat prăpădit. Te-ar fi găsit bărbat frumos şi n-ai fi deranjat pe nimeni... Nu te mişca... Mă duc să aduc un ulcior cu vin alb şi cîteva prăjituri.

— Nu, mulţumesc ! Cred că, în pofida graţioasei voastre ospitalităţi, e mai bine să mă retrag. Trebuie să fac un rond pe la poarta Montmartre.

Angelica tresări şi privi la ceas : unsprezece şi jumătate. Dacă Desgrez pleacă acum spre poarta Montmartre, avea toate şansele să dea peste Poet şi complicii lui. Era doar o întîmplare că voia să se ducă la poarta Montmartre sau afurisitul de copoi mirosise ceva ? Nu, era cu neputinţă ! Se decise imediat.

Desgrez tocmai îşi punea pelerina.

— Deja ! protestă Angelica. Nu-ţi înţeleg deloc purtarea. Soseşti la o oră neobişnuită, mă scoli din pat şi pleci după cîteva minute.

— Nu v-am sculat din pat, doamnă. Nu sînteţi dezbrăcată. Pur şi simplu, visaţi în faţa focului.

— Categoric... Mă plictiseam. Deci, te rog să iei loc.

— Nu, făcu el înnodîndu-şi şnurul de la guler. Cu cît mă gîndesc mai bine cu atît cred că ar trebui să mă grăbesc.

— Oh ! Bărbaţii ! protestă ea, bosumflată.

Își spărgea capul să găsească un pretext pentru a-l reține și nu găsea nimic.

Dacă îl lăsa să plece spre poarta Montmartre, întîlnirea era inevitabilă. Angelica se temea mai mult pentru Desgrez decît pentru poet. Polițistul avea un pistol și o sabie, dar ceilalți erau mai numeroși și erau și ei înarmați. Și mai erau și de meserie...

În plus, Sorbonne nu-l întovărășea pe stăpînul său. În orice caz, era inutil ca evadarea lui Claude să fie însoțită de o încăierare în cursul căreia un ofițer cu rang înalt în poliție să fie spintecat. Un astfel de incident trebuia evitat cu orice preț.

Dar Desgrez ieșea deja din cameră.

«Oh ! ce tîmpenie, gîndi Angelica. Dacă nu sînt în stare să rețin un bărbat timp de un sfert de oră, mă întreb de ce m-a lăsat Dumnezeu să mă nasc pe lume !»

Îl urmă în antecameră și cum el puse mîna pe clanță, ea își puse mîna pe mîna lui. Gingășia gestului păru să-l surprindă și-l făcu să ezite cîteva clipe.

— Noapte bună, doamnă, spuse cu un surîs tulbure.

— Noaptea n-are cum fi bună pentru mine dacă pleci acum, murmură ea. Noaptea e prea lungă... cînd ești singură. Și își lipi obrazul de umărul lui.

«Mă port ca o curtezană, își spuse Angelica, dar cu atît mai rău ! Cîteva sărutări mă vor face să cîștig timp. Și dacă el o să vrea mai mult, de ce nu ? La urma urmei, ne cunoaștem de-o viață».

— Ne cunoaștem de atîta timp, Desgrez, reluă ea gîndul cu voce tare. Nu te-ai gîndit niciodată că între noi...

— Nu e în obiceiul dumneavoastră, doamnă, să vă aruncați de gîtul unui bărbat, spuse Desgrez perplex. Ce s-a întîmplat în seara asta ?

Dar mîna lui părăsi clanța și îi prinse umărul. Apoi, foarte încet, ca și cum ar fi regretat, celălalt braț se ridică și îi cuprinse talia. Totuși n-o strînse în brațe. O ținea mai curînd ca pe un obiect fragil cu care nu știa ce să facă. Ea intui totuși că inima copoiului Desgrez bătea puțin mai repede. N-ar fi fost oare amuzant să-l scoată din calmul lui pe acest bărbat indiferent și veșnic stăpîn pe sine ?

— Nu, spuse el într-un sfîrșit. Nu, niciodată nu m-am gîndit că noi doi ne-am putea culca împreună. Vedeți, dragostea este pentru mine ceva ieftin. În acest domeniu ca și în altele, ignor luxul și de fapt acesta nici nu mă tentează. Frigul, foamea, sărăcia și verigile stăpînilor mei n-au prea contribuit la șlefuirea gusturilor mele. Sînt un bărbat de tavernă și bordel. Unei fete îi cer doar să fie un animal zdravăn, un obiect confortabil pe care să-l poți manevra după plac. Și ca să spun cinstit, draga mea, nici nu ești genul meu.

Ea îl asculta cu un fel de amuzament și fără să-și dezlipească obrazul de umărul lui. Pe spate, simțea căldura mîinilor lui Desgrez. Probabil că nu era atît de disprețuitor pe cît îi plăcea să spună! O femeie ca Angelica nu se putea înșela. Prea multe lucruri o legau de Desgrez. Rîse înăbușit.

— Îmi vorbești ca și cînd aș fi un obiect de lux... deloc confortabil, cum îți place să spui. Admiri fără îndoială eleganța rochiei și a casei mele ?

— Oh ! Rochia nu contează. Veți păstra întotdeauna conștiința superiorității dumneavoastră, acea superioritate pe care v-am văzut-o în ochi atunci cînd, într-o zi deja îndepărtată, v-a fost pre-

zentat un anumit avocat sărac și jerpelit. Și cam bădărănos pe deasupra.

— De atunci s-au schimbat multe lucruri, Desgrez.

— Multe lucruri nu se schimbă niciodată. De exemplu aroganța unei anumite doamne ai cărei strămoși se aflau, împreună cu Ioan al II-lea cel Bun, la bătălia de la Pitiers în 1356.

— E clar că știi totdeauna totul despre toată lumea, polițist ce ești !

— Da... la fel ca prietenul dumneavoastră, Poetul Noroaielor.

El o prinse de umeri și o îndepărtă tandru dar ferm, privind-o drept în ochi.

— Atunci ?... Este deci adevărat că trebuia să fie la miezul nopții la poarta Montmartre ?

Ea tresări, apoi se gîndi că, acum, pericolul trecuse. În depărtare, un orologiu bătea miezul nopții. Desgrez observă sclipirea de triumf din ochii ei.

— Da... da, e prea tîrziu acum, murmură el cu un aer gînditor. De necrezut cîtă lume și-a dat întîlnire în noaptea asta la poarta Montmartre ! Printre alții comandantul de la Châtelet în persoană și douăzeci de arcași. Probabil că dacă aș fi ajuns puțin mai devreme acolo, i-aș fi putut sfătui să-și caute vînatul în altă parte... Sau poate i-aș fi putut sugera vînatului imprudent să iasă din Paris pe altă poartă... Dar acum cred... da, sînt chiar convins că este prea tîrziu...

Flipot plecă dis-de-dimineață să cumpere lapte proaspăt pentru copii. Angelica reușise să adoarmă spre dimineață, un somn scurt și agitat. Îl auzi pe

Flipot întorcîndu-se alergînd. Uitînd să mai bată își strecură capul ciufulit prin deschizătura ușii. Ochii îi ieșeau din orbite.

— Marchiză a Îngerilor, gîfîi el, tocmai l-am văzut în piața Grève... Poetul Noroaielor...

— În piața Grève ?... repetă ea. Dar e complet nebun ! Și ce făcea acolo ?

— Scotea limba la lume, aia făcea ! răspunse Flipot. L-au spînzurat !

6

— I-am promis d-lui d'Aubrays, șeful poliției din Paris, care la rîndul lui s-a angajat în fața regelui, că ultimile trei nume de pe listă nu vor fi cunoscute de public. Numai că în dimineața asta, în ciuda faptului că autorul acestor pamfete a fost spînzurat, numele contelui de Guiche a fost dat pe mîna parizienilor. Majestatea Sa a înțeles foarte bine că spînzurarea principalului vinovat nu va opri mîna justiției iminente care se va abate asupra fratelui său. În ce mă privește, i-am dat să înțeleagă Majestății Sale că îi cunosc pe complicii care, în ciuda morții pamfletarului, vor continua opera acestuia. Și, repet, i-am promis că ultimile trei nume nu vor apărea.

— Vor apărea !

— Nu !

Angelica și Desgrez se aflau iar față în față, în același loc unde cu o seară înainte Angelica își lăsase capul pe umărul polițistului. Toată viața avea să se căiască pentru gestul acesta. Acum privirile lor se încrucișau ca niște pumnale. Casa era goală.

Numai David, rănit şi cu febră, zăcea în cămăruţa de la mansardă. Din stradă ajungea un zgomot slab. Ecoul agitaţiei străzii nu ajungea pînă în acest cartier aristocratic. La marginea cartierului Marais se opreau strigătele mulţimii care, încă de dimineaţă, defila prin Piaţa Grève prin faţa spînzurătorii în care atîrna trupul lui Claude Le Petit, Poetul de pe Pont-Neuf. De cincisprezece ani inunda Parisul cu epigramele, pamfletele şi cîntecele sale şi acum nimeni nu credea că în sfîrşit a fost prins şi spînzurat. Îşi arătau unii altora părul blond, care flutura în vînt şi şosetele vechi şi pline de găuri. Marjolaine plîngea. În colţul străzii Răchitarilor, maica Hurlurette, cu faţa scăldată de lacrimi, scîrţîia la scripca lui taica Hurlurot celebrul refren :

Ascultaţi-mi toţi colinda
Căci atunci cînd voi pleca
La spînzurătoare
Pentru voi mă voi ruga
Pînă cînd oi scoate limba!

Ascultînd-o, mulţimea se simţea cuprinsă de o furie adîncă şi, ridica pumnii spre clădirea primăriei.

În căsuţa din strada Francs-Bourgeois lupta continua aspră, implacabilă şi cu voce joasă, ca şi cum Angelica şi Desgrez se temeau să nu le fie auzite cuvintele.

— Ştiu unde sînt ascunse cuferele cu pamfletele pe care intenţionezi să le răspîndeşti în continuare, spunea Desgrez. Pot să cer concursul armatei, să luăm cu asalt cartierul Saint-Denis şi să tăiem în bucăţi pe toţi cei care s-ar opune la per-

chezițonarea Marelui Coësre, numitul Bucă-de-Lemn. Totuși, există o cale mai simplă pentru a aranja lucrurile. Ascultă-mă prostuțo, în loc să mă privești ca o pisică furioasă. Claude-poetul a murit. Trebuia. Obrăzniciile lui durau de prea mult timp iar regele nu va admite niciodată să se vadă judecat de prostime.

— Regele ! Regele ! Ți se umple gura cînd îi pronunți numele. Erai mai mîndru altădată ! Acum ai ajuns să te tîrăști !..

— Mîndria este un păcat al tinereții, doamnă! Înainte de a fi mîndru trebuie să știi cu cine ai de-a face. Prin forța lucrurilor, m-am lovit de voința regelui. Aproape că am fost strivit. Demonstrația este făcută : regele este cel mai puternic! Sînt deci de partea regelui. După părerea mea, doamnă, dumneata care ai de crescut doi copii încă mici ar trebui să-mi urmezi exemplul.

— Taci, îmi faci scîrbă !

— N-am auzit oare de un patent pe care doreai să-l obții pentru folosirea unei băuturi exotice sau ceva de genul ăsta ?... Nu crezi că o sumă mare, să spunem 50.000 livre, ar fi binevenită pentru a lansa o afacere oarecare ? Sau vreun privilegiu, o scutire de impozite, știu eu ? O femeie ca dumneata nu duce lipsă de idei. Regele este gata să-ți acorde orice dorești în schimbul tăcerii dumitale definitive și imediate. Iată o cale elegantă de a încheia această dramă, în interesul tuturor. Ofițerul criminalist, adică eu, va fi felicitat și i se va acorda o funcție nouă, Majestatea Sa va suspina ușurat, iar dumneata, draga mea, după ce îți vei pune din nou barca pe linia de plutire vei continua să navighezi spre destine mai înalte. Hai, nu mai

tremura ca un mînz sub cravașa dresorului. Acum trebuie să plec. Gîndește-te ! Mă întorc după două ore să iau răspunsul.

* *

În Place de Grève tocmai îi aduceau pe meșterul tipograf Gilbert și cele două ajutoare. Se ridicaseră încă trei spînzurători, pentru ei, lîngă cea a Poetului. Cînd meșterul Aubin, călăul, tocmai trecea lațul pe după gîtul tipografului, se auziră strigăte :

— E liber ! E liber ! Regele îl eliberează.

Meșterul Aubin șovăi.

Se întîmplă uneori ca la picioarele eșafodului, grațierea regelui să smulgă un condamnat mîinilor zeloase ale călăului și să-i redea libertatea. Avînd în vedere răzgîndirile regelui, jupîn Aubin trebuia să fie prompt, dar nici prea mult să nu se grăbească. Așa că așteptă răbdător să i se prezinte grațierea semnată de Majestatea Sa. Totuși, nu apărea nimeni. Era o neînțelegere. De fapt, căruța capucinilor, care venea să ia corpurile condamnaților la moarte, nu putea să-și croiască drum prin această mulțime prea compactă și de aceea călugărul care o conducea începuse să strige :

— Lăsați liber ! Lăsați liber !

Și fiecare înțelesese : *E liber ! E liber !*

Văzînd cum stau lucrurile, meșterul Aubin își reluă treaba. Numai că meșterul Gilbert, cel atît de resemnat cu cîteva clipe înainte, simțise tresărirea nădejdii și nu mai vroia să moară. Se zbătea din răsputeri și începu să strige cu o voce înaltă și pătrunzătoare :

— Dreptate ! Dreptate ! Cer dreptate regelui ! Vor să mă omoare în timp ce asasinii micului plăcintar şi ai meşterului Bourjus se plimbă în libertate. Vor să mă spînzure pentru că am fost instrumentul adevărului ! Cer dreptate regelui ! Cer dreptate lui Dumnezeu !

Eşafodul pe care erau înălţate cele trei spînzurători trosni sub presiunea mulţimii. Atacat cu pietre şi reteveie, călăul dădu drumul condamnatului şi se refugie sub estradă. În timp ce mulţimea căuta o feştilă ca să dea foc eşafodului, în piaţă îşi făcură apariţia trupele călare ale jandarmeriei care, cu lovituri de bici, reuşiră să împrăştie pe revoltaţi. Dar condamnaţii se făcuseră nevăzuţi...

Mîndru de a fi smuls călăului pe trei din fii săi, Parisul simţea cum renaşte spiritul Frondei. Oraşul îşi amintea că în 1650, Poetul Noroaielor fusese primul care lansase săgeţile „mazarinadelor". Atîta timp cît el rămînea în viaţă, puteai fi sigur că vei auzi limba lui ascuţită făcîndu-se ecoul unor noi răzbunări şi puteai deci să renunţi la răzbunările vechi. Dar acum, cînd el murise, panica începea să cuprindă poporul. Acesta avea impresia că dintr-o dată i s-a pus căluşul în gură. Totul revenea în memorie : foametea din 1656, din 1658, din 1662, taxele noi. Ce păcat că italianul [1] era mort ! Cu ce plăcere i-ar fi dat foc palatului...

---

[1] **Jules Mazarin,** pe adevăratul său nume **Giulio Mazarini (1602—1661)** — cardinal şi om de stat francez de origine italiană, prim-ministru al Franţei în perioada regenţei Annei de Austria, mama regelui minor Ludovic al XIV-lea. Fronda a fost o mişcare îndreptată nu numai împotriva persoanei sale, ci şi a autorităţii regale. Înăbuşirea acesteia a deschis calea absolutismului puterii monarhice în Franţa.

Puştanii alergau pe cheiurile Senei, strigînd :

— *Cine l-a omorît pe micuţul negustor ?*

În timp ce alţii scandau :

— *Mîine... mîine vom afla ! Mîine... vom afla !*

Dar a doua zi, oraşul nu mai primi porţia zilnică de pagini albe. Nici în zilele următoare. Se aşternu linştea. Coşmarul rămînea în urmă. N-aveau să mai afle niciodată cine îl omorîse pe micul negustor de plăcinţele. Parisul înţelese că Poetul de pe Pont-Neuf murise cu adevărat.

*

* *

De altfel el însuşi îi spusese Angelicăi :

— Acum eşti foarte puternică şi poţi să ne laşi în drum.

Ea îl auzea fără încetare spunîndu-i aceste cuvinte. Şi în timpul nopţilor lungi care urmară şi cînd nu putea să adoarmă nici măcar pentru un minut, îl vedea în faţa ei, privind-o cu ochii scînteietori, ca apa Senei cînd soarele se oglindeşte în ea. Nu fusese în Piaţa Grève. Îi era suficient că Barbe îi dusese pe copii, ca la un jurămînt, şi că n-o scutise de nici un detaliu al sinistrului tablou : nici pletele blonde ale Poetului care fluturau pe faţa lui umflată şi vînătă, nici ciorapii negri răsuciţi pe gambele slabe, nici cornul cu cerneală şi pană de gîscă, pe care călăul, superstiţios, i le lăsase la brîu.

Sculîndu-se, a treia zi, după o noapte de insomnie, îşi spuse :

«Nu mai pot suporta să trăiesc mai departe aşa»!

Spre seară trebuia să-l întîlnească pe Desgrez la el acasă, pe strada Pont-Notre-Dame. De acolo el avea s-o conducă la acele personaje importante cu care să încheie acordul secret ce punea capăt ciudatei afaceri care avea să fie numită *afacerea micului negustor*.

Propunerile Angelicăi fuseseră acceptate. În schimb ea trebuia să remită persoanelor în drept cele trei cufere cu pamflete tipărite, dar nedivulgate, cu care acești domni de la poliție vor face un foc sărbătoresc. Și viața își va urma cursul. Angelica va avea din nou bani mulți. Ea singură va avea dreptul să fabrice și să vîndă, în tot regatul, băutura numită ciocolată.

«Nu mai pot suporta viața asta», își repetă ea. Aprinse o lumînare, pentru că nu se făcuse încă ziuă. Oglinda de pe măsuța de toaletă îi reflecta fața palidă și trasă.

— Ochii verzi, își spuse. Culoare care poartă ghinion. Este deci adevărat că aduc nenorociri celor pe care-i iubesc... sau care mă iubesc. Claude poetul?... Spînzurat. Nicolas?... înecat. Geoffrey?... ars de viu. Își masă ușor tîmplele. Avea un tremur interior atît de puternic încît respira anevoie. Cu toate acestea mîinile-i erau calme și înghețate.

«Ce sens are să lupt contra tuturor acestor bărbați puternici ? Nu e locul meu. Locul unei femei este în căminul ei, alături de un soț pe care îl iubește, în căldura focului din vatră, în tihna casei și a copilului care doarme în leagănul lui de lemn. Îți amintești Geoffrey, de castelul acela mic în care s-a născut Florimond ?... Ploaia vijelioasă de munte bătea în geamuri și eu mă așezam pe genunchii tăi; îmi lipeam obrazul de obrazul tău.

Şi priveam cu un pic de teamă şi cu o încredere neclintită şi plină de farmec figura ta bizară pe care se jucau reflexele focului...

Doamne, cum ştiai să rîzi şi cum îţi scînteiau dinţii albi ! Sau cînd mă întindeam în patul nostru mare şi tu cîntai pentru mine, cu vocea aceea profundă şi catifelată care părea că vine ca un ecou din munţi. Atunci adormeam în braţele tale şi tu te întindeai alături de mine în răcoarea cearceafurilor brodate, mirosind a stînjenei. Îţi dădeam tot, ştiam asta. Şi tu, tu mi-ai dat totul... Şi visam şi îmi ziceam că vom fi în veci fericiţi...»

Se împletici prin cameră şi căzu în genunchi lîngă pat, ascunzîndu-şi faţa în cearceafurile boţite.

— Geoffrey, iubirea mea !...

Şi strigătul, atît de mult reţinut, izbucni.

— Geoffrey, iubirea mea, revino, nu mă lăsa singură... Vino, Geoffrey !...

Dar el nu va reveni, o ştia. Plecase prea departe. Unde ar putea să-l regăsească de acum încolo ? Nu avea nici măcar un mormînt la care să se roage... Cenuşa lui Geoffrey fusese împrăştiată în vîntul de pe Sena.

Văzu fluviul cu valurile lui repezi şi acea mantie argintie pe care şi-o îmbrăca de fiecare dată la apusul soarelui. Angelica se ridică cu faţa scăldată în lacrimi. Se aşeză la masă, luă o hîrtie albă şi începu să scrie.

«Cînd veţi citi această scrisoare, domnilor, eu nu voi mai fi în viaţă. Ştiu prea bine că a-ţi lua viaţa este o mare crimă, dar pentru această crimă, Dumnezeu, care vede în sufletul oamenilor, va fi singurul meu refugiu. Mă încredinţez milei Lui.

încredințez viața copiilor mei justiției și bunătății regelui. În schimbul tăcerii de care depindea onoarea familiei regale, și pe care eu am respectat-o, o rog pe Majestatea Sa să se aplece ca un tată asupra acestor două vieți tinere, începute sub semnul celor mai mari nefericiri. Dacă regele nu le va înapoia numele și averea tatălui lor, contele de Peyrac, cel puțin să le dea mijloacele de a supraviețui în timpul copilăriei și mai tîrziu sumele necesare pentru educația și rostuirea lor în viață.»

Continuă să scrie, adăugînd cîteva precizări cu privire la viața copiilor ei, cerînd deasemenea protecție pentru tînărul Chaillon, orfan. Mai scrise o scrisoare pentru Barbe, implorînd-o să nu-i părăsească niciodată pe Florimond și pe Cantor, lăsîndu-i toate lucrurile care le mai avea, rochii și bijuterii.

Puse și cea de a doua scrisoare în același plic și îl sigilă. În sfîrșit se simțea mai bine. Se îmbrăcă și își petrecu toată dimineața în camera copiilor. Vederea lor îi făcu bine. Gîndul că îi va părăsi pentru totdeauna n-o tulbura. Nu mai aveau nevoie de ea. O aveau pe Barbe pe care o cunoșteau din totdeauna și care avea să-i ducă la Monteloup. Vor crește la soare și la aer curat, departe de acest Paris mocirlos și urît mirositor.

Florimond însuși se dezobișnuise de prezența acestei mame care se întorcea seara, tîrziu, într-o casă din care ei făcuseră micul lor regat între acele două servitoare, cățelul Patou, jucăriile și păsărelele lor. Cum Angelica era cea care le aducea jucăriile, ei se grăbeau s-o întîmpine cînd o vedeau dar, tiranici, cereau mereu altceva. Chiar în dimineața asta Florimond trăsese de rochița lui din mătase roșie, zicînd :

— Mămico, cînd o să-mi cumperi o tunică şi un pantalon de băiat ? Sînt deja bărbat, nu vezi ?

— Dragul mamei, ai deja o pălărie cu boruri mari şi cu o pană roz. Mulţi băieţi de vîrsta ta se mulţumesc cu scufiţe ca ale lui Cantor.

— Vreau tunică şi pantalon ! ţipă Florimond aruncîndu-şi trompeta pe jos.

Angelica plecă din cameră, pentru a nu fi nevoită să se poarte cu asprime.

După masa de prînz, profită de somnul copiilor ca să-şi arunce pelerina pe umeri şi să plece. Luase cu ea plicul sigilat. I-l va da lui Desgrez, apoi îl va ruga s-o conducă la faimoasa întîlnire secretă. După aceea îl va părăsi şi va merge de-a lungul malurilor Senei. Va avea la dispoziţie cîteva ore. Avea intenţia să meargă mult timp, pînă va ajunge la ţară. Vroia să ia cu ea, ca o ultimă viziune, imaginea poienelor îngălbenite de toamnă şi a arborilor aurii, să respire pentru ultima oară mirosul de muşchi crud şi de pădure care să-i aducă aminte de Monteloup şi de copilărie.

8

Angelica îl aşteptă pe Desgrez în casa lui de la podul Notre-Dame. Poliţistului îi plăcea să locuiască pe lîngă poduri în timp ce aceia pe care îi urmărea locuiau dedesubt. De la prima vizită pe care i-o făcuse Angelica, cu ani în urmă, într-una din casele dărăpănate de pe Micul-Pod, decorul se schimbase.

Se instalase acum pe acest pod Notre-Dame, foarte bogat, aproape nou şi de prost gust, cu faţadele lui ornamentate cu basoreliefuri reprezentînd coşuri cu fructe şi flori, cu medalioanele de regi şi regine, cu statuile lui, totul pictat cît mai *natural*, adică în culori stridente.

Camera în care fusese condusă Angelica reflecta acelaşi confort de parvenit. Observă în treacăt patul larg al cărui baldachin era susţinut de coloane răsucite şi masa de lucru cu obiecte din bronz aurit. Nu se întreba cum obţinuse fostul avocat această bunăstare. Desgrez reprezenta în acelaşi timp o prezenţă şi o amintire. Era dur şi indiferent, dar un stîlp de nădejde. În ciuda copoiului din el îi era cel mai bun prieten. Dîndu-i lui supremul ei mesaj, ştia că se poate îndepărta cu inima uşoară : copiii ei nu vor fi abandonaţi.

Fereastra deschisă dădea spre Sena şi se auzea zgomotul vîslelor. Afară se făcuse frumos şi cald. Un soare delicat de toamnă scălda podeaua în carouri alb cu negru, bine frecată cu ceară. În sfîrşit, Angelica auzi pe hol pintenii unui pas hotărît şi recunoscu pasul lui Desgrez. Acesta intră, neschiţînd nici un gest de surpriză.

— Doamnă, sincerele mele omagii. Sorbonne, rămîi afară cu labele tale murdare.

Era şi acum îmbrăcat dacă nu cu căutare, cel puţin cu o anumită eleganţă. Gulerul pelerinei largi, pe care o aruncă pe un scaun, era brodat cu catifea neagră. Dar în felul brusc în care se debarasă de pălăria cu boruri mari şi de perucă îl recunoscu pe vechiul Desgrez. Apoi, îşi desprinse sabia. Părea foarte bine dispus.

— Vin de la domnul d'Aubrays. Totul merge cum nu se poate mai bine. Draga mea, urmează să

întîlneşti cele mai importante personaje ale comerţului şi finanţelor. E vorba ca însuşi domnul Colbert[1] să asiste la discuţia asta.

Angelica schiţă un zîmbet politicos. Aceste cuvinte i se păreau inutile şi nu reuşeau s-o scoată din starea ei de nepăsare. Nu va avea onoarea să-l cunoască pe domnul Colbert. La ora la care aceste personaje atotputernice se vor întîlni în cine ştie ce cartier îndepărtat, trupul Angelicăi de Sancé, contesă de Peyrac, marchiză a Îngerilor, va pluti pe Sena, între malurile ei aurite. Atunci va fi liberă şi nimeni n-o va putea atinge. Şi poate că Geoffrey i se va alătura...

Tresări pentru că Desgrez vorbea întruna şi ea nu-i mai înţelegea spusele.

— Ce spui ?

— Spun că aţi venit foarte devreme, doamnă, pentru întîlnire.

— De fapt nu pentru asta am venit. Sînt doar în trecere, pentru că un tînăr încîntător mă aşteaptă să mergem la galeria Palatului pentru a admira ultimele noutăţi. S-ar putea ca după aceea să mergem pînă la Tuileries. Toate aceste distracţii îmi vor da posibilitatea să aştept fără nervozitate ora fatidică a întîlnirii. Dar am un plic care mă incomodează. Ai vrea să-l păstrezi puţin ? O să-l iau mai tîrziu.

— La ordinele dumneavoastră, doamnă.

El luă plicul sigilat şi, îndreptîndu-se spre un cufăr mic aşezat pe o măsuţă, îl deschise şi îl aruncă înăuntru. Angelica se întoarse pentru a-şi lua evantaiul şi mănuşile. Totul era foarte simplu,

---

[1] **Jean-Baptiste Colbert** (1619—1683) — om de stat francez, controlor al finanţelor, personalitate remarcabilă din timpul domniei lui Ludovic al XIV-lea.

totul se derula fără probleme. Tot atît de simplu ea va merge și va merge într-una, fără să se grăbească. Va fi suficient doar ca, la un moment dat, să se îndrepte spre Sena...

Un zgomot o făcu să ridice capul. Îl văzu pe Desgrez încuind ușa. Apoi, cu un gest foarte firesc, strecură cheia în buzunar și se întoarse lîngă ea surîzător.

— Vă rog să vă așezați pentru cîteva minute, îi spuse. De multă vreme vreau să vă pun două sau trei întrebări și ocazia mi se pare propice...

— Dar... sînt așteptată !

— Nu-i nimic, să te aștepte, spuse Desgrez, surîzînd mereu. De altfel, nu va dura mult. Ia loc, te rog.

Îi arătă un scaun din fața mesei, iar el se așeză de partea cealaltă. Se simțea prea sleită de puteri ca să mai ridice tocmai acum obiecții. De mai multe zile gesturile ei erau ale unei somnambule. Totuși, simțea că ceva nu era în regulă. Ce anume ?... Ah ! Da ! De ce încuiase Desgrez ușa ?

— Întrebările pe care vreau să vi le pun, doamnă, se referă la o afacere destul de gravă, de care mă ocup în prezent. Viața mai multor persoane depinde de răspunsurile voastre. Ar dura prea mult și ar fi și inutil, să vă explic cînd și cum a început această afacere. E suficient să-mi răspundeți la întrebări. Iată...

Vorbea rar și fără s-o privească. Cu bărbia sprijinită în palmă, cu ochii pe jumătate închiși, părea absorbit de o viziune îndepărtată.

— Sînt aproape patru ani de cînd într-o noapte, în cursul unei spargeri la un spițer din cartierul Saint-Germain, jupîn Glazer, doi dintre răufăcători au fost prinși.

După cîte îmi amintesc, cei doi purtau poreclele de Sfarmă-Broaşte şi Grijuliul. Au fost spînzuraţi. Totuşi, înainte de a muri, în timpul interogatoriului, numitul Grijuliul a pronunţat cîteva cuvinte pe care le-am găsit după aceea consemnate într-un proces-verbal de la Châtelet şi care aruncă o lumină nouă asupra afacerii. E vorba de cele văzute de numitul Grijuliul la spiţer, în noaptea aceea. Din nefericire, termenii nu sînt foarte precişi. E un talmeş-balmeş care te lasă să presupui multe lucruri dar nu dovedeşte nimic. Așa că vă rog să mă lămuriţi. Ce aţi văzut la Glazer ?

Pentru Angelica, lumea devenea din ce în ce mai ireală. Decorul camerei părea să se şteargă. Rămînea o singură lumină, aceea din ochii negri ai lui Desgrez care aveau un fel de strălucire roșie şi ciudată, o claritate de solz translucid.

— Mie îmi pui întrebarea asta ? tresări ea într-un tîrziu.

— Da. Ce aţi văzut în noaptea aceea, la bătrînul Glazer ?

— Cum aş putea eu să ştiu ? Cred că ţi-ai pierdut minţile !

Desgrez suspină și lumina din ochii lui se stinse în dosul pleoapelor.

— A fost o femeie în noaptea aceea la bătrînul Glazer, era tovarăşa celor doi răufăcători. Nu contează cine ! O femeie care purta un nume ciudat în rîndurile bandiţilor. Cred că îmi amintesc : marchiza Îngerilor. N-aţi auzit niciodată acest nume, nu ? Această femeie era ţiitoarea unui bandit vestit în capitală, Calembredaine. Acest bandit a fost prins în 1661 în timpul luptei de la tîrgul Saint-Germain şi a fost spînzurat...

— Spînzurat !... exclamă Angelica.

— Nu, nu, spuse încet Desgrez, nu vă tulburați, doamnă... Nu l-au spînzurat. De fapt, a scăpat aruncîndu-se în Sena și... s-a înecat. I-au găsit corpul cu două livre de nisip în gură și umflat ca un burduf. Păcat, era un bărbat frumos ! Văd că ați pălit ! Să revin deci la marchiza Îngerilor, demnă tovarășă a acestui personaj trist, care era, cum cred că știți, un hoț renumit și un asasin. Condamnat la galere, evadat și așa mai departe, tot tacîmul. Domnia ei a fost scurtă dar edificatoare : femeia asta a participat la tot felul de spargeri, atacuri cu mîna armată asupra trăsurilor, așa cum a fost acela asupra fiicei comandantului jandarmeriei. Are mai multe asasinate la activ, printre care și pe acela al unui arcaș de la Châtelet, căruia pur și simplu i-a spintecat burta, vă rog să mă credeți...

Mintea Angelicăi începea să iasă din starea de amorțeală. Înțelese că era prinsă în cursă. Privirea i se întoarse spre fereastra deschisă, prin care percepea zgomotul fluviului. Sena era acolo !... Evadarea supremă !

«Mă voi duce drept la fund ! Voi termina cu această lume a bărbaților, această lume odioasă !»

— Marchiza Îngerilor se afla cu Grijuliul în casa lui Glazer, reluă Desgrez. Ea a văzut tot ce a văzut și el. Ea a...

Dintr-un salt, Angelica se aruncă spre fereastră. Acolo însă, îl găsi pe Desgrez, mai rapid decît ea. Îi prinse încheieturile și o împinse pînă la scaun unde o trînti fără menajamente. Expresia feței i se transformase.

— A, nu ! scrîșni el. Figuri d-astea nu țin la mine !

Se aplecă asupra ei cu o expresie plină de cruzime.

— Acum vorbeşte, ciripeşte tot, dacă nu vrei să păţeşti ce n-ai păţit. Zi, ce-ai văzut la bătrînul Glazer ?

Angelica îl privea fix. În inima ei se învălmăşeau sentimente contradictorii la care se adăugau frica şi furia.

— Îţi interzic să mă tutuieşti.

— Tutuiesc întotdeauna pe fetele pe care le interoghez.

— Cred că ai înnebunit de tot.

— Răspunde ! Ce ai văzut la Glazer ?

— Să ştii că strig după ajutor !

— Poţi să ţipi cît îţi place. Casa e locuită de arcaşi care n-au voie să intre aici chiar dacă aud că se lasă cu moarte de om.

Angelica se simţi dintr-o dată scăldată în sudori reci.

«Nu trebuie să transpir, îşi spuse. Nicolas spunea că ăsta e un semn rău. Cînd ţi-e frică, eşti pe punctul să te prăbuşeşti.»

O palmă năprasnică se abătu peste obraz, năucind-o.

— Ai de gînd să vorbeşti ? Ce ai văzut la Glazer ?

— N-am ce să-ţi spun ! Brută ! Lasă-mă să plec !

Desgrez se apropie din nou de ea, o prinse de coate, forţînd-o să se ridice, dar cu precauţie ca şi cînd ar fi fost bolnavă.

— Deci nu vrei să vorbeşti, frumoasa mea porumbiţă ? spuse el cu tandreţe neaşteptată. Ştii, nu e prea frumos din partea ta. Vrei cu tot dinadinsul să mă supăr ?...

O ţinea acum aproape lipită de el. Foarte încet îi trase coatele spre spate. Angelica simţi o durere

copleşitoare şi scoase un ţipăt strident. Parcă un cleşte de fier îi smulgea braţele. Poliţistul o ţinea în aşa fel încît orice mişcare ar fi făcut avea impresia unui cuţit între omoplaţi.

Dar ceea ce o făcea să sufere cel mai mult erau degetele lui, a căror presiune cît de mică făcea totul insuportabil.

— Hai, vorbeşte ! Ce ai văzut la Glazer ?

Angelica plutea în nori. Durerea insuportabilă era peste tot : în ceafă, în omoplaţi, în şale.

— Şi totuşi nu-ţi cer cine ştie ce mare scofală! O mică informaţie pentru o treabă care nici măcar nu te priveşte, nici pe tine, nici pe tovarăşii tăi zdrenţăroşi... Vorbeşte frumoaso, te-ascult. Tot nu vrei ? Aaaa... păi atunci...

Făcu o mişcare imperceptibilă şi degetele fragile ale Angelicăi trosniră. Urlă. Fără să se emoţioneze, el reluă :

— Să vedem, amicul Grijuliul, la Châtelet, vorbea de o făină albă... Ai văzut şi tu asta ?

— Da...

— Ce era ?

— Otravă... arsenic.

— Ah ! Ştiai chiar că e arsenic ? făcu el rîzînd. Şi îi dădu drumul. Dintr-odată devenise visător şi părea să se gîndească la altceva. Zdrobită de suferinţă, ea încerca să-şi revină. După cîteva clipe, el se smulse din reveriile sale, o împinse din nou pe scaun şi, trăgînd un taburet, se aşeză în faţa ei.

— Acum, că ai devenit mai înţelegătoare, nu-ţi mai fac nici un rău.

Era foarte aproape de ea şi strîngea între genunchii lui genunchii tremurători ai Angelicăi. Ea îşi privea palmele mortificate.

— Uite, ar fi un gest frumos din partea ta să-ți dai drumul la gură.

N-o mai privea. Redevenise confesorul secretelor sinistre. Ea începu să vorbească cu o voce stinsă.

— La Glazer era o cameră cu multe retorte... un laborator.

— Normal... Toată lumea știe că e spițer.

— Pudra aceea albă era pe un raft, într-o farfurie de bronz. I-am recunoscut mirosul de usturoi! Grijuliul a dat să guste. L-am împiedicat spunîndu-i că era otravă.

— Ce-ai mai văzut ?

— Lîngă farfuria cu arsenic se afla un pachet învelit în hîrtie groasă, sigilat cu ceară roșie.

— Și pe învelitoare era ceva scris ?

— Da : pentru domnul de Sainte-Croix.

— Perfect. Și pe urmă ?

— Grijuliul a răsturnat o retortă, care s-a spart. Zgomotul l-a trezit pe proprietarul casei. Noi am fugit, dar în timp ce traversam holul, l-am auzit coborînd scara. A strigat : «Nanette ! Sau ceva de genul ăsta. Ai uitat să închizi pisicile.» Apoi a mai zis : «Dumneavoastră sînteți, domnule de Sainte-Croix ? Ați venit după doctorie ?»

— Perfect ! Perfect !

— După aceea...

Polițistul făcu un gest disprețuitor.

— După aceea, nu mă interesează ! Am aflat ce mă interesa. Încercă să-și înghită saliva, dar gîtul îi era uscat ca iasca. Într-un tîrziu reuși să articuleze :

— Desgrez... de cînd știi ?

El o privi ironic.

— Că tu ești marchiza Îngerilor ? Din noaptea aceea. Crezi oare că obișnuiesc să dau drumul unei femei cînd am pus mîna pe ea și mai ales să-i înapoiez cuțitul ?

Deci o recunoscuse ! Știa toate treptele decăderii ei. Spuse precipitat :

— Trebuie să-ți explic. Calembredaine era un copil de țăran de pe moșia noastră... un tovarăș din copilărie. Vorbeam același dialect.

— Nu-ți cer să-mi povestești viața ta, mormăi el.

Dar ea se cramponă de el, strigînd cu o voce înecată de plîns.

— Ba da... trebuie să-ți spun... trebuie să mă înțelegi. Era prietenul meu din copilărie. Era rîndaș la castel. Apoi a dispărut. M-a regăsit cînd am venit la Paris... Înețlegi, m-a dorit din totdeauna... Și toți mă părăsiseră... Mă părăsiseși și tu... în zăpadă. Atunci Nicolas m-a luat, s-a luptat pentru mine, m-a supus voinței lui... E drept că l-am urmat, dar n-am comis toate crimele de care mă acuzi. Desgrez, nu eu l-am omorît pe arcașul Martin, îți jur... N-am omorît decît o dată. Da, este adevărat, l-am omorît pe Marele Coësre. Dar am făcut-o pentru a-mi salva viața și pentru a-mi smulge copilul unui destin oribil.

Desgrez clipi din ochi amuzat și surprins.

— Tu l-ai omorît pe Marele Coësre, acel Rolin-Cocoșatul de care toată lumea se temea ?

— Da!

El începu să rîdă încetișor.

— O, la la ! Ce figură, această marchiză a Îngerilor ? Tu, singură ? Cu pumnalul ? Hîrșt !

Ea păli subit. Monstrul era acolo, la doi pași, prăbușit, cu gîtul tăiat din care țîșnea sîngele. Sim-

ți cum îi vine să vomite. Desgrez o bătu ușurel pe obraz, rîzînd.

— Hai, hai, nu mai face mutra asta ! Ai un aer înghețat. Vino să te încălzesc puțin.

O trase pe genunchi, o strînse puternic în brațe și apoi îi mușcă buzele cu violență. Ea scoase un țipăt de durere și i se smulse din brațe.

Pe negîndite își regăsise sîngele rece.

— Domnule Desgrez, spuse, adunîndu-și ceea ce îi rămăsese din demnitate, v-aș fi recunoscătoare dacă ați lua o hotărîre în privința mea. Mă arestați sau mă lăsați să plec ?

— Nici una nici alta pentru moment, spuse degajat. După o mică conversație ca a noastră, nu ne putem despărți așa. Vei rămîne cu impresia că polițistul este o adevărată brută. Cînd de fapt în anumite împrejurări, pot să fiu foarte tandru.

El se apropie de Angelica. Surîdea, dar în ochi îi reapăruse acel foc mocnit care surprindea pe figura lui severă. Fără ca ea să poată schița vreun gest de apărare, el o luă în brațe, murmurîndu-i :

— Vino, frumoasa mea sălbăticiune!

— Nu vreau să-mi vorbești în felul acesta, strigă ea și izbucni în hohote de plîns. Un torent de lacrimi și de suspine care îi rupeau inima și o sufoca!

Desgrez o întinse pe pat și rămase cîteva clipe lungi privind-o cu multă atenție. Apoi, cînd violența acestei disperări se mai liniști puțin, se apucă s-o dezbrace. Ea îi simți degetele pe ceafă și apoi aceleași degete îi descheiară corsajul rochiei cu o îndemînare de cameristă. Scăldată în lacrimi și cutremurată de suspine, nu mai avea putere să se opună.

— Desgrez, ești un om rău ! hohoti ea.

— Ba deloc, micuța mea.

— Credeam că-mi ești prieten... Credeam... Oh! Dumnezeule ! Cît sînt de nefericită !

— Sst ! Sst ! Poftim ce idei îți trec prin cap, făcu el cu indulgență mustrătoare.

Cu gesturi rapide, îi ridică fustele, îi desfăcu jartierele, îi rulă ciorapii de mătase și o descălță. Cînd ea rămase numai în cămășuță, se îndepărtă și-l auzi cum se dezbracă la rîndul lui, fluierînd, aruncîndu-și cizmele, vestonul și centura în cele patru colțuri ale camerei. Apoi, dintr-o săritură, ajunse lîngă ea în pat și trase perdelele.

În penumbra călduță a alcovului, corpul puternic și păros al lui Desgrez apărea în roșu și negru. Bărbatul nu pierduse nimic din veselia obișnuită.

— Hai, fetițo! Ce-i mutra asta disperată? S-a terminat cu plînsul ! Ne vom distra. Vom rîde. Vino mai aproape.

Îi smulse cămașa de pe ea și în același timp îi dădu o palmă peste fund atît de răsunătoare că ea sări și, turbată de furie și de umilință, își înfipse dinții în umărul lui.

— Ah ! Cățeaua ! strigă el. Asta merită o mică corecție !

Dar ea continua să se zbată strigîndu-i cele mai triviale înjurături pe care le putea găsi. Folosi tot vocabularul Polonezei lui Calembredaine și Desgrez rîdea ca un nebun. Strălucirea acestui rîs și a dinților albi, mirosul de tutun care se amesteca cu această transpirație bărbătească îi tulburau sim-

țurile. Era sigură că-l urăște pe Desgrez și că îi dorește moartea. Îi striga că-l va-njunghia cu cuțitul, dar el rîdea și mai tare. Într-un tîrziu, reuși s-o imobilizeze sub el și-i căută cu lăcomie gura.

— Sărută-mă, îi spunea. Sărută-l pe copoi, hai... Fii ascultătoare, altfel îți rad o palmă, de-o s-o ții minte trei zile... Sărută-mă... Sînt sigur că știi să săruți foarte bine...

Ea nu mai putea rezista ordinelor imperioase ale acestei guri care îi mușca buzele fără milă la fiecare refuz al ei. Și cedă. Cedă atît de bine încît, cîteva clipe mai tîrziu, dorința o aruncă, orbește, către acest corp care o învinsese. Și lupta lor luă un alt sens, acela a luptei eterne a zeilor și nimfelor în pădurea Olimpului. Veselia lui Desgrez în dragoste era uluitoare și se transmise Angelicăi ca o febră. Își spunea că Desgrez o trata cu o lipsă totală de respect, așa cum nimeni n-o tratase, nici chiar Nicolas, nici căpitanul. Dar, cu capul răsturnat pe marginea patului, ea se auzea rîzînd ca orice fetișcană care se zbenguie. Îi era foarte cald. Corpul scuturat de frisoane se destinse subit.

În acel moment, bărbatul o trase lîngă el, cu un braț autoritar. O clipă ea întrevăzu o mască diferită ; pleoapele coborîte, seriozitatea pasionată și concentrată de pe care orice urmă de cinism sau ironie dispăruse sub impulsul unui alt sentiment, mai puternic și unic. În clipa următoare ea simți că îi aparținea. Și el rîdea din nou, un rîs sălbatic și plin de pofte nedomolite. Nu-l plăcu. În clipa asta avea nevoie de tandrețe și gingășie. Un amant nou trezea mereu în ea, la prima îmbrățișare, un reflex de mirare și de teamă, chiar dezgust.

Excitația ei încetă la fel de subit. O indiferență ca de plumb o cuprinse. Se lăsă luată, inertă, dar

el părea să nu se formalizeze. Avu impresia că o folosea ca pe orice altă femeie. Atunci începu să plîngă, rostogolindu-şi capul de la dreapta la stînga.

— Lasă-mă... lasă-mă !

Dar el se încăpăţînă ca şi cînd ar fi vrut s-o epuizeze complet. Totul se întunecă. Tensiunea nervoasă care o susţinuse în ultimele zile cedă în faţa unei oboseli zdrobitoare. Nu mai putea. Era la capătul forţelor, lacrimilor, voluptăţii...

*

* *

Trezindu-se, se văzu întinsă pe patul răvăşit, cu braţele şi picioarele aruncate în lături ca o stea de mare, în poziţia în care o surprinsese somnul. Perdelele patului erau trase. O rază de soare se juca pe dalele podelei. Auzea zgomotul Senei între arcadele podului Notre-Dame. Se mai auzea un zgomot, mai apropiat, un fel de scîrţîit continuu dar discret. Întoarse capul şi îl văzu pe Desgrez scriind la masa lui de lucru. Purta perucă şi un jabou alb şi scrobit. Părea foarte calm şi absorbit de ceea ce făcea. Ea îl privi fără să înţeleagă. Amintirile îi erau foarte confuze. Trupul i se părea de plumb şi capul foarte uşor. Îşi dădu seama de poziţia ei lipsită de pudoare şi îşi strînse picioarele. În acest moment Desgrez îşi înălţă capul. Văzînd-o trează, lăsă pana pe masă şi se apropie de pat.

— Cum te simţi ? Ai dormit bine ? întrebă el cu o voce curtenitoare dar şi foarte naturală.

Ea îl privi cu un aer buimac. Nu era sigură de el. Unde oare l-a văzut înfricoşător, brutal, desfrînat ? În vis, fără îndoială.

— Am dormit ? întrebă. Crezi că am dormit ? De cît timp ?

— După mine, sînt trei ore de cînd am în faţă acest tablou încîntător.

— Trei ore ! repetă Angelica tresărind şi trăgînd cearceaful ca să-şi acopere goliciunea. Dar e îngrozitor ! Şi întîlnirea cu domnul Colbert ?

— Ţi-a rămas o oră să te îmbraci.

Şi Desgrez se îndreptă spre camera alăturată.

— Am aici o cameră de baie confortabilă şi tot ceea ce trebuie pentru toaleta doamnelor ! Farduri, parfumuri, aluniţe şi tot dichisul. Se întoarse ţinînd de braţ un halat de casă din mătase, pe care i-l aruncă.

— Pune-ţi asta şi grăbeşte-te, frumoasa mea.

Un pic zăpăcită şi avînd impresia că se mişcă într-o atmosferă vătuită, Angelica începu să se spele şi să se îmbrace. Toate lucrurile îi erau pliate cu grijă şi aşezate pe un cufăr. În faţa unei oglinzi se afla o întreagă armată de fleacuri femeieşti care, surprindeau tocmai prin prezenţa lor în locuinţa unui burlac : borcănele cu pudră albă şi roşie, negru pentru pleoape şi o sumedenie de flacoane cu parfumuri de tot felul.

Memoria îi revenea puţin cîte puţin. Nu fără greutate, pentru că nu-şi putea pune ordine în gînduri. Îşi aminti de palma răsunătoare pe care i-o dăduse poliţistul şi care aproape că o făcuse să leşine. Oh ! Era de neimaginat ! O tratase ca pe o tîrfă, fără urmă de respect. Şi mai ştia şi că ea era marchiza Îngerilor. Ce avea să se întîmple acum ?...

Auzi din nou scîrţîind pana de gîscă. Pe neaşteptate, Desgrez se ridică şi o întrebă :

— Te descurci singură ? Pot să-ţi servesc de cameristă ? Şi fără să aştepte răspunsul ei, intră şi începu să-i înnoade cu dexteritate cordonul fustei.

Angelica nu ştia ce să mai creadă. Amintindu-și de mîngîierile lui, se simţi paralizată de jenă. Dar se părea că Desgrez se gîndește la cu totul altceva. Ar fi putut crede că a visat dacă oglinda nu i-ar fi reflectat propria ei imagine de femeie senzuală și satisfăcută, cu cearcăne de oboseală și plăcere, cu buzele umflate de muşcături și sărutări. Ce rușine ! Pînă şi pentru cei mai puţin cunoscători, faţa ei purta semnele zbenguielilor violente în care o antrenase Desgrez.

Maşinal, îşi pipăi buzele care continuau s-o ardă aproape dureros. În oglindă, privirea i se încrucişă cu a lui Desgrez, care schiță un zîmbet.

— Ei, se cam vede, spuse el. Dar n-are importanţă. Personajele serioase cu care te vei întîlni vor fi cu atît mai subjugate... şi poate chiar invidioase.

Fără să răspundă, ea reuşi să-și aranjeze buclele şi să-și lipească o aluniţă falsă pe unul din pomeți.

Poliţistul îşi încinsese sabia şi îşi lua deja pălăria... Acum era cu adevărat elegant, deși ținuta sa păstra încă ceva sumbru și auster.

— Urci treptele sociale, domnule Desgrez, spuse Angelica forţîndu-se să-i imite dezinvoltura. Iată că acum porţi sabie, iar apartamentul dumitale arată, cum să zic, foarte parizian.

— Primesc multă lume şi societatea evoluează în mod ciudat. E vina mea că pistele pe care le cercetez mă duc mereu puțin mai sus ? Sorbonne îmbătrînește. Cînd va muri, n-o să-l înlocuiesc, pentru că pe cei mai mari asasini ai veacului nostru nu trebuie să-i mai caut prin mahalalele noroioase ci în alte locuri, unde un cîine n-are voie să muşte.

Păru că reflectează cîteva clipe și adăugă :

— În marile saloane, de exemplu... Sînteți gata, doamnă ?

Angelica îşi luă evantaiul şi făcu semn că da.

— Trebuie să vă dau înapoi plicul ?

— Care plic ?

— Acela pe care mi l-ați încredințat cînd ați venit aici.

Tînăra femeie încruntă din sprîncene. Apoi, brusc, își aminti și o ușoară roșeață îi apăru în obraji. Era oare vorba de plicul conținînd testamentul ei și pe care i-l înmînase lui Desgrez după care urma să se sinucidă ? Ce departe i se păreau acum toate astea !

Să se sinucidă ? Ce idee caraghioasă ! Oare pentru ce voia să se omoare ? Momentul nu era bine ales. Acum cînd pentru prima oară de atîția ani era pe punctul să-și vadă realizate toate planurile, cînd îl avea pe regele Franței la bunul ei plac, cînd... Ar fi fost chiar culmea !

— Da, da, spuse nerăbdătoare. Înapoiază-mi-l.

El deschise cufărul și îi întinse plicul sigilat. Dar cînd Angelica întinse mîna să-l ia, Desgrez îl reținu un moment. Ridică ochii spre el, întrebătoare. Polițistul avea din nou acea privire cu reflexe roșii care părea să pătrundă în străfundurile sufletului ei.

— Ai vrut să mori, nu-i așa ?

Angelica îl privi ca un copil vinovat, apoi dădu afirmativ din cap.

— Și acum ? urmă el sfredelind-o cu privirile.

— Acum ?... Nu mai știu. În orice caz, nici nu mă gîndesc să nu profit de slăbiciunea acestor domni și să nu obțin ce îmi trebuie. Ocazia e unică și sînt convinsă că dacă reușesc să lansez ciocolata îmi voi reface averea.

— E perfect. Așa te-nvăț !

El îi luă plicul și îndreptîndu-se spre cămin, îl aruncă în foc. Cînd și ultima foaie se transformă în cenușă, reveni lîngă ea, mereu calm și surîzător.

— Desgrez, murmură ea, cum ai ghicit ?...

— Oh ! Draga mea, exclamă el rîzînd, crezi oare că sînt atît de prost ca să nu găsesc suspect faptul că o femeie vine la mine, cu un aer de năucă, nepudrată, nerujată, nesmăcuită, nimic, și-mi povestește cum că este așteptată de un tînăr galant pentru o plimbare la galeria Palatului ? În plus...

Păru că ezită o clipă.

— Te cunosc prea bine, reluă el. Am văzut imediat că ceva nu e în regulă, că e ceva grav și că trebuie acționat repede și energic. Avînd în vedere intențiile mele prietenești, sper că mă veți ierta că v-am brutalizat, nu-i așa doamnă ?

— Nu știu încă, spuse ea, cu o oarecare ranchiună. Să mă mai gîndesc. Se simți umilită. Dar în același timp, își spunea că în toată lumea asta nu avea un prieten mai bun. El adăugă :

— În ceea ce privește informațiile pe care mi le-ați dat... cu atîta bunăvoință, nu vă faceți probleme. Îmi sînt prețioase, e drept, dar n-au fost decît un pretext. Le păstrez. Totuși, am și uitat cine mi le-a furnizat. Încă un sfat, doamnă, dacă permiteți unui modest copoi să vă dea așa ceva : priviți mereu înainte. Nu mai priviți niciodată înapoi. Încetați să mai priviți în trecut. Evitați să mai răscoliți cenușa... Acea cenușă care a fost împrăștiată în vînt. Pentru că de fiecare dată cînd veți mai face așa ceva, veți vrea să muriți. Iar eu n-am să pot fi mereu prin preajmă ca să vă trezesc la timp...

*

* *

Mascată și, din exces de prudență, legată la ochi, Angelica fu condusă într-o trăsură cu perde-

lele trase pînă la o căsuță din mahalaua Vaugirard. Nu i se scoase banda de la ochi decît într-un salon luminat de cîteva făclii, în care se găseau patru sau cinci personaje cu perucă, foarte tacticoase și care păreau puțin contrariate s-o vadă.

Fără prezența lui Desgrez, Angelica s-ar fi temut de o cursă din care ar fi urmat să nu mai iasă decît moartă. Dar intențiile lui Colbert, un burghez cu o figură rece și severă, erau sincere. Ca țăran îmburghezit, el dezaproba mai mult ca oricine dezmățul și cheltuielile nobililor de la curte și era perfect de acord cu cererea bine fondată pe care Angelica o adresa regelui.

Suveranul însuși fusese de acord cu cererea ei. Constrîns, trebuia să recunoască, de scandalul provocat de pamfletele Poetului de pe Pont-Neuf, dar fusese de acord.

Angelica ghici imediat că toate tratativele acestea erau numai de formă. Poziția ei era excelentă. Cînd, două ore mai tîrziu, părăsea adunarea, avea promisiunea acestor domni că o donație de cincizeci de mii de livre avea să-i fie făcută din caseta personală a regelui pentru reconstrucția tavernei „Masca Roșie". Patentul pentru fabricarea ciocolatei, acordat lui Chaillou-tatăl urma să fie reconfirmat. De data aceasta, Angelica va figura nominal în patent și nu va ține de nici o corporație.

Îi mai erau acordate tot felul de înlesniri pentru obținerea materiilor prime. În fine, cu titlul de reparație, ea cerea, pentru ea însăși, să devină proprietara unei acțiuni a Companiei Indiilor Orientale, ce se înființase de curînd. Această ultimă clauză îi surprinse pe interlocutori. Dar acești domni ai finanțelor văzură că tînăra femeie cunoștea la perfecție afacerile. Angelica mai sublinie faptul că întrucît comerțul ei era interesat în mod special de

mărfurile exotice, Compania Indiilor Orientale nu putea decît să se laude cu o clientă care avea tot interesul ca sus-numita companie să prospere și să fie susținută de cele mai mari averi ale regatului.

Domnul Colbert recunoscu, bombănind, că revendicările acestei tinere persoane erau în mod evident îndrăzneţe, dar pertinente şi întemeiate. În ansamblu, i se acordă totul. În schimb, zbirii domnului d'Aubrays, locotenent de poliţie, trebuiau să se deplaseze la o cocioabă situată în plin șes pentru a lua cufărul ascuns acolo în secret şi umplut cu pamfletele care conţineau numele marchizului de La Vallière, al cavalerului de Lorena și al lui Monsieur, fratele regelui.

În aceeași trăsură cu perdelele trase care o readucea la Paris, Angelica încerca să-şi reţină bucuria. I se părea indecent să se simtă fericită, mai ales cînd se gîndea din ce nenorociri ieșise acest triumf. Dar, în sfîrșit, dacă totul se va derula așa cum se convenise, atunci nimic n-o va împiedica să ajungă, într-o zi, una din femeile cele mai bogate din Paris. Și, cu bani, va putea urca din nou pe scara socială. Va merge la Versailles, va fi prezentată regelui, își va regăsi rangul, iar băieţii ei vor fi crescuți ca toţi tinerii seniori.

La întoarcere n-au mai legat-o la ochi, pentru că afară se înnoptase. Se afla singură în trăsură, dar tot făcînd calcule și visînd, drumul i s-a părut mai scurt. Auzea în jurul ei zgomotul copitelor unei mici escorte.

Brusc, trăsura se opri și una din perdele fu ridicată din exterior. La lumina unui felinar, văzu figura lui Desgrez, aplecîndu-se spre portieră. Era călare.

— Vă las aici, doamnă. Trăsura vă va duce pînă acasă. Peste două zile, cred că voi reveni pen-

tru a vă înmîna ceea ce vi se datorează. Totul a mers bine ?

— Așa cred. Oh ! Desgrez, e minunat. Dacă reușesc să lansez ciocolata, sînt sigură că voi fi bogată.

— Veți reuși. Trăiască ciocolata ! spuse Desgrez. Își scoase pălăria și înclinîndu-se, îi sărută mîna, poate ceva mai mult decît cerea politețea.

— Adio, marchiză a Îngerilor ! șopti el abia auzit.

Ea zîmbi ușor.

— Adio, copoiule !

Cîrnățarul din piața Grève lua puțin aer în fața magazinului. Era în primele zile ale primăverii. Cerul se arăta luminos. Nu era nici un spînzurat, nu se făceau pregătiri pentru nici o execuție iar de partea cealaltă a Senei turnurile de la Notre-Dame se profilau pe un cer albastru, înțesat de stoluri de ciori și porumbei.

Aerul era așa de pur că de la magazin, se putea auzi tic-tac-ul morii de apă a meșterului Hughes din josul fluviului. Nu prea era lume în piață în această dimineață. Se vedea că postul Paștelui nu era departe. Oamenii începeau să meargă mai puțin grăbiți și să afișeze o figură tristă ca și cum ar fi fost vorba de o catastrofă și nu de datoria de a se sacrifica o dată pe an pentru Mîntuitorul Nostru. Sigur că meșterul Lucas, cîrnățarul, va trebui să închidă dugheana pentru cîteva săptămîni. Va pierde bani și nevastă-sa va fi furioasă, scoțîndu-i pe

nas toate relele acestei lumi. Dar pocăința e pocăință ! Cum își imaginau unii creștini că pot să se pocăiască fără să sufere ? Meșterul Lucas, în sufletul lui, mulțumea sfintei biserici că a legiuit postul acesta care-i îngăduia să-și asocieze crampele lui de stomac cu durerile lui Isus Hristos pe cruce.

Tocmai atunci o caleașcă destul de frumoasă intră în piață și se opri la cîțiva pași de cîrnățărie. Din ea coborî o femeie, o femeie foarte frumoasă și pieptănată după ultima modă a doamnelor din cartierul Marais : părul scurt, în bucle mici și strînse, cu două bucle mai lungi alunecînd în lungul gîtului pentru a i se odihni grațios pe piept. Meșterul Lucas vedea în asta încă un semn al nebuniei vremurilor : femeile își tăiau părul, această podoabă grațioasă pe care le-o dăduse Dumnezeu. Se gîndea cu groază la clipa cînd nevastă-sa sau chiar fiica lor, Jeanine, își va tăia părul pentru a le imita pe doamnele din lumea mare.

Chiar în timpul foametei din 1658, atunci cînd banii lipseau aproape cu desăvîrșire în casa lor, meșterul Lucas nu fusese de acord ca nevasta lui să-și vîndă părul afurisiților de peruchieri, mereu dornici să-i satisfacă pe nobili. Lumea se întorsese pe dos : femeile își tăiau părul pentru a-l pune pe capetele bărbaților! Ptiu, Doamne apără și păzește!

Femeia privea firmele și părea să caute ceva anume. Cînd se apropie de cîrnățărie, meșterul Lucas o recunoscu. Într-o zi cineva i-o arătase pe cucoana asta în cartierul Halelor unde avea ea singură două depozite de mărfuri. Nu era o doamnă de calitate cum te-ar fi putut face să crezi mersul și frumusețea veșmintelor ei ci doar una din cele mai bogate negustorese din Paris, o oarecare doamnă Morens. Pentru că avusese fericita idee de a lansa moda ciocolatei, făcuse avere. Acum,

conducea ciocolateria „La Pitica Spaniolă", din cartierul Saint-Honore și era proprietara mai multor restaurante și taverne renumite. Pusese pe roate, cu o mînă pricepută, alte cîteva afaceri mai modeste, dar prospere, cum era aceea a «trăsurilor de cinci gologani» și a dughenelor din tîrgul Saint-Germaine și deținea monopolul comerțului cu păsări exotice de pe cheiul Tăbăcăriilor. Patru din comercianții care întovărășeau curtea în deplasările ei, îi plăteau dividente grase.

Se spunea că e văduvă, plecată de jos, dar atît de pricepută în afaceri încît și celor mai importante personaje ale finanțelor, pînă la însuși domnul Colbert le făcea plăcere să discute cu ea.

Amintindu-și de toate acestea, meșterul Lucas își scoase boneta și se înclină adînc pe cît îi permitea pîntecul lui rotund.

— Aici locuiește jupîn Lucas, cîrnățar la firma *Sfîntul Anton* ? întrebă ea.

— Chiar eu sînt, doamnă, cu ce vă pot servi? Dacă ați vrea să intrați în umila mea dugheană...

Meșterul o luă înainte, mirosind deja o comandă importantă.

— Am niște caltaboși grozavi, niște cîrnați mai plăcuți ochiului decît agatele și mai gustoși decît nectarul, o pastramă care dă gust supelor chiar dacă pui numai o bucățică uite atîtica. Mai am și un jambon roșu o minune, care...

— Știu... știu că tot ce fabricați este excelent, vi s-a dus vestea, meștere Lucas, îl întrerupse ea cu amabilitate. Și am de gînd să vă trimit cît de curînd un băiat ca să ia comanda. Dar acum am venit pentru altceva... Cum să vă spun... Am o datorie la dumneata, meștere Lucas, o datorie de acum mulți ani, pe care nu mi-am achitat-o pînă acum.

— O datorie ? repetă cîrnăţarul surprins.

Privi mai cu atenţie ochii frumoşi ai interlocutoarei sale, apoi clătină din cap, convins că niciodată nu schimbase măcar un cuvînt cu cucoana asta frumoasă de pica.

Ea rîse.

— Ba da. Îţi datorez plata pentru vizita unui spiţer pe care dumneata l-ai adus să îngrijească o biată fată bolnavă ce se prăbuşise în pragul casei dumitale... acum aproape cinci ani.

— Asta nu mă lămureşte de loc cine sînteţi, spuse el pe un ton de om cumsecade. Căci mi se întîmplă adesea să îngrijesc de oamenii care cad bolnavi la uşa mea. Cu tot ce se întîmplă în Piaţa Grève mai bine aş fi devenit călugăr ospitalier decît să deschid o cîrnăţărie. Piaţa asta afurisită nu este un loc pentru oamenii care vor să trăiască liniştiţi. În schimb, avem multă distracţie. Povestiţi-mi cum s-au petrecut lucrurile, ca să-mi reamintesc.

— Era o dimineaţă de iarnă, spuse Angelica cu o voce care se altera în ciuda voinţei ei. Era executat un vrăjitor prin ardere pe rug. Eu am vrut să asist la execuţie, am venit, dar am făcut o greşeală, pentru că eram însărcinată şi chiar aproape de soroc. Focul m-a îngrozit. Am leşinat şi mi-am revenit în casa dumitale. Apoi, ai adus un medic şi un spiţer.

— Da ! Da ! Acum îmi reamintesc.

Surîsul cald dispăruse de pe faţa lui. O privea pe Angelica cu o expresie perplexă, în care mila se amesteca cu puţină teamă.

— Deci dumneavoastră sînteţi, spuse el încet. Sărmană femeie !

Angelica simţi cum roşeşte. Ştia că această încercare îi va trezi amintiri dureroase. Îşi promi-

sese să nu mai arunce nici o privire în trecut și să-și replice fără încetare că era Dona Morens, posesoarea unei averi solide şi cu o reputaţie aproape fără pată. Dar exclamaţia acestui om curajos îi eliberă toate emoţiile adînc reţinute și ea se revăzu, pierdută în mulţime, împinsă și strivită din toate părţile, atît de vrednică de milă cu ochii ei speriaţi și cu trupul deformat de sarcină în gerul cumplit...

Se ridică, netezindu-şi fusta de tafta albastră și dantelele care se înfoiau la încheieturile fine ornate cu brăţări preţioase. Spuse, încercînd să surîdă :

— Este adevărat. La vremea aceea eram o femeie sărmană iar dumneata, meștere Lucas, m-ai ajutat foarte mult. Dar de atunci, viaţa s-a arătat mai bună cu mine și astăzi pot să-ţi mulțumesc.

Spunînd asta, scoase o pungă grea din piele pe care o pregătise și o puse pe masă. El continua s-o privească cu un aer atent și neîncrezător.

— Eliza ! Ia vino puţin încoace ! strigă el peste umăr.

Cîrnățăreasa se apropie și se înclină. Auzise toată conversația.

— Categoric v-aţi schimbat mult ! spuse ea. Dar v-aș fi recunoscut după ochi. Soțul meu și cu mine ne-am reproșat de multe ori că v-am lăsat să plecaţi în starea în care eraţi și ne-am dorit mereu să vă regăsim.

— Cu atît mai mult cu cît...

— ... ne-am gîndit după aceea că ar fi trebuit să vă spunem ideea noastră...

— ... asupra a ceea ce se petrecuse înainte.

— ... și că făceați parte din familie...

Cei doi păreau foarte încurcaţi și vorbeau întrebîndu-se din priviri, răspunzîndu-și ca într-o litanie.

— Care familie ? întrebă Angelica emoţionată.

— Din familia vrăjitorului, vă cer iertare.

Tînăra femeie negă din cap, încercînd să facă pe indiferenta.

— Nu, nu eram din familie.

— Se întîmplă adeseori. Vin multe femei la execuţii şi unele leşină în faţa uşii mele. Dar, în acest caz... dacă nu faceţi parte din familie...

— Ce mi-aţi fi spus dacă aş fi făcut parte din familia lui ?

— Sfîntă Fecioară ! Ceea ce s-a petrecut în dugheana crîşmarului de la *Viţa Albastră*, vecinul nostru, cînd căruţa s-a oprit şi l-au coborît pe vrăjitor ca să-i dea ceva să bea înainte de urcarea pe rug...

— Şi ce s-a întîmplat atunci?

Bărbatul şi femeia se uitară încurcaţi unul la altul.

— Ah ! Vedeţi, spuse jupîn Lucas, sînt lucruri care nu pot fi spuse la oricine... adică, vreau să spun, la oameni străini de ele. Numai un singur membru al familiei sale ar putea fi interesat... dar dacă nu-l cunoaşteţi...

Angelica privea de la unul la altul. Pe faţa lor nu văzu decît bunătate şi bunăvoinţă naivă.

— Ba da, îl cunoşteam, murmură ea cu o voce sugrumată, Era... soţul meu!

Cîrnăţarul dădu din cap.

— Am bănuit. Atunci, ascultaţi.

— Aşteaptă... spuse nevastă-sa.

Femeia se duse la uşă, o încuie cu grijă şi trase obloanele la galantarul în care se etala marfa pentru a atrage trecătorii. În penumbra impregnată de mirosuri ispititoare de cîrnaţi, jambon şi slănină, Angelica, cu inima bătîndu-i nebuneşte, se întreba ce destăinuire urma să audă. Venise la cîrnăţar

fără nici un gînd ascuns. Își reproșase adeseori că încă nu-și plătise datoria față de acești oameni de ispravă care o ajutaseră. Dar amînase mereu momentul, temîndu-se parcă de ceva nelămurit. Ce-ar fi putut ei să-i mai spună și ea să știe ?...

...Oare călăul nu aprinsese rugul ?... Oare corpul lui Geoffrey de . yrac nu arsese și cenușa nu fusese împrăștiată în vînt ?...

— Jupîn Gilbert, cîrciumarul, el ne-a povestit, explică cîrnățarul. Ne-a mărturisit totul într-o seară cînd băuse ceva mai mult și taina îl apăsa prea tare pe suflet. După aceea, ne-a pus să jurăm că nu vom repeta cele auzite deorece, cu astfel de lucruri, riști să te găsești într-o seară cu beregata tăiată. Ne-a spus că în ajunul execuției, au venit să-l caute niște oameni mascați care i-au oferit o pungă doldora cu aur. Ce vroiau în schimb ? Ca meșterul Gilbert să le pună la dispoziție toată taverna pentru dimineața de a doua zi. Evident că, în dimineața unei execuții, o tavernă în piața Grève face afaceri foarte bune. Dar banii care se găseau în punga aceea depășeau de trei ori ceea ce ar fi putut el să cîștige și jupîn Gilbert om e și el, nu ? Atunci le-a spus :

«S-a făcut, la dracu, simțiți-vă ca acasă !» A doua zi, cînd vlăjganii ăia mascați au venit iar, Gilbert a tras obloanele și s-a retras în camerele din spate cu toată familia și servitorii. Dar din cînd în cînd, ca să le mai treacă de urît, priveau cu rîndul printr-o gaură în perete ca să vadă ce făceau mascații la el în prăvălie. Și aia e, că nu făceau nimic. Stăteau la masă și aveau aerul că așteaptă ceva. Unii erau fără mască, dar Gilbert nu-i cunoștea. Trebuie să vă spun că el cam bănuia motivul pentru care i se ceruse taverna. Sub aceasta se află niște beciuri cît toate zilele, care cică ar fi

hăt, tocmai de pe vremea romanilor, şi există chiar şi o subterană pe jumătate prăbuşită care duce de-a dreptul la malurile Senei. Între noi fie vorba, Gilbert a mai folosit şi el cîteodată subteranele astea ca să aducă butoaiele cu vin fără să mai plătească drepturile acelor domni de la primărie, dar asta pe noi nu ne priveşte, nu e treaba noastră. Aşa că n-a fost mirat cînd i-a văzut pe oamenii ăia ridicîndu-se şi săltînd chepengul de la propria lui pivniţă. Asta se întîmpla taman în clipa cînd căruţa cu condamnatul sosea la răspîntia străzii Cuţitarilor, unde dă în piaţă. Toată lumea era la ferestre, afară de Gilbert al nostru care stătea cu ochiul lipit de perete pentru că îl interesa ce se petrecea în prăvălia lui. A văzut cum din pivniţă au mai ieşit încă vreo cîţiva inşi, unii de-au adus un pachet destul de lung, băgat într-un sac... Ce era-n pachetul ăla el n-a avut cum să vadă, fireşte, dar şi-a zis :

«Pe legea mea dacă în afurisitul ăla de sac nu e taman un mort !» Afară lumea tropăia, răcnea, chiuia, cum se-ntîmplă la zile de-astea. Căruţa ajunsese în faţa tavernei *La Viţă Albastră* şi nu mai putea înainta din cauza mulţimii. Meşterul Aubin striga şi ajutoarele lui izbeau în stînga şi-n dreapta cu biciul, dar tot degeaba. că nu folosea la nimic, nimeni nu făcea un pas. Aşteptînd ca lucrurile să se lămurească, metşerul Aubin cică pînă una-alta hai să intre în tavernă şi să-şi mai întărească muşteriul cu un pic de rachiu, să nu moară prea repede. Că se mai întîmplă cu cîte unii. De obicei bea şi el şi ajutoarele cîte o duşcă, să mai prindă puteri. Că doar vorba aia, nu-i uşor lucru să fii călău şi trebuie să-ţi ridici cu ceva moralul, nu ? Ei, şi cînd s-a deschis uşa Gilbert l-a văzut bine pe condamnatul pe care îl cărau pe braţe.

Purta o cămașă albă pătată de sînge și avea niște plete negre și lungi de măturau podeaua... Îmi cer iertare, doamnă, tot ce vă povestesc vă face rău! Femeie, ia du-te și adu sticluța aia cu săruri.

— Nu, vă rog, continuați, imploră Angelica, clătinîndu-se.

— De fapt, nu mai e mare lucru de spus. Chiar o mărturisește. N-a văzut nimic. Înăuntru era întuneric. Îl auzea pe meșterul Aubin strigînd pentru că nu era nimeni să-i dea de băut. Arcașii de afară apărau ușa. L-au așezat pe condamnat pe o masă!

— Și ce făceau ceilalți, bărbații mascați?

— Stăteau în picioare sau erau așezați, cine poate ști ? Era întuneric. Gilbert spune mereu : n-am văzut nimic. Dar tot el nu poate să-și scoată din cap un gînd : că sacul care a plecat din tavernă nu mai avea același conținut ca la venire și că...! primul cadavru, ăl de l-au scos din pivniță, ăla a fost ars pe rug în dimineața aia în piața Grève. Cam asta ar fi.

Angelica își trecu o mînă peste frunte. Istorioara i se părea nebunească și se întreba de ce i-o povestiseră. Nu reușea să-și dea seama de semnificația ascunsă a întregii povești. Încet, încet, o rază de lumină pătrunse în mintea ei încețoșată: *Poate că Geoffrey nu era mort !*

Dar se putea una ca asta ? Îl văzuse arzînd, o siluetă înaltă, legată de stîlp. Și ea rămăsese singură, pradă tuturor... Niciodată nu apăruse o lumină în noaptea în care se scufundase, nici un cuvînt, nici un mesaj, nici un semn... Geoffrey în viață ! Și ea trebuise să aștepte mai mult de cinci ani pentru ca o aluzie la acest miracol să ajungă pînă la ea... din gura unui cîrnățar care, după cum singur mărturisea, nu văzuse nimic și care nu fă-

cea altceva decît să repete cuvintele unui bețivan.„
Ce nebunie!

Geoffrey în viață !... Ar putea să-l revadă, să-l atingă. Să-i revadă fața plină de taine, fascinantă, unică, fața lui înfiorătoare și atît de frumoasă ! Unde era ? De ce nu s-a întors la ea pînă acum ? Ah ! Nu s-a întors pentru că e mort ! Da, mort ! Nu există nici o speranță...

— Liniștiți-vă, doamnă, spuse cu milă cîrnățăreasa. Nu mai tremurați așa. Toate astea nu sînt decît presupuneri. Poftiți, beți puțin vin.

Vinul era foarte tare și îi făcu foarte bine. Respiră adînc de două sau trei ori și își regăsi stăpînirea de sine. Însă se simțea sfărîmată ca după o boală scurtă dar violentă.

Cu tristețe, ridică privirile spre cei doi :

— Ceea ce îmi povestiți este foarte ciudat, e adevărat. Dar cum să le interpretez ? Dacă ar fi avut loc o substituire, meșterul Aubin ar fi observat imediat cînd i s-a pus condamnatului cagula neagră înainte de a-l lega pe rug. Doar dacă ar fi fost plătit pentru complicitatea lui... Dacă l-ați fi văzut pe călău măcar o singură dată de aproape cum l-am văzut eu, ați înțelege că așa ceva nu se poate în ruptul capului.

Cei doi soți schițară un gest de neputință.

— Noi nu știm nimic în plus, sărmană doamnă! Ne-am gîndit că v-ar interesa. Vorbeam adesea, uite, chiar acum vreo săptămînă vorbeam cu bărbatu-meu : «De ce sărmana fata aia micuță n-a mai venit pe-aici ? Poate că povestirea noastră ar putea să-i dea un strop de nădejde, cine știe ?»

— Cinci ani ! murmură Angelica. Și nimic în tot acest timp ! Dacă Geoffrey a avut prieteni devotați pentru a-l smulge astfel din mîinile călăului, prieteni destul de bogați ca să plătească o sumă atît

de mare încît să-l înmoaie pe meşterul Aubin, de ce nimeni nu mi-a dat nici un semn pînă acum ? Nu, asta-i doar o nebunie !

Se ridică. Îi tremurau picioarele. Aruncă o privire neliniştită interlocutorilor ei.

— De ce mi-aţi povestit toate acestea ? Aveţi de gînd să mă trădaţi ?

— Deloc ! Drept cine ne luaţi, micuţă doamnă ?

— Atunci pentru ce ? Vreţi mai mulţi bani ?

— V-aţi pierdut capul ! spuse rotofeiul cîrnăţar ridicîndu-se cu un aer de demnitate. Îmi place să fac cîte un bine aproapelui meu, atîta tot. Şi cu cît mă gîndeam mai mult la treaba asta, cu atît eram mai sigur că are nişte tîlcuri anume şi că trebuia s-o aflaţi.

Şi ridică ochii cu devoţiune spre statuia Sfintei Fecioare.

— O rog mereu pe Preacurata să-mi inspire gesturi de adevărată bunătate, de acea bunătate care este şi cu folos şi binefăcătoare şi nu de aceea care se proclamă şi umileşte pe cel care o primeşte.

— Dacă eşti un aşa de bun creştin, ar fi trebuit să te bucuri de moartea unui vrăjitor.

— Eu nu mă bucur de nici o moarte, murmură cîrnăţarul, ai cărui ochi albaştri înfundaţi în grăsime străluciră de o lumină curată. Fiecare om, în faţa morţii, nu este decît un suflet în primejdie. Pentru fiecare condamnat care a trecut prin această piaţă m-am rugat Sfintei Fecioare să-l mîntuiască astfel încît să aibă timp să se răscumpere, sau să trăiască mai frumos, după ce şi-a dat seama că este un nimic în faţa veşniciei. Şi, uite că de multe ori rugămintea mea este ascultată : fie că un mesager al regelui aduce graţierea, fie... aşa cum s-a întîmplat nu cu mult timp în urmă, izbucneşte o răzmeriţă în timpul căreia cei trei condamnaţi pot

s-o șteargă... Astea sînt lucrurile care mă bucură pe mine cel mai mult...

Mama Lucas se duse să deschidă obloanele. La lumina soarelui care intra din nou, pe fața cîrnățarului nu se citea decît sinceritate. Angelica, pe care experiența o învățase să cunoască oamenii, nu descoperi nici o urmă de ipocrizie la acest om care părea de toată isprava.

— De ce ești așa de bun ? întrebă ea nedumerită. Oamenii din breasla dumitale sînt aspri, au suflete de piatră. Nu fac nici un serviciu dacă nu le iese și lor ceva.

— Și de ce n-aș fi bun ? răspunse cîrnățarul cu exuberanța unui copil. Viața-i așa de scurtă, doamnă, iar eu n-am chef să renunț la bunătățile raiului pentru cîteva escrocherii sau răutăți care doar m-ar face ceva mai bogat sau mai puternic decît ceilalți. Cîștig eu ceva la treaba asta ?

*

* *

Părăsndu-i, Angelica dădu drumul trăsurii și se întoarse pe jos pînă la piața Regală [1].

Se simțea slăbită, dar simțea nevoia să facă mișcare ca să-și limpezească gîndurile. Merse de-a lungul Senei pe un chei nou-construit și care mărginea domeniul Celestinilor. Spalierele acestei frumoase grădini mănăstirești începeau să se împodobească cu frunze și crengi de un verde gingaș. Publicul se putea plimba prin grădină. Porțile nu se închideau decît toamna, cînd strugurii îi ispiteau pe vizitatori, și se redeschideau după cules.

Angelica intră în grădină și se așeză sub una din bolțile de verdeață. Venea adesea în acest loc

[1]) Actualmente, piața Voseges (n. aut.)

împreună cu prietenii sau admiratorii care îi recitau versuri sau duminica, în calitate de mamă, cu Florimond și Cantor. Acum, în dimineața asta, grădina era pe jumătate goală. Cîțiva călugări în rasă brună, încinși cu șorțuri din pînză groasă, săpau brazdele unde se planta via. Din mănăstire se ridica un murmur de rugăciuni și psalmi și se auzea un clopot bătînd fără încetare, liniștit și odihnitor.

Din acest amestec de voci, de psalmi, de lumînări aprinse, de tămîie, din această acumulare de rituri, de practici religioase și de dogme, țîșnea uneori o flacără de credință adevărată, desăvîrșită, ca aceea a abatelui Vincent, ca aceea a cîrnățarului din piața Grève.

Credința de zi cu zi, plină de înțelepciune și indulgență, care ștergea secole de mîrșăvii, de meschinării și de intoleranță religioasă, credință deplină și mîntuitoare...

„Din cauza unor astfel de ființe excepționale, își zise Angelica, am putea ierta".

10

Așezată sub umbrar, revedea în minte vizita la cîrnățar. Rînd pe rînd, povestirea devenea fie rodul unei imaginații mistice, fie o manevră interesată pentru a-i stoarce bani sau pur și simplu confidențele unui palavragiu gata oricînd să arate că e mai bine informat decît ceilalți.

După atîția ani, ce puteau să mai însemne faptele și gesturile cîtorva farsori mascați în dimineața unei execuții ? Și dacă memoria tulbure a unui

bețiv, ca birtașul de la *Vița Albastră* nu a amestecat două evenimente într-unul singur, cine s-ar fi putut preocupa de evadarea lui Geoffrey de Peyrac ?

Angelica știa mai bine ca oricine cît de părăsiți fuseseră ea și soțul ei după ce căzuseră în dizgrația regelui. La vremea aceea d'Andijos nu era decît un fugar. Mult mai tîrziu, se aflase că el ridicase tot ținutul Languedoc împotriva regelui. O luptă surdă făcută din ostilitate și gherilă se declarase ; refuzul de a plăti impozitele, hărțuieli ale trupelor regale. În final, regele fusese nevoit să se ducă în persoană, anul trecut, în Languedoc pentru a pune capăt acestei tensiuni periculoase, Andijos fusese capturat. Toate acestea Angelica le aflase din trăncănelile oamenilor de la curte care își degustau ciocolata la *Pitica Spaniolă*.

Toate acestea îl răzbunaseră poate pe Geoffrey de Peyrac, dar nu-l salvaseră.

Apoi, mai era meșterul Aubin. Cum să accepți chiar și ideea complicității lui ? Se spunea că acest desăvîrșit slujitor al regelui refuzase în îndelungata lui carieră adevărate averi oferite de unii și de alții care voiau să-l mituiască.

Și de ce în toți acești cinci ani ea Angelica nu auzise nimic despre acest complot ciudat ?

Pe măsură ce orele treceau, raționamentul lucid și fără greșeală al doamnei Morens distrugea speranța nebună a micuței Angelica. Vai ! Nu mai era tînăra romantică de altădată. Viața avusese grijă s-o convingă de singurătatea ei fără scăpare. Că soțul ei murise pe rug sau, mai tîrziu, în vreo ascunzătoare necunoscută, asta nu schimbă cu nimic situația. Era mort și ea n-avea să-l mai vadă niciodată. Își strînse mîinile cu putere, într-un gest care îi devenise familiar cînd vroia să-și stăpînească e-

moții prea puternice. Fața ei de femeie tînără avea uneori expresia îndepărtată și blîndă pe care o dă resemnarea. Dar puțini oameni cunoșteau această expresie, pentru că exigențele comerțului ei o voiau zîmbitoare și drăgălașă, și chiar un pic zgomotoasă. Ea se supunea cu plăcere cerințelor acestui rol. Era în firea ei să fie foarte vioaie.

În plus, acest mod de viață o ameţea. Nu-i lăsa timp să se gîndească. Astfel, în ultimul an, nu ezitase să se lanseze în diverse afaceri riscante care îi făceau să geamă pe Audiger și care, toate, sau aproape toate, reușiseră.

Acum, Angelica era bogată. Avea o caleașcă; locuia în piața Regală. La ciocolaterie, nu ea turna băutura în ceștile frumoaselor cochete, ci o armată de negrișori cu turbane pe care îi adusese de la Sète [1] și pe care îi instruise în acest scop.

Nu se mai ocupa decît de conturi și de facturi. Existența ei de acum era aceea a unei burgheze înstărite.

Angelica se ridică și își reluă drumul pe cheiul Celestinilor. Pentru a evita să se mai gîndească la spusele meșterului Lucas, începu să treacă în revistă toate etapele parcurse din seara cînd apăruse, în mare secret, în fața atotputernicului Colbert.

Mai întîi fusese ciocolateria, devenită în scurt timp unul din localurile cele mai la modă din Paris. Firma purta numele *La Pitica Spaniolă*. Primiseră chiar vizita reginei, încîntată să nu mai fie singura care aprecia ciocolata. Majestatea Sa venise escortată de pitica ei favorită și de piticul acesteia, domnul Barcarole în carne și oase.

---

[1] Port la Marea Mediterană, centru activ al comerțului de sclavi în Evul Mediu.

De atunci, ciocolateria prosperase într-una. Angelica recunoştea cu plăcere că asocierea cu un bărbat amorezat ca bravul Audiger prezenta avantaje serioase. Prea slab pentru a-i rezista şi pe de altă parte convins că într-o zi va fi nevasta lui, o lăsa să facă ce voia.

Scrupuloasă în respectarea termenilor contractului lor, Angelica căuta totuși, înaite de toate, să-și fructifice cît mai bine partea ei de profit. Astfel, deschisese pe cheltuiala ei toate ciocolateriile anexe din orășelele ce se învecinau cu Parisul : Saint-Germain, Fontainbleau și Versailles și chiar Lyon și Nantes.

Avea un talent deosebit în a alege fără să greșească pe cei pe care îi instala să conducă aceste afceri noi. Le oferea avantaje mari dar pretindea o contabilitate cinstită și stipula de la început în contract că afacerea trebuia, în primele șase luni, să facă progrese în mod continuu, altfel administratorul era înlocuit. Acesta, trăind cu această amenințare, desfășura o activitate febrilă pentru a-i convinge pe provinciali că era de datoria lor să bea ciocolată.

Angelica, spre deosebire de cei mai mulți comercianţi şi financiari din vremea aceea, nu-și tezauriza banii. La ea, banii circulau. Îşi plasă tot ce avea în alte mici afaceri, ca aceea a trăsurilor publice din Paris, care plecau de la hotelul Saint-Fiacre, adunau pe parcurs valeții, pajii, negustoresele, lucrătoarele, invalizii și clericii grăbiți și îi duceau unde doreau pentru numai douăzeci și cinci de centime.

Pe de altă parte, se asociase şi cu fostul ei perucher, François Binet.

Angelica îl regăsise pe François Binet într-o zi cînd ședea în fața oglinziii și se privea dezolată pentru a suta oară gîndindu-se la părul ei lung, sacrificat cîndva de ticăloșii de la Châtelet.

Părul ei «cel nou» nu era urît. Era chiar mai auriu și mai cîrlionțat decît cel vechi, dar se încăpățîna să rămînă scurt. Acum că redevenise o doamnă și că nu putea să-l mai ascundă sub bonetă, se simțea puțin jenată. Avea nevoie de cîteva bucle false. Dar unde ar putea găsi această nuanță de aur brun așa de rară, ca a ei ? Își aminti de remarca soldatului care îi tăiase părul :

«O să-l vînd meșterului Binet, din strada Saint-Honor.».

Oare era același cu Binet din Toulouse ?... Și chiar dacă ar fi fost erau puține șanse ca peruchierul să mai păstreze, în dugheana lui, părul Angelicăi. Dar curiozitatea de a-l revedea pe acest familiar al timpurilor fericite n-o mai părăsi. Și curînd îi făcu o vizită.

Era într-adevăr același François Binet, prevenitor, discret, vorbăreț în același timp. Cu el se simțea liniștită. Au vorbit mult și despre toate dar n-au făcut nici o aluzie la trecut.

Se căsătorise cu o femeie care avea un adevărat talent pentru a coafa doamnele și care se numea Martina. Împreună aveau deja o clientelă foarte aleasă și afacerile le mergeau de minune.

Angelica putea să se prezinte cu capul sus în fața fostului bărbier al soțului ei.

Doamna Morens era o personalitate foarte cunoscută la Paris. Totuși, tot aranjîndu-i părul, Binet continua să i se adreseze în șoaptă cu «Doamna contesă» și ea nu știa dacă asta îi făcea plăcere sau îi trezea dorința de a plînge.

Binet și soția lui compuseră pentru Angelica o

coafură îndrăzneaţă: îi tăiară părul foarte scurt, descoperindu-i urechile încîntătoare şi, din părul tăiat realizară două sau trei bucle care alunecau graţios în lungul gîtului şi umerilor, dînd o falsă impresie de lungime.

A doua zi, cînd Angelica se plimba cu Audiger, două doamne o abordară întrebînd-o cine o coafase atît de încîntător iar ea, le trimise la Binet. Această întîmplare îi dădu ideea de a se asocia cu peruchierul şi cu nevasta lui. Ea le va trimite toate doamnele din înalta societate care alcătuiau propria ei clientelă în schimbul unui procentaj din cifra lor de afaceri. Ea le va împrumuta de asemenea bani pentru a trimite cîţiva băieţi în provincie care să cumpere părul frumoaselor de la ţară. Parisul nu mai făcea faţă consumului enorm de păr, consacrat confecţionării perucilor.

În sfîrşit, încheie o afacere mai importantă decît toate. Cumpără «cîteva părţi de corabie» de la un negustor din Honfleur, numit Jean Castevast cu care deja era în legătură pentru aprovizionarea cu cacao.

Meşterul Castevast făcea un trafic destul de complicat, care mergea de la folosirea corăbiilor ce pescuiau în largul coastelor insulei Terra Nova şi pînă la vînzarea morunului la Paris ; de la cumpărarea de sare din Poiton şi Bretagne pînă la înarmarea corăbiilor care aduceau din America produse exotice. Înarma, de asemenea, corăbiile de linie şi din toate astea scotea bani frumoşi.

Afacerile îi mergeau de minune. Împrumuta bani cu dobîndă mare şi pe termen scurt marinarilor din propriile lui echipaje ; reasigura cu patru la sută creanţele dubioase pe care străinii le considerau nesigure, dar pe care el le socotea bune ; răscumpăra sclavi creştini şi-i schimba cu maurii

capturaţi de corăbiile sale, aceasta prin intermediul adepţilor Trinităţii a căror mănăstire se afla la Lisieux.

Această ultimă activitate îi permitea meşterului Castevast să treacă drept un binefăcător al umanităţii, în timp ce el de fapt reclama avansuri de la familiile prizonierilor şi accepta expresia substanţială a recunoştinţei lor.

Afacerile negustorului Castevast erau de obicei foarte prospere, dar îşi asuma riscuri mari şi ultima dată se găsise brusc în faţa falimentului. Una din corăbii îi fusese capturată de piraţii berberi, o alta dispăruse în urma unei revolte a echipajului, iar creşterea impozitului pe sare îl făcuse să piardă o încărcătură de morun.

Angelica profitase de aceste cîteva necazuri ale lui ca să se prefacă grăbită să-i sară în ajutor acestui negustor iscusit şi tenace, pe care îl admira pentru abilitatea şi îndrăzneala lui. Pentru început îl ajută împrumutîndu-i bani. Apoi, prin relaţiile ei, aranjă să fie ales împuternicit al regelui la primăria din Honfleur. Obţinu de asemenea şi pentru fratele lui aceeaşi funcţie, de data asta la Amiralitate, tot în Honfleur. Datorită acestor două funcţii, Jean Castevast se găsea aproape în întregime la adăpost de ghearele fiscului.

Pe lîngă asta, fiind acum acţionară a Companiei Indiilor Orientale şi Occidentale, Angelica obţinuse de la Colbert autorizaţia ca navele lui Castevast să aibă acces în Martinica şi să plătească doar o mică redevenţă funcţionarilor regali din insulă. Această scutire de impozit era prima şi cea mai mare satisfacţie a ei, ca o revanşă inconştientă faţă de portărelul care-i obsedase copilăria şi îi amintea de primele învăţături în ale comerţului pe care le aflase de la Molines.

Unul din principiile doamnei Morens şi probabil secretul reuşitei era un dicton personal, pe care nu-l spusese nimănui : «Orice comerţ este avantajos... fără fisc !»

În schimbul împrumuturilor ei şi al serviciilor atît de profitabile pe care i le făcuse, Angelica obţinuse de la Castevast două pătrimi din navele lui. În sfîrşit, ea era unicul lui comanditar la Paris în ceea ce privea produsele exotice: cacao, fildeş, baga, păsări din insulele calde, lemn de esenţe rare.

Ea furniza lemnul necesar noilor Manufacturi regale de mobilă pe care domnul Colbert le fondase de curînd. Maimuţele şi păsările le vindea parizienilor, care se dădeau în vînt după moda asta atît de distinsă.

Iar toate acestea îi îngăduiau doamnei Morens să cîştige bani, mulţi bani.

Angelica îşi dădu seama cu o tresărire că, adîncită în aceste calcule, părăsise cheiurile Senei şi ajunsese fără să vrea în strada Beautreillis. Îmbulzeala care domnea aici o adusese la realitate. Regreta acum că dăduse drumul trăsurii. Să meargă pe jos printre sacagii şi slujnice trimise după tîrguieli nu se potrivea cu noua ei situaţie. Renunţase la fusta ei scurtă de tîrgoveaţă şi constata acum cu regret că poalele fustelor ei lungi şi largi se murdăriseră de noroi.

O vînzoleală bruscă a mulţimii o lipi cu spatele de peretele unei case. Protestă violent. Un ins gras şi nădusit aproape o strivise, fără voia lui, împins de alţii care se îngrămădeau ca la urs. Grăsanul încercă s-o protejeze şi gîfîi :

— Răbdare, frumoaso ! Trece Alteţa Sa Prinţul ! Nu vrei să-l vezi ?

Într-adevăr, o poartă mare tocmai se deschidea lăsînd să iasă o trăsură cu șase cai. În spatele geamului, Angelica avu timp să recunoască într-o străfulgerare chipul de pasăre de pradă, al prințului de Conde. Mulțimea răcnea:

— Trăiască Alteța Sa prințul! Trăiască monseniorul prinț!

Acesta își flutura ursuz mîna. Pentru mulțimea asta el rămînea învingătorul de la Rocroi [1]. Din nefericire, pacea din Pirinei [2] îl constrîngea la o inactivitate care nu-i plăcea deloc.

După ce prințul trecu, circulația își reluă cursul. Angelica se îndreptă spre curtea din care ieșise trăsura și aruncă o privire. De câtva timp, apartamentul ei din piața Regală nu mai era suficient de mare. Visa să aibă și ea într-o zi un astfel de palat, cu porți mari și o curte în care să poți întoarce trăsura, cu o altă curte pentru grajduri și bucătării, cu odăi pentru servitori și, în spate, o grădină frumoasă cu răzoare de flori și cu o seră de portocali.

Reședința pe care o privea în această dimineață era de construcție relativ recentă. Fațada sa luminoasă și sobră, cu ferestre foarte înalte și cu balcoane din fier forjat și acoperișul din ardezie pură cu lucarne rotunjite erau în moda ultimilor ani.

Poarta se închidea încet. Fără să știe de ce, Angelica continua să stea locului. Observă că deasupra ușii, blazonul sculptat fusese spart. Nici vechimea, nici intemperiile nu puteau să înlăture astfel însemnele heraldice, doar unealta unui meșter.

---

[1] Bătălie din cursul Războiului de treizeci de ani. În 1643, armata franceză comandată de ducele d'Enghien, ulterior prinț de Condé, a repurtat aici o victorie decisivă asupra armatei spaniole.

[2] Tratat încheiat la 7 noiembrie 1659, prin care se punea capăt războiului franco-spaniol.

— Al cui e palatul ăsta ? întrebă ea pe o florăreasă care ţinea o prăvălie ceva mai încolo.

— Al prinţului de Condé, dumneata nu ştii? răspunse aceasta, umflîndu-se în pene.

— Şi de ce a îndepărtat prinţul blazonul de deasupra uşii ?

E păcat, pentru că celelalte sculpturi sunt aşa de frumoase !

— Ah ! Asta este o altă poveste, făcu femeia, întunecîndu-se. Era blazonul ăluia de era stăpînul palatului mai înaintea prinţului. Un gentilom blestemat, care se ocupa cu vrăjitoria şi făcea învîrteli cu diavolul. L-au condamnat la ardere pe rug. Dar asta-i chestie veche, nu mai ştie nimeni nici cum îl chema.

Angelica rămăsese împietrită. Apoi simţi cum sîngele îi fuge încet din obraji. Acum ştia de ce, în faţa acestei uşi din stejar auriu care stălucea în soare, avusese impresia că o mai văzuse şi altădată...

Aici venise, cu ani în urmă, când sosise pentru prima oară la Paris. Pe această uşă văzuse sigiliile justiţiei regale. . .

— Se spune că gentilomul ăla era putred de bogat, continuă femeia. Regele i-a confiscat toate bunurile şi le-a împărţit la credincioşii lui. Alteţa Sa Prinţul a avut atunci partea leului, din care şi palatul ăsta. Pînă să binevoiască să se mute aici, a poruncit să se îndepărteze blazonul vrăjitorului şi să se stropească cu apă sfinţită peste tot. Vă daţi seama... vroia să dormă liniştit.

Angelica mulţumi florăresei şi se îndepărtă. Traversînd strada Saint-Antoine se gîndea deja prin ce manevră îndemînatică să se facă prezentă prinţului de Condé.

Angelica se instalase în Piața Regală la câteva luni după deschiderea ciocolateriei. Deja banii începeau să curgă. Părăsind strada Francs-Bourgeois pentru centrul cartierului aristocratic, tânăra femeie urcase deja o treaptă pe scara socială.

În Piața Regală gentilomii se băteau în duel, iar frumoasele discutau filozofie, astronomie și făceau versuri pe rime date. Era prin urmare cu totul altceva.

Piața, încadrată de case roz cu acoperișuri din ardezie și arcade care adăposteau prăvăliile cu fleacuri, îi oferea un refugiu unde se destindea după o zi de muncă și unde scăpa de mirosul de ciocolată. Aici se simțea renăscînd și privea cu simpatie această lume închisă și atît de pariziană. Aici se trăia discret și prețios. Pînă și scandalurile aveau ceva teatral și fără îndoială distins.

Angelica începu să guste plăcerea coversației, acest instrument de cultură care, de o jumătate de secol, transforma societatea franceză. Din nefericire, se temea să nu fie prea stîngace. Spiritul ei fusese atîta timp derutat de problemele pe care le punea o epigramă, un madrigal sau un sonet !

În plus, din cauza originii sale plebeine așa cum știa lumea, cele mai selecte saloane îi rămîneau închise. Trebuia să le cucerească, așa că se înarmă cu răbdare. Se îmbrăca foarte costisitor, dar nu era sigură că este în pas cu moda.

Cînd se plimba cu copiii pe sub arborii din piață, lumea se întorcea să-i privească, atît erau de drăguți și frumos îmbrăcați. Florimond și chiar Cantor purtau acum costume băiețești din mătase, brocart sau catifea, cu gulere mari din dantelă, ciorapi în dungi și pantofi cu tocuri și rozete. Purtau pălării cu pene, iar Florimond avea chiar și o sabie mică la șold, ceea ce îl încînta nespus. Sub aspec-

tul lui fragil şi nervos se ascundea pasiunea pentru război. Îi provoca într-una la duel pe Piccolo sau pe paşnicul Cantor. Cantor, la patru ani, abia vorbea. Dacă n-ar fi fost ochii lui verzi care sclipeau de inteligenţă, Angelica l-ar fi crezut puţin întîrziat mintal. Era doar taciturn şi nu vedea de ce ar trebui să vorbească, deoarece Florimond îl înţelegea iar servitorii îi anticipau cele mai mici dorinţe.

Angelica, stabilită acum în piaţa Regală, avea o bucătăreasă şi al doilea valet. Cu personalul acesta, plus Flipot, promovat ca valet, şi cu vizitiul, doamna Morens putea să rivalizeze cu vecinii ei. Barbe şi Javotte purtau bonete din dantelă, cruciuliţe din aur şi şaluri indiene, cum se şi cuvenea unor adevărate cameriste de casă mare.

Dar Angelica era conştientă că în ochii celorlalţi nu era decît o parvenită. Ea vroia să urce mai sus şi în mod sigur saloanele cartierului Marais permiteau ambiţioaselor să treacă de la condiţia de plebeu la aristocraţie, pentru că numai aici se întîlneau burghezele şi doamnele din înalta societate sub semnul spiritului.

/

Începu prin a intra în graţiile bătrînei domnişoare care ocupa apartamentul de deasupra. Aceasta cunoscuse minunatele vremuri ale preţioaselor şi ale disputelor feminine. O întîlnise pe marchiza de Rambouillet şi o frecventa pe domnişoara de Scudéry. Vorbea într-un jargon delicat şi neinteligibil.

Philonide de Parajonc pretindea că există şapte tipuri de stimă şi împărţea suspinele în cinci categorii.

Dispreţuia bărbaţii şi îl ura de moarte pe Molière. În ochiii ei, dragostea era «lanţul infernal». Totuşi, nu fusese din totdeauna aşa. Se şoptea că,

în tinereţe, departe de a se mulţumi cu plictiseala din ţara Tandreţii, nu dispreţuise regatul Cochetăriei şi atinsese adesea capitala acestuia, Plăcerea. Ea însăși mărturisea dîndu-și ochii peste cap : «Iubirea mi-a pustiit inima !»

«Dacă i-ar fi pustiit numai asta ! bombănea Audiger care nu vedea cu ochi buni prietenia dintre Angelica şi această preţioasă. Vei deveni pedantă, un proverb de pe la noi zice, totuşi că o femeie este deja tobă de carte cînd poate face diferenţa între cămaşa şi surtucul soţului ei».

Angelica rîdea şi îl dezarma făcînd o mutră bosumflată.

În sfîrşit veni şi ziua cînd Angelica trebuia să asiste, împreună cu domnișoara Parajonc, la conferinţele de la Palatul Preţioşilor unde aceasta o înscrisese contra unei cotizaţii de trei pistoli. Aici puteai să întîlnești floarea lumii mondene, adică multe femei din burghezia mijlocie, clerici, tineri savanţi, provinciali. Prospectul societăţii era foarte îmbietor.

«Dorim ca, pentru o cotizaţie de numai trei pistoli, să vă oferim timp de trei luni, din prima zi a lunii ianuarie pînă la jumătatea postului Paştelui, toate distracţiile pe care un spirit cumpătat şi le poate imagina.

Lunea și sîmbăta, bal şi comedie, cu trataţie gratuită de limonadă şi oranjadă de Portugalia.

Marţea, concerte vocale, de lăută și alte instrumente.

Miercurea, lecţie de filozofie.

Joia, citirea ziarelor şi a pieselor de teatru noi pentru a fi discutate.

Vinerea, sugestii şi propuneri deosebite pentru a fi analizate.»

Pentru a le asigura pe doamnele ce se temeau de o întoarcere tîrzie la casele lor, se prevăzuse că :

«Se asigură escortă persoanelor care au nevoie să-şi protejeze zanii, bijuteriile şi dantelele. Probabil că escorta va fi inutilă, dat fiind că sîntem pe punctul de a încheia un acord cu toţi pungaşii din Paris, care ne vor garanta circulaţia prin oraş în deplină siguranţă, ştiindu-se că aceşti domni sînt destul de evlavioşi pentru a-şi ţine cuvîntul odată dat.»

Pe lîngă atîta bunăvoinţă, Palatul Preţioaselor adăuga un buchet de conferenţiari de marcă. Roberval, profesor de matematică la Colegiul Regal, urma să vorbească despre cometa care în 1665 îi preocupa pe parizieni. Se discuta despre revărsarea Nilului, despre predispoziţia pentru dragoste dar şi despre cauzele luminii, despre problema vidului şi greutatea aerului.

Ascultînd conferinţele ştiinţifice, Angelica realiză că suferă ca o vrăjitoare vîrîtă cu sila în cristelniţa cu apă sfinţită. La auzul unor termeni tresărea, crezînd că aude vocea pasionată a lui Geoffrey de Peyrac şi că vede focul din ochii lui.

— Creierul meu e prea mic, îi spuse într-o zi domnişoarei de Parajonc. Toate aceste probleme grave mă înspăimîntă. Nu mai merg la Palatul Preţioşilor decît pentru bal şi muzică.

— Sublimul dumitale, scumpă prietenă, este prea adînc ancorat în materie, spuse, decepţionată bătrîna domnişoară. Cum vrei să străluceşti într-un salon dacă nu eşti la curent cu ce se vorbeşte ? Nu vrei să ştii nici de filozofie, nici de mecanică, nici de astronomie şi nu ştii să faci rime. Ce îţi rămîne?. Credinţa. Cel puţin, l-ai citit pe Sfîntul Pavel şi pe Sfîntul Augustin ? Ei doi sînt adevăraţii ucenici

care te învaţă despre voinţa lui Dumnezeu. O să ţi-i împrumut.

Dar Angelica refuză şi pe Sfîntul Pavel şi pe Sfîntul Augustin, chiar şi cartea domnişoarei Gournay : *Despre egalitatea bărbaţilor şi a femeilor*, din care ar fi putut să-şi extragă argumente solide împotriva declaraţiilor lui Audiger. În schimb se concentră cu totul şi aproape în secret asupra tratatului *Despre fandoseli şi cum să arăţi bine* al domnişoarei de Quintin precum şi asupra manualului *Arta de a plăcea la curte* al domnişoarei de Croissy. Astea da cărţi folositoare, avea destule de învăţat din ele !

11

A doua zi Angelica o rugă pe domnişoara de Parajonc s-o însoţească la Tuileries. Bătrîna domnişoară devenise tovarăşa ei obişnuită. Cunoştea pe toată lumea şi îi spunea Angelicăi numele unora sau ale altora, dîndu-i astfel posibilitatea să cunoască figurile noi de la curte. De asemenea, prin contrast, punea în valoare frumuseţea şi eleganţa Angelicăi. De altfel nici nu îşi dădea seama de acest lucru, pentru că sărmana Philonide, acoperită cu ceruză pînă la ochi şi cu pleoapele date cu negru ca o cucuvea bătrînă, se credea la fel de irezistibilă ca pe vremea cînd îşi lăsa admiratorii să-i suspine pe sub ferestre.

Ea o învăţă pe Angelica arta subtilă şi plină de dificultăţi de a se plimba la Tuileries, mimînd gesturile necesare cu multă însufleţire, ceea ce stîrnea rîsetele obraznicilor. Dar, în aceste rîsete, domni-

șoara de Parajonc nu vedea decît un omagiu adus farmecului ei.

— La Tuileries, spunea ea, trebuie să te plimbi cu grație și indiferență pe aleea principală. Trebuie să vorbești tot timpul fără să spui nimic, numai pentru a părea spirituală. Trebuie să rîzi fără motiv ca să pari o fire veselă, să te așezi și să te ridici tot timpul pentru a-ți etala silueta, să cobori și să ridici capul pentru a-ți pune în valoarea frumusețea gîtului... privește mereu cu ochii larg deschiși pentru a-i face și mai mari, mușcă-ți buzele pentru a le face mai roșii... discută din gură cu unul și din evantai cu altul... În concluzie, cizelează-te, scumpa mea ! Glumește, gesticulează, fandosește-te și toate astea cu un aer cît mai firesc...

De fapt lecția s-a dovedit bună iar Angelica a aplicat-o cu mai multă artă și cu mai mult succes decît însoțitoarea ei.

Palatul Tuileries era, după domnișoara de Parajonc, „arena lumii bune“ iar Aleea Reginei — „imperiul ocheadelor“. La Tuileries se mergea pentru a aștepta ora de plimbare pe Aleea Reginei și tot aici lumea aleasă se întorcea seara pentru plimbarea în trăsuri care alterna cu plimbarea pe jos.

Boschetele grădinii erau raiul poeților și al îndrăgostiților. Aici veneau preoții pentru a-și pregăti predicile și avocații pledoariile. Toate persoanele de bună condiție își dădeau întîlnire aici, uneori apăreau regele și regina și adesea monseniorul Delfin [1] întovărășit de guvernantă.

În ziua aceea, Angelica o trase după ea pe bătrîna domnișoară spre Marele Parter, unde se întîlneau de obicei personajele cu pozițiile cele mai

---

[1] **Delfin** (fr. **Dauphin**) — nume dat în Franța fiului mai mare al regelui, moștenitorul tronului.

înalte. Aici venea aproape în fiecare seară prințul de Condé. Angelica încercă o mare dezamăgire nevăzîndu-l și bătu din picior furioasă.

— Aș fi foarte curioasă să știu pentru ce ești atît de nerăbdătoare să-l vezi pe Alteța Sa, se miră Philonide.

— Trebuie să-l văd neapărat.

— Vrei să-i adresezi vreo rugăminte ?... Foarte bine, nu mai plînge, dragă, iată-l.

Într-adevăr, prințul de Condé tocmai sosise și traversa aleea largă, înconjurat de gentilomii casei sale. Angelica își dădu seama atunci că o întîlnire între ea și acest prinţ era de-a dreptul imposibilă. Nu putea să-i ţină calea și să-i spună fără ocolişuri :

«Alteţă, redaţi-mi reşedinţa din strada Beautreillis care îmi aparţine și pe care aţi primit-o pe nedrept din partea regelui».

Sau :

«Alteţă, sînt soţia contelui de Peyrac al cărui blazon aţi pus să fie îndepărtat și de al cărui duh v-aţi temut într-atît încît aţi spus să fie stropită reşedinţa, ce a fost cîndva a lui, cu apă sfinţită...»

Impulsul care o adusese la Tuileries să-l vadă pe prințul de Condé era copilăros și prostesc. Ea nu era decît o burgheză oarecare, îmbogăţită, e drept, dar tot burgheză. Nimeni nu putea s-o prezinte acestui mare senior și, în plus, ce i-ar fi putut spune ?... Furioasă împotriva ei însăși, își adresa reproşuri violente : «Idioato ! Dacă ai fi mereu atît de impulsivă și fără judecată, ce s-ar alege de afacerile tale ?...»

— Să mergem, îi spuse bătrînei domnișoare! Şi, cu o mişcare bruscă, ocoli grupul strălucitor și gălăgios care trecea pe lîngă ele.

În pofida serii minunate şi a aerului parfumat de primăvară, Angelica rămase îmbufnată tot restul plimbării. Philonide o întrebă dacă vor merge la Aleea Reginei. Ea răspunse că nu. Trăsura îi era prea urîtă.

Un tînăr sclivisit le abordă :

— Doamnă, i se adresă el Angelicăi, prietenul meu şi cu mine ne punem întrebări în ce vă priveşte. Unul a pariat că sînteţi soţia unui procuror, celălalt că sînteţi domnişoară şi preţioasă. Lămuriţi-ne, rogu-vă.

În alte condiţii Angelica ar fi rîs. Dar acum nu era în toane bune şi, în plus, îi mai şi detesta pe aceşti tineri sclivisiţi, fardaţi ca nişte păpuşi şi care purtau unghia de la degetul mic mai lungă decît celelalte.

— Mai bine pariază că eşti un prost, răspunse ea. N-o să pierzi niciodată.

Şi trecu mai departe, lăsîndu-l înmărmurit.

Philonide de Parajonc era de-a dreptul sufocată de indignare.

— Draga mea, replica dumitale nu a fost total lipsită de spirit, dar miroase de la o poştă a mahala. N-o să reuşeşti niciodată într-un salon...

— Ah ! Philonide ! exclamă Angelica, oprindu-se brusc. Priveşte... acolo !

— Unde ?

— Acolo, repetă Angelica în şoaptă.

La cîţiva paşi de ele, încadrat în verdele unui boschet, un tînăr înalt stătea rezemat de soclul unei statui de marmură. Era de o frumuseţe nespusă, scoasă şi mai mult în evidenţă de hainele pe care le purta. Avea un costum din catifea verde închis încrustat cu broderii lucrate cu migală în fir de aur închipuind păsări şi flori. Era un pic cam extravagant, dar frumos ca mantia verde a primă-

verii. O pălărie albă, ornată cu pene verzi, îi acoperea peruca blondă. Între buclele bogate, faţa se detaşa în tonuri de alb şi roz, uşor pudrată, într-o armonie subliniată de o mustaţă blondă, tăiată fin şi precis. Ochii erau mari, de un albastru transparent pe care crengile boschetului îl făceau să bată în verde.

Trăsăturile gentilomului rămîneau impasibile şi ochii nu clipeau. Visa ? Medita ? Ochii lui albaştri păreau goi ca ai orbilor, dar în fixitatea lor aveau ceva de şarpe. Necunoscutul nu părea să-şi dea seama de interesul pe care-l trezise.

— Ei bine, Angelica, făcu acru domnişoara de Parajonc, ţi-ai pierdut minţile, pe cuvîntul meu ! Felul acesta de a privi un bărbat este demn de ultima ţaţă de la mahala !

— Cum... cum se numeşte domnul acesta ?

— E marchizul de Plessis-Bellière, poftim ! Ce e atît de uimitor ? Îşi aşteaptă amorezul, fără îndoială. Tocmai tu, care nu-i poţi suferi pe tinerii sclifosiţi, ai rămas plantată parcă ai prins rădăcini. Şi chiar că nici nu înţeleg pentru ce.

— Scuză-mă, bîigui Angelica, adunîndu-se. Timp de o clipă redevenise o copiliţă sălbatică şi plină de admiraţie.

Philippe ! Vărul ei cel înalt, frumos şi atît de dispreţuitor !

Ah ! Monteloup şi mirosul supei fumegînde ! Suferinţă şi plăcere, amestecate laolaltă !

Trecură pe lîngă el. Abia atunci păru să le remarce, ieşi din împietrirea aceea ca de statuie şi, scoţîndu-şi pălăria cu un gest de profundă plictiseală, le salută.

— Este un gentilom din anturajul regelui, nu-i aşa ? întrebă Angelica cînd se depărtară puţin.

— Da. A luptat în război cu Alteța Sa Prințul pe vremea cînd acesta era la spanioli. De atunci, a fost numit mare maestru de vînătoare al Franței. Este atît de frumos și iubește atît de mult războiul încît regele îi spune Marte. Cu toate acestea, despre el se povestesc lucruri oribile.

— Lucruri oribile ?... Aș vrea să le-aud...

Domnișoara de Parajonc schiță un mic zîmbet resemnat.

— Iată-te supărată deja că cineva îndrăznește să-l denigreze pe seniorul cel frumos. De altfel, toate femeile sînt ca tine. Toate fug după el și rămîn extaziate în fața pletelor blonde, a tenului roz și a eleganței lui. N-au astîmpăr pînă nu ajung în patul lui. Dar atunci, se schimbă povestea. Da, da, mi s-au destăinuit și Armande de Circé și domnișoara Jacari... Frumosul Philippe pare blînd și rafinat. Distrat ca un savant, fapt ce face curtea să surîdă. Dar se pare că în dragoste este o brutalitate extremă : un rîndaș are mai multă considerație pentru femeia sa decît el pentru amantele lui. Toate care i-au trecut prin brațe îl urăsc...

Angelica asculta doar cu o ureche. Imaginea lui Philippe, sprijinit de statuia de marmură, imobil și aproape la fel de ireal ca o apariție din altă lume, n-o mai părăsea. El o luase de mînă și o făcuse să simtă pentru prima oară fiorii dansului. Asta se întîmpla la Plessis, în acel castel alb, ascuns în codrul întunecos din Nieul.

— Se pare că are o imaginație foarte rafinată pentru a-și tortura amantele, continua Philonide. Pentru un fleac, a bătut-o pe doamna de Circé așa de cumplit încît aceasta nu s-a putut mișca timp de opt zile, ceea ce a fost foarte neplăcut din cauza soțului ei. Apoi, în timpul campaniilor, felul în care se comportă cînd este învingător constituie un ade-

vărat scandal. Trupele lui sînt mai de temut decît acele ale lui Jean de Werth. Femeile sînt urmărite chiar și în biserică și siluite fără discernămînt. La Norgen a ordonat să-i fie aduse fiicele notabilităților, aproape le-a omorît în bătaie pentru că opuneau rezistență și, după o noapte de orgii cu ofițerii lui, le-a dat pe toate pe mîna soldaților. Multe au murit sau și-au pierdut mințile. Dacă Alteța Sa Prințul n-ar fi intervenit, Philippe du Plessis ar fi suferit fără îndoială dizgrația regelui.

— Philonide, ești o geloasă înrăită ! strigă Angelica, cuprinsă de o iritare subită. Acest tînăr nu poate fi nebunul pe care mi-l descrii. Exagerezi bîrfele care circulă pe seama lui, fără îndoială !

Domnișoara de Parajonc se opri, sufocată de indignare.

— Eu !... Bîrfe !... Doar știi bine că am oroare de așa ceva, de toate poveștile despre cei din jurul meu. Bîrfe !... Eu, care sînt atît de detașată de lucrurile vulgare ! Dacă îți spun lucrurile astea o fac pentru că *acesta este adevărul*, draga mea !

— Bine, bine, dacă este adevărat, nu e numai vina lui, decretă Angelica. Este așa pentru că femeile i-au făcut probabil mult rău din cauza frumuseții lui.

— Cum... cum de știi și asta ? Îl cunoști ?

— N... nu.

— Atunci înseamnă că ești nebună ! exclamă domnișoara de Parajonc, care se înroșise de supărare. Nu te-aș fi crezut niciodată în stare să-ți pierzi capul după un filfizon de speța asta. Adio...

Se îndepărtă cu pași mari spre ieșire. Angelica nu avea încotro, trebuia să o urmeze pentru că nu vroia să piardă prietenia bătrînei domnișoare la care ținea foarte mult.

*
* *

Dacă Angelica şi bătrîna preţioasă nu s-ar fi certat în acea zi la Tuilleries din cauza lui Philippe du Plessis-Belliere, n-ar fi plecat aşa devreme şi, dacă n-ar fi ieşit din grădină tocmai în acel moment, n-ar fi fost victimele unui pariu grosolan al lacheilor adunaţi în faţa grilajului. Domnul de Lauzun şi domnul de Montespan nu s-ar fi bătut în duel pentru frumoşii ochi verzi ai doamnei Morens. Şi Angelica ar fi trebuit să mai aştepte mult timp, fără îndoială, pentru a putea frecventa din nou pe mai marii lumii acesteia. Ceea ce dovedeşte că uneori e totuşi bine să ai limba ascuţită şi să fii iute la mînie.

Întrucît intrarea în grădină era interzisă servitorimii printr-o tăbliţă indicatoare aşezată la vedere, în faţa grilajului se găsea totdeauna o mulţime zgomotoasă de valeţi, lachei şi vizitii care îşi împărţeau orele de aşteptare între partide de cărţi, de popice, de lupte şi cabaretul din colţ. În seara aceea lacheii ducelui de Lauzun tocmai făcuseră un pariu. Cel care avea îndrăzneala să ridice fusta primei doamne ce ieşea din Tuilleries cîştiga un clondir cu vin.

Se întîmplă ca această doamnă să fie Angelica, care o ajunsese pe Philonide şi încerca s-o împace.

Pînă să poată ea să schiţeze vreun gest de apărare, se trezi cu un lungan trăsnind a vin, că o înşfacă şi-i ridică fustele în cap fără menajamente. Aproape în aceeaşi clipă, mîna ei se abătu răsunător pe obrazul indiscretului. Domnişoara de Parajonc scotea ţipete ascuţite.

Un gentilom care tocmai se urca într-o trăsură şi care văzuse scena făcu un semn oamenilor săi şi

aceştia, foarte încîntaţi de ocazie, tăbărîră pe valeţii domnului de Lauzun. A fost o încăierare pe cinste, cu smocuri de păr smuls cu sete, capete sparte, nasuri terciuite, oase rupte, urmărită cu cel mai viu interes de toţi gură-cască adunaţi într-o clipă. Victoria surîse pînă la urmă oamenilor gentilomului care, din trăsură, aplauda zgomotos. Cînd chestiunea fu deci pe deplin lămurită, tînărul veni la Angelica să o salute.

— Domnule, vă mulţumesc pentru intervenţia dumneavoastră, spuse ea.

Era furioasă şi umilită, dar mai ales înfricoşată, pentru că fusese pe punctul să-l corijeze ea însăşi pe beţiv, în maniera tavernei *La Masca Roşie* şi să completeze lecţia cu cîteva cuvinte energice şi pitoreşti ieşite direct din vocabularul Polonezei Şi atunci toate silinţele ei spre a redeveni o mare doamnă ar fi fost spulberate dintr-un foc. A doua zi, cucoanele din Marais ar fi avut cu ce să se delecteze.

Pălind de emoţie la acest gînd, tînăra femeie sfîrşi prin a se ascunde după evantai, conform bunelor maniere.

— Vai, domnule... ce dezordine ! Dar e de necrezut ! Să fii expusă la astfel de insulte din partea haimanalelor !

— Calmaţi-vă, doamnă, îi spuse el, susţinînd-o cu un braţ viguros petrecut după talie.

Era un bărbat frumos, cu ochi inteligenţi şi cu un accent uşor cîntat care nu lăsa nici o îndoială: Încă un gascon, cu siguranţă ! El se prezentă :

— Louis-Henri de Pardaillan de Gondrin, cavaler de Pardaillan şi alte domenii, marchiz de Montespan.

Angelica cunoştea numele acesta care aparţinea celei mai vechi nobilimi din Guyenne. Îl privi cu

cel mai seducător zîmbet iar marchizul, vizibil încîntat de întîlnirea asta, dori să ştie unde şi cînd ar putea să afle cum se mai simte frumoasa doamnă după o astfel de încercare. Ea nu îşi spuse numele, dar adăugă :

— Veniţi mîine la Tuilleries, la aceeaşi oră! Sper că împrejurările să fie mai prielnice şi să ne permită o discuţie agreabilă.

— Unde să vă aştept ?

— Aproape de Echo [1].

Locul de întîlnire promitea mult, statuia nimfei era locul întîlnirilor galante. Încîntat şi plin de speranţe, marchizul sărută mîna ce i se întindea.

— Pot să vă conduc ?

— Trăsura mea nu este departe, replică Angelica, care nu ţinea să-şi arate echipajul său prea modest.

— Atunci pe mîine, misterioasă frumuseţe !

De data aceasta o sărută iute pe obraz şi după plecăciunea de rigoare se întoarse să se suie în trăsură.

— Ai fost lipsită de pudoare... începu domnişoara de Parajonc. Dar marchizul de Lauzun apăruse în faţa grilajului. Văzînd în ce stare se aflau valeţii lui, unul cu cîţiva dinţi sparţi, altul sîngerînd din nas, toţi zdrenţuiţi şi plini de praf, începu să tune şi să fulgere cu o voce ascuţită. După ce află că tot necazul venea de la servitorimea unui mare senior, marchizul începu să strige teatral :

— Cu lovituri de baston îi voi pedepsi pe ticăloşii ăştia ca şi pe stăpînul lor, care nu este demn să fie pedepsit de sabie.

[1] Echo = nimfă, care nemulţumind-o pe Hera, a fost schimbată în stîncă şi condamnată să repete ultimele cuvinte ale celor care îi vorbeau (N.T.).

Marchizul de Montespan nu se instalase încă în caleașcă. Auzind aceste cuvinte, sări din trăsură, alergă spre Lauzun, îl prinse de braț răsucindu-l cu fața și, după ce îi îndesă zdravăn pălăria pe ochi, îl mai făcu și bădăran și secătură, încercînd să-l întoarcă iar cu spatele, cu intenția vizibilă de a-i trage un picior în dos.

Într-o clipă, amîndouă săbiile scînteiară și în secunda următoare cei doi gasconi se și băteau în duel, sub ochii din ce în ce mai interesați ai mulțimii de gură-cască.

— Domnilor, vă implor ! strigă domnișoara de Parajonc. Duelul este interzis. În seara asta veți dormi la Bastilia ! Domnilor ! Domnilor !

Dar cei doi marchizi n-aveau urechi pentru aceste previziuni deloc exagerate și își încrucișau de zor săbiile în timp ce mulțimea opunea o adevărată rezistență pasivă gărzilor elvețiene care încercau să rupă rîndurile și să ajungă la aprigii duelgii. Din fericire, marchizul de Montespan reuși să-i cresteze coapsa lui Péguilin de Lauzun, care se clătină și scăpă sabia.

— Repede, prietene ! strigă marchizul susținîndu-și adversarul. Să evităm Bastilia ! Doamnelor, ajutați-mă !

Trăsura porni exact în momentul în care, croindu-și drum cu lovituri de halebardă, gărzile elvețiene puțin șifonate în înghesuială ajunseră la ea. În timp ce echipajul cobora val-vîrtej strada Saint-Honoré, Angelica, apăsîndu-și eșarfa pe rana lui Péguilin, se regăsi la un loc, claie peste grămadă în trăsură cu marchizul de Montespan, cu domnișoara de Parajonc și chiar cu valetul care provocase incidentul și care zăcea pe jumătate leșinat pe podeaua trăsurii.

— Vei fi condamnat la carcan[1] şi galere, îi spuse Péguilin, dîndu-i cu cruzime un picior în stomac. Şi n-o să plătesc nici un şfanţ pentru răscumpărare !... La dracu, dragul meu Pardaillan, datorită dumitale chirurgul nu va trebui să-mi ia sînge anul ăsta...

— Trebuie să te pansăm, spuse marchizul. Să mergem la mine. Cred că soţia mea are prieteni în vizită.

Soţia marchizului de Montespan nu era alta decît frumoasa Athénaïs de Mortemart, vechea prietenă de pension a Hortensiei, cu care Angelica asistase odinioară la intrarea triumfală a regelui. Domnişoara de Mortemart se căsătorise în 1662. Se făcuse şi mai frumoasă decît înainte. Tenul de un roz delicat, ochii albaştri, părul auriu şi inteligenţa caracteristică familiei făceau din ea una din femeile cele mai remarcate la curte. Atît familia Athénaïsei cît şi a soţului ei erau de viţa cea mai veche, numai că, din nefericire, şi una şi cealaltă duceau lipsă de bani. Plină de datorii şi hărţuită de creditori, biata Athénaïs nu putea da frumuseţii ei lustrul meritat şi i se întîmpla de multe ori să lipsească de la serbările de la curte pentru că nu avea toalete noi.

Apartamentul în care intrară cei doi belicoşi seniori de la Tuileries, întovărăşiţi de Angelica şi de Philonide de Parajonc, purta semnele unei sărăcii aproape totale care contrasta cu veştmintele elegante ce sugerau bogăţia. Toalete somptuoase zăceau pe mobilele uzate şi acoperite de praf. Deşi vremea era încă rece, în cameră nu se făcuse focul, iar Athénaïs, în rochie de casă din tafta, se certa

---

[1] carcan — lanţ pus de gîtul osîndiţilor în evul mediu (N.T.).

ca o zgripțuroaică cu trimisul unui giuvaergiu venit să ceară arvuna pentru colierul de aur și argint aurit pe care tînăra femeie trebuia să-l poarte la Versailles, în săptămîna următoare.

Domnul de Montespan se însărcină imediat cu rezolvarea chestiunii și îl goni pe trimis cu lovituri de picior în spate. Athénaïs protestă. Vroia colierul. Începu între cei doi o ceartă aprinsă, în timp ce sîngele bietului Lauzun se scurgea pe dalele de marmură.

Doamna de Montespan își dădu în sfîrșit seama și o chemă pe Françoise d'Aubigné, prietena ei, care venise s-o ajute să pună ordine în apartament pentru că servitorii plecaseră în ajun, luîndu-și orice nădejde de la vreo lescaie din simbrie.

Văduva poetului Scarron [1] arăta așa de neschimbată în rochia ei sărăcăcioasă, cu ochii mari și negri, cu expresia rezervată a gurii, încît Angelica avu impresia că se despărțiseră doar cu o seară înainte.

«Într-o clipă o să apară și Hortensia» se gîndi ea tulburată.

O ajută pe Françoise să-l transporte pe marchizul de Lauzun pe o canapea, unde acesta, slăbit de pierderea de sînge, leșină.

— Mă duc după apă la bucătărie, spuse văduva Scarron. Sînteți amabilă să țineți pansamentul pe rană, doamnă...

Văzîndu-i ezitarea de o clipă, Angelica înțelese că doamna Scarron o recunoscuse. Dar asta nu mai

---

[1] **Paul Scarron** (1610—1660) — scriitor francez, autor al **Romanului comic,** operă satirică plină de vervă scînteietoare. Căsătorit în 1652 cu Françoise d'Aubigné, nepoată de fiu a lui Agrippa d'Aubigné, poet, tovarăș de arme al regelui Henric al IV-lea.

avea nici o importanţă. Françoise Scarron era şi ea dintre aceia care trebuiau să-şi ascundă o parte din viaţă. Oricum, Angelica era hotărîtă ca într-o zi să-şi înfrunte trecutul.

În camera alăturată, menajul Montespan continua să treacă prin furtuni grele.

— Cum Dumnezeu n-ai recunoscut-o ?... ţipa furioasă Athénaïs. E doamna Morens ! Ai ajuns să te baţi în duel pentru o negustoreasă, dobitocule ? Marţafoi nenorocit ! Boule !

— Dar e adorabilă, scumpa mea... şi nu uita că are reputaţia de a fi una din femeile cele mai bogate din Paris şi dacă ea este, nu regret gestul.

— Mă dezgusţi ! Cu apucăturile astea de vizitiu...

— Draga mea, vrei sau nu colierul de diamante ?

«Ei bine, îşi spuse Angelica, acum ştiu cum trebuie să-mi arăt recunoştinţa faţă de aceşti oameni din înalta societate. Un cadou scump, poate chiar o pungă bine garnisită, dar totul învăluit în discreţie şi delicateţe».

Marchizul de Lauzun deschise ochii şi o privi pe Angelica.

— Visez, bîlbîi el. Chiar dumneata eşti, micuţa mea zînă ?

— Da, chiar eu, spuse ea zîmbind.

— Afurisit să fiu dacă mă aşteptam să te revăd, Angelica ! M-am întrebat mereu ce s-a ales de dumneata.

— Te-ai întrebat, dar recunoaşte că n-ai încercat să afli...

— E-adevărat, micuţo. Sînt un adevărat curtean. Toţi curtenii sînt cam laşi faţă de cei în dizgraţie.

Rostind acestea, marchizul examină la repezeală, cu un ochi expert, toaleta şi bijuteriile tinerei femei.

— Se pare că lucrurile s-au aranjat, spuse el.

— Trebuia. Acum mă numesc doamna Morens.

— Pe Sfîntul Severin, am auzit vorbindu-se de numele ăsta ! Vinzi ciocolată, nu-i aşa ?

— Mi-am schimbat gusturile. Sînt atîţia care se ocupă de astronomie sau de filozofie. Eu vînd ciocolată. Dar dumneata, Péguilin ? Viaţa ta e la fel de aurită ? Regele îţi arată tot atîta prietenie ca altă dată ?

Péguilin se întunecă şi uită să mai fie curios.

— Ah ! draga mea, echilibrul favoarei mele este instabil. Regele îşi imaginează că am fost complicele lui Vardes în povestea cu *scrisoarea spaniolă,* ştii care... scrisoarea care a ajuns la regină şi în care i se povesteau infidelităţile augustului ei soţ cu La Vallière.

Nu pot să-i risipesc bănuielile şi Majestatea Sa se poartă uneori foarte dur cu mine... Din fericire, domnişoara ducesă e îndrăgostită de mine.

— Domnişoara ducesă de Montpensier ?

— Exact, şuşoti Péguilin dîndu-şi ochii peste cap. Cred chiar că mă va cere în căsătorie.

— Ah ! Péguilin ! exclamă Angelica izbucnind în rîs. Eşti un caraghios şi un incorigibil. Nu te-ai schimbat !

— Nici dumneata nu te-ai schimbat. Şi eşti frumoasă de parcă te-ai fi întors de pe altă lume...

— Ce ştii dumneata despre frumuseţea celor care se întorc, Péguilin ?

— Ce spune Biserica, zău !... Un corp luminos !... Vino încoace, inimioară, să te sărut.

Şi, cuprinzîndu-i faţa cu amîndouă mîinile, o trase spre el.

— La dracu ! strigă Montespan din uşă. Nu ţi-e suficient că a trebuit să-ţi găuresc piciorul ca să te împiedic să fugi, afurisitule ?! Acum îmi tai creanga de sub picioare în propria mea casă ? Trebuia să te las să ajungi la Bastilia !

12

În urma acestui incident, Angelica îi revăzu frecvent, la Tuilleries sau pe Aleea Reginei, pe ducele de Lauzun şi pe marchizul de Montespan. Aceştia îi prezentară prietenii. Şi, puţin cîte puţin, figurile din trecut reapărură. Într-o zi, cînd Angelica se plimba cu Péguilin, echipajul ei se încrucişă cu cel al ducesei de Montpensier, care o recunoscu. Nici o aluzie nu a fost făcută. Prudenţă sau indiferenţă ? Fiecare avea atîtea alte griji !

După ce mai întîi o primise cu vizibilă acreală, Ahténaïs de Montespan se ataşase acum subit de ea şi o invita mereu. Remarcase că negustoreasa asta vorbea puţin, dar îi dădea replica în mod admirabil. Prin Françoise Scarron, pe care o revedea adesea la familia Montespan, Angelica pătrunse la Ninon de Lenclos.

Salonul celebrei curtezane nu era considerat ca un loc de libertinaj ci ca o şcoală, prin excelenţă, a bunului gust.

«*La ea*, scria cavalerul de Méré [1], *nici un cuvînt despre religie sau guvern, doar mult spirit, ştiri vechi şi noi, bîrfe galante, totul în limitele unei stricte decenţe. Veselia, antrenul şi verva stă-*

---

[1] Antoine de Méré (1607—1685) — scriitor francez, autor de eseuri şi memorii.

pînei casei permit tuturor să se întîlnească aici cu plăcere.»

Prietenia care l-a unit pe Ninon de Lenclos şi pe Angelica de Sancé a rămas discretă. Au rămas puţine scrisori care să stea mărturie pentru această prietenie şi nici una nici cealaltă nu şi-a etalat sentimentele profunde şi sigure care le uniseră de la prima întîlnire. Amîndouă aparţineau acelei rase de femei care atrage bărbaţii, mai mult sau mai puţin inconştienţi, printr-un farmec în care se amestecă, în doze egale, frumuseţea trupească, cu cea a sufletului şi a minţii. Ar fi putut să se duşmănească, dar ele dimpotrivă, au avut una pentru cealaltă singura prietenie feminină din viaţa lor.

Angelica, din cauza luptei îndîrjite pe care o dusese pentru a supravieţui, era în stare să aprecieze la Ninon, calităţi ca spiritul de dreptate, curajul şi simplitatea, atît de rare printre semenele lor şi care făceau din curtezană «o persoană onestă», după expresia domnului de Mére. Pe de altă parte, Ninon înţelese curînd că Angelica vroia să se servească de ea pentru a urca pe scara socială cît mai sus posibil, aşa că îşi juca rolul cum nu se poate mai bine, ghidîndu-şi noua prietenă, sfătuind-o şi prezentînd-o tuturor.

Pentru ca Angelica să fie lămurită, îi spuse într-o bună zi :

— Prietenia mea este tot ce pot eu oferi mai bun, Angelica. Prietenia mea este capabilă de tot devotamentul, de toate gingăşiile şi de toată răbdarea, în afară de iubirea carnală. Toate acestea ţi le ofer din toată inima. Nu depinde decît de dumneata ca această prietenie să dureze toată viaţa.

Cunoscînd mai bine ca oricine preţul unei vieţi voluptoase, Ninon o sfătui pe Angelica să-şi ia un

amant nobil şi bogat. Dar Angelica strîmbă din nas. Situaţia ei materială fiind asigurată prin comerţul prosper, era de părere că amorurile galante constituiau calea cea mai nesigură pentru a ajunge la onoruri. Frăţia Sfîntului Sacrament, ocultă şi puternică, domnea pînă la treptele tronului. Avea pretutindeni spioni, fiindcă pretutindeni existau persoane pioase. În jocul acesta subtil şi alunecos, Angelica se sprijinea cu o mînă pe aceştia prin reputaţia ei de cuminţenie şi cu cealaltă pe libertini, prin veselia şi dispoziţia ei pentru toate petrecerile.

— Ia-ţi cel puţin un amant pentru propria-ţi plăcere, o mai sfătuia Ninon. Nu mă face să cred că nu-ţi place dragostea !

Angelica răspundea că este prea ocupată să se gîndească la acest lucru. Ea însăşi se mira de calmul trupului ei. Se părea că mintea, silită neîncetat să lucreze fără întrerupere şi să combine proiecte după proiecte, o golise de dorinţa cea mai elementară. Seara, cînd se prăvălea în pat, moartă de oboseală şi după ce terminase ziua cu o ultimă partidă de de-a v-aţi ascunselea cu cei doi băieţi, nu mai avea decît un gînd : să doarmă adînc, să-şi recapete puterile, pentru ca a doua zi să fie din nou gata de luptă.

Nu se plictisea niciodată, iar dragostea este adesea o distracţie a femeilor insuficient ocupate. Declaraţiile înfocate ale curtezanilor ei, mîngîierile lor grăbite, «scenele conjugale» ale lui Audiger care se terminau uneori cu sărutări de care majordomul se despărţea cu greu, toate acestea nu reprezentau pentru Angelica decît «jocuri utile sau inutile», în funcţie de avantajul pe care îl obţinea.

Ninon îi ascultase atentă mărturisirile şi declarase uimită că o asemenea mentalitate era de-a

dreptul bolnăvicioasă. Ca să se poată vindeca, trebuia să lase deoparte munca pentru un timp şi să profite de plăcerile pe care o viaţă liberă le oferea leneşilor : plimbări, baluri mascate, teatru, serate şi jocuri.

La Ninon, Angelica întîlni tot Parisul. Prinţul de Condé venea în fiecare săptămînă pentru partida de hoca [1]. De mai multe ori îl văzu aici şi pe Philippe du Plessis. Făcu în aşa fel încît să-i fie prezentată. Frumosul Philippe o privi dispreţuitor ca şi altă dată şi, după ce reflectă un moment, îi spuse din vîrful buzelor :

— Ah ! Deci dumneata eşti Doamna Ciocolată!

Angelica simţi că i se urcă sîngele la cap. Şi în timp ce se lăsa într-o reverenţă graţioasă, îi răspunse :

— La dispoziţia dumitale, vere.

Sprîncenele tînărului se încruntară.

— Vărul dumitale ? Mi se pare, doamnă, că îndrăzneala dumitale...

— Deci nu m-ai recunoscut ? zise fulgerîndu-l cu ochii ei verzi. Sînt verişoara dumitale Angelica de Sancé de Monteloup. Ne-am întîlnit cîndva la Plessis. Cum se mai simte tatăl dumitale, marchizul cel amabil, cum îi spuneam eu ? Dar mama, doamna marchiză ?

Continuă să vorbească pentru a-l convinge de identitatea ei, apoi îl părăsi muşcîndu-şi limba de prostia făcută. În zilele următoare trăi cu frica de a-şi vedea secretul divulgat şi cînd îl întîlni din nou, îl rugă să nu repete nimănui ce îi spusese.

Philippe du Plessis părea căzut din lună. În cele din urmă îi mărturisi că această confidenţă îl lăsa

---

1) hoca=vechi joc de noroc, introdus în Franţa de Mazarin

absolut indiferent şi că, în plus, nu ţinea să se afle că se înrudea cu toate cumetrele care ţin locante, fie cu ciocolată cu rachiu sau cu alte mitocănii de soiul ăsta.

Angelica îl părăsi furioasă, jurîndu-şi să nu-i mai dea nici o atenţie. Ştia că tatăl lui murise şi că mama lui, devenită foarte evlavioasă după o viaţă de nebunii, se retrăsese la Val-de-Grâce [1]. Tînărul, rămas de capul lui, îşi toca furios averea cu tot felul de extravaganţe. Regele îl iubea pentru frumuseţea şi pentru curajul lui, dar marchizul avea o reputaţie dintre cele mai scandaloase, de-a dreptul neliniştitoare. Angelica îşi reproşa că se gîndea la el aşa de des

O declaraţie de dragoste şi o partidă senzaţională de hoca îi tulburară viaţa şi o făcură să uite timp de luni de zile aceste gînduri.

Angelica era mîndră să se numere printre persoanele cărora domnişoara de Montpensier le îngăduia să intre în grădina Luxembourg. Într-o zi cînd tocmai sosise, îi deschise nevasta portarului elveţian.

Angelica o luă printre aleile frumoase, străjuite de sălcii plîngătoare şi magnolii. După cîteva minute, îşi dădu seama că în grădină, contrar obiceiului, nu era lume. Nu văzu decît doi valeţi în livrea care alergau şi care dispărură într-un boschet. Apoi, nimic. Intrigată şi puţin neliniştită, continuă să se plimbe singură. Şi, cum trecea pe lîngă o grotă din piatră, i se păru că aude un zgomot uşor. Se

---

[1] **Val-de-Grâce** — mănăstire construită la Paris în secolul al XVII-lea, după planurile arhitectului François Mansart, unul din cele mai frumoase edificii pariziene. Transformată ulterior în complex spitalicesc.

întoarse și zări o formă omenească pitulată într-un tufiș.

«Trebuie să fie un hoț, își spuse, unul din vasalii lui Bucă-de-Lemn, în căutarea unei lovituri. Ar fi tare amuzant să-l surprind și să-i zic vreo două, numai ca să văd ce mutră face».

Surîdea deja gîndindu-se ce se va întîmpla. Cu siguranță că un hoț la pîndă nu avea prea des ocazia să se găsească subit în fața unei mari doamne care îi vorbește în cel mai curat limbaj al turnului Nesle și al cartierului Saint-Denis. «Întîi îl sperii puțin și pe urmă îi dau ceva bani, pentru ca să-i treacă emoția, bietul om !»

Apropiindu-se ușor, cu pași de pisică, văzu că bărbatul era îmbrăcat foarte elegant, deși hainele îi erau murdare de noroi. Stătea în patru labe, într-o atitudine ciudată. Brusc, ca și cînd ar fi ciulit urechea, întoarse capul și ea îl recunoscu pe ducele d'Enghien, fiul prințului de Condé. Îl mai întîlnise de cîteva ori în timpul plimbărilor, la Tuilleries, sau pe Aleea Reginei. Era un adolescent de o inteligență sclipitoare, dar căruia îi lipsea măsura. Angelica constată că era foarte palid și părea înfricoșat.

«Ce Dumnezeu o fi căutînd acolo ? De ce se ascunde ? De ce se teme ?» se întrebă ea, cuprinsă de o neliniște tulbure. După o clipă de ezitare, se retrase fără zgomot și ajunse pe una din aleile largi ale grădinii. Se întîlni cu elvețianul care, la vederea ei, căscă niște ochi îngroziți.

— Vai, doamnă, ce căutați aici ? Plecați repede!

— Dar de ce ? Știi foarte bine că sînt pe lista domnișoarei ducese de Montpensier, iar nevasta dumitale mi-a deschis fără nici o greutate.

Paznicul privi în jur cu un aer deznădăjduit. Angelica era întotdeauna darnică cu el.

— Doamna să mă ierte, șopti, apropiindu-se. Dar nevastă-mea nu cunoaște secretul pe care o să vi-l spun : grădina este interzisă publicului astăzi pentru că, de azi-dimineață, îl vînăm pe monseniorul duce d'Enghien care o ține una și bună că este iepure.

Și cum Angelica făcea ochii mari, el își duse degetul la tîmplă.

— Da, bietul băiat, îl apucă din cînd în cînd. Se pare că este o boală. Cînd se crede iepure sau potîrniche se teme să nu fie împușcat și se ascunde. Îl căutăm de ceasuri întregi și nu reușim să dăm de el.

O litieră se apropia. Prințul de Condé își scoase capul pe fereastră.

— Ce faceți aici, doamnă ? întrebă el furios.

Elvețianul se grăbi să intervină :

— Monseniore, doamna tocmai l-a zărit pe domnul duce lîngă grota cea mică.

— Da ? Bine. Deschideți-mi portiera, neisprăviților. Ajutați-mă să cobor, dobitocilor ! Și nu faceți zgomot, o să-l speriați. Tu du-te și cheamă-l pe primul lui camerist iar tu adună toți oamenii pe care îi găsești și postează-i la ieșire... Executarea !

Cîteva clipe mai tîrziu, din tufișuri se auziră sărituri dezordonate, apoi o alergătură rapidă. Ducele d'Enghien țîșni cu toată viteza, dar doi din servitori care îl urmăreau reușiră să-l prindă. Imediat fu înconjurat și potolit. Primul camerist, care îl crescuse, îi vorbi cu blîndețe :

— Nu vă împușcă nimeni, monseniore. Nimeni nu vă închide în cușcă... Imediat vi se va de drumul și veți putea alerga din nou pe cîmp.

Ducele d'Enghien era palid ca un mort. Nu scotea nici un cuvînt dar în privire îi stăruia o expre-

sie întrebătoare îngrozită, de animal hăituit. Tatăl se apropie. Tînărul se zbătu furios, deşi în liniște.

— Luaţi-l, spuse prinţul de Condé. Chemaţi doctorul şi chirurgul personal. Să-i ia sînge, să-i dea un purgativ şi să-l lege. Nu mai am inimă să încep iar o partidă de baba-oarba în seara asta. Dacă-l lăsaţi să scape iar, pun să vă biciuiască pe toţi pînă o să curgă carnea de pe voi !

Grupul se îndepărtă. Prinţul reveni lîngă doamna Morens, care asistase, complet năucită, la această scenă tristă şi care era la fel de palidă ca bietul bolnav.

Condé se înfipse în faţa ei şi o privi întunecat.

— Ei bine ! spuse el, l-aţi văzut ? Frumos, nu-i aşa, descendentul familiilor de Condé şi de Montmorency ?... Bunicul lui avea tot felul de manii, bunica lui era nebună. A trebuit să mă căsătoresc cu fiica. La vremea aceea deja începuse să-şi smulgă părul cu penseta, fir cu fir. Ştiam că voi fi atins în copii şi totuşi a trebuit să mă căsătoresc cu ea! Era un ordin al regelui Ludovic al XIII-lea. Şi acum poftim, acesta este fiul meu ! Uneori se crede cîine şi atunci ne luptăm cu el să nu latre în faţa regelui. Alteori se crede liliac şi se izbeşte de lambriurile din apartament. Alaltăieri, s-a simţit devenind plantă şi a trebuit ca servitorii să-l ude la rădăcină. E caraghios, nu-i aşa ? Nu rîdeţi ?

— Monseniore... cum puteţi crede că aş avea chef de rîs ?... Evident că nu mă cunoaşteţi...

El o întrerupse cu un zîmbet brusc care îi lumină faţa ursuză :

— Ba da ! Ba da ! Vă cunosc bine, doamnă Morens. V-am văzut la Ninon şi la alţii. Sînteţi veselă ca o fată foarte tînără, frumoasă ca o curte-

zană și aveți inima caldă a unei mame. În afară de asta vă suspectez că ați fi una din cele mai inteligente femei ale regatului. Dar nu vă etalați inteligența pentru că sînteți șireată și știți că bărbații se tem de femeile savante.

Angelica surîse la rîndul ei, surprinsă de această declarație neașteptată.

— Monseniore, mă copleșiți... Și sînt foarte curioasă să știu cine v-a dat aceste informații despre mine...

— Nu e nevoie să mă informeze cineva, făcu el în felul lui brusc și morocănos, de războinic. V-am observat. N-ați remarcat că vă priveam adesea ? Cred că vă temeți de mine un pic. Și totuși nu sînteți timidă...

Angelica ridică ochii și îl privi pe învingătorul de la Lens și Rocroi Nu era prima dată cînd îl privea astfel. Dar, în mod sigur, prințul nu-și mai amintea de fetița în rochie cenușie care îl înfruntase odinioară și căruia el îi spusese :

«Prevăd că, atunci cînd vei deveni femeie, mulți bărbați se vor spînzura din cauza dumitale, domnișoară !»

Crezuse mereu că îl urăște din toată inima pe prințul de Condé, iar acum trebuia să lupte împotriva unui sentiment de simpatie și de înțelegere care se năștea între ei. Nu poruncise el să fie spionați, ea și soțul ei, de către valetul Clément Tonel ? Nu obținuse tocmai el bunurile lui Geoffrey de Peyrac? De atîta vreme, Angelica se întreba cum va ajunge să afle rolul exact pe care prințul de Condé îl jucase în drama vieții ei. Și iată că destinul o ajuta acum într-un chip cum nu se poate mai ciudat.

— Nu spuneți nimic, întrebă prințul. Este deci adevărat că vă intimidez ?

— Nu ! Dar nu mă simt suficient de demnă pentru a conversa cu Alteța voastră. Renumele Alteței Voastre...

— Renumele meu... Sînteți prea tînără pentru a şti ceva despre asta. Armele mi-au ruginit şi dacă Majestatea Sa nu se decide să le dea o lecție pramatiilor de olandezi sau de englezi, risc foarte mult să mor în patul meu. Cît despre arta mea în conversație. Ninon cred că mi-a spus de vreo sută de ori pînă acum că vorbele mele sînt ghiulele care se trimit în stomacul unui adversar şi ea pretinde că nu prea am înțeles lecția. Ha, ha, ha !

Şi prințul începu să rîdă zgomotos, apucînd-o cu dezinvoltură de braț.

— Să mergem. Trăsura mea aşteaptă afară, dar ca să pot merge pe jos trebuie să mă sprijin de un braț caritabil. Iată un lucru pe care-l datorez renumelui meu : dureri contractate în tranşeele pline de apă și care, într-o zi, mă vor aduce în situația de a-mi tîrî picioarele ca un moșneag. Vreți să îmi țineți companie ? Prezența dumneavoastră este singura care mi se pare suportabilă după toată ziua asta penibilă. Cunoaşteți reședința mea din Beautreillis ?

Angelica răspunse cu inima bătîndu-i de emoție:

— Nu, monseniore.

— Se spune că este unul din cele mai frumoase lucruri pe care le-a construit bătrînul Mansart [1]! Mie personal spun drept că nu-mi place, nu mi se pare cine ştie ce, doamnele se extaziază în fața frumuseții acestui palat. Veniți să-l vedeți.

---

[1] François Mansart (1598-1666) — celebru arhitect francez, după ale căru planuri au fost construite mai multe clădiri celebre, considerat părintele clasicismului francez pur în arhitectură, eliberat de influențele arhitecturii greceşti și italiene.

În ciuda voinţei ei, Angelica aprecia onoarea de a sta în trăsură alături de un prinţ de sînge, pe care oamenii îl aclamau entuziasmaţi cînd îl vedeau trecînd. Era surprinsă de atenţia pe care acesta i-o acorda şi pe care ea o simţea instinctiv sinceră. Se spunea că prinţul de Condé, după ce iubita lui, Marthe du Vigean, se călugărise la mănăstirea carmelitelor din cartierul Saint-Jacques, nu mai acorda femeilor consideraţia cu care nobilele doamne se obişnuiseră. Nu le mai cerea decît o plăcere pur fizică şi, de nişte ani deja, nu i se cunoşteau decît aventuri scurte cu femei de rînd. În saloane, grosolănia lui faţă de sexul frumos le descuraja şi pe cele mai perseverente. De data aceasta totuşi, prinţul părea că face eforturi să placă tovarăşei sale.

Trăsura întoarse în curtea palatului Beautreillis. Angelica urcă treptele de marmură ale peronului. Fiecare detaliu al acestei locuinţe armonioase şi luminoase îi vorbea de Geoffrey de Peyrac. El voise aceste linii suple ca vrejul de viţă de vie pentru fierul forjat al balcoanelor şi balustradelor, aceste frize de lemn sculptat poleite cu aur ce încadrau, în partea de sus, suprafeţele netede de marmură sau oglinzile, aceste statui şi busturi, aceste animale şi păsări din piatră, prezente pretutindeni ca nişte duhuri bune şi graţioase ale unui cămin fericit.

— Nu spuneţi nimic ? se miră prinţul Condé, după ce vizitaseră cele două etaje cu apartamente de gală. În general, vizitatoarele mele exclamă ca nişte papagaliţe. Înseamnă că nu vă place? Se spune totuşi că sînteţi foarte pricepută în ce priveşte aranjarea unei case.

Se găseau într-un salonaş, ai cărui pereţi erau acoperiţi cu satin albastru brodat cu aur. O uşă de fier forjat cu un desen minunat îl separa de gale-

ria lungă care dădea spre grădini. Pe peretele din fund, şemineul, încadrat de doi lei sculptaţi, purta pe fronton o rană proaspătă. Angelica atinse cu mîna frontonul.

— Ce s-a întîmplat cu acest ornament încîntător ? întrebă. Nu-i primul pe care îl remarc. Vedeţi, chiar la ferestrele din acest salon, acelaşi ornament a fost distrus în unele locuri.

Faţa prinţului de Condé se întunecă.

— Acest ornament nu era altceva decît monograma fostului proprietar al palatului. Am ordonat să fie îndepărtată. Într-o zi o să restaurez totul. Deşi nu prea ştiu cînd... Prefer să-mi folosesc banii pentru întreţinerea casei mele de la ţară, din Chantilly.

Angelica continua să-şi ţină mîna pe ecusonul mutilat.

— De ce n-aţi lăsat toate lucrurile aşa cum erau ? Păcat ! S-a stricat ceva foarte frumos.

— Vederea blazonului acestui om nu-mi făcea deloc plăcere. Era un blestemat !

— Un blestemat ? repetă ea ca un ecou.

— Da. Un gentilom care deţinea secretul fabricării aurului, iar secretul ăsta îi fusese încredinţat de diavol. A fost ars pe rug iar regele mi-a dăruit mie bunurile lui. Şi astăzi mă întreb dacă nu cumva Majestatea Sa n-a vrut ca acest gest să-mi poarte ghinion.

Angelica, cu paşi lenţi, se apropiase de fereastră şi privea afară.

— L-aţi cunoscut monseniore ?

— Pe cine ? Pe gentilomul acela blestemat ?... Pe legea mea, nu, şi cu atît mai bine pentru mine !

— Cred că îmi amintesc de toată povestea, spuse ea înfricoşată de propria-i îndrăzneală şi

totuşi foarte calmă. Nu era oare un nobil din Toulouse, un domn... de Peyrac ?

— Da, chiar aşa, aprobă prinţul cu indiferenţă. Ea îşi trecu limba peste buzele uscate.

— Nu s-a spus oare că a fost condamnat mai mult pentru că deţinea un secret periculos despre domnul Fouquet [1], care era atunci atotputernic ?

— Tot ce-i posibil. Fouquet s-a considerat multă vreme ca adevăratul rege al Franţei. Avea destui bani pentru asta. I-a prostit pe mulţi oameni. Pe mine, de exemplu. Ha, ha, ha !... Gata ! Toate astea aparţin trecutului.

Angelica se întoarse pe nesimţite cu faţa spre el, cercetîndu-l pe furiş. Prinţul se lăsase într-un fotoliu şi urmărea cu vîrful bastonului desenul de pe covor. Dacă rîsese cu amărăciune la gîndul prostiilor făcute la îndemnul lui Fouquet, nu reacţionase la aluziile ce-l priveau pe Geoffrey de Peyrac. Tînăra femeie avu certitudinea că nu el fusese personajul care, ani la rînd, plasase lîngă ea pe valetul Clément Tonnel. Cine ştie ? Poate că acest Clement Tonnel fusese deja pus să-l spioneze şi pe prinţul de Condé, ba poate chiar de către însuşi Fouquet. În comploturile din acel timp, se văzuseră intrigi şi mai complicate, iar nobilii aveau dreptate să practice politica memoriei scurte.

Ce nevoie ar avea acum Alteţa Sa prinţul să-şi amintească că odinioară vroise să-l otrăvească pe Mazarin şi că se vînduse lui Fouquet ? Avea destule de făcut pentru a reintra în graţiile unui rege

---

1 **Nicolas Fouquet** sau **Foucquet**, viconte **de Vaux** (1615-1680) — procuror general al Parlamentului din Paris, apoi supraintendent general al finanţelor, acumulează o avere imensă. Judecat şi condamnat pentru deturnări de fonduri (1664) îşi petrece tot restul zilelor în temniţă.

tînăr și încă neîncrezător, iar astăzi pentru a o cuceri pe această femeie frumoasă a cărei melancolie secretă ce se ghicea sub rîsul vesel îl sedusese mai mult decît vroia să recunoască.

— În perioada procesului lui Peyrac eram în Flandra, reluă el. N-am urmărit afacerea. Am primit palatul și mărturisesc că nu m-am bucurat deloc. Se pare că vrăjitorul n-a locuit aici niciodată. Și totuși nu mă pot împiedica să găsesc că aceste ziduri au ceva trist și sinistru. S-ar zice că este un decor pregătit pentru o scenă care nu s-a jucat niciodată... Aceste obiecte grațioase adunate de el aici așteaptă un alt oaspete, nu pe mine. Am păstrat în serviciul meu un rîndaș bătrîn care a făcut parte din servitorii contelui de Peyrac și care pretinde că în unele nopți îi vede fantoma. Tot ce este posibil. Se simte, oricum, o prezență care te respinge și te gonește. Așa se face că locuiesc aici cît mai puțin posibil. Dumneata ai aceeași impresie penibilă ?

— Nu, dimpotrivă, murmură ea.

Privirea îi rătăcea în jur.

«Aici sînt acasă la mine, gîndi Angelica. Eu și copiii mei, iată oaspeții pe care îi așteaptă aceste ziduri.»

— Deci, șandramaua asta vă place, doamnă ?

— O simt deja, că m-am și îndrăgostit de palatul dumneavoastră, monseniore. Este admirabil! Ah ! Aici mi-aș dori să trăiesc ! exclamă, apăsîndu-și mîinile pe inima care bătea cu o pasiune neașteptată.

— Ai putea trăi, dacă vrei, spuse prințul.

Ea se întorsese iute spre el. Acesta o fixa cu acea privire mîndră și poruncitoare, despre care

Într-o zi Bossuet [1] avea să vorbească în termeni atît de convingători : «Acest prinț... care purta în ochi victoria...»

— Să trăiesc aici ? repetă Angelica. Și în ce calitate, monseniore ?

El continuă să surîdă, se ridică brusc și veni lîngă ea.

— Iată ! Am patruzeci și patru de ani, nu mai sînt tînăr, dar nu sînt încă nici bătrîn. Adesea am dureri în genunchi, e firesc, dar restul e destul de viguros. Ți-o spun fără menajamente. Pe scurt, doamna mea, cred că pot fi încă un amant acceptabil. Cred că n-ai de gînd să te simți ofensată de declarația mea. Nu mă interesează de unde vii, dar ceva îmi spune că ai mai auzit multe altele. N-am știut niciodată să umblu pe căi ocolite, mai ales cu femeile ; de altfel, consider inutil să facă cineva atîtea fițe ca să ajungă în final la aceeași întrebare : «Vrei sau nu vrei ?»

Nu, nu-mi răspunde încă. Aș vrea mai întîi să cunoști bine cele cîteva avantaje pe care ți le pot oferi. Ai avea un venit...

Da, știu, ești foarte bogată. Ei bine ! *Am să-ți dăruiesc dumitale palatul acesta,* pentru că îți place. Voi avea grijă de băieții dumitale și de educația lor. Știu de asemenea că ești văduvă și grijulie în ce privește reputația. Este adevărat că e un bun prețios, dar... gîndește-te că nu ți se cere să-ți pierzi reputația pentru o haimana oarecare. Și pentru că mi-ai vorbit de renumele meu, permite-mi să remarc că...

---

[1] **Jacques-Bengne Bossuet** (1627-1704) — prelat, predicator și strălucit scriitor francez, preceptor al fiului lui Ludovic al XIV-lea, pentru uzul căruia scrie **Discurs asupra istoriei universale.**

Ezită puțin cu o modestie sinceră și emoționată.

— ...că nu este dezonorat să fii amanta Marelui Condé. Așa e făcută lumea noastră. Te voi prezenta peste tot... De ce acest surîs sceptic și puțin disprețuitor, doamnă ?

— Pentru că, spuse Angelica zîmbind, mi-a venit în minte refrenul pe care taica Hurburot, un saltimbanc bătrîn, îl cînta la colț de stradă :

Prinții sînt făpturi ciudate,
De nu vrei belele, frate,
Ocolește-i de departe...

— Dar-ar ciuma în licheaua aia obraznică ! strigă el, cu o furie prefăcută.

O prinse de talie și o trase spre el.

— Pentru asta te iubesc, micuța mea, spuse cu o voce reținută. Tocmai fiindcă am remarcat că, în meseria dumitale de femeie, ai îndrăzneala unui războinic. Ataci la momentul oportun, profiți de slăbiciunile adversarului cu o abilitate machiavelică și îi dai lovituri teribile. Dar nu te-ai repliat destul de rapid pe poziții. Și acum te-am capturat ! Cît ești de proaspătă și viguroasă ! Ai un corp micuț, dar solid și odihnitor !... Ah ! Cum aș vrea să nu vezi în mine prințul, ci ceea ce sînt cu adevărat, adică un biet bărbat destul de nefericit. Ești atît de diferită de cochetele fără inimă !

Și își lipi obrazul de părul Angelicăi.

— În părul dumitale blond există o meșă de păr alb care mă emoționează. Se pare că dincolo de tinerețea și de veselia dumitale ai experiența pe care ți-o dau marile nefericiri. Mă înșel cumva?

— Nu, monseniore, răspunse docilă Angelica, gîndindu-se că dacă în această dimineață cineva i-ar fi spus că pînă seara avea să se afle în brațele prințului de Condé și își va pune capul pe acest

august umăr, i-ar fi strigat că e nebun. Dar viaţa ei nu fusese niciodată simplă şi începuse de la un timp să se obişnuiască cu surprizele destinului.

— Din prima tinereţe, continuă el, n-am iubit decît o singură femeie. Nu i-am fost întotdeauna fidel, recunosc asta, dar n-am iubit-o decît pe ea. Era frumoasă, dulce şi tovarăşa sufletului meu. Dar intrigile şi comploturile care se urzeau mereu pentru a ne despărţi, au sfîrşit prin a o obosi. De cînd a intrat la mănăstire, ce mi-a mai rămas ? Toată viaţa mea n-am avut decît două iubiri : ea şi războiul. Marea mea dragoste s-a retras într-o mănăstire şi puşlamaua de Mazarin a semnat pacea din Pirinei, ca să mă distrugă cu totul. Nu mai sînt decît un manechin de gală care îi face curte tînărului rege în speranţa de a obţine, Dumnezeu ştie cînd, vreo guvernare militară şi o comandă în armată, dacă îi va veni vreodată ideea fericită să ceară de la lichelele de spanioli, dota reginei. Şi chiar se spune că n-ar fi exclus... Dar să lăsăm problemele militare, nu vreau să te plictisesc. Ai reaprins în mine o flacără pe care o credeam stinsă... Moartea sufletului este cea mai rea...

Vreau să te păstrez lîngă mine...

Angelica se desprinse încet din braţele lui în timp ce el vorbea, şi acum se retrăgea cu un pas.

— Monseniore...

— Accepţi, nu-i aşa ? întrebă el neliniştit. Oh ! Te rog... Ce te reţine ? Iubeşti pe altcineva ? N-o să-mi spui că ai vreun sentiment pentru valetul ăla de condiţie modestă, acel Audiger care te escortează prin oraş ca un cîine credincios.

— Audiger este asociatul meu în afaceri.

— Asta nu te-a împiedicat, mormăi el devenit brusc gelos, să fii văzută ieri seară la spectacolul de comedie în compania majordomului contelui de

Soissons. E de prost gust ! O făptură divină ca dumneata n-are ce să caute între slugi ! Ești făcută ca să fii stăpînă, doamna mea...

— Monseniore, răspunse ea, trebuie să știți că nu-mi reneg niciodată prietenii atît timp cît îmi sînt utili. Iar eu încă am nevoie de majordomul Audiger.

Prnțul își mușcă buzele.

— Dumnezeule ! Ești de-a dreptul de temut cînd vorbești astfel.

— Ați observat deci că nu sînt numai odihnitoare, făcu ea cu un mic surîs.

Prințul nu putea înțelege dilema în care se afla Angelica. Ce ar fi răspuns ea oare dacă el i-ar fi făcut o asemenea propunere în alt loc ? Nu-și putea răspunde. Dar aici, în această casă unde intra pentru prima oară, se simeța înconjurată de fantome. Alături de prințul de Condé, ivit din trecut cu veștmintele lui ușor demodate, se afla silueta luminoasă și puternică a lui Philippe drapată în satinuri pale, iar în spatele lor umbra mascată, îmbrăcată în catifea neagră cu broderii argintii și cu un singur rubin sîngeriu pe deget, a gentilomului blestemat care fusese stăpînul ei și singura ei iubire.

Dintre toți cei pe care viața sau moartea îi eliberase, ea singură rămînea prizoniera unei drame vechi.

— Ce s-a întîmplat ? spuse prințul. De ce ți s-au umplut ochii de lacrimi ? Te-am făcut să suferi ? Rămîi aici unde se pare că îți place. Lasă-mă să te iubesc. Voi fi discret...

Ea clătină ușor din cap :

— Nu, monseniore. *E cu neputință !*

Cînd Angelica l-a întîlnit din nou pe prinţul de Condé a fost surprinsă să constate că acesta nu-i purta pică. În dragoste prinţul nu avea nimic din aroganţa pe care o afişa la curte sau pe cîmpul de bătălie.

— Cel puţin rămîi partenera mea de hoca, îi spuse. Contez pe dumneata la Ninon, în fiecare luni.

Ea se execută, fericită să-și arate prietenia. Protecţia Alteţei Sale nu era din cele care puteau fi ignorate. Și de fiecare dată cînd Angelica se gîndea la reședința din Beautreillis, își mușca degetele. Totuși nu încerca nici un regret că refuzase tîrgul. Palatul din Beautreillis era al ei. Și se sufoca de indignare că nu putea să-l revendice deschis, fără contrapartidă.

Poziţia ei de negustoreasă îmbogăţită începea s-o apese din ce în ce mai tare. Într-o zi, auzind-o pe Ninon promiţînd numele de Sancé, tresări fără voie şi spuse repede :

— Deci cunoști pe cineva din familia mea ?

— Familia dumitale ? se miră curtezana.

Angelica încercă s-o dreagă cum putu mai bine:

— Am crezut că am auzit : *Rancé*. Sînt niște rude îndepărtate... De cine vorbeai de fapt ?

— De o prietenă care trebuie să sosească chiar acum.

Are mult nerv și îmi place s-o ascult, deși lumea se cam teme de ea : doamna Fallot de Sancé. La una ca asta nu s-ar fi așteptat. Hortensia, sora ei, aici...

— Fallot de Sancé ? repetă Angelica ridicîndu-se brusc, cu ochii dilatați. Și vine... aici ?

— Bineînțeles. Îi apreciez verva... adesea răutăcioasă, e drept, dar avem nevoie şi de cîte o lim-

bă veninoasă care dă puţină sare şi piper conversaţiei. O lume prea cuminte şi prea cuviincioasă devine plicticoasă.

— M-aş mulţumi cu o astfel de lume, trebuie să mărturisesc.

— Se pare că o urăşti pe doamna Fallot de Sancé ?

— Prea puţin spus.

— Va fi aici în cîtvea clipe.

— Să poftească ! O jupoi de vie !

— Nu, draga mea... aşa ceva nu se poate petrece la mine.

— Ninon, dumneata nu ştii... nu poţi înţelege...

— Draga mea prietenă, dacă toate persoanele care se întîlnesc aici ar hotărî să-şi rezolve certurile pe loc, aş asista la trei sau patru decese violente pe zi... De aceea trebuie să fii înţeleaptă. E aşa de greu ?

— Da, foarte greu, spuse Angelica simţind că-i fuge sîngele din obraji. Mai bine plec.

— De ce nu încerci să rămîi ? Toate pasiunile pot fi dominate, scumpa mea, chiar şi ura cea mai îndreptăţită. Nu există nici o justificare pentru nebunie, iar mînia tocmai asta este, o nebunie. Vrei să-ţi dau un sfat ? Îndepărtează-te de nebunia asta ca de o plită încinsă. Dacă te arzi, îţi va fi mai mult rău decît bine. Haide, potoleşte-te şi nu te gîndi nici o clipă la motivele urii tale.

— Îmi va fi foarte greu dacă va trebui să discut cu sora mea.

— Sora dumitale ? Dumnezeule !...

— Oh ! Ninon, nu mai ştiu ce spun, murmură Angelica. E o încercare peste puterile mele.

— Nu există încercări peste puterile tale, Angelica, răspunse Ninon rîzînd. Cu cît te cunosc mai bine cu atît sînt mai convinsă că eşti în stare de

orice... chiar şi de asta. Poftim, iat-o pe doamna Fallot. Rămîi puţin aici pînă îţi recapeţi sîngele rece.

Ninon se îndepărtă, ieşind în întîmpinarea unui grup nou de oaspeţi. Angelica se aşeză pe o banchetă pluşată. Ca într-un vis recunoştea, dominînd schimbul de saluturi, vocea ascuţită a surorii ei. Era aceeaşi voce care îi strigase cîndva : «Ieşi afară din casa mea ! Pleacă, am spus !... Ieşi afară, nemernico !»

Angelica se retrase în sine cum îi recomandase Ninon şi încercă să uite strigătul acesta pe care îl purta în inimă de atîţia ani.

După cîteva clipe, îndrăzni să-şi ridice capul şi să privească spre salon. O recunoscu pe Hortensia, îmbrăcată într-o rochie foarte frumoasă din tafta roşu închis. Era şi mai slabă şi mai urîtă, dacă aşa ceva era posibil, dar se farda şi se coafa cu artă. Vocea ei ascuţită stîrnea rîsete. Părea să fie într-o vervă extraordinară. Ninon o luă de braţ şi se îndreptă spre colţul unde se afla Angelica.

— Dragă Hortensia, doreai de mult timp s-o cunoşti pe doamna Morens. Ţi-am rezervat o surpriză. Iat-o !

Angelica nu avusese timp să dispară. Şi văzu, foarte aproape de ea, faţa îngrozitoare a Hortensiei, încreţită într-o expresie dulceagă de bunăvoinţă. Dar acum se simţea foarte calmă.

— Bună ziua, Hortensia, spuse ea liniştită.

Ninon le privi o clipă pe amîndouă şi apoi dispăru.

Doamna Fallot de Sancé tresări violent!

Făcu nişte ochi mari şi se îngălbeni sub fard.

— Angelica ! îngăimă ea, nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

— Da, chiar eu. Dar aşează-te, draga mea surioară... De ce ai aerul ăsta mirat ? chiar ai crezut cu adevărat că am murit ?

— Într-adevăr ! răspunse violent Hortense care îşi revenise.

Ţinea evantaiul ca pe o armă. Sprîncenele i se încruntară, gura i se strîmbă. Angelica o regăsea în totul.

«Cît e de urîtă, Dumnezeule ! E de-a dreptul îngrozitoare !» îşi spuse ea cu aceeaşi satisfacţie puerilă de pe vremea copilăriei lor.

— Şi permite-mi să-ţi spun, continuă Hortensia pe un ton acru, că după părerea familiei, asta ar fi fost cel mai bine să faci : să mori.

— Ei bine, n-am împărtăşit părerea familiei în această chestiune.

— Mare păcat ! Ce se alege de noi acum ? Abia s-au potolit valurile stîrnite de afacerea aceea întunecată. Am reuşit cu greu să se uite că erai de-a noastră şi acum iată-te apărînd să ne faci rău din nou ! Parcă văd că iar au să-nceapă să curgă nenorocirile...

— Dacă de asta ţi-e frică, nu trebuie să-ţi faci probleme, draga mea, spuse cu tristeţe Angelica. Contesa de Peyrac nu se va mai întoarce niciodată. De acum încolo sînt doamna Morens.

Dar aceste vorbe n-o calmară cîtuşi de puţin pe soţia procurorului.

— Deci tu erai doamna Morens ? O originală care duce o viaţă scandaloasă, o femeie care face comerţ cu un bărbat sau ca văduva unui brutar ! Ai de gînd să-ţi petreci toată viaţa ieşind în evidenţă pentru a ne dezonora ? Şi acum poftim : există o singură femeie în Paris care vinde ciococată şi ea trebuie să fie propria mea soră !... Fir-ar a dracului de viaţă !...

Angelica ridică din umeri. Văicărelile Hortensiei nu o atingeau.

— Hortense, spuse brusc, dă-mi veşti despre copiii mei.

Doamna Fallot se întrerupse brusc şi îşi privi sora cu un aer prostesc.

— Da, copiii mei, repetă Angelica, cei doi băieţi ai mei, pe care ţi i-am încredinţat cînd eram gonită de pretutindeni şi de toată lumea.

O văzu pe Hortense revenindu-şi şi pregătindu-se de luptă.

— E şi momentul să te interesezi de copii tăi ! Pentru că m-ai întîlnit aici, ţi-ai adus aminte. Halal inimă de mamă... Bravo, n-am ce zice !

— Am trecut prin multe...

— Înainte de a-ţi cumpăra podoabele pe care le porţi, ai fi putut să te interesezi de soarta copiilor tăi... dacă tot i-ai făcut !

— Îi ştiam în siguranţă lîngă tine. Vorbeşte-mi de ei. Cum le merge ?

— Nu... nu i-am văzut de mult timp, spuse Hortense cu un efort vizibil.

— Nu mai sînt la tine ? I-ai dat la doică ?

— Asta-i bună ! Poftim ! strigă Hortensia plină de furie. Puteam să-i mai ţin atunci cînd nu

aveam cu ce plăti o doică la domiciliu pentru proprii mei copii ?

— Dar acum ? Sînt mari. Ce au devenit ?

Hortense privi în jur ca o fiară hăituită. Brusc, trăsăturile i se tulburară și colțurile gurii alunecară jalnic în jos. Angelica avu impresia surprinzătoare că sora ei era pe punctul de a izbucni în plîns.

— Angelica, făcu ea cu o voce înăbușită, nu știu cum să-ți spun... Copiii tăi... E îngrozitor... Copiii tăi au fost furați de țigani ! Cu buzele tremurînd de plînsul reținut, întoarse capul.

Un timp destul de lung, domni tăcerea.

— De unde știi asta ? întrebă, într-un sfîrșit, Angelica.

— De la doică... cînd m-am dus la Neuilly. Era prea tîrziu să previn jandarmeria călare. Erau deja șase luni de cînd copiii fuseseră răpiți...

— Deci, ai lăsat să treacă șase luni fără să te duci s-o vezi pe doică, fără s-o plătești probabil ?

— S-o plătesc ?... Tu ți-ai pierdut mințile de-a binelea ? Cu ce era s-o plătesc ? Abia aveam din ce trăi !

După scandalul cu procesul soțului tău, Gaston și-a pierdut toată clientela, a trebuit să ne mutăm. Și era chiar în anul în care eram obligați să plătim taxele regale. Imediat ce am putut, m-am dus la Neuilly. Și... doica mi-a povestit toată nenorocirea... Se pare că într-o zi, o țigancă, o femeie în zdrențe, a intrat în curte și i-a cerut cu scandal mare pe cei doi copii, pretinzînd că este mama lor.

Şi cînd doica a strigat, ca să cheme în ajutor vecinii, ţiganca a înjunghiat-o cu un cuţit... Am fost obligată să plătesc tot eu şi nota spiţerului care i-a îngrijit rana...

Hortense îşi trase nasul şi căută o batistă. Angelica rămăsese încremenită. Lacrimile ce curgeau din ochii surorii ei o uimeau mai mult decît faptul că se întorsese la doică.

Soţia procurorului păru să-şi dea seama de purtarea ei neobişnuită.

— Pe tine nimic nu te impresionează ? şuieră ea. Te anunţ că băieţii tăi au dispărut şi rămîi aşa, indiferentă ca o piatră ?... Ah ! Dar proşti mai sîntem, Gaston şi cu mine, să ne facem atîta sînge rău în toţi anii ăştia gîndindu-ne la micuţul Florimond, cum o fi cutreierat el drumurile, săracul, cu... ţiganii !

Vocea i se frînse pe ultimul cuvînt, şi începu să hohotească de-a binelea.

— Hortensia, linişteşte-te, bîigui Angelica. Nu s-a întîmplat nimic rău copiilor... Femeia aceea... care i-a luat de la doică... am fost eu.

— Tu ? Adică cum tu ? Ce vrei să spui cu asta? Îţi baţi joc de mine ?

În ochii îngroziţi ai Hortensiei, Angelica văzu trecînd imaginea unei femei în zdrenţe, înarmată cu un cuţit lung şi ascuţit.

— Doica a cam făcut din ţînţar armăsar : nu eram în zdrenţe şi n-am ameninţat-o cu nici un cuţit. A trebuit doar să ţip puţin la ea pentru că băieţii erau într-un hal fără hal. Dacă nu i-aş fi

luaţi atunci, oricum nu i-ai mai fi găsit, pentru că ar fi murit. Altă dată încearcă să alegi ceva mai bine o doică...

— Evident ! Cu o nepricopsită de soră ca tine, mereu se poate prevedea un *altă dată,* spuse Hortensia, ridicîndu-se scoasă din fire. Eşti de o nepăsare stupefiantă, de-o insolenţă, de o... o... pfff !... Adio.

Şi se îndepărtă furioasă, răsturnînd taburetul. În urma ei, Angelica rămase mult timp nemişcată, cu mîinile împreunate în poală, căzută pe gînduri. Îşi spunea că oamenii nu sînt totdeauna atît de răi pe cît par.

Una ca Hortensia bunăoară, care sub impulsul unei frici abjecte o arunca în stradă fără milă, era totuşi în stare să aibă remuşcări la gîndul micuţului Florimond prefăcut în ţigan.

Un meridional vesel, ca Andijos, bun numai să piardă la jocurile de noroc şi să-şi admire dantelele, porneşte brusc un adevărat război contra regelui şi ţine de patru ani, ca un adevărat şef de bandă, o provincie întreagă în revoltă.[1]

Un prinţ de Condé care salva un regat, complota asasinate, trăda, apoi se umilea pentru a re-

---

[1] Referire la răscoala ţăranilor din Gasconia, declanşată în 1664 sub conducerea lui Bernard d'Andijos. Acesta se supune după cîţiva ani regelui Ludovic al XIV-lea, în schimbul iertării şi al unor avantaje personale, dar răscoala va continua, fiind înăbuşită total abia în 1675. Bernard d'Andijos apare ca personaj episodic în romanele din seria **Angelica.**

intra în grații [1], nu era în fond decît un bărbat simplu, modest cu adevărat, întristat de nebunia fiului său, un bărbat a cărui viață fusese dominată de o singură iubire gingașă și pasionată.

Mîine, Angelica îi va trimite pe Florimond și Cantor la familia Fallot de Sancé, cu daruri pentru verii și mătușa lor.

— Mai ești acolo ? întrebă Ninon ridicînd draperia. Am văzut-o pe doamna Fallot. Părea în bună stare, deși cam bosumflată. Credeam că vrei să-i jupoi pielea !

— După ce am reflectat, răspunse candid Angelica, m-am gîndit că mă răzbun cu mai multă cruzime dacă-i las pielea așa cum este.

În aceeași zi, mai exact, se jucă între doamna Morens și prințul de Condé celebra partidă de hoca despre care avea să vorbească cronica mondenă, care avea să-i scandalizeze pe evlavioși, să-i încînte pe libertini și să distreze copios tot Parisul.

Partida începu ca de obicei la ora cînd se aduceau lumînările. După averea jucătorilor, putea dura trei sau patru ore. Urma o cină simplă, după

---

[1] Într-adevăr, prințul Ludovic al II-lea de Condé («Marele Condé») a avut o carieră dintre cele mai sinuoase. Aflat la comanda armatei franceze spre sfîrșitul Războiului de 30 de ani, obține cîteva victorii strălucite asupra spaniolilor și asupra armatelor imperiale germane, înclinînd decisiv balanța victoriei în favoarea Franței. În timpul Frondei (1648—1652) trece de partea rebelilor, pentru ca ulterior să se refugieze în Spania, comandînd o armată spaniolă împotriva Franței. Întrucît una din condițiile impuse de spanioli prin Tratatul din Pirinei era iertarea lui Condé de către Ludovic al XIV-lea, nestatornicul genenral se întoarce în Franța.

care fiecare pleca acasă, cu punga mai plină sau mai goală decît la venire, după noroc. Partidele de hoca începeau cu un număr nelimitat de parteneri. În seara aceasta, aproximativ cincisprezece jucători deschiseră partida, jucînd de la început pe mize mari. Primele lovituri eliminară rapid jumătate, după care jocul își încetini ritmul.

Brusc, Angelica, tot timpul cu gîndul la Hortense, își dădu seama cu surprindere că ducea o luptă strînsă împotriva prințului de Condé, a marchizului de Thianges și a președintelui Jomerson. Ea era cea care, de cîteva clipe, conducea jocul. Micul duce de Richemont, care o adora, îi nota cîștigurile și, aruncîndu-și ochii pe foaia de conturi, văzu că deja cîștigase o mică avere.

— Aveți mult noroc în seara asta, doamnă, îi spuse marchizul de Thanges cu o mutră acră. Iată că de aproape o oră țineți miza și nu păreți că vreți s-o lăsați.

— N-am văzut pînă acum un jucător să țină miza atît, exclamă micul duce foarte înfierbîntat. Doamnă, nu uitați că dacă pierdeți, trebuie să înapoiați fiecăruia dintre acești domni aceeași sumă pe care ați cîștigat-o pînă acum. Puteți încă să vă retrageți. Aveți acest drept.

Președintele Jomerson începu să urle că spectatorii n-aveau dreptul să intervină și că dacă acest lucru continua, va evacua sala. Îl potoliră imediat, aducîndu-i aminte că nu se află la Palatul de Justiție ci la domnișoara de Lenclos. Toți așteptau să vadă ce hotărăște doamna Morens.

— Merg, spuse ea și distribui cărțile. Președintele respiră profund. Pierduse mult și spera că o lovitură norocoasă îl va recompensa însutit în secunda următoare de toate imprudențele. Niciodată

nu se văzuse un jucător să țină miza atîta timp precum cucoana asta. Dacă doamna Morens se crampona, era în mod fatal pierdută, cu atît mai bine pentru ceilalți. Era înțelept din partea unei femei să se cramponeze atît ? Din fericire, nu avea un soț căruia să-i dea socoteală, altfel bietul om ar fi trebuit deja să-și cheme intendentul și să vadă de ce bani lichizi dispune.

Tocmai atunci, președintele Jomerson trebui să etaleze o combinație lamentabilă și părăsi partida foarte plouat. Angelica continua să conducă. Toată lumea se adunase în jurul mesei, întinzînd gîtul să vadă mai bine.

Timp de cîteva runde, egalitatea se menținu. În situația asta Angelica atingea miza propusă dar nici un jucător nu era eliminat. Apoi domnul de Thianges pierdu și părăsi și el jocul tamponîndu-și fruntea transpirată. Seara fusese neplăcută. Ce-o să spună nevastă-sa cînd va afla că trebuie să plătească doamnei Morens, negustoreasa, venitul lor pe doi ani ? Cu condiția ca ea să cîștige, bineînțeles! În caz contrar, va trebui să plătească prințului de Condé dublul sumei pe care o cîștigase. Te-apuca amețeala numai cînd te gîndeai ! Femeia asta era nebună ! Alerga spre o ruină sigură. În punctul la care ajunsese ea, orice jucător, oricît ar fi fost de nebun, n-ar mai fi avut tăria să continuie.

— Opriți-vă, iubirea mea ! imploră micul duce la urechea Angelicăi. Nu puteți cîștiga.

Angelica ținea mîna peste pachetul de cărți. Era un pachet neted și dur care îi ardea palma. Îl privi cu atenție pe prințul de Condé. Și totuși, partida nu depindea numai de el, ci de *soartă*.

Iar *soarta* se afla în fața ei. Luase doar înfățișarea prințului de Condé, ochii lui de foc, nasul

vulturesc, dinții albi de carnivor pe care îi lăsa descoperiți, zîmbetul lui amuzat. Și în mîini nu mai ținea cărțile de joc-ci un sipet mic în care scînteia o sticluță verde cu otravă. În jurul lui nu era decît întuneric și liniște.

Apoi liniștea se sparse ca un pahar, sub șocul vocii Angelicăi :

— Merg mai departe.

Și la acest tur, din nou egalitate. Villarceaux se duse la fereastră. Le striga trecătorilor să urce pentru că o astfel de partidă senzațională nu se mai văzuse de cînd strămoșul lui își jucase nevasta și regimentul, la Louvru, cu regele Henri al IV-lea [1]!

Toată lumea se înghesuia în salon. Valeții se suiseră pe scaune pentru a urmări de departe lupta. Lumînările fumegau dar nimeni nu le băga în seamă. Căldura devenise sufocantă.

— Merg mai departe, repetă Angelica.

— Egalitate.

— Încă trei runde la egalitate și ajungeți la *alegerea mizei*...

— Lovitura supremă în hoca. O lovitură care nu se vede decît o dată la zece ani.

— La douăzeci, monseniore !

— O dată într-o generație.

— Amintiți-vă de financiarul Tortemer care i-a cerut blazonul lui Montmorency.

— Care a cerut întreaga flotă a lui Tortemer!

— Tortemer a fost cel care a pierdut...!

---

[1] Henric al IV-lea (1589—1610) — rege al Franței, întemeietorul dinastiei de Bourbon, una din figurile marcante din istoria acestei țări.

— Continuați, doamnă ?
— Da.

Înghesuiala era cît pe-aci să răstoarne masa și jucătorii.

— Ei drăcie ! strigă prințul căutîndu-și bastonul. Vă jur că vă bat pe toți dacă nu ne lăsați să respirăm. Depărtați-vă, dar-ar ciuma...

Transpirația curgea pe fruntea Angelicăi. Numai căldura era de vină. Nu încerca nici o emoție, nici o neliniște. Nu se gîndea nici la copiii ei, nici la toate eforturile făcute și care puteau fi acum spulberate într-o clipă. În realitate, totul i se părea cît se poate de logic. Atîția ani luptase împotriva *sorții* ca o biată cîrtiță și iată că acum întîlnea soarta față în față, pe terenul ei, în nebunia ei. O va lua de gît și o va supune. Și ea era la fel de nebună, de periculoasă și de inconștientă ca *soarta* însăși. Ele două erau chit !

— Egalitate.

Întîi se stîrni un murmur, apoi se auziră strigăte.

— Alegerea mizei ! Alegerea mizei !

După ce zgomotul se potoli un pic, Angelica întrebă cu o voce cuminte de școlăriță în ce constă această lovitură supremă de hoca.

Toată lumea începu să vorbească în același timp, într-un vacarm de nedescris. Apoi cavalerul de Méré ceru liniște, se așeză lîngă jucători și, cu o voce tremurătoare de emoție, începu explicațiile.

Pentru această ultimă manșă, jucătorii porneau de la zero. Datoriile și cîștigurile precedente erau anulate. În schimb, fiecare punea miza, adică nu ceea ce oferea fiecare ci ceea ce *cerea* de la adversar. Oricum, acel ceva trebuie să fie enorm. De exemplu : financiarul Tortemer, în secolul trecut,

a cerut titlurile de nobleţe ale unui Montmorency, iar bunicul lui Villarceaux acceptase, dacă pierdea, să-i cedeze adversarului atît soţia cît şi regimentul. Şi pînă la sfîrşitul zilelor lui avea să izbucnească în lacrimi la amintirea strălucitului lui regiment...

— Mai pot să mă retrag ? întrebă Angelica.

— Este dreptul dumneavoastră intangibil, doamnă.

Ea rămase nemişcată, cu privirea visătoare. Se putea auzi şi zgomotul unei muşte. De cîteva ore Angelica «condusese jocul». Oare în acest moment suprem şansa o va părăsi ?

Privirea ei păru să se trezească şi începu să scînteieze cu o intensitate nefirească. Totuşi surîdea liniştită.

— Merg mai departe.

Cavalerul de Méré îşi înghiţi saliva şi spuse :

— Pentru «alegerea mizei» fraza reglementară este aceasta : «Partidă acceptată. Dacă voi cîştiga, cer cutare sau cutare lucru.»

Angelica înclină capul docilă şi mereu surîzătoare, repetă :

— Partidă acceptată, monseniore. Dacă voi cîştiga, vă cer palatul din Beautreillies.

Doamna de Lamoignon scoase o exclamaţie pe care soţul ei o înăbuşi imediat cu o mînă furioasă. Toţi ochii se întorseseră spre prinţ, a cărui privire arunca scîntei mînioase. Dar era un jucător corect şi fără ascunzişuri. Surîse la rîndul lui şi îşi ridică fruntea mîndră :

— Partidă acceptată, doamnă. Dacă voi cîştiga, veţi fi amanta mea.

Toate capetele se întoarseră, de data aceasta, spre Angelica. Ea continua să surîdă. Lumina arunca reflexe pe buzele ei întredeschise. Trans-

pirația care îi perla pielea aurie o făcea să strălucească, ca o petală muiată în rouă. Oboseala care îi albăstrea pleoapele îi dădea o curioasă expresie de senzualitate și de abandon. Bărbații prezenți fremătară. Liniștea deveni apăsătoare și tulbure. Cu vocea pe jumătate cavalerul de Méré vorbi :

— Alegerea vă revine încă, doamnă. Dacă refuzați : partidă remiză și se revine la situația precedentă. Dacă acceptați : partidă convenită.

Mîna Angelicăi luă cărțile.

— *Partidă convenită, monseniore.*

Nu avea decît valeți, dame și cărți mici. Cel mai prost joc al ei de la începutul partidei. Totuși, după cîteva schimburi, reuși să compună o figură de mică valoare. Avea două soluții : să etaleze imediat și să riște ca prințul de Condé să aibă cărți mai bune sau să încerce să compună, cu ajutorul «loteriei» o figură mai importantă. Numai că în acest caz prințul, poate destul de prost servit pe moment, s-ar fi putut reface și ar fi etalat înaintea ei o figură cu regi și ași. Ezită o clipă și apoi etală.

Gestul nu a făcut zgomot, dar nici o lovitură de tun n-ar fi înlemnit asistența. Prințul, cu ochii în cărțile sale, nu făcea nici o mișcare. Apoi brusc, se ridică, își etală cărțile și se înclină adînc :

— Palatul din Beautreillis este al dumneavoastră, doamnă.

14

Angelica nu-și putea crede ochilor. Un joc de cărți și șansa cea mai nebunească, cea mai absurdă, îi redase palatul din Beautreillis !

Ținîndu-i de mînă pe cei doi băieți, vizită reședința somptuoasă. Nu îndrăznea să le spună :

— Palatul acesta a fost al tatălui vostru.

În schimb le repeta :

— Acest palat este al vostru ! Al vostru !

Nu contenea să admire toate minunățiile : decorațiunile vesele cu zeițe, copii și frunze, balustradele din fier forjat, lambriurile din esențe rare pe gustul timpului și care aruncaseră în uitare tapiseriile grele atît de căutate cîndva. În penumbra scărilor și coridoarelor se vedea lucind un amestec de aur ; ghirlande și flori a căror scînteiere era întreruptă din loc în loc doar de brațul alb al cîte unei statui care purta o torță.

Prințul de Condé nu făcuse nimic pentru amenajarea acestei reședințe care nu-i plăcea. Își luă numai cîteva mobile, iar restul i-l lăsă Angelicăi cu generozitatea unui mare senior. Jucător corect, se eclipsă imediat. Era probabil mai rănit decît vroia să-și mărturisească de detașarea completă a tinerei femei față de el. Ea nu avea ochi decît pentru palatul din Beautreillis și el se întreba, cu o melancolie sumbră, dacă prietenia pe care crezuse că o citește uneori în ochii grațioasei sale învingătoare nu fusese, cumva o manevră interesată.

În plus, Alteța Sa Prințul se temea puțin ca ecoul acestei partide senzaționale să nu ajungă la urechile regelui. Acestuia nu-i plăceau excentricitățile prea răsunătoare. De aceea, prințul se decisese să se retragă la Chantilly.

Angelica rămase singură cu visul ei nebunesc! Cu o plăcere nespusă, începu decorarea interiorului cu tot ce era mai nou. Ebeniști, tapițeri, aurari și argintari, toți au fost chemați. De la domnul Boulle

a cumpărat mobilă din lemn translucid, decorată cu fildeș, baga și bronz aurit. Patul era sculptat, scaunele și pereții dormitorului ei au fost acoperiți cu satin alb cu verde și flori mari aurii. În camera de toaletă, masa, gheridonul și lemnul scaunelor erau acoperite cu un email albastru. Podeaua dormitorului și a cabinetului de toaletă era din lemn așa de mirositor încît parfumul lui pătrundea în hainele celor care călcau pe el.

Îl chemă pe Gontran să-i picteze plafonul din salonul cel mare. Cumpără tot felul de lucruri, bibelouri chinezești, tablouri, lenjerie, veselă de aur și cristal. Scrinul care îi servea și de măsuță de scris, trecea drept o piesă rară, din școala italiană și era aproape singura mobilă veche din palat. Era din abanos, ornat cu rubine trandafirii, rubine roșu-închis, granate și ametiste

În febra cheltuielilor, cumpără și un ponei alb pentru Florimond, astfel încît acesta să poată galopa pe aleile grădinii pe care o înfrumusețase cu portocali în ghivece enorme. Pentru Cantor cumpără doi cîini blînzi de Alsacia pe care acesta să-i înhame la trăsurica lui din lemn aurit ca să se poată plimba după pofta inimii. Și pentru a fi în pas cu moda, își cumpără pentru ea însăși o cățelușă de apartament, mică și cu părul foarte lung. O boteză Crizantema. Florimond și Cantor, cărora le plăceau cîinii mari și cu înfățișare feroce, se uitau cu dispreț la miniatura asta lățoasă.

În sfîrșit, pentru a sărbători instalarea în noua reședință, Angelica se hotărî să ofere un mare supeu, urmat de bal. Această petrecere urma să consacre noua poziție a doamnei de Morens, care nu

mai era negustoreasa din cartierul Saint-Honoré ci devenise una din doamnele de calitate din Marais.

Cu ocazia acestei petreceri, își aminti de Audiger. Sfatul majordomului îi era foarte prețios. Angelica își dădu seama că nu-l mai văzuse de trei luni. În timpul din urmă își neglijase puțin afacerile, dar din fericire putuse cheltui fără remușcări, pentru că două din corăbiile ei reveniseră cu bine din prima lor călătorie în Indiile Orientale și astfel, peste noapte, își dublase beneficiile.

Angelica știa că ducele, atunci conte de Soissons, îl întovărășise pe rege la Roussillon și își făcea socoteala că Audiger făcea și el parte din suită. Totuși mirată că asociatul ei, atît de insistent și respectuos, putuse părăsi Parisul fără să-i spună.

Oarecum la noroc, îi trimise o scrisoare scurtă prin care cerea vești despre el și se declara încîntată să-l vadă.

El și apăru a doua zi, cu o figură întunecată și severă.

— Ce părere ai de palatul meu ? îl primi Angelica foarte veselă. Nu crezi că e unul din cele mai frumoase palate din Paris ?

— Drept să-ți spun, nu cred nimic, răspunse Audiger cu o voce cavernoasă.

Angelica făcu o figură dezamăgită.

— Iată-te din nou supărat ! Haide, haide, nu ești fericit de reușita mea ?

— Există reușite și reușite, spuse majordomul foarte rigid. Mă înclin în fața reușitei care este rodul muncii și inteligenței. Dar în cazul ăsta am auzit că ți-ai cîștigat palatul la joc. Sau e cumva minciună ?

— Ba e cît se poate de adevărat.

— Şi mi s-a mai spus că în schimbul mizei, prinţul de Condé, care ţi-a fost partener, a cerut să-i fii amantă. E adevărat ?

— Adevărat şi asta.

— Ce ai fi făcut dacă pierdeai ?

— I-aş fi devenit amantă, Audiger ! Ştii la fel de bine ca şi mine că datoriile la joc sînt sacre.

Figura rotundă a majordomului se înroşi iar el se înecă. Angelica se grăbi să adauge :

— Numai că n-am pierdut, asta e ! Şi acum sînt proprietara acestei reşedinţe magnifice. Oare nu merita riscul de a fi... cochetă ?

— O cochetă şi un bărbat încornorat.

— Reflecţiile tale sînt prosteşti, sărmane prieten. Priveşte realitatea în faţă. N-am pierdut şi nu eşti încornorat... pentru simplul motiv că nu eşti bărbatul meu. Nu uita asta.

— Cum să-l uit ? gemu el cu o voce alterată. Mă consum de atîtea gînduri. Angelica ! exclamă el întinzînd braţele spre ea. Angelica, hai să ne căsătorim, te implor, să ne căsătorim cît mai e timp!

— Cît mai e timp ?... repetă ea surprinsă.

Stătea pe ultima treaptă a scării, de unde îl interpelase cînd îi ieşise în întîmpinare. Mîna mică plină de inele se odihnea pe balustrada din marmură sculptată. Purta o rochie de interior din catifea neagră care se armoniza perfect cu carnaţia ei de un bronz auriu. La gît purta un colier de perle iar în buclele de culoarea grîului copt o meşă de păr alb, răsucită ca un trandafir argintiu, părea o altă bijuterie, tulburătoare...

Era imaginea unei tinere văduve, prea gingaşă pentru a trăi izolată în sînul unui palat pe jumătate gol. Dar ochii ei verzi respingeau orice milă din partea oricui. Privi decorul grandios al holului cu mozaicul lui din piatră, ferestrele înalte deschise

spre curtea interioară; plafonul în chesoane, decorat cu inițiale care nu putuseră fi îndepărtate.

— Mai e timp ? repetă Angelica mai încet, ca pentru ea. A ! nu, nu cred că mai e timp.

Cu senzația că a primit o palmă, Audiger măsură prăpastia dintre ei doi. Nefericitul nu înțelegea prin ce întîmplare miraculoasă se transformase servitoarea modestă de la *Masca-Roșie* în această mare doamnă disprețuitoare. Nu vedea în ea decît o ambițioasă.

În cumsecădenia lui naivă și lipsită de finețe, majordomul nu putea ghici ce siluetă tragică se înălța, chiar în această casă, în spatele tinerei femei solitare : aceea a lui Geoffrey de Peyrac, conte de Toulouse, soț adorat care fusese ars de viu ca vrăjitor în piața Gréve și care, chiar mort, rămînea stăpînul incontestabil al acestui loc.

Cunoscînd nobilimea cu lipsa ei de scrupule, cu prostia înveterată și morga ei, era convins că această biată copilă naivă și lesne încrezătoare se va zdrobi de barierele de netrecut și că într-o zi se va întoarce la el clătinîndu-se, umilită, dar în sfîrșit cumințită. De altfel, nu dorise ea să-l vadă, nu ea îl chemase, conștientă în sfîrșit de nebunia ce-o apucase și dornică de un sfat prietenesc și prudent așa cum numai el putea să i-l dea ?

— Mi-ai scris că vrei să mă vezi, spuse el plin de speranță.

— Ah ! Da, Audiger, exclamă ea, fericită să schimbe subiectul. Închipuiește-ți că am un chef nebun să dau o petrecere și aș vrea foarte mult să te ocupi de aranjarea mesei și să-i ghidezi pe valeți în timpul servitului.

El se înroși. Angelica simți abia acum ce greșeală făcuse și încercă s-o dreagă.

— Nu-i normal să apelez la tine ? Eşti cel mai bun majordom pe care îl cunosc şi nimeni nu ştie mai bine ca tine să plieze şervetele și să le dea tot felul de forme curioase şi noi...

Audiger trecea prin toate culorile curcubeului. Era cuprins de porniri contradictorii în acelaşi timp. Ar fi vrut s-o bată, s-o înjure, să plece în linişte, sau să-i facă pe plac şi pe urmă să-și zboare creierii. Își zicea cu amărăciune că indiferent cît de corect sau grozav este un bărbat, o femeie poate să facă din el un caraghios. Alese atitudinea cea mai demnă.

— Sînt dezolat, dar nu conta pe mine, spuse cu o voce răgușită.

Şi cu un salut măreţ, o părăsi brusc.

Angelica a trebuit să renunţe la ajutorul lui. Şi totuși, petrecerea pe care a dat-o pînă la urmă în reședința ei de la Beautreillis a fost un mare succes. Oamenii cei mai sus-puși din Paris n-au ezitat să-i calce pragul. Doamna Morens dansa cu Philippe du Plessis-Bellière, strălucitor în costumul lui de satin albastru deschis. Rochia Angelicăi, din catifea albastru închis, cu broderii din aur, se armoniza perfect cu ţinuta partenerului ei. Alcătuiau cel mai frumos cuplu din tot balul. Angelica avu surpriza să vadă cum figura de obicei nepăsătoare și rece a lui Philippe se destindea într-un zîmbet în timp ce traversau salonul în pas de dans.

— Astăzi, nu mai ești baroana de Rochie-Posomorîtă, spuse.

Ea păstră aceste cuvinte în suflet ca pe un dar prețios și foarte rar. Secretul originii ei îi făcea complici. Deci el își amintea de micuţa cu rochie

cenușie a cărei mînă tremurase în aceea a frumosului ei văr.

— Ce proastă sînt — își spuse surîzînd, revăzînd visătoare trecutul ei de adolescentă.

*

* *

Cînd termină cu toată harababura mutatului, Angelica încercă o depresiune nervoasă subită. Liniștea și singurătatea casei ei princiare o copleșeau. Palatul din Beautreillis semnifica prea multe lucruri pentru ea. Acest palat care nu fusese niciodată locuit de el și care era totuși impregnat de amintiri, i se părea îmbătrînit de o lungă durere.

«Amintirea a ceea ce ar fi trebuit să fie» gîndi ea.

Așezată, în timpul nopților călduțe de primăvară, în fața focului sau a ferestrei, lăsa timpul să curgă pe lîngă ea. Activitățile ei obișnuite n-o mai interesau. Era cuprinsă de un rău pe care nu-l putea înțelege. Trupul său de femeie tînără se simțea prea singur, în timp ce inima și mintea ei erau sclavele unei fantome. I se întîmpla, adesea, să se trezească brusc și, luînd un sfeșnic, să se ducă pînă în pragul marii galerii și să aștepte, nici ea nu știa ce...

Se auzea venind cineva ?... Nu ! Nu se auzea decît liniștea : imensă și stăpînă. Copiii dormeau în apartamentul lor sub ochiul grijuliu al unor servitoare devotate. Ea le înapoiase casa tatălui lor.

Angelica se întorcea iar în patul magnific. Îi era frig. Își atingea carnea tînără și tare, cu pielea netedă și mătăsoasă și se mîngîia cu un fel de tristețe. Nici un bărbat în viață n-ar putea să-i potolească dorința. Era singură pentru tot restul vieții!

Această parte din cartierul Marais în care se găsea palatul din Beautreillis abunda în vestigii ale Evului Mediu timpuriu, pentru că se dezvoltase pe amplasamentul de odinioară al palatului Saint-Pol care fusese, sub domnia lui Carol al VI-lea [1] și Carol al VII-lea [2], reședința preferată a regilor. Construit pentru suveran și prinții acestuia, palatul Saint-Pol grupase numeroase construcții unite între ele prin galerii întrerupte de curți și grădini și unde se aflau crescătoriile de păsări și de animale, terenurile de joacă și de turnir. Vasalii cei mai importanți își aveau palatele în imediata vecinătate a regelui. Aceste palate superbe, precum Sens și Reims, încă își mai amestecau lucarnele și turnulețele ascuțite cu noile construcții. Peste tot, piatra medievală neșlefuită și înnegrită de vreme, supraviețuia și rezista asaltului fațadelor frumoase, concepute de Mansart sau Perrault.

Și astfel se explică faptul că Angelica descoperi în partea din spate a grădinii o fîntînă foarte veche, dantelată și ajurată ca ieșită din mîinile unui meșter argintar. După ce urcai cele trei trepte circulare, puteai să te așezi pe margine și să visezi în voie, sub bolta din fier forjat, mîngîind salamandrele sculptate sau ghimpii acoperiți cu mușchi.

Într-o seară cu lună plină, în timp ce își făcea plimbarea obișnuită, găsi lîngă fîntînă un bătrîn cu părul alb care scotea apă. Îl recunoscu pe servitorul care aducea lemne în casă și care se ocupa

---

[1] **Carol al VI-lea cel Frumos** (1322-1328) — rege al Franței, ultimul din Capețienii direcți

[2] **Carol al VII-lea** (1422-1461) — rege al Franței din dinastia de Valois, în timpul domniei căruia teritoriul francez a fost ocupat aproape în întregime de englezi, în cursul Războiului de o sută de ani.

de aprinsul lumînărilor. Îl preluase o dată cu palatul. Despre el spusese prinţul de Condé că îl slujise pe fostul proprietar.

Angelica vorbise foarte puţin cu bătrînul. Ceilalţi servitori îi spuneau *bunicul*. Acum profită de ocazie şi îl întrebă cum îl cheamă.

— Pascalon Arrengen, stăpînă, la porunca luminăţiei voastre...

— Iată un nume care spune clar de unde eşti! Gascon sau bearnez ?

— Sînt din Bayonne, stăpînă. Sînt basc, cum s-ar zice...

Ea îşi trecu limba peste buzele uscate şi se întrebă dacă trebuie să continue.

Bătrînul scosese găleata din fîntînă. Apa stropise şi scînteia în lumina lunii.

— Este adevărat că fostul stăpîn, cel care a pus să se construiască acest palat era de acolo, din Languedoc ?

— Da, era de-acolo... din Toulouse !

— Cum se numea ?

Ea vroia să-i audă numele, să guste plăcerea amară de a-l vedea trăind în amintirea acestui bătrîn care îi fusese apropiat şi care probabil îl iubise. Dar bătrînul îşi făcu repede semnul crucii şi privi în jur cu teamă.

— Ssst ! nu trebuie să-i rostim numele, doamnă ! E blestemat !

Inima Angelicăi se strînse de durere.

— Atunci înseamnă că e adevărat ? mai întrebă ea, continuînd să-şi joace rolul. Se spune că a fost ars pe rug ca vrăjitor...

— Se spune...

Bătrînul o privea cu multă atenţie. Ochii lui decoloraţi păreau să întrebe ceva, ca si cînd ar fi ezitat să facă o mărturisire.

Brusc, începu să zîmbească cu satisfacţie:

— Se spune... dar nu este adevărat.

— De ce ?

— Păi cică l-ar fi ars pe altul în Piaţa Grève, nu pe el, pe unul gata mort.

De data aceasta, Angelica simţi cum inima i se zbate să-i spargă pieptul.

— Dar dumneata de unde ştii ?

— Pentru că l-am văzut după aia.

— L-ai văzut ? ! Pe cine ?

— Pe domnul conte... adică pe vrăjitor, să ierte prealuminata doamnă.

— L-ai văzut ? Unde ?

— Aici... într-o noapte... în galeria de jos... l-am văzut.

Angelica suspină şi închise ochii obosită. Ce nebunie să caute un licăr de speranţă în rătăcirile unui biet bătrîn care crezuse că a văzut o fantomă ! Desgrez avea dreptate să spună că nu trebuie să vorbească niciodată de *el*, că nu trebuia să se gîndească niciodată la *el*.

Dar bătrînul Pascalon se pornise.

— Era într-o noapte, la puţin timp după execuţia din piaţa Grève. Dormeam în grajdul cailor şi eram singur în tot palatul, că toţi servitorii plecaseră. Plecase şi portarul. Eu rămăsesem. Nu aveam unde mă duce. Am auzit zgomot în galerie şi i-am recunoscut pasul.

Un zîmbet mut îi dezveli gingiile fără dinţi.

— Cine nu i-ar recunoaşte pasul ?... Pasul Şchiopului din Languedoc !... Aşa-i zicea ! Mi-am aprins felinarul şi am intrat. Pasul mergea în faţa mea, dar nu vedeam pe nimeni, că scîrba aia de galerie taman în locul ăla îşi găsise să facă o cotitură. Dar cînd am ajuns acolo, tot l-am văzut ! Se sprijinea de uşa capelei şi s-a întors spre mine...

Angelica începu să tremure.

— L-ai recunoscut ?

— L-am recunoscut cum își recunoaște un cîine stăpînul, dar nu i-am văzut fața. Purta o mască...! O mască neagră de fier... Și dintr-odată a intrat în perete și nu l-am văzut.

— Oh ! pleacă, gemu ea, mă faci să mor de frică.

Bătrînul o privi surprins, își șterse nasul cu mîneca, luă găleata și se îndepărtă supus.

Angelica se întoarse în casă într-o stare de panică indescriptibilă. Iată de ce, între acești pereți, se simțea cuprinsă cînd de bucurie cînd de durere. Pentru că în această casă, bîntuia fantoma lui Geoffrey de Peyrac. Geoffrey de Peyrac... fantomă ! Ce destin trist pentru el, care nu era decît viață, care adora viața sub toate chipurile ei și al cărui trup era atît de minunat format pentru voluptate ! Își lăsă capul pe brațe, gata să izbucnească în lacrimi.

Și atunci, în puterea nopții, se auzi un cîntec, un cîntec înălțător și pur care semăna cu cel al îngerilor care se răspîndesc deasupra cîmpiilor în seara de Crăciun. La început, Angelica se crezu pradă halucinațiilor. Dar, apropiindu-se de hol, distinse net o voce de copil. Luînd un sfeșnic, se îndreptă spre camera băieților.

Ridică încet draperia și se opri, fermecată de tabloul pe care îl avea în fața ochilor. O lampă mică cu ulei, din argint aurit, răspîndea o lumină dulce în alcovul unde dormeau micuții. În patul mare, în picioare, Cantor, în cămășuță albă, cu mînuțele grăsuțe împreunate în față și cu ochii ridicați spre tavan, cînta asemeni unui înger din paradis. Avea o voce de o puritate extraordinară,

numai că dicţia lui de bebeluş stîlcea cuvintele, dar asta făcea cîntecul şi mai emoţionat :

Este ziua de Clăciun
Cînd Isus a fost născut
Într-un staul plin cu fîn
În olaşul sfînt.
În ţala vestită
Bethleem numită.

Florimond, sprijinit de pernă, îl asculta cu o încîntare vizibilă. Un zgomot uşor o smulse pe Angelica din contemplaţie. O văzu pe Barbe alături de ea, ştergîndu-şi lacrimi de înduioşare.

— Doamna nu ştia că îngeraşul nostru cîntă aşa frumos ? şopti servitoarea. Vroiam să-i fac surpriză doamnei. Dar e tare încăpăţînat. Nu cîntă decît pentru Florimond.

Din nou, bucuria lua locul durerii în inima Angelicăi. Spiritul trubadurilor din veacuri trecuse în Cantor. Geoffrey de Peyrac nu murise, pentru că trăia prin fii săi. Unul îi semăna, celălalt avea vocea lui... Deja hotărîse ca micuţul Cantor să ia lecţii cu domnul Lulli, muzicianul regelui.

15

Astfel îşi începu Angelica viaţa în acest cartier frumos unde se întîlnea aristocraţia Parisului. Se construia mult, mai ales case luminoase cu faţade ornamentate în stilul vremii. Grădinile şi curţile palatelor creeau, printre construcţiile acestea înghesuite, adevărate insule de verdeaţă unde se amestecau mirosurile cam nepotrivite, de portocale

şi de grajd, venind unele dinspre grădini şi celelalte dinspre curţile interioare.

Dna Morens avea două trăsuri, şase cai, doi rîndaşi, patru lachei. Personalul casei era completat de doi valeţi de cameră, un meşter bucătar, un secretar, mai multe servitoare şi o grămadă de argaţi şi rîndaşi la bucătărie.

Şi-ar fi putut desăvîrşi imaginea de doamnă din Marais ducîndu-se la biserică întovărăşită de un lacheu care să-i ducă perna, un altul trena şi al treilea săculeţul brodat în care doamnele ţineau cartea de rugăciuni. Dar ea mergea rar la biserică sau mai bine zis niciodată. Şi, cum lucrul acesta avea să dăuneze reputaţiei ei, se gîndi să încerce, dar lăcaşul Domnului era pentru ea un loc de adevărate chinuri.

Îşi amintea că omorîse un om, că fusese iubita unui bandit. Revedea rugul din piaţa Grève, crucifixul ridicat de călugărul Bécher...

Copleşită de greaţă fizică, îşi revenea doar în piaţa din faţa bisericilor, printre cerşetorii îngrămădiţi pe trepte... Trebui să renunţe a-şi întovărăşi prietenele la slujbă şi acest lucru stîrnea mirare în anturajul ei. Viaţa ei castă şi lipsa de religiozitate erau ceva de neconceput în acest secol în care nu se cunoşteau decît convertirea trupului prin botez şi erezia. dar aproape deloc adevărata credinţă în Dumnezeu.

Françoise Scarron încerca în secret s-o readucă la smerenie. Angelica îi părea o pradă mai uşoară decît încîntătoarea Ninon, a cărei gîndire liberă se sprijinea pe o filozofie inspirată din grecii antici şi tradusă în fapt printr-o viaţă scandaloasă.

Angelica o întîlnea frecvent pe văduva Scarron, fie la reuniunile serioase de la palatul d'Aumont, fie la recepțiile mult mai animate, de la soții Montespan. La plecare, Françoise îi propunea s-o întovărășească. Mergeau pe jos, amîndouă păstrînd din anii de sărăcie plăcerea mersului pe jos pe străzile Parisului și disprețul față de trăsură. Oare acel trecut îngrozitor, în care se întîlniseră pe cînd se ascundeau în casa bătrînei Cordeau, le lega așa de mult ? Angelica se temea și o iubea pe Françoise din unul și același motiv : știa să asculte. Cu vocea ei armonioasă, cu puterea de înțelegere și cu interesul sincer pe care îl manifesta pentru fiecare, Françoise făcea ca pînă și cele mai închise inimi să i se destăinuiască. De aceea Angelica tremura mereu la gîndul că ar putea scăpa vreo vorbă necugetată. În ce o privea, văduva Scarron își amintea că se născuse într-o închisoare ; că la doisprezece ani, aflîndu-se în La Rochelle, se ducea la iezuiți pentru o farfurioară cu supă și că, mai tîrziu, la mătușa ei din Navailles, tratată ca o servitoare, călătorea pe unul din catîrii care purtau litiera verișoarei sale.

Amîndouă își ascundeau astfel trecutul și mizeriile vechi, simțeau fără îndoială apropierea pe care o creau între ele destinele lor tulburi și se revedeau cu plăcere de fiecare dată.

O altă prietenă pe care Angelica o frecventa cu plăcere era încîntătoarea marchiză de Sévigné. Aceasta ca și Françoise Scarron, renunțase la dragoste, din cauza căreia suferise prea mult, dar în timp ce Françoise o înlocuise cu o ambiție nemăsurată și secretă, doamna de Sévigné, așa cum ea singură mărturisea, «își umpluse inima de prietenie». Era o încîntare să petreci cîteva ore în com-

pania ei şi încă şi mai mult să-i primeşti scrisorile vioaie şi pline de spirit.

Angelica se ducea la ea, pentru a o asculta vorbindu-i de Versailles, unde marchiza era chemată adesea la invitaţia expresă a regelui, căruia îi plăcea compania ei. Povestea cu mult talent divertismentele de la curte : jocul cu inelul, baletele, comediile, focurile de artificii, plimbările. Şi cînd vedea prea multe regrete în ochii Angelicăi, exclama :

— Să nu-ţi pară rău, scumpa mea. Versailles este regatul Dezordinii ; cînd se dau petreceri, e aşa o înghesuială încît curtenii turbează, pentru că regele vrea să-i vadă la serbări, dar pe urmă nu mai are grijă de ei. Seara trecută, domnii de Guise şi d'Elbeuf n-au găsit nici un locşor unde să pună capul. Au dormit în grajd.

Dar Angelica era convinsă că domnii de Guise şi d'Elbeuf preferau să doarmă în grajd decît să fie excluşi de la fastul care domnea la Versailles şi nu se înşela.

Acest palat regal, de care vorbea toată lumea şi pe care ea refuza să-l cunoască înainte de a fi prezentată cu toate onorurile, căpătase în ochii Angelicăi proporţiile unui miraj. Devenise pentru ea scopul unic şi extraordinar al ambiţiei sale. Să meargă la Versailles ! Dar o negustoreasă, fie ea cea mai bogată din Paris, nu-şi putea găsi locul la curtea Regelui-Soare.

Se convingea singură că acest lucru se va întîmpla într-o zi. Reuşise doar să facă atîtea lucruri!

Ludovic al XIV-lea cheltuia sume enorme pentru înfrumuseţarea iubitului său Versailles.

— E preocupat de frumuseţea palatului său ca o frumoasă de tenul ei, mai spunea doamna de Sévigné.

Cînd regina-mamă muri de cancer [1], regele, care leşinase la căpătîiul ei, fugi la Versailles. Rămase acolo trei zile, rătăcind printre aleile de tei, boschetele de merişor tăiate sub formă de sferă şi zeităţile de marmură. Locul acesta alina ca un balsam sufletul lui rănit. Acolo a putut plînge, a putut revedea în minte augusta prezenţă a aceleia care făcuse din el un rege [2] şi pe care o revedea în veştmintele ei negre luminate doar de şaluri sau dantele, cu magnificul ei cordon din perle care îi trecea de genunchi, crucea frumoasă cu diamante şi mîinile ei mici şi nespus de gingaşe. Rămase mult timp în apartamentul pe care i-l rezervase aici şi care era decorat cu ce îndrăgise mai mult regina care acum nu mai era : buchete enorme de iasomie şi bibelouri chinezeşti în filigran de aur şi argint. La Versailles cel puţin, n-o făcuse niciodată pe mama lui să plîngă.

Cam în acelaşi timp, doamna de Montespan îşi pierdu şi ea mama, aşa că acest doliu, adăugat celui de la curte, o ţinu mai mult acasă pe nebunatica Athenaïs. Venea acum mai des la Angelica, fugind de creditori şi de plictiselile căsniciei. Veselia ei era totuşi umbrită de o nelinişte secretă. Vorbea mereu de copilăria ei. Tatăl fusese un om al plăcerilor iar mama o bigotă. Astfel încît unul era la bi-

---

[1] Anna de Austria, văduva lui Ludovic al XIII-lea şi mama lui Ludovic al XIV-lea, a murit în 1666.

[2] Referire la tenacitatea cu care Anna de Austria şi primul ministru Mazarin au luptat împotriva Franţei, care avea drept scop, între altele, înlocuirea regelui minor Ludovic al XIV-lea cu unchiul său Gaston d'Orléans.

serică în timpul zilei, iar celălalt își petrecea noaptea în paturi străine. Cei doi soți aproape că nu se vedeau deloc. Nu se știa cum reușiseră să facă cîțiva copii. Athenaïs vorbea de asemenea despre curte, dar cu unele rețineri și cu o nerăbdare prost ascunsă : regina era o proastă și La Vallière o nefericită imbecilă. Cînd oare se va hotărî regele s-o repudieze ? Nu lipseau persoanele dispuse să-i ia locul... Se spunea că doamnele de Roure și de Soissons fuseseră s-o vadă pe la Voisin[1] pentru a o otrăvi pe La Vallière.

Se vorbea mult despre otrăvuri la Paris și totuși în cartierul Marais doar doamnele bătrîne mai luau înainte de masă salvie de pădure, praf de licorn sau limbi de șarpe, toate destinate pentru a combate efectele otrăvii. Noua generație prefera să disprețuiască aceste practici. Totuși, mulți oameni mureau în chip misterios și medicii le găseau intestinele arse de substanțe corosive. Se părea că cineva le pusese, conform expresiei polițistului Desgrez, «un pistol în supă».

Angelica avea ca vecină pe marchiza de Brinvilliers, care locuia la doi pași, pe strada Carol al V-lea. Numai din întîmplare se regăsi în fața acestei femei pe care o jefuise lîngă poarta Nesle, pe vremea cînd făcea parte din banda lui Calembredaine. Dna de Brinvilliers n-o recunoscu, cel puțin așa spera Angelica, dar ea se simți tot timpul vizitei foarte jenată ; gîndindu-se la brățara de aur pe

---

1 **Catherine Monvoisin**, zisă **la Voisin** — aventurieră ghicitoare și otrăvitoare. Implicată în celebra **Afacere a otrăvurilor** din 1679, este judecată, condamnată și executată prin decapitare, apoi arsă pe rug (1680).

care o păstra în cufăr alături de pumnalul lui Rodogone-Egipteanul.

Doamna Morens venise la fiica şefului poliţiei, domnul d'Aubrays, ca să-i adreseze o rugăminte. Domnul d'Aubrays murise de curînd, dar fiul său îi preluase funcţia şi Angelica spera că doamna de Brinvilliers va fi atît de amabilă să intervină pe lîngă fratele ei. Era vorba de eliberarea unui amărît de calic, vîrît la puşcărie pentru cerşetorie şi pe care doamna Morens, care îl cunoscuse cîndva, vroia să-l ia în serviciul său. Cerşetorul în cauză era Picior-Sprinten.

Într-o zi cînd Angelica trecea în trăsură prin piaţa Pilori, îl văzuse pe Picior-Sprinten în lanţuri, cu faţa lui lungă şi cu ochii trişti, expus huiduielilor mulţimii. Simţi cum începe să-i fiarbă sîngele, pentru că Picior-Sprinten era un biet nevinovat, pe care meseria istovitoare de alergător îl făcuse să rămînă infirm şi îl redusese la mizerie. Chiar la turnul Nesle, Angelica nu-l văzuse niciodată furînd. De cerşit cerşea rar, iar Calembredaine considera că e omeneşte să-l hrănească şi să-i dea adăpost fără să-l mai pună la muncă.

Angelica opri trăsura şi coborî. Fără să se sinchisească de gură-cască, i se adresă condamnatului:

— Picior-Sprinten, prietene, ce faci acolo ?

— Oh ! Tu eşti, marchiză a Îngerilor, răspunse nefericitul. Parcă eu ştiu ce fac aici ? Sergentul săracilor m-a adus. Şi pe urmă, m-au vîrît în fiarele astea. Pentru ce... asta-i altă poveste.

— Ai răbdare un pic, mă întorc să te eliberez!

Ca să nu piardă timpul cu demersuri inutile, Angelica alergă direct la domnul d'Aubrays. Reuşi să obţină ca ancheta asupra băiatului să decurgă rapid şi eliberarea să fie semnată a doua zi. Doam-

na de Brinvilliers o invită la viitoarea ei petrecere şi Angelica acceptă. Întîlni aici tot felul de oameni încîntători printre care pe cavalerul de Sainte-Croix, pe care toată lumea îl ştia amantul în exerciţiu al doamnei d'Aubrays.

Picior-Sprinten, îmbrăcat într-o livrea foarte frumoasă, a fost numit valetul de cameră al lui Florimond şi Cantor. Nu putea face mare lucru, dar era blînd şi bun şi ştia să povestească tot felul de istorioare copiilor. Şi nici nu i se cerea mai mult. Nu era primul strigoi de la turnul Nesle pe care Angelica îl primea în palatul din Beautreillis.

Ceilalţi, cerşetorii convinşi, infirmii, vagabonzii, învăţaseră iute drumul casei ei unde de trei ori pe săptămînă îi aştepta un castron de supă caldă, pîine şi îmbrăcăminte. De data asta Angelica nu i-a mai cerut lui Bucă-de-Lemn, să o scape de cerşetori. A-i primi şi a-i ajuta pe săraci intra în atribuţiile ei de mare doamnă şi ar fi vrut să-i poată adăposti pe toţi.

În timp ce familiaritatea unui Audiger începea să-i devină nesuferită amintindu-i de condiţia umilitoare de servitoare, săracii rămîneau fraţii ei şi nu se temea să coboare vocea pentru a nu fi auzită de valeţi şi să tăifăsuiască în argou cu ei. Cerşetorii izbucneau atunci în rîsul lor înfricoşător, acel rîs pe care îl cunoştea aşa de bine...

Putea oare să uite turnul Nesle, mirosul de tocană fiartă în marmită, pe bătrînii care mîncau cadavrele şobolanilor aduşi de Spaniol, dansul grotesc al lui taica Hurburot, şi al maicii Hurburette, sunetele vielei, hohotele de rîs, ţipetele, răgetele ?

Cînd, în dimineţile îngheţate de iarnă, acele dimineţi tăcute şi îngropate în zăpadă, Angelica deschidea uşa, îi vedea îndreptîndu-se spre ea ca

nişte jivine, a căror răsuflare urît mirositoare se condensa în nori opaci.

— Săracii sînt teribili, spusese cîndva părintele Vincent [1].

Da, erau teribili. Dar Angelica ştia cît de rău pot roade disperarea şi răutatea atît trupul cît şi sufletul. Şi fusese şi ea tîrîtă de valul acesta purulent.

Vocea caldă care deschisese ochii acestui secol pentru milă, vocea părintelui Vincent, îşi găsea ecoul în ea.

«Săracii... care nu ştiu nici unde să se ducă nici ce să facă, care rătăcesc în singurătatea mizeriilor şi care se înmulţesc mereu, iată !... aceştia sînt povara şi durerea mea !»

Se lăsa în genunchi, în faţa lor, le spăla picioarele şi le oblojea rănile. Doar ei şi cei doi copii aveau puterea să trezească iubirea în inima ei împietrită.

După incidentul cu Picior-Sprinten, îl revăzu pe Pîine-Neagră. Bătrînul nu se schimbase deloc. În timp ce ea îi oblojea rana cumplită de la picior, care nu i se mai închidea de ani de zile, Pîine-Neagră îi spuse :

— Surată, am trecut pe aici ca să-ţi zic să-ţi bagi minţile-n cap : dacă ţii la pielea ta, atunci las-o mai moale cu farafastîcurile.

— Ce tot vorbeşti, Pîine-Neagră ? Ce-am mai făcut ?

— Tu nimic, ce-i drept. Da' ailaltă cam da.

— Care cealaltă ?

---

[1] Probabil **Sfîntul Vincent de Paul** (1581—1660) — călugăr francez care a încercat introducerea unor reforme în biserica romano-catolică, în special în scopul sporirii ponderii preocupărilor cu caracter umanitar.

— Cum care ? Fufa aia de-ţi dă tîrcoale-ntr-una de aproape opt zile. Că nu mai departe decît azi, am văzut-o ieşind de la tine.

Angelica îşi aminti că doamna de Brinvilliers îi făcuse o vizită.

— Doamna aceea micuţă, îmbrăcată cu o pelerină roşie ?

— Apăi eu n-am stat să văz pelerina ei dacă era roşie sau cum o fi fost, da'numa atîta-ţi zic ! fii cu ochii-n patru la cuconiţa asta, că eu ştiu ce-i poate pielea. Aşa că mai bine fereşte-te de ea cum ar fi dracu în persoană !

— Haide, Pîine-Neagră, doamna de Brinvilliers este chiar sora şefului poliţiei.

— Tot ce se poate ! Dar eu îţi zic să te fereşti de dumneaei.

— În fond, de unde ştii toate astea ?

— E o poveste întreagă. Într-o zi friguroasă, am adormit în piaţa bisericii Sfînta Providenţă. M-am trezit la Hôtel-Dieu [1]. Pături, o saltea, perdele şi pe cap aveam o bonetă... niciodată păduchilor mei nu le-a fost aşa cald. Era bine, aşa că popicele mele n-au vrut să mai plece la drum... Am rămas acolo, la Hôtel-Dieu... Atunci am văzut-o pe doamna asta, care ne vizita. Aducea prăjituri, şuncă, pîine... O femeie foarte bună. Numai că toţi bolnavii care mîncau ce le aducea ea, crăpau după aia ca şobolanii, iac-aşa. Eu am ochiul ager. M-am prins cum vine treaba. Într-o zi o venit din nou şi-mi zice... era numai lapte şi miere, putoarea dracului... cică :

«Uite nişte dulciuri, sărmane om. Da' eu, de colo, unde nu-m-am zborşit la ea :

---

[1] **Hôtel-Dieu** — numele spitalelor pentru săraci în Franţa medievală.

«Nu, zic eu tare, să m-auză toţi, n-am încă chef să-l văd pe bunul Dumnezeu, n-am chef să mor şi gata !» Aoleu, ce gălăgie mai mi-a făcut ! Ziceai că-i omorîsem eu şi pe tac-su şi pe mă-sa ! Aşa că de-aia am venit să-ţi spun : păzeşte-te, marchiză a Îngerilor, aia nu e o femeie care să poţi sta de vorbă cu dumneaei fără să paţi vreun bucluc.

— Cum poţi să torni baliverne de-astea, săracul de tine !

— Baliverne ?... Adică ce-ţi zic eu acilea-i baliverne ?

Eu cred ce văz eu cu ochii mei, nu ce-mi zice unii şi alţii. Şi mai cunosc şi pe un valet, unul, La Chaussée, unul de e în serviciul domnului de Sante-Croix, fantele de-i trage tivuri la fofoloancă cucoanei ăsteia. Ei, şi alde La Chaussée mi-a povestit nişte chestii care să fiu eu al dracului dacă nu rămîi tîmpit...

Angelica rămase pe gînduri. Numele de Saint-Croix fusese amestecat în spargerea de la bătrînul Glazer, unde ea descoperise arsenicul. Şi Desgrez spusese :

«Criminalii din vremea noastră nu trebuie căutaţi în stradă, ci în alte locuri... ca de exemplu în saloane...»

Se cutremură. Frumosul şi liniştitul cartier Marais ! Ce drame se mai ascundeau în spatele elegantelor porţi cu blazon ? Nu exista pace în lumea asta...

— Am înţeles, Pîine-Neagră. Am să mă feresc să mai am prea mult de-a face cu doamna asta. Îţi mulţumesc că m-ai avertizat.

Îi aduse o sticlă cu vin şi o bucată de slănină.

— Desaga ta nu atîrnă prea greu, bietul de tine.

Bătrînul privi strada înzăpezită care era singura locuință pe care o cunoscuse. Făcu cu ochiul :

Sărmanii cerşetori, plini de pățanii
Nu pot trăi nici ei decît din danii.

După ce plecă Pîine-Neagră, apăru polițistul cu nas lung. Îl văzuse foarte rar pe Desgrez în cursul ultimilor ani, dar de fiecare dată se simțise foarte jenată, cu toate că purtarea polițistului era foarte corectă. Nu putea însă să uite şedința brutală dar şi voluptuoasă la care o supusese. Se simțea în stare de inferioritate în fața lui şi de atunci se temea puțin de el.

Cînd i-a fost anunțată vizita, făcu o strîmbătură și coborî morocănoasă. Fusese condus într-un mic birou unde îi primea de obicei pe funcționari și pe furnizori.

— Nu păreți prea încîntată, doamnă, făcu vesel François Desgrez. Vă displace prezența mea ? Venisem totuși să vă felicit pentru această reședință magnifică, unde ați avut nostima idee să vă instalați. Dumnezeu ştie cum de ați reușit...

— Dumnezeu poate că nu ştie, răspunse Angelica, în schimb, sînt sigură că dumneata ştii. Nu mai face pe ipocritul, domnule copoi, și spune-mi deschis cărui fapt datorez onoarea vizitei dumitale.

— Totdeauna precisă în afaceri, după cum văd. Foarte bine ! Să trecem la fapte. Aveți ca vecină, și cred că și prietenă, pe această încîntătoare doamnă de Brinvilliers. Ați putea face, la o adică, să-i fiu prezentat ?

— Pentru ce ? Ești polițist și, în această calitate, ai putea foarte bine să-i fii prezentat de fratele ei.

— Tocmai în această calitate nu vreau să-i fiu prezentat. Dar aş putea fi, de exemplu, un tînăr

din anturajul dumneavoastră, sedus de ochii ei frumoşi şi care arde de dorinţa de a le face curte.

— De ce, repetă Angelica, frîngîndu-şi mîinile cu o disperare inconştientă, de ce îmi ceri mie acest lucru ?

— Eşti deja la curent cu multe lucruri, micuţa mea, şi ai putea să-mi fii de mare folos.

— Nu vreau să-ţi fiu de nici un folos ! izbucni ea. Nu vreau să te introduc în saloane ca să-ţi faci meseria dumitale împuţită de copoi ! Nu vreau s-o frecventez pe această femeie... Nu vreau să am nimic în comun cu voi toţi... cu toate aceste orori. Să fiu lăsată în pace...

Tremura din tot corpul. Bărbatul o privi surprins.

— Ce te-a apucat ? Eşti cu nervii la pămînt, pe legea mea. Te-am mai văzut înspăimîntată sau disperată, dar niciodată aşa de fricoasă, fără un motiv palpabil.

Totuşi, s-ar zice că ai reuşit foarte bine. Aici eşti liniştită şi la adăpost.

— Nu, nu sînt la adăpost, pentru că dumneata te-ai întors... şi ai să te întorci mereu... ! Te foloseşti de trecutul meu mizer pentru a mă face să mărturisesc... nu ştiu ce. Nu ştiu nimic, nu vreau să ştiu nimic, nu vreau să aud nimic, nu vreau să văd nimic... Nu înţelegi că deja mi-am pierdut viaţa, în orice caz tot ce a fost mai de preţ în ea, pentru simplul motiv că m-am amestecat în intrigile altora ? Mai am încă un drum lung de parcurs şi dacă tremur, este pentru că mi-e frică de voi toţi care v-aţi jurat să mă mai pierdeţi o dată... Lasă-mă, uită-mă ! Oh ! Desgrez, te implor !

El o asculta gînditor şi Angelica crezu că vede în adîncul ochilor lui negri o expresie neobişnuită,

o privire melancolică de cîine bătut. Desgrez ridică mîna ca şi cum ar fi vrut s-o mîngîie pe obraz, dar nu-şi duse gestul pînă la capăt.

— Ai dreptate, spuse el oftînd. Ţi s-a făcut destul rău. Fii pe pace. Nu vei mai fi hărţuită, inimioară scumpă.

Şi, cu aceste cuvinte, plecă fără să se mai întoarcă.

Angelica nu-l mai revăzu mult timp. Acest lucru o făcu să sufere, dar în acelaşi timp se simţea uşurată. Nu mai vroia să ştie de acel trecut de care încerca să scape ca de o haină murdară. Doamna de Brinvilliers putea foarte bine să-şi otrăvească toată familia dacă asta-i făcea plăcere. Pe ea n-o privea. Oricum nu se va amesteca şi nu va ajuta un poliţist ca s-o demaşte. Avea altceva de făcut. Vroia să fie primită la Versailles.

Dar ultimii metri ai ascensiunii sale erau cei mai grei. Simţea că dacă vrea să-şi atingă scopul, trebuia să mai dea o ultimă bătălie, cea mai dură, cea mai grea dintre toate...

Marcă un punct important cînd norocul o puse din nou în legătură cu fratele ei Raymond de Sancé, iezuitul.

16

Într-o seară, tîrziu, pe cînd îi scria o epistolă iubitei sale prietene Ninon de Lenclos, Angelica fu anunţată că un călugăr cerea să fie primit de urgenţă. În antreu, tînăra femeie găsi un preot care îi spuse că fratele ei, părintele reverend Raymond de Sancé, vroia s-o vadă.

— Chiar acum ?

— Imediat, doamnă !

Angelica urcă la etaj să-și ia o pelerină și o mască. O oră foarte ciudată pentru ca un iezuit să se întîlnească cu sora lui, mai ales cînd aceasta mai era și văduva unui vrăjitor ars pe rug în piața Grève. Abatele îi spusese că nu mergeau departe. După cîțiva pași, se găsi în fața unei case cu aspect burghez, o clădire modestă datînd din Evul Mediu timpuriu și învecinată noului colegiu iezuit. În vestibul, ghidul Angelicăi dispăru ca o fantomă neagră, lăsînd-o să urce scările, cu ochii ridicați spre etaj de unde se apleca o siluetă înaltă care ținea un sfeșnic.

— Tu ești, Angelica ?

— Eu sînt, Raymond.

— Vino, te rog.

Ea îl urmă fără să pună întrebări. Legătura secretă dintre frații de Sancé de Montelop se înfiripa la loc. O conduse într-o chilie de piatră, sărăcăcios luminată. În fundul alcovului, Angelica distinse o figură palidă și delicată — femeie sau copil ? — cu ochii închiși.

— E foarte bolnavă. S-ar putea să moară, spuse iezuitul.

— Cine e ?

— Marie-Agnès, sora noastră.

După o clipă de tăcere, adăugă :

— A venit să se refugieze la mine. Am forțat-o să se odihnească, dar, avînd în vedere natura bolii ei, îmi trebuiau ajutorul și sfaturile unei femei. M-am gîndit la tine.

— Ai făcut foarte bine. Ce are ?

— Pierde mult sînge. Cred că a trebuit să avorteze.

Angelica își examină sora mai mică. Avea mîini de mamă care știa să îngrijească.

Hemoragia nu părea violentă, ci lentă și continuă.

— Trebuie să oprim sîngerarea cît mai repede, altfel moare.

— M-am gîndit să chem un doctor, dar...

— Un doctor !... N-ar face decît să-i ia sînge și asta ar termina-o.

— Din nefericire, nu pot aduce aici o moașă, fără îndoială curioasă și guralivă. Regulile noastre sînt în același timp și foarte libere dar și foarte stricte. N-o să primesc nici o mustrare pentru că mi-am ajutat sora în secret, chiar într-o astfel de chestiune, dar trebuie să evit orice bîrfă. Îmi vine foarte greu s-o țin în această casă care este o anexă a seminarului, cred că mă înțelegi, fără greutate...

— Mai întîi are nevoie de primele îngrijiri, cele mai urgente, pe urmă o s-o transport acasă la mine. Pînă atunci, trebuie să trimit pe cineva după Marele Mathieu.

Un sfert de oră mai tîrziu, Flipot gonea ca din pușcă spre Pont-Neuf, fluierînd uneori pentru a se face recunoscut de calicii nopții. Angelica mai recursese la Marele Mathieu cu ocazia unui accident al lui Florimond, lovit de o trăsură. Știa că vraciul acesta cunoștea un remediu aproape miraculos pentru oprirea hemoragiilor. În plus, cînd i se cerea, Marele Mathieu știa să fie discreție personificată, mai ales dacă cererea suna frumos, a aur.

Sosi imediat și o îngriji pe tînăra pacientă cu gesturile hotărîte și abile ale unei practici îndelungate, în timp ce monologa obiceiurile lui :

— Ah ! micuță doamnă, de ce n-ai folosit la timp doctoria de castitate pe care Marele Mathieu

o vinde pe Pont-Neuf ? Este făcută din camfor, lemn dulce, seminţe de viţă-de-vie şi flori de nufăr. E destul să iei în fiecare dimineaţă şi seară două sau trei linguriţe dizolvate într-un pahar cu zer în care mai înainte s-a stins un fier înroşit în foc... Micuţă doamnă, crede-mă că nu există nimic mai bun pentru a reprima pornirile prea arzătoare ale lui Venus, pe care le plătim aşa de scump...

Dar biata Marie-Agnès nu era în stare să audă aceste sfaturi tardive. Cu obrajii diafani, pleoapele albăstrui, faţa subţiată părînd şi mai străvezie sub cascada de păr negru, părea o păpuşă de ceară.

Într-un tîrziu, Angelica constată că hemoragia se oprise şi că în obrajii surorii ei parcă apăruse puţină culoare. Marele Mathieu se retrase lăsîndu-i Angelicăi o băutură din care bolnava trebuia să bea cîte puţin din oră în oră, — «ca să-şi refacă sîngele pierdut». Îi mai recomandă Angelicăi să mai aştepte cîteva ore înainte de a o transporta.

Cînd rămase singură, Angelica se aşeză lîngă măsuţa pe care un crucifix negru proiecta pe perete o umbră gigantică. După cîteva clipe Raymond se aşeză de partea cealaltă.

— Cred că mîine dis-de-dimineaţă vom putea s-o transportăm la mine, spuse Angelica, dar trebuie să mai aşteptăm puţin ca să mai prindă puţină putere.

— Să aşteptăm, da, încuviinţă Raymond.

Angelica îl vedea din profil. Nu mai era aşa slab ca altă dată, iar părul negru şi drept îi cădea pe gulerul alb al sutanei. Tunsura era ceva mai mare din cauza unui început de chelie, dar încolo nu se schimbase deloc.

— Raymond, de unde ai ştiut că locuiesc la palatul din Beautreillis sub numele de doamna Morens ?

Iezuitul făcu un gest vag cu mîna sa albă.

— Mi-a fost uşor să mă informez şi să te recunosc. Te admir, Angelica. Afacerea teribilă căreia i-ai fost victimă este acum de domeniul unui trecut îndepărtat.

— Nu suficient de îndepărtat, spuse ea cu amărăciune, pentru că nu pot încă să mă arăt cu adevăratul meu nume. Mulţi nobili de origine mai modestă mă privesc ca pe o parvenită şi nu voi putea niciodată să mă reîntorc la curte şi nici să merg la Versailles.

Raymond îi aruncă o privire pătrunzătoare, de om care cunoaşte bine toate chipurile de înfruntare a dificultăţilor mondene.

— De ce nu te măriţi cu un nume cu rezonanţă ? Ştiu bine că nu duci deloc lipsă de admiratori şi dacă nu frumuseţea, atunci măcar averea ta precis că le lasă gura apă multora. Poţi face rost cu uşurinţă de un nume nou şi strălucit şi de titluri înalte.

Angelica se gîndi dintr-o dată la Philippe du Plessis-Bellière şi simţi că roşeşte. Să-l ia de bărbat ? «Doamna marchiză du Plessis-Bellière...» Ce minunat sună ! Ar fi prea frumos să poată fi adevărat !

— Raymond, nu-mi dau seama... e foarte ciudat... dar nu ştiu de ce pînă acum nu mi-a dat prin cap gîndul ăsta... Tu ce crezi ?

— Fiindcă nu ţi-ai dat seama că eşti văduvă şi liberă, replică el cu hotărîre. Tînără eşti, frumoasă eşti, de nimeni nu depinzi, ca să nu mai vorbim de averea ta ! Aşa că ai toate mijloacele să ajungi la un rang dintre cele mai înalte, şi încă în modul cel mai cinstit, fără să păcăleşti pe nimeni şi fără să poţi fi numită o parvenită. Bărbatul care te va lua de nevastă te va lua fără să fie dus cu zăhă-

relul, avantajele sînt la vedere și indiscutabile! Dacă trecerea de care mă bucur și sfaturile mele crezi că ți-ar putea fi de folos, îți stau cu dragă inimă la dispoziție.

— Mulţumesc, Raymond. Ar fi minunat... minunat, repetă ea visătoare. Vin de departe, Raymond, nici nu-ţi poţi închipui ce tărîmuri am străbătut pînă aici... Din toată familia, eu căzusem cel mai jos, deși nici unul dintre noi n-a avut parte de vreun destin prea strălucit. De ce ne-o fi vitregit pe noi viața așa ?

— Îți mulțumesc mult pentru cuvîntul acesta, «noi», surioară, răspunse iezuitul cu un surîs strepezit.

— Raymond, nu trebuie să mă înţelegi greșit... Cred că și cu tine soarta a fost tot vitregă, chiar dacă ai ajuns cineva în ordinul vostru. Adu-ţi aminte cu cîtă durere a primit tata vestea că te-ai călugărit ! Cel puțin dacă ai fi ajuns în posesia unui beneficiu ecleziastic sigur și mănos, dacă tot simțeai harul preoției ! Josselin și-a pierdut urma în America. Denis, singurul militar din toți frații, a ajuns un zurbagiu cu faimă urîtă și se mai zice despre el și că a căzut în patima jocului de cărți... ceea ce mie mi se pare cel mai grav din toate păcatele lui. Despre Gontran să nu mai vorbim. Se complace în decăderea lui, care-i îngăduie să fie fericit mîzgălind pînza sau pereții și tavanele palatelor ca orice zugrav. Albert e paj la mareșalul de Rochant și a ajuns ibovnicul acestui domn, cînd vrea mareșala să i-l cedeze. Așa că nici de el nu putem spune că e la înălțimea numelui de Ridoué de Sancé. Mîinile lui sînt și ele prea slabe ca să poarte destinele familiei. Cît despre Marie-Agnès...

Tăcu îndurerată, privind spre alcovul dinspre care se auzea respirația aproape imperceptibilă a surorii lor mai mici, și reluă în șoaptă, înăbușindu-și un suspin :

— Trebuie să recunoaștem că de crudă se arăta prea focoasă şi se tăvălea tot timpul în paie cu flăcăii de acasă. Şi cînd a ajuns la curte cred că i-a încercat pe toţi seniorii, să mă ierte Dumnezeu că vorbesc aşa, e sora mea şi nici eu n-am fost o sfîntă, dar... toate au o limită, numai că Marie-Agnès n-a cunoscut limita asta. Bănuiești cumva cine ar putea fi tatăl copilului... pe care... pe care...

Voise să spună «al copilului pe care l-a aruncat din trupul ei», dar cuvintele i se păruseră prea pompoase.

— Cred că nici ea n-are habar, răspunse cu brutalitate iezuitul, pe un ton plin de cruzime. Dar asta nu mi se pare prea important, cel mai mult aș vrea să ştiu dacă e vorba aici de un avort sau de o naştere clandestină... fiindcă atunci se pune întrebarea unde e copilul. Spun drept că mă cutremur cînd mă gîndesc că s-ar putea ca Marie-Agnès să fi născut un copil care să fi încăput pe mîinile blestematei aceleia de Catherine Monvoisin !

— Cum ? E mîna femeii aceleia la mijloc ? De unde ştii ?

— Nu ştiu sigur, e doar o bănuială. Am avut impresia că o aud bolborosind numele ăsta în timp ce delira.

— La urma urmei, cine nu se duce la Voisin ? făcu Angelica ridicînd din umeri. Se spune că pînă şi ducele de Vendôme s-ar fi dus la ea, deghizat

în hornar, ca să afle cîte ceva despre o comoară pe care bănuia că o ascunsese domnul de Turenne[1]. Ba chiar și Monsieur, fratele regelui, a chemat-o la Saint-Cloud ca să i-l arate și lui pe Belzebut. Nu știe nimeni dacă a reușit, dar Monsieur a plătit-o pe femeia asta ca și cum i l-ar fi arătat pe încornoratul cu toate rubedeniile lui ! Ghicitoare, moașă, mai ales maestră în avorturi, vînzătoare de otravă, femeia asta are o mulțime de talente, așa că să nu ne mai mirăm că atîta lume bună se dă în vînt după ea !...

Raymond o asculta cu chipul împietrit, fără să scoată o vorbă. Într-un tîrziu închise ochii, parcă ostenit, și scoase un oftat adînc și dureros.

— Angelica... surioară dragă, suspină el, toate lucrurile astea mă îngrozesc de-a binelea. Veacul nostru e martorul unor apucături atît de netrebnice și al unor crime de o asemenea cruzime încît viitorimea va îngheța aflînd de ele. Numai anul ăsta cîteva sute de femei venite la spovedanie mi-au mărturisit că au lepădat rodul iubirii lor trupești. Au ucis niște vieți care nu se puteau apăra, le-au smuls din trupurile lor ca pe niște stricăciuni... Și erau făpturi omenești care fuseseră zămislite din voia Celui de Sus ! Nu e vorba aici de altceva decît de

---

[1] **Henri de la Tour d'Auvergne, viconte de Turenne** (1611-1675) — mareșal francez, comandant, alături de prințul de Condé, al armatelor franceze în ultima perioadă a Războiului de 30 de ani. Învingător la Zusmarshausen asupra armatei imperiale germane (1648). Cît despre ducele de Vendôme, pomenit în acest pasaj, nu poate fi decît César de Bourbon, născut în 1594 ca bastard al lui Henric al IV-lea și legitimat ulterior. Cum însă acest duce de Vendôme a murit în 1665, iar discuția dintre Angelica și Raymond are loc în 1666 (anul morții reginei Anna de Austria), e de crezut că vizita ducelui la Catherine Monvoisin nu era prea recentă.

deznodămîntul firesc al lipsei de cuviinţă în moravuri şi al adulterului. Alte femei, poate jumătate, n-am stat să le număr, dar m-am îngrozit de numărul lor... Mi-au mărturisit că au otrăvit pe cîte cineva apropiat sau au încercat să-l facă dispărut, fie prin otravă, fie prin vrăjitorii diavoleşti. Voiau să scape de persoane care le deranjau într-un chip sau altul. Mereu mă gîndesc la asta şi mă întreb : Dumnezeule, am rămas deci tot barbari ? Tot păgîni, fără harul ceresc pogorît asupra noastră ? Uneori îmi spun că ereziile astea ale păcătoşilor înlătură orice oprelişte ridicată de credinţa în Dumnezeu şi ajung să ne dezvăluie toată monstruozitatea asta tocmai fiindcă aşa sîntem noi făcuţi, asta ne e natura ! Între legile care ne guvernează şi pornirile care ne stăpînesc e o prăpastie înspăimîntătoare ! Iar misiunea de a găsi calea cea dreaptă în haosul acesta cumplit în care trăim îi revine tocmai bisericii noastre...

Angelica asculta surprinsă confidenţele înaltului iezuit.

— Raymond, zise ea şovăind, de ce îmi povesteşti toate astea tocmai mie ? Gîndeşte-te că s-ar putea foarte bine să fiu şi eu una din femeile acelea care...

Privirea aspră a iezuitului se întoarse spre ea pironind-o şi făcînd-o să se oprească descumpănită. Raymond păru s-o cîntărească o clipă cu ochi scrutători, apoi zise clătinînd din cap :

— Nu. Tu eşti asemenea diamantului. O piatră preţioasă, extrem de dură şi de rezistentă... dar simplă şi transparentă. N-am idee ce fapte ai putut comite în toţi anii ăştia în care ai dispărut, dar convingerea mea este că dacă le-ai comis, a fost fiindcă n-ai putut face altfel. Soarta nu te-a lăsat să alegi. Aş zice că eşti croită asemenea oamenilor cu ade-

vărat sărmani, biata mea soră ! Păcătuiești ca ei, fără să-ți dai seama, nu ca bogații și ca puternicii acestei lumi pline de nelegiuiri...

Angelica își simți pe neașteptate inima invadată de o recunoștință copilărească la auzul acestor cuvinte în care avea impresia că deslușește un îndemn tainic spre mîntuire și făgăduința unei iertări venite de la o putere mai presus decît călugărul aspru și sobru din fața ei.

Noaptea era liniștită și plăcută. În chilia austeră plutea un miros odihnitor de tămîie, iar umbra crucifixului care veghea între ei, la căpătîiul surorii lor ce se zbătea între viață și moarte, îi păru Angelicăi, pentru prima oară după atîția ani, blîndă și dătătoare de speranțe.

Cedînd unui imbold brusc, la care nici ea nu s-ar fi așteptat, se lăsă să cadă în genunchi la picioarele fratelui său :

— Părinte Raymond, vrei să-mi asculți spovedania ?..

17

Marie-Agnès fusese instalată în palatul din strada Beautreillis și începea să se întremeze, deși rămînea tristă și fără nici o urmă din veselia ei delicată și zglobie de altădată. Rîsul cristalin cu care încînta cîndva ograda și mohorîtele ziduri de la Monteloup dispăruse și în locul lui își făcuseră apariția cîteva trăsături de caracter pe care nimeni nu i le-ar fi bănuit. Marie-Agnés devenise morocănoasă, irascibilă și plină de nazuri. La început se

arătă absolut indiferentă faţă de sora ei mai mare şi nu manifestă nici un strop de recunoştinţă. Cînd se mai înfiripă, păstră în continuare acelaşi ton, aşa că Angelica, profitînd de starea ei mai bună, îşi zise că lucrurile trebuiau puse cît mai repede la punct şi, cu prima ocazie, îi trase o palmă zdravănă. Drept care Marie-Agnès decretă că Angelica era singura femeie de înţeles din lume. Începu încet, încet, să fie afectuoasă şi adeseori, în serile nesfîrşite de iarnă, venea să se cuibărească lîngă foc, în preajma surorii ei mai mari, petrecîndu-şi împreună timpul cu cîntece line din mandolină sau cu broderiile obligatorii pentru orice doamnă din lumea bună. Forfecau amîndouă, pline de voioşie toate cunoştinţele comune şi, cum aveau limba ascuţită şi mintea ageră, izbucneau în hohote de rîs la auzul amănuntelor mai picante pe care le aflau una de la cealaltă.

Tinereţea şi setea de viaţă a trupului lui Marie-Agnès îşi cerură drepturile, aşa că însănătoşirea nu se lăsă aşteptată prea mult. Deşi ieşise aproape cu totul din convalescenţă, Marie-Agnès nu părea deloc grăbită s-o părăsească pe noua ei prietenă, doamna Morens. Nimeni nu ştia că erau rude atît de apropiate şi acest secret al lor le amuza grozav. Regina trimise după veşti în legătură cu sănătatea domnişoarei ei de onoare. Marie-Agnès răspunse că se simţea bine dar luase hotărîrea de a merge pentru totdeauna la mănăstire. Cuvintele acestea erau mai serioase decît păreau. Marie-Agnès refuza într-una să vadă pe oricare din prietenii sau cunoscuţii de altădată care veneau s-o viziteze şi se cufunda în lectura epistolelor Sfîntului Pavel, ba chiar începuse s-o însoţească pe Angelica la slujbele de la biserică.

Angelica era foarte mulţumită că avusese curajul să se spovedească lui Raymond. Asta îi îngăduia acum să intre în Casa Domnului fără temeri sau ruşine şi să-şi ţină rangul de doamnă din cartierul Marais. Regăsea de fiecare dată cu satisfacţie atmosfera slujbelor lungi impregnate de miros de tămîie, străbătute de vocile răsunătoare ale predicatorilor şi de cîntecul emoţionant şi grav al orgilor. Găsea acum că e foarte odihnitor să aibă şi ea, în sfîrşit, timp să se roage şi să se gîndească la sufletul ei.

Zvonul acestei convertiri aduse în strada Beautreillis sumedenie de domni nemaipomenit de impresionaţi de cele auzite. Foşti suspinători ai Angelicăi şi amanţi de altădată ai lui Marie-Agnès, toţi veneau afectaţi şi protestau pe întrecute :

— Dar pentru numele lui Dumnezeu, doamnelor, ce-am auzit ? Vreţi să faceţi penitenţă ? Să vă călugăriţi ? Oh !

Marie-Agnès opunea acestei avalanşe de întrebări o mască de mic sfinx dispreţuitor, dar cel mai adesea prefera să nu se arate în faţa acestor oaspeţi sau, chiar dacă era silită să împartă cu Angelica îndatoririle de amfitrioană, deschidea ostentativ o carte de rugăciuni şi răspundea în silă la întrebări. Angelica, în schimb, se silea să dezmintă zvonurile acestea cît mai energic, mai ales că toate aceste discuţii o iritau. Françoise Scarron o dusese la îndrumătorul ei spiritual, cucernicul şi cinstitul abate Godin, care încercase s-o încurajese pe drumul spre penitenţă, dar Angelica se cutremurase numai la gîndul de a purta tîrsîna aspră a lepădăturii de toate plăcerile lumeşti. Cînd o femeie ca ea ţesea planuri după planuri cum să facă să pună mîna pe frumosul Philippe, purtătorul unuia din

cele mai strălucite nume ale Franței, era limpede că nu putea pleca urechea la cucernicele cuvinte ale părintelui Godin, care însemnau nici mai mult nici mai puțin decît o renunțare de care ea era departe de a se simți în stare. Să-și lase pradă mucegaiului mănăstirii tenul ei fin, să-și tortureze rotunjimile fragede și ispititoare ale trupului ei de zeiță în chingile de păr de cal și în alte adevărate instrumente de tortură... nu, în ruptul capului, chiar dacă la capătul unui asemenea drum o aștepta mîntuirea! Nu, ea stătea cu ochii ațintiți asupra altui drum, a drumului care s-o ducă spre minunatul Philippe du Plessis-Bellière !

Trecea prin adevărate chinuri tot căutînd chipul în care să-l poată cuceri pe frumosul Philippe, să învingă indiferența bărbatului acesta cu înfățișare proaspătă de adolescent care era vărul ei, sclipitor în hainele lui scumpe de satin mereu în culori deschise, parcă dăltuit în gheață...

Totuși Philippe era un vizitator de-a dreptul stăruitor al palatului din strada Beautreillis. Își făcea apariția nepăsător și tăcut, rămînînd mai tot timpul fără să scoată o vorbă. Angelica nu-și punea întrebări asupra inteligenței lui. Îi contempla cu nesaț frumusețea disprețuitoare și retrăia acea senzație îndepărtată, puțin umilă și admirativă, a fetiței de odinioară în fața verișorului înalt și zvelt, strălucind în eleganța straielor și a manierelor de adolescent care trăia la curte. Și tot atît de bine își dădea seama și de unda de amărăciune care străbătea această imagine plină de lumină a copilăriei ei, stîrnindu-i un fel de voluptate tulburătoare. Își aducea aminte de mîinile albe și fine ale lui Philippe cuprinzînd-o și izbind-o de perete, de inelele care îi zgîriaseră atunci pielea... Acum îl privea, înfiorată de răceala lui distantă și îi părea

rău după atingerea de atunci, care ţinuse atît de puţin, chiar aşa brutală cum fusese, şi regreta fuga prostească a fetiţei neştiutoare de atunci...

Cît despre Philippe, acesta habar n-avea că tocmai doamna Morens, stăpîna acestui palat magnific, era femeia care îl silise, în noaptea de la *Masca Roșie*, să-şi dea la iveală chipul, în timp ce dulăul acela cumplit care asculta de ea ţinea între fălci beregata lui Monsieur. Cînd ochii lui albaştri şi reci se fixau asupra ei, Angelica rămînea descumpănită. Nu vedea niciodată în ei acea luminiţă care se aprindea imediat în ochii tuturor bărbaţilor care o priveau, o luminiţă care, nu se mai înşela, ştia că asta însemna dorinţă pătimaşă, toţi o priveau aşa, dezbrăcînd-o lacom din ochi, în vreme ce Philippe părea că nu băga deloc de seamă că se afla în compania unei femei frumoase. Nu auzea niciodată din gura lui vreun compliment, nici măcar unul banal. Era atît de puţin amabil încît Florimond şi Cantor, în loc să fie seduşi de incontestabila lui prestanţă, se temeau de el şi-l ocoleau instinctiv.

— Am observat că-l priveşti într-un anumit fel pe frumosul du Plessis şi asta mă nelinişteşte, îi spuse într-o seară Marie-Agnès. Să nu-mi spui că tocmai tu, femeia cea mai cu picioarele pe pămînt din cîte există, te-ai lăsat vrăjită de farmecele acestui... acestui...

Părea să caute un epitet cît mai scurt şi mai cuprinzător, dar nu-l găsi şi se mulţumi să-l înlocuiască cu o grimasă de dezgust.

— Şi ce anume nu-ţi place la el, mă rog ?

— Ce nu-mi place ? Ei bine, află că nu-mi place tocmai faptul că un bărbat atît de seducător, de frumos, de tot ce vrei, nu ştie să ia o femeie în braţe. Fiindcă sper că vei fi de acord cu mine că

felul în care un bărbat știe să ia o femeie în brațe are importanța lui, nu-i așa ?

— Marie-Agnès, uite ce e, eu cred că un asemenea subiect e din cale afară de frivol pentru o tînără persoană care are de gînd să îmbrace vălul călugăresc. Și încă destul e curînd, nu ?

— Exact, destul de curînd. Și tocmai pentru asta aș zice că trebuie să profiți cît mai sînt aici. Pentru mine contează cel mai mult felul în care bărbatul respectiv te ia în brațe, asta judec eu mai întîi. Gestul hotărîtor și blînd al brațului, de care simți că nu poți scăpa dar care te lasă totuși liberă. Ah ! Ce delicii îți dă momentul acela în care te simți femeie și ești atît de fragilă ! Cînd mă gîndesc...

Fața ei fină, cu privirea plină de cruzime, ca de pisică, se îndulci de un extaz visător și Angelica zîmbi, încercînd să-și închipuie masca voluptății pe care Marie-Agnès n-o arăta decît bărbaților, și numai în anumite momente. Apoi sprîncenele i se ridicară din nou.

— Trebuie să recunosc că puțini bărbați sînt înzestrați cu darul acesta, urmă cu sarcasm Marie-Agnès. Și își dau și osteneala, indiscutabil, în timp ce Philippe du Plessis nici măcar nu încearcă. Se spune că nu cunoaște decît un singur fel de a se purta cu femeile : să le răstoarne și să le violeze. Probabil că a învățat să facă dragoste pe cîmpul de bătălie. Nici măcar Ninon n-a reușit s-o scoată la capăt cu el, probabil că-și păstrează gingășiile pentru bărbați. Nu știu cu bărbații cum se poartă, dar fapt e că toate femeile îl urăsc pe atît de mult pe cît le-a înșelat așteptările.

Angelica stătea aplecată deasupra focului în care se coceau castanele și trebăluia într-una, ca să nu i se vadă pe față nemulțumirea pe care i-o stîr-

neau cuvintele lui Marie-Agnès. Era hotărîtă să se căsătorească cu Philippe du Plessis-Bellière şi nimic n-o mai putea zdruncina din hotărîrea asta. O asemenea căsătorie ar fi pus punct final ascensiunii şi reabilitării ei şi nu voia să-şi vadă spulberate iluziile asupra aceluia pe care îl alesese să-i fie al doilea soţ şi nici asupra sentimentelor care o împingeau spre el. Voia să-l găsească pe Philippe vrednic de a fi iubit, pentru ca asta să justifice dragostea ei pentru el.

Şi Angelica, într-un elan de sinceritate faţă de ea însăşi, alergă chiar a doua zi la Ninon şi intră de la început în subiect.

— Cum ţi se pare Philippe du Plessis ?

Curtezana păru să cugete adînc, concentrată, cu un deget pe obraz şi cu privirile în gol.

— Draga mea, spuse ea într-un tîrziu, cred că atunci cînd îl cunoşti mai adînc, observi că e mult mai puţin bine decît pare la prima vedere. Dar dacă reuşeşti într-adevăr să-l cunoşti, observi că e mult mai bun decît ai fi zis la o privire superficială.

— Nu te înţeleg prea bine, Ninon.

— Vreau să spun că nu are nici una din calităţile pe care le promite frumuseţea lui, nici măcar dorinţa de a se face iubit. Dar dacă judecăm mai profund, trebuie să recunoaştem că inspiră o stimă aparte, fiindcă acest Philippe e în realitate un exemplar dintr-o rasă dispărută. Un nobil pînă-n vîrful unghiilor, nobilul prin excelenţă. E în stare să se bată în duel pentru cutare sau cutare chestiuni mărunte, care ţin de etichetă. O pată de noroi pe ciorapii lui de mătase îl umple de groază, dar nu se teme de moarte. Cînd va muri, va muri singur

ca un lup şi fără să ceară ajutorul nimănui. Nu aparţine decît regelui şi lui însuşi.

— Nu-i vedeam atîta măreţie, rosti impresionată Angelica.

— Dar sînt sigură că nici meschinăria nu i-o vezi, draga mea. Meschinăria unui nobil adevărat e ereditară ca sîngele albastru care-i curge prin vine şi e cumplită ! Blazonul l-a împiedicat timp de secole să bage de seamă că pe lume mai trăiesc şi alţi oameni. Nu ştiu de unde ideea că virtutea şi contrariul ei nu pot sălăşlui în acelaşi om. Cea mai bună dovadă că e un fals o constituie tocmai nobilii autentici ca Philippe du Plessis-Bellière ; măreţie şi meschinărie, într-un grad la fel de absolut amîndouă.

— Şi... ce părere are Philippe du Plessis despre femei ?

— Despre femei ? Draga mea, cînd ai să afli, te rog să-mi împărtăşeşti şi mie taina asta ! rîse Ninon.

— Cum să-ţi spun... de auzit am auzit şi eu... îngrozitor de brutal cu orice femeie... în intimitate?

— Crezi că e adevărat ce se spune ? Că...

— Ninon ! Să nu-mi spui că nu te-ai culcat cu el !

— Ei bine, draga mea, tocmai asta voiam să-ţi spun... Că toate talentele mele au eşuat în privinţa acestui Adonis.

— Ninon ! Mă înspăimînţi !

— Sincer să-ţi spun, mă ispitea acest zeu pur cu ochi de gheaţă... Auzisem că nu e prea şcolit în materie de dragoste, dar mie nu-mi displac deloc stîngăciile partenerilor şi ştiu să le disciplinez. Aşa că nu m-am temut de atîta lucru şi am reuşti să-l aduc în patul meu. Numai că...

— Numai că ce ?

— Numai că nimic. Probabil că dacă mi-aş fi adus un om de zăpadă tot reuşeam să-l înfierbînt puţin. Pe Philippe n-am reuşit. Pînă la urmă mi-a mărturisit că nu-l inspiram deloc, fiindcă simţea pentru mine numai o prietenie plină de afecţiune. La început n-am înţeles cum venea asta, dar pe urmă mi-am dat seama că nu se simte în formă, ca bărbat, decît dacă e stîrnit de ură şi de setea de violenţă.

— Dumnezeule ! Atunci înseamnă că e nebun !

— Tot ce se poate. Deşi eu aş zice că mai curînd e un întîrziat în timpurile noastre. Ar fi trebuit să se nască cu cincizeci de ani mai devreme. E ceva ciudat, dar cînd îl privesc mă emoţionează. Probabil fiindcă îmi aduce aminte de tinereţea mea.

— Tinereţea dumitale, Ninon ?... zîmbi Angelica privindu-i tenul delicat, fără un rid. Dar eşti mai tînără decît mine !

— Nu, draga mea. Cînd vrei să consolezi pe cineva aflat la o vîrstă... trebuie să-i spui aşa : trupul îmbătrîneşte, dar sufletul rămîne tînăr. Numai că pentru mine lucrurile stau cam pe dos : trupul îmi rămîne tînăr, şi mulţumesc lui Dumnezeu că nu-mi arăt deloc vîrsta, dar sufletul mi-a îmbătrînit. Pe vremea tinereţei mele, adică la sfîrşitul fostei domnii şi în primii ani ai celei de azi [1], bărbaţii erau şi ei altfel decît acum. În toate părţile nu era decît război. Hughenoţii, suedezii stîrniţi de monseniorul Gaston d'Orléans [2]... Tinerii ştiau să

[1] Deci în jurul anului 1643, anul morţii lui Ludovic al XIII-lea şi al urcării pe tron a lui Ludovic al XIV-lea.

[2] Referire la Războiul de 30 de ani (1618-1648) ; cît despre Gaston d'Orléans, acesta nu a avut nici un amestec nici cu suedezii, nici cu hughenoţii, ci doar cu Fronda (1648-1652).

se bată, dar habar n-aveau să facă dragoste. Nu erau decît nişte sălbatici în dantele... În ce-l priveşte pe Philippe... ştii cu cine seamănă ? Cu Cinq-Mars [1], frumosul gentilom, favoritul lui Ludovic al XIII-lea. Sărmanul Cinq-Mars ! S-a îndrăgostit de Marion Delorme ! Iar regele era gelos şi lui Richelieu nu i-a trebuit mult ca să-i grăbească dizgraţia, aşa că Cinq-Mars a sfîrşit prin a-şi pune pe butuc capul lui frumos ca de zeu... Au fost atîtea destine tragice pe vremea aceea !

— Ninon, nu mai vorbi ca o bunică ! Nu-ţi stă bine deloc...

— Sînt nevoită să-mi iau tonul acesta, scumpă prietenă. Chiar dumneata mă forţezi la aşa ceva, ca să te pot mustra puţin. Mi-e teamă să nu te rătăceşti... Angelica, frumoasa mea, dumneata, care ştii ce-nseamnă o mare iubire, să nu-mi spui că te-ai îndrăgostit de Philippe du Plessis ! Se deosebeşte prea mult de dumneata şi te va decepţiona mai mult decît îţi închipui !

Angelica roşi pe neaşteptate iar colţurile gurii i se lăsară în jos, tremurîndu-i ca unui copil gata să izbucnească în plîns.

— De ce spui că ştiu ce înseamnă o mare iubire ?

— Pentru că ţi se citeşte în ochi, scumpa mea. Sînt foarte rare femeile care poartă în adîncul privirilor lor lumina asta melancolică şi minunată. O

---

[1] **Henri de Ruzé**, marchiz de Cinq-Mars (1620-1642) — mare scutier al Franţei, favorit al regelui Ludovic al XIII-lea. A iniţiat, alături de François de Thou, o conspiraţie împotriva lui Richelieu, în urma descoperirii căreia au fost condamnaţi la moarte şi executaţi. Figura lui a inspirat mulţi scriitori, printre care şi Alfred de Vigny, autorul celebrului roman **Cinq-Mars.**

cunosc bine, nu mă-nşel. Şi mai ştiu şi că totul aparţine acum trecutului. În ce fel ?... Nu-mi pot da seama, dar la urma urmei nici nu mai are importanţă. Probabil ai aflat că bărbatul acela e căsătorit, sau te-a înşelat, sau poate a murit...

— A murit, Ninon !

— E preferabil aşa. Rana ta, oricît de adîncă ar fi, e curată. Dar...

Angelica îşi înălţă capul cu mîndrie.

— Ninon, nu mai vorbi, te rog. Vreau să mă căsătoresc cu Philippe. Trebuie. Nu poţi înţelege de ce, de altfel nici n-aş putea să-ţi explic. Nu-l iubesc, e adevărat, dar mă atrage, mă fascinează. M-a atras dintotdeauna, de foarte mulţi ani, din copilărie, Ninon. Şi de atunci m-am gîndit că într-o zi va fi al meu. Nu mai spune nimic, te rog !

Înarmată cu aceste sfaturi venite din partea cuiva care oricum se pricepea mult mai bine decît ea în delicatele chestiuni de inimă, Angelica îl regăsi mai departe în salonul ei pe acelaşi enigmatic Philippe. Acesta venea mereu, dar intriga pe care Angelica ar fi dorit-o atît de mult transformată în idilă nu înainta deloc.

Pînă la urmă, tulburată, pierzîndu-şi răbdarea, începu să se întrebe dacă acesta nu venea cumva pentru Marie-Agnès. Un timp bănuiala aceasta începu s-o chinuie, dar în curînd Marie-Agnès se retrase la carmelitele din foburgul Saint-Jacques ca să se pregătească pentru Paşti iar Philippe continua să vină la fel ca înainte. Deci nu era vorba de Marie-Agnès. Mai mult decît atît, într-o zi îi ajunse la urechi că Philippe susţinuse că nicăieri în tot Parisul nu se putea găsi un lichior de trandafiri mai bun ca la doamna Morens.

Angelica se mîndrea cu talentele ei de gospodină şi nici o reţetă n-o lăsa indiferentă. Dar la

auzul cuvintelor lui Philippe se simţi de-a dreptul rănită. Deci el venea la ea nu fiindcă ar fi căutat frumusețea ei sau societatea aleasă a celor ce-i frecventau casa, ci numai fiindcă la ea se putea bea cel mai bun lichior din tot Parisul !...

Cînd veni în sfîrşit şi primăvara, Angelica era la capătul puterilor iar postul aspru o sleise de-a binelea. Se entuziasmase pînă într-atîta, în secret, la gîndul că va fi doamna marchiză du Plessis-Bellière încît acum n-avea curajul să renunțe. Fiindcă tot ce însemnase pentru ea planul acesta atît de minunat s-ar fi risipit în vînt. Dacă ar fi devenit cu adevărat marchiză du Plessis, ar fi putut fi prezentată în sfîrșit la curte, și-ar fi regăsit, chiar și așa, sub o altă identitate, pămîntul natal și familia, şi ar fi fost stăpîna minunatului castel alb de la Plessis care-i fermecase copilăria și tinereeța.

Pendulînd într-una între speranță și descurajare, Angelica se hotărî s-o consulte pe La Voisin, ca să-și afle viitorul. Ocazia i-o oferi Françoise Scarron, care veni într-o după-amiază pe la ea :

— Angelica, am venit să te caut fiindcă trebuie neapărat să mă însoțești. Cred că Athénaïs a înnebunit de-a binelea, acum i-a intrat în cap să meargă la nu știu ce ghicitoare, una Catherine Monvoisin, sau La Voisin, cam așa ceva, o femeie despre care se șoptesc tot felul de lucruri îngrozitoare... Am auzit că s-a întovărășit cu necuratul ! Iar Athénaïs ține morțiș s-o întrebe ceva foarte important. Cred că nu se cuvine s-o lăsăm singură. Noi două, femei credincioase, trebuie să mergem cu ea și să ne rugăm măcar în gînd tot timpul, ca să abatem nenorocirile care s-ar putea aduna pe capul acestei imprudențe. Mergi cu noi, da ? Te rog din tot sufletul !...

— Sigur că da, Françoise, trebuie să merg, fără discuţie, se grăbi Angelica să răspundă. Ai perfectă dreptate.

Întovărăşită deci de aceşti doi îngeri păzitori, Athénaïs de Montespan intră nerăbdătoare şi fără pic de emoţie în vizuina vrăjitoarei. Catherine La Voisin stătea acum într-o casă foarte arătoasă din cartierul Templului, așa că mansarda sinistră în care stătea odinioară rămăsese o amintire. Mansarda în care piticul Barcarole introducea siluetele mascate care o vizitau pe furiș și care se întîmpla să fie nu o dată nume din cele mai strălucite ale Franței... Numai că acum nu numai mansarda, dar și atmosfera aceea de taină rămăsese tot de domeniul trecutului, fiindcă deja de ani de zile nimeni nu se mai ferea să se afle că venea la ea.

Vrăjitoarea își primea clienţii așezată pe un fel de tron, înfășurată măreţ într-o pelerină brodată cu cărăbuși de aur. Numai că vizitele atîtor persoane suspuse n-o făcuseră pe numita La Voisin să renunțe la vechile obiceiuri, așa că cele trei doamne o găsiră beată turtă. Înțeleseră încă din prag că nu vor putea scoate mare lucru de la ea, dar stăpîna casei, după ce le privi îndelung cu niște ochi tulburi, coborî în sfîrșit de pe tronul ei şi veni spre Françoise Scarron, care o privea împietrită de groază, și îi luă mîna rostind cu glas răgușit și împrăștiind în încăpere efluvii generoase de rachiu :

— Dumneata, care va să zică... Hm ! Dumneata erai... Destin ca nici unul altul. Văd Marea și pe urmă Noaptea. Și după aia Soarele, mai cu seamă Soarele, frumoaso ! Noaptea ştim bine ce e, e mizeria, foamea, tot ce vrei ! Nimic nu e mai negru ca mizeria... ca Noaptea ! Şi încă ce noapte te

aşteaptă, puicuţo !... Dar Soarele care vine după aia, asta înseamnă regele. Da, frumoaso, regele are să te iubească şi are să te ia de nevastă, aşa spune palma dumitale. Și nu minte !

— Te înșeli, femeie ! strigă Athénaïs spumegînd de furie, ne încurci, o iei pe una drept alta ! Eu sînt clienta dumitale, eu am venit să-mi ghiceşti nu ea. Pe mine mă aşteptai dumneata ca să-mi spui dacă regele are să mă iubească, dar eşti beată ca un gropar şi încurci tot, de la mînă pîn-la gură !

— Uşurel, uşurel, frumoasă doamnă, reuşi să mormăie La Voisin cu limba împleticită, uşurel ! Oi fi eu băută, nu zic, dar nici cum ţi se pare dumitale. Niciodată, oricît aş turna în mne, nu mi se-ntîmplă să încurc ursita cuiva cu a altuia. Fiecare cu ursita ei, dragele mele doamne... Ce ți-e scris, în frunte ţi-e pus, nimeni nu mai poate schimba o iotă ! Ia să văd şi mînuța dumitale... Phiii ! Iaca ce Soare şi la dumneata în palmă, frumoaso ! Şi după aia străluceşte Norocul !

— Și asta ce-nseamnă !

— Soarele urmat de noroc înseamnă, frumoasă doamnă, că regele are să te iubească, dar n-are să te ia cu cununie...

— Lua-te-ar toţi dracii de beţivă scrîntită ! scrîşni Athénaïs trăgîndu-şi furioasă mîna înapoi. Mai bine vin altă dată, dar numai să ştiu cînd eşti trează ! Să nu mai bat drumul degeaba, ca acum !

Numai că femeia voia să-şi merite banii, aşa că apucă şi mîna Angelicăi, dar, după ce privi cîteva clipe, holbă ochii zicînd :

— Asta nu mi-aş fi închipuit să pot vedea vreodată ! Noaptea, iarăşi Noaptea, aceeaşi Noapte neagră, dar mai ales Focul, care rămîne atotputernic. El arde tot, doamnă, toată viaţa dumitale va sta sub semnul lui...

— Lasă Focul... am venit să-mi spui dacă mă mărit cu un marchiz.

— Eeee ! Dumneata vrei cam multe ! se burzului vrăjitoarea, împleticindu-se în limbă. N-am de unde vedea eu acilea dacă-i marchiz sau ce e, dar văd limpede două căsătorii... Uite colea, liniuţele astea două, astea arată fără să mintă niciodată... Şi pe urmă... stai să număr... şase copii. Da, fată frumoasă, şase dolofani...

— Vai de mine ! gemu Angelica îngrozită.

— Şiii... stai aşa, că mai e ceva... Nişte iubiţi, dar fără cununie, doar aşa, pentru plăcerea dumitale... Unul... doi, trei, patru, cinci...

— Nu, nu, asta nu-i nevoie să... protestă cam tardiv Angelica, încercînd să-şi tragă mîna, dar vrăjitoarea i-o ţinea cu degete de oţel şi fu nevoită să cedeze.

— Ai răbdare, frumoaso, nu te grăbi aşa... Focul ! Uite, Focul ăsta e cum n-am văzut la nimeni...! Toată viaţa dumitale şade sub semnul Focului...! Aşa tare arde, că acoperă şi Soarele !... Regele are să te iubească mai mult decît pe alte femei din viaţa lui, dar n-are să te ia... şi nici dumneata n-ai să-l poţi iubi tocmai din cauza Focului ăstuia... Şi toată viaţa are să te urmărească...

La înapoiere, în trăsură, Athénaïs tuna şi fulgera fără să-i fi trecut furia :

— Femeia asta nu merită nici măcar un gologan din toţi banii pe care-i primeşte ! În viaţa mea n-am mai pomenit aşa o îngrămădeală de tîmpenii ! Că «regele are să te iubească, regele are să fie mort după dumneata, regele are să te ia de nevastă, regele o să-ţi facă şi-o să-ţi dreagă, regele-n sus, regele-n jos...» aceleaşi bazaconii le îndrugă la toate proastele care-i calcă pragul şi-şi lasă banii

în palma ei !... Mai bine ne vedem noi de treabă... Bețivă nenorocită

Cumplita veste i-a fost adusă nefericitei Angelica de către domnișoara de Parajonc. Angelica nu se aștepta în ruptul capului la o asemenea lovitură, așa încît îi trebui destul timp ca să deslușească ce voia să spună bătrîna prețioasă în jargonul ei încîlcit.

Philonide de Parajonc își făcuse apariția într-o seară, după obiceiul ei, ivindu-se din noaptea cețoasă ca o cucuvea întunecată, împopoțonată cu sumedenie de panglici și fundițe și cu ochii iscoditori. Arăta obosită și Angelica se gîndi că biata domnișoară, care trăia într-o sărăcie lucie, poate nu mîncase de cine știe cînd, așa că îi puse în față o tavă încărcată cu prăjituri și îi oferi un ceai fierbinte, ca s-o ajute să se mai întremeze. Philonide de Parajonc o luă pe departe, cu toată arta. Începu să povestească mai întîi despre vecina lor, doamna de Gauffray, care tocmai «simțise contralovitura iubirii îngăduite», ceea ce însemna că doamna în chestiune născuse un băiețel voinic și sănătos, în condiții absolut onorabile, adică la aproape zece luni de la cununia cu domnul de Gauffray. După care musafira trecu la indispozițiile «dragilor ei suferinzi». Angelica își zise mai întîi că suferinzii aceștia trebuia să fi fost părinții ei, bătrîni și bolnavi, fără îndoială, dar imediat se vădi că era vorba de fapt de picioarele domnișoarei de Parajonc. Drept e că și acestea erau bătrîne și bolnave, fiindcă se află pe dată că «dragii suferinzi» erau chinuiți cumplit de bătături.

În sfîrșit, după ce despică tacticoasă firul de păr în patru și sentimentele în opt, după ce privi ploaia care se prelingea pe ochiurile de geam și

anunță cu emfază că «cel de-al treilea element cade», domnişoara de Parajonc se hotărî să vorbească la fel ca toată lumea, fiindcă noutatea pe care urma s-o servească trebuia primită cît mai în plin:

— Știați că doamna de Lamoignon își mărită fata ?

— Să-i fie de bine ! Mititica nu e cine ştie ce frumusețe, dar la averea familiei lor poate face o căsătorie strălucită.

— Draga mea, vezi lucrurile corect ca totdeauna. Fiindcă și eu am zis de la început că numai zestrea uriaşă a acelei creaturi negricioase și uscate ca un vreasc a putut să tenteze un bărbat frumos ca Philippe du Plessis-Bellière.

— Cum ? Philippe ? aproape că gemu Angelica. năucită de vestea neașteptată.

— Oh ! Vrei să spui că n-ai auzit nimic, draga mea ? întrebă Philonide de Parajonc cu priviri pline de fericirea că făcea o faptă bună. Credeam că știți, adăugă ea mieroasă.

Angelica își reveni repede, mai repede decît s-ar fi așteptat. Zise cu răceală, ridicînd din umeri a nepăsare :

— Se prea poate să fi auzit... dar n-am dat nici o importanță. Deşi părerea mea e că un nobil de viță veche cum e Philippe du Plessis nu se poate înjosi pînă într-acolo încît să încheie o asemenea mezalianță. Domnișoara asta de Lamoignon e o simplă fată de magistrat, cu funcții înalte, e drept, și putred de bogat. dar de neam prost.

Bătrîna domnișoară, dezamăgită de calmul cu care primise Angelica vestea, răspunse cu acreală :

— Un țăran bătrîn și foarte hîtru de pe domeniile mele mi-a spus odată un mare adevăr : «Banii, doamnă, nu-i găsești decît împrăștiaţi pe jos, așa că dacă vrei să-i ai, cată să te-apleci bine din

șale după ei.» Toată lumea știe că Philippe du Plessis, cu tot neamul lui vechi, e ruinat. O fi el ultimul marchiz du Plessis în viață, dar cheltuiește ca un scos dn minți. Joacă din gros la Versailles și lasă pe mesele de joc averi întregi. Cînd cu ultima campanie, a cheltuit pe echipamentul lui de mareșal niște sume enorme, se spune că avea cu el zece catîri numai pentru vasele de aur pe care le căra în toate părțile. Obrazul subțire cu cheltuială se ține, așa că frumosul Philippe nu putea mînca nici la război decît din farfurii de aur curat, încrustate cu briliante și cu smaralde, ca să nu i se aplece! Cortul lui de mătase era așa de încărcat cu broderii de aur încît spaniolii îl puteau lua la ochi cu tunurile lor chiar de la ei din tranșee... Un măgar înfumurat și insensibil, ba pe deasupra și excesiv de frumos, dacă vreți să cunoașteți părerea mea...!

Angelica n-o mai asculta, o lăsa să vorbească de una singură, ceea ce nu era deloc greu, avînd în vedere că bătrîna domnișoară era în formă și avea sămînță de vorbă. După prima reacție, de neîncredere, urmase o descurajare adîncă, ce-i lăsa un gol în inimă. Planul căsătoriei cu Philippe, ultimul prag care mai trebuia trecut ca să ajungă în lumina strălucitoare a Regelui-Soare [1], iată că se năruia. Avusese de la început presimțirea că împlinirea unei asemenea ambiții avea să fie din cale afară de grea și că ea, o doamnă Morens oarecare, nu va avea suficiente puteri, nici măcar cîte ar fi avut o Angelica de Sancé de Monteloup, care măcar făcea parte din nobilimea veche... Se simțea doborîtă, sleită de puteri... Nu era decît o negustorească și atîta tot, o precupeață care n-avea să se mai poată menține mult timp în contact cu nobi-

---

[1] Ludovic al XIV-lea.

limea. Fiindcă nobilimea, trufaşa nobilime n-o putea accepta niciodată pe deplin în mijlocul ei. O doamnă Morens putea fi primită în casele mari, dar nu acceptată cum ar fi fost marchiza du Plessis-Bellière... iar acestei doamne Morens luminile de la Versailles aveau să-i rămînă pe vecie nişte străluciri îndepărtate şi inaccesibile... Versailles !... Versailles !... Cît de depărtat devenise dintr-o dată visul acesta, care adineauri părea pe punctul de a se transforma în realitate. Şi fastul de la curte, şi strălucirea Regelui-Soare... toate deveneau un fum... Philippe ! Frumosul Marte, inaccesibilul Marte, zeul frumos şi rece ca de gheaţă, superb în măreţia lui dispreţuitoare şi indiferentă... Pentru doamna Morens era bun un Audiger... iar băieţii ei nu vor fi niciodată gentilomi... primiţi la curte... Negustori, atît ! Comerţul cu ciocolată, asta le rămînea !...

Pierdută în gînduri, Angelica aproape că pierduse noţiunea timpului. Focul se stingea în cămin, lumînările cu feştilele netăiate de multă vreme fumegau... Tresări auzind-o pe Philonide de Parajonc cum îl lua la rost pe Flipot, care moţăia lîngă uşă :

— Inutilule, înlătură prisosul acestei înflăcărări.

Şi, cum Flipot rămăsese cu gura căscată auzind păsăreasca asta îndrăcită cu care nu era chip să se înveţe vreodată, Angelica îi tălmăci cu o voce plictisită :

— «Lacheu, taie mucul lumînării !»

Dumirit în sfîrşit asupra a ceea ce i se cerea, Flipot se conformă în grabă şi cu îndemînare, aşa că musafira se ridică încîntată.

— Draga mea, miorlăi ea mieroasă, pari visătoare. Te las în seama muzelor...

Angelica nu putu închide ochii toată noaptea. Se sculă devreme şi se duse la biserică, să asculte slujba şi să încerce să găsească o fărîmă de linişte. Atmosfera de adîncă pioşenie o ajută să se reculeagă puţin şi să-şi mai liniştească zbuciumul interior, aşa că ieşi din sfîntul lăcaş mai senină, dar tot fără să fi reuşit să ia vreo hotărîre. Nu vedea nici o ieşire din situaţia în care se găsea.

Sosi şi vremea după-amiezii, cu plimbarea aproape rituală pe Aleea Reginei şi Angelica se urcă în trăsură, fără să ştie încă ce urma să facă. Se gătise însă extrem de atentă, alegîndu-şi cu nesfîrşită grijă toaletele şi studiind fiecare amănunt ca pe ceva hotărîtor.

Pipăindu-şi rochia grea din tafta şi mătase se mustră singură. De ce se îmbrăcase tocmai azi cu rochia asta scumpă, cu trei fuste una peste alta, alternînd în culori atent studiate ? Maronul de India se completa în chipul cel mai fericit cu ruginiul frunzelor atinse de toamnă şi cu verdele crud al primăverii. efectul era într-adevăr superb, dar de ce tocmai azi ? O broderie de aur ca o pînză de păianjen stropită cu perle acoperea ca o reţea de ramuri fine şi strălucitoare prima fustă şi corsajul. Dantelele de la mîneci şi de la corsaj, nespus de fine, cu nodurile lucrate cu nesfîrşită migală, reproducea desenul broderiei. Angelica le comandase special la atelierele din Aleçon [1], după un proiect al domnului de Moyne, decoratorul casei regale. Îşi concepuse toaleta asta, austeră şi luxoasă totodată.

---

[1] **Alençon** — oraş la 195 de kilometri vest de Paris, pe rîul Sarthe, cu ateliere celebre de dantele ce excelează pînă azi în special în aşa-numitul **punct de Alençon.**

pentru reuniunile aristocratice ca cele pe care le oferea doamna d'Albret și unde atmosfera mondenă păstra o anumită decență ce nu degenera niciodată în frivolitate. Știa că rochia îi venea minunat și se armoniza cu ochii și cu tenul ei, deși o îmbătrînea puțin.

Nu contenea însă să se întrebe ce-i venise să se îmbrace cu rochia asta chiar acum. Spera oare să-l uluiască pe implacabilul Philippe, sau să-i inspire încredere prin severitatea ținutei ei ?... Și își făcea vînt nervoasă cu evantaiul, să mai domolească valurile de căldură care-i dogoreau obrajii.

Crizantema, cățelușa mică și fragilă, își încreți botișorul umed și își privi stăpîna mirîndu-se, cu capul plecat într-o parte.

— Draga mea, i se confesă Angelica pe un ton melancolic, mi-e teamă că urmează să fac o prostie. Dar nu pot să renunț, deși știu bine că e o prostie. Nu, nu pot...

Apoi, spre și mai marea surprindere a cățelușei, care simțea instinctiv că se petrecea ceva ciudat cu stăpîna ei, închise ochii și se cufundă în pernele moi, ca și cum puterile ar fi părăsit-o.

Numai că, ajunsă la porțile grădinii de la Tuileries, Angelica se însufleți dintr-o dată. Se examină cu ochi scormonitori în oglinda micuță pe care o ținea atîrnată de centură și își verifică la iuțeală machiajul. Se fardase extrem de simplu; puțin negru pe pleoape și puțin roșu pe buze, atît. Nu-și putea îngădui mai mult. Nu încercase să-și albească tenul, fiindcă observase că auriul natural al carnației ei îi aducea mai multe omagii, rostite sau mute, decît fățuiala artificială care era la modă și pe care o încercase și ea, fără să reușească decît să-și piardă mult din farmecul ei înnăscut. Dinții,

frecaţi cu un praf fin, din flori de drobiţă uscată, şi clătiţi pe urmă cu vin fiert, aveau o stralucire umedă şi sănătoasă. Pe scurt, arăta minunat. Mai mult decît atît nici Dumnezeu nu putea face.

Surîse încîntată şi plină de recunoştinţă imaginii din oglindă, apoi luă căţeluşa în braţe şi intră pe porţile imensei grădini. Îşi spuse că dacă Philippe lipsea, era semn că trebuia să renunţe la luptă, dar el fu printre primii pe care îi văzu. Stătea lîngă peluza cea mare, alături de prinţul de Condé, care perora fără contenire. Grădinile de la Tuilleries era locul unde îi plăcea cel mai mult marelui Condé să vină şi să-şi expună celebra persoană mulţimilor de gură-cască.

Angelica se îndreptă curajoasă spre grup. Destinul hotărîse, aducîndu-l pe Philippe la Tuilleries, deci destinul era de partea ei. Ştia că avea să reuşească şi se simţea senină şi uşoară, eliberată parcă de o imensă greutate.

Sfîrşitul după-amiezei era calm şi plăcut. Angelica trecea liniştită, surîzînd şi salutînd în dreapta şi-n stînga. Îşi spunea că rochia ei nu se potrivea deloc cu costumul lui Philippe. El, care se îmbrăca întotdeauna în culori pastel, arbora în seara asta un veştmînt de un albastru intens cu butoniere dese, brodate cu aur. Aflat mereu în primele rînduri ale avangărzii modei, Philippe purta o tunică strînsă pe mijloc şi largă mult în jos, pe care sabia i-o ţinea ridicată în spate. Manşetele din dantelă fină îi scăldau delicat mîna în spuma lor albă, iar pantalonul îi cuprindea strîns genunchiul cu volane mici, abia vizibile. Era ultima modă iar Philippe du Plessis-Bellière era unul din arbitrii eleganţei, aşa că cei care purtau încă *rhingrave* largă şi plisată şi volane largi la genunchi, numite *tunuri*, roşeau la vederea lui Philippe, dîndu-şi

seama că rămăseseră mult în urma modei şi încercînd să se facă nevăzuţi pe furiş, înainte de a se compromite de tot. Ciorapii stacojii brodaţi cu aur se potriveau minunat cu tocurile roşii ale pantofilor de piele fină cu catarame de diamante. Sub braţ Philippe îşi ţinea pălăria mică din blană de castor, atît de fină încît părea argint vechi lustruit. Pana de la pălărie era albastră ca cerul senin şi, cum Philippe abia sosise, nu fusese deloc udată de ploaia iute care răpăise puţin mai înainte.

Cu peruca lui blondă căzînd în valuri pe umeri, Philippe du Plessis-Bellière te făcea să te gîndeşti la o pasăre frumoasă şi plină de mîndrie.

Angelica o căută din ochi pe domnişoara de Lamoignon, dar firava ei rivală nu se vedea nicăieri. Cu un suspin de uşurare grăbi pasul spre prinţul de Condé, care de fiecare dată cînd o vedea o copleşea cu o afecţiune amestecată cu dezamăgire şi resemnare, vrînd probabil să-i arate că nu-i poartă pică pentru înfrîngerea din partida de hoca.

— Ei bine, frumoasă doamnă... suspină el la vederea ei, apropiindu-şi nasul lui lung de faţa Angelicăi şi frecînd-o cu el pe frunte într-o sărutare paternă. Frumoasă mică şi crudă, îmi vei face onoarea să vii în trăsura mea pentru o mică plimbare ?

Angelica scoase o mică exclamaţie de regret, apoi, prefăcîndu-se că aruncă o privire încurcată spre Philippe, răspunse stînjenită :

— Cer iertare Alteţei Voastre, dar sînt deja invitată de domnul marchiz du Plessis...

— Dar-ar ciuma în cocoşeii ăştia cu pene smălţuite ! bombăni nemulţumit prinţul. Ehei, marchize, din ăştia-mi erai ! Şi ai de gînd s-o ţii mult timp, numai pentru plăcerea dumitale personală si

exclusivă, pe una din cele mai fermecătoare doamne din Paris ?

— Dumnezeu să mă apere, monseniore, răspunse tînărul, care se vedea limpede că nu fusese deloc atent la discuția lor și nu știa despre care fermecătoarea doamnă era vorba.

— Bun, atunci o poți lua. Îți dau voie. Numai să ai grijă pe viitor să cobori la timp din nori, ca să-ți dai seama că nu ești singur pe lume și că mai sînt și alții care au dreptul la cel mai frumos zîmbet din Paris.

— Am luat notă de doleanțele Alteței Voastre, monseniore, răspunse marchizul, măturînd nisipul de pe alee cu pana lui azurie.

Angelica, după o reverență adîncă în fața prințului, își și puse mîna micuță în mîna lui Philippe și-l trase după ea. Bietul Philippe ! De ce se temeau femeile de el ? Cine spusese că era rău și crud ? Ea îl vedea dimpotrivă dezarmat cu felul lui distant de a fi, ca un copil fără apărare, de care se putea abuza atît de ușor...

Cum tocmai treceau prin fața unei bănci, domnul de La Fontaine [1], care se afla în tovărășia domnilor Racine [1] și Boileau [2], rosti ca și cum nu l-ar fi auzit nimeni :

---

[1] Jean de La Fontaine (1621—1695) — poet francez, părintele și reformatorul fabulei moderne, unul din marii clasici ai literaturii universale.

[2] **Jean Racine** (1639—1699) — dramaturg francez, fondator, alături de Pierre Corneille, al tragediei clasice franceze.

[3] **Nicolas Boileau-Despréaux** (1636—1711) — poet și teoretician literar francez. Opera sa fundamentală, **Arta poetică**, reprezintă o fixare a principiilor clasicismului francez.

— Fazanul şi făzănița !

Angelica înțelese aluzia la contrastul pe care îl formau cu felurile lor deosebite de a se îmbrăca în seara asta : ea, brună şi sobră în splendoarea ei discretă, el, debordînd de culori vii şi de bijuterii scînteietoare.

Din spatele evantaiului, Angelica se strîmbă la poet, care îi făcu vesel şi complice cu ochiul. Fazanul şi făzănița ? «Dumnezeu să-l audă», își zise în gînd Angelica, sperînd ca gluma lui La Fontaine să fie de bun augur.

Mergea cu ochii plecați şi cu inima bătîndu-i să-i spargă pieptul, admirînd pasul sigur şi puternic al lui Philippe, care strivea cu tocurile lui roșii nisipul umed de pe alee. Nici un senior nu ştia să pună pasul ca el, nici unul nu avea picioare aşa de frumoase, musculoase şi totuși zvelte şi pline de grație. «Nici măcar regele», își spuse ea, dîndu-şi seama într-o străfulgerare că pentru a judeca, trebuia totuși să-l vadă mai îndeaproape pe rege, iar pentru asta trebuia să meargă la Versailles. *Va merge la Versailles !* Exact ca acum, cu mîna în mîna lui Philippe, va urca din nou treptele marii galerii a palatului regelui Franței. Priviri curioase îi vor cerceta cu lăcomie toaleta, care avea să fie fără îndoială cea mai minunată, ea avea să se oprească la cîțiva paşi de rege şi șambelanul avea s-o prezinte Majestății Sale : «Doamna marchiză du Plessis-Bellière...»

Degetele i se crispară puțin de emoție, dar exact în clipa aceea Philippe zise cu o mirare copilăroasă :

— N-am înțeles, doamnă, de ce Alteța Sa prințul mi-a impus prezența dumitale.

— Probabil fiindcă a crezut că-ți va face plăcere, răspunse Angelica, simțind o strîngere de inimă. Știi bine că te iubește mai mult decît pe

fiul lui, doar fiul spiritual al acestui mare om de arme!

Și adăugă, aruncîndu-i o privire calină:

— Oare prezența mea ți se pare atît de sîcîitoare? Sau așteptai poate pe altcineva?

— Nu, n-așteptam pe nimeni, dar nu plănuisem să mă plimb, atîta tot.

Nu îndrăzni să-l întrebe de ce. Cel mai probabil era că nu avea nici un motiv. Cu Philippe întotdeauna se întîmpla așa. Hotărîrile lui n-aveau niciodată vreo explicație logică, dar nimeni nu îndrăznea să-l întrebe de ce.

Aleea Reginei nu era încă prea aglomerată. Un miros de lemn proaspăt și de ciuperci înmiresma aerul sub bolta umbroasă a copacilor seculari.

Cînd urcă în trăsura lui Philippe, Angelica băgă numaidecît de seamă husa cu franjuri de argint care ajungeau pînă jos. De unde bani pentru această nouă eleganță risipitoare? Îl știa plin de datorii după cheltuielile nebunești din timpul carnavalului și unii spuneau chiar că datoriile lui se ridicau la sume de multe ori mai mari decît bruma de avere care-i mai rămăsese. Să fi fost deja vorba aici de generozitatea președintelui de Lamoignon față de viitorul său ginere?

Niciodată Angelica nu suportase atît de greu ca acum tăcerea lui Philippe. Ardea de nerăbdare, dar se prefăcea că o amuză poznele cățelușei sau că o interesau trăsurile cu care se întîlneau. De cîteva ori încercă să-și ia inima în dinți și să înceapă, dar profilul rece și netulburat al bărbatului de lîngă ea o tulbura și renunță de fiecare dată în ultima clipă. Îl studia pe furiș cum stătea cu privirile pierdute în depărtare, mișcîndu-și ușor doar obrajii în timp ce sugea cine știe ce bomboa-

nă de mentă sau de anason. Își spuse înciudată că imediat ce se va mărita cu el are să-l dezbare de obiceiul acesta urît dea suge mereu bomboane parfumate. Un bărbat de o asemenea frumusețe trebuie să alunge de la el orice gest care riscă să-l asimileze rumegătoarelor ! Și nici un bărbat de la curtea Franței nu se putea asemăna cu Philippe du Plessis-Bellière...

Pe măsură ce arborii se făceau mai stufoși și seara se lăsa în jurul lor, întunericul devenea și el mai dens. Lacheul strigă că vizitiul întrebă dacă trebuie să întoarcă sau domnul marchiz poruncește să continue drumul prin Bois-de Boulogne.

— Mai departe ! porunci scurt Angelica, fără să asculte răspunsul lui Philippe.

Și, profitînd de această rupere a tăcerii, se întoarse spre el și rosti plină de însuflețire :

— Știi ce prostii se zvonesc, Philippe ? Că ai de gînd să te căsătorești cu fiica președintelui Lamoignon.

El își înclină politicos dar indiferent capul frumos, plin de bucle blonde, și răspunse cu răceală :

— Este o prostie cît se poate de exactă, doamnă.

— Bine, dar...

Angelica se gîndi o clipă că era mai bine să renunțe, dar în secunda următoare trase cu putere aer în piept și atacă :

— Dar așa ceva e cu neputință ! Cum, dumneata, arbitrul eleganței, m-ai putea face să cred că i-ai descoperit vreo calitate acelei sărmane vrăbiuțe ?

— Nu, doamnă, nu mi-am format nici o părere despre calitățile ei.

— Și atunci ce te atrage la ea, pentru numele lui Dumnezeu !

— Zestrea ei, doamnă.

Prin urmare domnișoara de Parajonc nu minţise ! Zestrea, atît, iată ce-l împingea pe Philippe spre domnişoara de Lamoignon ! Angelica îşi reţinu un suspin de uşurare : dacă era vorba numai de bani, nu era încă totul pierdut, lucrurile se mai puteau aranja...

Își dădu însă silința să se arate îngrijorată.

— Vai, Philippe ! Nu te credeam atît de materialist :

— Materialist ? repetă el mirat, ridicînd din sprîncetne cu un aer de nevinovăţie.

— Vreau să spun atît de atent la asemenea lucruri terestre.

— Și de ce fel de lucruri ar trebui să mă simt atașat ? Tatăl meu nu m-a hărăzit carierei preoțești.

— Dar nu e nevoie să fie cineva faţă bisericească, se împotrivi ea, ca să înţeleagă că o căsătorie poate fi privită și altfel decît o simplă chestiune de bani !

— Și cum anume ?

— Ei bine... ca o legătură din dragoste !

— Oh ! Dacă asta te neliniştește, scumpă doamnă, poţi fi liniştită, am de gînd să-i torn acestei vrăbiuțe o grămadă de copii !

— Ba nu. strigă Angelica mînioasă. Tocmai asta nu !

— La zestrea pe care mi-o aduce trebuie să recunoaștem că-i merită pe deplin.

— Am zis nu ! ţipă Angelica bătînd din picior în podeaua trăsurii.

Philippe ieşi în sfîrşit din răceala lui de gheaţă şi își întoarse mirat privirile spre ea.

— Să înţeleg de aici că nu trebuie să fac copii cu soţia mea ?

— Nu, Philippe, nu-i vorba de asta ! Nu vreau să te căsătorești cu această domnişoară, asta-i tot !

— Nu vrei ? Și de ce, mă rog ?

Angelica oftă adînc, exasperată de orbirea lui.

— Ah, Philippe, tocmai dumneata, care ai frecventat salonul lui Ninon, n-ai reușit să deprinzi cît de cît arta conversației ? Cu întrebările dumitale absurde și copilărești și cu aerele acestea uimite îi faci pe interlocutori să se simtă de-a dreptul proști!

— Îi fac eu să se simtă așa ? Poate că și sînt ! zise el îndurîndu-se în sfîrșit să surîdă.

Surîsul acesta o făcu pe Angelica să simtă un chef nebunesc să-l ia la palme, dar se simți dintr-o dată înduioșată. Philippe zîmbea !... De ce zîmbea atît de rar ? Avu imediat certitudinea că numai ea singură era în stare să-l înțeleagă și să-l facă să zîmbească așa...

«Un dobitoc», ziceau unii despre el. «O brută » exclamau alții. Iar Ninon de Lenclos se arătase că e mult mai puțin bun decît pare la prima vedere, dar dacă reușești într-adevăr să-l cunoști, observi că e mult mai bun decît ai fi zis la o privire superficială». Iar Angelica simțea instinctiv că Ninon avea dreptate.

«E un aristocrat... Nu aparține decît regelui și lui însuși...» mai spusese Ninon.

«Da, regelui, lui însuși și mie, își zise cu hotărîre Angelica. Mai ales mie !»

Simțea că turbează de furie. Ce i-ar fi trebuit zeului acestuia neînchipuit de frumos ca să iasă din răceala lui ? Mirosul prafului de pușcă ? Nu-i nimic, dacă vrea război va avea război ! Împinse cățelușa cît colo și, făcînd un efort ca să-și stăpînească iritarea, zise pe un ton cît putea mai vesel :

— Philippe, dacă nu e vorba decît de a reda blazonului dumitale strălucirea aurului, atunci de ce nu te-ai căsători mai bine cu mine ? Am foarte mulți bani, mai mulți decît ar strînge magistratul Lamoignon în zece vieți în care să împartă dreptatea. Iar banii mei nu vin din moșii care să riște să fie ipotecate în urma unor recolte proaste, sînt din afaceri sănătoase și sigure, care nu fac decît să prospere...

Reușise să-l zgîlțîie zdravăn pe imperturbabilul Philippe. Niciodată nu-și putuse închipui cum ar arăta el uluit, iar acum îl vedea privind-o zăpăcit cu ochii lui mari și limpezi, neștiind ce să creadă.

— Să te iau de nevastă ? repetă el nesigur.

Uimirea din glasul lui era sinceră, dar în clipa următoare izbucni întrun rîs care pe Angelica de-a dreptul o zgîrie în urechi.

— Deci ultimul vlăstar al familiei marchizilor du Plessis-Bellière să se însoare cu o precupeață ? Cu o crîșmăriță care ține dugheană unde vine lumea să bea ciocolată și alte delicatese de-astea ? făcu el cu un dispreț strivitor.

— Cine te-ar auzi, Philippe, ar zice că vreau să pîngăresc cu originea mea mitocănească sîngele regal care-ți curge prin vine. Și ți-ar înțelege indignarea. Dar nu uita că sînt baroană de Ridoué de Sancé de Monteloup și că sîngele meu e la fel de pur ca al dumitale, vere, ca să nu mai vorbim că e mai vechi cu cîteva sute de ani. Familia mea coboară în linie directă din primii Capețieni [1], în

[1] Dinastia Capețiană a domnit în Franța între anii 987 și 1328, dînd acestei țări cincisprezece regi.

timp ce dumneata nu te poţi mîndri decît cu un bastard oarecare al lui Henric al II-lea [1].

Fără să clipească, el o studie îndelung şi în ochii lui limpezi şi cenuşii păru să se aprindă o luminiţă subtilă.

— Da, cred că-mi aduc aminte, mi-ai mai spus cîndva ceva de genul ăsta. Da, da, acum ştiu, ne aflam la Monteloup, în şandramaua aceea ruinată pe care voi ţineaţi morţiş s-o numiţi castel. Îmi aduc aminte şi de o mică vietate îngrozitoare, jegoasă şi neţesălată, numai zdrenţe urît mirositoare, care mă aştepta la piciorul scării ca să mă facă atent că familia ei e mai veche decît a mea. Vai ! Îmi aduc aminte că m-am plictisit îngrozitor în cotineaţa aceea jalnică şi caraghioasă !

Angelica se revăzu peste ani, mică şi aprigă, în coridorul umed şi rece de la Monteloup, cu ochii ridicaţi spre Philippe, adolescentul în mătăsuri şi catifele pline de dantele scumpe. Îşi aminti de mîinile ei reci, de capul înfierbîntat şi de pîntecele chinuit de durerile pierderii copilăriei, de starea aceea îngrozitoare ce o copleşea în timp ce-l urmărea cu ochi răi şi plini de iubire pe frumosul văr coborînd scara de piatră cu acelaşi pas liniştit şi plin de forţă ca şi azi. Trupul ei tînăr, sfîrtecat de durerile pubertăţii, fusese cuprins pentru prima oară de tremur în faţa frumosului zeu blond şi atunci îşi pierduse cunoştinţa pentru prima oară în viaţa ei. Cînd îşi revenise în simţiri, în patul mare din odaia pe care o împărţea cu Hortensia şi cu

---

[1] **Henric al II-lea** (1547—1559) — rege al Franţei, «tatăl ultimilor Valois» : cu fiii săi Francisc al II-lea (1559—1560), Carol al IX-lea (1560—1574) şi Henric al III-lea (1574—1589), dinastia de Valois se stinge, tronul Franţei fiind ocupat de Henric al IV-lea, fondatorul dinastiei Bourbonilor.

Madelon, baroana îi explicase cu blîndeţe că de acum nu mai era copil şi că o taină nouă se săvîrşea în trupul ei, căruia îi era hărăzită puterea de a zămisli viaţa.

Şi pînă azi i se asociau în minte primele manifestări ale vieţii ei de femeie cu chipul neînchipuit de frumos al adolescentului de atunci. Philippe avea dreptate, dar numai într-o oarecare măsură : fuseseră nişte clipe jalnice şi caraghioase, dar nu lipsite de delicii.

Îl privi cu un aer nesigur şi se sili să zîmbească. La fel ca şi în seara aceea îndepărtată de la Monteloup, simţea că îi vine să tremure în faţa lui. Murmură cu voce scăzută şi rugătoare :

— Philippe, dragul meu, însoară-te cu mine ! Vei avea bani cîţi vei vrea ! Iar soţia dumitale va fi de sînge nobil cum nu sînt multe la curtea Franţei. Comerţul meu va fi repede uitat, de altminteri mulţi gentilomi în ultima vreme, nu se mai jenează deloc să se ocupe de afaceri. Domnul Colbert spunea...

Se opri. Se vedea limpede că el n-o mai asculta. Probabil se gîndea la altceva. Sau, şi mai probabil, la nimic. Ar fi vrut ca el s-o întrebe în faţă : «De ce vrei să mă însor cu dumneata ?» pentru ca ea să-i poată răspunde : «Pentru că te iubesc !» Fiindcă descoperise în clipa asta că-l iubea cu aceeaşi dragoste nostalgică şi naivă care îi umpluse de lumină anii de odinioară. Dar el nu-i punea nici o întrebare.

Şi atunci, disperată, spuse fără să-şi dea seama de greşeala pe care o făcea :

— Înţelege-mă, Philippe !... Vreau să-mi regăsesc lumea mea, să am un nume, un nume stră-

lucit... Să fiu prezentată la curte, Philippe... la Versailles...

Abia acum își dădu seama că nu așa ar fi trebuit să vorbească. Se căi amarnic de mărturisirea asta, dar se gîndi imediat că poate el nu fusese nici acum atent și n-o luase în seamă. Spera din tot sufletul să fie așa, dar el rosti încet, cu un zîmbet batjocoritor :

— Ați avut perfectă dreptate, doamnă. Nu e nevoie să fim fețe bisericești ca să vedem într-o căsătorie și altceva decît o simplă chestiune de bani. Poate fi și o legătură din dragoste...

Apoi, cu tonul pe care ar fi rostit un refuz oarecare la adresa cuiva care l-ar fi invitat să ia o bomboană, urmă :

— Nu stimată doamnă. Categoric nu...

Iar Angelica înțelese că hotărîrea lui era irevocabilă.

Partida era pierdută.

După cîteva clipe, Philippe îi atrase atenția că domnișoara de Montpensier o salutase iar ea nu-i răspunsese. Angelica observă că trăsura ducesei se întorcea spre Aleea Reginei, care între timp devenise foarte animată. Începu să răspundă mașinal la saluturile care i se adresau din toate părțile. I se părea că soarele se stinsese fără gînd de a mai răsări vreodată și că viața căpătase pe neașteptate un gust de cenușă. Faptul că Philippe se afla lîngă ea și că ea era învinsă și dezarmată cu totul o copleșea. Nu mai era nimic de făcut ?... Toate argumentele și toată pasiunea ei alunecau pe lîngă el ca pe o carapace netedă dacă n-o iubește și nici măcar n-o dorește și cînd acesta își poate foarte bine rezolva interesele și fără să se însoare cu ea. Doar

frica să-l mai poată face să cedeze. Dar care ar fi fost lucrul de care să-i fie frică acestui Marte care rămînea nepăsător pînă și în fața tunurilor îndreptate asupra lui pe cîmpul de luptă ?

— Iat-o și pe doamna de Montespan, reluă Philippe pe neașteptate. E cu sora ei, stareța, și cu doamna de Thianges. Splendide făpturi !

— O credeam pe doamna de Montespan în Roussillon, la castelul familiei, zise Angelica, parcă ușurată că putea schimba vorba. Am auzit că-l implora într-un timp pe soțul ei s-o ducă acolo ca să se vadă scăpată de creditori.

— Se poate, deși, dacă judecăm după aspectul trăsurii, creditorii s-au lăsat fără îndoială înduplecați. Ai remarcat ce frumoasă era husa de catifea ? O mică avere ! Dar nu înțeleg de ce doamna asta se îmbracă mereu în negru. E o culoare sinistră.

— Familia Montespan mai poartă încă doliul după mama lor.

— Un doliu cam prea vesel. Aseară doamna de Montespan a dansat la Versailles și nu s-ar fi zis că era chiar îndurerată. Regele a invitat-o la dans și a fost prima dată cînd s-a mai dezghețat puțin atmosfera de la moartea reginei-mame.

Angelica făcu un efort și reuși să întrebe dacă asta putea fi un semn că dizgrația domnișoarei de La Vallière era aproape, dar răspunsul n-o interesa. Făcea față cu greu acestei conversații mondene și n-o interesa deloc dacă îndrăzneața ei prietenă avea să devină amanta regelui, împodobind astfel cu o pereche de coarne pline de noblețe fruntea domnului de Montespan, sau dacă Louise de La Vallière avea să rămînă pe mai departe metresa oficială a regelui.

— Nu observi că Alteţa Sa prinţul de Condé îţi face semne ? îl auzi din nou pe Philippe.

Şi abia atunci auzi ciocăniturile pe care le făcea de zor prinţul de Condé în uşa trăsurii lor. Îşi agită de cîteva ori evantaiul şi îi făcu dezorientată un semn din cap.

— Doamnă, urmă Philippe, eşti absolut singura femeie căreia monseniorul prinţ îi acordă atenţie şi pe care n-o bruftuluieşte.

Şi rînji dintr-o dată, fără ca Angelica să-şi poată da seama dacă era din zeflemea sau din admiraţie.

— De cînd a murit iubita lui de-o viaţă, domnişoara Le Vigean, la mănăstirea Carmelitelor din foburgul Saint-Jacques, prinţul s-a jurat că nu va mai cere niciodată vreunei femei altceva decît o simplă plăcere trupească, zise mai departe Philippe, devenit surprinzător de vorbăreţ. Asta mi-a mărturisit-o chiar el cu gura lui. Deşi, după părerea mea, e cazul să ne întrebăm ce le-o fi cerut el femeilor înainte de durerosul eveniment...

Căscă, acoperindu-şi cu distincţie gura cu palma lui albă, apoi continuă pe acelaşi ton neutru :

— Nu mai vrea decît un lucru : să i se dea o comandă. De cînd a mirosit că se agită ideea unei campanii, e nelipsit de la partida de cărţi a regelui şi îşi plăteşte datoriile numai în aur şi cu o promptitudine de neînchipuit.

— Oh, ce eroism ! zîmbi sarcastică Angelica, pe care tonul indiferent şi preţios al lui Philippe începea s-o exaspereze. Oare ce ar mai fi în stare să facă acest perfect curtean ca să reintre în graţiile Majestăţii Sale ?... Şi cînd te gîndeşti că a fost un timp cînd acelaşi supus devotat de astăzi se pregătea să-l otrăvească pe rege şi pe fratele acestuia, ca să nu mai vorbim de Mazarin !

— Cum poți, doamnă, să debitezi asemenea prostii ? protestă indignat Philippe. Faptul că s-a ridicat împotriva lui Mazarin e știut de o lume-ntreagă și însuși prințul o recunoaște. Ura față de veneticul acela ticălos l-a dus mai departe decît ar fi vrut. Dar ca prințul de Condé să atenteze la viața regelui... asta n-o pot crede în ruptul capului și sînt sigur că nici dumneata n-o crezi ! Vorbe prostești gîndite de o tărtăcuță seacă de femeie fără judecată !

— Ei, ei, scumpul meu văr, mai ușurel cu indignarea ! Nu e cazul să te silești atîta să faci pe nevinovatul, fiindcă știi la fel de bine ca și mine că exact în minunatul castel de la Plessis s-a urzit această mică glumă și că strălucitorul dumitale tată era amestecat și el în complot pînă-n gît ! Sau poate mă înșel ?

Philippe tăcu și Angelica înțelese că țintise bine.

— Mă înșel, dragul meu văr ? Sau poate nu ești la curent cu ce s-a întîmplat atunci la castelul vostru ? Tatăl dumitale te ținea departe de lucrurile astea ? N-avea încredere în dumneata, care erai totuși colonel și comandai un regiment ?

— Taci ! scrîșni Philippe cu vocea schimbată. Ești nebună !

Angelica se răsuci iute spre el, simțind că inima începea să-i bată nebunește. Oare găsise atît de repede calea spre frica lui, unica lui frică ?... Îl văzu palid și încruntat, în timp ce ochii lui, deveniți în sfîrșit atenți, o pîndeau.

Spuse încet :

— Eram acolo, Philippe. I-am auzit. I-am văzut. Prințul de Condé, călugărul Exili, ducesa de Beaufort, tatăl dumitale și mulți alții care sînt încă în viață și dau într-una tîrcoale tronului, asigurîn-

du-l pe rege de nestrămutata lor credinţă. Dar atunci i-am văzut cum se vindeau lui Fouquet !

— Minţi ! şuieră Philippe, turbat de furie.

Angelica începu să-i recite cu ochii închişi :

— *«Eu, Ludovic al II-lea, prinţ de Condé, asigur pe domnul Fouquet că niciodată nu voi fi credincios altei persoane decît domniei sale, că nu voi da ascultare nimănui altcuiva şi că îi voi pune la dispoziţie domeniile mele, fortificaţiile şi toate celelalte, orcînd îmi va cere aceasta. Pentru care dau prezenta, scrisă în întregime şi semnată de mine cu mîna mea.»*

— Taci ! ţipă îngrozit Philippe.

— *«...Făcut la castelul Plessis-Bellière, azi 20 septembrie 1649»*, încheie ea cu o undă de răutate în glas.

O satisfacţie imensă îi umplea sufletul la vederea chipului lui din ce în ce mai palid.

— Eşti o gîsculiţă naivă, zise el ridicînd din umeri şi încercînd să dea glasului lui o nunanţă de blîndeţe liniştitoare. De ce dezgropi acum poveştile astea vechi ? Trecutul e mort şi îngropat, draga mea ! Însuşi regele a uitat de mult povestea asta şi nu cred să-i stîrnească cine ştie ce interes...!

— Se poate, dar regele n-a avut niciodată în mînă un asemenea document. N-a ştiut niciodată cu adevărat pînă unde merge trădarea credincioşilor săi supuşi.

Se întrerupse ca s-o salute pe doamna d'Albert, apoi urmă :

— Spui că regele a uitat de mult, dragul meu văr ? După socotelile mele abia au trecut cinci ani de cînd Fouquet a fost condamnat să nu mai vadă lumina soarelui. Oare cinci ani înseamnă chiar aşa mult ?

— Așa, și ? Unde vrei să ajungi cu toate astea?

— E simplu : regele n-ar vedea cu ochi buni faptul că cutare sau cutare nume atît de apropiate de tron sînt în realitate strîns legate de afacerea asta a lui Fouquet.

— Nici vorbă. Documentele acelea au fost distruse de mult !

— Nu chiar toate...

Frumosul Philippe se apropie de ea pe bancheta trăsurii. Angelica îl visase de sute de ori făcînd mișcarea asta, dar într-un avînt de iubire, în timp ce acum era limpede că nu putea fi vorba de demersuri galante. Philippe o apucă de încheietura mîinii și strînse cu atîta putere încît pielea i se albi în jurul strînsorii. Angelica își mușcă buzele de durere, dar primi cu nesaț plăcerea pe care durerea asta i-o răspîndea în tot trupul. Așa da, era de o mie de ori mai plăcut să-l vadă violent și grosolan, decît îndepărtat și adăpostit după meterezele inexpugnabile ale disprețului lui strivitor.

Sub fardul ușor, abia perceptibil, fața frumoasă a lui Philippe du Plessis se făcuse lividă. O strînse și mai tare de încheietură.

— Sipetul cu otrava ! șuieră el turbat. Deci tu l-ai furat !

— Da, eu.

— Tîrfă blestemată ! De la început am fost convins că ești amestecată în povestea asta nenorocită ! Tata nu credea, dar eu simțeam ! Dispariția sipetului l-a obsedat toată viața, pînă pe patul de moarte. Deci tu erai vipera... Și sipetul ? Îl mai ai ?

— Îl păstrez, firește !

Philippe dădu drumul printre dinți unui val de înjurături și blesteme cumplite. Era un spec-

tacol interesant, gîndi Angelica, să vezi buzele acestea minunate rostind asemenea cuvinte la care nu s-ar fi așteptat nimeni.

— Dă-mi drumul, zise ea, mă doare !

El o lăsă și se trase mai într-o parte, fulgerînd-o însă cu privirea în care se ghicea ceva ascuns.

— Știu, zise Angelica, știu că ai vrea să-mi faci rău și chiar la asta te și gîndești, un rău atît de mare încît să amuțesc pentru totdeauna. Numai că asta nu ți-ar aduce nici un folos, Philippe. Mi-am făcut deja testamentul și în ziua morții mele el va fi înmînat regelui, căruia îi voi oferi fără îndoială o lectură interesantă și plină de învățăminte... plus detalii asupra locului unde am ascuns caseta cu scrisorile și cu flaconul acela cu otravă... Știi cui îi era destinat; nu-i așa ?

Tăcu strîmbîndu-se de durere și începu să-și desfacă de la încheietura mîinii lanțul de aur ale cărui zale pătrunseseră adînc în carne sub strînsoarea degetelor lui de oțel.

— Ești o brută, scumpul meu văr, spuse ea pe un ton degajat, privind ostentativ pe fereastra trăsurii.

Acum se simțea foarte liniștită.

Soarele apunea filtrîndu-și razele aurii printre crengile dese ale copacilor. Trăsura se întorsese spre Bois-de-Boulogne. Se întunecase. Încă se mai vedea, dar în curînd avea să fie noapte, iar Angelica se simțea deja pătrunsă de umezeala rece. Simțind că i se face frig, se întoarse spre Philippe, care rămînea la fel de alb și de împietrit ca o statuie de marmură. Văzu însă că mustața lui blondă era umezită de transpirație.

— Țin mult la prințul de Condé, spuse el fără să-l fi întrebat cineva asta, iar tata era un om

cinstit. Cred că nu le pot face un asemenea rău nici unuia din ei... Cîţi bani doreşti în schimbul hîrtiilor acelora ? Orcît ar fi, mă împrumut şi plătesc.

— Bani ? Ce să fac cu bani ? Ştii bine că nu vreau bani !

— Atunci ce vrei ?

— Ţi-am spus acum cîteva clipe, Philippe. Vreau să te căsătoreşti cu mine.

— Cu tine ? Niciodată ! ţipă el trăgîndu-se înapoi.

Oare îl dezgusta chiar în asemenea măsură ? Se părea că da, cu toate că între ei doi fusese ceva mai mult decît un simplu schimb de mondenităţi. Nu căuta el atît de statornic tovărăşia ei ? Ninon însăşi remarcase asta şi ea arareori se întîmpla să se înşele.

Parcurseră restul drumului în tăcere. Angelica îşi dădu seama că intraseră în Paris doar cînd trăsura opri în faţa porţilor palatului ei din strada Beautreillis. Era acum întuneric de-a binelea şi nu-şi mai zăreau unul altuia faţa. Era mai bine aşa. Îşi luă inima-n dinţi şi rosti cît putea mai muşcător :

— Ei bine, marchize, la ce concluzie aţi ajuns?

Philippe tresări şi se foi puţin, ca cineva care se trezeşte din vis. Un vis urît.

— Bine, doamnă, mă însor cu dumneavoastră. Binevoiţi să vă prezentaţi mîine seară la locuinţa mea din strada Saint-Antoine ca să discutaţi cu vechilul meu amănuntele legate de contractul de căsătorie.

Angelica nu-i întinsese mîna să i-o sărute. Ştia că el s-ar fi făcut că n-o vede.

* * *

Refuză gustarea pe care i-o aduse valetul şi, contrar obiceiului ei, nu urcă de la început în camera copiilor ci se refugie în biroul ei de lucru, unde se simţea parcă mai la adăpost.

Javotte se înfăţişase în grabă, ca s-o ajute la dezbrăcat.

— Nu, nu-i nevoie, lasă-mă singură, zise ea pe un ton aspru.

După ce fata plecă, stinse lumînările ca să nu se vadă cumva, din întîmplare, în oglindă. Rămase nemişcată în ungherul întunecat al ferestrei, privind afară. Din grădina splendidă, fremătînd în noaptea de primăvadă, răzbătea mirosul de flori proaspete şi o undă de taină tulburătoare. O pîndea oare fantoma bărbatului şchiop cu mască de fier ? Refuza să se întoarcă în trecut, refuza să privească în sufletul ei. «M-ai lăsat singură Geoffrey, singură ! Ce aş fi putut face altceva ?» strigă deodată furioasă către fantoma iubirii ei. Îşi spunea că în curînd avea să fie doamna marchiză du Plessis-Bellière şi încerca să se bucure de triumful acesta, dar tot ce simţea era o prăbuşire a întregii ei fiinţe.

«Ce am făcut acum e josnic, e cutremurător !...»

Lacrimile îi curgeau pe obraji şi, cu fruntea lipită de vitraliile de pe care o mînă nelegiuită ştersese blazonul de Peyrac, plîngea cu sughiţuri, jurîndu-şi în sinea ei că lacrimile acestea de slăbiciune aveau să fie şi ultimele pe care le va mai vărsa vreodată.

A doua zi pe înserat, cînd se înfățișă la splendida reședință a marchizului du Plessis-Bellière din strada Saint-Antoine, doamna Morens își recăpătase într-o oarecare măsură mîndria ei obișnuită. Se hotărîse să nu piardă prin scrupule tîrzii și prostești puținul pe care reușise cu atîta greutate să-l cîștige. «Dacă ai tras vinul, apoi hai să-l bem», ar fi zis moș Bourjus.

Așa că Angelica intră cu fruntea sus în salonul larg, luminat doar de focul din vatră. Înăuntru nu era nimeni. Își scoase pelerina și masca și își încălzi mîinile la foc. Ar fi dat orice să se poată păstra calmă și stăpînă pe sine, dar avea mîinile reci iar inima îi bătea năvalnic.

Nu avu mult de așteptat. Peste cîteva minute apăru un bărbat în vîrstă, îmbrăcat modest în haine închise la culoare, care o salută cu un respect adînc. Angelica nu se gîndise niciodată că vechilul familiei du Plessis putea fi același jupîn Molines din timpul copilăriei ei, așa că acum, recunoscîndu-l, scoase un strigăt ușor de surprindere bucuroasă și îl prinse de mîini ca pe un prieten vechi și bun, a cărui revedere îi lumina fața.

— Domnule Molines !... Să fie cu putință ?... Ce... ce fericită sînt că vă întîlnesc din nou... după atîția ani !

— Îmi faceți o prea mare onoare, doamnă, răspunse Molines cu o nouă înclinare a capului, plină de respect. Vă rog să luați loc în fotoliul acesta.

El însuși se șeză lîngă foc, în fața une măsuțe pe care se găseau pregătite tăblițele, instrumentele de scris și cupa cu nisip.

În timp ce Molines își aranja sculele, Angelica, încă nerevenindu-și din uimirea pricinuită de a-

ceastă întîlnire neașteptată. Îl examina cu ochi calzi și plni de bucurie. Molines îmbătrînise mult, dar trăsăturile îi rămăseseră la fel de aspre și privirea la fel de iute și de pătrunzătoare. Doar părul, acoperit cu o tichie de postav negru, albise cu totul. Angelica închise o clipă ochii și i se păru că vede alături de el silueta puternică, puțin cam greoaie, a tatălui ei, care îl vizitase de atîtea ori pe bătrînul hughenot ca să se sfătuiască cu el în privința afacerilor pe care le făceau împreună.

— Poți să-mi dai vești despre tatăl meu, domnule Molines ?

Bătrînul suflă cu grijă tocătura penei de gîscă pe care o ascuțea și răspunse cu o voce neutră :

— Domnul baron este sănătos, doamnă.

— Și catîrii cum merg ?

— Cei din anul trecut au ieșit mai bine ca niciodată, cresc ca din apă. Cred că domnul baron și-a descoperit cu ei o adevărată pasiune care-l umple de bucurie.

Stînd așa în fotoliu, în apropierea lui Molines, Angelica avea din nou acea senzație blîndă de liniște și siguranță de altădată, simțindu-se ea însăși pură, intransigentă și dreaptă. Molines fusese cel care negociase cîndva căsătoria ei cu contele de Peyrac iar acum îl întîlnea din nou, de data asta în umbra lui Philippe du Plessis. Ca un păianjen ce-și țese cu răbdare și cu migală pînza, Molines se afla mereu amestecat în viața ei, dar pentru ea nu fusese niciodată decît bunătate și grijă părintească. Faptul că în împrejurarea aceasta penibilă tocmai lui Molines îi revenea din nou misiunea de a descurca ițele era pentru ea un motiv de imensă ușurare. Poate era aici și un semn că prezentul se lega de trecutul în care stăteau atît de adînc în-

fipte rădăcinile ei. Retrăia acum cu nesaț pacea ți-nutului natal, forțele care se ridicau în ea din liniștea și puterea familiei ei străvechi, dar și grijile copilăriei, eforturile și zbaterea adeseori disperată a bătrînului baron de a-și putea căpătui cît mai bine spuza lui de copii, generozitatea neobișnuită a lui Molines, care îl neliniștise tocmai prin faptul că bietul baron nu avea nici măcar cea mai vagă noțiune despre afaceri și nu înțelegea ce voia pătrunzătorul și harnicul Molines de la el...

— Îți mai amintești, domnule Molines ? întrebă ea visătoare. Erai și dumneata prezent la Monteloup în seara primei părți a nunții mele, cînd mă cununam cu Bernard d'Andijos care ținea locul soțului meu, Geoffrey de Peyrac... Mă uitam din cînd în cînd la dumneata și simțeam că-mi vine să te omor. Cît te uram atunci, Dumnezeule ! Și totuși, datorită dumitale, am fost pe urmă neînchipuit de fericită...

Bătrînul o privi cercetător peste sticlele groase ale ochelarilor cu rame de baga.

— Doamnă, e vorba să facem aprecieri emoționante în legătură cu prima dumneavoastră căsătorie sau să negociem condițiile pentru cea de-a doua ?

Angelica se făcu dintr-o dată roșie ca focul.

— Ești din cale afară de dur, Molines...

— Și dumneavoastră sînteți dură, doamnă, dacă e să judec după mijloacele folosite spre a-l determina pe tînărul meu stăpîn să vă ia în căsătorie.

Angelica respiră adînc dar reuși să nu-și plece privirile. Simțea că vremea aceea în care ea, fetița săracă și dezorientată, îl privea cu teamă și cu emoție pe atotputernicul vechil Molines, care ținea

în mîinile lui aprige soarta familiei de Sancé, vremea aceea trecuse şi n-avea să se mai întoarcă niciodată. Acum doamna Morens era o femeie de afaceri cu care însuşi domnul Colbert, temutul ministru de finanţe, discuta cu plăcere şi a cărei judecată lucidă şi plină de inventivitate îl descumpănea pînă şi pe bancherul Pennautier.

— Domnule Molines, îmi aduc aminte că într-o zi mi-ai spus aşa : «Cînd vrei să-ţi atingi un ţel, trebuie să accepţi să plăteşti cu ceva din propria ta persoană.» Aşa că în afacerea asta de acum cred că urmează să plătesc cu ceva destul de preţios : stima faţă de mine însămi... Deşi, la urma urmei, cu atît mai rău : am un ţel de atins, nu ?

Buzele severe ale bătrînului se lăsară imperceptibil într-un zîmbet înţelegător.

— Dacă umila mea părere vă interesează cît de cît, doamnă, aflaţi că sînt de acord cu dumneavoastră.

Angelica zîmbi şi ea. Întotdeauna se înţelesese cu Molines şi iată că se înţelegea şi acum. Iar certitudinea asta îi dădu în sfîrşit curajul să înfrunte spinoasa discuţie despre contractul de căsătorie.

— Doamnă, reluă tacticos Molines, trebuie să discutăm lămurit şi să spunem lucrurilor pe nume. Domnul marchiz m-a făcut să înţeleg că împrejurările în care se încheie această căsătorie sînt grave, aşa că va trebui să vă expun anumite condiţii pe care urmează să le respectaţi. După aceea mi le veţi expune pe ale dumneavoastră şi abia pe urmă am să redactez contractul şi am să-l citesc în faţa ambelor părţi. Mai întîi, doamnă, trebuie să juraţi cu mîna pe sfînta cruce că ştiţi într-adevăr unde e ascuns un anumit sipet pe care domnul marchiz îl vrea în posesia sa. Numai după

acest jurămînt putem continua?

— Bine, sînt gata să jur, zise Angelica întinzînd mîna.

— Nu chiar acum, o opri Molines. În scurt timp urmează să sosească domnul marchiz, întovărăşit de un preot, aşa că pînă atunci noi trebuie să clarificăm bine lucrurile. Prin urmare, fiind convins că doamna Morens se află în posesia unui secret care pe domnia sa îl interesează în cel mai înalt grad, domnul marchiz Philippe du Plessis-Bellière va accepta s-o ia în căsătorie legiuită pe numita doamnă Morens, născută Angelica de Ridoué de Sancé de Monteloup, în următoarele condiţii...

Molines o aţinti cu privirile pe deasupra ochelarilor, dîndu-i parcă a înțelege că urma o adevărată piatră de încercare, apoi îşi lăsă din nou nasul în hîrtii și urmă :

— O dată căsătoria încheiată, cu alte cuvinte imediat după oficierea căsătoriei religioase, doamna Morens, devenită marchiză du Plessis-Bellière, se angajează să înmîneze soţului ei numitul sipet, în prezența a doi martori, care vor fi preotul care a oficiat cununia și numitul Molines, administratorul averii domnului marchiz du Plessis. Adică eu, umilul dumneavoastră servitor. Mai departe : domnul marchiz du Plessis-Bellière va dispune în chip liber, fără a fi stînjenit în vreun fel, de întreaga avere, mobilă și imobilă, a soției sale, după bunul lui plac și fără a da socoteală...

— Cum ? Cum ? sări ca arsă Angelica. Așa ai scris acolo ? Îmi pare rău, jupîne Molines, dar sper că preaonorabilul nostru marchiz are să mă scuze ! Va dispune, fără îndoială, de bani cu nemiluita, sînt gata să fixez suma rentei pe care să i-o vărs anual pentru cheltuielile lui, dar atît și nimic mai mult ! Eu rămîn singura proprietară a averii mele

și am să mi-o administrez singură. Și chiar te rog să scrii acolo negru pe alb că mă opun ferm ca el să se amestece în vreun fel, fiindcă îți dai și dumneata seama cîtă muncă și cîte chinuri au însemnat banii pe care am reușit să-i am. Și firește că n-am nici un chef să mă văd iar săracă, chit că m-am pricopsit cu un nume mare în schimbul averii mele. Cunoaștem talentul lui Philippe de a toca banii cu amîndouă mîinile !

Fără să clipească, Molines șterse cîteva rînduri și scrise altele în locul lor, după care o rugă pe Angelica să-i facă o expunere cît mai amănunțită a averii ei. Mîndră de ea însăși și știind că vorbește cu un cunoscător, îl puse la curent cu toate afacerile ei, adăugînd cu mîndrie numele persoanelor care îi puteau întări spusele. Precauția lui Molines nu i se părea deloc jignitoare. De cînd se agita atîta în lumea finanțelor și a comerțului știa că nu te poți baza pe vorbe decît în măsura în care acestea se verificau prin fapte controlabile. Iar cînd îi explică acestui bătrîn vulpoi poziția ei atît de avantajoasă în Compania Indiilor și mijloacele prin care ajunsese aici și cînd văzu în ochii lui o luminiță de admirație parcă împletită cu pizmă, se simți de-a dreptul fericită și uită în bună parte stînjeneala care o încerca în permanență la gîndul împrejurărilor în care se încheia această ciudată căsătorie.

— Cred că vei recunoaște, domnule Molines, că nu m-am descurcat chiar atît de rău, nu ? spuse ea în chip de concluzie.

Bătrînul înclină aprobator din cap.

— Agerimea combinațiilor dumneavoastră e vrednică de toată stima, doamnă. Cele mai multe din ele sînt extrem de ingenioase. Evident însă că v-a ajutat mult și capitalul cu care ați pornit la

drum, şi bănuiesc că a fost destul de substanţial din moment ce aţi reuşit asemenea performanţe absolut notabile...

Angelica rîse cu tristeţe.

— Substanţial ?... N-am avut nimic, Molines, nimic, nimic ! Sau mai bine zis nici măcar nimic! Sărăcia în care trăiam la Monteloup era un adevărat răsfăţ faţă de mizeria în care m-am trezit azvîrlită după moartea contelui de Peyrac !...

Rostirea acestui nume îi tulbură pe amîndoi şi rămaseră tăcuţi timp de cîteva momente. Apoi, cum focul era gata să se stingă, Angelica luă o buturugă şi o puse peste jeraticul din vatră.

— Aţi omis să pomeniţi aici, doamnă, mina dumneavoastră de la Argentières, zise într-un tîrziu Molines cu aceeaşi voce blîndă şi liniştitoare. Mina aceasta a contribuit decisiv la supravieţuirea familiei dumneavoastră în toţi aceşti ani, dar acum veţi putea beneficia nestînjenită de uzufructul ei.

— Cum ? N-a fost pusă şi ea sub sechestru şi făcută cadou cine ştie căror lingăi ai regelui, cum s-a întîmplat cu toată averea contelui de Peyrac ?

— Nu. Cu toată lăcomia proverbială a controlorilor regali, asta le-a scăpat din vedere. De altfel, pe timpul acela mina reprezenta zestrea dumneavoastră, aşa că se poate s-o fi avut ei în vedere şi să nu fi îndrăznit să se lege de ea tocmai din motivul acesta. Deşi, din cîte îmi pot eu da seama, situaţia ei de proprietate a rămas destul de neclară...

— Ca toate lucrurile de care te ocupi dumneata, meştere Molines, rîse Angelica amuzată. Ai darul de a putea sluji mai multor stăpîni în acelaşi timp.

— A, ba nu, doamnă, deloc, nici vorbă, protestă Molines aproape jignit. Niciodată n-am avut

mai mulţi stăpîni, doamnă! Mai multe afaceri da, nu zic, dar mai mulţi stăpîni în nici un caz!

— Ai dreptate, maestre, am priceput nuanţa. Să vorbim deci de afacerea marchizului du Plessis-Bellière. Sînt de acord cu ce mi se cere în legătură cu sipetul acela. De acord şi cu o rentă consistentă pe care i-o servesc cu regularitate, discutăm imediat şi cifra, n-am de gînd să fiu cărpănoasă. În schimb, cer să fiu soţia lui, marchiză du Plessis-Bellière, bucurîndu-mă de toate drepturile de soţie legitimă pe domeniile lui şi de toate titlurile lui. Să fiu prezentată rudelor şi prietenilor lui ca soţia lui legitimă iar cei doi fii ai mei să fie acceptaţi de tatăl lor vitreg, care să le acorde protecţia lui. În sfîrşit, doresc să fiu pusă la curent cu veniturile şi cu bunurile de care dispune viitorul meu soţ. Cam asta ar fi.

— Hm!... Hm!... tuşi Molines făcînd o strîmbătură. Aici, stimată doamnă, nu prea e cine ştie ce de discutat. Terminăm repede de tot, în cîteva clipe. La capitolul acesta al averii domnului marchiz, răspunsul meu e cît se poate de simplu: mai nimic.

Tuşi din nou să-şi dreagă vocea, aşteptînd eventualele ei proteste dezamăgite, dar cum Angelica nu spunea nimic, urmă liniştit:

— Nu vă ascund că stăpînul meu e plin de datorii. Are palatul acesta din Paris în care ne aflăm acum, mai are un castel în Touraine, moştenit de la răposata doamnă marchiză, mama sa, şi castelul din Poitou, de la Plessis. Numai că amîndouă au terenurile ipotecate pe sume atît de mari încît depăşesc valoarea domeniilor, cu castele cu tot. Şi dacă mai socotim şi datoriile celelalte...

— Deci n-ai administrat prea înţelept averea stăpînului dumitale, jupîne Molines?

— Vai, stimată doamnă! suspină bătrînul. Știți bine că nici măcar domnul Colbert, chiar așa, lucrînd cîte cincisprezece ore pe zi sau chiar mai mult, tot nu poate face nimic împotriva talentelor de risipitor ale regelui și n-are cum echilibra bugetul slăvitului regat al Franței. Regele e neînchipuit mai iscusit în a toca banii decît e minstrul său în a-i scoate și din piatră seacă. Iar tînărul nostru marchiz se silește să urmeze pilda regelui său și își devorează pur și simplu veniturile, din care și așa nu i-a mai rămas mai nimic. Fastul extraordinar după care se dădea în vînt răposatul marchiz, tatăl său, campaniile militare, echiparea atîtor trupe, plus viața de la curte, care înseamnă bani aruncați cu amîndouă mîinile... Vă dați seama și dumneavoastră cum stau lucrurile. În mai multe rînduri regele a vrut să-l ajute și i-a făcut cadou cîteva funcții foarte interesante, pe care un om chibzuit le-ar fi fructificat și s-ar fi umplut de bani. Dar domnul marchiz s-a grăbit să le vîndă imediat pe te miri ce, ca să-și achite cine știe ce datorie la joc sau să-și cumpere un echipaj nou, ca să se ducă vestea și să crape toți de ciudă. Așa că vedeți bine, doamnă, din toate afacerile mele tocmai administrarea acestei averi e cea mai puțin rentabilă... și încă asta e puțin spus. Nu mă ocup de ea decît dintr-o veche obișnuință sentimentală, fiindcă dacă aș renunța la ea aș avea impresia că am trădat o cauză. Dar... să trecem la afaceri și să redactez condițiile dumneavoastră...

Timp de cîteva minute bune, în încăpere nu se mai auzi decît scîrțîitul monoton al penei de gîscă pe hîrtie, punctat din cînd în cînd de trosnetul butucilor din cămin.

«Deci, gîndea Angelica, iată că mă căsătoresc cu Philippe iar Molines devine intendentul meu. Curios lucru ! Nu mi-aş fi închipuit niciodată aşa ceva. S-ar putea să încerce să-şi vîre mîinile lui lungi în afacerile mele şi trebuie să fiu prudentă. Să nu mă încred prea mult în el. Deşi, dacă stăm să ne gîndim, e mai bine aşa, Molines îmi va fi un consilier cum nu sînt mulţi...»

— Mi-aş îngădui, doamnă, să vă sugerez o clauză suplimentară, zise Molines ridicînd fruntea din hîrtiile lui şi privind-o pe deasupra ochelarilor.

— Să auzim. E o clauză în avantajul meu sau al stăpînului dumitale ?

— În avantajul dumneavoastră, doamnă.

— Eu credeam că reprezinţi interesele domnului du Plessis.

Bătrînul zîmbi fără să răspundă şi îşi scoase ochelarii, apoi se lăsă pe spătarul scaunului şi o privi cu aceiaşi ochi sfredelitori şi plini de inteligenţă cu care o privise în urmă cu zece ani, cînd îi spusese : «Cred că vă cunosc, domnişoară Angelica, şi am să încerc să spun lucrurilor pe nume...»

— Părerea mea, doamnă, e că faceţi un lucru foarte înţelept căsătorindu-vă cu stăpînul meu, spuse el încet. Nu credeam că am să mai ajung vreodată să vă revăd. Şi iată că, în pofida tuturor aşteptărilor, sînteţi aici iar domnul marchiz du Plessis se vede silit să vă ia în căsătorie. Trebuie să fiţi ferm convinsă, doamnă, că eu unul nu ştiu absolut nimic despre împrejurările care v-au adus pe amîndoi aici. Numai că de la punctul acesta înainte intervine altceva : căsătoria asta trebuie să însemne o reuşită. În interesul dumneavoastră, în al stăpînului meu şi, pe legea mea, chiar şi în interesul meu, fiindcă se ştie că fericirea stăpînilor face şi fericirea slujitorilor lor.

— Pînă aici, întru totul de acord cu dumneata, jupîne Molines. Să auzim clauza.

— Contractul să cuprindă în mod explicit consumarea căsătoriei.

— Cum ? Consumarea căsătoriei ? repetă uluită Angelica, făcînd niște ochi de fetișcană abia ieșită de la maici.

— Pentru numele lui Dumnezeu, doamnă !... Sper că ați înțeles ce vreau să spun, nu ?

— Bine, de înțeles am înțeles eu foarte bine, bîigui ea încercînd să-și recîștige stăpînirea de sine. Atîta lucru pricep și eu, numai că m-ai luat prin surprindere. Și tot nu înțeleg cum vine asta, cu consumarea căsătoriei trecută în contract !... Doar orice căsătorie, din moment ce e încheiată, se înțelege de la sine că... Nu ?

— Ei, tocmai asta e, că nu se înțelege chiar de la sine. Luîndu-vă în căsătorie, nu înseamnă neapărat că domnul marchiz du Plessis face un mariaj din dragoste... ba chiar hai să zicem lucrurilor pe nume : e o căsătorie cu de-a sila. V-ar surprinde să aflați că sentimentele pe care i le inspirați viitorului dumneavoastră soț sînt foarte departe de ceea ce numim de obicei dragoste ? Și că se apropie mai curînd de furie, de turbare, ca să nu zic de ură crîncenă ?

— Nu, nu m-ar surprinde, fiindcă bănuiam asta, murmură Angelica ridicînd din umeri într-un gest care se voia cît mai plin de nepăsare. Dar vocea îi tremura și simți un val de durere inundîndu-i inima. Se îndreptă în fotoliu și strigă furioasă:

— Și la urma urmei... Ce-mi pasă mie dacă mă iubește sau nu ? Tot ce vreau de la el este să-mi dea numele și titlurile lui. Restul mi-e indiferent! Poate foarte bine să mă disprețuiască sau să se culce cu toate slujnicele, dacă asta-i face lui plă-

cere. Treaba lui ! Eu una știu bine că n-am de gînd să alerg după el să-l rog !

— Aici vă înșelați, doamnă. Mi-e teamă că nu-l cunoașteți prea bine pe bărbatul cu care urmează să vă căsătoriți. E drept că pentru moment poziția dumneavoastră e foarte puternică și asta vă face să-l credeți pe el slab. Numai că pe urmă... va trebui să-l dominați în vreun fel, fiindcă altminteri...

— Ei ? Fiindcă altminteri ce ?

— Fiindcă *veți fi îngrozitor de nefericită !*

La auzul unei asemenea proorociri, Angelica răspunse printre dinți, cu fața schimbată :

— Jupîne Molines, pe mine nu mă sperie chiar orice. Am fost deja în iad și am trăit nefericirea așa cum dumneata n-ai fi în stare să ți-o imaginezi vreodată. N-am de gînd s-o iau de la capăt !

— Tocmai pentru asta vă propunem mijlocul acesta de apărare. Ascultați-mă, doamnă, sînt destul de bătrîn și de trecut prin viață ca să vă vorbesc fără ocolișuri. După căsătorie nu veți mai avea nici o putere asupra lui Philippe du Plessis. El va avea totul, și sipetul acela pe care-l dorește atît, și banii de care are atîta nevoie. Argumentele sentimentale n-au nici o valoare pentru el, așa că va trebui să ajungeți să-l dominați prin puterea simțurilor. Alt mijloc nu mai există pentru dumneavoastră în afară de asta.

— Se poate, numai că puterea asta e o putere periculoasă, jupîne Molines. Periculoasă și foarte vulnerabilă !

— Da, e periculoasă, vulnerabilă și cum vreți să-i ziceți, dar putere ! Și mai ales că depinde de dumneavoastră s-o faceți invulnerabilă, doamnă! Numai de dumneavoastră !

Angelica rămase foarte tulburată. Nu fiindcă s-ar fi simţit jignită de nişte sfaturi de o asemenea natură, primite de la un hughenot sever, fiindcă din toată făptura lui Molines se degaja un amestec bizar de înţelepciune vicleană care nu ţinuse niciodată cont de principii, ci numai de fluctuaţiile naturii umane, pe care ştiuse mereu să le pună în slujba intereselor materiale. Iar Molines avea dreptate şi de data asta. Ca într-o străfulgerare, Angelica îşi aduse aminte de teama pe care i-o inspirase întotdeauna Philippe şi de senzația de neputință care o încerca în fața indiferenței și a calmului lui glacial. Înțelese că în adîncul sufletului ei ea contase deja pe noaptea nunţii ca să-l îmblînzească și să-l supună. Cînd o femeie ţine un bărbat în braţe e nespus de puternică, fiindcă vine întotdeauna clipa în care bărbatul se lasă descoperit în fața atacurilor voluptății. O femeie iscusită trebuie să ştie cum să profite din plin de momentul acesta, pentru ca mai tîrziu bărbatul să se întoarcă, fie chiar și împotriva voinței lui, la acest izvor al extazului carnal de care nu se va mai putea lipsi. Angelica știa că atunci cînd trupul magnific al lui Philippe avea să se contopească cu al ei, cînd gura lui frumoasă avea s-o acopere pe a ei, ea va ști să devină cea mai dezlănțuită și mai pricepută amantă. Să găsească, în lupta aceasta dulce, o înțelegere pe care Philippe avea să se prefacă poate, în zori, că a uitat-o, dar care să-i lege apoi unul de altul mai sigur și mai deplin decît declarația cea mai înflăcărată.

Privirea ei visătoare se întoarse spre Molines, care probabil că îi citise pe faţă gîndurile, fiindcă zîmbi ușor ironic şi rosti :

— Și mai consider, damnă, că sînteţi suficient de frumoasă ca să puteți juca partida asta cu mari şanse de cîştig. Numai că... partida trebuie mai în-

tii începută, altfel n-aveţi cum s-o cîştigaţi, iar domnul marchiz n-are cum s-o piardă. Deşi trebuie să ţineţi cont că eu n-am spus că veţi cîştiga neapărat din prima manşă.

— Ce vrei să mai spui ?

— Cred că sînteţi la curent, doamnă, cu faptul că tînărului meu stăpîn nu-i plac femeile. Are alte preferinţe, mai rafinate. Cunoaşte şi femeile bineînţeles, dar sînt pentru el un fruct amar care-l dezgustă.

— Am auzit şi eu, zise cu jumătate de gură Angelica, foindu-se stînjenită în fotoliul ei. Totuşi... i se pun în seamă o mulţime de aventuri răsunătoare. Ca să nu mai vorbim de toate orgiile acelea celebre din timpul campaniilor. La Norgen, de exemplu, se spune că...

— Nu, doamnă, astea sînt simple reflexe de soldat aţîţat de război. Violarea femeilor e o lege, la fel ca incendierea caselor sau uciderea pruncilor găsiţi prin leagăne... O simplă facere de rău ca toate celelalte, atît.

— Bine, Molines, dar ce spui dumneata e de-a dreptul îngrozitor !

— Nu, doamnă, nu vreau să vă îngrozesc, numai să vă previn. Sînteţi dintr-o familie nobilă, chiar străveche după slaba mea ştiinţă, dar de-a lungul istoriei familia dumneavoastră a trăit la ţară, generaţie după generaţie, a dus viaţa aspră dar sănătoasă şi morală din vechile castele, departe de moravurile corupte. Se pare că nu ştiţi ce fel de educaţie e silit să primească un tînăr gentilom ai cărui părinţi sînt bogaţi şi duc viaţa mondenă de la curte. Din cea mai fragedă copilărie ajunge jucăria servitoarelor şi a lacheilor şi mai apoi a seniorilor la care e plasat ca paj. E iniţiat în *practi-*

cile italiene, despre care cred că aţi auzit şi dumneavoastră...

— Oh ! Taci, Molines, taci ! tresări cu ciudă Angelica. Lucrurile astea sînt de-a dreptul odioase!

Molines nu insistă şi îşi puse la loc ochelarii pe nas.

— Trec atunci şi clauza asta, cu consumarea căsătoriei ?

— Trece ce vrei... şopti ea încurcată, privind ţintă flăcările din cămin. Trece ce vrei dumneata! Eu...

Se auzi o uşă şi Angelica se întrerupse. În penumbra salonului apăru silueta înaltă şi dreaptă a lui Philippe, îmbrăcat în satin alb cu sclipirile calde ale fireturilor de aur şi argint, detaşîndu-se mai întîi ca o statuie de zăpadă strălucitoare şi precizîndu-se puţin cîte puţin pe măsură ce frumosul zeu se apropia de ei. Era alb şi blond, poleit în aurul veştmintelor şi al bijuteriilor, părînd pe punctul de a pleca la un bal. Angelica îl privi şi se simţi înfiorată.

Philippe o salută corect dar rece şi întrebă :

— Unde aţi ajuns cu negocierile, Molines ?

— Doamna Morens e de acord cu cele mai multe din condiţiile stipulate în contract. Cu oarecare modificări, fireşte...

— Bine, bine... Deci, doamnă, eşti gata să juri pe cruce că ştii *cu adevărat* locul unde e ascunsă caseta aceea blestemată ?

— Da, pot să jur, răspunse Angelica. Sînt gata!

— Dacă aşa stau lucrurile... Vă rog să vă apropiaţi, părinte Carette, zise el întorcîndu-se spre uşa pe care intrase.

Din întuneric se ivi silueta neagră a unui preot pe care nu-l băgaseră de seamă la început şi care

venise o dată cu Philippe, așteptînd tăcut să fie nevoie de el. Ținea în mînă un crucifix pe care Angelica jură că știe unde e ascuns sipetul și că-l va da lui Philippe după ce vor deveni soț și soție.

Apoi Molines anunță cifra rentei pe care Angelica urma să i-o acorde după căsătorie soțului ei. Era o sumă frumoasă, pe care se vede că Molines o stabilise ținînd seama de cheltuielile frumosului gentilom, pe care nimeni nu le cunoștea mai bine ca el și care crescuseră rapid de la an la an. La auzul sumei, Angelica simți o împunsătură în inimă, dar nu clipi. Dacă afacerile ei aveau să meargă mai departe așa cum porniseră, putea plăti fără să se ruineze. Mai ales că, o dată ce devenea marchiză du Plessis, avea să aibă grijă ca domeniile *lor*, atît cît mai rămăseseră, să producă înzecit.

Philippe nu ridică nici una din clauzele contractului și zise cu un aer plictisit :

— Bine, Molines, e limpede, am încredere în dumneata, încearcă să închei mai repede afacerea asta neplăcută...

Și își acoperi cu palma înmănușată un căscat.

Intendentul își frecă mîinile stînjenit.

— Știți, domnule marchiz, mai e o clauză nouă... O clauză pe care doamna Morens, aci de față, a cerut în mod expres s-o menționez în contract... Anume că executarea condițiilor financiare va începe să decurgă numai după consumarea căsătoriei.

Philippe rămase cîteva clipe la fel de rece și nepăsător, apoi, înțelegînd semnificația cuvintelor lui Molines, se făcu roșu ca focul și bîigui :

— Ah, da ! Da, într-adevăr !...

Părea că nu-și poate găsi cuvintele iar Angelica simți pentru el din nou acel amestec bizar de

milă și înduioșare pe care i-l inspira atît de des Philippe.

— Asta-i chiar culmea ! izbucni el fără să-și mai poată stăpîni furia. Atîta nerușinare și atîta nesimțire la un loc nu s-au mai pomenit ! Pfff !

Era acum alb ca varul de furie.

— Și mi-ai putea explica și mie, Molines, cum am să pot eu dovedi lumii mari că am onorat așternutul putorii ăsteia ? Să dezvirginez o curvă nenorocită care are deja doi copii și s-a tăvălit cu toți mușchetarii și cu toți cămătarii din Franța ? Sau să mă duc în fața unui tribunal cu dobitocul acela de Langey care a trebuit să se screamă în fața a zece persoane ca să-și demonteze bărbăția [1] ? Sau poate că distinsa doamnă Morens a definitivat deja lista martorilor care urmează să participe la ceremonie ?

Molines făcu un gest liniștitor cu mîinile.

— Domnule marchiz, mărturisesc că nu e nici un motiv ca această clauză, cît se poate de firească, să vă aducă într-o asemenea stare. În realitate, dacă-mi îngăduiți, e ceva la fel de... de atrăgător și de interesant și pentru dumneavoastră ca și pentru viitoarea dumneavoastră soție. Gîndiți-vă că neglijarea îndatoririlor conjugale, fie din lipsă de interes, fie din resentimente, fie din alte motive... deci neglijarea acestor îndatoriri ar îndreptăți-o pe doamna ca peste un timp, să zicem cîteva luni, să ceară anularea căsătoriei și să vă tîrască într-un proces ridicol și mai ales ruinător. Eu unul sînt de religie reformată, dar din cîte știu, neconsumarea unei căsătorii este unul din motivele temeinice de anulare a ei. Așa e, domnule părinte ?

---

[1] Aluzie la un proces de divorț din epocă. (n. red. fr.).

— Întocmai, domnule Molines, încuviință cu o voce blîndă preotul, biserica dă binecuvîntarea căsătoriei numai în scopul creștinesc și curat al zămislirii de urmași.

— Vedeți deci ! zise Molines pe un ton împăciuitor în care numai Angelica reuși să deslușească batjocura ascunsă, vedeți că așa stau lucrurile. În ceea ce privește dovada că i-ați acordat doamnei bunăvoința dumneavoastră și că i-ați prezentat omagiile ce i se cuvin, nu e nevoie de martori, urmă el cu un aer viclean. Cea mai bună dovadă ar fi ca soția dumneavoastră să dea cît mai repede un moștenitor al numelui du Plessis-Bellière și asta ar rezolva orice discuție.

Philippe se întoarse spre viitoarea sa soție, care tot timpul acestor înșiruiri de argumente încercase să rămînă cît mai nepăsătoare. Dar acum, simțindu-se privită, nu se putu împiedica să ridice și ea ochii spre el. Numai că expresia dură a frumosului lui chip parcă dăltuit în marmură o făcu să se simtă străbătută de un fior în care de data asta nu se mai amesteca nici un fir de plăcere ascunsă ca altedată.

— Bine, rămîne așa, spuse agale și batjocoritor Philippe, în timp ce un zîmbet crud îi lumina fața. Îmi voi da silința, Molines, îmi voi da toată silința... sperînd ca doamna să fie mulțumită...

20

— Mai făcut să joc un rol mai abject decît mă așteptam, îi spuse Angelica lui Molines.

— Cînd îți alegi un asemenea rol, doamnă, abject sau nu, nu trebuie neglijat nici cel mai ne-

însemnat amănunt. Important e să-ţi consolidezi cît mai bine poziţiile.

Intendentul o conduse pînă la trăsură. însoţind-o prin întuneric cu silueta lui neagră, uşor adusă la spate. Cu tichia lui de postav negru pe cap şi cu gestul de a-şi freca mereu, cu viclenie parcă, mîinile uscăţive, Molines era o umbră apărută din nou dintr-un trecut uitat, care acum reînviase şi căpăta contururi concrete.

«Mă întorc printre ai mei, în lumea mea, în adevărata mea lume», îşi spuse Angelica, încercînd o senzaţie de plenitudine care lăsa undeva în urmă rănile umilitoare săpate în sufletul ei de dispreţul şi jignirile lui Philippe.

Îşi căpăta din nou echilibrul firesc, tulburat, odinioară. şi îşi regăsea lumea pentru care se născuse.

Stînd în faţa uşilor somptuoase ale palatului, Molines examina cu atenţie cerul înstelat, reflex de o viaţă al omului care depinde de ploaie şi de celelalte capricii ale vremii, în timp ce trăsura cu care venise Angelica întorcea în curtea din faţă ca să tragă la peron s-o ia.

— Mă tot întreb într-una, zise Molines gînditor, mă întreb cum s-a putut ca un asemenea om să moară...

— Care om, Molines?

— Domnul conte de Peyrac.

Angelica tresări violent şi se crispă toată. De cîtva timp, la disperarea care o cuprindea de fiecare dată cînd se gîndea la Geoffrey se adăugau remuşcări tulburi. Maşinal, ridică şi ea ochii spre cerul plin de stele, căutînd parcă un răspuns.

— Crezi că... îmi va purta pică dacă... dacă mă căsătoresc cu Philippe ? reuşi ea să întrebe.

Bătrînul nu-i auzi întrebarea, sau cel puțin se purtă ca și cum n-ar fi auzit-o.

— Moartea unui asemenea om depășește puterea omenească de a înțelege, reluă el clătinînd din cap. Poate că regele a înțeles asta la timp...

Angelica îl prinse de braț cu o mișcare impulsivă.

— Molines !... Știi ceva, Molines ?

— Nu. Am auzit spunîndu-se că regele l-ar fi grațiat... în ultimul moment. Dar precis nu știu nimic. Lumea vorbește, doamnă.

— Vai, Molines ! Dar l-am văzut cu ochii mei arzînd pe rug !

— Atunci... morții cu morții, viii cu viii ! răspunse el cu un gest de pastor care-i venea foarte bine și care probabil că-i ajuta să păcălească pe mulți. Să lăsăm viața să-și urmeze cursul, doamnă!

*

* *

În trăsura care o aducea acasă, Angelica își frîngea mîinile pline de inele.

— Geoffrey, unde ești, Geoffrey ? De ce licărirea asta de speranță tocmai acum, cînd flăcările rugului s-au stins de cinci ani, Geoffrey ? ...Dacă mai rătăcești pe pămînt, vino la mine, bunul meu Geoffrey !

Tăcu, înspăimîntată de cuvintele pe care le șoptea abia auzit. Felinarele de pe stradă, instalate din ordinul domnului de La Reynie, noul și ambițiosul locotenent de poliție [1], proiectau pe rochia

---

[1] **Gabriel Nicolas de La Reynie** (1625—1709) — prim locotenent al poliției pariziene. Începînd din anul 1667 a procedat la reorganizarea acesteia și la aplicarea unui program energic de stăpînire a hoților și a criminalilor din Paris, care deveniseră o adevărată plagă.

ei pete de lumină care se mişcau în mersul trăsurii.
O supărau, findcă se sileau să împrăştie întunericul în care ar fi vrut să dispară.

Îi era teamă. Teamă de Philippe şi mai ales de Geoffrey, fie el mort sau viu !...

La palatul din strada Beautreillis, Florimond şi Cantor îi ieşiră în întîmpinare. Amîndoi erau îmbrăcaţi în satin roz, cu gulere de dantelă de preţ, şi purtau săbii micuţe şi pălării cu pene roz. Ţineau mîinile pe grumazul unui cîine uriaş, cu blana roşie, înalt aproape cît Cantor.

Angelica se opri, cu inima bătînd în faţa graţiei nespuse a acestor făpturi de-a dreptul fermecătoare. Arătau atît de serioşi şi atît de plini de importanţă ! Şi călcau cu atîta grijă, ca să nu-şi şifoneze bunătate de costumaşe !

Între Philippe cel viu şi frumos şi fantoma răpusului Geoffrey, aceşti doi copii însemnau puterea ei. «Să lăsăm viaţa să-şi urmeze cursul», spusese bătrînul şi înţeleptul Molines. Şi avusese dreptate.

Iar ei erau viaţa. Pentru ei trebuia să-şi continue drumul, încet şi chinuitor, fără şovăire şi fără să se lase învinsă.

21

Chinurile şi scrupulele care o asaltară în aceste zile pe Angelica şi îi tulburară nopţile rămaseră taina ei. Nimeni din jur, nici măcar prietenele mai apropiate, nu bănuiră nimic. Niciodată nu păruse atît de frumoasă şi atît de sigură pe ea. Înfrunta cu un surîs condescendent şi natural curiozitatea saloanelor, în care se răspîndise cu iuţeala fulgerului

vestea apropiatei ei căsătorii cu Philippe du Plessis şi mai ales bomba că doamna Morens, negustoreasa, era în realitate vlăstar dintr-una din cele mai vechi familii din Poitou.

Deci doamna Morens, cea cu ciocolata, era o Sancé !... Familia asta scăpătase mult în ultimele secole şi nimeni nu mai ştia de ea, dar era legată printr-o mulţime de fire de cele mai glorioase nume ale Franţei, Montmorency şi chiar Guise ! Şi familia asta începuse să capete din nou cîte ceva din strălucirea ei de pe vremuri. Anna de Austria, pe patul de moarte, ţinuse să aibă la căpătîiul ei pe un iezuit înalt, cu privirea înflăcărată, pe care toate doamnele curţii şi-l doreau acum ca părinte spiritual, părintele reverend de Sancé. Iar acum se vădea că doamna Morens, a cărei viaţă agitată şi ascensiune furtunoasă erau, orice s-ar fi spus, subiectul unui mic scandal, era tocmai sora acestui distins şi abil ecleziast, care deja ajunsese aproape celebru... Aşa să fie oare ? Lumea se cam îndoia. Aşa că doamna d'Albert îi invită pe amîndoi la o recepţie, avînd grijă să facă astfel încît cei doi să se afle la un moment dat faţă-n faţă. Şi, spre dezamăgirea multora, iezuitul o îmbrăţişă bucuros pe viitoarea marchiză du Plessis-Bellière, tutuind-o ostentativ şi stînd de vorbă cu ea mult timp, pe un ton de voioşie frăţească.

De altfel, chiar a doua zi după întrevederea cu Philippe şi cu Molines, Angelica se grăbise să-l caute pe Raymond. Ştia că va avea în el un aliat de nădejde, care avea să se ocupe cu discreţie şi cu admirabilă eficacitate de reabilitarea ei. Ceea ce, de altfel, nu întîrzie să se întîmple.

Nu trecu nici măcar o săptămînă și bariera ridicată cu subtilă aroganță între originea presupus mitocănească a doamnei Morens și distinsele doamne din Marais se prăbușise, așa că acestea o acceptau acum cu toată simpatia, ca pe o egală. I se vorbi despre sora ei, fermecătoarea Marie-Agnès de Sancé, a cărei grație nespusă încîntase curtea vreme de două anotimpuri, lipsind-o apoi de adorabila ei prezență. De fapt călugărirea ei nu era decît un capriciu trecător, nu ? Oh ! Ce păcat ! În orice caz, curtea n-avea decît de cîștigat prin venirea unei alte doamne din aceeași viță ilustră, de Sancé, o doamnă la fel de frumoasă ca și prima și al cărei spirit era deja cunoscut în saloanele scînteietoare ale Parisului. Frații ei, Denis și Albert, ultimul din ei paj la doamna de Rochant, veniră în sfîrșit s-o vadă și, după efuziuni pline de sinceritate, îi cerură, firește, bani.

Nimeni nu scotea însă nici o vorbă despre fratele pictor, care era pentru toți un necunoscut. Cineva pomeni de asemenea de fratele cel mai mare din această familie, un tînăr țicnit, fără îndoială, care plecase de ani de zile în America. dar această societate preferă să nu înregistreze amănuntul. Tot puțin se discută și despre prima ei căsătorie, ca și despre motivele nelămurite care o determinaseră pe o doamnă din cea mai pură aristocrație franceză, coborîtoare din primii Capețieni, să se îndeletnicească pentru un timp cu negustoria. Curtenii aceștia frivoli, fie bărbați fie femei, știau cît se poate de bine să stingă în șușoteli confidențiale, ceea ce nici unii nici alții nu aveau nici un interes să-și mai amintească.

Cu excepța lui de Guiche, toți favoriții de odinioară se învățaseră să fie mai discreți, temîndu-se

de dizgraţia regelui, care oricînd putea veni peste ei pe neaşteptate. Vardes era la închisoare pentru afacerea cu micul negustor de plăcinte, care adusese din nou pe tapet chestiunea *scrisorii spaniole* şi provocase alt val de dizgraţii.

Cît despre domnişoara de Montpensier, aceasta nu-şi dezminţi nici acum inima ei plină de bunătate şi nu pomeni nimănui nimic din tot ce ştia despre fosta contesă de Peyrac, deşi asta însemna că trebuia să renunţe la mica ei plăcere de a bîrfi ca o cumătră de rînd. O îmbrăţişă îndelung pe Angelica, bucuroasă s-o revadă, şi îi spuse :

— Fii fericită, scumpa mea, cît mai fericită !

Şi îşi şterse lacrimile de emoţie care-i umpluseră ochii.

Doamna de Montespan îşi aducea foarte bine aminte de un anumit amănunt din viaţa acestei Angelica de Sancé, numai că era atît de ocupată cu propriile ei intrigi încît nu mai avea timp să se ocupe şi de treburile altora. Ba chiar se bucura că Angelica avea să fie în curînd prezentată la curte. Cu o favorită tristă ca Louise de La Vallière şi cu o regină posacă şi plîngăreaţă, curtea Franţei era locul cel mai lipsit de veselie din lume. Iar regele, serios şi chiar uşor afectat uneori, era dornic de veselie şi de nebunii ca un adolescent ţinut în frîu prea mult timp. Firea plină de viaţă a Angelicăi era cea mai potrivită pentru a face ca strălucirea doamnei de Montespan să iasă cît mai orbitor în evidenţă. Cuplul acesta de frumuseţi scînteietoare, care îşi dădeau atît de rapid replici inteligente şi pline de vervă, era deja căutat în saloane, ca o garanţie de însufleţire şi de reuşită a oricărei serate.

Athénaïs de Montespan se grăbi să-i dea prietenei sale o mulţime de sfaturi cu privire la toale-

tele și bijuteriile de care avea să aibă nevoie pentru prezentarea la Versailles.

Cît despre Françoise Scarron, aceasta era o persoană plină de discreție, în care se putea avea încredere pe deplin. Inteligenta văduvă știa cît de important era să menajeze prezentul sau trecutul persoanelor care i-ar fi putut fi vreodată utile, așa că se abținea de la imprudențe proștești.

Astfel încît, prin acest acord tacit și general, trecutul doamnei Morens, viitoare marchiză du Plessis-Bellière, fu lăsat să se scufunde într-o întunecime deasă care nu interesa pe nimeni. Ea însăși, într-o seară, dînd fără să vrea peste pumnalul lui Rodogone-Epigteanul, îl privi cîtăva vreme și înțelese că totul nu fusese decît un vis îngrozitor, la care nu trebuia să se mai gîndească. Viața ei intra din nou pe făgașul firesc ce-i fusese destinat, pe drumul frumoasei Angelica de Sancé, aparținînd scăpătatei dar străvechii nobilimi din Poitou, căreia ursita păruse cîndva să i-l aducă atît de aproape pe minunatul Philippe du Plessis-Bellière.

22

Cu toate acestea, dispariția unui capitol atît de important din viața ei nu putea să nu dea loc unor agitații la care nu se gîndise.

Într-o dimineață, în timp ce se afla în fața măsuței de toaletă, fu anunțată de vizita lui Audiger, majordomul contelui de Soissons. Primul ei impuls fu să ia repede o rochie pe ea și să coboare într-un suflet, ca să nu-l lase pe bietul om să aștepte, dar apoi îi fulgeră prin minte că astea erau gînduri de birtășiță, așa că rămase în fața măsuței, fiindcă o

înaltă doamnă din nobilime putea primi pe un om de rînd în absolut orice ținută. Nu se cuvenea să se jeneze de un Audiger oarecare mai mult decît de cățelușa Crizantema, bunăoară, așa că putea rămîne mai departe în rochie de casă, continuînd să-și pudreze cu pămătuful enorm gîtul și decolteul. Viitoarea marchiză du Plessis-Bellière nu avea nevoie nici măcar să se întoarcă, îl putea vedea foarte bine în imensa oglindă ovală din fața ei, cum înainta țeapăn și stînjenit în hainele simple, de tîrgoveț, atît de puțin potrivite cu interiorul acesta strălucit. Și tocmai această discordanță o făcu pe Angelica să înțeleagă dintr-o dată imensitatea prăpastiei care o despărțea de lumea în care vîltorile vieții o aruncaseră pentru un timp.

Observă pe fața lui Audiger acea expresie severă care odinioară o făcuse să-l admire pentru tăria lui sufletească dar care acum îi fu de-a dreptul odioasă. Era limpede că acest burtă-verde venise încoace ca să-i facă una din acele scene de gelozie aproape conjugală. Își înăbuși țîfna care era gata să izbucnească și rosti pe un ton cît putu mai cordial :

— Intră, Audiger, și ia loc. Uite, pe taburetul acela, adăugă ea arătîndu-i cu un gest din cap taburetul aflat la cîțiva pași de ea. Mă bucur că te văd, e mult timp de cînd nu ne-am mai întîlnit, deși, din fericire, nici n-a fost nevoie. Afacerile noastre merg ca pe roate, acel Marchandeau e într-adevăr un om vrednic și nu ne putem plînge de el. Nu ești și dumneata de aceeași părere ?

— Nu-mi place deloc să treacă mult timp fără să te văd, rosti Audiger cu o voce stăpînită. Fiindcă în general profiți de absența mea ca să faci tot felul de prostii. E adevărat ce se zvonește, că te măriți cu marchizul du Plessis-Bellière ?

— Da, dragul meu, e cît se poate de adevărat, răspunse ea distrată, ca şi cum ar fi vorbit de cine ştie ce mărunţiş neînsemnat, în timp ce-şi ştergea cu o perie mică şi moale o urmă prea pronunţată de pudră pe gîtul ei de lebădă. Marchizul e un văr de-al meu şi din copilărie eram îndrăgostită de el.

— Aha ! Aha ! Care vasăzică ai reuşit să-ţi vezi visul cu ochii ! Să-ţi pui în practică visurile ambiţioase din căpşorul dumitale plin de deşertăciuni ! Simţeam eu de mult că pentru dumneata nimic nu e prea sus. Acuma ţi-ai pus în gînd să faci parte din nobilime, ca şi cum asta ar fi cine ştie ce mare scofală...

— Dar *fac parte* deja din nobilime, dragul meu Audiger, şi am fost întotdeauna nobilă, chiar şi pe vremea cînd serveam la mese în ospătăria lui moş Bourjus. Dacă eşti atît de bine informat, nu se poate să nu ştii că numele meu adăvărat nu e Morens, ci Angelica de Ridoué de Sancé de Monteloup. Una din cele mai vechi familii din Poitou, dragul meu.

La auzul acestei ultime precizări, care-i suna în chip vădit a bătaie de joc, Audiger se făcu roşu-vînăt la faţă de furie. «Ar trebui chemat un bărbier să-i ia sînge», gîndi Angelica amuzîndu-se cu cruzime, dar se abţinu să-şi rostească gîndul.

— Da, am auzit-o şi pe asta. Şi tocmai aşa am reuşit să mă lămuresc asupra cauzelor dispreţului dumitale. Din pricina asta ai refuzat mereu să te măriţi cu mine. Îţi era ruşine să fii nevasta mea fiindcă eram din popor !

Îşi vîrî un deget pe sub guler ca să şi-l mai lărgească puţin, apoi urmă cu vocea sugrumată de furie :

— Nu ştiu ce motive te-au determinat să ajungi atît de jos încît să te ascunzi sub chipul unei slujnice de birt, ferindu-te chiar şi de familia du-

mitale! Dar cunosc prea bine lumea ca să-mi dau seama că nu puteai cădea atît de jos decît din cauza unor intrigi perfide și murdare, care există de cînd lumea în umbra curților regești. Lumea aceea te-a alungat, te-a rănit, te-a făcut să ajungi unde ai ajuns cînd te-am cunoscut eu, iar acum vrei să te întorci iar în sînul ei ! Să lingi ca un cîine mîna care te-a bătut ! Și eu tot nu pot crede că ești în stare de o asemenea lipsă de mîndrie. Tocmai de-asta îți vorbesc mai departe de tonul acesta familiar care poate nu mai e convenabil pentru viitoarea doamnă marchiză du Plessis-Bellière, dar eu te văd tot ca pe Angelica pe care o știu eu și am pentru dumneata același devotament pe care-l cunoști! Să te pierd în felul acesta ar fi mai rău decît dacă mi te-ar răpi moartea și așa ceva eu nu pot crede că se poate întîmpla ! Strașnică glorie să te lăfăiești în fățărnicia și stupiditatea acelei lumi josnice și mîrșave, fără nimic frumos și trainic în ea ! Tocmai dumneata, Angelica, o femeie atît de plină de luciditate și de bun simț, să rămîi oarbă la putreziciunea și la murdăria acelei clase din care acum văd că te fălești că faci parte ! Și că ai făcut întotdeauna ! Nu te gîndești că ai nevoie de o lume sănătoasă și viguroasă în care să trăiești simplu și demn, cu adevărat demn și curat ? Poți da atît de ușor cu piciorul prieteniei simple și trainice pe care ai găsit-o la oamenii de rînd ca noi ? Și zic *noi* fiindcă mie nu mi-e rușine să mă pun alături de un om simplu ca moș Bourjus, chiar așa cîrciumar cum era el, dar care n-a trăit toată viața decît din munca lui cinstită... Lumea noastră slăvește alte însușiri omenești, hărnicia, modestia, simplitatea, frăția dintre oameni și cinstea, în primul rînd cinstea ! Ți se pare de disprețuit o asemenea lume trainică și sănătoasă ? Vrei să alergi la curte-

nii aceia frivoli şi intriganţi, care nu-s buni de nimic, care au să-ţi răpească simţul dreptăţii şi sinceritatea şi au să te corupă... Şi vei rămîne singură printre ei, fără prieteni credincioşi care să te iubească și să fie lîngă tine la greu !... Tot într-acolo vrei să te îndrepţi ? Tot la cei care nu ţi-au întins o mînă cînd aveai nevoie de ea şi te-au lăsat să cazi atît de jos ?

Angelica lăsă cu un gest brutal peria de argint pe tăblia măsuţei de toaletă. Se săturase de scenele aproape conjugale ale lui Audiger. Predicile acestui majordom pisălog şi obraznic aveau s-o urmărească pînă la Versailles ? Nici acolo n-avea să se simtă eliberată de tutela asta pe care el se silea atîta s-o instituie asupra ei ? Aruncă o privire spre faţa lui cărnoasă şi netedă, cu ochi blînzi şi sinceri, cu buze frumos desenate, şi își zise : «Ce păcat că un bărbat poate fi în același timp și atît de simpatic şi atît de dobitoc !»

Suspină fără să vrea, se ridică de pe scaun cu o mişcare hotărîtă şi cît mai plină de demnitate:

— Dragul meu prieten, eu...

— Nu mai sînt prietenul dumitale, să mă ferească Dumnezeu, o întrerupse Audiger ridicîndu-se şi el. Din moment ce Angelica e limpede că nu mai există și locul ei l-a luat marchiza du Plessis, majordomul Audiger trebuie să ceară respectuos doamnei marchize îngăduința de a se retrage...

Din roșu cum fusese, se făcuse acum alb ca hîrtia iar trăsăturile feței lui plăcute se schimonoseau în grimase nefireşti. Vocea îi tremura, ca și cum ar fi căzut pradă unei rătăciri subite.

— Iluzii !... Nu mi-am făcut despre dumneata decît iluzii. Şi am mers pînă acolo cu prostia încît mi-am închipuit că... Oh ! Dumneata, soția mea ! Mare dobitoc am putut să fiu ! Acum văd limpede...

ești o femeie a lumii dumitale. La urma urmei nu ești decît o flecăreață bună de răsturnat în paie !...! Adică ia stai așa !... Numai în paie ? Păi, dacă-i vorba...

Din doi pași Audiger ajunse lîngă ea, o prinse de mijloc și o trînti cu brutalitate pe divan. Gîfîia, cuprins de o turbare neînchipuită la un om blînd și așezat ca el. Îi prinse zdravăn mîinile și i le imobiliză pe piept cu stînga lui puternică, în timp ce cu dreapta îi ridică dintr-o dată fustele, trăgînd de ele cu putere ca să le smulgă cu totul de pe ea.

Cînd își dădu seama ce se petrecea, primul ei reflex fu să se opună din răsputeri, dar în clipa următoare își reprimă orice gest de împotrivire, lăsîndu-se pradă acestui atac brutal și neașteptat. Audiger, care se așteptase la o luptă crîncenă, își dădu destul de repede seama cît de zadarnică și de ridicolă îi era furia și își încetini derutat gesturile, sfîrșind prin a-i da drumul cu totul. Ochii lui, speriați dintr-o dată, îi scrutară fața întoarsă inert într-o parte, ca și cum Angelica ar fi fost moartă.

— De ce nu te aperi ? bîigui el răgușit.

Ea își întoarse încet fața spre el și-laținti cu ochii ei verzi, fără să clipească. Niciodată fața lui Audiger nu fusese atît de aproape de a ei. Își cufundă privirea în ochii lui căprui în care se citeau rînd pe rînd nebunia, disperarea și dorința nepotolită.

— Mi-ai fost un tovarăș folositor și plăcut, Audiger, murmură ea. Recunosc asta și nu-mi e rușine s-o spun nimănui. Dacă mă dorești chiar atît de mult, ia-mă. N-am să mă apăr. Știi bine că nu dau niciodată înapoi cînd e vorba să plătesc o datorie. Dacă mă consideri datoare cu așa ceva, atunci...

El o privea mut de uimire. Sensul cuvintelor ei nu ajungea pînă la înţelegerea lui. Simţea lipită de el carnea ei elastică şi tare iar parfumul acesta străin şi totuşi cunoscut îl făcea să simtă cum i se topeau puterile. Angelica nu simţea nici un fel de tulburare. Înţelegea că trebuia să-i dea lui Audiger această satisfacţie pentru umilinţa la care îl supunea căsătoria ei într-o lume care lui îi era inaccesibilă şi era hotărîtă să i se supună fără împotrivire. Numai că şi acest abandon era pentru el tot insultător : i se oferea un înveliş neînsufleţit şi atîta tot. Aşa ceva găsea la primul colţ de stradă, în schimbul cîtorva gologani.

Iar el înţelese şi se simţi încă o dată umilit, umilit din greu, adînc, cu o cruzime nemeritată care îl scotea din minţi. Izbucni într-un hohot strîmb de furie, se ridică şi se dădu cu cîţiva paşi înapoi, clătinîndu-se şi fără s-o piardă din ochi. Ea nu făcu nici o mişcare, rămase pe jumătate întinsă pe divan, fără să încerce măcar să-şi acopere picioarele dezgolite pînă sus sau pieptul ieşit la iveală din capotul cu dantelele sfîşiate. Audiger putea acum să-i vadă picioarele pe care le visase atît şi care i se arătau în desăvîrşirea din închipuirile insomniilor lui. Lungi, mlădioase, cu unduiri perfecte pornind din şold şi terminîndu-se în glezne fine şi nervoase ce se detaşau pe catifeaua verde a pernelor ca nişte bibelouri delicate de fildeş roz.

Priveliştea asta îl zăpăci din nou. Răsuflă adînc şi zise :

— Ştiu de pe acuma că toată viaţa o să-mi pară rău că nu m-am înfruptat... dar măcar n-are să-mi fie ruşine de mine însumi de asta ! Adio, doamnă ! N-am nevoie de pomana dumitale.

Merse cu spatele spre ușă, depărtîndu-se încet de paradisul care i se oferea fără să mai spună un cuvînt. În urma lui, Angelica rămase mult timp nemișcată, căzută pe gînduri. Apoi tresări și își examină la repezeală hainele rupte, constatînd cu amărăciune că gulerul din dantelă de Malines [1] era făcut ferfeniță.

— Dar-ar ciuma în tîmpiţii de bărbaţi ! izbucni ea furioasă.

Își aducea acum aminte ce mult dorise, cînd fusese prima oară cu Audiger la moara lui Javel, să facă dragoste amîndoi și cum el o refuzase, invocînd principii morale severe în numele cărora voia s-o ia de nevastă și să nu se atingă de ea decît după cununie. Tîmpitul ! Pe vremea aceea însă e drept că se simţea mult mai legată de el și nici nu purta la gît o dantelă care s-o fi costat trei livre.

«Ninon avea dreptate, își zise ea. Toate nenorocirile care se întîmplă în dragoste sînt mai ales din cauză că ceasul dorinței nu sună la aceeași oră pentru amîndoi !»

*

* *

A doua zi veni o slujnică de la *Pitica Spaniolă* cu un bilet de la Audiger, care o ruga să treacă pe seară pe la stabilimentul lor ca să examineze împreună registrele.

Pretextul îi păru legat cu aţă albă și aproape că o făcu să pufnească în rîs. Probabil că bietul Audiger petrecuse o noapte întreagă în chinurile insomniei și-și spusese spre dimineață că mai bine

---

[1] **Malines** (sau **Mechelen**, în limba flamandă) — oraș în Belgia, pe malurile rîului Dyle, în apropiere de Anvers, renumit centru de confecționare a dantelelor.

ar fi lăsat la o parte și demnitate și mărinimie și principii morale și toate farafastîcurile astea, încercînd acum să vadă dacă nu putea s-o mai dreagă și să se aleagă totuși cu ceva.

Angelica stătu puțin pe gînduri și hotărî să se ducă. Trebuia să rezolve toate lucrurile cît mai corect și știa că-i datora majordomului aproape totul, așa că se duse la întîlnirea fixată, fără entuziasm dar hotărîtă să-i dovedească într-o unică îmbrățișare toată recunoștința ei.

Îl găsi în odăița strîmtă din spatele sălii, care-i ținea și loc de birou. Era îmbrăcat cum nu s-ar fi așteptat în ruptul capului să-l găsească, cu haine de călărie și încălțat cu cizme lungi de vînătoare, foarte scumpe față de cumpătarea pe care o arăta Audiger în a-și alege hainele și încălțările. Părea cît se poate de calm, chiar cu o anumită bună dispoziție, și nu făcu nici o aluzie la ce se întîmplase în ziua precedentă.

— Sînt dezolat, doamnă, că am fost nevoit să vă deranjez, dar înainte de plecare mi-am zis că trebuie neapărat să cercetăm împreună starea financiară a micii noastre întreprinderi. Marchandeau e un om priceput și de toată încrederea, e adevărat, dar știți cum se spune, «ochiul stăpînului îngrașă vita», așa că e bine să cunoaștem noi înșine mai îndeaproape starea lucrurilor.

— Pleci ?

— Da. Am semnat un contract pentru Franche-Comté, unde se zice că Majestatea Sa ar avea de cucerit un oraș în primăvara asta, așa că se anunță o campanie serioasă.

Timp de mai bine de o oră, cu ajutorul lui Marchandeau, verificară în amănunt registrele de socoteli, merseră în atelier ca să examineze toate ma-

şinăriile şi instalaţiile, apoi se duseră în magazii, ca să inventarieze din nou stocurile de cacao, de zahăr şi de mirodenii. Pe cînd se aflau într-una din magaziile din spate, după ce terminaseră toate verificările, Audiger se ridică la un moment dat, cu aerul că se duce să caute cine ştie ce registru, dar după cîteva clipe se auzi de afară galopul unui cal care se depărta, iar Angelica înţelese dintr-o dată că Audiger pleca şi ea n-avea să-l mai vadă, poate, niciodată.

23

Angelica termină scrisoarea către armatorul ei din La Rochelle şi, după ce o presără cu nisip şi o sigilă, îşi puse din nou masca şi pelerina. Se auzea larma vocilor clienţilor din sala plină pînă la refuz, căci o răpăială scurtă şi puternică de ploaie îi bulucise înăuntru pe toţi cîţi trîndăveau la taifasuri afară, sub bolţile de verdeaţă, în faţa ceştilor aburinde.

Mirosul dulceag al ciocolatei se amesteca subtil cu cel de migdale prăjite şi pătrundea pînă aici, în biroul ei strîmt, unde de doi ani de zile, îmbrăcată în rochia neagră şi sobră cu guler şi cu manşete albe, stătea mai mereu aplecată, cu o pană de gîscă în mînă, asupra facturilor care nu se mai terminau.

Se duse ca de obicei pînă în pragul sălii şi aruncă o privire discretă înăuntru prin crăpătura draperiei. În curînd avea să devină marchiza du Plessis-Bellière şi atunci nici vorbă să mai intre în sala aceasta decît ca o clientă din lumea mare, care vine împreună cu un grup de prieteni aristocraţi ca să guste această divină ciocolată la modă, pe

care nu oricine şi-o putea îngădui. Va fi ceva destul de caraghios şi fără îndoială amuzant, o revanşă aţîţătoare asupra tuturor mizeriilor cumplite pe care le avusese de îndurat atîţia ani.

Oglinzile mari, fixate în lambriurile aurite, reflectau cu generozitate atmosfera de bun gust şi mai ales paşnică pe care ea ştiuse s-o menţină totdeauna la *Pitica Spaniolă,* fără să fie de altfel prea mare nevoie de strădanii deosebite fiindcă ciocolata crea clienţilor mai curînd predispoziţie pentru propuneri dulci decît pentru gîlcevi aprige care să se transforme în taifunuri pustiitoare, ca în tavernele unde se adunau borfaşii şi cuţitarii Parisului. Aici venea numai lume bună.

La cîţiva paşi de draperia după care se ascundea ea, Angelica băgă de seamă un bărbat care stătea singur la o masă în faţa unei ceşti aburinde şi mărunţea gînditor alunele dintr-o farfurioară. Înfăţişarea lui n-avea nimic neobişnuit şi totuşi ceva îi atrăgea privirile spre el. Îl mai privi o dată cu luare aminte şi îşi zise că-l cunoştea, iar după ce se uită atentă încă o dată îi veni ideea că domnul acesta destul de bine îmbrăcat aducea cam prea tare cu poliţistul Desgrez ca să nu fie chiar el. Îl studie îndelung şi ajunse la concluzia că fostul avocat muritor de foame se deghizase admirabil, fără să-şi poată ascunde cu totul identitatea.

Vederea lui îi stîrni dintr-o dată o bucurie de-a dreptul copilărească. Prinsă cum era între ura de gheaţă a lui Philippe, reproşurile lui Audiger şi curiozitatea lacomă a prietenilor, simţea acum că Desgrez era singura fiinţă cu care putea sta de vorbă fără să fie nevoită să-şi adune tot curajul ei pentru asta şi fără să joace teatru, aşa că ieşi din ascunzătoarea ei şi se apropie de el.

— Mi se pare că sînteţi cam neglijat, maestre Desgrez, strecură ea în şoaptă. Pot încerca eu, cu slabele mele mijloace, să ţin locul nerecunoscătoarei care n-a venit la întîlnire ?

El ridică ochi şi-i scrută atent faţa mascată, apoi o recunoscu şi răspunse plin de curtenie :

— Nimic nu mă poate onora mai mult decît s-o am alături pe stăpîna acestui loc încîntător.

Angelica se aşeză rîzînd alături de el şi făcu semn unuia din negrişori să-i aducă o ceaşcă de ciocolată şi nişte pesmeţi.

— Şi în a cui urmărire a pornit Desgrez pe domeniile mele ? Alt pamfletar obraznic, care nu lasă mărimile să doarmă în linişte ?

— Nu, nu e vorba de nici un pamfletar, ci de echivalentul lui feminin. O otrăvitoare.

— Pfff ! Specia asta a otrăvitoarelor s-a înmulţit în asemenea hal în ultima vreme încît nu mai are nici un farmec. Pînă şi eu cunosc vreo cîteva, spuse Angelica, fără să ia seama la ce-i ieşea din gură.

Se gîndise la doamna de Brinvilliers.

— Ştiu, răspunse el. Dar tot ce ai mai bun de făcut în clipa de faţă e să uiţi că le cunoşti sau că le-ai cunoscut. E un simplu sfat.

Cum Desgrez nu zîmbea, ea făcu uşor semn din cap că înţelesese.

— Cînd voi avea nevoie de informaţiile dumitale ţi le voi cere, fii sigură de asta, urmă el cu o ironie nedisimulată. Sînt ferm convins că vei fi fericită să mi le încredinţezi.

Angelica îşi concentră atenţia asupra băuturii fierbinţi din ceaşca adusă de negrişor şi nu răspunse împunsăturii lui, preferînd să schimbe vorba.

— Ce părere ai despre ciocolata asta, domnule Desgrez ?

— E o adevărată pedeapsă, doamnă. Dar astea-s riscurile meseriei, cînd faci o anchetă e sigur că ai să te trezești cu tot felul de belele. Dar am trecut eu prin primejdii mai mari și am scăpat. Nu neg că în cursul carierei mele am fost nevoit să intru în locuri și mai sinistre decît locanta asta, care la urma urmei e destul de curățică, dacă nu chiar simpatică în felul ei...

Angelica era convinsă că Desgrez știa foarte bine de proiectul căsătoriei ei cu Philippe, dar îi venea greu să abordeze ea un asemenea subiect atîta timp cît el nu spunea nimic.

Întîmplarea o sluji însă în chipul cel mai fericit, căci în micul local pătrunse o ceată veselă și zgomotoasă de domni și doamne, printre care silueta mlădioasă și admirabil proporționată a lui Philippe se remarca de departe.

Mascată cum era și așezată în colțișorul acela retras, nu era nici o primejdie să fie recunoscută, așa că i-l arătă cu un gest ușor din cap lui Desgrez zicînd :

— Îl vezi pe gentilomul acela înalt, cu haine de mătase albastru deschis ? E viitorul meu soț...

Desgrez se prefăcu uluit.

— Oh !... Dar nu e chiar drăguțul verișor care s-a distrat cu dumneata în seara aceea de pomină de la *Masca Roșie* ?

— Da, el e. Ia spune, cum ți se pare ?

— Ce să mi se pară ? Căsătoria sau verișorul?

— Amîndouă.

— Căsătoria e un subiect prea delicat și las pe seama duhovnicului dumitale grija de a te dăscăli asupra lui, copila mea. În ceea ce-l privește pe superbul verișor, constat cu mare regret că nu e deloc genul dumitale de bărbat.

— De ce? fu rîndul Angelicăi să facă ochii mari. Doar e atît de frumos...

— Tocmai la asta mă gîndeam şi eu. Frumuseţea e ultimul lucru care să te impresioneze pe dumneata la un bărbat. Din cîte am putut eu observa, te cucereşte nu ceea ce-l apropie de femei, ci tocmai ceea ce-l diferenţiază de ele: inteligenţa, concepţia lui asupra lumii, poate nu neapărat corectă dar atrăgătoare dacă ţi se pare nouă şi originală, şi apoi misterul virilităţii lui. Da, doamnă, aşa stau lucrurile. Degeaba te uiţi la mine aşa, din spatele măştii, cu aerul ăsta de parcă ai vrea să zici că nu pricepi. Aş îndrăzni chiar să adaug că îţi place să te laşi dominată tocmai de bărbatul care se deosebeşte cel mai mult de ceilalţi. De aceea îţi plac originalii, paria, nesupuşii. Şi tot din cauza asta amorurile dumitale au urîtul obicei de a sfîrşi rău. Dacă un bărbat ştie să te distreze şi să te facă să rîzi, eşti gata să-l urmezi pînă la capătul lumii. Şi dacă mai e, pe deasupra, şi suficient de robust şi de iscusit ca să satisfacă alesele exigenţe ale divinului dumitale trup, atunci îi ierţi absolut orice. Numai că domnul acesta despre care vorbeşti, eu nu zic că e prost, dar n-are pic de spirit. Dacă cumva te iubeşte, rişti să te plictiseşti de moarte lîngă unul ca el. E frumos ca soarele şi posac ca un urs.

— Nici o grijă, Desgrez. Nu mă iubeşte.

— Atunci e perfect! Ai să te poţi distra după pofta inimii încercînd să-l faci să te iubească. Dar în privinţa amorului fizic, aş paria pe cît vrei că e brutal şi simplu ca un plugar. Nu face cumva parte din banda lui Monsieur?

— Desgrez, nu-mi face plăcere să aud pe cineva vorbind aşa despre Philippe, zise Angelica întunecîndu-se. Deşi... deşi vreau să te întreb ceva... anume dacă... dacă... *practicile acelea* îl pot îm-

piedica pe un bărbat să... să fie normal cu femeile, să aibă copii...

— Asta depinde de la caz la caz, frumoasa și neștiutoare doamnă ! Nevinovăția asta e de-a dreptul înduioșătoare !... Dar dacă tot m-ai întrebat, tot ce-ți pot spune este că, așa cum e clădit acest tînăr domn, aș zice că e înzestrat cu tot ce trebuie ca să facă fericită o femeie și să-i toarne o spuză de copii. Ce-i lipsește lui e altceva, e inima ! Cînd o să moară, inima lui n-are să poată fi mai rece decît e acum. Ei, văd că orice ți-aș spune eu, dumneata ești hotărîtă s-o încerci și p-asta, să vezi cum e cu un bărbat frumos, să guști din ceva mai nou și mai proaspăt... Gustă, frumoasă doamnă, mușcă bine din trufandaua asta și mai ales ai grijă să nu regreți, orice s-ar întîmpla. Eu unul te las, am treabă.

Se ridică să-i sărute mîna și îi spuse :

— Otrăvitoarea de dragul căreia am venit aici n-a apărut. Asta îmi cam încurcă socotelile, dar îți mulțumesc pentru agreabila companie.

După ce Desgrez se depărtă, Angelica rămase uimită de senzația de tristețe și de neliniște care-i strîngea inima ca o gheară. «Eu unul *te las*», zisese el. Și ea înțelese deodată că în lumea care o aștepta și la care urma să se întoarcă, în lumea sclipitoare de la Versailles, de la Saint-Germain sau de la Luvru, în lumea aceea nu era loc pentru copoiul Desgrez. Acolo n-avea să-l mai întîlnească nici pe el și nici pe cîinele lui, Sorbonne, aveau să rămînă amîndoi, stăpîn și cîine, în decorul de aici, în lumea lor de valeți, de negustori, în vălmășagul acestei lumi mărunte ce forfotește harnic și neobosit, gravitînd în jurul celor mari, care nu-i văd și n-au habar de existența lor.

Tulburată, se ridică iute și se repezi la ușa pe care ieşise fostul avocat și mai apucă să-l zărească îndepărtîndu-se cu pași mari și repezi pe una din aleile umbroase ale grădinii, urmat de silueta puternică și credincioasă a lui Sorbonne.

— Desgrez ! strigă ea alergînd după el.

El se opri întorcîndu-se, apoi veni înapoi spre ea. Angelica îl împinse în penumbra unei bolți și îl cuprinse cu brațele de după gît șoptind :

— Sărută-mă, Desgrez !

El avu o tresărire scurtă și rosti cu asprime :

— Asta ce mai înseamnă ? Ai cumva alt pamfletar de salvat ?

— Nu... numai că eu...

O cuprindea o adevărată panică la gîndul că n-avea să-l mai vadă și nu știa cum să-i spună asta. Își frecă dezmierdată obrazul de umărul lui, încercînd să-și ascundă tulburarea.

— Înțelegi... urmează să mă mărit... Pe urmă gata, n-am să mai pot să-mi înșel bărbatul...

— Oho ! făcu amuzat Desgrez. Dimpotrivă, scumpo, o doamnă din adevărata aristocrație, o marchiză, ei bine, nu trebuie să se mai poarte la fel ca orice toantă de nevastă de negustor ! Ar fi culmea ridicolului să-și iubească soțul și să-i mai fii pe deasupra și credincioasă ! Toată lumea ar crede-o nebună și ar fugi de ea ca dracu de tămîie. Dar eu te înțeleg, fiindcă viața m-a pus în fața multor lucruri mult mai grave ca asta. Numai că la mijloc e altceva, dacă pricep eu bine... Anume că unei doamne marchize du Plessis-Bellière nu i-ar ședea elegant să numere printre amanții ei și pe un pîrlit de polițai pe nume Desgrez, nu ? Doamna Morens, să mai zicem, hai, dar marchiza...

— Oh ! De ce-mi bănuiești un motiv ascuns în tot ce fac ? protestă Angelica obidită.

Ar fi vrut din tot sufletul să poată rîde, dar nu reuşea să-şi stăpînească emoţia. Îl întrebă din nou, sfioasă, iar ochii i se umplură de lacrimi :

— De ce mă bănuieşti de motive ascunse ? A reuşit cineva, vreodată, de cînd e lumea lume, să desluşească inimile femeilor şi cauzele pasiunilor lor ?

Desgrez recunoscu aici argumentul pe care el însuşi îl invocase cîndva, în procesul contelui de Peyrac. Fără să scoată nici un cuvînt, o luă în braţe şi o strînse la piept.

— Eşti prietenul meu, Desgrez, murmură slab Angelica. N-am altul mai de nădejde şi nici n-o să am vreodată, presimt asta. Spune-mi dumneata, care ştii tot, spune-mi că n-am ajuns nedemnă de *el*. De el, care a ştiut să învingă nenorocirile şi sărăcia şi ajunsese să fie stăpîn pe spiritele altora, aşa cum nu mulţi oameni sînt în stare... Dar eu, eu... Nu sînt şi eu tot o învingătoare, Desgrez ? Dumneata, care ştii de unde m-am întors, din ce lume întunecată, adu-ţi aminte şi spune-mi... sînt nevrednică de acel fenomen extraordinar de voinţă care era contele de Peyrac ?... A trebuit să-mi smulg copiii din cea mai cumplită mizerie şi am dat dovadă de forţă... Ar recunoaşte el în forţa asta forţa lui, dacă s-ar întoarce ?...

— Ei, ei, nu e cazul să-ţi mai baţi capul, îngeraş dulce şi scump, zise Desgrez cu vocea lui tărăgănată şi batjocoritoare. Dacă s-ar întoarce... din cîte am reuşit eu să-l cunosc, ei bine, dacă s-ar întoarce, cred că mai întîi ar pune mîna pe tine să-ţi înmoaie puţin oasele. Pe urmă, după ce ai cerşi îndurare, te-ar lua în braţe şi te-ar iubi pînă cînd iarăşi ai fi nevoită să cerşeşti îndurare. După ce ar rezolva aceste două aspecte ale chestiunii,

cred că amîndoi ar urma să căutaţi un colţ liniştit de lume unde să aşteptaţi să vă sărbătoriţi nunta de aur. Numai că nu e cazul să te agiţi atîta în ipoteze de soiul ăsta. Linişteşte-te, fată frumoasă, şi ţine-o drept pe drumul pe care ai pornit-o, asta-i tot ce te pot sfătui.

— Desgrez, nu crezi că e ciudat că nu pot înăbuşi în mine speranţa că trăieşte şi că într-o zi am să-l revăd ? Circulă zvonul că... atunci, în Piaţa Grève, a fost ars altcineva, nu Geoffrey.

— Ştiu, am auzit şi eu, dar nu e cazul să dai atenţie la toate balivernele. Întotdeauna apar poveşti de-astea în legătură cu cutare sau cutare om celebru. Prostii ! A murit, draga mea, povestea s-a încheiat, gata ! Nu mai spera, că nu mai ai la ce. Îţi faci singură sînge rău degeaba. Mai bine priveşte înainte, la ce te aşteaptă, şi mărită-te cu păpuşa aia frumoasă, vezi să faci bărbat din ea !

Angelica nu răspunse. Inima i se umpluse de o durere copleşitoare, nemăsurată, cum numai sufletele copiilor pot simţi.

— Nu mai pot ! gemu ea. Sînt la capătul puterilor ! Sărută-mă, Desgrez, sărută-mă !...

— Ah, femeile ! Te bat la cap cu dragostea lor cea veşnică şi unică şi după aia hodoronc-tronc, cică să le iei în braţe şi să le săruţi, ca să le treacă ! Afurisită naţie !

Cu brutalitate îi trase umerii corsajului în jos, pînă la coate, dezvelindu-i braţele şi pieptul. În clipa următoare Angelica simţi cum mîinile lui aspre şi păroase o cuprindeau de subţiori, simţindu-se parcă bine în căldura lor tainică şi promiţătoare.

— De frumoasă, eşti frumoasă în draci, de ce să zic, eşti în stare să stîrneşti poftele şi într-un sfînt, dar uite că eu n-am să te sărut deloc.

— De ce ?

— Fiindcă am altceva mai bun de făcut. Dacă m-am culcat o dată cu tine, am făcut-o fiindcă era spre binele tău. Şi chiar şi numai o dată, şi tot a fost cam prea mult pentru liniştea mea sufletească. Ajunge, destul !

Şi îşi retrase încet mîinile, mîngîindu-i în treacăt sînii provocatori, pe care balenele corsetului îi ţineau ridicaţi cu obrăznicie în sus, dar numai atît. Palmele lui osoase şi puternice nu insistară.

— Nu-mi purta pică, frumoaso, şi adu-ţi aminte de mine... măcar din cînd în cînd. Am să-ţi fiu recunoscător. Şi acum... îţi urez noroc, marchiză a Îngerilor !...

24

Philippe îi spusese de la bun început că nunta lor avea să aibă loc la Plessis. Ţinea ca ceremonia să se desfăşoare fără nici un pic de fast şi Angelica era încîntată de soluţia asta care-i convenea de minune, fiindcă avea în felul acesta posibilitatea să recupereze caseta cerută de Philippe fără a bate la ochi în vreun fel, căci orice călătorie la Plessis, în alte împrejurări, ar fi stîrnit bănuieli. Uneori se întreba dacă sipetul acela mai era la locul lui, în lucarna turnului ornamental al frumosului castel şi asta o făcea să-şi simtă tot trupul cuprins de sudori reci. Nu cumva dăduse cineva peste ascunzătoare ? Prea puţin de crezut, cine era să se cocoaţe pe jgheabul unei streşini care de-abia dacă era destul de lată pentru fetiţa de odinioară, numai ca să se holbeze pe ferestruica aceea în interiorul unui turn fals, cu creneluri şi metereze de

operetă... Şi dacă, totuşi... Se mîngîia doar cu gîndul că niciodată nu auzise de ceva lucrări de reparaţii sau schimbări la castelul Plessis, aşa că avea toate şansele să găsească la locul ei caseta care acum o chinuia aproape mai rău decît probabil că-l chinuise pe bătrînul marchiz, tatăl lui Philippe, şi pe Philippe însuşi. N-avea să se liniştească decît în ziua nunţii, cînd avea să i-o dea soţului ei, ridicîndu-şi de pe suflet povara asta care devenise insuportabilă.

Plecarea spre Poitou stîrni o forfotă la care nu s-ar fi gîndit mai înainte. Erau luaţi în călătoria asta şi Florimond şi Cantor, cu tot personalul lor domestic : Barbe, Picior-Sprinten, cîinii, maimuţica şi papagalii. Se umplură atîtea cufere încît, ca să poată lua şi servitorii, a fost nevoie de o trăsură şi două care mari.

Convoiul lui Philippe avea să-i urmeze îndeaproape, numai că viitorul mire se purta ca şi cum toate astea ar fi fost străine de persoana lui. Continua să se ducă la toate serbările şi recepţiile de la curte, iar cînd cineva făcea aluzie la apropiata lui căsătorie ridica mirat din sprîncene şi apoi exclama rece şi dispreţuitor : «Ah ! Da, într-adevăr !»

Toată săptămîna dinaintea plecării Angelica nu reuşi să-l vadă nici măcar o dată. Philippe se mărginea să-i trimită, prin Molines, bileţele scurte care-i aduceau la cunoştinţă ordinele lui. Ea urma să plece în cutare zi. El avea s-o urmeze în data de cutare. Vor veni cu el abatele şi Molines. Căsătoria va avea loc în ziua cutare, imediat după sosirea la Plessis.

Angelica se conforma fără nici o discuţie, asemeni unei soţii supuse, pentru care cuvîntul bărbatului e lege. În sinea ei era hotărîtă însă să pună destul de repede punct ifoselor acestui pişpirică în-

fumurat şi nerod. La urma urmei dobitocul ăsta făcea o căsătorie pe care şi-ar fi dorit-o oricine, primea pe tavă o avere şi nici nu renunţa la altceva mai convenabil. Fiindcă nimeni nu se gîndea că ar fi suspinat după micuţa Lamoignon, uscată ca o scîndură, lipsită de farmec şi rea ca o viespe. A, bogată da, numai că averea pe care i-o aducea Angelica strivea orice încercare de comparaţie. Numai renta anuală pe care Philippe avea s-o primească de la ea ca bani de buzunar depășea binișor întreaga zestre a domnișoarei de Lamoignon. Vrednicul magistrat împărțise atît de bine dreptatea încît, în cîteva zeci de ani ajunsese putred de bogat, e drept, dar fusese și un soţ model și turnase sumedenie de copii, care se nimeriseră să fie mai mult fete, așa că averea lui imensă se împărțea cam la prea multe ca să poată rivaliza cu ceea ce primea Philippe de la Angelica. Pe scurt, viitoarea marchiză du Plessis-Bellière stabilise de pe acum principiile pe care avea să se întemeieze armonia căsniciei lor. Mai întîi și mai întîi de toate, Philippe avea să trebuiască să bage bine la cap, de la bun început, că în ciuda manierei cam brutale, poate, în care fusese cerut în căsătorie, aveau amîndoi cîte ceva de cîștigat de aici, așa că urma să renunțe cît mai rapid la fasoanele și la țîfnele lui caraghioase. Pe urmă, se va vedea ce mai trebuia făcut, în orice caz însă, Angelica își promitea să fie energică și iute, să țină bine hățurile și să-i bage urgent frumosului Philippe mințile-n cap. Se simțea în stare să îmblînzească și pe cel mai îndărătnic bărbat, nu numai pe superbul marchiz, care probabil că nu avusese niciodată ocazia să cunoască o femeie adevărată sau care să-și pună în joc toată ambiţia ca să-l dea pe brazdă.

Deocamdată însă, prinsă în vîrtejul pregătirilor de plecare, Angelica se străduia să nu se gîndească prea mult la el. Faptul că el nu-și făcea deloc apariția o făcea să se simtă și ușurată și dezamăgită în același timp. Gîndul la răceala lui disprețuitoare și la încăpățînarea lui brutală venea adeseori ca un spin în inima bucuriei ei și cînd se gîndea la asta își dădea seama că în realitate îi era frică. Așa că mai bine să nu se gîndească deloc la el.

Trăsurile și căruțele bune și rezistente, trase de cai puternici și bine hrăniți și mînate de vizitii care-și cunoșteau meseria, ajunseră în mai puțin de trei zile la Poitiers. Abia aici, cu puțin înainte de intrarea în oraș, avură primul eveniment neplăcut, o osie ruptă, încolo nimic. Ceea ce era o adevărată performanță, fiindcă drumurile erau îngrozitoare, pline de făgașe și de hîrtoape, mocirloase din cauza ploilor de primăvară și desfundate de carele țăranilor și de rădvanele grele ale seniorilor din partea locului sau de cirezile de vite. Rămaseră în Poitiers o zi și o noapte și Angelica recunoștea cu melancolică bucurie locurile de odinioară. Apoi trecură prin apropiere de Monteloup și își înfrînă cu mare greutate dorința de a da o fugă pînă la bătrînul castel al familiei ei, pe care nu-l văzuse de atîția ani. Trebui însă să renunțe, fiindcă amîndoi băieții erau rupți de oboseală și murdari din cale afară. Petrecuseră noaptea precedentă într-un fel de cocioabă nenorocită botezată pompos cu numele de han, în care forfoteau șobolanii și tot felul de insecte supărătoare care nu-i lăsaseră deloc să doarmnă, așa că nu putea fi vorba de întîrzieri din motive sentimentale. Dacă voiau să aibă parte de curățenia și confortul a căror lipsă îi chinuia acum cumplit, trebuia să ajungă la Plessis cît mai repede.

Cu brațele petrecute pe după umerii băieților ei, Angelica respira cu nesaț aerul curat al cîmpiilor înflorite. Se minuna singură cum de putuse trăi atîția ani într-un loc murdar și închis ca Parisul! Scotea într-una strigăte de bucurie entuziastă și numea fericită cătunele pe care le străbăteau și care-i aduceau aminte fiecare de cîte o întîmplare memorabilă din copilăria ei. De zile întregi le vorbea într-una fiilor ei de bătrînul castel de la Monteloup, descriindu-l aproape piatră cu piatră și înșirîndu-le toate chipurile în care aveau să se poată juca în voie acolo. Așa că Florimond și Cantor cunoșteau acum castelul ca pe propriile lor buzunare și s-ar fi putut descurca foarte bine cu ochii închiși prin subterana în care se străduise cîndva mama lor să se inițieze într-ale vrăjitoriei sau prin podul cu sumedenia lui de cotloane pline de minunății nemaiauzite.

În sfîrșit, cînd răbdarea și puterea de îndurare a drumeților erau pe sfîrșite, se zări în depărtare castelul Plessis, alb și cochet, siluetă mirifică și plină de grație ridicîndu-se misterioasă pe malul heleșteului. Angelica rămase puțin mirată de dimensunile parcă mai mici decît odinioară, dar își dădu repede seama că acum, după ce cunoscuse atîtea și atîtea palate uriașe din Paris, era firesc ca delicata clădire în stil renascentist să i se pară mai mică decît așa cum o văzuse ea pe vremea cînd se gîndea de multe ori dacă minunăția asta exista aievea sau era o plăsmuire a închipuirii ei înfierbîntate de copil.

La apropierea trăsurilor, își făcură în grabă apariția cîțiva servitori în livrele, cu aere de slugi de masă mare bine strunite. De obicei, seniorii neglijau reședințele lor de la țară iar Philippe mai mult decît alții, dar aici se simțeau atenția grijulie

și mîna de fier a lui Molines. Servitorii erau într-adevăr în exercițiul funcțiunii, nu rîndași murdari de la grajduri, ci valeți stilați și dichisiți, de parcă stăpînul domeniului ar fi lociut în permanență aici și ar fi ținut casă deschisă, fiind astfel obligat să aibă un personal aflat oricînd la înălțime. Un curier sosise cu o săptămînă înainte și întreg castelul, aflat mereu în cea mai aprigă curățenie, fusese luat acum mai strașnic ca oricînd la frecat și la lustruit, ferestrele fuseseră deschise ca să se aerisească bine peste tot, mirosul de ceară proaspătă acoperea izul slab de mucegai al tapiseriilor vechi, grădina fusese curățată și totul arăta ca și cum regele în carne și oase ar fi trebuit să sosească din clipă în clipă.

Angelica însă nu încercă plăcerea și bucuria la care se așteptase. Starea plăcută care o cuprindea pe măsură ce se apropia de ținta călătoriei o părăsise dintr-o dată, lăsînd loc unei indiferențe amestecate cu o vagă neliniște. Se gîndea că poate ar fi trebuit să plîngă sau să danseze, să strige, să-i îmbrățișeze pe Florimond și pe Cantor. Nimic din toate astea. Își simțea sufletul inert. Incapabilă să mai suporte emoția prea mare a acestei întoarceri, era atît de copleșitoare încît nu mai avea nici o reacție.

Trecu repede la lucruri concrete, care să-i ocupe spiritul și să nu-i lase nici un răgaz să se gîndească la ceea ce avea să se mai întîmple. Căută un loc în care copiii să se poată odihni, se ocupă de baia și de instalarea lor și nu plecă de lîngă ei decît atunci cînd cei doi mici seniori, îmbăiați și primeniți în haine curate, se așezară în fața unei mese cu gustări simple dar îmbelșugate și sănătoase, în special brînzeturi, ouă, lapte proaspăt și prăjiturele de

casă aduse de țărani, care se înfățișaseră cu plocoane la auzul veștii că sosise stăpînul. E drept că deocamdată sosise numai viitoarea stăpînă, dar ei erau încîntați, fiindcă nu erau departe de Monteloup și mulți își aduceau aminte de anii de odinioară, cînd se povesteau atîtea despre zgîtia aceea de fată a baronului de Sancé, care acum avea să devină stăpîna lor.

Abia atunci se hotărî să se retragă în camera care-i fusese pregătită și care era, la cererea ei expresă față de Molines, tocmai camera în care odinioară prințul de Condé și ducesa de Beaufort purtaseră acea dulce bătălie despre care Angelica, aflată abia în vîrsta copilăriei, înțelesese totuși destul de bine ce putea să însemne. Ajunsă în încăperea această luxoasă, una din cele mai frumoase din întreg castelul, fu nevoită să mai accepte serviciile cameristei Javotte și să răspundă plecăciunilor pînă la pămînt ale celor doi rîndași care aduceau apă fierbinte pentru baie în niște căldări mari de aramă. Baia florentină de alături funcționase bine cîndva, dar tocmai acum se ivise pesemne o spărtură în țevăraia de plumb de la beci și, pînă să fie reparată, se revenea la metodele mai vechi și mai sigure. Cei doi îi spuseră ceva într-o limbă care-i sună familiar în urechi și Angelica, distrată, le răspunse la fel. Era dialectul local din Poitou. Valeții rămaseră cu gurile căscate de uimire văzînd că doamna asta măreață, care venea tocmai hăt, din Parisul ăla marele, unde-o mai fi venind și aia, uite că știa graiul lor, na, să nu-ți vie să crezi ! Parcă l-ar fi supt de la mă-sa, odată cu laptele, în leagăn, așa vorbește, ca pe apă !

— Dar așa și este ! răspunse Angelica rîzînd încîntată. Nu mă recunoașteți ? Sînt Angelica de Sancé, fiica bătrînului baron de la Monteloup. Iar

tu, Guillot, îmi amintesc că ești chiar de pe lîngă Monteloup, din Maubuis, nu ?

Numitul Guillot, împreună cu care făcuse cîteva ospeţe pe cinste, cu cireşe şi cu mure, în zilele frumoase ale verilor de demult, rînji extaziat, cu gura pînă la urechi, scărpinîndu-și cu foc chica neţesălată :

— Phiii !... Rezultă că mneatale ești cucoana de se-nsurară cuconaşu nostru ăl tînăr ca dumneaei, că ăl bătrîn se duse, nu mai e vorba de el acuma.

— Eu sînt, da.

— Apăi asta are să fie mare bucurie acilea pe noi în hardughia asta. Că noi 'ceam că cine ştie ce firoscoasă ne-o trînti conaşul pe cap, de să ne dea cu capetele de pereţi şi alte alea...

Aşadar, oamenii de aici, de la castel, nu ştiau nici măcar cît ţăranii din sat. Şi ce ştiau ei era greșit, căci ei o credeau deja soţia lui Philippe.

— Tocmai îi 'ceam lu'alde colegu-ăsta al meu că mare păcat că n-aţi mai aşteptat şi aţi făcutără nunta la Paris. Păi să fi poftit dumneavoastră acilea, să-i tragem o nuntă-n soarele mă-sii, una deaia, să pîrîie pămîntul, cu de-ale noastre ! Dar de ! Te pomenești că n-o fi vrutără alde conașu' !

Angelica nu vru să-l dea de gol pe Philippe spunîndu-i acestui Guillot, simpatic dar cam bădărănos şi mai ales devenit dintr-o dată prea intim, că ea şi marchizul urmau să se cunune tocmai aici, la Plessis, şi că ea una spera să aibă loc nişte petreceri cu ocazia cărora să se întîlnească din nou, după atîţia ani, cu toţi prietenii ei din copilărie.

— Ei, va fi și ceva petrecere, le promise ea, cam cu îndoială.

Pe urmă o bruftului puţin pe Javotte, să-i pregătească mai repede toaleta. Cînd micuţa cameristă

se retrase, speriată şi obidită, Angelica se privi în oglinda mare, veneţiană, examinîndu-şi ţinuta mîndră şi impunătoare chiar şi aşa, în rochia de interior, apoi merse spre mijlocul încăperii.

În cei mai bine de zece ani care se scurseseră, decorul nu se schimbase deloc. Numai că acum Angelica nu mai privea cu ochii uimiţi ai fetiţei de odinioară, care venea uluită dn castelul vechi şi ruinat, cu pietrele umede şi pline de muşchi şi cu mobile sărace şi desperecheate. Mirajul pe care-l însemna atunci încăperea asta de o bogăţie neînchipuită se stinsese. Mobilele i se păreau acum supărător de demodate şi de greoaie, cu lemnul lor lăcuit în negru şi lucrate în stil olandez, cum la Paris mai aveau acum doar negustorii bogaţi, care-şi mobilau casele aşa cum văzuseră ei cîndva la marii seniori în palatele cărora nu priveau splendorile din saloane decît prin crăpătura uşii. Patul cu coloane masive, care îi păruse cîndva o culme ameţitoare a confortului şi a rafinamentului, îi păru acum de-a dreptul grosolan şi de un prost-gust stînjenitor.

Dezamăgită, se îndreptă spre fereastră, o deschise şi privi afară, rămînînd înspăimîntată la vederea streşinii. Se căţăra înainte cu îndemînarea unei pisici pe fîşia asta, care în închipuirea ei rămăsese lată şi confortabilă şi care acum se vădea a fi în realitate îngrozitor de îngustă ! «Dumnezeule ! M-am îngrăşat din cale-afară şi n-am să mă mai pot urca pînă la lucarna aceea blestemată !» gîndi ea, simţind că o cuprinde disperarea. Corpul ei de care era atît de mîndră... cîte femei mai păstrau supleţea şi elasticitatea ei ?... Şi în seara aceea, Angelica înţelese, plină de amărăciune, trecerea nemiloasă a anilor. Era subtire, da, dar nu ca altă

dată, și nici nu mai putea fi vorba de agilitatea de atunci. Să încerce acum o ascensiune ca cea la care se gîndise ar fi însemnat curată nebunie, risca de-a dreptul să-și frîngă gîtul !

Stătu un timp pe gînduri și hotărî s-o cheme pe Javotte.

— Javotte, draga mea, am să te rog să-mi faci un serviciu. Tu ești mai subțirică, micuță și mlădioasă ca o trestie. Încearcă să mergi pe marginea asta învelită în tablă și să ajungi la turnulețul de colo, îl vezi ? Hai, și fii atentă să nu cazi !

— Gata, doamnă, răspunse fericită Javotte, care ar fi trecut și prin urechile acului ca să facă plăcere unei stăpîne care n-o bătea niciodată și nici nu-i vorbea urît, cel mult dacă mai ridica și ea tonul, acolo, cînd nu era prea în apele ei, și-i făcea și daruri frumoase cînd era bine dispusă și mulțumită de serviciile ei.

Javotte încăleca într-o clipă, cu sprinteneală de saltimbac, pervazul ferestrei, și ajunse pe streașina subțire, înaintînd cu siguranță, în timp ce Angelica, aplecată peste fereastră, o urmărea cu sufletul la gură. Să fi pățit Javotte ceva acum, nu și-ar fi iertat-o niciodată și ar fi văzut în asta un semn de sus...

— Uită-te pe ferestruica aceea înăuntru. Vezi ceva acolo ?

— ...e cam întuneric... dar e ceva... Ceva întunecat la culoare. Un fel de cutie, parcă ar fi o casetă de bijuterii...

Angelica închise ochii și fu nevoită să se țină bine de pervaz, ca să nu cadă. Inima îi bătea năvalnic și simțea că abia mai poate respira de fericire.

— Bine, Javotte. Ia-o și adu-mi-o, dar cu grijă mare, draga mea...

Cîteva clipe mai tîrziu ținea în mîini caseta călugărului Exili. Pe deasupra se prinsese o crustă subțire de mîzgă întărită, dar caseta era într-adevăr din lemn de santal și nici vietățile mici și invizibile care trebuie că se simțeau la largul lor în umezeala aceea și nici mușchiul nu putuseră s-o atace.

— Acum du-te, spuse ea cu voce albă spre Javotte. Și nu vorbi cu nimeni despre asta, da ? Uite, dacă ai să știi să-ți ții gura, am să-ți dăruiesc o bonetă și o rochie nouă.

— Oh, doamnă, cu cine ați vrea să vorbesc ? Nici măcar nu înțeleg în ce limbă vorbesc oamenii de pe aici !...

Pe cît se părea, fetei îi părea foarte rău că plecaseră din Paris și trăgea nădejde ca șederea aici să nu fie decît un popas scurt. Cu un suspin trist, plecă s-o găsească pe Barbe, ca să mai stea de vorbă despre cunoscuți și mai ales despre David Chaillou, pe care nu reușea să-l uite.

Angelica se apucă să curețe sipetul de stratul de murdărie de pe el, apoi se chinui mult timp pînă izbuti să-l desfacă, fiindcă arcul de oțel care acționa capacul și tot mecanismul de siguranță ruginiseră. În sfîrșit, după multă caznă, reuși să acționeze delicatul sistem și capacul se ridică, descoperind în fața ei priveliștea liniștitoare a flaconului cu otravă verde, cu reflexe de smarald, odihnind pe teancul de foi de hîrtie care cuprindeau dovada indiscutabilă a trădării de care se făcuseră vinovate, fără ca nimeni să știe, atîtea nume strălucite de la curtea Franței. Angelica privi mult timp hîrtiile astea, apoi închise caseta la loc și căută din ochi un ungher unde s-o ascundă. Ar fi fost culmea s-o lase prea la vedere și să rămînă fără ea

tocmai acum, cînd aștepta sosirea lui Philippe, căruia trebuia să i-o dea în schimbul inelului care avea să-i unească în fața altarulu. În cele din urmă se hotărî la locul cel mai neașteptat și o strecură în același sertar din care îl scosese, amețită și fără să știe ce face, cu cincisprezece ani în urmă.

«Dacă aș fi știut atunci ! își zise ea. Dar poate oare cineva să măsoare, la treisprezece ani, consecința faptelor lui ?»

Ascunse cheia sertarului în corsaj și continuă să privească în jurul ei cu o spaimă ce se transforma treptat în disperare. Locul acesta nu însemnase niciodată pentru ea decît nenorociri. Din cauza prostiei copilărești pe care o comisese atunci, șterpelind caseta asta blestemată, Geoffrey de Peyrac, singura ei dragoste, fusese condamnat și ars pe rug, iar viața lor distrusă.

Se sili să nu se mai gîndească la asta și se lăsă pe pat, patul de vis în care se luptaseră cîndva cele două personaje care-i păruseră desprinse din tabloul cu zei și zeițe de pe perete. Încercă să se odihnească dar nu reuși, gîndurile i se învîrtejeau în cap și tîmplele îi zvîcneau, dîndu-i o senzație permanentă de panică. Stătu așa pînă auzi afară. pe pajiștea verde, zvon de glasuri tinere ; însemna că Florimond și Cantor se treziseră și ieșiseră la joacă. Coborî și ea, porunci să se înhame caii la o trăsură veche dar pitorească pe care o zărise sub un șopron, îi urcă în ea pe amîndoi băieții, pe Barbe, pe Javotte și pe cei doi valeți, Flipot și Picior-Sprinten, luă ea însăși hățurile și plecară veseli cu toții la Monteloup, să-i facă o vizită bătrînului baron de Ridoué de Sancé.

Soarele apunea şi arunca o lumină de culoarea şofranului peste întinsele cîmpii înverzite pline de catîri care păşteau în liniştea sfîrşitului de zi. Peisajul era acum mult schimbat, lucrările de desecare a mlaştinilor îl făceau pe alocuri de-a dreptul de nerecunoscut. Lunca ascunsă sub bolţi de verdeaţă părea să fi dat mult înapoi, spre apus, umplîndu-se acum de colo pînă colo de păşuni mănoase, cu o iarbă neînchipuit de fragedă şi de plină de viaţă. Terenul rămînea tot pe pînze freatice bogate, iar umiditatea şi pămîntul gras făceau ca vegetaţia să crească din abundenţă.

Dar de îndată ce trecu peste podul mobil care stătea şi acum mereu lăsat şi cu lanţurile ruginite, Angelica se simţi uşurată văzînd că în castelul copilăriei ei nu se schimbase nimic. Baronul de Sancé, în ciuda faptului că de ani de zile reuşise să se salte din nevoi şi o ducea chiar nesperat de bine faţă de cum stăteau lucrurile cu cincisprezece ani în urmă, nu se apucase totuşi de cine ştie ce lucrări de reparaţii şi modificări, fiindcă lui îi plăcea castelul aşa cum îl apucase şi nu simţea nevoia să-l împodobească cu tot felul de farafastîcuri costisitoare şi prosteşti, cum îi apucase furia pe mai toţi vecinii lui. Aşa că donjonul şi turnurile celelalte, ca şi zidurile cu creneluri, deşi solide, păreau gata să se prăbuşească în orice clipă, abia mai suportînd veşmîntul greu de iederă, iar uşa bucătăriei era şi acum tot intrare principală.

Îl găsiră pe bătrînul baron lîngă vatră, urmărind-o cu interes pe doica Fantine care curăţa nişte ceapă. Doica rămăsese la fel de voinică şi de aprigă, dar îşi pierduse dinţii iar părul îi albise de tot, făcînd ca faţa ei închisă să pară acum de-a dreptul tuciurie, ca a unei maure adevărate. Le făcură o primire care pe Angelica o descumpăni. Poate era

o simplă iluzie, dar în bucuria baronului şi a doicii la vederea ei era ceva forţat, aşa cum se întîmplă cînd cineva se trezeşte pe nepusă masă în faţa altcuiva pe care multă vreme l-a crezut mort. E drept că l-a plîns, i-a simţit lipsa, uneori poate cu disperare, dar viaţa şi-a ţesut firele mai departe, netulburată, şi iată că acum cel crezut mort apare din nou și trebuie să i se facă loc, așa că în bucătăria bătrînului castel se lăsă o tăcere stînjenitoare și apăsătoare. Asta însă nu ţinu prea mult, căci prezenţa lui Florimond şi a lui Cantor reuși să risipească destul de iute jena. Doica începu să plîngă înduioșată, strîngîndu-i din ce în ce mai pătimașă în braţe pe «sărmanii micuţi orfani, bieţii de ei». În cîteva minute, amîndoi băieţii se treziră cu obrajii roșii de atîtea sărutări și cu buzunarele pline de mere şi de nuci. Drept care şi ei, după ce se familiarizară cît de cît cu locul, treabă care nu le luă prea mult timp, se străduiră să nu se lase deloc mai prejos la capitolul bunăvoință, punîndu-se pe tot felul de năzbîtii. Cel puțin Cantor umplu pe toată lumea de încîntare, urcîndu-se pe masă și cîntînd mai frumos ca niciodată, ceea ce-i făcu pe ai casei să plîngă de fericire și să-i ia imediat pe cei doi domnișori în mare dragoste.

— Dar micuța doamnă de la Monteloup, fantoma de cînd eram eu copil, ce mai face ? întrebă Angelica. Se mai plimbă şi acum prin galerii ?

— Oho, n-am mai văzut-o de mult, spuse doica dînd gînditoare din cap. N-a mai apărut de cînd a plecat la colegiu Jean-Marie, mezinul. M-am gîndit întotdeauna că micuța doamnă căuta un copil și te pomenești că-i căşunase taman pe el, pe Jean-Marie.

În sala întunecoasă și mucedă, mătușa Jeanne continua să domnească la fel ca altădată asupra

războiului de țesut, ca un păianjen gras și negru în mijlocul pînzelor lui țesute cu migală.

— Nu mai aude și nici sănătoasă la minte nu prea mai e lămuri cu voce scăzută baronul.

Totuși bătrîna o privi cu atenție pe Angelica și se încruntă, zicînd pe un ton plin de asprime :

— Pocitania aia a ta șchioapă n-a venit cu tine ? Că era vorba că-l arseseră...

A fost prima aluzie care s-a auzit la Monteloup despre căsătoria Angelicăi cu contele de Peyrac. Prima și ultima. Părea că toți se simțeau stînjeniți de această parte a vieții ei și le venea mai ușor s-o lase în umbră, fără să sufle nici un cuvînt despre ea. Nici măcar bătrînul baron nu punea întrebări despre soarta fostului lui ginere și asociat, de la care i se trăgea în cea mai mare măsură relativa bunăstare de azi. Și nu numai în ce-o privea pe Angelica proceda așa, ci cu toți copiii lui. Pe măsură ce aceștia plecau, se căsătoreau, mai întorcîndu-se sau nu pe la vatra părintească, el nu se mai gîndea la ei și începea să-i cam încurcepe unii cu alții. Singurii despre care vorbea mai mult și mai în cunoștință de cauză erau Denis, ofițerul, și Jean-Marie, mezinul familiei. Nu-l interesa ce se alesese de Hortensia și era limpede că habar n-avea de Gontran dacă mai trăia sau nu. Singurul subiect de conversație care reușea să-l facă să se învioreze erau catîrii.

Angelica porni să cutreiere pas cu pas tot castelul și abia acum își regăsi liniștea. Bătrînul Monteloup rămăsese același, la fel de posomorît și de trist ca altădată și la fel de sărăcăcios, dar tihnit și primitor. Atîtea generații de nobili din familia de Sancé se născuseră și se ridicaseră aici, încît zidurile greoaie de piatră păreau a se fi spiritualizat,

recunoscînd parcă sîngele familiei chiar şi în cei născuţi pe alte meleaguri. Aşa că Angelica vazu plină de bucurie cum băieţii ei se şi instalaseră în bucătărie ca şi cum s-ar fi născut acolo şi ar fi crescut între aburii de supă şi în poveştile doicii. Atît de bine se simeţau aici încît ţinură morţiş să rămînă să mănînce şi să doarmă la Monteloup, dar Angelica nu-i lăsă şi hotărî că trebuia să se întoarcă la Plessis. Nu spuse cu voce tare ce motive avea să chibzuiască aşa, dar se temea să nu sosească Philippe şi ea să fie plecată şi să nu-l poată întîmpina.

Numai că nici a doua zi nu sosi nici o veste de la el, aşa că se hotărî să mai dea o fugă singură pînă la tatăl ei. Străbătură împreună proprietatea şi bătrînul îi arătă plin de mîndrie îmbunătăţirile pe care le făcuse. După-amiaza era senină şi înmiresmată de florile primăverii şi Angelica se simţea aproape fericită. Îi veni deodată să cînte, dar se abţinu. Cînd plimbarea lor se sfîrşi, baronul se opri brusc şi o privi cu atenţie, apoi oftă adînc :

— Prin urmare, te-ai întors, Angelica ?

Îşi lăsă cu un gest tremurat mîna pe umărul ei şi repetă de mai multe ori cu ochii în lacrimi şi cu glas nesigur :

— Angelica... fetiţa mea ! Angelica mea dragă...

Îi răspunse, cuprinsă şi ea de emoţie :

— Da, tată, m-am întors, şi acum o să ne putem vedea mai des ca înainte. Ştii că mă mărit cu Philippe du Plessis-Bellière ? Adică... of, Doamne, proastă mai sînt, poftim întrebare ! Sigur că ştii, căci doar mi-ai trimis consimţămîntul dumitale şi binecuvîntarea.

— Cum ? Te măriți cu Philippe du Plessis ? Cum adică vine asta că te măriți ? Nu ești deja măritată cu el ? Că eu așa am înțeles !...

Angelica strînse din buze și nu mai insistă. Ce urmărea Philippe din moment ce pînă și pe cei din familia ei îi lăsa să creadă că ei doi erau deja căsătoriți ?

25

La înapoiere fu neliniștită tot drumul, cuprinsă parcă de o presimțire. Și într-adevăr, văzu de departe în curte trăsurile cu care venise marchizul, însoțit de suita lui. Cîțiva lachei o întîmpinară și îi spuseră că stăpînul sosise de mai bine de două ceasuri. Se grăbi spre intrare, cu inima bătîndu-i nebunește. Philippe ! Urcă scările în goană și îi ajunseră deodată la urechi țipete de copii. Ah, băieții ei se arătau cam gălăgioși și asta l-ar fi putut indispune pe tatăl lor vitreg ! Cum ajunse sus, se îndreptă spre camera lor, hotărîtă să facă ordine, chiar cu severitate dacă va fi nevoie. Numai că, pe măsură ce se apropia, își dădea seama că vocea lui Cantor suna neobișnuit, a spaimă cumplită, iar țipetele lui se amestecau cu niște lătrături cumplite. Angelica ajunse din cîțiva pași la ușă, o deschise ca o furtună și ce văzu înăuntru o făcu să înmărmurească în prag.

În fața șemineului în care ardea un foc zdravăn, care să mai alunge umezeala, Florimond și Cantor, strînși unul în altul, erau încolțiți de trei cîini-lup enormi, negri ca niște făpturi ale iadului, care lătrau întărîtați, smucindu-se în lesele lor de piele, gata să le rupă. Capetele celor trei lese erau

în mîna lui Philippe, care strunea cîinii și părea să se amuze plin de încîntare de spaima copiilor. Pe jos Angelica zări cadavrul scăldat în sînge al lui Parthos, unul din cîinii copiilor, care probabil că încercase să-i apere și fusese sfîșiat. Cantor țipa disperat, cu fața lui rotundă înecată în lacrimi, dîndu-se într-una la spatele lui Florimond, ca să fie la adăpost. Cît despre Florimond, chipul lui palid avea o extraordinară expresie de curaj și de voință. Trăsese săbiuța lui de jucărie și o ținea strîns, privind cu ochi plini de furie și arătînd clar că n-avea de gînd să lase ca el și fratele lui să fie omorîți cu una cu două.

Uluirea Angelicăi nu ținu mai mult de o fracțiune de secundă. Mai iute ca gîndul, apucă un scaun greu de lîngă ușă și-l aruncă din răsputeri, cu sete, în cîinii care chelălăiră speriați și dădură înapoi scheunînd de durere. Se repezi apoi la copii, strîngîndu-i ocrotitoare a piept. Se lipiră amîndoi imediat de ea și Cantor tăcu numaidecît, suspinînd adînc.

— Philippe, nu trebuie să-i sperii așa pe copii... Ar fi putut să cadă în foc !... Vezi, Cantor are deja o arsură la mînuță !

Tînărul stăpîn al domeniului și al castelului întoarse spre ea o privire rece, goală de orice expresie.

— Fiii dumitale, doamnă, sînt fricoși ca niște femele, zise el cu limba cam împleticită.

Avea fața mai încinsă ca de obicei și se clătina ușor.

«A băut», își zise Angelica, abținîndu-se să-și rostească gîndurile cu glas tare.

În acest moment își făcu apariția Barbe, gîfîind, cu o mînă apăsată pe piept ca să-și mai domolească

bătăile inimii. Ochii ei înspăimîntați se plimbară cîteva clipe de la Philippe la Angelica, apoi se o-priră asupra cîinelui mort.

— Să mă ierte doamna, dar am fost la cămară, după niște lapte pentru masa micuților. Îi lăsasem în grija lui Flipot, nu mi-am închipuit că...

— Nu e nimic grav, Barbe, zise împăciuitoare Angelica. Copiii nu sînt obișnuiți să vadă cîini de vînătoare atît de cruzi. Dar au să se obișnuiască, dacă au să vrea mai tîrziu să vîneze cerbi și mis-treți, ca niște adevărați gentilomi.

Viitorii bravi vînători aruncară o privire prea puțin entuziastă celor trei monștri, în care era lim-pede că nu vedeau încă niște virtuali aliați, ci deo-camdată doar dușmani de temut. Numai că acum, în brațele ocrotitoare ale mamei lor, nu se temeau de nimic.

— Sînteți amîndoi niște prostuți, adăugă ea pe un ton de blîndă mustrare maternă.

Philippe rămăsese în mijlocul încăperii, impu-nător în costumul lui de călătorie din catifea ma-ron-aurie, și se uita plin de dispreț la grupul for-mat din mamă și copii. Apoi, brusc, pocni din bici spre cîini, îi trase înapoi și ieși cu ei din cameră. Barbe se grăbi să închidă ușa în urma lui.

— Flipot a venit să mă caute, doamnă, șopti ea îngrozită. Domnul marchiz l-a scos în pumni și picioare afară din cameră, ca să rămînă singur cu micuții. Nu-mi iese din cap gîndul că a vrut să-i lase pe cîini pînă la urmă să-i înfulece pe băieți... Dacă nu veneați dumneavoastră înaintea mea, doamnă, cine știe ce nenorocire se putea întîmpla !

— Nu spune prostii, Barbe ! Domnul marchiz n-are de unde să fie obișnuit cu copiii. A vrut să glumească puțin, să se joace și el cu ei...

— Daaa ! Ce să mai zic, poftim joacă ! Poate joacă de mare gaie de la curte, aia da ! Că știm noi pînă unde pot ajunge domnii cei mari cu joaca asta. Cunosc eu prea bine pe un biet mititel pe care-l știe și doamna la fel de bine, cum a plătit el, săracul, joaca dumnealor !

Angelica își aminti imediat de îngrozitorul sfîrșit al lui Linot și se cutremură. Da, Barbe avea dreptate, blondul Philippe fusese și el printre cei ce-l chinuiseră și-l omorîseră pe micul negustor de plăcinte. Și chiar dacă nu participase efectiv la omorîrea lui, tot fusese de față și nu făcuse nimic ca să intervină. Rămăsese indiferent la țipetele și rugămințile disperate ale micuțului Linot, fără să se lase deloc impresionat de tînguirile nefericitului... Văzîndu-i pe copii potoliți, se întoarse în apartamentul ei și se așeză în fața oglinzii, încercînd să-și aranjeze buclele. Dar mîinile îi tremurau de tulburare și în fața ochilor îi juca mereu scena care se petrecuse cu cîteva clipe înainte. Ce puteau însemna toate astea ? Incidentul trebuia luat în serios sau nu ? Philippe fusese băut, se vedea de la o poștă. Mai bine să lase lucrurile să se limpezească de la sine. Mîine dimineață, cu mintea limpede, cu siguranță că el avea să-și ceară scuze pentru ce făcuse. Numai că Angelica auzea mereu răsunîndu-i în urechi o replică a lui Marie-Agnès : «O brută ! O brută ascunsă, perfidă, crudă... Mai ales crudă ! Cînd vrea să se răzbune pe o femeie, fiara asta însetată de sînge nu se dă înapoi de la nimic !»

«Totuși... toate au o limită ! Doar n-o să meargă cu cruzimea pînă acolo încît să-mi mănînce co-

piii de vii !» își spuse ea aruncînd pieptenul și ridicîndu-se agitată.

* * *

In clipa aceea ușa încăperii se deschise cu violență și în prag apăru Philippe, care o ațintî cu o privire grea de ură.

— Ai sipetul cu otrava și cu scrisorile ?

— Da, Philippe, și ți-l dau în ziua căsătoriei noastre, așa cum am convenit prin contract, zise ea cu blîndețe.

— Ne cununăm în seara asta !

— Atunci ți-l dau în seara asta, răspunse ea, silindu-se să nu arate cît o zăpăceau cuvintele lui.

Îi surîse și veni spre el cu mîna întinsă :

— Nu ne-am spus nici măcar un cuvînt de regăsire...

— Nu văd ce nevoie ar fi de așa ceva, mîrîi el furios și ieși trîntind ușa din răsputeri.

Angelica își mușcă buzele. Hotărît lucru, stăpînul pe care și-l alesese n-avea să fie deloc ușor de îmblînzit. Își aduse aminte de sfatul lui Molines : să încerce să-l subjuge cu ajutorul simțurilor. Fusese atît de sigură pe ea încît nu se îndoise niciodată de rezultat, numai că acum certitudinile de pînă mai adineauri începeau să i se clatine. Simțea că asupra acestui bărbat de gheață nu avea nici o putere. Nu observase niciodată vreun semn că ar fi reușit să stîrnească în el cea mai neînsemnată dorință. Mai ales că, cel puțin deocamdată, nici ea nu se mai simțea atrasă de el.

«A spus că ne cununăm în seara asta ! Și tatăl meu nici n-a fost anunțat ! Doamne Dumnezeule, Philippe nici nu mai știe ce spune !»

În clipa aceea auzi o bătaie uşoară în uşă, o bătaie timidă, parcă fricoasă. Angelica se duse să deschidă şi îi văzu pe Florimond şi pe Cantor strînşi încă unul în celălalt, în mod reflex. Tabloul acesta emoţiona. Cei doi băieţi se simţeau ameninţaţi în această imensă casă a primejdiilor şi rămîneau instinctiv nedespărţiţi. Numai că acum Florimond îşi extinsese protecţia şi asupra lui Piccolo, maimuţica pe care o ţinea ocrotitor în braţe.

— Mamă, rosti el cu o voce tremurătoare dar plină de hotărîre, noi am vrea să ne ducem la domnul bunicul nostru. Aici ne e frică.

— Frică ? Un asemenea cuvînt n-ar trebui rostit de un băiat care poartă sabie. Nu cumva sînteţi nişte iepuri fricoşi, aşa cum s-a insinuat adineauri ?

— Mamă, domnul du Plessis l-a omorît deja pe bietul Parthos şi s-ar putea să vrea să continue acum cu Piccolo !

Cantor începu să plîngă cu suspine mici, pe care se silea să şi le înăbuşe fără să reuşească. Blîndul, potolitul, seninul Cantor era acum pradă unei tulburări pe care Angelica n-o mai văzuse niciodată la el ! Şi priveliştea asta era mai mult decît putea ea îndura. Nu căuta să vadă dacă era stupid din partea ei sau nu, fiindcă faptul era fapt : copiilor ei le era frică ! Frica, pe care ea jurase că ei n-aveau s-o cunoască niciodată !...

— Bine, ne-am înţeles, o să plecaţi la Monteloup. Chiar acum. Numai un lucru va trebui să-mi promiteţi : că o să fiţi cuminţi.

— Bunicul mi-a promis că mă lasă să încalec pe un catîr, zise Cantor, care deja se potolise.

— Ei asta-i ! sări Florimond. Ce catîr ? Mie are să-mi dea un armăsar, nu un catîr ! Catîrii sînt pentru doamne !

În mai puţin de o oră, Angelica îi văzu urcaţi în trăsură, cu personalul şi cu garderoba lor cu tot. Chiar şi servitorii erau bucuroşi că părăseau castelul Plessis. La început, cînd sosiseră aici, le plăcuse grozav la toţi, numai că sosirea lui Philippe făcuse atmosfera din castelul alb de-a dreptul irespirabilă. Tînărul frumos ca un zeu, care întruchipa la curtea lui Ludovic al XIV-lea graţia cea mai aleasă, se purta aici, pe domeniul lui, ca cel mai cumplit şi mai neîndurător despot. Urcîndu-se în trăsură, Barbe şopti :

— Doamnă, doar nu vreţi să rămîneţi singură aici, cu omul ăsta !

— Cu care om ? întrebă Angelica luîndu-şi dintr-o dată un aer semeţ. Şi adăugă trufaşă :

— Barbe, draga mea, existenţa confortabilă de acum te-a făcut să uiţi cam prea repede o mulţime de episoade din viaţa noastră comună. Adu-ţi aminte că ştiu să mă apăr de oricine şi de orice !

Şi se plecă spre fata asta inimoasă şi cinstită, sărutînd-o cu emoţie şi cu teamă ascunsă pe obrajii ei dolofani, fiindcă în realitate era mult mai puţin sigură pe ea decît voia să lase a se crede.

26

Trăsurica se depărtă în sunetul voios al clopoţeilor atîrnaţi la căpestrele cailor şi Angelica urmări mult timp forma din ce în ce mai mică ce se pierdea în depărtare în lumina slabă a amurgului.

Apoi, cînd din punctul acela minuscul nu mai rămase nimic, se întoarse şi porni cu paşi înceţi spre intrarea castelului. Încerca o senzaţie puternică de uşurare la gîndul că-şi trimisese copiii la Monteloup şi că frica pe care le-o inspira Philippe rămăsese pentru ei departe în urmă. Numai că privind castelul îl găsi acum pustiu şi neînsufleţit, aproape ostil, în ciuda armoniilor lui graţioase de bibelou în stil renascentist.

În vestibul, un valet în livrea se înclină ceremonios în faţa ei şi o anunţă că cina era servită. Merse deci în sufragerie, unde era aşezată masa, şi aproape imediat apăru şi Philippe, care se lăsă fără un cuvînt pe scaunul de la un capăt al mesei. Cuprinsă de o teamă nelămurită, Angelica se aşeză şi ea la celălalt capăt, tot fără să rostească o vorbă. Erau singuri, serviţi de doi valeţi la fel de tăcuţi, care se mişcau ca nişte umbre, cu paşi de pîslă, luînd felurile de mîncare pe care le aducea un ajutor de la bucătărie şi servindu-le frumos pe tăvi de argint. Pe masă se aflau trei sfeşnice cu lumînări groase de ceară care aruncau reflexe calde pe piesele preţioase din argint. Cît ţinu cina aceasta stranie în doi, nu se auzi altceva decît zgomotul tacîmurilor şi clinchetul paharelor, care acopereau ţîrîitul paşnic şi tihnit al greierilor de pe pajişte. Ferestrele erau deschise şi afară se vedea cîmpia care începea să fie învăluită de-a binelea în mantia grea a nopţii.

Angelica fusese convinsă că emoţia şi tulburarea care o stăpîneau aveau s-o împiedice să mănînce ceva, numai că pofta de mîncare ce o apucă o făcu şi pe ea să fie surprinsă. Temperamentul ei dintotdeauna nu se dezminţea nici de data asta. Băgă de seamă că Philippe dădea peste cap pahar

după pahar și își dădu seama cu groază că băutura, departe de a-l face mai expansiv, îi accentua răceala și îi ascuțea răutatea morocănoasă din priviri, care nu prevestea nimic bun. Cînd el se ridică, refuzînd cu un gest net desertul, nu avu încotro și trebui să renunțe și ea, urmîndu-l în salonul vecin. Aici așteptau Molines, un preot și o țărancă bătrînă, despre care avea să afle mai tîrziu că era doica lui Philippe.

— E totul pregătit, părinte ? întrebă el, ieșind din muțenia de pînă acum.

— Da, domnule marchiz, răspunse preotul.

— Atunci să mergem în capelă.

Angelca tresări speriată. Căsătoria aceasta, *căsătoria ei* cu Philippe, urma oare să aibă loc în asemenea condiții sinistre ? Dumnezeule, așa ceva nu se mai pomenise vreodată ! Protestă :

— Doar nu vrei să spui că totul e gata pentru căsătoria noastră ! Și că o să fie celebrată acum, pe loc !

— Ba o spun, doamnă. Am semnat contractul la Paris. Asta în fața oamenilor. Acum domnul părinte aci de față are să ne dea binecuvîntarea și noi o să schimbăm inelele. Asta în fața lui Dumnezeu. Nu văd în fața cui mai trebuie să ne mai cununăm, așa că alte pregătiri nu mi se mai par necesare.

Angelica îi privi ezitînd pe martorii acestei scene luminate numai de un singur sfeșnic pe care îl ținea bătrîna doică. Afară, noaptea se lăsase acum de-a binelea. Servitorii se retrăseseră toți. Dacă n-ar fi fost de față și Molines, asprul și neînduplecatul Molines, care îi dăduse de atîtea ori dovezi de trainică și sinceră afecțiune, Angelica s-ar fi temut că picase într-o capcană. Căută din ochi chipul intendentului, cu gînd să citească pe figura lui ce o aștepta, dar acesta ținea privirile în

pămînt, cu acea supunere aparte pe care o arăta întotdeauna în fața seniorilor din familia du Plessis-Bellière.

Atunci se resemnă. «Fie ce-o fi» își zise ea.

În capela mică și îngustă, luminată doar de două lumînări de ceară galbenă, un pui de țăran îmbrăcat în ținută de copil de cor, buimăcit și speriat de prezența atîtor fețe simandicoase, veni în grabă cu aghiazma. Philippe și Angelica se așezară pe două scăunele iar preotul veni în fața lor, mormăind rugăciunile și formulele cerute de împrejurarea aceasta.

— Philippe du Plessis-Bellière, consimțiți s-o luați în căsătorie pe Angelica de Sancé de Monteloup ?

— Da.

— Angelica de Sancé de Monteloup, consimțiți să-l luați de bărbat pe Philippe du Plessis-Bellière ?

Spuse «da» și întinse mîna spre Philippe, pentru ca el să-i pună inelul. Clipa asta îi aminti de un alt gest identic, petrecut cu ani în urmă în catedrala din Toulouse. Tremurase și în ziua aceea, ca și acum, iar degetele tari și fierbinți care îi luaseră atunci mîna o strînseseră ușor, ca pentru a o liniști. În zăpăceala acelei clipe, nu înțelesese semnificația discretului gest al contelui. Acum, amintindu-și peste atîția ani acest detaliu care de atunci nu-i mai venise niciodată în minte, se simți sfîșiată ca de o lovitură de pumnal. Îl vedea lîngă ea pe Philippe cum se chinuia, toropit de aburii vinului, să-i pună inelul în deget fără să reaușească și dintr-o dată toate ceremonia deveni pentru ea grotească și amenințătoare, apăsată de întunericul

abia împrăștiat de lumina slabă a celor cîteva lumînări.

În sfîrșit, Philippe reuși și ceremonia se încheie.

— Acum e rîndul dumitale, doamnă, zise Philippe privind-o cu insuportabilul lui surîs de gheață.

Ea înțelese că urma cea de-a doua parte a respectării tîrgului. El își îndeplinise angajamentul, acum trebuia să și-l onoreze și ea pe al ei. Îi invită deci pe toți în camera visurilor de odinioară și aici scoase din sertar sipetul, îl deschise și i-l dădu lui Philippe, care întoarse caseta în așa fel încît lumina să pice mai bine pe interior. Flacăra lumînărilor sclipi pe flaconul cu otravă.

— Da, rosti el, acesta este într-adevăr sipetul pierdut. Toate sînt în ordine, domnilor.

Preotul și intendentul semnară o hîrtie prin care se declarase satisfăcut de conținutul numitului sipet și declarase că doamna marchiză își respectase pe deplin obligația asumată prin contractul de căsătorie. Apoi își încovoiară încă o dată spinările în fața proaspetei perechi senioriale și se depărtară cu pași mărunți, precedați de bătrîna care le lumina drumul. Angelica ar fi vrut să strige după intendent ca să-l oprească și abia reușea să se abțină. Își spunea într-una că panica asta care o măcina nu era numai ridicolă și prostească, ci și absolut neîntemeiată. Desigur, nu e totdeauna plăcut să înfrunți ranchiuna furioasă a unui bărbat, dar se gîndea că poate, totuși, între ea și Philippe poate că exista un mijloc de înțelegere, de încheiere a unui armistițiu... Îi aruncă pe furiș o privire, căutînd în asta un leac a cărui taină o aflase de

curînd. De fiecare dată cînd îl privea cu atenție, în toată desăvîrșirea tulburătoare a frumuseții lui, o străbătea un fior care-i potolea toate temerile. Philippe își ținea din nou aplecat deasupra sipetului profilul său de medalie, cu mustața blondă ca unic amănunt care-l deosebea de profilurile de pe medaliile antice, iar genele lui erau atît de lungi și de dese încît îi proiectau o umbră ușoară pe obraz. Numai că fața îi era de data asta congestionată de băutură și în preajma lui duhnea foarte neplăcut a vin. Văzîndu-l cum ridica sticluța de otravă cu mîna lui nesigură, ca s-o privească în lumină, Angelica tresări alarmată și spuse iute :

— Fii atent, Philippe ! Călugărul Exili pretindea... l-am auzit eu cu urechile mele spunînd că o singură picătură e destul ca să desfigureze pe cineva pentru totdeauna !

— Nu mai spune !

Ridică privirile către ea și o sclipire plină de cruzime fulgeră în ochii lui răi. Mîna cealaltă se îndreptă spre dopul flaconului și Angelica înțelese, într-o străfulgerare, că avea de gînd să-i arunce conținutul flaconului în obraz. Se simți dintr-o dată paralizată de frică dar își încordă toate puterile și nu clipi, nu tresări, silindu-se să-l privească drept în ochi, cu o expresie cît mai plină de liniște și de curaj. El rînji cu aceeași cruzime care îl urîțea, apoi puse la loc flaconul și închise caseta, luînd-o sub braț. După care, fără un cuvînt, o luă de mînă și o trase afară din cameră.

Castelul rămînea liniștit și întunecos, iar bătaia puternică a lunii proiecta fascicule dense de raze prin ferestrele înalte. Mîna delicată a lui Philippe era nebănuit de puternică și îi strîngea încheietura

fragilă într-un cleşte de oţel atît de dur încît, sub strîngerea lui, îşi simţi pulsul. Dar prefera să-l vadă aşa. Aici, pe domeniul lui, Philippe vădea o tărie şi o hotărîre pe care n-o avea deloc la curte. Fără îndoială că tot aşa se purta şi la război, părăsindu-şi învelişul strălucitor de curtean rafinat pentru a-şi recăpăta adevărata lui personalitate de războinic feudal crud şi neîndurător, aproape barbar.

Coborîră scara, traversară vestibulul şi ieşiră în grădina din faţa castelului. O ceaţă argintie plutea nefiresc pe deasupra heleşteului. Merseră pînă la micul debarcader cu trepte de marmură şi Philippe mai mult îi dădu brînci într-o barcă.

— Urcă-te ! porunci el aspru.

Se aşeză şi el şi puse cu grijă sipetul pe una din bănci. Angelica auzi parîma desfăşurîndu-se, apoi, încet, barca se desprinse de mal. Philippe apucase o vîslă şi o mînuia cu vădită îndemînare, ducînd luntrea către mijlocul heleşteului. Lumina lunii, filtrată prin vălătucii de ceaţă, juca pe cutele hainei lui de satin alb şi pe buclele blonde ale perucii. Nu se auzea decît foşnetul bărcii printre frunzele nuferilor care acopereau aproape cu totul suprafaţa lacului. Broaştele din zona asta, intimidate fără îndoială de apariţia musafirilor neaşteptaţi, tăceau.

Ieşiră dintre nuferii dinspre margine, ajungînd în apa întunecată dar limpede din mijlocul heleşteului. Aici, Philippe se opri din vîslit şi barca se opri şi ea din mers. Privirile lui cercetară cu atenţie în jur. Malul părea acum foarte departe, iar castelul alb, pitulat între cele două ziduri uriaşe şi întunecate ale parcului cu copaci seculari, părea o fantasmă. Fără un cuvînt, Philippe luă din nou în mîini sipetul a cărui dispariţie terorizase atîta

timp familia lui și, cu un gest hotărît, îl aruncă în apă. Se auzi un plescăit, apoi sipetul se cufundă, pentru ca în curînd să se liniștească și ultimele cercuri care marchează locul căderii lui...

Cînd ultimele urme ale sipetului blestemat se șterseră pe luciul apei, Philippe îi aruncă Angelicăi o privire care o făcu să se cutremure. Apoi se ridică de la locul lui și veni să se așeze alături de ea. La ceasul acela tîrziu și în decorul mirific gestul lui ar fi putut fi cel al unui bărbat îndrăgostit, numai că pe Angelica o făcu să se simtă paralizată de frică. Iar Philippe, încet, chinuitor de încet, cu grația firească din toate mișcările lui, își ridică mîinile și cuprinse între degete gîtul ei.

— Și acum, frumoasă doamnă, o să te sugrum! Ai să te duci după blestemata ta de cutie, pe fundul apei. Aici e mai adîncă decît ai crede, nimeni n-a reușit să-i dea vreodată de fund...

Angelica se sili să nu facă nici o mișcare. Philippe era beat sau nebun. Sau și una și alta. În orice caz, era capabil s-o omoare fără să stea prea mult pe gînduri. Nu se afla cu totul în puterea lui? Nu putea nici să se apere, nici să strige după ajutor! Apoi, singura mișcare pe care și-o îngădui fu să-și lase încet fruntea pe umărul lui. Simți pe frunte obrazul lui, ras de dimineață dar devenit iarăși puțin aspru, un obraz tulburător, de bărbat. Totul păru apoi că începe să se năruie în jurul ei... Iar luna trecea pe cer, sipetul se odihnea pe fundul apei, cîmpul suspina și ultimul act al tragediei era pe cale să se încheie. Nu era oare drept ca Angelica de Sancé să moară așa, de mîna tînărului zeu căruia i se închinase și care se numea Philippe du Plessis-Bellière ?

Simţi deodată că îi revine suflarea şi că mîna care îi strîngea gîtul cu degete de fier îşi slăbea strînsoarea. Il văzu pe Philippe privind-o cu dinţii strînşi, cu chipul desfigurat de furie.

— Pe toţi dracii ! scrîşni el, nu ştii ce-i frica, să ajungi să laşi o dată în jos capul acela blestemat? Eşti orgolioasă, nu ? Nu există nimic care să te facă să strigi, să implori ?... Nu-i nimic, doamnă du Plessis, ajungem noi şi acolo, trebuie doar puţină răbdare !

O împinse brutal, aproape trîntind-o pe fundul bărcii, şi apucă din nou vîsla. De cum puse piciorul pe pămînt, Angelica abia rezistă ispitei chinuitoare de a o lua la fugă din răsputeri. Nu mai ştia ce ar fi trebuit să facă. Gîndurile încă îi mai erau amestecate şi nu-şi dădea seama prea bine ce se mai putea întîmpla acum. Numai gîtul o durea rău, chinuind-o în permanenţă şi dovedindu-i că temerile ei erau întemeiate.

Philippe o supraveghea cu o atenţie încordată care îi întuneca privirile lui albastre şi limpezi dintotdeauna. Femeia aceasta nu părea a fi dintr-o specie obişnuită. Nici lacrimi, nici ţipete. Nici măcar nu tremura. îl sfida încă semeaţă, deşi cel insultat era el. Ea îl silise, îl umilise aşa cum nici un bărbat n-ar fi putut suporta să fie fără să-şi fi dorit moartea. Unei asemenea jigniri un gentilom îi răspunde cu sabia iar un om de rînd cu ciomagul. Dar unei femei ?... Ce reparaţie să ceri acestei creaturi alunecoase şi ipocrite, lipsite de vlagă, cu atingerea mai primejdioasă ca a vieţuitoarelor veninoase şi care se pricepeau atît de bine să te ducă cu vorba încît te simţeai păcălit, ba pe deasupra şi vinovat ? Cum se putea proceda cu o femeie ? Să te supui ? Oh, nu, femeile nu erau totdeauna victorioase şi Philippe ştia bine, ba chiar mult mai

bine decît alții cum puteau fi puse la respect. Se desfătase de atîtea ori cu țipetele lor înnebunite de groază, cu hohotele de plîns, cu rugămințile lor disperate pe care nu le lua în seamă, luînd cu forța prada asta vie supunînd-o cu cruzime și dispreț, pentru ca apoi să le dea pe toate pe mîna soldaților lui, care se cuvenea să-și îndestuleze și ei poftele ca niște bravi cuceritori ce erau. Philippe înțelegea să se răzbune în chipul acesta pentru toate umilințele la care femeile îl supuseseră în adolescența lui frămîntată de dorințe și de pasiuni aprinse, cărora li se răspunsese cu țîfne și batjocuri de neiertat.

Dar pe aceasta cum s-o doboare ? Ea întrupa, în spatele frunții înalte și netede, atît de frumos boltită, toată viclenia specifică femeilei, toată forța subtilă și perfidă a sexului ei blestemat. Philippe nu putea vedea lucrurile în alt fel decît așa. Nu avea de unde să știe și nici nu-și putea da seama că Angelica tremura de spaimă și se simțea prea obosită și descurajată ca să mai poată plînge. Dacă îi făcea acum față era pentru că îi stătea în fire să se împotrivească și să lupte. Așa că o înșfăcă din nou de mînă, cu un gest de temnicer neîndurător, și aproape că o tîrî pînă la castel, unde năvăli pe ușă ca o furtună și se repezi spre scara mare trăgînd-o furios după el.

Iar Angelica, prea sleită de puteri ca să se mai poată împotrivi în vreun fel, văzu cum întindea mîna și smulge din cui biciul pentru cîini...

— Philippe, reuși ea să spună, cu o voce slabă, întretăiată de spaimă, cred c-ar fi mai bine să ne despărțim aici. Ești amețit, cred. La ce bun să ne certăm mai departe ? Mîine cred că...

— Oho ! Mîine ? Nici un mîine, doamna mea ! Nu scrie în contract că am obligația ca această ono-

rabilă căsătorie să fie consumată ? Am semnat, aşa că trebuie să te dezvirginez, nu ? Atîta doar, că mai întîi e cazul să-ţi bag puţin minţile-n cap, ca să te înveţi minte şi să nu mai umbli altădată cu şantaje ! Nu uita, doamnă, că acum eu îţi sînt stăpîn şi am asupra dumitale drept de viaţă şi de moarte !

Angelica încercă să se zbată şi să scape, dar el o ţinu bine şi începu să-i ardă cu biciul lovitură după lovitură, cu mişcări largi, puternice şi precise, plesnind-o metodic, ca pe o căţea nesupusă care trebuie cu orice preţ îmblînzită, chiar dacă aspra corecţie ar duce-o pînă în pragul morţii. Şi chiar dacă l-ar trece... Loviturile veneau vîjîind cumplit una după alta şi Angelica ţipă ascuţit, mai mult de frică decît de durere, fiindcă încă n-o durea prea rău, deşi ştia că mai tîrziu avea să treacă prin chinuri îngrozitoare.

— Philippe ! Eşti nebun !

— Ai să ceri iertare, scrîşni el îndesind loviturile şi punînd şi mai multă forţă. Ai să-mi ceri iertare pentru cum te-ai purtat cu mine, tîrfă neruşinată !

— Nu !

Turbat de furie, deschise cu o mînă uşa unei camere şi cu cealaltă o împinse cu putere înăuntru, trîntind-o pe dalele de pe jos şi năpustindu-se asupra ei cu o ploaie de lovituri cumplite, care nu se mai termina. Avea acum spaţiu mai mult la îndemînă şi curelele cu noduri ale biciului plesneau mult mai puternic decît înainte, sfîşiind mătasea rochiei pînă la pielea în care muşcau brazde adînci, sfîrtecînd cumplit carnea şi făcînd-o să înnebunească de durere şi de usturime. Philippe du Plessis-Bellière, marele maestru de vînătoare al regelui Franţei, ştia să mînuiască desăvîrşit biciul cu care

erau ţinuţi în frîu cîinii pe jumătate sălbatici ai haitelor regelui şi o dovedea acum din plin, lovind precis, cu sete şi cu ură sălbatică. Angelica îşi acoperi faţa cu braţele, măcar să nu fie desfigurată. Cînd ajunse la peretele de care nu mai putea trece ca să fugă şi să se salveze, se întoarse cu faţa spre el într-un gest mai curînd instinctiv. Fiecare lovitură, oricît s-ar fi silit ea să se ţină tare, o făcea să tresară într-un spasm puternic, aproape o zvîrcolire, şi îşi muşca buzele pînă la sînge ca să nu ţipe. Cu toate acestea, ploaia necontenită de lovituri îi dădea şi un sentiment bizar şi revolta ei din primele momente se dădu bătută în faţa nevoii de a accepta înfrîngerea, nu din teamă sau din cauza durerilor, care deveniseră insuportabile, ci dintr-un sentiment acut că pedeapsa i se cuvenea şi că el nu făcea decît să împlinească dreptatea. Şi începu deodată să strige :

— Destul, Philippe, destul ! Îţi cer iertare !

El se opri deodată, şovăind cu biciul ridicat în sus, mirat şi parcă dezamăgit de victoria prea uşoară, şi avu un gest ameninţător ca şi cum s-ar fi pregătit să continue. Angelica ţipă din nou :

— Iartă-mă, Philippe !... Am greşit !... Am greşit, Philippe !

Acest al doilea strigăt îl descumpăni de-a binelea şi-l făcu să împietrească în faţa ei, nemaiştiind ce să facă. Lepădătura asta tot îl mai sfida şi acum, se ferea de mînia lui printr-o umilinţă înşelătoare. Toate nu sînt decît nişte femele dezgustătoare, nişte căţele perfide care se gudură pînă-şi văd scopul atins. Obraznice cînd sînt victorioase, supuse şi mieroase sub bici. Numai că accentul Angelicăi avea ceva sincer şi adînc omenesc, care îl tulbura. Era oare cu putinţă ca femeia asta să fie altfel decît celelalte ? S-ar fi putut ca amintirea gravată în

memoria lui de mica baroană de Rochie-Posomorîtă, fetița trufașă și disprețuitoare de altă dată, să fie doar o aparență înșelătoare ? În penumbra în care se luptau lumina lunii și cea a sfeșnicului, reflexele umerilor ei albi, dungați de lovituri însîngerate, ale gîtului delicat și ale frunții lipite a umilință de zid treziră în el o dorință ascuțită și pătimașă, dar neobișnuită, așa cum nici o femeie nu reușise vreodată să-i stîrnească. Nu era numai dorința animalică și oarbă dintotdeauna, de a poseda și atîta tot, acum se amesteca aici și o atracție parcă tainică, aproape dulce și plăcută. Se înfioră deodată la presimțirea că acum, cu ea, avea să atingă ceva nou, un tărîm necunoscut lui, zadarnic căutat în toate celelalte trupuri de acum uitate pentru el... Încerca o senzație ciudată și chinuitoare și își dădu seama apoi că de fapt își simțea uscate și însetate propriile lui buze, dornice parcă să se lipească lacom de pielea ei elastică și parfumată care lucea ațîțător în lumina slabă. Cu răsuflarea întretăiată, lepădă din mînă biciul, apoi aruncă peruca și vesta și se întoarse spre ea.

Nemaiștiind ce să creadă, Angelica îl văzu deodată dezarmat și fără apărare parcă, pe jumătate dezbrăcat, înălțîndu-se în obscuritatea camerei drept ca un arhanghel, cu părul blond tăiat scurt dîndu-i o înfățișare nouă și necunoscută, de păstor antic, cu cămașa de dantelă descheiată pe pieptul alb și neted, cu brațele deschise într-un gest nehotărît. Apoi veni brusc către ea, aproape năpustindu-se, o cuprinse violent și își lipi furios gura de scobitura gîtului ei de lebădă, într-un gest lacom dar plin de stîngăcie. Numai că era tocmai locul de unde o strînsese mai înainte, cînd se aflau în barcă și el fusese pe punctul de a o sugruma, așa că acum sărutarea lui, în loc să fie izvor de plăceri care să

aline durerile, veni ca o pedeapsă care o făcu să se zvîrcolească de durere. Şi, în afară de asta, dacă fusese suficient de dreaptă ca să recunoască faţă de el că greşise, era şi prea mîndră pentru ca tratamentul la care fusese supusă să mai lase loc vreunei predispoziţii amoroase. Se smulse din braţele neobişnuitului mire, bîiguind furioasă şi dezorientată :

— A, nu ! Asta nu, în nici un caz !

La auzul unor asemenea cuvinte, Philippe se înfurie din nou. Aşadar, visul care începuse să se înfiripe dispărea încă o dată ! Femeia asta rămînea una la fel ca toate celelalte, calculată, meschină, rece, rea şi mofturoasă, femelă pe deplin, fără urmă de demnitate şi de frumuseţe sufletească !... Eternul feminin !... Pfff ! Se dădu un pas înapoi, ridică mîna şi-i trase din răsputeri, cu sete, un pumn care veni greu ca un mai peste faţa ei, strivindu-i-o fără milă, într-un sunet înfundat şi zemos. Angelica se clătină, năucită de lovitură, apoi reuşi să-şi înfigă amîndouă mîinile în cămaşa lui şi îl împinse cu puteri nebănuite, izbindu-l de zid cu atîta putere încît Philippe se izbi cu capul de suprafaţa netedă şi tare şi văzu stele verzi de durere. Rămase şi el, la rîndul lui, buimac, atît din pricina loviturii cît şi din pricina gestului neaşteptat, reacţie clasică de cîrciumăreasă învăţată cu beţivii arţăgoşi, care trebuiau luaţi din scurt şi potoliţi repede. Gestul ei îi păru insolit şi exasperant. Credea ea, oare, că el avea să renunţe numai pentru atîta lucru ?... Soiul ăsta de femei îi era prea bine cunoscut. Dacă nu rupea pisica acum, pe loc, mîine va avea în faţă o tigroaică pe care nimic n-avea s-o mai potolească! Văzu deodată roşu în faţa ochilor şi simţi ridicîndu-se în el o sete nestăvilită de a distruge şi de a ucide tot ce i-ar fi ieşit în cale. Un val uriaş îl pur-

tă deodată spre o încrîncenare pe care el însuși nu și-o bănuise. Scoase un urlet de fiară turbată și se repezi dintr-un salt mlădios, de felină, asupra prăzii acesteia care trebuia făcută fărîme, o cuprinse sălbatic și o izbi din răsputeri de zid, atît de tare încît Angelica aproape își pierdu cunoștința. Apoi o mai izbi o dată, urlînd mereu, apoi încă o dată și încă o dată, pe urmă o prinse cu sălbăticie de păr și o izbi năprasnic cu capul de mai multe ori, înnebunit de mirosul sîngelui. Cînd îi dădu drumul, Angelica se prăbuși inertă la pămînt. Nu-și mai dădea seama ce se întîmpla cu ea, se gîndea că moare și o fulgeră gîndul că atunci, la *Masca Roșie*, *Philippe* fusese cel care aproape că o omorîse înainte ca ceilalți să se apuce s-o dezbrace. Acum era sigură, recunoștea mîna asta cumplită și nemiloasă. Ce brută, ce brută îngrozitoare !...

Se trezi simțindu-se strivită de o greutate imensă, apoi își spuse ca prin vis că era trupul lui care o luase cu sălbăticie în stăpînire, posedînd-o cu brutalitate animalică, așa cum nu-și închipuise vreodată că putea să i se întîmple unei femei. Se simțea prada unei fiare dezlănțuite, care o lua cu forța și o izbea fără încetare, înnebunită de plăcerea de a provoca suferință. Tot trupul îi era străbătut de dureri cumplite, mai presus de puterile omenești de a îndura. Nici o femeie nu putea trece prin asemenea chinuri fără să moară... Iar ea avea să moară, acum, în noaptea asta, noaptea nunții ei... ultima noapte a vieții ei... Sau va rămîne mutilată, desfigurată pe vecie... O brută !... O brută scîrboasă !...

Într-un tîrziu, arsă de durerile care o pustiau, strigă înnebunită :

— Lasă-mă, Philippe ! Fie-ți milă !

El îi răspunse printr-un mormăit înăbușit și

triumfător. Deci strigase ! Femela asta perfidă și rea cerșea îndurare ! Regăsea, în sfîrșit, singura formă de dragoste care-l putea satisface, bucuria infernală de a-și strînge prada sfîșiată, sugrumată, înțepenită de durere, înnebunită de groază, cerșind îndurare într-un ultim spasm, într-o ultimă și supremă încordare a setei de viață ! Era fericit, se simțea răzbunat pentru umilințele dintotdeauna. Dorința pustiitoare îl înnebuni și îl făcu să izbucnească și mai pătimaș, lăsîndu-se cu toată greutatea peste ea și îmbătîndu-se de gemetele ei de moarte. Cînd o lăsă, era aproape leșinată.

Se ridică și o privi cum zăcea ca o cîrpă însîngerată la picioarele lui. Nu mai gemea și îi trecu prin minte că femela murise, dar îndată ea făcu o mișcare inconștientă care-i făcu trupul să tresară într-un spasm scurt de pasăre rănită. Philippe avu un sughiț care aducea a hohot de plîns înăbușit. «Ce-am făcut ? Ce-i cu mine, ce m-a apucat ?» gîndi el îngrozit. Tot ce era în jurul lui devenise dintr-o dată numai întuneric și deznădejde. Orice lumină se stinsese. Totul era distrus pentru totdeauna, numai scrum și cenușă. Tot ce ar fi putut fi între ei murise aici, pe dalele acestea reci ale mozaicului. Iar el ucisese tot, pînă și amintirea timidă, abia pîlpîitoare, a fetiței îmbrăcate în cenușiu, a cărei mînă tremurase, plină de emoție și de încredere, în mîna lui... Acum pînă și amintirea asta care venea adesea spre el din adîncurile de demult și care îi plăcea atîta, luminîndu-i sufletul, nici el nu știa de ce, acum pînă și amintirea asta murise...

O văzu deschizînd ochii în lumina palidă a lunii care se cernea prin fereastra înaltă și asta îl făcu parcă să se trezească dintr-un vis nedemn și prostesc. Îi trase un picior și rînji fericit :

— Ultima prevedere din contract a fost adusă

la îndeplinire şi sper că sînteţi pe deplin îndestulată, doamnă marchiză du Plessis-Bellière... Noapte bună !

Îl auzi cum se depărta cu paşi nesiguri, lovindu-se pe întuneric de mobile. Apoi răsună bubuitul uşii trîntite şi paşii lui se depărtară. Rămăsese singură.

Rămase mult timp întinsă pe jos, în ciuda frigului care-i muşca adînc carnea dezgolită. Se simţea plină de răni adînci iar gîtul i se strîngea spasmodic în dorința copilărească de a plînge, simțind instinctiv că asta ar fi ușurat-o. Și, cu toate că-și dădea seama că nu era bine să se gîndească la așa ceva, retrăi în închipuire noaptea primei ei nunți, sub cerul înmiresmat de la Toulouse. Se revedea zăcînd inertă, cu capul ușor dar cu membrele grele de oboseală, o oboseală dulce pe care atunci o cunoscuse prima oară. La căpătîiul ei se apleca blîndă și înțelegătoare silueta subţire a contelui de Peyrac. «Biată căprioară rănită !» o dezmierdase el tandru. Și începuse deodată să rîdă, un rîs triumfător, rîsul exaltat al bărbatului care a pecetluit el cel dintîi trupul drag lui. «L-am iubit și pentru asta ! Era Bărbatul absolut. Ce importanță avea fața lui distrusă ! Avea forţă și inteligență, virilitate stăpînită, neînduplecarea subtilă a adevăratului învingător, simplitate deplină... pe scurt, avea tot ceea ce alcătuiește un Bărbat, prima dintre ființe, stăpînul tuturor celorlalte făpturi...» Și un astfel de bărbat pierduse ea și îl pierdea acum pentru a doua oară ! Căci simțea acum nelămurit că spiritul lui Geoffrey de Peyrac o renega. Îl trădase și se simțea acum părăsită de el. Începu să se gîndească la moarte, la micul heleșteu cu nuferi. Ce ușor se dusese la fund caseta aceea de lemn ! Ciu-

dat, ar fi trebuit să plutească... Apoi își aminti, pentru prima oară după atîția ani, cuvintele p. rintelui Exili : caseta nu putea fi spartă, fiindcă era căptușită cu o cămașă groasă de oțel. Da, deci de asta era atît de grea și se dusese imediat la fund... Moartea ! O scufundare lentă și sigură, fără întoarcere. Ce simplu era să încheie dintr-o dată ! Apoi îi veniră în minte cuvintele lui Desgrez : «Evită să răscolești cenușa spulberată în vînt... De fiecare dată cînd ai să te gîndești la asta au să-ți vină gînduri de moarte... Și eu n-am să pot fi mereu prin preajmă...»

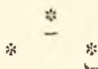
Cuvintele acestea veniră ca o boare de aer proaspăt peste trupul ei sfîrtecat și peste sufletul chinuit. Chipul lui Desgrez îi apăru mustrător și prietenos și marchiza Îngerilor reuși, datorită lui, să alunge încă o dată tentația sinistră care-i dădea tîrcoale. Nu voia să-l dezamăgească și să se expună din nou sarcasmelor lui. Reuși să se ridice și să se tîrască în chinuri de nedescris pînă la ușă, trase gemînd zăvoarele și se întoarse la fel de chinuit, prăvălindu-se pe pat. Era mai bine să nu se gîndească prea mult. De altfel, Molines o și prevenise : «S-ar putea să pierdeți prima manșă...»

Sîngele îi bătea în tîmple și nu știa cum să mai domolească durerile ascuțite care-i sfîșiau tot trupul, dîndu-i un tremur nemaicunoscut și chinuitor. Apoi, dintr-o rază de lună, se ivi fantoma aburoasă a poetului cu pălărie ascuțită și cu plete blonde. Îl strigă fericită, dar în clipa aceea el dispăru. Îndată se auzi un lătrat de cîine... un lătrat cunoscut, da, era Sorbonne, și imediat auzi și pasul lui Desgrez pierzîndu-se în depărtare... Desgrez, pe urmă Poetul Noroaielor... sau nu, invers, Desgrez venise pe urmă... Adică plecase... Îi cam încurca în minte pe cei doi, vînătorul și prada încolțită, amîndoi fii

ai imensei lumi a Parisului, amîndoi zeflemitori și cinici, amestecînd savante cuvinte latinești în graiul lor împestrițat cu expresii de tavernă... Le dorea cu ardoare prezența, dar ei se făceau îndată nevăzuți, se transformau în fum. Da, cei doi nu mai făceau parte din viața ei. Cartea vieții Angelicăi de Sancé stătea deschisă acum la altă pagină: Marchiza du Plessis-Bellière era despărțită de ei pentru totdeauna.

Sări deodată și își dădu seama că dormise. Ciuli urechea. Liniștea adîncă a pădurii Nieul înconjura castelul alb și grațios. Desigur că în cine știe ce încăpere de pe aproape sforăia frumosul călău, îndobitocit cu totul de aburii vinului. O cucuvea țipă deodată sinistru și chemarea ei depărtată stîrni parcă frămîntări ascunse ale nopții. O liniște adîncă o cuprinse, în ciuda atîtor dureri și a amenințărilor cumplite care pîndeau în jur. Se întoarse gemînd pe partea cealaltă și se hotărî să adoarmă din nou, neapărat.

Pierduse prima manșă, da, dar era acum marchiză du Plessis-Bellière !

Dimineața, cînd se trezi, era pregătită să facă față situației și să înfrunte cu tărie orice s-ar mai fi putut ivi, numai că o aștepta o nouă decepție: Își făcuse singură toaleta, ca să se ferească de curiozitățile supărătoare ale Javottei, își dăduse pe față cu un strat zdravăn de pudră, ca să ascundă vînătăile atît de nepotrivite cu chipul unei mirese, și apoi coborîse în salonul cel mare de la parter, cu gînd să se poarte cu Philippe ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Gîndea că în felul acesta îi oferea

cel mai fertil teren pentru remușcările care cu siguranță că-i măcinau sufletul acum, după ce furia valurilor de vin îl părăsise.

Numai că aici află că domnul marchiz, proaspătul însurățel, pornise de unul singur spre Paris de dimineață, încă înainte de a se crăpa de ziuă. Spre Paris sau mai curînd spre Versailles, unde toată curtea se aduna acum pentru ultimele serbări pe care regele le oferea prietenilor săi înainte de plecarea la război. Tot calmul pe care și-l impusese Angelica se risipi ca un fum și sîngele i se sui la cap, făcînd-o să clocotească de furie. Cumva își închipuia maimuțoiul acela frumos și zevzec că soția lui, marchiză acum în toată puterea cuvîntului, și încă marchiză du Plessis-Bellière, avea să se lase îngropată de bună voie aici, în provincie, în cotineața lui nenorocită, în timp ce palatul de la Versailles strălucea de lumini și de splendori de basm ? Credea el că o doamnă du Plessis-Bellière, care își avea locul ei la curtea Franței, avea să renunțe la a și-l ocupa ?Cine putea crede așa ceva însemna că n-o cunoștea pe această nouă marchiză...

Așa că nici patru ore mai tîrziu, o trăsură trasă de șase cai zdraveni zbura pe drumurile pietroase din Poitou, îndreptîndu-se spre Paris. Pe pernele ei, Angelica, chinuită de zdruncinăturile care o făceau să se simtă de-a dreptul deșelată de durerile din noaptea nunții pe care o petrecuse în chip atît de neașteptat, era hotărîtă să nu se dea bătută cu nici un preț. Nu îndrăznise să înfrunte privirile pătrunzătoare a lui Molines, care fără îndoială că și-ar fi dat seama imediat ce se întîmplase, așa că îi lăsase un bilet prin care i-i încredința pe cei doi copii. Cei doi băieți aveau să se simtă de minune între doica Fantine, Barbe, bunicul de Sancé și

Molines, aşa că doamna marchiză putea fi liniştită în privinţa lor, ca să-şi poată vedea de alte treburi, care pe moment i se păreau infinit mai importante.

La Paris, primul popas fu la vechea şi mereu inspirata prietenă Ninon de Lenclos. De trei luni încheiate, deci de neînchipuit de mult timp, aceasta era fidelă într-un mod de-a dreptul absurd pentru ea marii iubiri care o lega de ducele de Gassempierre. Numai că ducele lipsea pe moment, fiind plecat la curte, la Versailles, aşa că Angelica află aici, la Ninon, refugiul de care avea atîta nevoie. Petrecu patruzeci şi opt de ore întinsă în patul prietenei ei, cu cataplasme de balsam de Perú pe faţă, cu comprese cu piatră vînătă pe pleoape şi cu trupul uns cu sumedenie de uleiuri, creme şi alifii pe care Ninon le cunoştea ca nimeni alta. Angelica nu voise să-i mărturisească adevărul, ci pusese totul pe seama unui blestemat de accident de trăsură, numai că se temea ca Ninon să nu-şi dea seama de adevărata natură a atîtor contuzii şi cicatrici care-i umpleau trupul şi faţa. Mai ales urmele de pe gît erau lăsate de degete, asta se vedea bine, deci povestea cu accidentul de trăsură era cam cusută cu aţă albă, dar Ninon avea atît de mult tact încît nu suflă o vorbă şi Angelica avea momente cînd era încredinţată că prietena ei lua de bună toată istoria asta! Şi niciodată n-avea să afle dacă Ninon o crezuse sau nu.

Prietena ei îi vorbi cu toată naturaleţea despre Philippe, pe care îl zărise la întoarcere îndreptîndu-se în goana cailor spre Versailles, unde urma să aibă loc o adevărată minunăţie, curse de inele, spectacole de balet, comedii, focuri de artificii şi tot felul de născociri care de care mai încîntătoare,

cu care regele ţinea să-şi desfete prietenii. Tot Parisul răsuna de flecăreala fericită a celor care fuseseră invitaţi şi de scrîşnetele din dinţi ale celor care fuseseră trecuţi cu vederea, din cine ştie ce eroare, desigur. Stînd la căpătîiul pacientei, Ninon sporovăia într-una, pentru ca Angelica să nu aibă timp să deschidă gura, fiindcă avea nevoie de linişte şi de nemişcare absolută ca să-şi recapete admirabilul ei ten de crin cu nuanţa uşor trandafirie a obrajilor. Ninon îi mărturisi că ea nici măcar nu era primită la Versailles, unde reputaţia ei de femeie uşuratică îi închidea orice uşă, dar că nu regreta prea mult interdicţia asta. Nu din clasicul motiv al pisicii care unde nu reuşeşte ea să ajungă zice că miroase urît, ci fiindcă pur şi simplu domeniul intereselor ei era în altă parte, anume în acest mic palat din Marais, unde era cu adevărat regină care avea propria ei curte, în timp ce la Versailles ar fi fost în cel mai fericit caz abia tolerată şi neluată în seamă de nimeni. Îi era suficient să ştie că uneori se întîmpla ca însuşi regele să întrebe despre cutare incident petrecut în stradă sau la curte: «Şi ce-a zis despre asta frumoasa Ninon ?» Era o satisfacţie pe care la curte poate că n-ar fi avut-o şi în orice caz n-ar fi gustat-o cu atîtea delicii ca aici, în propriul ei palat, în mijlocul propriilor ei supuşi.

— Mă întreb uneori, draga mea, zise ea cu un surîs nu lipsit de melancolie, mă întreb dacă la Versailles, cînd vei ajunge în culmea gloriei, mă vei uita sau nu.

Iar Angelica îi răspunse cu un semn uşor al feţei, de sub învelişul de cataplasme şi bandaje, că nu.

În ziua de 21 iunie a anului 1666, marchiza du Plessis-Bellière se urcă în trăsură ca să meargă la Versailles. Nu era invitată aici de nimeni, avea în schimb cea mai mare îndrăzneală din lume și era mînată de o hotărîre de neclintit. Era soția unui gentilom de la curte, a marelui maestru de vînătoare al regelui, care mai era pe deasupra și mareșal al Franței, așa că nimănui nu-i putea trece prin cap s-o întrebe ce căuta acolo.

Trăsura ei, îmbrăcată și pe dinafară și pe dinăuntru în catifea verde, cu ciucuri și cu șnururi de aur peste tot, cu lada și cu roțile poleite cu aur, era trasă de doi cai mari care ei singuri costau mult mai mult decît trăsura și decît hamurile aurite. Doamna marchiză du Plessis îmbrăcase pentru ocazia asta o rochie splendidă din brocart verde-stins, bătînd ușor în cenușiu, cu flori mari brodate cu fir de argint, și purta drept bijuterie de căpetenie un colier de perle cu mai multe șiraguri, care coborau întretăindu-se pînă mai jos de deschizătura corsajului. Părul îi fusese coafat cu nespusă grijă de François Binet, care de data asta se întrecuse pe sine, prinzîndu-i artistic valurile bogate în agrafe cu perle și adăugînd și două pene ușoare, de un alb imaculat, care dădeau coafurii acesteia superbe sclipiri de zăpadă. Fața, fardată cu nesfîrșită migală, dar fără exagerări supărătoare, nu mai lăsa să se vadă nici o urmă a insolitului entuziasm nupțial de care dăduse dovadă Philippe cu numai cîteva zile în urmă. Tot ce mai rămăsese era o mică vînătaie la tîmplă, pe care Ninon știuse s-o mascheze cu o aluniță falsă în formă de inimă. O altă aluniță falsă, ceva mai mică, în colțul gurii, dădea

o simetrie distinsă micii cochetării și făcea ca obrazul marchizei să fie de o frumusețe fără cusur și plină de seducție. Își trase mănușile fine de Vendôme [1], își deschise evantaiul pictat de mînă și, aplecîndu-se pe geamul ușii trăsurii, strigă :

— La Versailles, vizitiu, la Versailles !

Neliniștea și bucuria o făceau atît de nervoasă încît o luase cu ea și pe Javotte, ca să aibă cu cine vorbi pe drum și să-și mai potolească agitația.

— Da, Jovatte, scumpa mea, mergem la Versailles ! spuse ea radioasă către micuța cameristă care stătea așezată cu modestie pe bancheta din fața ei, cu boneta de muselină și cu șorț brodat, încîntătoare icoană a cinstei și a cuminței.

— Eu am fost deja la Versailles, doamnă, rosti fata plină de fericire. Cu barca aceea mare care umblă pe canal duminica... M-am dus să-l văd și eu pe rege cum șade la masă. Și l-am văzut ! Oh, dacă ați ști...

— Nu e același lucru, Javotte. Mi-e teamă că nu poți înțelege ce simt eu acum...

Drumul părea că are de gînd să nu se mai sfîrșească. Numai făgașe adînci, lăsate de roțile celor două mii de căruțe care-l străbăteau zilnic și într-un sens și în celălalt, cărînd într-una piatră, ipsos, var și lemnărie pentru castel, la un loc cu țevi de plumb, blocuri de marmură sau statui gata terminate pentru instalat în grădinile imense care deveniseră pasiunea nedomolită și atît de costisitoare a regelui. Căruțașii și vizitii trăsurilor care treceau în goană pe lîngă ei se suduiau cu sete unii pe alții, încer-

[1] Vendôme — oraș în Franța, celebru, printre altele și pentru atelierele de imprimerie și de mănuși.

cînd într-una să se atingă cu bicele. Drumul era un adevărat calvar.

— Nu trebuia s-o luăm pe aici, doamnă, zise Javotte. Era mai bine prin Saint-Cloud, pe acolo nu e îngrămădeala asta afurisită.

— Nu, draga mea. Prin Saint-Cloud drumul ar fi fost mai bun și mai lesnicios, fără îndoială, dar...

Ezită o clipă, cîntărindu-și cuvintele, apoi rosti apăsat :

— *...dar era prea lung !*

Scotea capul pe geam aproape în fiecare clipă, riscînd să distrugă minunăția de coafură la care se străduise atîta meșterul Binet și să se mai aleagă pe deasupra și cu stropi de noroi pe față.

— Dă-i mai repede, vizitiu, lua-te-ar toți dracii ! Mîrțoagele alea nenorocite ale tale mămîncă orzul degeaba ? Arde-le ca lumea !

În depărtare se vedea deja o colină ce se profila pe linia orizontului, scăldată într-o mare de lumină albă și roz, care părea să cuprindă tot soarele dimineații limpezi de primăvară.

— Ce se vede acolo în față, băiete ?

— Palatul de la Versailles, doamnă. Palatul regelui.

O alee de arbori plantați de curînd umbrea timidă capătul drumului larg. În apropierea primului grilaj, trăsura Angelicăi trebui să oprească pentru a face loc unui alt echipaj care sosea ca o furtună dinspre Saint-Cloud, însoțit de o ceată numeroasă de călăreți care deschideau calea și de o alta care încheia micul alai. Trăsura trecu iute ca un fulger trasă de șase cai murgi, și cineva din mulțimea adunată acolo strigă că era Monsieur, fratele regelui, și că îndată trebuia să vină și Madame. Și într-adevăr,

apăru imediat o a doua trăsură, trasă de șase cai albi și, de îndată ce trecu și aceasta, Angelica strigă vizitiului să intre imediat în urma lor. Nu se mai temea de întîlniri nefaste sau vrăjitorii. Era pentru ea un teritoriu necunoscut și nesigur, dar se simțea gata să reziste oricăror adversități. O certitudine mai puternică decît toate temerile care o încercau îi spunea că ora triumfului era aproape, căci îl plătise prea scump.

Aşteaptă totuşi ca zarva provocată de sosirea celor două înalte personaje să se mai potolească, apoi coborî din trăsură şi urcă, sigură de ea, treptele largi și somptuoase care duceau în Curtea de Marmură. Flipot, avansat valet de casă mare, ducea cam speriat trena lungă a rochiei stăpînei, holbînd uluit ochii în toate părţile şi smiorcăindu-se într-una.

— Fii atent, caraghiosule să nu-ţi ştergi cumva nasul pe mînecă, șuieră Angelica înapoi, peste umăr, doar suntem la Versailles ! Poate mă faci de rușine, vezi !

— Da, cocoană, că doar atîta lucru oi fi ştiind şi eu, se hlizi Flipot, fudulindu-se în livreaua lui nou-nouţă, albastru şi alb, culorile casei du Plessis.

Palatul de la Versailles nu avea încă acea măreţie copleșitoare pe care aveau să i-o confere cele două aripi albe adăugate de Mansart [1] către sfîr-

---

[1] **Jules Hardouin,** cunoscut mai mult sub numele de **Hardouin-Mansart** (1646—1708) — strălucit arhitect francez, nepot al lui François Mansart («Marele Mansart»). Prim-arhiect al curții lui Ludovic al XIV-lea, a mărit palatul de la Versailles, adăugîndu-i cîteva din marile puncte de atracție de mai tîrziu (printre care și celebra Galerie a Oglinzilor). I se datorează, de asemenea, Domul Invalizilor din Paris (construit după planurile unchiului său, François Mansart) Piața Vendôme, Piața Victoriei, Marele Trianon de la Versailles și numeroase palate particulare.

șitul domniei. Era totuși un palat măreț ca-n basme, ridicîndu-se majestuos pe o colină îngustă, sclipind vesel și plin de viață în coloritul său roz și roșu, cu balcoane lucrate în fier forjat ca niște adevărate bijuterii și cu coșuri înalte și albe. Coama acoperișului, măștile sculptate care încadrau ferestrele, vazele decorative din plumb erau toate poleite cu aur și sclipeau în soare ca niște bijuterii care împodobeau un sipet de preț. Plăcile noi de ardezie aveau, mai ales pe la unghiuri, profunzimi catifelate și întunecoase sau străluciri de argint, iar liniile repezi ale acoperișului păreau că se pierd în albastrul cerului.

În jurul palatului domnea o agitație de nedescris, o forfotă necontenită și gălăgioasă, în care livrele sclipitoare și multicolore ale valeților se amestecau cu salopetele întunecate ale lucrătorilor ce se agitau într-o viermuială amețitoare, ca de furnicar, cu uneltele și cu roabele lor încărcate cu tot felul de materiale, iar zgomotul cîntător și perseverent al ciocanelor care spărgeau piatra se amesteca fără sfială cu fanfara unei companii de mușchetari care defila plină de măreție în curtea de onoare.

Angelica privi în jurul ei, dar nu văzu nici o figură cunoscută. Pînă la urmă renunță la a mai căuta pe cineva și intră singură în palat pe o ușă din aripa stîngă, unde observase mai multă vînzoleală și-și făcuse socoteala că trebuie să fie intrarea cea mai frecventată. O scară uriașă, din marmură colorată, ducea către un salon imens, plin de o lume pestriță, îmbrăcată destul de modest, care o întîmpină cu priviri mirate. Cineva îi spuse că asta era sala gărzilor, unde veneau în fiecare luni solicitanții care voiau să înmîneze regelui personal pe-

tițiile lor sau care așteptau vreun răspuns din partea Majestății Sale. În fundul încăperii imense, pe un șemineu, se afla o corabie splendid lucrată în aur și argint aurit, în care se puteau lăsa petițiile către rege, dar acesta obișnuia de multe ori să se arate în persoană aici, așa că cei mai mulți preferau să aștepte ocazia asta, mult mai favorabilă. Angelica, așa cum era gătită, se simțea foarte nelalocul ei în mijlocul acestei mulțimi de militari bătrîni care veniseră să ceară regelui o pensie sau al văduvelor și orfanilor ce se aflau aici cam cu aceleași treburi. Se simțea teribil de încurcată și nu știa cum să facă să plece, cînd o zări într-un colț pe Françoise Scarron. Se duse la ea și aproape că-i sări de gît, fericită că întîlnise în sfîrșit pe cineva cunoscut.

— Am venit la curte, mărturisi ea stînjenită, soțul meu desigur că e de față la ceremonia sculării regelui și vreau să-l găsesc...

Doamna Scarron, mai modest îmbrăcată ca oricînd, de-a dreptul sărăcăcios, părea a nu fi chiar cea mai indicată persoană spre a o informa asupra rosturilor de la curtea Franței, numai că tînăra văduvă, tot bătînd mereu anticamerele regale la audiențe în căutarea unei pensii, ajunsese să fie chiar mai la curent cu amănuntele din programul curții decît însuși gazetarul Loret, care avea misiunea de a consemna oră de oră și pas cu pas tot ce se întîmpla memorabil aici. Foarte îndatoritoare, văduva Scarron o duse pe marchiza du Plessis-Bellière la o altă ușă ce dădea spre un fel de balcon mare [1], dincolo de care se zăreau grădinile.

---

[1] Pe locul acestui balcon se află în prezent Galeria Oglinzilor **(nota red. fr.)**.

— Cred că ceremonia sculării regelui s-a terminat, draga mea, și regele tocmai a intrat în cabinetul lui, unde se întreține cîteva clipe cu prințesele de sînge. Pe urmă are obiceiul să coboare să se plimbe prin grădini, doar dacă nu vine aici. În orice caz, eu cred că cel mai bine ar fi s-o iei pe balconul ăsta și la capătul lui pe dreapta, dai de anticamera cabinetului regelui. La ora asta toată lumea se grăbește într-acolo, așa că-l vei întîlni fără greutate pe soțul dumitale.

Angelica aruncă o privire de-a lungul balconului nesfîrșit, unde nu se aflau decît cîțiva soldați din garda elvețiană.

— Mor de frică... N-ai vrea să vii cu mine ?

— Vai, draga mea ! Cum crezi că s-ar putea una ca asta ? exclamă Françoise Scarron privindu-și aproape speriată rochia uzată.

Și abia atunci își dădu Angelica seama de contrastul dintre toaletele lor.

— De ce ai venit aici ca solicitatoare ? Ai iar dificultăți financiare ?

— Da, și încă mai mult ca oricînd, din păcate !... Moartea reginei-mame a dus la tăierea a o mulțime de nume de pe lista pensiilor regale, și printre ele și al meu. Regina-mamă îl aprecia mult pe răposatul meu soț, dar acum... Vin totuși mereu aici, în speranța că am să-mi recapăt micul stipendiu pierdut. Domnul d'Albret a promis să mă susțină.

— Îmi pare cu adevărat rău, draga mea. Îți doresc din tot sufletul să reușești !

Doamna Scarron surîse și o mîngîie cu prietenie pe obraz.

— Nu trebuie să te frămînte necazurile mele. Ar fi păcat, pari atît de fericită ! Și sînt sigură că

o meriţi din plin, draga mea. Mă bucur să te văd atît de frumoasă. Regele se ştie că e foarte sensibil la frumuseţe. Nu mă îndoiesc că are să fie fermecat de dumneata.

«Da, numai că eu încep să mă cam îndoiesc» îşi zise Angelica, simţind cum inima îi bătea din ce în ce mai dezordonat. Decorul splendid de aici, de la Versailles, o împingea să-şi ducă îndrăzneala pînă la capăt, deşi era acum cît se poate de limpede că asta era de-a dreptul o nebunie. Cu atît mai mult ! Abia nu va fi în situaţia unui alergător care se prăbuşeşte cu cîţiva paşi înainte de sosire !

Îi zîmbi prietenoasă doamnei Scarron şi porni, hotărîtă, să traverseze galeria. Păşea atît de iute încît Flipot începuse să gîfîie în urma ei. Cînd ajunsese aproape de jumătate, la celălalt capăt apăru un grup care părea că vine spre ea şi Angelica putut să recunoască fără nici o dificultate în mijlocul curtenilor silueta majestuoasă a regelui. Înalt pe tocurile lui roşii şi cu peruca bogată, Ludovic al XIV-lea se distingea din tot grupul printr-o admirabilă artă a mersului. În afară de asta, nimeni nu mai ştia să se servească aşa de bine de acele bastoane lungi a căror modă o lansase el însuşi şi care, pînă atunci, păruseră rezervate bătrînilor sau infirmilor. El însă făcea din ele un mijloc admirabil de a cîştiga în prestanţă, în ţinuta frumoasă şi plină de nobleţe şi chiar în farmecul şi atracţia faţă de sexul frumos.

Regele înainta pe balconul nesfîrşit de lung, sprijinindu-se artistic în bastonul lung de abanos cu măciulie de aur şi schimbînd vesel replici cu cele două prinţese care mergeau alături de el, Henriette d'Angleterre şi tînăra ducesă d'Enghien. Astăzi favorita oficială a regelui, Louise de La Val-

liere, nu lua parte la plimbarea Majestății Sale, care însă nu arăta nici o supărare pentru asta. Biata tînără devenea din ce în ce mai puțin decorativă. Se spunea că întîlnirile în intimitate mai aveau încă o oarecare dulceață, dar în diminețile acestea splendide de primăvară, în care strălucirea minunatului Versailles se dezvăluia fără limite, paloarea și slăbiciunea nefericitei Louise de La Valliere se accentuau în chipul cel mai supărător. Era mai bine prin urmare să rămînă în refugiul ei, unde regele avea să se ducă peste puțin timp s-o vadă, informîndu-se grijuliu despre starea sănătății, prețioasei ei sănătăți...

Dimineața era într-adevăr superbă iar palatul și grădinile sclipeau în soare ca o bijuterie neprețuită, care îi umplea regelui inima de o bucurie intensă și plină de voluptate. Și deodată... deodată regele își încetini pașii. privind concentrat înaintea lui. Nu era oare însăși zeița Primăverii care se îndrepta spre el sub chipul acestei necunoscute ?... Soarele care îi juca în păr îi țesea în jurul capului o aureolă vaporoasă, iar bijuteriile splendide pe care le purta curgeau într-un rîu sclipitor pînă aproape de talie, ca niște picături de rouă de o puritate desăvîrșită...

Angelica încetini pasul, gata să se întoarcă imediat înapoi. În clipa următoare însă își zise că asta ar fi acoperit-o de ridicol și că saloanele de la Versailles ar fi avut subiecte de clevetealä răutăcioasă mult timp de acum înainte, așa că-și urmă drumul, dar din ce în ce mai încet, cu acea senzație de neputință și de fatalitate care stăpînește dureros orice coșmar. O ceață deasă începu s-o înconjoare și în ceața asta privirile ei nu reușeau să distingă decît

statura regelui și rămaseră pironite asupra acestei întruchipări din vis... Și chiar dacă ar fi vrut să-și plece ochii, tot i-ar fi fost cu neputință s-o facă. Se afla acum tot atît de aproape de el ca odinioară, în încăperea slab luminată de la Luvru unde îl înfruntase cu atîa semeție... Dar totul pierise din amintirea ei, în afara acelei imagini care rămăsese adînc dăltuită în inimă și care acum se amesteca tulbure cu imaginea zeului din fața ei. Nici măcar nu-și dădea seama de spectacolul pe care-l oferea, singură în decorul acela magnific, în mijlocul galeriei interminabile scăldate în lumină, cu frumusețea ei înfloritoare și caldă, cu expresia de fascinație care i se întipărise pe chip și care îi dădea un aer aproape nepămîntean...

Regele se oprise și curtenii o dată cu el. Singur Péguilin de Lauzun o recunoscuse pe zeița asta coborîtă parcă dintr-un vis și își mușcase buzele ca să nu pufnească în rîs, apoi se dăduse iute mai în spatele cuiva din primele rînduri ale suitei, postîndu-se însă în așa fel încît să vadă și să audă cît mai bine. Era convins că aveau să asiste la o scenă de care se va vorbi mult timp și nu voia să piardă nimic.

Cu o curtenie desăvrșită, regele își ridică de pe cap pălăria împodobită cu pene roșii ca focul. Frumusețea feminină îl impresiona întotdeauna iute și puternic iar îndrăzneala calmă a acestei femei, care îl privea tulburată cu ochii ei de smarald, era departe de a-l nemulțumi, ba chiar îl făcea să se simtă măgulit și îl umplea de încîntare. Cine putea fi doamna asta ? Cum de n-o remarcase pînă acum ?... Urmînd un imbold inconștient, Angelica

se lăsă într-o reverență adîncă. Rămase cîteva clipe așa, pe jumătate îngenuncheată, vrînd parcă să nu se mai poată ridica niciodată. Se ridică însă, dar fără să-și poată dezlipi privirile de pe chipul regelui. Își dădu seama deodată că îl privea provocatoare, deși în ruptul capului n-ar fi vrut așa ceva. Regele era vizibil mirat. În toată atitudinea acestei tulburătoare necunoscute era ceva neobișnuit, ca și în tăcerea și în surpriza curtenilor. Aruncă o privire în jurul lui și se încruntă ușor, făcînd-o pe Angelica să se îngrozească și să se simtă pe punctul de a leșina. Mîinile începură să-i tremure în faldurile rochiei. Se simțea dintr-o dată lipsită de orice puteri, pierdută în imensitatea peisajului acestuia necunoscut. În clipa aceea își simți mîna apucată de niște degete care i-o strînseră ca într-o menghină și undeva, foarte aproape de ea, răsună limpede și calmă vocea lui Philippe :

— Sire, rog pe Majestatea Voastră să-mi facă onoarea de a-mi îngădui să i-o prezint pe soția mea, marchiza du Plessis-Bellière.

— Cum ? Soția dumitale, marchize ? Bine, dar noutatea asta e... e de-a dreptul surprinzătoare ! E drept că auzisem vorbindu-se despre ceva de genul acesta, dar așteptam să vii dumneata însuți să mă anunți, iar acum ne pui în fața faptului împlinit...

— Sire, am considerat că nu e necesar s-o deranjez pe Majestatea Voastră cu o asemenea bagatelă.

— O bagatelă ? Căsătoria dumitale e o bagatelă ? Bagă de seamă, marchize, să nu te audă Bossuet !... Și nici doamnele care sînt cu noi și care

s-ar face foc auzindu-te ! Pe Sfîntul Ludovic, te cunosc de atîa timp și tot mă mai întreb din ce stofă ești croit. Știi că discreția dumitale față de mine e aproape o insolență ?

— Sire, sînt de-a dreptul dezolat că Majestatea Voastră interpretează în felul acesta tăcerea mea. Doar e vorba de ceva atît de lipsit de importanță ! În vreme ce prețiosul timp al Majestății Voastre...

— Taci, domnule ! Inconștiența dumitale depășește orice limită și n-am de gînd să te mai las nici o clipă să debitezi asemenea inepții în fața unei persoane atît de încîntătoare cum este soția dumitale. Pe legea mea că nu ești nimic altceva decît un soldățoi oarecare ! Dumneavoastră, doamnă, ce părere aveți despre soțul pe care vi l-ați ales ?

— Voi încerca să mă obișnuiesc, Sire, răspunse cu simplitate Angelica.

Regele zîmbi.

— Observ că sînteți o persoană foarte rezonabilă și în afară de asta, și de-a dreptul fermecătoare. Calitățile acestea două nu fac totdeauna casă buna una cu alta. Marchize... îți iertăm necuviința de dragul alegerii inspirate pe care ai făcut-o... și de dragul ochilor ei minunați. Ochi verzi... Un verde de o nuanță rară pe care nu prea am avut ocazia s-o admir. Femeile cu ochii verzi sînt, din cîte știu...

Se întrerupse, privind concentrat chipul noii marchize du Plessis. Apoi surîsul i se stinse de pe față și toată ființa atotputernicului monarh păru că înmărumurește ca lovită de trăsnet. Sub ochii mai întîi consternați iar apoi îngroziți ai curtenilor, chi-

pul regelui începu să pălească și trăsăturile i se schimbară brusc. Lucrul nu scăpă nimănui din cei aflați în preajma sa, căci Ludovic al XIV-lea avea o carnație sanguină și chirurgul său era silit să-i ia adeseori sînge. Numai că acum se făcu, în numai câteva secunde, la fel de alb ca jaboul de dantelă imaculat, în timp ce trăsăturile feței îi rămîneau ca împietrite. Pierdută, Angelica îi aruncă din nou privirea aceea provocatoare, ca un copil care sfidează inconștient pe cel ce urmează să-l pedepsească.

— Sînteți cumva originară din sud, doamnă ? întreabă regele cu o asprime neașteptată în glas. Din ...Toulouse ?

— Nu, Sire, răspunse imediat în locul ei Philippe, soția mea este din Poitou. Este fiica baronului Armand de Ridoné de Sanecè de Monteloup, ale cărui pământuri se întind până la Niort.

— Cum, Sire, se poate ? izbucni rîsul cristalin al doamnei de Montespan. Să confundați o femeie din Poitou cu una din sud ! Tocmai Majestatea Voastră !...

Frumoasa Athénaïs se simțea deja destul de admirată de privirile binevoitoare ale regelui ca să-și îngăduie și asemenea mici îndrăzneli provocatoare. Iar cuvintele ei avură darul de a risipi imediat jena. Regelui îi reveni culoarea în obraji și, redevenit stăpîn pe el, aruncă o privre amuzată și aproape recunoscătoare doamnei de Montespan, după care se întoarse din nou spre Angelica.

— E drept că doamnele din Poitou sînt pline de farmec, suspină el. Numai că mă tem să nu fie cumva cazul ca bravul marchiz de Montespan să aibă de înfruntat mânia tuturor seniorilor gasconi de

la curte, care s-ar putea să vrea să răzbune insulta adusă doamnelor din sud !

— O insultă, Sire? se împotrivi doamna de Montespan. Ar fi contrar intențiilor mele. Voiam să spun numai că, deși farmecele celor două rase sînt egale ca valoare, oamenii nu pot fi confundați. Rog pe Majestatea Voastră să-mi ierte modesta remarcă.

Ochii ei mari și albaștri contraziceau însă umilința cuvintelor pe care le rostea. Îl aținteau pe rege cu atâta lipsă de orice urmă de pocăință și erau de-a dreptul irezistibili !

— O cunosc pe doamna du Plessis de ani de zile urmă ea. Aproape că pot spune că am crescut împreună am fost colege la călugărițele din Poitiers, iar familia ei e înrudită cu a mea...

Angelica își promise să nu uite niciodată cît de mult îi datora Athénaïsei de Montespan. Oricare ar fi fost motivul intervenției ei, fapt este că o salvase de la un adevărat dezastru.

Regele schiță o mișcare imperceptibilă din cap, un fel de înclinare scurtă în fața doamnei du Plessis.

— Ei bine, doamnă... fiți binevenită la Versailles.

Și, în timp ce Angelica se ridica din reverența adîncă ce se voia o mulțumire mută pentru augusta urare, adăugă în șoaptă, abia auzit :

— Sîntem fericiți să vă vedem din nou....

Din fericire, Angelica apucase să se ridice din reverența ei, altminteri probabil că i s-ar fi tăiat cu totul picioarele și s-ar fi prăbușit acolo, pe da-

lele de marmură rece. Regele o recunoscuse, deci ! Nici măcar abilele glume ale Athénaïsei de Montespan n-o scăpaseră ! Dar în zîmbetul lui cald și încurajator era ceva care-i spunea că atotputernicul monarh o plăcea și voia să șteargă tot trecutul, iar gîndul acesta o făcu să se simtă mai ușurată. Se lăsă într-o nouă reverență, mai adîncă decît cele dinainte, simțind cum un val de lacrimi îi venea sub pleoape. Pentru ultima oară, flacăra unui rug mai pîlpîi între ei. Apoi, slavă Domnului, regele își urmă drumul. Putu să se ridice și să-și șteargă pe furiș ochii, aruncînd o privire puțin cam nedumerită spre soțul ei :

— Cum aș putea vreodată să-ți mulțumesc, Philippe ?

— Să-mi mulțumești ! scrîșni el furios. Mi-am apărat numele de ridicol și de dizgrație!... Doar ești nevasta mea, putoarea nerușinată, lua-te-ar toți dracii ! Bagă-ți bine asta în cap de acum înainte... Nemaipomenit ! Să vii la Versailles așa, fără invitație, fără prezentare, fără nimic !... Și să te holbezi ca o toantă la rege, cu o asemenea obrăznicie sfruntată !... Nimic nu poate deci să-ți domolească tupeul tău de precupeață ? Ar fi trebuit să te sugrum atunci, seara, scăpam lumea de o lepădătură...

— Philippe, te rog din tot sufletul, nu-mi strica ziua asta minunată !

Ajunseră și ei, în urma celorlalți curteni, în grădinile largi ale palatului. Albastrul pur al cerului, amestecat cu cel al jeturilor de apă, strălucirea soarelui spărgîndu-se pe luciul neted al celor două bazine uriașe de pe prima terasă, toate o fer-

mecau pe Angelica și îi umpleau sufletul de voluptăți pe care pînă atunci nici nu și le închipuise. Avea impresia că pătrunsese într-un tărîm din basme, unde totul era plăcut și ordonat ca într-un paradis.

De pe cea mai de sus din treptele care dominau un bazin în formă de con cu vîrful în jos admiră siluetele splendide ale copacilor falnici, dispuși savant în linii alternante înconjurate de șiruri lungi de statui din marmură albă, în timp ce peluzele smălțuite cu flori își întindeau de jur-împrejur, pînă spre orizont, covoarele multicolore.

Angelica rămăsese împietrită de admirație, cu mîinile la gură, într-un gest de uimire copilărească, pătrunsă de un extaz în care se amestecau entuziasmul și admirația neprefăcută. O boare ușoară de vînt îi mișca pe frunte penele albe ale coafurii...

Jos, la baza treptelor, trăgea trăsura regelui, care se pregătea să urce în ea. Numai că dintr-o dată acesta păru să se răzgîndească și urcă din nou scara, făcînd un gest scurt și autoritar spre cei din jur să nu-l urmeze. În clipa următoare Angelica îl văzu lîngă ea.

Erau singuri.

— Admirați frumusețile noastre de la Versailles, doamnă ?

Angelica se lăsă din nou într-o reverență adîncă și găsi puterea să răspundă cu nesfîrșită grație :

— Sire, mulțumesc Majestății Voastre că a pus atîta frumusețe sub ochii supușilor săi. Istoria vă va fi recunoscătoare.

Regele rămase tăcut un moment. Nu fiindcă l-ar fi tulburat niște laude cu care era obișnuit și care nu-l mai impresionau de mult timp, ci fiindcă

nu reușea să-și exprime gîndurile într-o împrejurare ca asta. Regele-Soare rămăsese la fel de timid ca la Luvru.

— Sînteți fericită, doamnă ? reuși el în sfîrșit să rostească.

Angelica întoarse privirile și atunci, în bătaia soarelui și a vîntului ușor, păru dintr-o dată mult mai tînără, aproape o adeolescentă plină de prospețime care nu cunoscuse niciodată greutățile și durerile vieții.

— Cum ar putea cineva să nu fie fericit aici, la Versailles ? murmură ea ușor, ca într-un vis.

— Atunci nu mai plîngeți, zise regele. Și faceți-mi plăcerea de a lua parte la plimbarea mea. Vreau să vă arăt parcul.

Angelica își lăsă mîna în palma puternică a regelui și coborî împreună cu el treptele bazinului Latonei [1]. Curtenii se înclinau plini de surprinsă venerație la trecerea lor.

În timp ce se așeza lîngă Athénaïs de Montespan, în fața regelui și a celor două prințese, Angelica zări în mulțimea curtenilor rămași jos chipul soțului ei, care o privea concentrat, cu o expresie enigmatică, nu lipsită de un interes subit. Începea să înțeleagă că se însurase cu un adevărat fenomen.

*

* *

Angelica se simțea atît de ușoară încît îi venea să creadă că plutește. Viitorul, în ochii ei, la fel de senin ca și cerul albastru și pur de aici, de la Ver-

---

[1] **Latona** — numele latin al zeiței grecești Leto, mama Artemidei și a lui Apollo.

sailles. Își spunea că fii ei nu mai aveau să cunoască niciodată mizeria. Vor crește la academia din Mont-Parnasse și vor deveni niște adevărați gentilomi. Ea însăși fără îndoială că avea să devină una din cele mai sărbătorite femei de la curte.

Și, fiindcă regele își exprimase dorința, ea avea să-și șteargă din inimă orice urmă de amărăciune. În sinea ei știa prea bine că focul dragostei pe care o trăise cu Geoffrey, vîlvătaia aceea mistuitoare nu se va putea stinge niciodată. Va arde atîta timp cît avea să ardă și flacăra vieții ei. Cumplita Catherine Voisin nu mințise.

Numai că destinul, care iată că nu era numai nedrept, voia ca Angelica să se oprească un timp pe colina aceasta magică, să soarbă puteri noi în beția izbînzii și în triumful superb al frumuseții ei.

Mai tîrziu avea să-și regăsească drumul aventuroasei ei existențe.

Dar acum, în clipa asta sublimă, nu mai avea a se teme de nimic...

Se afla la Versailles !

SFÎRȘIT

Tiparul executat la „Grafica Prahoveană“ S.A. Ploiești
sub comanda nr. 14017

EDITURA ELIT COMENTATOR

Angelica, marchiza Îngerilor 1

ANNE și SERGE GOLON

Angelica:

După moartea soțului său, contele de PEYRAC, Angelica, rămasă singură, renegată de ai săi, este condamnată să dispară împreună cu cei doi copii.

Destinul o va purta printre paria de la ***Curtea Miracolelor*** . În acest regat al infamiei, Angelica se hotărăște să redea fiilor contelui de PEYRAC locul ce li se cuvine... și porțile de la Versailles îi se vor deschide...

LEI 4300